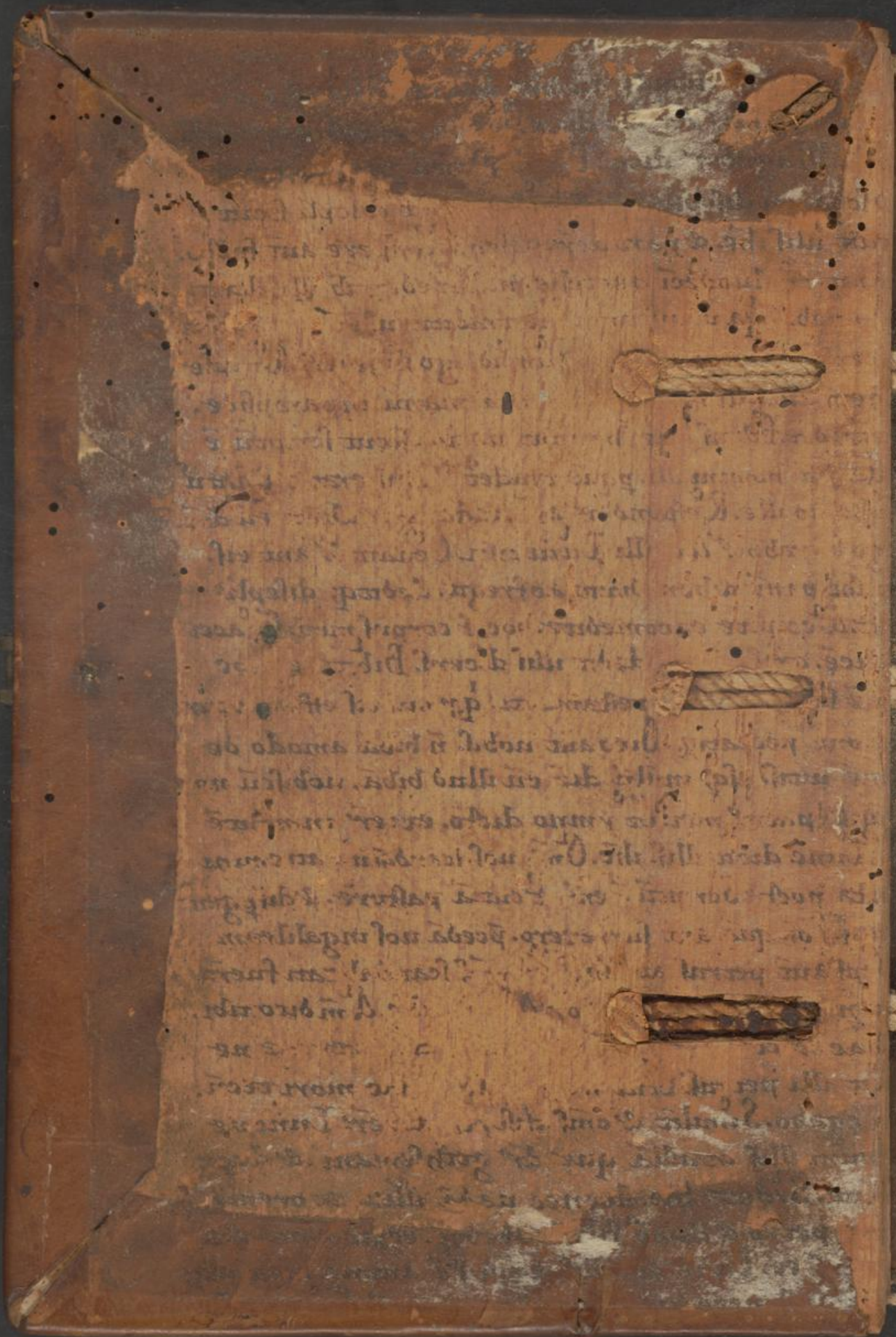

Hs. 767

textu et postilla
p aduentu eius agit
quar in fra

Incipit sermones dm nicolai de dinkelspuel sacre paginē professoris eximij de aduentu dm:

Benedictus qui venit in nomine dni Math. xxi.
Frangit ad hodie legitur secundum breuiarium patauiense licet ac in dnica palmarum et ideo usque ad idem tempus reseruabo. dicturus iam solum de illo verbo thematis. quod in fine eius ponitur. scilicet benedictus qui venit in nomine dni. Mouet igitur quod omni anno semel non sine magna cum aduentus dni cum solemni memoria ab vniuersa ecclesia celebratur: quod tam deuote et solemniter non fieret. nisi in eo latet magnum aliquod sacramentum. Sicut apparet secundum Bernhardum in sermone de hoc tyro aduentus laudabiliter sit studio. et multum salubre est. circa hec sedula et fidelitate versari. et diligenter pensare aduentum dni nostri Circa cum igitur mirum querendo. quis sit iste benedictus qui venit in nomine dni. et qui ut dns venit per carnis assumptionem Querendo eum vnde venit. ad quos venit. Propter quam causam venit Hec etiam et alia multa circa huius aduentus dni mirandum est et stupendum. ac ineffabilibus in verbis gestis plena Propter quod de eis loquens idem Bernhardus in quodam sermone sic ait Si potentia venientis intueor. non capio excellentiam maiestatis Venit enim omnipotentis ~~creator~~ creator. ac dei filius naturalis // Si attendo ad quos venit: quo

der gnade ad gunst uch erzeigen

ad nos homines dignatione magnitudinis expansus.
Stupent eum angeli. de nouo videntes mira se
in humana na. quem sup se honorat in diuina.
Si quidem ppt quid venit. qz ppt nram salute.
amplector testimabile latitudine caritatis. Si
modu ppendo. agnosco mirabile exaltacoz qdi
tonis humane. Est qz cogitaui aliq in ha sacro
tpe coram vrisq; caritatibus loqui de aduentu xi. siue
incarnacone. Ideo sdm qsiuu ipsig sa Bnhi. et ut
dicenda fiant intelligibiliora. distinguia ea in aliqt
questones. p dicti sancti questionibus ppositionabiles.
que erunt de fide et moribus pmixte. et pro eo/
plicationibus et declacionibus addunt accordancias. p ut
dns dedit. et testimonia scripturarum/ Qd ut ita fiat.
et oipotenti sit acceptum. et nos salutare rogemus ma/
ria virgine. ut gratiu nobis impetret. ad ha cooperate.
et pro ie salutemus ea angelica salutacone. Aue maria.

Quadruplex adu dni

Tempus qd sta mr ecclia hodie incipit ciuiti
uinis officiis durat usq; ad diem natiuitatis.
et di aduentus dni. Est autem qdruplex aduentus xi.
Primus fuit in carne. ad nrar redemcoz. et ie ad/
uentus factus est et preteriit anu ijcl anos. Secundus
in mente. ad nram sanctificacoz. et fit cotidie ad
deuotas aias. per illapsu sanctificatiu. Tertius est
ad particulare iudicium. in vnicuiusq; morte. ad
meitoz discussioz. Quartus est ad gnale iudicium
in fine mundi. ad vltimata omniu retribucoz.

Cur aduentus dni celebrat

Circa hos nos aduentus dni dicit Ambo sr. Iuxta
qd sancti patres. id tps aduentus celebrare inceperunt.
ut vnusquisq; fidelis se ie tpe preparet. ut i die

natiuitatis dei sui. primu eius aduentu. et ipsius na/
tiuitatem. ex virginis utero. digne valeat celebrare.
qz per hos disponet ad perfectius in se suscipiendu xm.
ad se venientem. per sanctificationis unioz; et securius
eum expectabit venientem ad iudicium: siue particu/
lare in horis mortis; siue ad uniuersale in toto mundi
consummacione. Debet autem ista preparacio esse.
non in multis vestium nimio: nec in superfluis aboz/
denciis: sicut secularis alia quicunque facere. De quibus
dicit Bernhardus in sermone de aduentu. Videmus nec
nullos tanta pollicitudine circa illu vestium gloria.
et aboz/ deliciis preparare. ac si Iesus et filia in sua
natiuitate quierat xs: atque suscipiat dignius. Ubi
hos actuaciones exhibent. Subdit. Ecce ipse audi di/
cente. Superbo oculo et insatiabili corde cum hos non
edebam: quid tanta ambicione vestes paras in
natale meum. detestor ego ait: superbia nec amplec/
tor. Ad tanta pollicitudine aboz/ copias reponis
in tempus ait. Damno ego: carnis deliciis non
accepto; celebrans quo aduentum meum labris me ho/
norat. Cor tuum longe est a me: nec me colis: sed
dies tuus venit est. Tales ut timeo multi inuenit
in seculo. qui pollicati sunt. quia pro filiis xi festo
sibi preparet ea que corpus respiciunt. et modicum nil
nichil curat. de his que salutem animarum spiciunt.
In quibus tuis inuenit deliciis superflue. et multis ves/
tium nimis. et nichil vel modicum curat de virtutibus.
Quia quorum cogitaciones et desideria vanitati secli
et voluptati corporis deseruiunt. illi nec prius gustaue
quam suauis est dnus. Et ut dicit beatus Bernhardus. Nos
fratres nolite emulari in malignantibus. neque zela/

ueritis facientes iniquitates. intelligite magis no-
uissima cor. et ppatiam eis ex aio. et orate pro eis
ut salui fiant. qui pocupati sunt in delicto:
qm li pparaco cor non est in bona. de q dicit psa-
vias pparatas via dno Eiusq quo bis qq i qda o
Dicit Via dni pparatur qui ad pceptu vita paratur
Vnde et sepius est Si quis diligit me sermonem meum ser-
uabit. et pr meus diligetur eum. et ad eum veniemus. et ma-
sionem apud eum faciemus Debet g nra pparaco
esse. non per superfluum cultum vestium. et ceteroru silium.
Nec enim dnus hoc in nobis applicat: nec per hoc potrimus
eius future festiuitati digni inuenisse Vt ab ipso
met discere possimus: qui mox nato non adhibuit
sibi preciosa et delicata. sed ut ait scriptura. in nas-
cere non erat ei locus in diuersorio: neque cuna erat
ei cunabula. que tenera eius membra recuperet: sed
in vili. et duro presepio. sordentes stabuli reclina-
tus est: et panis vilibus inuolutus Apte qd dicit chry-
sostomus Consolamini consolamini qui in sordibus pau-
pertatis nutrimini: quia vobis sed deus in paupertate e.
non cubat in deliciis splendidi cubiculi. Nec enim inue-
nitur in terra suauiter viuendum Quid ulterius gloriaris
o diues. lutra res. in voluptatibus lecti picti. et de-
licati. ad rex regio suo habitu strata pauperis ho-
nestate volucrum. et ad tener ille infantulus. in cuius
manu sunt ora. tuus seruus et tuus plumis pe-
legerit duras stipulas iumentorum. Sed dz ppa
nra esse per emundacoz ppcoz. obseruacoz ma-
datoz. per victoriam impugnacoum. p mundacoz

Nra ppara

cordiu. p placatoz aiorz. p castitate corporu.
per sufferenciam aduersitatu. p largitoz eleosi/ ad hō ē epla hoā ē
narū. per dilectoz dei et proximoz/ Vnde bēs ilugs cap nos ꝛc
in quoda sermone de aduentu dicit Pareg
nos dilectissimi. in oi castitate. in oi pietate.
in admiranda diu nrā ihū xi natiuitate. qui
totū mundū ineffabili aduentu sui luce pfu/
dit. et gaudeamus. ex qua nobis pateret ascensus
in celū. descendit ad nos in terra Ille de quo
in thematte dixi Benedictus qui venit in no. dni
Et ex ds per ꝓphetas suos promisit se missurū
messiam ad salutē mundi: et iudei adhuc eū
expectant venturū: igitur circa materiam pnte
sit hic prima questio. questio prima

Hic benedictus de quo nunc est sermo venit.
et an ex septimus hō ꝓbari possit. sed ex tēp
sui primi aduentus nunc insistam Ꝗ ex sit hō 6°
cum clare ostendit non solū ex septuaginta noui tes/
tamenti. in quibus hō luce clarius ostendit. et q sint
maioris autoritatis q̄ quecumq alie septuaginta: sed
etiam ostendit ex septimus veteris testamenti. et ꝓphetarū
qui ante tempus longe antea pdixerunt Vnde gen. l. p̄a ꝓbaū
Dū iacob patriarcha moriturus esset. et benediceret
filios suos inter cetera dixit inde Non auferetur
sceptrum de iuda. nec dux de femore eius. donec
veniat qui mittendus est Et ubi ihōnymus instituit
donec veniat qui mittendus est. caldaica insta/
tio hoc expresse donec veniat messias. Fuit
aut ablatū regnū et diuinū a iudeis ipe herodis
ascolonite: ex ipe fuit alienigena in iudea.

pri em eis fiunt ydumei. et ipe hecodes sicq
auxilio romanorum debellauit antigonum rege
iudeorum. qui descendebat a machabeis. et omnem
plenum regiam occidit Et ita ab illo tpe iudei nunq
acquiuerunt regnum. et sunt adhuc magis longi
qui a septimo q̃ a principio Ad i. ablatio regni
fuit eis signum p̃dictum de aduentu xi. p̃z q̃ ad
tpe hecodis impletum est. sub quo ceci xq dnus nas
cebat. Vt p̃z ex hystoria euangelica. ¶ Sed
archangelus gabriel instruxit danielem de tpe
aduentus xi Dicitur dan ix Septuaginta ebdo
de abbreuiate sunt sup ppl'm tuum et sup urbem tuam
sanctam. ut q̃ sumat et finem accipiat peccatum. et de
leat iniquitatem. et adducat iustitiam sempiternam.
et impleat visio et ypheta. et vngat sanctum
sanctorum Ad' dictum no pt intelligi de ebdomadibus
dierum Cum lxx ebdode dierum no faciunt q̃ plene
anum cu dimidio: ꝗ oportet intelligi de ebdodibus
annorum. ut sit septem anni faciant ebdomada una: iqua
modum scriptura accipit leuitici xxv vbi di nu
merabis ebdomadas septem annorum. x xlix annos
faciunt autem lxx ebdode annorum. cc xc annos. vt p̃z
multiplicando lxx per septem Et incipiunt dicti
anni a vicesimo anno regni artaxersis. qui de
dit licentiam neemie reedificandi ciuitatem ihrl'm.
et terminantur c anno post xi passionem Et sic est
sensus fratris nicolai de lira Septuaginta ebdode. v
c xc anni. abbreuiate sunt. et regulate sunt in
diuina prouidencia. sup ppl'm tuum sit iudaicum et

2 ꝑ ꝓbm°

sup urbem tuam sion ihrlem ut q suumet x tuumet
prevaricacio et finem accipiat peccatum sicut xpi pas
sio et adducat iustitia sempiterna per eius predi
catorem et impleat visio et prophecia de ipo predicta
et ungat sanctum sanctorum x xp dns. qui p
humanitatem unctus e oleo gre sicut dominus spes sua
sup omem creaturam Ad hoc tamen pet dicens deus
deus tuus unxit te. non oleo materiali. sed oleo letitie
sicut dominus spiritus sanctus sup omem creaturam p consortium
tuum x sup ceteras creaturas Et ysaie xi dicit
Egredietur virga de radice yesse Yesse fuit pr
david. et dicitur alio nomine ysai De ho loquitur prophe
ta dicit Egredietur virga x virgo maria q dicitur virga
gracius paupertate et humilitate. et flexibilis pi
etate. de radice yesse x de stirpe david. cuius
radix et pr fuit yesse. et flos de radice eius
ascendet sicut xp dns qui dicitur flos puritatis. qr
nullum peccatum actuale vel originale habuit in
eo loco. et ecce qr gratiae fructus nrm. et requi
escet super eum spiritus dni qr in baptismo eius ap
parunt spes sts in specie columbe super eum. ad designa
nam plenitudinem oris gre in eo Et q sequentur
enumerat dona spes sa. que sue sanctissime huma
nitati sunt collata excellentissime. et sic ordo alia
creatura Consequenter prophete exponit visiones. vel
angelus ipsi prophete. et qualiter ebdomade sunt intel
ligende. et exprimit de omnibus visionibus xi in ultima ebdo
mada. et q sequenter de destructione civitatis ihrlem.

per ppln romanu. et duce eos sicut tulit. et de du-
ratione desolationis ciuitatis usque in finem mundi:
vt patet in textu in fine capitis. quem legere pt q vult

Hic aggeus 2 dicit Adhuc vnum modicum est
et ego mouebo celum et terram mare et aridam: et
mouebo omnes gentes. et venient desiderata cunctis
gentibus. et sequitur vlt. Magna erit gloria domus
istius nouissime magis quam prime dicit dnus ex
citum. Ex qua autoritate patet q adventus xi est p
tentus Primo per hoc q dicit adhuc modicum et ve-
nient desiderata cunctis gentibus. Ipse enim dixit
hoc 2 anno darij regis persarum. et ab eodem anno usque
nunc fluxerunt fere .ccc. anni Tantum autem tempus
non dicit in septuaginta modicum et quod dicit ipse
restare modicum ipse usque ad adventum desiderati cunctis
gentibus. patet q tempus sui adventus diu ante ipsum
Idem patet ex hoc q sequitur in autoritate Magna erit
gloria domus istius nouissime plus quam prime Et
ipse loquitur de templo seu de domo dni edificata
post reditum ipsius de captiuitate babilonica. ad eam
edificandam inducebat ipsum. et predixit gloriam eius
maiorem futuram quam fuerat gloria domus prime per
salomonem edificate Ad quod non potest intelligi ipsum
maiores diuicias. honores cultus edificata a ipsum.
tu in oribus istis fuerat 2 domus quia nullus monarcha
respectu pcedentis vt patet esdre v Tunc in primo templo
fuit archa testamenti de qua fuime gloriatur.
et non legitur fuisse in secundo ipsum quod oportet textum
intelligi de maiori gloria quam habuit secundum tem-
plum ex adventu desiderati cunctis gentibus.

qui eu excellentissime glorificauit sua puica: qu
in ea pdicauit. et uiracula fecit. ceros claudos
surdos sanando. zais. uiraculis. Et ecce qui a mre
uergine fuit in eodem templo oblatus. de qua
oblacoe alus pphe loqui Malachi iii dicens Ecce
ego mitto angelum meum et preparabit uiam tuam ante
faciem meam. et statim ueniet ad templum suum dominator
quem uos uultis Ex quo ergo xp sua puica templum
honorauit et glorificauit magis qm primum templum
fuit glorificatum Et id stum templum dicitur qd fe
ann in ccc ~~lxxxx~~ annos fuit de structum: ergo stat qd xp ann
ann in ccc ~~lxxxx~~ annos uenit in mundum Ita
cum xi aduenitum quia ds uasabat populum iudaicum ppter
peccata eorum tunc solum puniuit eos in temporalibus.
ut per fame. per lites. per captiuitate: si non deseruit
eos in spiritualibus Ut patet in deserto. ubi ex merito
patrum suorum uagabantur xl annis: et adhuc habu
erunt secum monstra aaron. hur. et uiderunt uiracula
multa. et habuerunt tabernaculum dni. et archam
testamenti. et sacerdotes Item in captiuitate babi
lonica habuerunt Jemia. ezechiele. daniele. Et post
reditum de babilone. habuerunt pphetas et alios
magnos uiros Ut zacharia. aggeum. malachia.
esdra. nehemia ꝛc habuerunt templum et ciuitatem
ihlem. et principes et sacerdotes. et sacrificia ꝛc Ex
quo patet qm cum aduenit ihu nazarenus fuerunt pplus
dei electus. ex quo ds illum pplum tunc in spiritualibus
non dereliquit A tpe uo ihu nazareni ds pplum
iudaicum puniuit. non solum in temporalibus. dispersit eum
non tm ad uia terra. sed per omnes partes mundi Et ex qd
max mirum est. cum totaliter deseruit in spiritualibus: qr

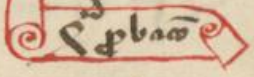

interim non habuerunt ypocetas. no miracula.
non unctos regum aut sacerdotum. non tra pmissi
onis. non ciuitate ihrlm. non templum. no sac
dotes. no sacfica. non hostias. Et duraunt usq
usq ad quatuorcentesimum centenarium. qd' aptum sig
est. q ab eo tpe non fuerunt amplius electus
ypis dei. ꝑ ab eo reprobatus. eo q no agnouerunt. nec
hodie agnoscere volunt tpis visitacois sue. per mes
sia. ipis tam patent ni septimus pmissum. et tan
dem eisdem septuris tam gfozmat missum. Et
q ypheta principalit ypheta bat de messia et eius ad
uentu. Et ideo an xi aduentum ypis iudaicum multos
habuit ypheta. et frequent. qui principalit de mes
sia ypheta uerunt. Sed post xi aduentum ypis iudai
cum ita per m ccc xl annos nullum habuerunt ypheta.
qd' aptum signat xm uenisse. de quo ypheta locuti st.
Alias utiq in tanto tpe aliquis fuisset ado mis
sus. qui de eo et eius aduentu uaticinasset. ypis h' q
nunc no fuit in ecclia. q xm uenit de eius aduentu oes
ypheta principalit fuit locuti. Et qm iudei ser
uiant duo tuc ꝑ fuerunt in yspero statu. vt ps
ex de cursu libroꝝ ueteris testamti. Et si aliqm fuerit
afflictum. h' fuit ypis eos pcta. Et q an captiuitate
babilonica fuerunt ydolatre pessimi. et omsioes yphe
eos a pctis reuocauerunt. ita q uno regum ciuitatem
ihrlm iplenit sanguine yphetarum usq ad fos. vt
de manasses legit. ꝑ Regum xx. Et multa alama
la fecerunt. ypis q pcta oia diuiti fuerunt captiui in
babilone. et ibi soli per lxx annos fuerunt capti
uati. Et ad captiuitatem in qua no sunt sit maior.
et fuit no per totum mundum dispersi. et duraunt ꝑ m ccc xl

annos. et nulla adhuc apparet liberacio. oportet eos
credere quod primum quo mittitur in dni et tamen ejusdem captivi remanent. sunt magis quam omnia predicta predicencia
captivitate babilonica. ad pena debeat pro correspondere. et non potest assignari aliud premium nisi id
ejusdem. quod quia eis in lege et prophetis promissum
negligerunt. et crudeliter occidere. Non enim legitur
quod post captivitate babilonica idolatrasset. vel
prophetas occidisset sicut antea fecerunt. Ulterius sacra
scriptura determinat tempus adventus messie. et loco
nativitatis eius. et modum vivendi et moriendi. Et
hec omnia sicut a scriptura sunt determinata. ita dicitur sunt
in ihesu nazareno impleta. Igitur quod stat ipsum esse messiam
Hec et multa alia nuncius prenuntiatur et dari
tulate posita et plenius per magrum Nicolaum de lira
in quadam questione. et in postillis suis super prophetas.
ad obiectiones alias. et ad solutiones earum obiectionum

Secundum quod est quinquis sit ie benedictus qui sic
venit in nomine dni Ipse quod e dei filius et deus
verus deus predicetur coetuno patri coeqalis et quod sub
stantialis creatori celi et terre. Ille magis est quod venit
in nomine dni. a in nomine patris a quo missus est. Parum
cum videbatur dnus bonitati ad quam nrm recuperationis mittere cherubin aut seraphim. aut unum ex an
gelis. quia ipsemet dei filius venire dignatus est ut
idem esset reparator nr qui et creator. et ut idem
esset fr nr filius hominis nobis qui et dnus nr est et pr
Quia autem ie benedictus qui venit in nomine dni sit de
vero et dei naturalis filius claret ex iniquis utriusque
testamenti scripturis. quarum paucas adducam. et
ad melius intelligendum ea quod de persona mediatoris

ut infra questione nona

Ad secundum

(anc

dei et hom̄ ihu xi vei messie. dicenda sunt et expo
nenda. Est nōnūs q̄ in xo dno sunt duae nāe.
Una divina quae ipse est. et ab eterno fuit. et eternū
manebit invariabilit' et nūc. Alia est humana
quam in ipo assumpsit. et si quoda specialiter movi
unit. Non sic q̄ divinitas facta sit humanitas.
ꝑ ipa divina psona filij dei sic assumpsit. et sic
vnivit sibi humanitate q̄ ipa psona divina voc
ipsum vnionis gratiae dicho. Aliquando silr sic
res habens albedinem sibi vnitam dicat' gratiae ab ea
alba. et hmōi caliditate dicit ab ea calida. 2ois. Nam res
talis informata albedine aut caliditate nō dicit nec est
albedo aut calor abstractive. ꝑ gratiae dicit alba a calida
Et induens vestem nō est nisi dicit ea vestis vt vt tunica
vel pallium. ꝑ a tali indutū dicit vestitū a palliatū vel tu
nicatū et sic de alijs. Quibus sic premissis. est per silia
ostendendū ad primum propositū. Primo q̄ possibile fuit
deum prdicto mō sibi vnire humanam. nam. Nam teste scp
tura serpens peccare fecit primos homines. iqd' q̄ nō potest
intelligi de serpente qui est at irrationale. oportet credi
q̄ diabolus in assumpta quocumq̄ nā serpentis ipsa fecerat
Silr angeli qui eorum sunt spus indivisibiles de sua
nā. sepe in assumptis humanis corporibus legunt
sanctis patribus apparuisse. et cum eis ut homines qme
disse. locuti fuisse. aut alia fecisse hoibus solita. Cu
go maligns spus potest se vnire corpori serpentino.
et in eo movere loqui ꝛc. Et cum boni angeli poterunt
et possunt si assumere humana corpora. et in istis
hoibus apparere sensibilit'. et cum eis loqui. qmedo ꝛc.
sicut legitur fecisse abraham. loth. thobie ꝛc. Et cum anima hu
mana que est indivisibilis spus poterit grossis corpus
et terrestre sibi vnitum. Quia nō posset dns deus qui ipsi

mite potenciaor est. humanitati dicto nro se vnire.
Aut quio auderet ho. h° de dei poti negare? cui nulla
m deo oio dicat vmtabilitate. nec aliquia includat
contradicoi. nec cia aliqd ad h° indecens aut ignc/
inces sequi possit: q sit per oia decentissimu et
ordinatissimu. et diuie bonitatis pietatis dilecois
et misdie clarissime ostensiuu. ut posterig clarig
apparebit. Hoc g° iam scio est qsequent' ostendere
q ds no solu potuit se pdicto mo humanitati vnire
sz q eia q m septuias ita se vniuit. et vlt h° oste/
dendu est pm q messias ex septuis sacris debuit
esse et est verg ds et verg ho. h° pz p° Ieremie xxiii
Ecce dies venet et suscitabo dauid germen iustu etc
Per qd apparet xi humanitas q m quia est de stirpe
dauid. et m eadem antoitate. et de eadem ysona sequi
et h° est nome qd vocabit eu dns iustus nr. Per
qd apparet eig diuitas. Sta vbi nos habemg dns.
m hebreo pom no dm tetragramaton. qd est ppriissim
dei. et nulli pt ppete nisi deo soli. Et sic habemg
m tnslacoe nra cod mo habet m tnslacoe lxx iter
pretu. et h° est no qd vocabit eu dns iustq nr. Et
m tnslacoi caldaica di. ecce dies venet dicit dns
et suscita dauid messia iustu. Vbi nos habemg ger/
men caldaica tnslaco hz messia iustu. et sequi et h°
est no qd ipi dicit eu dns iustq nr. et ibi pomt
no dm tetragramaton. Vbi nos pomimg dns. Fere
clarissimu testimoniu illig pphete de vtrq na xi
sz diuia et humana: nec aperiq poterat habei
Ysaie nono di de xo. Puerulu enim natu
est nobis et filiu datu est nobis. Per qd ostendit

vera humanitas xi Et subdit. et vocabit nō eius
admirabilis. consiliarius. deus. fortis. pr futuri seculi.
princeps pacis Per que nomina omia ostendit eius diui
tias Ipse enim secm diuitatem sua est admirabilis r mira
cula faciens. qd soli deo queat Ipse est consiliarius
r consilia euangelica prceptis si addens. et oe bonum
consilium. imo omis bonum cogitatu cordibus hom̄ imit
tens Ipse est ds. Ipse est fortis. infernum spolians.
imo solus est ops Ipse est pr futuri seculi. qr electos
ad vitam eternam admittens Et est princeps pacis hic
quitum ad gram. et pacis supne quitum ad celestem gloriam
Et qr textus debeat hic vocabit / sic iudei corripientes
textum dicunt. patet etiam p translacoz lxx interpretum.
et sic per translacoz caldaica. que ambe habent et vo
cabit Ysaie xxxv di Deus ipse veniet
et saluabit nos. per qd ostendit mirabilia ppe diuina
Et subdit Et tunc aperient oculi cecorum. et aures sur
dorum patebunt. tunc saliet sicut cervus claudus. et aperte
erunt lingue mutorum Per qd ostendunt miracula
que xus in suo adventu operatus erat. et per q ggnos
ci habuit ab hoibus qr ipse esset ie qui promissus
erat in lege et ppetis ~~Et~~ ia enim miracula fuerunt
facta corporaliter per xm. et postea per aptos et
alios credentes in nomine xi Ut patet in euangeliis.
et in actibus aptorum fuerunt et facta spiritualiter in
illuminacoe infidelium fidem recipientium Et aures
cordis fuerunt aperte mandatis xi obediendo. et clau
di sanati per via morum incedendo. et muti plurimi
fidem libere confitendo Et Ysaie mich v Et tu bethlem
effrata parvulus es in milibus inda. ex te enim egre

† et qr nō debeat hic vocabit

dicit dux qui sit dominator in ysrahel & messias. pm
tiplacoz caldaica. qui pm carnem est natus de stir
pe dauid Consequenter subdit Et egressus eius a
principio. a diebus eternitatis Per qd exprimit di
uinitas Est enim sensus. Egressus & emanacio eius sc
ypsone filii est ab imio & a pre. qui est principiu
a diebus etinitatis qz hec emanacio est etina Semp
enim filius nascit a pre et ipse natus est ab eo —
Et baruch iii Hic est ds mr et no estimabit
alius absq ie. ipse adinuenit omem viam scie. et dedit
eam iacob puero suo. et israhel dilecto suo. et post
hec in terris visus est. et cum hoibus conuersatus est
Et ysaie vii. Ecce virgo concipiet et pariet filium
et vocabit nomen eius emanuel qd interpretatur nobiscum ds
Et ad philippenses ii Cum in forma dei esset
non rapinam arbitratus est esse se equalem deo. sed
semetipsum exinaniuit formam serui accipiens Et
ad galatas iiii Cum venit plenitudo tpis misit ds
filium suum Et ioh i In principio erat verbum et ver
bum erat apud deum Et postea subdit Et verbum caro
factum est Et ioh iii Sic ds dilexit mundum ut filium suum
unigenitum daret Et leo papa Salua ipsa pietate
utriusq substancie in unitate ypsone suscepit a
maiestate humilitas. a virtute infirmitas. ab et
ternitate mortalitas Et bdi simoe o sve cantica
Non modicum fiducie robur prestat michi qm mag
no viro ie. ypsem potens in ope et sermone. de no
te celoz descendens dignatus est visitare me. cum si
pulchris et cinis: suauiter rumino hec. et replent
uiscera mea. et interiora mea saginant. et ossa
mea germinant laudem. — Inestimabile cum digito

fuit. et penitus mex cogitabit. qp in carcere lp sp
mundi horrore fetoreq descendere digna est tanta
maiestas. et tam comprehensibilis celsitudo. Si hec
superius dicta de ipso adventu veri messie xi dni. et
maxime de duabus naturis in xo. et de illo vnioris
diuine persone ad humanam naturam. aliq et potis
sime horis. nunc primo ex iudaissimo conuersi ad
fidem. ppter quorum infirmitatem predicta prius longius sui.
Vel eam si aliq alia christiane religionis mysteria.
ut de trinitate. de sacramento eucaristie. quibus humana
ratio descendentibus non intelligeret. non debet
moueri. aut aliq turbari: tm fortiter et firmiter ea
credant. et ipsa sucessiue quantum eis ad salutem suf
ficiat. et statui corporis petit intelligere. Attendat ilis
qd ordo addiscendi in humanis. et ad intelligentia
puenienda lp exigit. ut discipuli a principio magistri
sui credant. et tunc poterunt postea ad creditorum
attingere intelligentiam et rationem. Vt docet arist primo poste
rior. ex quo res ita se habet in humanis: quanto magis
discipulos a magistro deo. de supernalibus et qeq rationem
excedentibus erudiendos. oportet a principio simpliciter ex
ipsius dei auctoritate credere. et postquam ad creditorum
rationem et intelligentiam puenire. Ad eam ysaias. b. ca
intendebat cum dixit. Nisi credideritis non intelligetis.
Ex quo ihs xps 1e benedicto. qui venit in nomine
dni est verus deus et naturalis dei filius. ut
est in prioi questione dictum. quo qo quemlibet si
descendere de celis. et venire in hunc mundum. pmo qd
dr ioh iii. Nemo ascendit in celum nisi qui descen
dit de celo filius hoinis qui est in celo. Et ad ephes. iv
qui descendit ipse est et qui ascendit. cum tm deus sit

Terna qo

immutabit. et omnibus verbis sit ipse prius. ipso transeunte et
dicente per ysaiam Ego celum et terram impleo Et
in psalmo Si ascendero in celum tu illic es. si descendero
ad infernum ades Et ysaye vltimo Celum mihi sedes est
et terra scabellum pedum meorum Et est considerandum
ex dictis. quod dux est nata in xo. sed divina et humana.
tu ergo quaerit. ex quo ergo est deus. quomodo ergo immutatus deus.
et omnibus ipse prius potuit descendere. et sic immutari ad
locum venire vbi prius fuit // Ad hoc primum intentorum
magistri in 3 dis Et secundum sanctum thomam in 2 parte sui
q. lvm Et dicit primo. quod ergo in suo primo adventu et in sua
incarnatione non descendit de celo primum natura sua
humana: quia alias habuisset natura sua humana
in celo. et addiuxisset eam secum in terram. quod non est verum:
quia ipse de nouo formauit ea in utero ipse maiore vigore
et sibi ea vnivit. ac hypostatice copulauit // Secundo
dicit quod ipse descendit de celo secundum sua natura diuina.
non sic intelligendo quod prius secundum diuinitatem solum
fuit in celo. et quod tunc in suo adventu deseruit celum
et incepit esse infinitum solum in terra Hoc enim est absurdum dicere. cum immutabilis sit. et vbique sue immensitatis nunquam
existat ipse in omni re Hoc est intelligendum sic. ipsum
secundum suam diuinitatem descendisse Quia ipse dei filius
qui est infinite perfectus ac optimum et supremum in
cunctis. se humiliauit. et qui inclinauit. et inferiorauit
tam pro mea salute assumpsit natura humana.
que sua creatura est. et qui omnis et pulchris
quasi diuine maiestatis veraciter reputanda.
Ad hoc quod est descensus facta secundum locum a loco immutatio. ipse primo ex mansuetudine qua ei in forma dei esse forma seruum accepit. primo modum loquendi apud ad

philippes. Hic ergo dicit ex humanitate. non quia sua plenitudinem amittet. sed ex hoc quia nostram paruitatem assumpsit
Ita dicit descendisse de celo. non quia celum deseruit. sed quia sua altitudo nostram inferioritatem et terrena nostra assumpsit.
in vnitate persone. ipsam in supra exaltando et dignificando Hic si princeps potest in legitima uxorem ducere filiam alicuius pauperis et ignobilis ciuis dicetur eum descendisse. et si quadruplo inferiorem sibi duxerit. ut ait post idem sit et ei in si nobilis atque potens
Ita ergo intelligendum est dei filium in hunc mundum descendisse Dicit autem ~~in mundum descendisse~~ a missus esse in mundum. illud sic intelligendum est. quia dei filius qui prius non fuit factus in natura diuina fuit sensibilis nobis et oculis nostris corporeis. et factus est visibilis et oculis nostris corporeis sensibiliter pueri et homo per assumptionem humanae naturae. in qua cum hominibus corporaliter conuersatus est in terris. Propter quod dicit Augustinus. in. i. de doctrina cristiana Non per locorum spacia veniendo. sed in corpore mortali. mortalibus apparendo venisse ad nos dicitur deus Et Beda. quidem dicens Quo venisse dicitur qui secundum suam diuinitatem et vbique fuit. Respondet dicens Erat quod in mundo. et mundus per ipsum factus est. et mundus eum non cognouit Vt ita sit quod ab erat. sed apparuit quod latebat Vnde et humanam quam agnoscere induit formam. qui in numero in diuina natura inhabitat lucem inaccessibile. Nec sane ignominiosum erat maiestati apparere in similitudine sua quam fecerat ab initio. Nec indignum fuit deo a quibus in substantia sua agnosci non potuit in imagine apparere.
Vt qui fecerat homines ad imaginem et similitudinem suam. ipse innotescere hominibus factus homo Et mox dicit in. 3. di. Missio filii dei in mundum est ipse

meditacio. eo enim missus est qui humanitate assumpsit
in qua mundo visibiliter apparuit || Hic igitur patet
quod de celo descendit dei filius et venit in hunc mundum
non quidem per loci mutacionem sed per sui altitudinis multi-
plicacionem in assumpcione mere putatur. et per exhibicionem
sue prime visibilitatis in assumpta nata. Ut autem
tanti beneficii gracia sumus studeamus frequenter et maxi-
me in hoc sacro tempore circa hunc tanti regis adven-
tum atque occupari. Crebro quoque meditacione versetur circa
adventum tante maiestatis. ad nostram humilitatem. et
circa tantam mere pietatis per hunc xpi adventum equ
altacionem et dignificacionem. ut hoc meditando nos
excitet ad amorem tanti benefactoris. et ad reddendum
sibi gracias possibile atque. Ut per hoc mereamur
assequi finalem fructum huius adventus. scilicet vitam eternam
Quod nobis gracie dignetur ihesus dominus et salvator noster
ihesus xpus qui cum patre et spiritu sancto deus vivit et regnat per omnia secula seculorum ||

Exhortacio

Est questio. Quare sit ista fides iudaica.
ad tria septem veteris testamenti quas ecclesia
ipse recepit tam claras veritatibus catholicas testi-
ficent. et maxime de illo xpi adventu et personarum
eius et modum nascendi. quiescendi. morendi. ad ce-
los ascendendi. et legem suam publicandi. claissime
attestantur oces scripture legis et prophetarum quod messia
predicte fuerit. et oces signum legales. et hystori-
ales. quas oces adducere esset nimis longum Et ipsa
tanta est consonancia veteris testamenti ihesu xpi et
gestis eius et suorum. et tam punctualis. quod vix posset
maior consonancia excogitari Nec solum scripture sacre
~~et hystorie ipsum declarant~~ hyis attestantur. sed et gentilium
philosophie. et hystorie hoc declarant: Dicit namque legum
fuisse sibille seu gentilium philosophisse. quarum una fa-

Sermo 29
Quare sit ista
fides iudaica

mossima apud phos et pactas in libro suo ex
positorio mysta visionis seu somni. qd' plures viri
qo senatu romanor vidrunt singuli vna nocte
qo pressit dicit Ipse dicbus illis ex surget vgo &
grie hebreor. noie maria. et pocabit qo ca sine
g mixtione viri filius dei noie ihs Et g sequent
totu pressu qo tangit Et totu eius ppheciu post
autor de ciu dei li° j° ca° xxxij Adiuat eiusdem
libri quanda alia sibilla que fuit circa adiutorium
Troianor & quosda alie mgena olim mortuo
rum sepulchra fuit in g stantinopoli casu effos
sum. qui per scriptura in lamna aurea mirc Et po
sita sic aut Cristy nasciet de vgine maia et credo
in eu Multa alia gentilium testimonia adducit
p dictu autor. que tuisto causa brevitatis Di
hac igit questione cogitaui loqui prius Rogemus
virgine beata maria &c Qui in sua
ptinacia stant aversi a fide. et catholica veita
te hy molag de livia in fine questionis solenis
qua fecit de ybacoe veritatis catholicarum. ex
scripturis veteris testamenti tres ponit causas.
quibus addende sunt adhuc alie tres Prima
etem causa ppter quia ipsum eu multi iudeorum
avertunt a fide est timor penurie temporalis
Fuit eius et fuerit pr valde cupidi. et in lege
eor frequent promittit habundantia temporalium qd'
ipi solu literaliter intelligunt. et ideo sup modu abhor
ret hy contrariu. sti temporaliu amissio et penu
ria Secunda causa est. qr a cunabulis nutriunt in odio
xi et legis cristiane ut dicit ypi eius oi die xpicol

maledicunt in synagogis suis. Illa autem ad que homines
sunt assueti a puericia. ita sunt eis quasi in natura vsu.
et propter sequens fortius auertunt intellectum a sibi contraria
veritate. Tertio est difficultas et altitudo eorum
que in fide katholica credenda proponuntur. sicut trinitas
personarum in una diuina deitate in vna quidem persona.
et sacramentum eucharistie. quod eorum carnales intellectus
nullo modo potest capere. Et ideo reputant nos tres deos ado
rare credere et colere. Propter ea sacramentum eucharistie
deliri putant nos panem adorare. et pessime idolo
latrare. sicut per experientiam cognouerunt qui ex eis
de talibus gustauerunt. Propter talibus igitur a fide katho
lica auertuntur. et plures sed baptizati ad vomi
tum reuertuntur. Quarto declaranda quarta ex suc
presidie est nouitas. Nichilominus licet ut predicti quadruplex sit
quidem aduentus. duo tamen alterum sunt principales. de quibus
etiam scripture frequentius loquuntur. Primus est in hoc
mundo. ex sua humanitate natus assumpsit et in ea visi
biliter inter homines conuersatus est. de quo predicti in pre
denti primone. et in debuit esse in paupertate humilitate
et passione. vt posterius declarabo. Secundus est ad iu
dicium finale de quo loquitur euangelium hodierne. 2e.
et in aduentus eius in potestate magna et virtute
De 1o aduentu loquitur Dan vii dicens Ecce cum nubibus
celi quasi filius hominis veniens. Et dicitur nouus ex nubibus
celi. Sic cum ipse ascendit in celum per humanitatem
obsequio nubium. ita etiam veniet ad iudicium. Vt
habetur actus 1e. vbi dicitur. Hic iesus qui assumptus est a vobis
in celum sic veniet 2o. Secundo dicit propheta nouiter
quasi filius hominis. quia ipse non solum est filius hominis sed plus.
quam est etiam filius dei. Et ideo subdit. et usque ad anti

quia dicere pueniet ad equalitatem dei prius fm
naturam diuinam Et dedit ei potestatem: qz tunc omia
erunt plene subiecta xo Vt hic ad hebr 1 Sequitur
et honorem et regnum et omes ppli tribus et lingue ser
uient ipi et potestas eius potestas eterna que non au
feret et regnum eius quod non corrumpet Quia regni
eius non erit finis Vt hic luce 1o Di. hia 2o ad
uentu loquit eiusdem ysaias 30 Et erit lux lune sicut
lux solis. et lux sol septemplicabit sicut lux septem
dierum. in die qua alligauerit dns vulnus ppli sui.
et plaguam plagae eius sanauerit Tunc enim sol
in finali iudicio mundum renouabit et melioa
bit ad augmentum gloriae beatorum: qz i. elementis
et corporibus celestibus melioratis videbitur clara
relucere ad summe pulchritudinis et bonitatis Secdm illud
Sap xm A magnitudine speciei et creature cognos
cibiliter potest cor creatorem videri Decor autem corpo
rum celestium maxime consistit in luce. et ideo tunc
augebit Et hoc est quod dicit ypheis Et erit lux lune
et in die qua alligauerit dns vulnus ppli sui. ec
Quia sancti tunc ibi resurgent cum corporibus
gloriosis. ab omi corruptione et penalitate liberi.
Iste vero aduentus erit in vltimo die seculi. q in
scripturis vocat dies magnus et terribilis Vnde ma
lachie vltimo Ecce ego mittam vobis helyam antequam veniat dies
dni magnus et terribilis Helyas enim et enoch ad
huc reseruantur in vita. ut predicent contra pfidia
antxi ante die iudicii Et iohel in fine Sol obscu
rabitur et luna vertetur in sanguinem antequam veniat
dies dni magnus et terribilis || Et qz iudei non
sunt distinguendi illud duplice vero aduentum ypter

qd' multi' circa h° errant Scripturas cum pdictas
et alias siles ptinentes ad 2m xi adventu sh ad
finale iudicium, intelligunt de p° eius adventu sh i
carne Et ppter h° id ea q hmoi scpture pmittunt
ventura in adventu ad iudicium. videt nondum ple-
ta. credunt xm nondum venisse in carne Si autem duplice
xi adventum pdictum distinguerent. et crederent ad
ventui scpturas q de eo loquunt appruarent. tunc
vidcrent xm dudum venisse in carne. et nobiscum
expectarent eius adventum ad iudicium finale // Ly
est g° quarta causa pfidie iudaice: et pir' est
unum qd' facit ipsos iudeos circa xi adventum ff
ut' errant Tertium g° pile qd' iudeos facit
errare circa messiam et adventum eius ac statum est.
q credunt ipum venturum i mundum regem potentissimum
et temporalem regnaturum. qui eis restituet regnum
israhel. et obtinebit monarchiam mundi. omnibus
ppls sue ditioni subiectis Et ex videt q h° non est
in xo impletum ideo ~~non~~ dicunt ipum non esse messiam
Sed h° ipsorum dictum est manifeste error. et hoc
contra scpture veteris intentionem Quia licet adventus
venturus sit in magna potestate. ut fuit iam declara-
tum per scpturas. Adventus primus dei messie per
scpturas ppheticas esse debuit. et nunc fuit non
in potestate et dominio temporali. sed in humilitate
paupertate. in passionibus. suppliciis. et morte Ex
eius in paupertate esse debuit et fuit primus xi
adventus patet p id zacharie ix Exulta satis filia
sion. iubila filia iherusalem. h° impletum est in xo qm
venies iherusalem ppe passionem. fuit receptus ad civitatem
et templum cum gaudio et exultatione ppli Debet ppli

ecce rex tuus ~~tuus~~ venit ti iustus et saluator saluatus cum erat nos et nos saluauit per via iustitie. se/ipsum morti offerendo Et ipse pauper Christus cum dives a principio natiuitatis suae usque ad mortem pauper mansit dum ipse vita. ut patet ex decursu euangelio/ Voluit cum suo ex nos doce gratiam mundanorum et amore ce/lestium. Apostolus ipse pauper fuit in temporalibus. et di/tissimus in spiritualibus Gratia data est ei spiritus no ad mensuram iohis iii Et sequitur sedens super asinam Illud impletum est in die palmarum Ut patet matth xxi Et aut xp in po suo adventu. sed in mundum debuit no/diari temporalibus pati. gtem. et mori. pro peccatis nris patet clarissime ysaye liii Vbi apostolus loquens de xo et eius passione ait Quis credidit auditui nro. et bra/chium dni cui revelatum est Et post pauca exprimit ignominia xo illata cum dicit No est species ei neque decor Quia cum secundum veritatem xp secundum humanam naturam fuit speciosus pre filiis hominum ps xliv. tu illa speciositas fuit in passione detrupata. alapis in facie eius inflatura et luiore causatibus et sputis ca defedantibus Postea exprimit apostolus eius gtem et abiectionem cum dicit Nos stimauimus eum quasi leprosum indeis co quod esset de apostolo cor reputauimus eum qui leprosus sit vile et abhominabile ad modum leprosi. et reputa/uimus eum percussum a deo et humiliatum. sed apostolus propter sua apostolia. imputauerunt eum sibi indei qui habet demo/nium et puerter apostolum etc multa alia. ut patet i. cap Ro exprimit passionem eius. et causam passionis et fructum dicens Ipse enim vulneratus est propter iniquitates nras. qui dicit. Non sic indei putabant passionem eius quam suis apostolis quia ut dicit postea apostolus Ipse primo fecit ner iniquitatem dolum in ore eius. sed quia nris expi/

audis vulnerat⁹ est. Et seqũ. Oblat⁹ est s̃ ad pas
sio⁷ et morte. q̃ ipe voluit. ex obedienca p̃ris et pro
liberacõe humani gñis. Et ctra multa ponit ibid
exprimenta messie g̃ tempu. sprehu. passio⁷ et morte
Vte de ipig passione et morte ponit ecc̃ dan ix
Vbi d̃. q̃ post ebdomadas ~~septu~~ septuaginta duas sep.
m in medio septuagesime ebdomade occidet x̃ et non
erit ei ppl̃s qui eu negaturg est. Ex quibg clare p̃z
q̃ messias p̃m septuaginta no erat regnaturg temporalit
in po suo adventu. vt iudei male expectat. Ex veturg
erat et ita venit in paupte. humilitate. passione.
et morte. vt sic ppl̃m suu salu fact a pcis eoru
Sextu qd eos errare facit circa messia et cir
ca eig adventu et statu est. q̃ oia q̃ septua vetg per mes
siam fienda pdixit illi carnales homies credunt vlta
te carnal et corporalit adimplenda in bonis huig
temporis exteriorubg. p̃z diuitiis. honorubg. delitiis et
dominiis. Et cu tlia nondu videt sic corporalit ipleta
per xm dnm. dicunt ipm no fuisse vu messia. Et ihs
se valde excecat a vero scpturaru intellectu. que si cape
vellet. clare nosceret in primo x̃ adventu oia impleta
esse. que de eo ab eiusd primo adventu in lege et pphetis
fuerat p̃nunciata. et crederet nobiscu oia alia i 2o ad
uentu s̃ ad finale iudicu adimplenda. Vbi cu
scptura pphetica loquit de messia et liberacõe ppli sui
ipi intelligunt de ipoy liberacõe de captiuitate rõna.
in qua nunc sunt et fuerunt fere p m centu annos. et p
quia dispsi tenent per totu mundu: cu tn scptura intendat
liberacõ humani gñis a pcis. q̃bg homies a dyabolo cap
tiui tenebant. et a damnacõe etna. cui pro pcis erat
debitores. a quibg liberari debuerat per messie passio⁷
et morte. Vt patet y sanc lu. put stat ctra i declaro

Et ubi scriptura mentor fiat de reedificatione ihrlm et
templi in fine temporum. ipsi intelligunt de materiali
ciuitate ihrlm. et de templo materiali. quod dicunt
reedificabuntur in aduentu messie. et illuc congregabuntur
omnes iudei quotquot fuerunt dispersi. Sed si aduertere
bene et velle sane intelligere clare inuenirent quod scriptura
ibi loquitur non de materiali ciuitate ihrlm. nec de templo
materiali: sed de spirituali sed de ecclesia fidelium quae edificatur
ex viuis lapidibus. sed ex fidelibus qui in presenti peregrinantur
per gratiam et in futuro per gloriam. Quia
hymnoi scripture veteris testamenti loquentes de reedificatione
ihrlm et templi in fine temporum intelligantur
mystice de ecclesia fidelium. clare docet ysaias propheta lx capitulo
sui libri. Postea multa dixit de reedificatione ihrlm qui
se exponens propheta fine capituli alloquens ihrlm de qua sibi
sermo est. Dicit. Non erit ti amplius sol ad lucendum per
diem. neque splendor lune illuminabit te. Quod utique
non potest intelligi de ciuitate terrena et materiali. quae
omnis tua subiecta est cursibus solis et lune et siderum
et subdit. Sed erit tibi dominus in lucem sempiternam et deus tuus
in gloriam tuam. Non occidet vltra sol tuus et luna tua
non minuetur. quia dominus erit tibi in lucem sempiternam. Quod
minuitur quia dominus qui erit lux illius ciuitatis videbitur ibi
in sempiternum. Quod non potest esse in terris et in hac vita.
cum scriptum sit. Nemo videbit me homo sed sum dominum
et viuet. Oportet igitur quod id intelligatur de ihrlm spirituali.
per illam materialem designatam. sed ecclesia catholica
sum statim quae est et habebit in celo. De qua dicit apocalipsi
Ciuitatis non eget sole neque luna ut luceant in ea.
claritas dei illuminabit eam. Item in eodem capitulo dicit
Non audietur vltra iniquitas in terra tua vastitas et
contritio in terminis tuis. Quod iterum est propterea vite eternae
in qua sola multum est pretium. nec esse potest aliquod malum
cum nullus illuc hostis possit accedere. Et propterea fine
capituli dicit. populus autem tuus omnes iusti in perpetuum hereditabunt

terra Qd non pt qpete ciuitati terrestri: qz i mul/
la ciuitate fuerunt aut vnq̃ erunt oes iusti. ꝫ soli
celesti patrie pt hō peuenire. in q post finale iudi/
cium erunt oes iusti qui fuerunt a pri mundi usq ad
finem eius Istilli erunt ppls dei qui i ppetuum hēbun/
dant celeste regnum. sd ppter si terra viuentium. qa ibi.
est vita sine morte. et oe bonum sine oi malo —

¶ Filii ezechiel xl ppl̃e describit edificatoēm ci/
uitatis ihrlim et templi mirabile Qd non pt intel/
ligi ad lram de ciuitate mātali aut templo. sed potest
intelligi sub metaphora de domo et ciuitate ce/
lesti Qd pz. qz di in fine ezechiel Et nomen ciuitatis
ex ia die dnus ibi. Qd ppe queuit ciuitati celesti.
in q dnus di singulariter est per effectum excellentissimum.
sz eterna beatitudine. quia ipe causat i mentibus
omni beatos ¶ Vel hō meditatur spiritualiter intellectu
scripture potest vsque xi Vbi di qp in diebus messis
habitabit lupus cum agno. hō cum impletum e i xi po ad/
uentum et in ecclia primitiua. Vbi lupus r qui prius
fuerat rapax et seuerus ra quersus habitat cum agno.
r cum innocente et mansueto Nūtimq cum hoies fue/
runt prius discordes in actibus moribus fide et mo
viuendi. recepta fide et gra spiritus fiebant concordes
in actibus moribus et mo viuendi Ist intelligunt de
alius hanoi scripturis. que recte intellecte clare inue/
nunt in oibus qsonant dno et saluatori nro ihu xo.
q cum pre et spiritu sto viuit et regnat in secula benedicta

Quae ds sit
immutatio qo 4

Quinta questio Quae benedictio sit ve/
nit in mundo r quae sit mirabilis sit
sine que sit illius causa ¶ Pro i nōnullis qp deus
a pri ppinos parentes in ds fecit mortales et pfec/
tos sine defectibus corporis et anie: et dedit eis ingenium
cor sufficiente boni et mali agendos et omittendos.

et sufficiente virtute ad standu. et i innocencia psenera
du. Sed nondu q deus dedit eam tu libertate arbi
tri. et adiecit ei preptu obedienie. sh ne qmederet de fructu
sue boni et mali. vno q sic ds dilexit illu fructu. q ut ho
st exercet in obedienia mandatoru eius. et per tale obe
dienia pdicta bona sibi puenialiter data non pderet. Atq
ut per meritu obtineret futura sibi bona pmissa. sh
bona patrie celestis. Ad qua cu deo placuisset fuisset
sine morte translatus. ipse et omis posteritas sua. et ibi celesti
et eterno bono sibi in celis pparato perpetue fruent. Vt
dicit magr in 2 d. xi. Per tu gressoru vo preptu dei spo
liaret plurimis bonis sibi a deo collatis. et ad posteri
tate sua meret morte. et multos alios defectu corporis
et aie. et puaret beatitudine. et ministria meret sempi
terna. nisi ipse aut aliquis filiorum pro ia obedienia
et pteo aplete satisfacet deo. Ho nonus q dyabolus
fuit cu horiz creatus. Nma pa die que fuit omnia cre
auit deus celu et terram et angelos. Vt fuit supeiu dictu in die
sancti michaelis. et eos du alia angeli coruerunt. et facti
sunt dyaboli. Sexto vo die creatus est ho. Et qn dyabolus
vidit q ho potest per humilitate obedienie ascendere in celu vn
ipse per superbia coruerat. et sic merei beatitudine. quam
ipse dyabolus amisserat. tunc ei inuidit. Propter qd venit
mox in paradisu. et in spe serpentis cu ibi de tpli
ri pteo temptauit. sh de superbia gula et auaricia. Et
ut dicit magr in xv sedi. Primo teptauit mulierem
tanq infirmiore pte humane nie. et in q minus q vi
ro nouit voz vigere. et mulier victa per ipsam tep
tauit et viru. ca in adiutoru assuit. et sic utru q
pcente in pcu q sensu attrahit. pro quo pteo. pena
mox spoliati sunt originali iustitia. et multos alios
bonis que pro se et pro tota tota posteritate recepe
rant. et ad oi humano gne pueniti sunt multos defectibus
quos hodie experimur in corpore et aia. quoru nullus

Nota deinde obseruantia

fuisset in nob. si parentes primi nõ peccasset. ꝑ per
inobedientiam exstitisset: et insuꝑ toti humano gnõ clau
sa est ianua regni celorum Quia dõs decreuit nullũ
horiẗ intrare ad regnũ celorum. nisi sibi prius plene
satisfiẗ pro pcto illo. et de pctis toiꝰ gnis humani.
Et cad ipi parentes pro ia ĩsgressione meruerũt ꝛea
tũ damnationis etne Sic habemꝰ primum statũ hu
mani gnis in sui ticio et eius lapsũ gnissimũ in ꝑtho
plasis ¶ Quarto nõnũ ꝗ ut dicit anselmus in
libro cur dõs hõ ca lo 4 Homo pro tota creatura
possibili seruanda non debuit mandata dei ĩsgressꝰ
fuisse nec peccasse. et ideo nõ ꝑt aliquis satisfacere
de pcto plene nisi plus reddat deo qꝫ sit tota crea
tura possibilis. uel oe id ꝑ quo peccaẗ nõ debebat
Et q stat q hoc nichil est nisi deus Oportuit ergo
horiẗ diuina naẗ uel ꝑsona dare deo ad satisfaciẗ.
et ad debitũ ꝑsoluendũ Et qꝫ illa diuina ꝑsona ex
se hre nõ potuit. filius dei incarnatꝰ ad hõ est sibi datꝰ
Et iterũ anselmus ibidem Satisfaẗ pro humano gne
purus deus non debuit. et purus hõ nõ potuit. nec
alia q̃ctꝰ creatura sufficat Ne ergo humanũ gen
ad beatitudinẗ creatũ totũ periret. et suo fine tota
species humana ꝑuaret. factꝰ est dõs hõ. et pro nob
ꝑfectissime satisfecit. cũ se obtulit deo pri pro salu
te mundi. et ipe melior est oi possibili creatura ¶ Qui
ergo querit quae ie bni dicti venit in mundũ r quae
incarnatꝰ est. et que sit huius causa Rn ꝑ ideo ut
pro omni homi pctis satisfiẗ sua passione et morte.
et a nob mala culpe. et damnationis ꝑpetue emouet.
et nob vitam etnam mereret Et sic solus ꝑter nos et
ꝑter nram salutẗ descendit de celo ꝑter qd dicit
luce xix Venit filius hois qre et salum facere qd pe
ierat Et ad galatas ꝛ Misit deus filium suum natũ

Rn ad qstionꝫ

ex multe factu sub lege. ut eos qui sub lege erat redimet.
ut adoptionem filiorum dei recipiamus. Et Aug. super iohn dicit
Nulla causa veniendi erat christo domino. nisi peccatores sal/
uos facere. tolle morbos. tolle vulnera. et nulla est ca medi/
cine. Venit go de celo magnus medicus. qui per totum mun/
dum iacebat egrotus. Venimus enim huiusmodi totum periverat. ex
quo peccaunt vnus homo. in quo totum erat. Venit igitur
vnus sine peccato. qui saluos faceret oes a peccato. Nos enim cum
de celo adiuxerunt incita nra. ⁊ peccata. Hec ie. Ex dictis
habemus primo. quod primum primorum parentum fuit causa de/
meritoria omnium illorum defectuum. quos patiuntur in anima et
corpore. quorum nullus fuisset in toto genere humano. si nullus
homo peccasset. Ex dictis habemus quod per inobedientiam ade et eue
oes eorum posteritas facta est peccato obnoxia. quia oes nascimur
filii ire. Vt dicit apls. Oes enim genitum et parium in peccato
originali. quod nos separat a regno celorum. nisi xi gratia nobis
subueniat. Et propter fomites peccati et multiplicem corrup/
cionem ex origine contracta sumus ad mala. et sum
tardi ad bona. quia per vitam nram multa addiscimus peccata
propria. per que merentur penam damnacionis etine. Terno
habemus quod oes propter primum primorum parentum peccatum oi homo
qui ab adam descenderat per viam propagacionis aditum
regni celestis. Iusticia non voluit aliquem admittere ad gau/
dia celi. nisi sibi prius plene satisfecerit pro peccatis. Sed in
nullus purus homo facere potuit. nec aliqua creatura. ⁊ solus
ie qui est oes et homo. In quo considerare debemus vigorem
et seueritatem diuine iusticie. cui ita displicuit peccatum quod pro
eis tantam exigit satisfactionem. quantam non potuit exhibere
pura creatura. ⁊ tum dei filius oes et homo. Per quam se/
ueritatem diuine iusticie. et per preiositatem pretii pro peccatis
nris solutum. incito indicat nobis maior necessitas immu/
ne se tenendi a peccatis. Gaudium id. pe. et. quod vi sumpti est
peccato magno. glorificate et portate deum in corpore vro
Quarto habemus quod tum homo non habuit vnde satisfa

ex dictis aliqd
inferunt

cet pro patris. et se redimet a mat. ds dedit sibi satisfac/
tionem. sed ilm xm dei filium incarnatum. qui in humana na
sua passione et morte. pro nris patris satisfecit. et nos
liberauit. Qui nos per illa meruit q baptismo tollit
a nobis pcm originale. qd excludebat a regno dei. Et
meruit q gratiam delet actualia pcta. q ex propria voluntate
commisimus. Cum nunc per gratiam dimittit nobis pcta ac/
tualia id non est ex virtute et bonitate ipsius gratiosis.
m se: sed est ex meritis xi. Ille cum nobis meruit q cum
m fide sua detestatam pcta. ppter ho qe sunt con deum. et
volumus postea cauere a pcis. ne per ea deum offendamus.
tunc ds tm mitas nobis ea dimittit ppter filium dei. qui nobis
id meruit. per ho q scipm obtulit m morte pro pcis illis.
se et pro pcis totius mundi. Hinc q opa nra bona
ex caritate facta sunt aput deum meritoria vite etne id
non est ex bonitate operum nrorum. m se. sed vita etna sit
iqpabiliter melior q opa nra. qe est etna. nra vero opa
qi mometanea. sed est ex xi meritis. Ille cum nobis meruit
tum i fide et dilectione eius faciamus aliqd bonum opus. tunc
ds tm mitas dare vult nobis ppter merita xi etnum premium
i celo. iqpabiliter melius q sit opus nrum. Cum quo gsideramus
rare debemus maximum dei benignitatem. largitatem et mi/
sericordiam. Nunc ad no habemus unde satisfacemus. et
nosipos liberaremus. ipse misericors ds suum filium nale
et sibi per oim coequale nobis dedit. et filius scipm no/
bis dedit m satisfactionem. et ppter ho venit m mundum. q
ppter ho humanum natus assumpsit. qd maxime largitatem et
misericordiam finit. Vnde anselmus vbi sup. Quid gratius
aut misericordius esse aut intelligi valet. q ut patri
eterne pene debitori. et vni se redimat non habenti di/
cat ds pr. ecce filium meum accipe eum et da pro te: et filius
dicat tolle me et redime te. Et Bnlis sermone 4o de ad/
uentu. Quis dubitet magnum aliqd in causa fuisse

gsideramus
diuine misericordie

ut maiestas tanta. de tā longinquo. in locū tā indig-
nū descendē dignaret. Plane magnū aliq̄d. qz expte
sui sunt misericordia mag̃. qz miseriē multa. qz cari-
tas copiosa. Et pt addi q̄ ex pte nrī sunt necessitas
desiderii primi mag̃. indigentia. et miseria nimia. Hinc adiuctū
filij dei in carne sa pres veteris testamēti pinderunt. et
ipm toto corde desiderabat. Ppt qd' bnsicto dei filio
cū magno desiderio dicebat id pb. Dne inclina celos
tuos et descende. Et id. Ostende nob faciē tuā et salui
erimus. Et id ysaie lxiii. Vtinā disrumpes celos et
descenderes. Et id ysaie xlv. Rorate celi desup et nubes
pluant iustū. aperiat terra et germinet saluatorem.
Et multa alia quibus libri cor pleni sunt. Et augs in p°
psmoē de piū fidelē. Intelligite fres quale desiderium
habuerunt sancti vidē xm. Sciebat eum illum esse venturū.
et oēs qui pre vnebat dicebat. O si me inuenat illa
natiuitas. O si qd' credo videam oculis meis. Et de sene
symeone dicit. q̄ suspirā. cotidie dicebat in oribus suis
Qui venit. qui nascet qui videbo. putas diuabo. putas
me hic inuenit. putas isti oculi videbunt eū per quē cordis
oculi vnclabunt. Et primitiui fideles noui testamēti
qui hinc adiuctū de xpmquo seculi sunt. in quibus adhuc
vigebat caritas ex vicinitate adiuctū et passionis xi.
ex iugi meditatione istius excellentissimi bnficij magnū ce-
perunt feruore. et deuocionis affectū. et nimia pasteba-
tur spiritali dulcedine. Et ideo spretis ppt xm oibus q̄ in
mundo sunt sola celestia appetebat. Vnde vnus ex eis qz
beatus augs de scipo dicit xx qstiū. Non sanabar illis
diebus dulcedine mirabili. considerare altitudinem diuinī
lij. sux salutis gnis huiusmodi. Et hi. ipse nonnulli religiosi
hinc de qsuetudine. q̄ eū legi ul' cant. in symbolo. Et hi
facti est. tunc se totos p̄sterunt in tria. Et aliq̄ fletus
gemitus. imo in plurimis religionibus nō solū sacerdotes

sed et qis ppls ad p̄dicta verba flectit genua. ad agendū
deo grās. de isto inēsp dono et ineffabili bn̄fico. sz q
ia infinita maiestas dignata est se ita inclinare. q ppter
nos et nram salutē sua creatura sibi vniuit. tā intime.
q ia vna ppsna est dē et hō et q ie qui dē est. et ab
eterno fuit. ac eit in tēpu. ille vē ipse mirime et singula
rissime vnomis factus e hō de nouo. et q sdrs mē ne
pmo fr̄ nr̄ Non enim q fundit dei filios nos vocare
fres sic deducit apls ad hebreos 2 Ab ipso sancto
pribus et deuotis hōibus dignē debemus. et ex ēo acipe
ut et nos sic ḡti simus de ie inēsp dono. et dei bn̄ficio.
q id est et papue pro isto sacro tpe adiuctis agnosc̄amus.
et deuote meditemur. et largitori nro ḡtias referamus.
atq eius largitate et inēsp bonitate laudemus. et iugi
memoria p̄dicemus. et nos in hō sacro tpe adiuctis sic dis
ponamus ad instantē festiuitatē. ut tuc ggrues hō
nobis et deo acceptabiliter pagamus qui aduentu in
carne. et ex virgine natiuitate Ut per hō mercatū
q ipse dignet visitare nos in spiritali adiuctu suo. et sit
in nobis pmanēs. et in nobis ac nobis ad tlia opa. opa
que sibi acceptā sint. et per que mēcam vitā etnā
quod ipsemet nobis ꝓcedat cristus qui dnus nr̄ q ad pre
et sancto spiritu viuit et regit vnus dē in secula bn̄dictus Amen

⁊ in superioribus dictum fuit Sermo [illegible] ōnis de eodē
q dei filius in hunc mundum venit sine incarnatus est
ac inter homines sensibiliter conuersatus ppter nos dūtaxat
et ppter nram salutē. sz ut nos saluos faceret et be
atos. Est circa hō nunc questio an potuerit nos saluos
facere et beatos alio modo sine alia q in ppsna sua ꝓpa
incarnata. de hō cogitaui nunc breuiter loqui Rogeꝫ
dnm ut

Quicrit sexto Vtq deus potuerit humanum genus
alio modo aut per aliū saluare sine sui ppsne incar/

6°

nacōe Nūr ꝑm bēm August 13 de trinitate Et sēm thō
m 3 ꝑte sūme q. 1ª ar. 2 Qd ds de absoluta sua pōt
multis alijs modis potuit nos redimere aut saluos facere
Potuit enim ēgelis dimittere pcta. Potuit etiam sāt sfactoz
alicuius angeli. aut hoīs puri. aut alteius creature acceptāe
tanq̄ sufficientē. ēgius nō ꝑdignā Ergo dicit inter
ocēs modos possibiles redimēdi ille fuit quenientissimus
ad sanandū nrām miseriā. et optimus ad ꝓcurandū
nrām salutē Vbi est ꝑsiderandū et mēte iugit revol
uendū q̄ sic dūs solū ꝓpter nos et ꝓpter nrām salutē
hō factus est. sic oīa que i terris visi' quersando i hu
mana natura gessit totū ad nrām salutē ordinauit
Nichil etenim per ipm dnm nrīm factū aut cura ipm ges
tū est frustra. aut a casu. ul' ex necessitate per ipm
dictū factū aut cura ipm gestū Ex totū est ex diuina
ꝓordinacōe ad aliquid singularis ꝑsone vl' ad aliq
ꝑmunitatis vl' ad toāq̄ multitudīs fidelium vtilitatē instruc
tioz aut salutē dictū factū aut gestū Ideo dicit Aug
Xꝰ nōb natus est. nōb iacuit in ꝓsepio. nōb vagiebat i
cunis. nōb apparebat in stella. totūq̄ nōb ꝑficiebat
q̄d̄ salvator gerebat in hoīe Et hīc bēth i bēm de as
censione dīm dicit In nra siquidē vita multa fuīt casu
et necessitate. ꝑ xꝰ dei virtus et sapia neuri hoīs potu
it subiacere Que enim necessitas diuina virtute cogeret.
aut quid dei sapia ageret casu. Subdit. oīa pinde q̄
cūq̄ locutus est. q̄cūq̄ operatus est. q̄cūq̄ passus est ne du
bites esse voluntaria. plena sacramentoz. plena salute.
Interū subdit Sic ille qui scribit certis rationibus ordinat
colloquia ꝛmūsa. ita que a deo sunt vt dī ad vō 13
ordinata sunt et rationabilit' disposita et ex opportunis
causis facta. maxime q̄ pnīs inter nos operata est incar
nata maiestas oīa sunt ad nrām salutē vertissime
ordinata Nec satis visum est diuīe bonitati quōcūq̄

saluare nos. ꝑ m suo eterno dispositum nos redimere modo
nobis optimo. ac nobis quemadmodum ad salutem. ꝑ m
Augustinum ut sup allegaui et ita veraciter opere adimplenit.
demonstrans nobis in hoc suam eximiam ad nos caritatem
Quis enim circa hoc considerans et diligenter aduertens no
nosset et clare intelligeret q̃ multa bona et occasiones
virtutum ac operum bonorum sine quibus saluari non possumus
affert nobis ille modus nure reparationis. quo scilicet filius dei
dignatus est homo fieri. et qm̃ non per angelum aliquem a aliam
creaturam nos redemit. ꝑ per semetipsum voluit querere
et saluum facere qd perierat Ex qd dns. Licet nos sufficiet
primo sufficientissime redemerit et saluos fecerit in cena ut
essemus saluem x ut efficiat qsquam fructum det pri
cipale effectum illius redemptionis scilicet eternam salutem. oportet
et nram voluntatem accedere et cooperari. oportet enim credere. opor
tet sperare. oportet amore. precepta seruare. peccata cauere. commis
sa deplangere. et in virtutibus et bonis operibus exercere.
Qm̃ ut dicit Augustinus Qui te creauit sine te non iustificabit
te sine te. et ita nec beatificabit te. salte adultum sine te
x sine ꝓprio merito tuo Hoc ad omnem et hyps similiter si
ne quibus non merentur vitam. maiore occasionem dat nobis et
ad ea implenda plus animat. corda nra erigit. alias
nras ꝓmouet et induit ille modus nure redemptionis per fi
lium dei ꝓpriam ꝑsonam q̃ quidem alio possibile modo. ¶ primo
Nam ꝑ fides nra sine qua impossibile est placere deo
per huiusmodi voborat in nobis plus q̃ per aliam ꝓprietatem.
eo q̃ sit ipsi deo nobis in ꝓpria ꝑsona loquenti et nos fide
docenti credimus sine hesitatione Si ad de fide informati
fuissemus solum per ꝓphetas aplos et alios sanctos aut per
quascumque alias creaturas. posset infirmus animus hominis
aliquem hesitando cogitare. hyp occasiones fuerunt solum creature
potentes fallere et falli Nunc autem de fide nra intimis

i falli li vãt. qz credimus per dei filiũ incarnatũ. et
inter homines conversatũ. qui suo veracissimo ore certis
sime edocuit humanas mentes credenda speranda
amanda et timenda | quae de omnibus illi nullus valuit
quit nobis loqui dubitationis Nã cũ sit veritas et sapi
entia patris certissimum q̃ nec fallere potest nec falli.
Et hoc voluit beatus Augustinus xi de ciu de vbi dicit Vt homo
euidenter ad veritatem ambularet. ipsa veritas dei filius
assumpta humanitate nobis fidem constituit et fundaui
uit 2 Quo per illum modum reparationis humane plus
q̃ per alium aliquem modum erigitur in mentibus nostris spes de
dimittenda culpa. de obtinenda gratia. et consequenda vita
eterna Nam ipsum magnum in 3 sententiarum Vera et perfecta chris
tiana spes est certa expectatio futurae beatitudinis. quam cer
titudo expectationis ex gratia et meritis procedit Considerat
igitur vnusquisque si posset in cordibus humanis ex aliquo
alio maior generari certitudo. de hoc quod deus voluit nos hire
haeres gloriae suae quod ex illo. quod ipse pro nobis et pro
salute nostra factus est homo. haeres de fertium nostrorum per
naturam assumptam. et consors penal mysterii nostri Et et
quid adeo potuit spem vitae erigere. quid tam de mysteria
fiduciam firmare. Aut etiam quo signo vel argumento
certius probari potuit humano cordi deum velle hominibus
ad se redeuntibus et vitam emendare volentibus misereri
et parere. quam ex hoc quod pro misericordiarum vt eis pareret
proprio filio suo non pepercit. Et ipse filius vt nos
immunes abire possemus et illesi. ipse latrocinorum nostrorum
dignatus est perferre suspendium Ideo augustinus in de tim dei
Quid mentes nostras erigit et ab immortalitatis despectione
liberat. quam quod tanti nos fecit deus vt dei filius immutabilis
bonum. in se manens quod erat. dignatus est nostrum fieri consor
tium vera carnis assumendo. 3 Quo per illum modum

tante

incarnacōis dei et humane reparacōis talit' facte atte
ndēratū merito valde inflamat cor igni diuī amoris
et dilectionis dei in quo consistit perfectio cristiane vite et
meritū salutis eterne Per hoc enim bnficiū oīt nobis
dns qntū nos diliget Nichil tam debitū est nichil tā
rationale sicut rediligere eū qui prior dilexit nos et qui
tanta nob contulit bnficia Dn augs i de cathezi rudi.
Nuc maior cā est aduentus dni nisi ut ds attenderet
dilectionē sua in nob? Si g amare pigrat saltē non
pigrat reamare eū qui prior dilexit nos Ymo ut
dicit autor de fide et legibus ho bnficiū redēcionis nre
et secdm illū modū debite cogitatū plus debet attendere
corda nra igni diuī amoris qm toto mūdo possit attendere
corpora nra si toto ardet et tanto plus qnto dei
filius nob et pro nob datus melior est to mūdo Nichil
etenim natū est tm exaltare in nob dei dilectioz sicut
ē gratuita cuius bnficia ēstant ad memoria viuorum
qz et illa propter ho nobis data sunt vt de eis grati existentes
ipa cognoscerem atq se in memoria habere
mus nec vnqm ab amatoris amore animus nr tepescat
per talium oblitionē Inter hoc aut dei bnficia maximum
est opus redēcionis nre Pro quo cuia solo esset laudandus
a nob et totis viribus diligendus Cuius cuia dni bnficij
excellentia declarat bnlh i cnoc sr cantica ca lo xi
Vbi mr ecclia dicit Vide o ho quid ds maiestatis de se
fecit propter te: de dno strug de duute panis caro de vo
et de dei filio hois filius fici no despexit Memento qlis
de nichilo es creatus: sed diebus qdidit oia et te mr oia
et vos per totos triginta tres anos opatus e salute tua
in medio tui Q qntū laborauit sustinuit pro te carnis
necessitates infantiles iurias hostis tentationes passio
nis dolores ruins ignominia mortis horrore
¶ Quarto valde quemebat saluti hom et instructi

distincte

sis facta tua in de nichilo es re
dctus

omi nre qp dei filius ho natus est et mt hoies sensibilit' quer/
satus. se eis pbuit doctore veritatis. et m exemplu oib
iustitie ac virtutis. Vn aug i quoda sm de na/
tivitate dni. Homo qui videi poterat sequendus no erat.
ds sequendus erat qui videi no poterat. Vt ergo exhiberet
hoi qui ab hoie videret et que ho sectare sequeret. ds
factus est homo. Et ansheim i li° cur ds ho. Minis
explicare sufficit qm necessarie qpp sapient' factu est qp
ille qui erat hoies redepturus. et de via mortis et pdi/
tionis ad via vite et beatitudinis eius reducturus. esset
ds et ho. et qp hoibus sensibilit' quersaret. Et i ipsa sua
quersatione ipos doceret vo quo vivere deberet. et se eis p/
beret bone et virtuose vite rectissimu exemplu. ad
cui exemplaris instar oes fideles suos mores et vita
ordinare debent. sm qd dicit. b. io i pa canonica. Qui dicit
se m xm credere debet sic xs ambulavit et ipe ambu/
lare. Cristus aut m hodierno suo mistrio in mundu
cepit nos docere no vbo sed opere. et mox se nobis apposuit
in exemplu. Licet enim voluntarie et ppter nos factus fuit
infans. sm vero tm humana fuit perfectus vir. Et sm
diuina persona se fuit et est ieternu nro dei filius vir/
tus et sapia patris. ppter qd michil eu latere potuit. nr vnqm
poterit in aliquo decipi atque falli. et tm eu nasci voluit
silvi ad ho° elegit tempus omi molestius. qz hyemis aspe/
ritate. Et licet ipse suus sit terra et plenitudo eius. tm vo/
luit sponte et elegit nasci ~~in via~~. in alicna domo. in
paupertate. tugurio. pannis vilibus inuolui. et i fanticia
sua atque tenerrima membra arto et duro presepio recli/
nari. Et sicut eu ut pdixi oia q egit in humana natura
assumpta nullu a casu aut fortuite egerit sed totu ex ratio/
nabilissimis causis et ordinatissime ad nram instruc/

tione. ad nrm multiplicē ꝑ fertu sterilitū esse debet Qz ces
hor fiat nō a casu. nō onos. ꝑ ad nram utilitatē ~~ipsa~~ atq
~~nob~~ nob veraat in exemplū. ad utilitatē quidē nram
vt tū innocēs dns talia pro nob sponte et innocenter
sufferret. ꝑ hic oēs illos defectū a nob tolleret Meruit
enī nob beatitudinē in qua nullū hoz aut quorūcūq
defectuū remanebit. In exemplū vō qr ꝑ hic nob de
mōstrauit fugiendā esse gloriā mūdi. vanitatē seculi.
et oīo corporis voluptatē amplectendā vō esse paupta
te. humilitatē. et vite austeritatē tanqꝫ viā securissi
ma ad gloriā ꝓmerendā. in qua viā ipe parvulus
nos hodie anteire voluit Hic enī ut aut bnīl nob stabu
lū ꝑdicat. hic ꝑsepe clamat. hic in fantilia ꝛn membra
locutus. hoc euāgelizant nobis pueri – illiq lacrime et
vagitus. ꝑ et tō vita eiq insinuat. tui quīto plus q̃ foz
mam tanto plus efficiūt meliores Quinto per
xi incarnacōz sup oīa exaltata est humana nā assump
ta. et q̃ sequent' totū humanū genus valde dignificā
tū ut patz in exemplo Si princeps aliqs potens
ducat in vxorē legitimā pauperis rustici pauperula
filiā. corpo ista virgo exaltata esset sup oēs mulieres
patrie illius. et effecta oīm dnā. et q̃ sequent' tō eius ge
nealogia esset per hic dignificata Sic in ꝓposito illa hu
mana natura quā filius dei assumpsit in vnitatē ꝑsone
est per hic exaltata sup oēs angelos. et sup oēz alia
creatura. et q̃ sequent' totū humanū genus est per hic
dignificatū Vnde in veteri testamēto angeli parebant
st ab hoīibus adorati. nā qm ꝓ legi qꝫ abrahe apparu
erūt tres angeli et vnū adorauit Qz in nouo testamēto
postqꝫ dns humanā naturā in se exaltauit et digni
ficauit. tūc angeli nō pacuit illā naturā sibi subici
quā in autori suo vident sup se exaltari ꝓt' qd' dicit

finces

apoc 19 et 22 qp iohannes videns angelu tendit ante
pedes eius volens eu adorare. Sz angelq eu phibuit et
dixit. Vide ne feceris. qr q seruus tuus sum et fratru tuorum
Et ppter hanc humilitatem exaltatus est in xo et q signifi
cat omnibus humani generis dignificatus merito valde caucamo
ipsam nram naturam nihil honorare aut deturpare maculis
peccatorum. quia sic dignatus est ipse dns honorare. Vn
leo papa in ß moe de natiuitate dni. Agnoste o christi
ane dignitatem tuam. et dum ei qui fuis factus natiue noli in
G° veterem vilitatem degenere conuersatione redire. ¶ Secto
superbia nra que maximum impedimentum est. ne deo ihe
at redarguit pter. et merito deberet in nobis sanari per
tanta humilitate filij dei. qui pro nobis homo factus est. et
in humanitate deo patri obediuit usque ad mortem mortem
autem crucis. Ideo dicit gregorius i registro. Ad hominem venit
mundi dei filius forma humanitatis accepit et non so
lum visibilem se et despectabilem apparuit. Ad hominem tumeli
arum ludibria. illusionum obprobria. passionum tormenta
tolerauit. vt hominem debere non esse superbum doceret humilis
ds. Et sup 1o philipp 2 humiliauit semetipsum factus obe
diens usque ad mortem ce dicit Augn. Tanta humilitas. hum
iliauit se xq usque ad maceratorem. usque ad mortalitatis
humane penaporatorem. usque ad dyabolice tentatorem. usque ad ppti
urisiorem. usque ad sputa. usque ad vmcula. usque ad alapas.
ad flagella. ad mortem. et non qualibet ß q ignominiosi
or fuit. sz usque ad mortem crucis. Ecce habemus i xo dno
humilitatis exemplum. superbie meditamentum. Quid gloriamines
ab homine. pellis mortiuina. quid tendis saines fenda.
quid inflais cinis. Premaxs tuus humus est. et superbus famulus
caput humile est et mebris superbum. ¶ Septimo xq est homo
factus qr sic humanum genus per eundem est redentum per
quem creatum. et non per alium. per hominem auferet nobis ostasio

sperandi in alium quam in deum. Cum cum nobis est per deum solum
salus et ipse nobis quiete et omnimode est medium pruemedi
ad vitam in ipso solo speramus et cum totaliter amamus 8
Octauo per hoc quod ipse uiuit dominus nos liberauit docu/
mur superiores debere inferioribus humiliter condescendere ac pro
eorum salute pro uiribus laborare. Nec solum
superiores sed et singulos fideles dominus per hoc docuit
portare oneraque proximorum. Ita ut secundum doctrinam apostoli ad philipp. 2
non solum que sua sint singuli considerent sed ea etiam que
aliorum. Sicut et xpus dominus fecit qui tanta. tam multa. et tam indig/
na pro aliis pertulit. Et ut dicit glossa super predicto textu. Nulla
res est sic facere ut id officiosissime obsequium proximis li/
benter impendamus. sic cum cogitamus quanta et qualia pro
nobis pertulit xpus. Et ideo apostolus hortatur nos ad hoc ut dum no/
bis apponit in exemplum dicens. Vbi prius hoc cum sentite in vobis
quod et in christo iesu. ut sicut ipse in eo quod carnem assumpsit non
attendit que sunt sua sed que sunt nostra et cum esset sine
peccato susceperit peccata nostra. quia penas peccatorum nostrorum quas ipse
sustinuit. Ita et nos suo exemplo debemus aliorum oneraque
portare et proximos in omnibus ut possumus supportare.
Nono quod xpus humanatus est et quod nos sic redemit 9
sicut homines quem omnipotens peccatorum subdidit diabolo non potes/
tate sola sed mediante iustitia. et per plenissimam sa/
tisfactionem a diaboli potestate eruit. Per hoc docuit nos
inimicos nostros non propriis violencia sed prudenti iustitia
vincendos esse. ut doctor magister in 3. d. 20 Decimo quod 10
dei filius incarnatus est et humanum genus per suipsum
reparauit in hoc ostensa est nobis mira et inexcogitabilis
diuine misericordie magnitudo. Quid enim misericordius
esse aut cogitari potuit. quam cum humanum genus non habet
vnde se a malis eterne mortis eruet. deus pater sibi dedit
in redemptorem naturalem suum filium. quem ob hoc genuit in
carnali. Ad hoc notauit zacharias cum luce. dicit

Per uiscera misericordie dei nostri in quibus visitauit nos oriens
ex alto. Ipse ait et ve dicit per viscera quibus per viscera
le et interna et singularissima omipotentis dei miseri
cordia factum est. vt illa singularis maiestas pro no
bis carnem assumeret. et in ea tempore mori vellet. vt nos
viueremus. seruire ut nos regnaremus. exulare ut nos
repatriaremus. ad seruilissima opa inclinari ut nos
gsituiret sup omia bona sua. Preter hec predicta sunt
multa alia et pene innumerabilia que diligenti considerata
mirabile ostendunt pulchritudinem et utilitatem nre
redemptionis. et tenerabile quemdam illius modi quo
ipa est a filio dei tam utiliter nobis tanquam salubriter p
curata. Ex hoc fiet nos simus ingrati de tantis beneficiis
diuinis. quanto quanto beneficia sunt maiora tanto gravius
et deterius est peccatum ingratitudinis. et quanto maior est erga
nos dei misericordia dignatio. tanto ea negligentes dig
ne maior sequitur damnatio. Nos simus sicut multi qui
hodie sunt ingrati de hiis et aliis diuinis beneficiis. adeo
ut propter cor corporis et desidiam. vel propter superfluas sti
muli curas. propter corporales delicias. propter amorem pecu
nie et terrenorum. et propter similia quibus male dediti
sunt non conantur salte ignoscere et minime studet me
ditari diuina beneficia. nobis tam gratuite exhibita. et
preter alia cor dampna tales etiam id malum inducit in pecti.
ut cor corda que ex igniti amoris et diligenti meditatione
beneficiorum diuinorum ignem ri poterat et debuerat ignis di
uini amoris. manet frigida et non vacua dilectionis
dei. et sine gratia deuotionis. ac sine gaudio spiritu
ali. De his etiam Bernhardus loquitur sic. cantica sermone 2 dicit
Ardorem desiderii patrium suspirantium. qui in carne peccati
frequentissime cogitans expungor et confundor in
memetipso. et nunquam vix ex hinc lacrimas ita pudet

temporis temporisq; miserabilium tempor hor. tui nacq
nrm tm mgerit gaudium gracie hiug exhibuo. quntu
veteribus sanctis attenderat desiderium pmissionis.
Hor etem mgens desiderium patrum xi aduentu sus
piranium ostendit verbis. q xo filio dei dicebant.
Vtia dne melma celos tuos et descende Et cetera su
perig posita Inde eca ut ait bnl vbi s. fuerunt
ille quercle et plene m mure voces Mada rmanda.
exspecta vexperta. modiam ibi modiam ibi Inde anxie
ille et plene pietatis preces Da mercede dne susti
nentibus te. vt ppete tui fideles inueniant Ihs sus
pata dne preces qs lonitis sint m nore tuo. ppete
priores Inde blande ille et plene gsideranoe p
missiones Ecce apparebit dns et no mencet. si mora
fecit exspecta eu. qr veniet et no tardabit Ihs ppe
est ut veniat tempo eius et dies eig no elongabunt
Et ut gclusa bmone alloquor vos vbis bis bnl
m quoda bmoe dicent sit Obsero vos dilectissimi
gsideratr diligenig. quntu fert ds pro nra exhorta
cione et pro nra salute. ne ifructuosi iuenmur bmo
tam viuig et efficax. bmo fidei et oi attencoe digng.
bmo no ta oris qm opis Subdit putatis res par
m molesti esse si l. ipm vm qd nio loquor ad vos
vacui et sine aliq vpensacoe depire m cordibus vris
nossem. Et quis ego sum. aut quis est l bmo meg.
Si g. tantillum vos laboris tutile esse doleret
lo pusillus et mdiili. qm iusti mdignabi dns maiesta
tis si tanta eig opera. tanta eig mnsericordia. tata
eius dignacoz. per nram diuina a negligenia gli
gat m nob euacuai Auertat l a seruis suis. q
pro eor salute dignatus est forma serui accipere et ab
intacta vgie gapi et nasci. Vmgenitus dei filius. i. x. do nr.
// qui cum patre bndic Am.

gclusio
pulchrima

Septima questio Secmo quitq; cuisdē.
Ex quo dns voluit pro nob ho fieri. quare
voluit ho fieri illo mo. sz qp operē ex femina. cū tn
potuerit sibi humanitatē creare sicut creauit adam.
Aut de quacūq; materia voluisz potuisz formare
et sibi vnire. et ho videt decenacq; fuisse qp sic de femina
nasci. Ex pm Sc. i. z pte sume qzl. qp filius dei fi-
lius potuerit humana carnē assumere de quacūq; materia
voluisz. tn ut dictū est prius ipe ordinauit q p ipm sien-
da erat in humana natura facere voluit mo nobis
gucmetissimo. qui tn cū decet et nre saluti maxime
gruet Conuenientissimū at fuit vt de femina carnē as-
sumeret ex pluribus causis Primo pter ho tō humana
na in vtroq; sexu nobilitata est Vn aug. i. h. 83 qsti
hoīs liberatō in vtroq; sexu debuit apparere Ergo qp vi
rū oportebat suscipere. qui sexus honorabilior est. quem
cūs fuit vt nobilitatō feminei sexus hinc apparet
qr ille vir de femina natus est Secundo ut illo mo mulier
ppensaret delicta mulieris. cū sic mors intrauit per fe-
minā sz eua sic vita redire per feiam sz virgine
maria Vn Beda Aptū pfecto humanē restauratoris
primopū vt angelus a deo mitteret ad virginē ptui
gsecrandā diuīo. qr pdiaconis prima huiusmodi fuit causa.
cū bpcs a dyabolo mittebat ad mulierē spū suspicie de
apiendo Primo ipe in serpente dyabolus vtebat qui
genus humanū deceptis parentibus primis immortali-
tatis gloria nudaret Quia sicut mors intrauit per
feminā ita et vita per feminā Illa a dy-
abolo seducta viro gustū mortis optulit. hic edocta p
angelū mundo autorē salutis edidit Tertio qr per illud
modū quasi ipsis et natiuitatis xi ex feia astruit veritas
incarnationis Vn ambro in li de incarnatione Mita

60°

fa

2

3

ꝑm natura iuenies et multa sup natura Sicut ꝯ
dicor eum nec iuuenes feminei sunt corporis. ꝑ sup quod
nec virgo concepit. virgo peperit. vt credens qꝯ deo erat q
innouabat naturam. et homo erat q ꝑm natus nascebat
ex homine Et augustinus ad volusianum Si opus est hominem
vnde cuncta formatum non ex materno vtero formaret ꝑ
repente offerret aspectibus hominum. nonne omnipotens q fir
maret errores. nec hominem vm assumsisse vllomodo ne
deret. et dum omnia mirabilius facere auferret quod imperi
tiores fecit Nunc vero ita inter deum et hominem media
tor apparuit. vt in vnitate ꝑsone copulans vtrasque nat
et solita sublimaret insolitis. et insolita solitis temperaret ¶ Quarto qꝯ per hunc modum applicet omnibus modis
generationis humane Nam primus homo productus est ex limo
terre sine viro et femina Eua vero producta est ex viro
sine femina Ceteri vero homines producuntur ex viro et femina
Xpo quartum qui xpo appropinquabant vt producere et femina
sine viro ¶ Est hic nonus qꝯ ex xi humanacione et
ex eius producto non ex femina natitate et concepcione sumuntur si
mudei propria malignitate scandalum non modicum Dicunt
enim mendacius esse et dumo honori derogare qꝯ dicitur in visceri
bus mulieris concipiat. et postea ex ea natus eius filius effi
ratur Hanc eorum obiectionem sepe audiui in collacione fidelium
habita de fide Solebat enim dicere qꝯ michil est fedius
qꝯ fetie viscera. et qꝯ propter hoc blasphemia videntur et
horror dicere aut credere deum est illum meruisse Qui si intel
ligeret et debite considerarent q sunpeius in prima diuina ad
uentu dicta sunt de duplici nam in xpo diuina sunt et humana.
et si vtrumque considerarent fortasse huius sue
obiectionis solutionem inuenirent. et insup in scripturis confundere
de propria sua rudicitate et ignorancia. erpleuderetque

L

L
non con ci
rore iudeorum

cipiuā temeritate qua arguē p̄sumunt et calūniari tā
altū mysteriū qd penitus ignorant. et sua rudi obiec
tione se ostendunt penitus ignorare. Vna cum nā i xo
est humana nā. Cū a se illa sit eiusq; spēs et nē cū hūd
mitatis eiusdēq; alterius hōis puri. quid mirū a qua
re est cōn dei qdēm. si ita humanitas xi sic et qli
bet alia humanitas fuit i vtero feminē. nō cynēq; sed
mundissime virgis ac aiā et corpore sanctissime.
in qua tota mundificata ac ab oi labe purgata spūs
sts fm. vm angeli supuenit. cū maiori munere gratiū
cuiusq; obumbrauit virtus altissimi. ei qferens potentiā
nouo more generandi. vt sit sine vili tactu et sine
libidine in eius sacratissimo vtero toti mundo velut
sacrū dei viui templū venerando celebraret dei et
hōis qeptio. Ergo stulte et rudis iudex. Vnde sordes
in virgine cuius vterū dei filius sanctificatus intrauit?
Vnde sordes in virgine qē spūs sn̄ opaco ab oi labe
purgata tota sanctificauit corpore et spū? Vnde
sordes in virgine que sic singulari gra plenta est atq;
repleta vt ipm̄ h̄ret ventris sui fructū quē ex imitio
habet vnū sitatis dnm? Et augustinus i li cōn quinquagēna
hereses dicit. Vnde sordes i virgine matre vbi nō est
genitus cū hōie pre. Vnde sordes in ea q nō gaudendo
libidine. nec pariendo passa est dolorē? Vnde sordes
in domo ad qua nullus habitator accessit. p̄ solus ad ea
fabricator et dns venit. Vestē. humanā natura qua
nō habebat induit. pcessit de ea. qua sic iuuit clau
sam reliquit? Ipa igit est vnica mat' vni et nālis
filij dei. digna digni. imaculata imaculati. Cū cum
dēs hō fieri voluit. talis cū parturiuit vt de imacu
lata pduret imaculatus. omnē maculas purgaturus
Credā nā in xo est diuina cuius gdiūs si noscerent et
considerarent clare agnoscerent qē eius dignitati nichil

derogat q̃ sic gapi ĩ viscerib̃ femĩe · sic eiꝰ dignitati
nõ derogat q̃ est in oib̃ rebꝰ · sic sup eriꝰ ꝓbaui
per septuãꝰ · et ꝓbat mgr in primo ꝗ 3A per mltas
autoritates Sic g̃ deꝰ est pnꝰ per essenciã et ĩ timꝰ
oĩ creature et equaliter nobili creature et ignobili ·
mũde et ĩmũde · sic anãꝰ fiet hõ ĩ viscerib̃ mauĩ pe
virginis fuit illis eisdẽ tã mtrmsceꝰ realit' q̃ postea
qn ibidꝰ hõ fiebat Et sic e hodie diuĩã nã per essenciã
pnꝰ oib̃ viscerib̃ qtãcũq̃ mulierũ · ã quorũcũq̃
hom · et hõ nõ derogat in aliquo sue dignitati primo
quia sibi rõe ĩnesitatꝰ sue ꝓfectionis Vt ĩ possile
sit aliquid esse et deũ esse nõ esse intime pnte Hinc
rudes homes et indocti loquũ tanq̃ deꝰ horreat res
fedas et ĩmũdas · quas corporalibꝰ sensib̃ hõ horre
re solet · eo q̃ sint dissone nãli homis quod ostendit · ꝗ ille
est nimis grossi cogitatꝰ · puemes ex ignorantia
qdcoris rerũ et habitudis dei ad eas Deꝰ enĩ nichil
odit eorꝰ que fecit · ocꝰ aut creaturã dns fecit Et ideo
nichil in oib̃ creaturis odit neq̃ horret ñ pãtq̃
ĩ racionabili creatura odit) q̃ ĩa cũ sit queda puacoes
ipe nõ fecit qa nr sunt ab eo sefficacte ꝗ a mra volũta
te deficacte Cũ g̃ ds nulla corporale indisposicoꝰ
aut positiua entitate horreat ã odiat eo q̃ sup sui ef
fectꝰ ostat q̃ nõ horreat fece vterũ · nr est conũ eiꝰ dig
nitate · vt ibi sit a' ĩ quacũq̃ alia creatura Tales · sup
videntur nimis puerilit' arede' · q̃ ds q̃ est ĩ diuisibilis
et simplicissimꝰ gtaminet sordib̃ rerũ quib̃ essentr
inest · qd' est nimis fatuũ et rusticanũ · qd' exemplis
declat mgr vbi sup Primũ e q̃ spus humanꝰ no
gtaminat sordib̃ corporis qntũcũq̃ polluti · alia enĩ
lgpsi tã mũda est sic aia cuiũcũq̃ corporis pulchri
primo mũdior et deo placabilior · si est a pãtis purior
Ꝗdm est exm q̃ sol radios suos sine ipoꝰ polluere

effundit sup loca et corpora. nō solū munda ꝑ ea immunda
et sordibus fetenaā. quorū quantū hoīes et quedā alie
res inficiūt. solis vō radij inpolluti et ingrammati
ca ingrmgentes existūt. Nūc cū ita se habeat certū esse
debet vnicuiq; q̃ diuina essentia ōīo simplex et ingrmū
bit oīa replet loca. et oībus creatūis essentialiter est. et tm
nullis rei sordibus inquinatur aut ingrmgit. Et ideo
dicit Augustinus. Si solis radius cloacarū sordes siccare
nouit eisq; ingrmari nō nouit. quanto magis splendor
lucis eternē in quo nihil ingrmamēti cōtrahit. quomō
q̃ radiantū mundare pt. ipe vō pollui nō pt

Questio

Octaua questio vtrū hymoī fenina ex q̃ xp nasci
voluit et genpi vīgo fuit et virgo pmanse
rit in gestu et partu? Respondendo ad q̃stiōz
ostendā pmo q̃ fuit possibile virginē genpē et pa
re' et intactā pmanē. Hoc ostendo exemplis scp
ture. Primū. Nā sicut de principio formauit
adā de limo terre sine viro et mulie. Et eadē formauit
mulierē de viro solo nihil cooperante quantūcūq; mu
liere. sic potuit fōre de virgine humanitatē sine cōcursu
viri cooperante. Vel det vō quae vnū cadat sub dei
omipotentia et nō aliud. et nō poterit inuenīri. Quae
sicut deus teste scptura suppsit costā de latere adē et edi
ficauit eā in mulierē nulla cooperante mulie. sic int
uterū vīgis sua operatione et virtute ex purissimis et mis
tissimis eius virginalibus sanguinibus formauit corpus
humanū et animauit illud aia rōli. nullo ad hoc cooperante
viro. sicut tradit magr in 3 dist 3 et doctores ibidem. Et iohs
damascenus in suo tmo. Qm exemplū ecclesiastici est
a septuaginta sū nūm 18. Dicit beatus augustinus in quodā pmio
de adiutorio dīm dicens Dnus moysi sancto p̄cepit de sigil

q̃ fuit possibile

pm

2m

tribuliq virgas afferri Allate sunt p virge/ mt quas
etiam erat virga que aaron fuerat sacerdotis/ posite
sunt a sancto moyse in tabernaculo testimonii Virga
aut aaron post alterum diem inuenit subito pduxisse flo
res et frondes/ et pepisse nuces Virga hi ptulit qd
ante non habuit/ non radicata plantatione/ non defos
sa sarculo/ non aratra sulco/ nec fecundata seminario;
et cum illic deessent omnia iura nce ptulit virga quod
nec semine suggei potuit nec radice Si ergo virga sicca
ta amis pluuiis potuit con natura sine aq ceuum ste
et clausa sub tecto nuces pducere: quare non potuit vgo
sine semine et con nce iura dei filium generare? Imo mi
raculum virge maiq videt esse et plus con iura nce qp mi
raculum de virginis partu Virgo enim habuit ipa pariedi
qp decursis ix mensibq gnauit. Virga aut non habuit
consueta ipa germinandi. eo qp mox altero die qd na non
habuit nec pati germinauit Cum exemplum poit augo 37
in code sermone Solis radius vitri soliditate sic penetrat
qp talis videt interiq quat exterius. et sm eum ingreditur
vitrum non violat/ nec eum egredi dissipat Cum g hi possit
natural subtilitas radij. qp i eiq ingressu speculum integrum
p seuerat. quanto magis pt dei omipotentia vt virgo dei filium
gapiat et pariat et ppetua vgo pmaneat? De geneo
code clarum est expdictis. p de ptu nulli fidelium dubium
manet quin potuerit hi ds fare per penetrationem corporis
aut per alium modum honestissimum qui sue placuerit vo
luntati Ad idem dat origenes alia exempla sicut mathi 1a exempla
dicens Sicut rubus quondam ardebat et ignis eum
non tangebat Exodi 3 Et sicut tres pueri i camino igniti
habebant/ et sm eos non ledebat incendium. nec odor fu
mi erat in eis. daniel 3. Et qadmodum daniele intra

lacu leonu incluso clausuris no apertis allatu est prā
dicu ab abbacuk ¶ ita et sancta virgo genuit dnm et
intacta permansit: mater effecta est ꝑ virginitate no
pdidit. infante genuit et tasitatis sigillu no annsit
Sic voluit et sic natus et geptus est ¶ Verus enim ds et homo sdm septuaras sic gapi voluit
et nasci et nunc geptus est et natus ex intacta vgine:
qd et patet clare ex euangeliis Math et luce Et ex fide vtis
ecclie ¶ vmo est articulus fidei dicens Natus ex maria vgine
¶ Patet etiam ex septua pphetica ysaie A vbi pphe
vocat no solu achas regi iuda. ꝑ est toti domui et genea
logie dauid dare magnu signu dixit Ecce vgo gapiet ꝛc
Et ita nunc diuidu gapit et peperit filiu manens pperua vgo
Et sequ et vocabit nomen eius emanuel qz filius ille vo
catus est xp. qd est no significans duplice naturā i vno
supposito. sz diuina vngente et humana vncta Et ide ꝑ eat
emanuel qd interpretat nobiscu ds Et no qz vbi nos
ysaie A habemus Ecce virgo. in hebreo hē ecce alma.
Et dicit nicolaus de lyra qz alma in hebreo significat
absconsios Et inde di alma x absconditus qz significat
iuuenculas aspectibus hoium absconditas qz de eius pudicia
ia et integritate no dubitā maxie pponē lra hē tur
sonat hi alma Nec inuenit in tota septua sacra ali
que sic septe ministres ¶ sz rebecca gen 24 vbi dicit
decora puella decora minis virgo qz pulchrima et
ignota viro Et sequ ibid. puella q egredit ad hau
riendu aqua loco eius in hebreo habet alma q egredie ꝛc
Et maria soror moysi Exodi 2 vbi di de ea Et iuit
puella et vocauit matre pueri ꝛc ¶ in hebreo habet et
iuit hi alma Et illa que scribi in hi. ca. A ysaie Et ideo
tu prime due fuerunt virgines purissime qn ste noiate

fuerunt idē clarū est de ista hic notata. De hac igitur vgine
intelligi est id quū penultimo. Via viri perfecti i adolescentula
hic est vera lra/ qm sic habet in hebreo. Nā salomō sub me/
thaphora loquitur ibidē de mysterio incarnationis xi dicens
Tria sunt mihi difficilia et quartū penitus ignoro. Et q sup
illa tria subdit. Viam aquile in celo. Hac via tenuit xs i
sua ascensione/ in qua sedet in humanitate sua ascendit
super omē aliā creaturā. Viam colubri super petram. Hac
tenuit xs in sua resurrectione/ Xpus cum passus. p serpentē
colubrū designat. p in qm di Joh. 3. Sic exaltauit mo/
ses serpentē in deserto ita oportet exaltari filium hominis
Xpus autē passus sepultus est in sepulchro lapideo/ et inde
mirabiliter exiuit in sua resurrectione clauso sepulchro/ et
sic tenuit via colubri super lapidē. Et quū via nauis
i medio maris. Hanc tenuit xs quū ascendit qz i hō mūdo tanq
in mari pelloso expositus fuit pressuris et tribulationib
Et quū et via viri perfecti in adolescentula. Et di adoles/
centula maria virgo quē i uiuctutē xpm cepit sp pu/
virtute/ qd fuit valde mirabile/ ppter qd dixit Jēmi/
as xj. Nouū creauit dns super terram mulier circūdabit
virū/ qz xs in utero p virginis fuit vir perfectus sns et vir/
tutib ab instanti concepcionis/ et i natiuitate exiuit clau/
so utero virginis. Et ideo de hac via viri in adoles/
tula dicit salomō. hō est quartū qd penitus ignorat. Un
de commūs dicit in sermone de assumpcione virginis marie. Qd nā
no habuit/ visus nescuit/ ignorauit vo/ mens no capit
humana/ pauet celū stupet terra/ creatura oris cuncta celes/
tis mirat/ hō totū est qd per gabriele marie promisit/ et p
spiritū sanctū adimplet. De nulla aut alia via viri i ado/
lescentula pt rōabiliter dici q fuit salomoni tōr ignota

hō p xs lra nō dicit
sed viri adolescentula

tu habuit suam infusa de natuis hom̄ animalu et pla
tarū usq ad infima Vt hē 3 regū 8 ca.lo ¶ Hac cōa
matris dei ppetua virginitate clae docet et significat
ezechiel pphē. Per porta in domo dni clausa per qua
solus dns ingressus est dicit cap.lo 44 Conuerti me ad
via porte sanctuarij exterioris que respiciebat ad orie
te. et erat clausa. et dixit dns ad me. Porta hec clausa
erit. nō aperiet. et vir nō transibit per ea. quia dns deus
ingressus est per ea. eritq clausa principi Vbi pphetia
euidenter nob ostendit q mat dni sp virgo fuit et virgo
permansit sp clausa. et vgo ante pptu virgo i partu et
virgo post partu Conceptu et virgo est parit et vgo e
lactat et virgo est ¶ Hz et decuit atq valde fuit que
niens ut xq nasceret de virgine ꝑ m̄ damasc Cum si
virgo erat que fuit ea tonq mali huano gni. multo ma
gis decet vt virgo sit que fuit ea tonq boni huano gni
Cu ergo eua q fuit mundo causa tonq mali fuit tur vgo.
multo magis virgo mat xi. que ea est fructifica toius
bonī et toius salutis huano gni Hi qd stia facta
de viro sine mulie fuit facta de viro virgie. sic eua
de ada. quemadmodū est q vir qui fuit sine viro. fiat de
mulie virgine Et ꝑ m̄ bnh decuit vt de i maculata
pduret i maculatu dns. omī mēm maculas purgaturus

Sermo cuiusdē i vigilia natiuitatis

Ut esset desponsata mater ihu maria io sepl xpi mathi 1°

Maria vgo fuit desponsata io sepl nō solu
per verba de futuro vt esset ibi solu pollicitatio de matri
monio ꝯhendo Hz fuit sibi desponsata per verba de
pnti. vt esset ibi talis pactio que eos nō solu sponsu
et sponsa ꝑ et iugeos efficat Verū etiam mt eos fuit

matrimoniu/ et ꝓfectu in sanctitate/ ꝓfectu est fiat ꝑm
triplex bonu quigii fide sl ꝓlem et sacmetu Vt patz
per augs Et allegat mgr i. l. d. 30 Dicit enim augs
Profectu fuit mt cos quigiu ꝓfectu qd no significauit
ꝑm sanctitate Sanctiora enim sunt quigia pai voto qtinencia
continentiam Et iterum ait augs De nupciarum bonis iple
tu est in istis cristi parentibus fides ples et sacmetu
Prole agnoscimus ipm dnm. Fide qr nullu adulteriu.
Sacmetu qr nullu diuorciu Sola ibi nupciae quibus
no fuit qr mcarne pcii fiei no potuit sine pudenda
quipiscencia carnis. que accidit ex pcto sine qua quipi
voluit qui sine pcto futurus erat ¶ Circa hoc est dubiu
quae dns magis voluerit quipi et nasa de virgine despo
sata viro qm tor libera? Dicit enim in pnti euangelio Cu
esset desponsata mat ihu maria Et luce ꝓo Missus est gabri
el angelus ad virgine desponsata viro cui nomen ioseph
Cui utrq hoc vgo a deo electa esset ve quaeptua vgo et virgo
paritura cur igit desponsata fuit/ nu qm nuptua? Et
i 3 ꝑte sume q 29 ex septuus sanctorum patrum multas col
legit causas ꝓpter quas quigium fuit xm ex desponsata
virgine nasa. et valde quemes. ta ꝓpter xm. ta ꝓpter vgiez
qm ꝓpter nos ¶ ꝓpter xm qd fuit hoc quemes ꝓo ne xq ihs
tanqm illegitime natus repudiaret a iudeis/ et no acci
peret a iudeis tanqm messias ꝓpter putata mlionestate
natitatis sue Vel saltem ne illud pretendere possent Vn
Ambro sup luca Quid iudeis quid hoc odi poss ascribi
si natu ex adulterio viderent pstqui? Vt puer
ihs a ioseph nutriret Vn pater eius dicitur esse qui nutri
tius sue nutriens Vt ad tutela puei nati ne dyabolus
eum cum velemenius nocumeta procurasset Vn et beatus ignatius

qre maria fuit desponsata

ꝓpter xm ꝓo

3

ideo dicit eam desponsatam ut partu eius diabolo celaret.
Ita ex oraculis prophetarum sciuit diabolus ymmaculatum ex
virgine. et ideo seruabat an aliqua virgo genuisset. Cum
autem desponta cepit tlez cepit non obseruabat. et ita
deceptebat non putans mariam pregnantem et viro despo
satam esse virginem. et per istequens nec puerum esse deum
// Ez dicens ea quod corporaliter fuit diabolus ysipicentate
sensu sui optime nosset. quae videre potuit virginitatem
matris et integritatem eius carnis Pnt Et ad quod diabolus multa pt virtute sue ne a quibus tm prohibet virtu
te diuina Vt dicit Augustinus de trinitate Sic quod diabolus potuit
virtute sue ne nosse matrem dni esse virginem. prohibebat
tm a deo ne agnosceret modum pturi dni Nec intendit cura
ut filia sacerdotis cura matrem dni cum vidit eam desponsatam
viro ex parte virginis fuit ergo quemcumque ex parte virginis Primo ne damnaret
a iudeis tanquam fornicaria Vn virgo beata fuit ergo de genere
sacerdotali ex parte matris. ex quo cognata fuit elizabeth
Ez si filia sacerdotis deprehendebatur in stupro illa fla
mis exurenda fuit leuitici xi fuit quod desponsata
viro ne velut stupri rea damnaretur. si virum non habuisset fi
lium peccaret // Ro ut p hoc ab infamia liberaretur Vn
ambo sic lucra Maluit dnus aliquos de ortu suo quam de
matris pudore dubitare Timebat eam tenera esse virginis
verecundia et lubrica fama pudoris. nec putauit ortu
sui fidem matris iuuenis astruenda // Ro vt virgini
per ioseph ministerium exhibere puer cum illis propter
persecutorem hyerodis fuit deportando in egipto et inde repor
tando erat. quae expediebat ut virgo eundo et rede
undo custodire hyeret et ministerium non suspectum ex parte nri fuit ergo
quemcumque ex parte nri ex testimonio ioseph, qui probatum est. xv

ex parte virginis

2

3

ex parte nri

ubi sup

ex virgine natum. Vnde ambo sibi complenor testi pu/
doris maritis adhibet. qui posset dolere iniuria. et vi/
dicare obprobrium. si non agnosceret sacramentum. Et beatus
bernardus. tunc thomas dubitando et palpando quantis/
simus est factus dignus confessor resurrectionis. Ita et jo/
seph maria sibi desponsando. et eius quasdam studi/
osius quaerendo. factus est eius pudicissimus
testis. Et quaerent nonnulli quomodo maria fuit
uxor ioseph desponsata uxor adhuc vere virgo extitit
corpore et mansit virgo in eum. Cum enim fuit tutrix virgo
eluciuit doctores ex hoc quod xpm passione sua nulli
virgine custodienda tradidit nisi virginem puro beato
iohanni. qui tunc in ipsa virgo iam senuit. Ideo non est probabile
quod ante quattuor xi annis adhuc erat iuuenculla traderet nisi
virgini custodienda. Sic quoque tunc ioseph virgo fuit et tam
in eum permansit. Sic dicunt beatus Ieronimus in libro de perpetua
virginitate marie. et hugo de sancto victore in libro de
nuptiis marie et ioseph. et magister in libro sententiarum dicit. Ha/
ne credendum est non solum mariam. sed et ioseph apud se
disposuisse virginitatem seruare. nisi aliter iubet deus.
cum sic consensisset in nuptiale sanctitatem. vt utique de al/
tero reuelante spiritu intelligeret quod virginitatem seruare
vellet. nisi deus aliter inspiraret. sed ipsa voluntatem nondum
verbis expresserat. postea vero expressit et in virgi/
tate permansit. Pro illo est vltimum nondum quod virgo
maria licet arctaretur ad matrimonium sum modum istum tpis
in quo sterilitas opprobrio habebatur. et hic adhuc iuuen/
cula fuerit quando xpm concepit. sed tunc habuit in desiderio
virginitatem tanquam sibi acceptissimam. quia hic non voueit

tio in hora sui nativitatis pro
luce symmachi habet
plenius eundem hic
de virginitate
ioseph

nō

tri corde firmit̃ ꝓposuit se ca̅ seruatura̅ i ꝓpetuu̅
nisi aliud d̃s ei ꝓuꝑet Dicit cu̅ Augꝯ i decimo ꝑ co.
et allegat m̃r vbi si̅ Beata maria̅ ꝓposuit se seruatu/
ra̅ virginitate nisi d̃s ei aliꝯ reuelaret Ita g̃ Habu/
it in desiderio et ꝓposito virginitate seruande Deus
etia̅ voluit ut ipa̅ quia̅ i matre elegit vgo ꝑma/
neret/ut sic i maculatꝯ q̃ veniat omn̅ maculas pur/
gaturꝰ generaret de i maculata Voluit i super
dn̅s ut ipa̅ viro matrimonali fide iungere Voluit
cu̅ de virgine desponsata nasci ꝓt̃ rationabiles
causas superiꝰ expressas Et qꝛ maria̅ virgo ꝓter
desiderium et firmu̅ ꝓpositu̅ qd̃ Habuit de virgini/
tate seruanda. no̅ ꝓsensit vnq̃ i matrimonio tmes
peccatꝰ debiti iuugalis. Vn̅ dicit m̃r vbi sup̃ Maria̅
vgo nisi dei Habuisset familiare ꝓsilium no̅ ꝓsensisset
in sponsatu maritale/nisi de h̃o familiare ꝓsilium dei
Habuisset Ideo adueniente tpe quo desponsata fuit
apparuit ei angelꝯ. ad ca̅ ob h̃o a deo missꝯ. q̃ ca̅ edo/
cuit q̃ voluntas dei esset vt desponsaret viro/ et ca̅ cer/
tificauit q̃ id i nullo preiudicaret ꝓposito suo de ꝓseruandꝯ
vgitate Qm̅ ioseph nuq̃ ab ea petitꝰ esset debitu̅
iuugale Ex quo cu̅ he in textu p̃ntis euangelij. Angelꝯ
instruxit ioseph dicens ei Noli time accipere ma iu ti ce
a forniori/ymo indubitanter concludi q̃ ipa̅ vgo a deo
mediante angelo an̅q̃ desponsaret ioseph fuit certi/
ficata̅ edocta. Noli timere accipere ioseph virtu nuptiu
i iuuge tuu̅. ecce cu̅ spiritus dabit ti cu̅ i teste. et
custode vgitatis tue. qui ꝓstricte pati voto ꝓtinetur.
et i multis ti ad vgitatis custodia̅ ꝓgruentibꝰ obse/
quet Quidq̃ cu̅ circa ioseph factu̅ est per visione̅

A
Virginitate cu̅ seruare volebat et ideo no̅ aliꝯ i sponsatu maritale ꝓsensisset

angelica to^m voc maie factu^m que fuit mediata in
illa mirabili et ineffabili generatione filij dei Cui ergo
ipsi virgine maria angelus ipsi ioseph apparuerit dicens
ei ne timeas ꝛc. Ad forsan maie apparuit. et ea predic-
to modo adorauit Postea autem virgo fuit ab angelo e-
docta de dei voluntate. et fuit certificata de seruan-
da castitate. tunc p^o consensit in matrimo^m cum ioseph
Erat autem ut dicit Bernl. sic mos iudeorum ut a
die desponsacionis usque ad diem nupciarum sponsus spo-
se traderent custodiende. quatenus earum ipsi eo sibi pu-
dicius seruaret curiosius quo sibi ipsius fidelioris
existeret. quare ioseph ea duxit sed in domum sua
i nazareth Ut dicit Oriis et no accessit ad ea carnal^r
gignendo / quin propositum habuit perpetue cum maria virgine
generandi Vel ea ideo qr mos erat iustorum no gen-
mare matrim carnali copula. nisi prius vacauerint
orori. per aliqd tempus implorando diuinum auxi^m
et misericordia dei. ut patet thobie 8 et in i^o tpe re-
uelatum fuit ipsi ioseph sponsum virginis et h^o per ipsam
met virginem. a p reuelacionem diuinam. a precepto qd ipse
no deberet gignere. et tunc ambo sic virginitate deo
vouerunt. et vterque voto ea de vbis expressert. atque abo
in eum virginis prima seruit Ut dicit Augn et allegat m^r
v l^m Et ideo i annunciacione cum angelus dixit ad mariam
Conceptes et paries filium. ipsa admirando interrogauit
Quomodo fiet istud? No solum qd no cognouisse sed etiam qr
ea nouit se nunqm cognitura. et ideo angelus ei expo-
suit quomodo sibi modum dicens Spiritus sanctus superuenet in te ꝛc.

¶ De hijs duobus generibus et eorum mutua consacione

qm vi. n. co. // respondens

castissima et sanctissimo quietu ac honestissima
cohabitacōe est nōndū. qp qr maria geptua fuit et pa
ritura dei filiū. decebat filij dignitate vt ipa mater
eius maria tanta puritate niteret qp sub deo neq
maior intelligi. Vt dicit anselmus in de geptu vgīnis
ppt qd maiorē et preclariorē laude ei dare nō possum
qp qp fatem eam esse matre dei Per hoc enim qd fitem
dei ei qtulisse ora que decet statu illū maternitatis.
et q ad hoc requiruntur vt sit digna mater dei Hoc
qd ei qtulit excellentia sanctitatis. sup habundantia
caritatis. et donorū spūsū Sic qr ioseph fuit spon
sus marie et vir legitimus. et ita caput eius. qr caput
mulieris vir. p̄m aplm Decuit dignitate matris dei
qp vir iste tanta h̄ret habundantia virtutū grā
et donorū. qp esse sollicitudo et quietē sponsi ad tanta
et tale sua sponsa. sc̄z dei matre. cui q̄ se quersari debuit.
familiariter cohabitare: ei obsequi. et ipam i oib custo
dire Sic qd maria eo qp geptua fuit xm decuit ut
sūma puritate niteret. sic decuit vt h̄ret suo mo
pare sponsū purissimū et castissimū. q cū ppetua
virgine virgo prius et posterius pmanet. et qp vir
vegali venitet p̄ geme. et esse se pleno grā et virtutibus
Sed et decuit hoc saluatoris dignitate. cū ioseph pat
putatiuus et nutriuus esse debuit. et ei tā familiariter
iungi et obstā vt eū meret portare. amplecti. deosculari.
nutrire custodire. deducere in egiptū. et reducere in terram
israhel et in nazaret ciuitate Q nōdū qp cū
aia infundit carni. geupiscentialit ex geniturā viri
et mulieris geptus. tūc i illa infusione contrahit maculā
ex quietione ad huiusmodi infectā carne. et ia māula p̄m
mgrm i 2 q 2 vocat pcm originale. Vocat et

gmunt spomes pm̄. et mclmat hominem ad pm̄a. et diffi/
cultat ad bona. et generalit' oes mclmat ad vicia
luxuriae Ab i° i vomite fuit maia ipe vgo tōliter p/
seruata Vel si ut aliq dicunt eu gtraxit in p excel/
lente gram̄ sibi collata et per virtutes eius pfectissimas
fuit iste vomes sic sopitus et ligatus. ut ea pemitus ad
nullu malu inclinaret. aut difficultaret ad bonu.
Et ita pie credit aliq. q ctis sanctus ioseph sponsus
tuos et gtinuus cohabitator mariae virgis idem rec/
perit i munere a deo. et maxime ipe de sponsaciis.
vt sit vomes in eo vl' extinctus esset vl' sic sopitus q eu
no inclinaret ad mala. et minime ad vicia carnis.
et hoc ppter castissimu et pudicissimu gnitu sp ei ma/
ria virgis habendu Ita decebat sicut ecia ne suspicio/
tas mariae corporalis et familiaritas sibi cedet i tempta/
tos scandalu et ruina C° nono vt docet alexand'
de hal i suo 3 et dns bon i suo 3 8 3 Nullus vir
unq ex aspectu gloriosae virgis cuius esset pulchr minus
urebat a inflamabat ad carnis concupiscentia. sed ponus
hmoi concupiscentia extinguebat i ipa virginis aspectus tam
frigidus quida virginis vos per oculos eius spiraret.
aut effluet a mente eius castissima. et concupiscentia
hmoi extinguet in cordibus aliorum Sic ex adverso
de muliere peccatrice et petulante qsurgit fasinatio
quida illecebrosa in aspectibus Sic de talibus non uit
beatus petrus i 2 epla dicens Oculos habentes plenos
adulterij et insanabilis delicti Ex dictis sim pt q lic
sanctus ioseph diu et familiariter quiscit et cohabi/
tauit marie virgi i mensa i via i domo Nuq

3

tm ex hoc ad libidinem motus fuit. quia magis ad castitatem. et hoc propter repressionem fomitis in semipso. et propter excellentissimam virginis sanctitatem. et propter integerrimam eiusdem virginis castitatem. propter ipsius virginis meritum et virtutem. et propter humilitatem ac dissimulationem quemcumque modum. quo virgo mater se habuit et seruauit. Ex hiis et superius dictis colligitur. quod ioseph cum desponsatus fuit matri non fuit vir senilis. senio fractus et debilitatus. ac frigidus. Patet hoc ex ratione et fine desponsationis matris cum ioseph. Vna enim istius finis est quod in predicta ministerium et obsequium prestando ipsi matri et puero ihesu eundem in egipto. illuc manentibus et inde reuertentibus. et consequenter usque ad perfectam puericiam. Constat ergo quod illa non fuisset idonea hoc senio gravatus et impotens viribus. quam egret amplius ut ei ministraret quam ut ministraret. quam esset onerosior fuisset matri quam obsequentior extitisset. Alia vero desponsationis fuit. ad conseruandam matris famam apud prudentes iudeos. et ad incarnationis misterium celandum demonibus. quod non cessasset prorsus si ioseph senex frigidus et qui malificiatus putatus apparuisset. tantum cum quo parto credi potuisset alium infantem pro. Credit ergo quod tunc non fuit senilis senio gravatus aut quod ut putatur fuit mille viginti octauum et quinquagesimum annum. et ita fuit adhuc iuuenis secundum psydorum. qui ponit tricesimum iuuentutis quinquagesimum annum et viginti octauum annum

Joseph fuit iuuenis tpe sue desponsationis

Et hoc sonat dicto ysaye Letabit sponsus super
sponsa. et hic habitabit iuncis cum virgine Vbi glo
interlinearis ioseph cum maria Mer ad saluandum pu
diissimum et castissimum quietum eorum oportuit credere quod
ioseph fuit senilis Ex hoc per repressionem seminis. et
per excellentem utrinque sanctitatem factum est in virtu
te spiritus. qui potest plus operari seruando castitatem ꝛc
quam senectus a semine operetur Dicit aliquis si fu
it in etate ut predictum est quare quod senex depingitur
Respondeo quod propter meritis et castitatis virtutem Sic dicit sa
piens quod etatis senectutis est vita immaculata. Econtrario dicit psalmista Maledictus puer centum annorum
Vel ideo pingebatur senex ab initio nascentis ecclesie
dum maiestas perpetua vugmitas nondum ut nunc radicitus
infixerat in cordibus fidelium. ne suspicarentur carnale
aliquid de ioseph et maria Vel ut dicit Origenes
Pictoribus atque poetis quidlibet audendi semper fuit equa
potestas Sequitur in lira antequam ioseph et maria
est in utero suo ꝛc Antequam ioseph et maria carnali copula
Dicit glo non quod postea genuerit. Et hanc glosam est
dictum ac si diceret. Iste antequam perciperet morte puer
tus est. in peccatum post mortem: ita non sequitur. Antequam
maria et ioseph iuncta est ꝛc in postea gen
uerit Inuenta est in utero suo Inuenta est quod hanc
origenes primo ab angelo custodientibus ea. et cui
beatissima aiam. ad honorem illius qui ab ipsa ge
nerandus erat Ex et est a ioseph qui cura vugmis
habuit Inuenta est in utero suo. et hoc ex ventris

quare ioseph depingit senex

2

3

Ergo beatus ioseph antequam carnali copula genuerit

de spū sto //

tumore inuenta est. hinc in utero de spū sto // no
refert ad hy inuenta. qz latuit ioseph qz de spū sto
esset impregnata. ꝑ referr ad hy hinc in utero. Vnde glo
dicit inuenit ioseph in utero hre. ꝑ no de spū sto si
cebat esse. cū posita ut dubiū deliberaret dimittere
eam Matheus ad hoc addidit ne mterū suspicio sur
riperet lectori ¶ Dicit aliqs qm inuenta est hre
in utero Rnt Cirill qz ne est quemdam putare prius
ioseph ipm angelum introisse ad mariam virginem
ꝑ eo absente. et ipam statim post angeli discessum
de licentia ioseph abiit in montana ad elizabeth.
vbi fuit tribus mensibus. donec elizabeth peperit pre
cursorem dni. Vt patet luce primo. et post reuersionem
inuenit ioseph eam in manifesto grauida ¶ Ecce cir
ca hoc qz dicit eam grauidam de spū sto est notandum qz
ut vult damascenus in suo 3 et allegat magr in 3
d 3 In isto momento in quo virgo benedicta consensit
verbis angeli et dixit Ecce ancilla dni ꝛc. in eodem
momento spiritus guttulas purissimi et castissimi
sanguinis collegit. et mox ex eis corpusculum formauit.
et animam rationalem de michilo creauit. et mox sapiam et
virtutibus et omnibus donis sancti spiritus repletum. isti
corpori infudit. et in eodem instanti filius dei illam
humanitatem sue persone sibi vnuit. vt ex illis
vnionibus esset verus deus et homo Et hoc totum sic celebratum
est in sancto utero virginis. et sub eius casto pectore.
et sic in eodem instanti quo virgo consensit ipam de
spiritu sto concepit filium dei verum deum et hominem Ex quo
patet qz cū dicit in textu inuenta est in vlna de ss lyn

Nuō qm et qua
operatione ssa
et ex q materia
conceptus est dei filius
quomodo spiritus ea
obumbrauit

de no dicit circūstantia cē materiat. qz michil de
sua macata spussa fuit suptu tanqm materia
corporis xi. s dicit circūstantia cē effinentis. Pce
cm sspussto cq imediata opa oia sunt pfecta. in hac
xi incarnatione et virginis ipregnatoe sua infini
ta virtute supplenit vices primapij actiui. p seipm
imediate effigiando in corpus xi substantia ad
hoc de virgine suptu. Ita qd ss virgine supplevit.
qz sua opatoe et diuina virtute qua oia pt corpo
xi de carne virginis formuit. Et virtus altissimi ob
umbravit eis virgini. ne substantia carnis inf
trans carnali concupiscentia vret. vt dicit hugo de
sto victore. Sequit in textu. Joseph ait vir eius
cū esset iustus ac. Hic potest ioseph digna dubitatio
qm ut dictu est prius. emisso voto virginitatis venit
angelus ad maria ignorante ioseph. et ipregnata
est de spiritu sancto. statimq licentia et voluntate ioseph
abiit ad cognata sua elizabeth ad montana. et post
tres menses reuertebat cui pacta fuit nativitas puerorum.
et tunc vidit ioseph manifeste uterum virginis grandem.
ex quo mirit vehemente suspicatus. ppt maie longa
absentia. et ex alia pte tenebat de maria tanta
sanctitate. qz sibi videbat impossile ea cedisse. Un
pm eis. Joseph cū esset iustus forsitan cogitauit omes
satrix no est. no cantatrix. nuqm turpium verborum ama
trix. s oia laudabilia i ea fuerit. et michil inuenire
potuit ex quo fornicatio mulieris posset argui. Sed
cogitauit qz forte de spiritu sto hiret in utero. et qz possi
bilis esset muliere sine viro concipere qz maria peccare

de suspicione io
seph de virgine
habita ai sensit
ea grauida quia
tm noluit tradu
cere.

Et sic cogitauit q̃ grepro mulieris plus ptinz ad deū
q̃ ad virū. eū no sit in potestate viri ꝑ dei Et quo
sara prius sterilis et ia 90 anoꝝ grepit et pepit.
Gen 21 Et q̃ septū est ysaie 7 Ecce vgo grapiet et
pariet filiū Ex istis g̃ oibus no habuit pfecta ꝗ
timacoz animis. neq̃ erat certa qgnitoz i nocenie. sed
fluctuabat medius ad vtramq̃ pte Consideraco
eius prudiacie sue ipm de ea malū pfecte suspicari
no sinebat. Consideraco vo ipregnacois plena esti
macoz de ea no pmittebat Cū g̃ esset iusti et
nollet eā traducere x ꝑm vnā exposicoz nollet eā
famare Dicit eius Augs i de verb dni Si solus
nosti q̃ aliq̃s peccauerit in te et vis eū mox coram oi
bus arguere no es corrector ꝑ ꝓditor Vnde vir iusti
ioseph tanto flagraio qd de vxore fuit suspicatus mag
na benignitate pepcit Estuabat vtiq̃ dicta adul
terij suspicio. et tm q̃ ipe solus sciebat noluit eā dif
famare. ꝑ occulte dimittere. volens ꝓdesse peccanti
no punire peccante Vel ꝑm alia exposicoz
noluit traducere eā x ad penā diuulgare facto ꝓpala
do Dicit eius leuitici 21 Vir siue mulier in quibus plu
tonicis siue diuinacois fuerit spiritus morte moriat Et
postea dicit ibidem q̃ sacerdotis filia deprehensa i stupro
deberet flamis exuri Virgo ad maiā ex pte matris
fuit de gne sacerdotali. sic et elizabeth eius cognata
Vt deut° 22 dicit Si duxerit vir vxorem. et no sit
in puella inuenta virginitas. eiicient eā ex fores do
mus patris sui. et lapidibus obruent eā viri ciuitatis
illius Vel ꝑm terciam exposicoz Noluit eā tra

ducē x m suū g sororū familiarē cū solēnitate nupti
ali atq; ne malo et ignōmi g sentire videret. Deinde
modis dicit Augs in sermōe de nativitate. Ioseph
intelligēs maiē uterū grauidāi. turbā q ea quā de
templo attēpat et nondū agnouerāt grauidā sentiebat. sēcūq; estuabat disputās et dicēs. Quō faciā.
an pdo an tacēā. Si prodidēo crudelitatē mēro. qr
ea lapidandā esset g gnoso. Si tacuēo malo g sēnio.
et cū adulteris portionē mēā pono. Qm g° malū est
tacē adulteriū. pdē peig est. dmittā ea a g iugio. Et
ideo subdit. Volebat ea occulte dmittē. ne si pala
ea dmittēt nesciret respondē determinatū cui dimittendi querentibus. cū quelibet pcū eis sibi dubia
vt visū est. Alit dicit origenes. sic q ioseph sine
hesitatiōe scivit ea inpregnata a spū sō. et ideo ea
dmittē voluit. qr se tanta dnā indignū putavit.
Ho g° voluit nō ex suspicōe sicut petrus dixit luce 5
Exi a me qr ho peccator sū dne. Et sic exponit nol
let ea traducē x m q uige duē. ex humilitate. ppt mis
terium qd ei apparuit in ea. Prior tn exposicio plac.
quiē ea voluit occulte dmittē. Et ia angelus apparens
sibi ipm de ho edocuit. q de spū sō g cepit. quō g° prius
ho scivit. Sed quērit cū maiā vidit cū sic anxiū
et ipa potuit intelligē q ppter ea fuit. quiē nō dixit
sibi diuinū secretū. Ad hm ny de ly q tlia diuina
inspiratio nō fuit reuelanda nisi quātū sciret de ho diuina
voluntas. Prudēs i vgo tacuit. tenēs firmit q sic
id secretū fuit reuelandū elizabeth matri ioh vt hic luce 1
sic reuelaret g petrō tpe ipi ioseph et alius. hm bn

qo quiē maiā nō dixit ipi ioseph ⁊ modū diuī g cepit

placitū voluntatē dīnē Quare ioseph nō quesiuit
ab ea? Rē q̄ pro nichilo q̄ siuisset. q̄ virgini pro se
dicenti non credidisset Et est ex diuina dispensatione fac
tū est. vt sic per reuelationē angeli ipe ioseph certi
ficaret. vt de cetero nullo mō dubitaret. et i nob per
hoc fides firmaret Sequitur Hec ad eo cogitante
Hic potest certificatio ioseph. Diu enim mite se dispiuit
quid esset faciendo. et nō ante dimisit virginē. q̄ mag
nū malū fuisset si ad modicū hora. ipam q̄ de spū
sto concepit dimisisset. Ideo cū adhuc deliberaret certi
ficatus est per angelū Vbi ꝑm glō notā aimus
sapientis. qui nichil temere vult facere. ꝑ diligenter
pcogitare quid oribus pensatis magis decetat et expe
diat Notā est ꝑm Crisi Magna ioseph mansue
tudo. q̄ nulli enarrauit suspicionē quā habuit de
vxore. primo ne ipsimet vxori ꝑ i se sollicitū cogita
bat. q̄ si negotiū ꝓpalaret parua essent q̄ nō mag
ea fornicaria diceret q̄ virginē accepisse Et q̄ nō
putauit se. sic multi. ꝑ maturē et prudenter pen
sauit ora in re dubia. statim dnus specialī mō primo
per angelū ipm direxit Et cōcordi in ira Hec ad eo cogitante. angelo ap ei i sō Ad eum clausis
sensibus ad intuendū reuelationes magis est apta.
q̄ tūc nō est per receptionē sensibilium exterioriū
impedita Et nōdū q̄ angelo certificauit ioseph
Propter causas ꝑa ne iusto ignorant facta re i iusta
iusto ꝓponto 2° ꝓpter honore matris ne dimissa
3 notaretur a vicinis. et alius turpi suspicione 3° ut

quare angelo certificauit ioseph

ioseph intelligens tam grecorum venenaq; se haret ad
virginem. et se ab ea diligenaq; custodiret Et addit
l. ea ne ulterius pmeret dubietas que gmendabat
equitas Dicens Ioseph fili dauid noli timere accipere
mariam iugem tuam Et ut dicit Origi securus et ire
pidus accipe eam sm legis preceptum uxorem tuam. tibi nota gmenda
tam. et sdm nupciarum quietiorem a te longe alienam
Accipe go eam sic gmendatum celeste thesaurum ut dei
tatis diuinas. sic plenissima sanctitate sic perfectam
iustitia Accipe eam sic unigeniti matrem. sic honorabile
diuinum templum. sic domum dei. sic creatoris
omnium propria. sic regis aulam. sic sponsam celestis dni
immaculatam Ita go ioseph fili dauid ne timeas ac
cipere eam tibi gmendatam. tue uligiositati credita. serui
fer curam. intende fugiens ab herode. duc in egiptum.
et iterum reuocabis post herodis mortem. reduc in terram
israhel Dicens quo recipere eam debuit cui prius
recepta nuncq; dimisit R. sm Crisi qr no in domum
ea recipere debuit ubi prius ea habuit sm in aim
de quo ea deposuit. ex quo voluit omnibus dmittere
ut dictum est Id enim in ea natum est. r. geptum Concepto
enim est natiuitas in utero de spusto est ut sup expo
situm Glo ad est nasci in ea. et aliud ab ea nasci ab ea
est produce in lucem. nasci in ea est gapi Vel sm p
sonam angeli quia ly ex deo. cui futurum qi preter
est natum di Pariet ad filium ut no crederet io
seph amplius quigio no esset necessarium. nd geptum
esset facta sine eius auxilio. ondit qr quibus no sit ne

cessario quantum. In vita est generatio. qz ipa pariet
filium. et tuis matri et filio erit necessario Matri
ut ea ab infamia defendat. et filio ut eum nutriat
et circumcidat: q circumcisio narrat cum di Et vocabis
nomen eius ihsum In circumcisione eum solet no ponere
No at dixit pariet ti filium tuum. sed ad zacharia
Ecce elizabeth uxor tua pariet ti filium. qz mulier
que ex viro concipit marito suo filium parit. magis
eum ex ipo est q ex ia Hic at q ii de viro concepit
no viro filium peperit s sibi tmo Vel i determinate
ho posuit. ut ostendat q eum peperit orbi terrarum uni
verso Pariet at filium et vocab no eius ihsum x sal
uatorem. ipe enim salum faciet ppm suum a peis eo
Vbi angelus i mit utramq nam i xo. sz humana
per partum virgis. et diuina in saluando ppm
a peis. qd solus db facere hs Remigius hic angelus
ostendit eundem esse totius mundi saluatorem. et nrm
salutis autorem Saluat quidem no credulos s ppm
suum. ho est in se credentes. saluat. no armis pug
nando s pena relaxando Ho at totum factum est
ut adimpleret qd dictum est a dno p ipm dicentem
Ecce virgo in utero habebit ic Vbi ly ut no po
nit causalit no enim ideo impletum est qz predictum
fuit. s potius ideo predictum fuit qz implendum erat.
sz qz virgo ab angelo visitaret. qz casta et ppetua
virgo seruaret. qz de sso grauida inueniret. qz db
ab ea concipere. et qz puero ho nomen ihs ponere.
ut iudei noscerent ex ho ea esse impleta in gra

angelij que p̄dicta erat in testamēto veteri Con
cordia cum sanctorum circa ihm xm ab initio sue
incarnationis usq ad finem conversationis sue super ter
ram cum scripturis legis et ꝓphetarum. est maximum testimo
et irrefragabile q ipe fuit et est messias verus in
lege et ꝓphetis ꝓmissus Et vocabunt nomen eius ema
nuel Vocabunt nomen sz primo sancti angeli psallen
tes 2o sancti apli p̄dicantes 3o omes fideles in ipm
credentes Vocabunt qd̄ nomen eius emanuel qd̄ inter
pretatur nobiscum dus Licet enim primus fuerit nobiscum ymo
in omibus creaturis. et cum sanctis spiritualiter per gratiam
in sua incarnatione facta e nobis spiritualiter quoda mo
sz per humane ne assumptionem. et per sensibile mi nos
conversatur Ideo dicit baruth 3 Post hoc in terris visus e.
et cum hoibus conversatus est Ex quo magis notatur bonitas
dei et gratia dignationis erga nos. sz qr e q an omia
secula ineffabiliter est a deo pre genitus. sed de ipsius
fine temporum assumpta humana carne ex virgine facta
est pro nobis emanuel. nobiscum dus Ihs xs dnus nr

Nona questio Ex quo dnus Nonona
potuit sibi creare humanitate perfecta
utpote in statu virili. et illam immedi
ate assumere quare voluit nasci parvulus puer. et
sustinere incommoda pueritie etatis. cum ad videre magis
decens et honorificum? Notandum q ut dicit magr d. 15 3ti
et doctores ibidem et Sc. i 3 pte summe q 18 Dei fi
lius assumpsit humanam naturam cum illis defectibus et infir
mitatibus quos ipm assumere decebat. et nre saluti con

Quos defectus dns humanitas assumpsit et quare

gruebat Assumpsit eum defectu. qui in omnibus hominibus inuenitur. non tamen omnes. quia non illos qui repugnant sue et gre. Vt sunt puerum et ignorantia. pueritas ad malum et tarditas ad bonum Tales enim defectus non deteriorat sua dignitate. et non quia fuisset nre salutis Parvitas autem membrorum. imbecillitas corporis. et alia quae in corpore sequuntur puerilia. sunt defectus omnes omnibus hominibus cum nascuntur. et ideo dns puerilia cum talibus assumpsit ¶ Et hoc propter fidei incarnationis astruenda Premapar enim noscimus vera humanitatem ex defectibus omnibus quibus subiacet tum humanum genus Ergo dei filius assumsisse humanam naturam sine talibus defectibus etatis puerilis etatis. putasset multi ipsum non fuisse verum hominem. si cum carne fantastica assumsisse Parvus enim periculum est si erretur circa humanitatem xi. sic si erretur circa veritatem sue diuinitatis Propterea dns volens suis fidelibus in omnibus quae salutis sunt integre prudere. suos futuros aliquos hereticos qui diceret ipsum non vera carne humana nre nre similem assumsisse Vt illorum error per fideles deprehenderetur. et refutaretur. atque ita veritas xi de vtraque xi nra et de vera filii dei incarnatione ac humanatione pura. apud ipsos fideles manet integra et incorrupta. ipse assumpsit has iniurias infantiles et defectus etatis puerilis ¶ Nam dns puer primum natus est fragilis de membris et corpore. impotens fandi et indigens alterius opere Ideo ut illos et omnes defectus in nobis destruat et eos omnes a nobis auferri mereretur.

Vnde Ambro sup lucam Ille sic xi dns parvulus et infantulus fuit vt tu vir posses esse perfectus Ille inuolutus in pa

xi assumsit defectus aliquos propter fidem

mis ut tu esse possis mortis laqueis absoluta. Ille in p
sepibus ut tu in altaribus Ille in terris ut tu in celis.
¶ Est in diligenter cura hominum quod in xo sint tria Primum
est divinitas. et necque putandum quod prima illa fuerit
et indigens materno lacte. et alias humanos. Primum illa
est coequalis patri et spiritui. sicut ab etno fuit. quia indi
il lacte pt. sicut nec potuit ab etno Cum ergo audimus quod
xs fuit puer. quod sicut ubera ut no id divinitati attribuatur
sed corpori ipsius. ut docet beatus ambo sic luca ¶ Primum in
xo est humana na. Nec putandum est quod primum illa in sua
natiuitate a m materno utero puerile fuit et ignarus.
ut de nobis tangit. sed in instanti concepcionis sue fuit sidem
illa sua aiam perfectus vir. qd' est dicit ppha Jeremias 13
Nouum faciet dns sup terram. mulier circudabit virum. lo
qui de virgine benedicta. quae utero suo circumdedit xm nouem
mensibus. qui est tunc fuit perfectus vir. non sum corpus. sed sum
vox. sum quia habuit se ab instanti concepcionis plenum usu
libei arbitrij. et gratiam ac sapienciam. in tanta plenitu
dine ut in hys nec psice potuerit. Ut docet magr et
doctores in 3 d' 18 Primo et tunc sum aiam perfectus sp
hensor fuit. ut iterum docet magr d' 13 tertij et doctores
ibidem ¶ Primum in xo est corpus humanum et sum id fuit pu
er. qui primus moll et fragile in membris. indiges cibo lac
te balneis. et aliis materiis suppectibus. sicut ceteri pueri
et sum id corpus crescit et augmentabat usque ad perfectum
corporis virile ¶ Ecce dns altissima paupertate as
sumpsit. natus e em ditissimus in virtutibus et spiritualibus
bonis. sum temporalibus bonis pauperrimus Vn via
em et in aliena domo natus est. et no habuit panos
nisi viles. quibus involuerat et est in arto et duro pse

de altissima
paupertate quia
dns ppt nos
assumpsit

pro vestimenta. qd' et ipa mat' eius a brutis aialib9
mutua accepit Hoc aut no factu est a casu. sed ex
diuina ordinacione et prudencia Quia ideo pro 1
vt per hoc dns suo exemplo nos doceret gtenere terrena
et amare celestia Do propter hoc vt sua paupertate. et 2
sponte et innocenter propter nos assumpta. mereremur nobis
celestes diuicias Vnde Ambo Cristus dns alium locum in
diuersorio no habuit vt tu plures habres in celestib9
mansiones Cum enim ut ait apls diues esset factus e pau
per propter nos. ut ipsius inopia ditaremur Et in ser
mone instantis festiuitatis iterum dicit Ambo Bonus ex
in via natus qr via nobis ostendere venerat Voluit
in angusto presepi vestimenta. qr venerat nobis regni celes
latitudinem preparare No in sericis aut auratis pannis. sed
in vilibus inolui voluit. qui nobis immortalitatis stola red
dere venerat Cunis se astringi permisit. qui nros pe
des et manus ad bona agenda paucat pluere Subdit
Quid ad hoc dicendum fres Exclamando e cum ps Qd
retribuam dno pro omnibus que retribuit mihi Ille qd'
iuscat caliceq; que retribuit. nos aut reddamus qd' possumus.
x elemosinas vigilias. lacrimas. pace. dimittamus inimicis nos
peccantibus. vt nra nobis a deo dimittant pcta Hoc Ambo
Et sic dicit Beda sup lucam Dicit enim Qui maior est
omni laude parvulus natus est nobis vt viri possimus esse
perfecti Qui totum mundum vario vestit ornatu pannis vi
libus inoluit. vt nos stola prima ampe valeamus P
que omia facta sunt. eius pedes manusq; cunis astringi
vt nre manus ad opus bonum extente. nri pedes in via
pacis sint directi Cui celum sedes est diuri presepis an
gustia gtinet. vt nos per celestis regni gaudia dilatet

qui panis est angelorum in presepio virginis. Ut nos per sua
aralia carnis. sic frumento reficiat. Qui ad dexteram pa-
tris sedet in diuersorio loco egget. Ut nobis in domo patris
sui multas preparet mansiones. ¶ Ipse xpus est dns omnium
et dns. et quecumque circa ipsum facta sunt non sunt a casu
facta sed ipsius ordinatione et voluntate. Omnia atque adeo
immediate sunt ordinatissima sunt. et quemenmodum dispo-
sita. Et quia sicut dns elegit sibi matrem ex qua nasceretur et lo-
cum in quo. ita etiam elegit sibi tempus in quo nasceretur quod
fuit quemenmodum tempus. ex quo ab ipsomet fuerat elec-
tum. Natus est autem in tpe desiderabilis orbis. Et quemenmodum
ideo. quia nos prius per primum fuimus in captiuitate diabuli.
et xpus venit ut nos de statu illo reduceret ad statum liber-
tatis. Et ideo ut dicit Beda. in tpe dignatus est incarnari
quo mox natus census cesaris a scribi. atque ob nri liberationem
ipse seruitio subderetur. Et in tpe natus est quo totus
mundus sub uno principe uiuebat. et maxima pax fuit
in mundo. et decebat quod xpus in tpe nasceretur. qui est pax nra
faciens utraque unum. Ut dicit epistola 2 Vni ieo. sic ysaya
Veteres uolumina hystorias. et inuenimus usque ad 28
annum cesaris augusti in toto orbe terrarum fuisse discordia
orta. orto autem dno omnia bella cessauerunt. Yisaye 2
Non leuabit gens contra gentem gladium. Conuenebat atque
in tpe quo unus princeps dominabatur in mundo xpus
nasceretur. qui uenit suos congregare in unum. Ut esset unum
ouile et unus pastor. Ut dicit iohannes x. Nonne xpus dnus nasceretur tpe
regis alienigene. Ut impleretur ypheria iacob. Ben penul
tio dicens. Non auferetur sceptrum de iuda. et dux de femore
eius. donec ueniat qui mittendus est. Et ut ait Crisost

de tpis in quibus dns natus est

p°

2°

3°

ſu matij Qd̃iu iudaica gens ſub iudaicis regibus
q̃ruis peccatoribus tenebat. ꝓphete mittebant ad reme/
diu eius. nunc at qn̄ lex dei ſub poteſtate regis mq̃ te/
nebat. naſcebat xs. qr ia mag̃ et deſperabit mſirmi/
tas. medicu artifico ſiorē v̄q iurebat. ¶ 2o xs naſci vo 2
luit qn̄ dies ꝓlongai inchoat. et hoc ideo vt di i libro no/
ui et veteris teſtamenti. vt oſtenderet q̃ ipe venerat vt ho/
mines reſcueret in luce diuina. Ps in luce p̄o. Illuminare hys
qui in tenebris et vmbra mortis ſedent ¶ 3to Asperitate 3
hyemis elegit ad natiuitate vt eis tuc carnis afflictione
pateret pro nob ¶ Et nō q̃ in xo dno ſunt iplete
oes ꝓphetie de cuius natiuitate pdicte Natus est em ex vgi/
ne. Per qd impletu est id ysaie 7 Ecce vgo g et pa ſi et vo
no eius ema Natus est in bethlee Per qd impletu est id
michee 5 Et tu bethlee terra effrata neq̃ es minima in prima/
tibus iuda. ex te em exiet dux q̃ regat pplm meu yſra/
hel. et egreſſus eius ab initio. a diebus eternitatis Et vbi nos
habemus exiet dux. caldaica translatio hs exiet m̄ messias
Et per iſta verba innuit ꝓphe duplice natu i xo. vt alibi
exposui Natus est tpe regis alienigene. ſc herodis. p
qd ꝓphecia iacob gen 49 ipleta est Non auferet ſceptr de iu/
da ꝛc Natus est pauper. qr in via. in aliena domo. ino/
lutus est vilibus panis. et reclinatus in p̄ſepio. et fuit vo/
luntarie pauper per totam moram suam in terra Per qd
impletu est id zacharie 9 Ecce rex tuus veniet ti iuſtus
et ſaluator. et ipe pauper Natus est tpe maxime pac
Per qd ipletu est id ysaie 2 Et conflabunt gladios ſuos
in falces et lanceas ſuas i falces ꝛc Tpe em natiuitatis
xi in oibus regnis rōno imperio ſubiecti fuit pax gnāl

in xo impletu ſt
oes ꝓphetie de
eius natiuitate
pdicte

in terris. adeo q̃ totu mundu est unitu. Vt patz luce 2 Et du-
rauit ista pax in iudea de q̃ terra ꝓphet principaliter lo-
quitur est a 20 annis an xi natiuitatis. usq; ad mortem eius.
et post per 40 annos. vl' circiter. Vt pt colligi ex dictis
iosephi. et aliorum hystoriographorum. ꝗ iudeis finaliter
rebellantibus romis. destructi sunt et captiuati per tytum 42
ano post ascensionem xi Verisimile autem est q̃ in pace tam
longa cessantibus bellis multa arma et instrumenta bellica
fuerunt conuersa in instrumenta agriculture apta. sicut sensi-
bilit' videt in terris. vbi post bella sequitur pax diuturna
Sequitur ibidem non leuabit gens contra gentem gladium. et non
exercebuntur vltra ad pliandum Illud non importat pacis eternitatem.
sed tm diuturnitatem Vt patz ex alia septuaginta Nam & Rex G
di Et non veniet vltra latrones sirie in terram israhel Illud vltra
non importat eternitatem. q̃ frequenter legimus syri postea inua-
sisse et spoliasse terram israhel. ꝗ importat diuturnitatem
temporis Vt sit sensus usq; ad longum tempus non venerunt
ne eis accideret sicut prioribus accidit. quos in samaria
duxit eliseus. vt di ibidem. et ita intelligat in ꝓpono de
textu ysaie.

In die sanctissimo natiuitatis dni fmo
p. eius postillas euangelii in po gallicanis.

Qui in xo sunt duo nature. sz diuina et
humana. ita ꝗm Augustinus in lib. de
festiuitatibus. sunt in eo duo natiuitates. Vna diuina altera
humana. ambe mirabiles Illa sine femina matre.
Hec sine viro patre Quas at ꝓphet dicit Generationem
eius quis enarrabit. ad ambas generationes referri pt
Quis eam digne narret virginis partum Illa sine die
Hec certo die. Vtraq; sine humana estimatione. et cu

Nisi in dnica non
fit processio ideo
post epulsum fiat
pausa vel aliquid textus
aliqui prouerbium
eterna
xi natiuitas
ipalis

vt tarde veniens
audiat textum qui
deuotissimi pmut-
tunt in qui thi fmonis
nigrum gnbuit Bu-
dicti q̃ vel in no do
vel ex ꝗmonis predi
fine de tpis mysterii
in quo xo natus est

mag admiratione De prima natiuitate sh qua filius
processit a patre. et qua natus est ds de deo. sine initio
sine tpe. sine matre. sine fragilitate. sine vlla sui
diminuione loqui principium euangelii iohis qd legit i
3 missa huius dici Ez de secda natiuitate sh in tpe
ex virgine matre loquit pns euangelium Circa hui
principium nondum in diebus augusti cesaris alius ge
tibus vniuerso imperio subiectis fuit in orbe pax vlis
ideo mandauit cesar vt describerent universum orbem. vt p
hoc sciret qualis terre essent populate. et quanta tribu
ta singule possent reddere. vt sic tributis indebitis no
grauarent. et etiam sciret per quem modum singule tre
a vniuerso imperio melius regerent Ex quo patet qd xs
tpe maxime pacis natus est. sicut a ppheis e prnuntia
tum ps 80 Orietur in diebus eius iustitia. et habundan
tia pacis Et ysaie 2 No leuabit gens contra gentem
gladium ac Cum enim nasciturus erat xs princeps pacis
aggrium erat ut ipse ante ortum suum qui pnuntiatus pace p
mitteret. quam etiam postea viuens docuit. et exiens de mu
do relinquebat Et ut ait beda Nullum potuit esse
maius indicium pacis. qd vna descriptio totum mundum obtinuit
Ex quo datur intelligi. qd vnum eternum non nascitur nisi in
corde pacato singulorum. qd non nisi pacis tpe bnm coli
pacis auctor Sequitur Et hi descriptio prima ac Et ibant
singuli ac Ista descriptio perpetua fuit fieri in primaualibus
ciuitatibus. et ubi quiescebant qui inde habebant
originem Et hoc qd dicit Et ibant omes ut p fiterent sin

Aue

De vni pace ac descriptione orbis fta tpe natiuitatis

Conflabunt gladios suos in vomeres et lancias suas in falces Non leuabit gens contra gentem gladium nec exercebuntur vltra ad pliandum

galilei in ciuitate sua Profitebant autem dni se subiectos esse
romano imperio. sicut scripto. et eorum nomina scribebant. et fac
to quod soluebant tensum imperatori Ascen. autem. et ioseph.
a galilea in iudeam quae manebat. in iudea. quae vocabat. Dni
autem bethleem ciuitas dauid. quae fuit modo oriundus Vt
habetur per regum. co. quia erat de domo dauid et fa
milia. vt psalmo. de sponsa sibi. ux. pregnans. Et licet
maria non fuisset obligata tamen pregnans illuc ire propter
longitudinem viae. tamen ioseph sicut ipsius sponsa gerebat
custodiam. quia postea ea iussu angeli in gubernium duxit.
nec ea post se dimisit. sicut senem duxit. et personaliter cus
todiuit Ex et diuina dispensatione hoc factum est. vt sic
xpus nasceretur in bethleem. sicut predictum fuit in michee 5 Et
tu bethleem ciuitas parvulus es in milibus iuda. ex te enim
exiet dux qui regat populum meum israhel. et egressus eius
ab initio. a diebus eternitatis Et sic cum dicit ibi impleti sunt
dies ut parent. sicut nouem menses impleti sunt a genitione. et pe
perit filium primo. Dicitur autem primogenitus non quia post illum habuerit
alios filios. quia sicut ante partum. ita et in partu. et post par
tum inuiolata permansit Ex di primogenitus quia ante illum nullum
genuit Vnde et in lege filius vmgenitus offerebatur dno et
redimebatur tamquam primogenitus vt habetur nu 3 et ideo ex tunc
primogenitus dicebatur dato quod nullus alius sequeretur Genuit
gloriosa virgo filium. et sic sine libidine concepit. ita sine dolore
genuit Vnde aug. in quodam sermone de hac festiuitate
dicit Sicut in concepcione inuenta est sine pudore. sic in partu
inuenta est sine dolore Et in sermone quodam de assumcione

v. p. quais verbis iuda in quo sunt tot milia pugnantis es

Ex concepcione primogenitus in multis fratribus

Ex quod virgo gloriosa sine dolore primo in gaudio peperit

Sine dolore ymo cū gaudio pepit

dicit. qr sine pmi gclusione. et sine virili admixtione
xm suscepit. sine dolore eū genuit. sine integritatis
violacione. pudore virginitatis mtrīg pmansit Qd'
et docet ysaias 66 dicit Angq parturiret pepit. x
angq beata virgo sentiret dolorē party pepit. qr sicut
virgo cepit ita sine dolore genuit. et angq veniret
tempo party eius peperit masculū. x angq veniret ei do
lor ex partu pepit masculū. id est prioris expressio ad
maiorē firmacōz Quis audiuit vnq talia aut
quis vidit huic simile. qi dicet ecclie nullo. qr sicut
nulla alia virgo cepit. ita nulla alia pepit virgo

de triplici gaudio qd' habuit vgo in cepcōe partu circumcisione

Et est nōdū q beata virgo magnū habuit gau
diū. et specialē quandā dulcedinē in xi cepcione.
cū sb meio venit vterū. et eius corpo corpori virgis
ut puer eximiauit Si cū io baptista tale quid in xi
presencia sensit. et ideo exultauit in vtro matris adve
ntū vgis ipam elizabeth salutantis. quanto magis vir
go mater tle quid sensit in xi cepcōe Et ut putat
toto tpe quo eū in vtro portauit. et mr matna vis
cera clausū habuit Vo habuit magnū gaudiū in
xi natiuitate Vt dicit Gd et Nycolaus de lyra sic
id ysaie 35 Germinans germinauit sicut lilium. et exul
tauit letabunda. et laudans. et ho ideo qr sine do
lore. sine afflictōe. et sine debilitacōe sui genuit
filiū. quē sciuit esse deū et hominem Quia dicit Aug
Nūc oriit corporalibus leta apparuit filiū. eundē cordis
mentis intuebat deū Vo maximū habuit gau
diū in xi circumcisione. et cū eo conversacione Vo eū

dubiū. quī ꝯtinue ꝑfunderet interna quadā dulce/
dine et sanctate Ut ceā nemo unq̃ in terra tli qui/
uio fruere Et ideo bn dī de ea in cantic Comedi
fauū cū melle meo. bibi uinū cū lacte meo Sequ
et panis eū inolui Signant evangelista per sp̄m sim
expressit. q virgo mater alias mulies sibi i partu
obseruandates nō habuit. cū de ea solū dicat et pa/
nis eū inolui Et reclinauit in pseplo Et q̃ sicut
parientis ita et obstetrias sola gessit officiū. nullī
sociata qplibꝫ. nullis fulcita pedissequis. ut qdā
errorē putauerūt Ideo dicit leō ꝯ cōm elinidīn Nul
la ibi obstetrix. nulla muliercularū sedulitas mtes/
sit. ꝑ virgo fuit et mater et obstetrix Panis inq̃ inol
uit infantē. et posuit in pseplo Que sentencia apo/
crifor deliramēta gūnit Et Nicolaus de lyra dicit
q ex hō textu patz falsitas. que scribit in libro de isa
cia saluatoris. sz ipam virgīē habuisse obstetri
ces. q nō requirunt nisi ꝓpter afflictōz matris i par
tu. q nō habuit locū in virgine nra puerpera. q pe
perit sine dolore. et sui debilitatōe. et ideo puerū
natū per seipam lactauit. cibauit. voluit. balnēado.
tenendo. gestando ꝛc ora ei exhibuit q mat filio ex
hibē debet Ꝓter qd ut aut Augꝫ Magni debitores
sumꝰ huic beatissime genitrici. multasq̃ post deū
gras ipi agē debemꝰ. q saluatorē mūdi nob virgo
genuit. nob virgo peperit. nob in gremio voluit. nob
aluit. nobis fascia cinxit. et materna sollicitudo cu
rauit Et in quodā sermōe de assumptōe alloquens

ꝓbat q vīgo peperit hunc q̃ de mate

Q. ꝑ ꝑte nō habuit obstetricē dātes obstetricē

dānat liber de infantia saluatoris

ca dicit Lacta maia creatore tuu. Lacta panes celi. Lacta pcii mundi Prebe lambenti mamilla. vt ipe pro te pbcat pcuacti maxilla Tu illi ut mater tpalit mistra substancia. vt ipse nos et tibi vita tribuat sempiterna ¶ Sequi et velmanit eu in psepio n

Nicolaus de lyra dicit Joseph in 1o itine addixerat seni asinu ad portandu virgine pregnante. et bone ad vendendu in bethlee. vbi erat mag ppli ggregacio. vt de pcio solueet expensas in via Et illi duobus aialibus fecit psepiu iuxta se. in quo beata virgo reclinauit puerulu. Sedm q fuit pdictu abbacur 3. pm translacoz Jo mirpretu Audie audini auditu tuu et timui. gsideraui opa tua et expaui in medio duu aialiu Fuit pplete admiracionis pauor. q in loco ta humili reclinaret saluator mundi Quia no erat ei locus in diuersorio Sedm n

In natiuitate xpi magne humilitatis nobis ptulit exm atq abdicacois omn tpalium

Beda diuersoriu di qsi diuersa hns ozicia. sz duas portas quibus itur ad vtrusq pximu vicu fuit eu ille locus cooperta in duabus domus ptibus in publico ad receptoz transeuntiu tpe calido vl pluuioso Et pm Crisost pter multitudine eoz qui causa pfitendi illuc venerant Joseph et maia tarde venens no potuerut hre hospiciu. cu essent pauperes Vnde factu est ut illa nocte maneret in platea sub diuersorio Consideremus hu pfectissimu humilitatis exm. qd ad gfitandu in nobis superbia nram dns in se ostendit. et in sua sanctissima matre Itaq regina celi thesaurus totius mundi sub suo pectore gestans. omis solus hoies. sz iusti semis ducatu gtenta. a terra galilea ad terra iuda i ciuitate

ex vita ihu Ego exitus lati hns mundi et ex exitus pte porta

ex vita ihu intelligit q id diuisoriu erat ita aialibus et alis rpletu vt no hret locu in int bruta aialia artissimu

bethlee manebat. vbi sic stetit et mansit sic pauper
mulier. pauperis carpentarij vxor. et in diuersorio
ingenita instituta. edidit filium. nulla pedissequa. nulla cog/
nata. nulla femina seruiente existente Considera quanta pi/
tura parentum et aliorum assistencium. et cum quanta diligen/
tia parent ea que requirunt ad ples puerum suspicien/
das ex vteo matrum. et ex hoc nosce potes quanta fuit ca/
renia omnium in ortu saluatoris. non a casu sed a diuina p/
ordinacione Christus enim sic nascendo ministrauit nobis mu/
di ingressum. cum ipse iopis et pauper mundum ingredi. cum
tor creator existens Codenauit indumentorum pompas
ex fastu mortalium. cum ipse rex eternus vilibus inoluit
tegumentis Et non ex xg caput ecclie in hyis rebus quibus
mundus horret noua via nobis demonstrauit. reput nacus
ab illa hora qua mundo apparere voluit prius fuere quam
docere altissima paupertate. verum omni abdicatorum. vt ei
no essent panni nisi viles. No sua sed aliena edes. no
amicorum. no consanguineorum. no ducti stabuli determinati
hospitis. sed loci vagi atque ignoti. vt no crederet natus
alicui propius. sed omnibus factus Vita etiam saluatoris
ingressum suum in mundum et egressum suum a mundo ignorat.
vt in paupertate natus. in illa etiam moreret Deo dicit
Richardus O homo quid sollicitus es de regali pallacio.
ecce rex tuus iacet in presepio Quid cogitas de pnosp
indumento. rex tuus induit vili panniculo Quid la/
boras de clientulum collegio. rex tuus iacet cum bouc et
asino Quid anxiaris de dominio. rex gloriae maue.

usq; hic cp posui
demoe servato ehq;
post p̄ dicta

p introductoe thē
autepi q̄ i xo
uenit et sp i plete
oes ꝓphcā de eius
p dicti natitate
ut i vltio nō li ꝑmo
nis prudentis

et ioseph obedit imperio Si vis eū vidē sicuti est
Vide nunc quid pro te factu est ¶ Consequenter euange/
lista ostendit xi nati manifestatoz dicens Et pas
erat. i. re. c. vi. et eius vi. nor. sir. gre. sin. Erant at
simplices vt dicit ny de ly et absq; cautel malitie.
et occupati in officio patriarcharu. qui leguntur fu/
isse pastores gen 46 Talibus at solet fieri revelationes
diuine et gsolationes. et nō hoibus in sapia mundi
occupatis Secdm q̄ dicit saluator math 11 Confiteor ti
dne pr celi et terre. qr abscondisti hec a sapientibus.
et prudentibus. et revelasti ea parvulis ¶ Ideo subdit
Et ange. do. ste. iuxt. ios. et cla. dei. circū. ios. no exterius
tm in corpore. sed etia interius in mente Et timu. ho. mg.
ex inusitata visione. q̄ angelus gsolabat eos Vn sequitur
Et di. il. an. no. ti. ecce enim. euā. vo. gau. mg. qd. e. o. po.
no solū indeoz. sed etia gentiliū: qr. na. e. vo. ho. sz an/
gelis et hoibus pavit Consortio enim hoīm reparanda
est angelorū ruina sal. q. e. xp. da in ci. da. sz i bethlee
Et hō. vo. sig. inc. ifan. pa. ino. et po. i. p. Et sub. fac. e. cū.
an. mul. mi. ce. v angelorū qui noīe miliae noiant. qr. pro
salute hoīm cū demonib; preliant. lau. deū. de xina/
tivitate. et di glo. i. al. ex. deo. Quia licet eius gloria vbiq;
licet. maxime tm in excelsis. sz in celo empireo vbi
est oīm sanctorū habitaco Et m. t. pax ho. bo. vo. v hoi/
bus bonarū voluntatū Malis at hoibus nō est pax ꝑm
q̄ di ysaie 48 Non est pax impiis dicit dns Ex hoc
verbo angeli patz. qr illa pax q̄ per ꝓphetas ꝑdicta fuit
futura in adventu xi erat pax interior bone voluntatis

dux cat pax tpe
natitatis dni

pax ar exterior et temporal. que fuit in adventu xi
patris gentibus sub imperio romano. fuit figura huius
pacis principalis intente. Hanc autem pacem interiorem
veram et bonam effuit in nobis solum caritas. inquantum ele/
vat voluntatem ad diligendum deum super omnia. et ad referen/
dum in eum omnia opera nostra cogitationes etc. Et inquantum fa/
cit hominem diligere proximum sicut seipsum. Ex quo quidem
fit plena concordia in bono ipsius ad omnem alium hominem.
adhuc quantum in eo est. et secundum preparationem ad per quam
pacem bonam hic habitam merentur ista eterna vita. vera
et perpetua pace in celo. ubi est exclusio omnis mali. omnis
adversi. et quasi displicere aut contristari poterit. Et
est nondum quod deus et saluator noster in hiis mundum causa
salutis nostre venies. omnia que per ipsum et circa ipsum ar/
cta sunt ita temperavit. ut frequenter ostenderet simul
utrumque nempe sue veritatis. divine scilicet et humane. sicut est
in eius nativitate factum est. Nam per defectum infan/
tilem etatis quos in se de voluntate miseratione assumpsit
demonstrant veritatem humanam nec. Et ministerium angelorum.
famulatus siderum. adoratio magorum. et huiusmodi alia de
monuerunt eum esse deum. cui omnia subiciuntur. Vnde ambo
sit lumen. No a mediocribus signis deus probat quod angeli
ministrant. quod magi adorant. quod martires confitentur.
Ex utero parvulus fundit fulgetra coruscat in celo. terreo
in diversorio iacet. fulgetra celesti lumine fulget. Et Augustinus
dicit. Nasciturus ex deo de virgine sicut flos et virga sine
ullo quaesito semine. Nascitur infans parvulus rex magnus

In ope nativitatis ex qua humanitatem ostendit ac eius divine nec veritate

ꝑcedit arta mdicia. et signa magm regis Pastoribus
nuciat angeli. Per stellā velud per lmgnā nouā cla
mant celi Adduciunt de longinquo magi Veniunt
ut adorent. adhuc m pstepio iacentē. ꝑ iā m celo regnātē.

Sermo 29 cūdē de codē postillans euangelium sēdē missē.

Tant greca dicta m pcedenti euang. que
pastoribus dicta erant. et ab eis visa.
stupore ipis mgesserūt. et ideo oiulia sua dmiserūt.
et ꝓferti sunt m nocte m bethlee. lucē mdagans
saluatoris Pter qd sequn m euang. sēdē sē mssē
Et fac ē ut discesserūt ab eis anli i. e. pas. lo. adi. hor
tans se mutuo et dicens. tran. us. ad. bet. et. vi. hoc
v. r pueri natū. et per verba angeli nob signifi
catū. qd fac. ē. qd dominus ostendit no. Dicit Ny de ly q̃ fecit
no sit de textu. qr greci et antiq̃ no hnt. ꝑ hnt tm
qd ostendit nob Vel ꝑ m beda dī q̃ pastores
vigilans no dixerūt videamus puerū Videamus qd
dī. sed videamus verbū qd factū est hoc ide vm qd
ꝑ erat videamus: quo pro nob caro factū est. qd fecit
dns et ostendit nob hoc vm sipm fecit. qr ho vm di
uinitus est Videamus q̃ quo ho vm x dns fecit et oste
dit nob carne sua Qd cm videre no poteramus du
plū erat verbū videamus factū. qr caro est. x homo
Et. ve. fes. Ex desideio videndi xm. et ut cito veni
rent ad gregē. quē sme custodia reliquerūt Vl sic.
ve. ves. Nemo cm cū desidia quesit xm Unde dicit Be
da Ideo forte nonulli querens xm ipm inuenire no

scat do et os no

Cur mlti xm
quesierūt nec in
uenerūt

merent. qz cu desidiose quesiuit. et ideo pastores illi
cu sine mora inuenerunt. qz ad illu fide no ficta cur
rebant Ad que festinant ire est no pedu gressibus
m fide sc et m virtute ꝓficie Et hoc signat per pas
tores. qui ut ait gregorio venerunt ~~venerunt~~ festinant
et no pedetentim. et ideo ut sequitur Inuenerunt ma. et io. et
mfan. po. i. pse. Sic angelo eis dixerat Sic at pas
tores ad lrem transierunt m bethlee ad videndu xm
natu. Ita m stice ut ait beda intellectualiu pasto
res gregiu. ymo et oes fideles transire debent cogi
tando. usq m bethlee x incarnaciz ac natiuitate xi
dignis celebrent honoribus Transeamus at abiecti
omnipresentis carnalibus. to mentis desiderio. usq ad
bethlee supnu x in domu panis viui Ac que illi i
p sepio vide vagiente nos m patris solio mera
vide regnante No est at tanta beatitudo cu desidia
et torpore querenda. q alnarit sit xi vestigia sequeda
Et nondu q m pastoribus volentibus xm corpora
quere tria considerant Primu q reliquerunt omnia
sua et oues Sm q stati et sine mora arripuerit
iter Tm q i io no segniti q festinanti pcesserunt
et xm inuenire meruerunt Et per illa nob signat
qsi volumus xm spitu quere et inuenire debemus sili
tria ni nob habe Primu sic ipi sua pecora dimi
serunt. ita nos dimitte debemus temporalia. terrena. et
mundana. sic q qnto pariq possumus vtani eis. ea
habeamus et cupiamus. qz talu superflua possessio

Quic oportet facere
vt dmm querentes
cu pastoribus inue
niamus

et lautus vsus. ac intensa cupido. et amor. dat
occasiones peccatorum. et multa prebent spiritualibus
profectui impedimenta ¶ Dm quia sicut pastores sine 2
dilatione arripuerunt iter ad bethleem. ita nos sine
mora arripere debemus iter. per quod ad xm puerum
Via autem qua ad xm itur est mandata dei. et consilia
evangelica. et quilibet opus bonum. in quo impletur
preceptum et consilium est sicut unus passus. quo ambulatur
in via appmquando ad xm Sic quoque pastores mox
arripuerunt iter versus bethleem. ad habendum corporalem
xi presentiam. ita nos debemus arripere absque mora iter
quo ad xm puerum. qr debemus promptiores esse ad operandum
et incipiendum quilibet opus perpetui. a consiliis divinis.
quod ex altrius admonitione. a ex divina inspiratione agnoscimus
faciendum Multum enim profectum in spiritualibus
tam meritorum quam premiorum negligimus. eo quod timemus
incipere bona quam facienda agnoscimus. et propter horrorem difficultatis ostensae. de tpe in tempus differimus
et procrastinamus. et ita perdimus tempus irrecuperabiliter
¶ Do non debemus stare in via dei. sed oportet ambu 3
lare. x per exercitia bonorum operum de die in die fide
et virtute proficere Longum enim est ad xm ire. et sibi ap
propinquare Nec debemus in via dei lente ambulare. qr non debemus opera bona tam desidiose et indevote facere. ut nec deo sint multum grata. nec nobis multum meritoria seu consolatoria. sed debemus festinare.
.x debemus omnia opa bona facere cum gaudio spirituali.

x cū affectu deuocionis · quāto melius possumus · tūc leti
ficabūt q̃ sciam nrām · et attendūt affectū ad aliud
bonū faciendū simplicit' · et sic sequēs opus bonū
q̃ pollulat ex priori · et crescit ho in virtutibus · et
assuescit vt nullo labore terrim expmpte et delecta
biliter ambulet in viā dei · et mereat vt xm quē
pastores corporalibus oculis vidē meruerūt in p̃sepio
vagientē · ipē spīritualibus oculis videbit in trono regnā
tē hic per clarā dei agnicōz · et ibi per intuitiuā
visionē ¶ Sequū vide. at. qq. de. vo. hy. qd. dicē.
il. de. pu. ho. Videntes eīm oculos corporeos infantu
pueru inolutū · et in p̃sepio inclinatū · maria matrē
eius pauperē · in nulla terrena pompa refulgentē ·
et ioseph vtrumq; custodē · agnouerūt per fidē a
deo cordi infusā · q̃ ho erat ille puer infans salua
tor seculi · de quo eis sermo ab angelis fuerat factus
Nec sunt scandalisati de tanta paupertate · ꝗ pa
plius in fide roborati sunt · et ceperūt p̃dicare ma
rie et ioseph et cūctis astantibus · illā quā viderat
claritatē · et euangelizaōz de puero · et angelicis y
nos · ita ut oēs mirarentur Vnde sequū i eua. Et
oēs q̃ audierūt mi. st. et. de. hys. q. dicē. a. pas. ad ip.
Dicit glo. No solū mirabant de mirabilibus ministrio.
ꝗ eis de tanta pastorū attestacōe · qui simplices nes
cierūt fingē mendacia · ꝗ simplici facundia vera p
dicauerūt Et ꝗm Ambo et beda No ti medioce fidei
ho videat exemplū. Nec vilis pastorū ꝓsona. certe

Vnde fides col
lecta sit

quo vilior ad prudenciam. eo prior ad fidem. Non rethores sed simplices dns sui prones elegit. Nec gtenenda putes qui vilia verba pastorum. Nam et maia a pastoribus collegit fidem. Vnde sequitur. Maria autem conservabat omnia hec conferens in corde suo. Vbi non quia conferre est ea que audiunt et vident aut alias cognoscunt adiuncte quare. vt ex eis veritas inveniat. Cur autem fecit virgo. Vnde quia ei vtulerat angelus. quia a pastoribus audierat. quia in ephetis legerat. quia ex stipa experta fuerat. cuncta congregabat in mente. et adiuncte quasi vna in omnibus credebat cordia. et omnia astruebat. quia vere dns erat qui ex ea natus erat. Et illa collacio fuit virgini valde delectabilis. et ecclie multum vtilis. Nuna ut dicit teologi sed de assup. Ipsa post ascensum filij sui mansit in terris ad tempus. cum apls. vt eo plenius instruet de verbo incarnato. de quo erat plenius per spm sm edocta. et omnia familiarius viderat. et tractauerat vnusquisque. Et rem. sc. pas. eundo. ad gregem. suum. glo. et lau. deum. de beneficio toti mundo collato gnanter. et eis spectat. Ideo subdit. m. o. q. au. et. vi. si. dic. t. ad. il. per angelum.

exhortacio

Conferamus et nos quia virgo conferebat in corde suo. et eius exemplo in tra positi. mente diuina mysteria meditemur. ut fide nos vnusquisque. spe erigant. dilectione pascant. Meditemur dei dignacionem. et humilis dignitatem. dei humiliacionem et humilis exaltacionem. quantum potuit altitudo diuina inclinari. et humana infirmitas puerili. vt ipsa illa susipet. illa vero ab ipsa susaperet. Si ipsa diligenter meditabimur. exultabimus. laudabimus. et amabimus. et appo

net nos q fidencia. ne aliq de sperancone fugam. ex nul
la eim alia causa tam certi simus. q ops ds sanctus
q in se est paratus est suscipere in gloria sua. sicq ipe fac
tus est particeps nre miserie.

Et erant ioseph et maria mater ihu
mirantes super his que dicebant de eo
Et benedixit illis symeon et dixit ad maria ma
tre eius Ecce positus est hic in ruina et in resur
rectione multorum in israhel. et in signum cui cont
dicet Et tuam ipsius aiam pertransibit gladius ut
revelentur ex multis cordibus cogitationes Et
erat anna prophetissa filia fanuel de tribu aser.
et hec processerat in diebus multis et vixerat
cum viro suo annis septem a virginitate sua Et
hec vidua erat usque ad annos octogintaquatuor
que non discedebat a templo ieiunis et obsecra
tionibus seruiens nocte ac die Et hec ipsa ho
ra supueniens confitebat deo Et loquebat de illo
omnibus q exspectabant redemptionem israhel
Et
ut perfecerunt omia secundum legem dni reuersi sunt in
galilea in ciuitate sua nazareth Puer autem
crescebat et confortabatur plenus sapientia Et
gratia dei erat cum illo

Ut reuelent &c

Ly ut non tenet hic consulit. p gratiam seu gratiae licet ond bind vigo eq passione filij
magis afflicta fuit in fide imo et firmitate stetit Alij ad discipuli quantumcunq solidi
dum dubitasse et ora hominum mutationes diuersas cogitationum habuisse quousque
viderunt ipsum a mortuis resurgere Alii quidam origenes de reuelatione omni
tot parcis confessione q per effectum passionis christi omnes sanant
Hec est quidam liber Dunchepuch non habet symbolum de hac diuina
libro nro Vii hic loco eius dicit et ipsi
hic quidam plangit per quodam et vbi quidam origenis

Lucas scripsit spiritus sanctus superueniet in te et virtus altissimi ob
umbrabit tibi Apte hoc quod natum fuerit sanctum vocabitur filius dei
Et qui mamfeste nobis tradit quomodo ex virginis filius fuerit ihs
nec de humano semine cepto est sed ipse pater eius in ihrlm
ioseph testatus est dicens Et erat pater eius et mater admirantes
super his quae dicebantur de eo Nunc igitur cum exstiterit Ut quod pater
non fuerit patere esse memoratur Qui simplicius expositione
gesta est dixit Honorauit eum spiritus sanctus prius vocabulo
quo nutriuerat saluatorem Qui autem alius aliquid inquit
put dicit Cum generationis ordo a dauid ad ioseph
usque deducitur ne videretur ioseph fruste notari quo pater non
fuit saluatoris Ut genationis ordo hic et locum pre appel
latus est dni

Et tuam ipsius animam pertransibit gladius

Nulla docet hystoria beatam mariam ex hac vita gladii
omissione migrasse presertim cum non anima sed corpus soleat
ferro interfici Vnde restat intelligi gladium illum de
quo dicit Et gladius est in labiis eorum Hoc est dolore
domine passionis eius animam pertransisse Nunc et si xm
utpote dei filium sponte apprehendit mori mortemque ipsa
non dubitauit esse deuictum Ut sua tamen carne peccatum
non sine doloris affectu potuit videre crucifigi Nam et
seruum quod anima matris ioseph pertransisse tamen nil melius
quam dura tribulatione mentis intelligitur

Vt euidenter ex mul cor eo

Cogitationes erant male in hominibus quae apterea euidenter sunt
ut plateae in medium procederent et interfecte atque emortue
desinerent et omnderent eas ille quo pro nobis mortuus est
Cum diu eum abscondite erant cogitationes nec plateae

medium impossibile erat eas penitus interfici Vnde et nos
si peccauerimus debemus dicere Peccatum meum notum tibi fe/
ci et iustitiam meam non abscondi Dixi annunabo iusti/
tiam meam domino Si enim hoc fecimus et euidauimus pecca
ta nra non solum deo sed et his qui possunt medei vulneribus
nris atque peccatis delebunt peccata nra ab eo qui dixit
Ego delebo ut nubem iniquitates tuas et sicut caligine peccata
tua

Reuersus est in galileam &c

Pretermisit hic loco lucas quae a matheo satis exposita no/
uerat dominum vero post hic ne ab herode necando inuenire
egiptum a parentibus esset delatum defunctoque herode se de/
mum galileam reuersum nazareth ciuitate sua habi/
tare cepisse Solent enim euangeliste singuli sic omittere
quedam quae vel ab aliis memorata viderint vel ab aliis
memoranda in spiritu putauerint Vt gemmata sic
narrationis serie qui nulla pretermissa videantur
quae in alterius euangeliste considerata septuaginta quo loco tra/
slata fuerit diligens lector inueniat

Puer autem crescebat &c

Nouum est distinctio verborum quae dominus ihesus xpus in eo quod
erat ex habitu humane fragilitatis induebat crescere et quotidie habebat in eo autem quod est verbum dei
et deus eternum erat nec quotidie indigebat nec habe/
bat augeri Vnde rectissime plenus sapientia perhibet
et gratia Sapientia quidem quae in ipso habitat omnis plenitudo
diuinitatis corporaliter Gratia quidem quae eidem mediatori dei
et hominum homini ihesu xpo maiorem gratia donata est Vt ex
quo homo fieri cepisset perfectus esset et deus Cui simile est
quod iohannes scribit eum plenum gratia et veritate · cande
ipse diuinitatis excellentiam veritatis quam humanis sapientiae notae commendat esse

origenes

In principio erat verbum
et verbum erat apud deum
et deus erat verbum
hoc erat in principio apud deum
Omnia per ipsum facta sunt
et sine ipso factum est nihil
Quod factum est: in ipso vita erat
Et vita erat lux hominum
Et lux in tenebris lucet
Et tenebre eam non comprehenderunt
fuit homo missus a deo
cui nomen erat iohannes
hic venit in testimonium
ut testimonium perhiberet de lumine
ut omnes crederent per illum
Non erat ille lux. sed ut testimonium perhiberet de lumine
Erat lux vera quae illuminat
omnem hominem venientem in hunc
mundum In mundo erat

et mundus per ipm factus e

et mundus eum no cognouit

In propria venit et sui eum

no receperunt Quotqt at

receperunt eum dedit eis po/

testatem filios dei fieri

his qui credunt in nomine eius

Qui no ex sanguinibus

neqz ex voluntate carnis

neqz ex voluntate viri

sed ex deo nati sunt

Et verbum caro factum e

et habitauit in nobis

Et vidimus gloriam eius

gloria quasi unigeniti a pre

plenum gratie et veritatis

creaturis

mundi eius manifestatione

fructus
- omnes qui receperunt
- monet dicens

modus

omnes qui apud habitant gratiam habent

Venite Sm̄o 39 de natitate dm̄. d̄ ūtcl ppcl
et videte opera dm̄ ps̄ 45 Leo papa
in sermōe quoda hodierne festiui
tatis dr̄ Omnis oibus diebus atq; tēporibus. animis
diuina meditantibus dm̄ et saluatōis nri ex vgine
matre orti dūtrat Omnis enim mēs ad sui actoris
contemplatōis exerta mchil crebrius mchilq; magis
fidenter attingat spiuali intuitu. qm̄ qd ds ~~deus~~
dei filius ex pre eterno genitus est. est de virgine
matre partu partaq; humano. quia ipse sibi
ad hoc elegerat. vt seruata integritate virginea.
corporeae tm̄ esset mnstra sbe ¶ Hodierna in die
qua eius de saluatōis nri tēporale natiuitate
vtcolimus sunt deuotius intuenda et excellentius
pdicanda. et ab hoibus enarranda. ta nm̄ sua
taq; magnifica dei opera. atq; ta stupenda mis-
teria incarnationis. natiuitatis. et ceterorum que
pro nobis facta sunt. et pro nra saluta Omnia
vt ait aug̃ Cristus nobis natus est. nobis iacuit
in pstepio. nobis vagiebat in cunis. nobis ora-
diabat in stella. totumq; nobis gerebat qm̄ sal-
uator agebat in homine Constat ad qm̄ dei genitrix.
q meruit nobis liberandis primi pferre. plus
oibus aliis sanctis pt̄ libcatis iptire suffragi-
um. quae dignum est vt toto affectu nos conferamus
ad auxilium ppetue vgis. et omni i se eius pa-
trocinia ipleremus vt a filio suo dno nro ihu
xo ipetrare nobis velit gratiam. qua illuminante ver-
tis intelligamus. deuotius meditem̄. et fructuosius
enarremus aliq̄ de altissimo dmīe incarnationis

primo pdicabit
et ex adiuncto.

misterio Qd ut ab ea facilius ipetremus deuo
te salutemus angelica salutacoe di Hic ma.
Uente et videte opa dni q̃ ꝯ Hedm wil
helmu in tractatu de fide et legib⁹ Oes
ppes et modi dni cultu. siue sint affectoes
interiores. siue operacones exteriores. quos
teneri deo exhibe. ppt sui excellencia. et ppt
magnitudine et multitudine bnficiorꝫ nobis
per eu exhibitorꝫ: oriuntur in nob ex fide et cog
nicoe dei. et pfectionis eius. et pnpue ex fide
et ꝓgnicoe attributorꝫ trium diuinarꝫ psonarum.
que sunt poti. sapia. et bonitas. ¶ Cu enim ho
firmit credit. luade ꝓgnosit. et attente me
ditat altitudine et supeminencia dine potes
tie. necessario orit in corde suo voluntaria qda
subiectio. et pfunda humiliaco eius interior. ex
quib⁹ ꝓsequuntur seqū exteriores humiliacoes et
ceremonie Vt sunt pstracio. genuflectio. ca
pitis inclinaco. et cetera hmoi exterioa. quib⁹
pfitet ho se plenissime subesse illi oipote
tissime maiestati. ad saluandu et pdendu.
¶ Cu at ve credit. clare ꝓgnosit. atq; atten
te meditat. ifinitate dine sapie. quia nihil
pt late. ꝑ oia ad mundu et suauissime ituit;
necessario ex ho ꝓcipit in corde suo timore.
pudore. et alias affectoes. quas timor et
pudor parunt Que faciunt homes fugere sapia.
Vt pcta q deo displicent. et faciunt eu sectari
et querere bona q orunt dine pietie placent.

Quid opet meditaco attributorꝫ diuinarꝫ

poti

sapia

¶ Prima q̃ lucida et attenta ꝯgnitio et me/ditatio dilecte bonitatis in se ꝯsiderate. cau/sat in hoīs corde amore dei ꝓpter se et abso/lute. et super oia. Et in cade bonitas fuerit ad exteriores effectu ēlata q̃tuor sōrti nōia. Vtpote bnficia. misericordia. iustitia et largi/tas. Et vt sit ꝯsiderata ocurrit ex ea multe ptes dilecti cultu exteriores et interiores. Vt sit gratarum actio. bnfactoribus laudatio. bnficiorum suorum publica et lata pdicatio. dectinatio a mali ptētis. cautela de futuris. spes venie et gre. et expectatio ēmuntationis eterne. Et multe alie ptes dilecte honorificencie a ōnipotēti creatura suo creatori iugiter ꝓfluende. ¶ Hys ia diligenter ꝯsideratis cuidenter ꝯstare potest vnicuiq; intellectui bn disposito. q̃ salubre est nosse et meditari diuina. Imo q̃ nichil magis mortale hominem trahere pt a vitiis. et rectificare in operibus suis. ac in oī virtu/te ꝓficere. q̃ ꝯgnitio districta. ac frequens me/ditatio ꝓfectionum dilecte ne. et maxime attribu/torum diuinarum ꝓdnarum. ¶ Cum autem pro sta/tu hū mortalitatis no possimus diuina itui/tiue videre. opus dnī qui nemine desere vult a negligere. qui ei studuerit adherere. ꝑ ipsum presto est adiuuare conantes venire ad se. et appiquare appiquantibus sibi. Vt q̃ntum ad salute suffi/ciat possimus ad ineffabilis ac imense dilecte ꝓfec/

bonitas

Q̃ ds ut assurgere possemus ad suarum ꝓfectionum simp̃ ꝯgnitionem tota mundi machina i se ꝓferente vnitatem et multiplex vestigium bndicte trinitatis oculis fidelium obicit. Quibus tm nonnulli huius vnitatis libri ipsius ꝓprietas nō intelligunt

tionis ꝗmodo aliquis puenire Pter hoc qd
per sacram scripturam se hoibus manifestare dig
natus est. ecce mundiale machina undique ami
rabilibus plena adextra fecit. et sua bonitate mortalium oculis obiecit Vt totum id divi
num artificium ex visibilibus et invisibilibus cre
atum. et omnibus divinis operibus constitutum esset
qui liber quidam scriptus digito dei. a divina vir
tute creatus Vt singula q de adextra creatus e
essent qui quedam figure ac lrc. no humano pla
cito mente sed divino arbitrio instituta. ad ma
nifestandum et significandum quamo magnitu
dine artifex. sit omni creatoris Et ex magni
tudine. et multitudine creaturarum. ex pulchri
tudine. motu. et quiete. situ. dispositione. et ordi
ne earum Et ex utilitate. aptitudine. commodi
tate. et necessitate ipsarum: homo intelliget leget
et agnoscat invisibilia dei. que sunt aptum
ad nonos po/a creatura mundi a hore. per ea
q facta sunt intellecta. conspicuntur Et propue
attributa divinarum personarum. q sunt vt dixi
potentia: sapia. et bonitas. a quibus procedunt
omia. in quibus consistunt omia. et per que regunt
omia Vt diffuse declarat hugo de sto victore
in libro de opere trium dierum ¶ Omnibus ad lib
ille qui est vnus situs creaturarum et scripture
eius recte considerate multa ostendant bona de
creatore suo. nonulli tm ex eius inspectione

hi dicere potes p
creaturas ceteras acce
tra agere declarando
bili
minus i sole splen
dore i pane sapore
i flore pulchritu
dine i terra fecunditate
Ex a deo donata sed admirad qui adhuc sibi servaverit qd dedit creatus

talia nō intelligit Exm hō si illitteratus
aliquis librū apertū videat. figuras qdē aspi
cit ꝑ lras nō agnoscit. nec ex eis aliqua
sententia apphendit Sic stultus et animalis ho
qui nō pcipit ea q dei sunt. foris qdē crea
turas aspicit. et tm nichil aut modicū ex eis
aduertit. qm̄ miranda sit potentia sapientia
et bonitas creatoris Propter qd̄ ꝓphē ad dnm
loquens ait Mirabilis ꝓfūde facte sunt cogitationes
tue. vir insipiens nō agnoscit. aut stultus nō
intelligit hec Spiritualis vō ho qui oia diuī
dicat̄ pt. per inspectionē hō libri et septim̄ cū
r per diligentē ꝓsideratōē creaturarū. quē ꝑm
magnū i pō di z in se pferunt ymagine
et multiplex vestigiū bndicte trinitatis dictu
roris discit agnoscere. qntus sit potentia. quat
sapia. et qm̄ magnus bonitate ipe artifex qui
fecit et disposuit hēc oia Et ita conat̄ ei se
subicere. eū time. ipm amare et laudare sēdm
multitudinē magnitudinis sue Propter hoc
sacra septiā tā crebro oia opa dni dnmi bn
dicit et laudat̄ ꝓmemorat. et toties ad ꝓside
randū dei mirabilia nos inuitat Qd̄ et ꝑs
pro magno quoda se fecisse assert. et se ecl
posterius facturū pnuntiat dicēs Memor fui
dierū antiquorū meditatus sū i oibus operibus
tuis in factis manuū tuarū meditabor Et
in alio pō dicit. Delectasti me dnē in factura
tua. et in ~~oibus operibus mandatis tuis~~ operibus manuū tuarū exultabo.

bñ ꝑ z de pentecos

Tria i magno hō
mundi opē cogitare
debemus Ꝗ quid
sit quo sit ad
qd sit ꝓstituus ꝛc

Et enumeratis ac diligenter inspectis dei operibus
stupens ac admirans exclamat dicens
Quam magnificata sunt opera tua domine. omnia
in sapientia fecisti Et ideo psalmus desiderans
salutem nostram et divine laudis augmentum.
et nos ad diligenter inspiciendum. devote me
ditandum. profunde intelligendum dei opera. per
verba thematis invitat dicens ~~dicens~~ Verte. et. vi. 15
Licet autem mira opera dei quae ab initio fecit et usque
ad consummationem seculi facturus manducat nimio supra
dicto in notitiam creatoris horum / quam pulchritudinem
creaturarum et omnia divina opera in usum novit vere
tere spiritale Sunt omnia tua quia deus auctor operatus
est principium et principalissimum est opus incarnandis
filius dei et totius processus reparationis humane quam miseri
cors et misericator dominus mirabiliter in consilius super filios
hominum mirificavit et superexaltavit magnificavit suam cu
piditas humanae gratiae et in ipsum fecundum plenitudinem
effudit dignationem suam et divitias bonitatis
suae ac mirae ac ineffabili nimio et longe amp
liora per certa manifestavit super omnem potes
tatem suam sapientiam et bonitatem quam apparet divinum psalmi
nos incitat per via thematis ut veniamus ~~vide~~
et videamus et profunde intelligamus et devote
meditemur opus dominicae incarnationis et certa
principia ad reparationem generis humani cum dixit
V. et. v. o. d. que fuerit via a primo sumpta et ut
audistis introducta C. Cuiusque ut predixi
in filius dei incarnatione et in humani generis re
paratione secundum diversa ibi recepta excellenter et
praeque manifestentur appropriata dominus personas

In prima tamen cogitauimus declarare hanc solum de diuina
sapientia scilicet quo considerationibus in filij dei incarnatione et humani generis reparatione tam mirabile modum vnionis naturae humanae et diuinae et difficilium pacis decentissima solutionem hominum modum congruentissimum et nostre saluti maxime que metem maxime reluceret in hanc magnam hesibilem altitudo sapientie et scientie dei Itaque ut dicit magister in 2° di p.a Diuinorum dei quia summe bonum est Et quia in se ipso beatus est. illa sua beatitudine qua ipse habet et naturam et a natura alios volens participes fieri tpaliter et ex gratia ab initio creauit duplex genus rationalem creature scilicet angelorum et hominum ut summum bonum intelligent intelligendo amarent amando possidentur et possidendo fruerentur et utrique mox dampnabiliter peccauit primum in parte primum toto primum illo suadente primum vero serpentis suasu deceptum cecidit ut usque generis posteros de iusto iudicio ad infernum damnauit et differunt Angelos quidem summe et sui spe vesme. homines vero quia congrua satisfactione redimentur Itaque angelos malos mox ad infernum diuitit. homines vero per statum huius vite misericorditer ad priorem recepit Sicut cum vires homini ad condignam satisfactionem per tantis et talibus peccatis non sufficerent nec haberet Vnde se a debito eterne mortis liberaret per mirabilem et dei tonum consolan

omis. ne tam pcaosu opus suum totu peiret
et peitus frustare. qd de co. ꝓsecat digna
tus est miscerei humano gni. et statuit ipm
misericordia repare Quod quis abso
lute fare posset sola voluntate. et se ipo time
sicut oia pt. et attingere a fine usq; in fine
fortiter tm infinita sua sapia qsicuit oia dis
ponere ꝓ media ac ordine agreo Quae in
suo terribili et eno qsilio sup saluandis
hoibus statuit mundo mittere saluatorem;
qui satisfaciendo ꝓ pcis humanis gnis nos
a debito etne mortis eruet. et ho tanto agreo
mo et tanta quemet nre saluti factum est. q
diligenter certa ho qsiderantib multa occurrunt.
quib clare reluceret diuine sapiencie immensi
tas. q sola est ho et talis optata Diuina
est dementissia solui difficillimi pcm ꝓ meis
pcis. Rigor enim diuine iustitie ho exegit
et ita etiam deus in suo etna statuit et de
uit q si homo peccaret ab eo pfecta et q
digna satisfactioz Secdm. s. t. in pte tia
q. prima. Et ꝑm aug in libro cur deus
homo requiri ut tantum a maio deo red
datur. Pro quanto pcm q cu q mutti no
debuit Illu aut pcm q deu q mutti de
buit ꝓ quantitate boni vnio n ꝓ oi pos
sibile creatura Quae oportuit libcato

ꝑm

2m

rem hom̄ esse talem q̄ dare possit deo et daret
aliquid maius et deo acceptius q̄m esset aggregatū
ex oib⁹ ēāa possibilib⁹ ēatūs Et homo qui peccauit hoc facere debuit sed facere nō potuit nec aliq̄
ēatura Deus at hoc facere potuit sed nō tenebat
facere quae ne oporteret omēs homines ppetue
damnari sed possent p meritū saluatoris redimi
et saluari inattingibil' sme sapiēae altitudo
in suo ctio hūc adinuenit modū ut deus humanitatem assumeret in unitate psone qto humana natura q debuit satisfacere et nō potuit esse i diuina
psona q possit satisfacere deo pri g pcis omī offerendo se ipsam q infinite melior est quia oīs possibil' ēatura et deo pri dilēior at acceptior quia
oia pcta ēāa possibilia sibi pnt a potuerit displicere

2m Hoc g siderandū in modo incarnacionis in q ēāa reluceret diuina sapia est
q hoc q libz trium psonarū assumere potuit humana natura absolute nō tm pr a ssca
assumpsit sed tm filius q ut aut Ysaie 3° Ad pima
g ordine ordine et alto suo g filio diuina sapia
fecit ut sit deus q in sua sapia et in filio suo
q in scriptura di sapia prius mundū g dideat
Iuxta illud oia in sapia fecisti domine in ca
dem sapia q in cel' sit et q in terra restau
raret et cel sit q in dutate erat dei filius in hu
manitate fieret hōis filius Congrue utq filio
eo q est a pre ab eo missus est in carne · Pr

vco. qr a nullo est. missus no est. ne forte hu
mano errore si mutterer esse ab alio puta
retur. Sz et ideo pr no est missus in carne.
ne cadr duna psona esse pr et filius si pr
de hoie nascere. Congrue qz no pr a sse
solus filius carne induit. ne alig in ditate
te esse filius et alius ni huanitate. et nome
filij ad aliu transferre q no esse et una nati
uitate filius. Terciu in ope nre repa
cois considerandu est duarz natuarz insim
te distantiau dine s. et huane tam ineffabil
unio in psona filij dei. in q utriqz clarissime re
lucet dine sapie altitudo. que in suo et no
ita pordinauit et tu vcit pletitudo tpis ope
implevit mirz et ineffabilem modu unio
nis. q tm mirabilit et tam sapienter cum max
ima dignificatioe humane natue sui tm im
fectioe dina illas duas natuas huana scz
et dina suata utiusqz integritate. sic mti
me vnuit in una psona. q vi illig unois
illud idem si ratioe duarz natuarz est ex
pre deus. et homo ex nre. q ut dicit leo pa
vnus et idem est filius feme et filius ma
iestatis dine. q vnus atz idem est hom pti
ceps et dns angelorz. q invisibil in suis
et sme sue mutatioe fctus visibil in nris

q̃ mq̃ p̃hensibil' voluit q̃p̃hendi: et q̃ ãn tpa
manes cepit esse in tpe ¶ Quartũ in
nra repaaoe est qucienca modi q̃ sum⁹
repati. q̃ a nob' redẽptis diligent' est q̃sidera
dus: ꝓ h⁹ ut agnoscentes quã sapicter quã
q̃ utilit' atq̃ salub'ter nra repaao h⁹ mo q̃p
curata est. nõ sim⁹ de cetero mgti ꝗ toto cor
de grãs agẽmus cãtoi. et deuotius extollam⁹
et laudemus. atq̃ p̃dicem⁹ ipsius sapictissima
bonitatem. de cuius fontali abisso nob' tãq̃ bo
nũ et donũ tã magnificũ emanauit ¶ Et q̃
ius omi potẽs dnꝰ absolute potuerit ordiãre
q̃ humãu gnꝰ repator esse ꝗ homo purus a'
angelus a' alia cãtura | tãq̃ dina boitas vo
luit nõ solũ repare humanũ genus. ꝗ voluit
hoc eãa fare nob' mo optimo et nre saluti
maxime ogruente | in q̃ nob' utq̃ demostrauit
maxima caritatem | q̃ et nrm cor debet sibi
et affectũ nrm totalit' vendicare ¶ Talis ãt
fuit ille modus q̃ dei sapia nos p se ipaz
repauit et redemit | q̃ ille mod⁹ ꝗ m btm
Augn in iij mo de trinitate mit' ocꝰ possibiles modos
fuit ad sanandũ nraz miseriaz qucientissim⁹:
et ogruentissim⁹ ad nraz salute | eo q̃ mit' mo
dos possibiles iste modus maxime et val

de plus quia aliqs alius mei est inductiuus ad
agnitionem veritatis. ad amorem cantorum. ad opa
virtutum. et ad silia. sine quibus non potest nos esse sa
lus ad hoc adducunt sancti et doctores mirabiles q
gruentias et utiles quidrationes. et potissime
doctissimus Augustinus in duobus passibus libroz suoz
et aliqs ecclesiastes enumerat sicut. 1.a 2.a parte summe. q
prima ¶ Prima est quia quia filius dei dig
natus est homo fieri. et mirabiles homines qui sari.
et pro semetipsum querere et salutem facere qui peri
erat. pro quo fides mea sit quia impossibile est compla
cere deo Hebr. xi roborari in nobis valde et certi
ficatur. eo quod sic ipse deus nobis in propria persona lo
queti et nos fidem docenti credimus Si vero
de altissimis christiane religionis misteriis in
formati fuissemus solum per apostolos aut per alios
quoscumque cantos possit alius homines infirmus au
mus hesitando apud se cogitare. hyis occasio fue
rit solum cantare potere fallere et falli. nunc at
quia credimus per verum eternum et increatum sciz dei filium
per quem facta sunt omnia et a sua potentia in fine
temporum se fecit incarnatum. et suo vocatissimo
ore certissime edocuit humanas mentes excede
da speranda et amanda. quae de hyis omnibus
rationibus relinquitur locus dubitationis in mentibus
humanis Nam cum sit veritas et sapientia dei prius
certi sumus quia nec fallere potest neque falli ¶ Et ho

vult bātus Aug' in xi de a d vbi dicit/ut homo
fidenaūs ambularet ad veritatem ipa veritas
sz dei filius hūana natūaz assūpsit. et in ea
fidem ostituit et fundauit ¶ Sēda ogruēcaa
qz p hūc modū roborā et erigī spes in nrīs
cordib' de ogsequēda vera pmozā et adipis
cenda celesti gla/qd docet Aug' tzmo de tri
d ¶ Quid nrēs nras tantē ad supna erigit
et ab immozlitatis despacōe liberat q̄ q̄ ta
tos nos fecit deus ut dei filius ī mūibilit' bo
nus. manēs qd erat et a nob' accipies qd nō
erat nrm dignat' est inire ogsortiū. vera
carne assumēdo ¶ Et dicit ā'ctor de fide et le
gibus ¶ Spes ogsecucōis vere. collacōis gre.
et adepcōis glorie ex alio tam firma in
nob' gnāxi nō pt. sicut ex notiaa certa mag
nitudīs mre dei/qua potissime nobiscū fecit
et nob' ostendit ea cū puritate nraz/hūana
sz natūaz sue īnecessitati vnuit/ipsam assu
mendo in vnitate psone/ut ipe esset homo
et frater nr/nlla utiq̄z via magis swadē
potuit ḡnetati hūāe gnis q̄ deus vellet
nos glē sue hēre ptīcipes et hēre consortes
q̄ p hoc q̄ ipe vnis' nre inīt ogsortiū ¶ Qua
cū via alia ostendi potuit hoib' cuidēa
q̄ scīā voluit deus cos bte vite q̄ p ho

3

q ipe voluit ai eis et ppt eos mihe penalit vi-
uere z q cos pmis satisfaē ¶ Terra q
p hūc modū attenit qsidratū valde īflāmā
et inflāmai dbz cor igne dni amoris. i q qsis
tit pfecto xpiane vite et meritū salutis eine:
nihil q ta exaltat nutrit qhuat et augme
tat dei dilcōne in nob sicut ai oia sua gtuita
bnficia intelligimus et gtant ad memoria
ac sedule reuocamus. vt puta sicut ab ipo
rati sumus ad ymagine et silitudinē sua. q
in terra nati possumus ampl retu. q expe
timus qsoraū angloz. q no solū hi nob dedit
sed insup dedit nob posse ipm qnosce et amare.
et tante nos secūdū anima capacitatis fecit
ut sacrū no valeamus n' in ipso: sed illud Aug
in lib' qfessionū fecisti nos dne ad te inq
etū fecit cor nrm donec q'cscat in te Quod
ia dedit hi oia et adhuc pmisit celesta. p
rogauit maiora sed et nūc dedit maxima
ita ut no potit maius et excellentius habe
q donet Ita ppt nimia caitatem q dilexit
it nos sed pt inscī cordiaz dei misit filiū
suū in hūc mundū ut eū in nrā sistā
silēz habēmus. quē siliter nob in sua sbstā

dissimilē nob nesciebam? vt cū haberem⁹
doctorem in doctrina suprna ne errarem⁹?
in terrena ut cū haberem⁹ inuitalē cibum
et potū. quē q̄ manducat et bibit viuit ēternū.
ut cū moriēdem haberem⁹ in p̄tū. qz nos
vn̄ saluarem⁹ nō habuim⁹? et ut resurgēte
ascendentēqz in celū haberem⁹ in p̄mium. et
videte fratres q̄m hns oīb⁹ humana fragilis
p̄misit meritā quod obtulit obsequij? Nōne in
hns oīb⁹ ipe nos sua bōitate p̄uenit? p̄uenit
nos mōr̄ creādo. p̄uenit reducēdo. p̄uenit in
effabilia p̄ bēficia largiendo. q oīa inuita
ca sūt ad tātā bōficior amōr. et ostrēgtica
ad grātiā possibilem actionē. Nō sum⁹ g⁹ de tātis
beneficijs ingrati. qz sum⁹ p̄mti ad dilēcōnē
debita. p vicib⁹ rependenda. qs et hortā nos
fac⁹ bēt̄ Aug⁹ in de kathecisand rudibus
dicēs q̄ maior est causa adūcēt⁹ dm̄ n̄ ut
deus ascenderet dilectione sua cora nob. si
g⁹ amac pigebat saltē mo nō pigeat reda
mac cū q̄ p̄or dilexit nos. nc de hac dilōe
aliqd dēo acēsat qz ipa tm̄ nob p̄ficit. Ipsa
charitas hūan⁹ p hūmod dei p̄fraz dilōne

sanctificat⁹ quūgī² deo. hic p̄ grāz et in futuro
p̄ gloriā. et talē sibi ut bīq; adhēt. ut unus
cū eo sit spūs p̄ mentis q̄formitate. et ut dei
filius efficaē² Dicēte Joh p̄e Joh 3° videte q̄
lem caritate dedit nob pat ut filij dei nōe
mur et sm⁹ ¶ Quarta q̄sideratio ex q̄
p̄pendim⁹ quā q̄ grū est mīe salutē q̄ dei
filius humanā naturaz assūpsit. et mt mo
tales sensibilē quērsatus est sic cm se
nob p̄buit in ex.m sancte vite et bonorū ope
rū p̄t q̄d dicat Aug⁹ in sm̄one q̄da de pn
ti festiuitate Homo videri poteat q̄ seque
dus nō eat. deus sequend⁹ eat q̄ videri nō
poteat. ut q̄ hoī exhibere² q̄ ab eo videre².
et que sceuē seqrē² deus homo factus est.
Et ans⁹ in libro cur deus hō dit Nō
ēplicare sufficeret quia necesse quia sapi
ent factū est q̄ ille q̄ erat hoīes redēptu
rus et de via mortis et p̄dicōis ad via
vite et beatitudīs reducturus⁹ esset deus et
hō. et q̄ cū hoīb⁹ sensibilē quērsare². et in
ipa sua quērsōe ipos doceret quo vnuq
deberet. et se eis p̄berz vite vestissimū
ex.m. q̄ omīs mīuerētur et sceuē seqrētur

Ipse enim est exemplar moysé mostratum
in monte Exo 2 ij | ad instar cui fidelis debet mores et vitam ponere ut sint dei formes | Hoc exemplar rectissime et omnis sancti purissimum speculum debet ingerere cordis oculis intuendum. et iarchanam ~~in~~ attente revoluere. quo fuit plenum gratia et veritate ut dicit Joh primo Et quo potissime sedens sum fuit speciosius per filios hominum | qui per auctis hominum fuit humilis pacis mansuetus benignus misericors iustus fortis patiens prudens caritatis amis | altissime pauperatis | dotes vero et exemplo terrena displicet et amat celestia | pueros affabilis et utilis in doctrina | saluti tuum vigilans animarum | Forma igitur ut dixi illius sanctissimi exemplaris nostris debet prestituere cordis oculis et moribus mores et vitam ei per uniuscuiusque conformare | tanto enim unusquisque perfectior est et melior quanto xpo domino magis et perfectius informatur Et quanto dignum et rationale sit omnes fideles ad huius exemplaris informitatem per uniuscuiusque tendere.
Nos tui sacerdotes et ulix clerici et omnes religiosi qui retetius spiritualiores esse debemus

maiori ad hoc quadam necessitate astringmur ex hoc.
qr sumus singulariores familia xi et ad ipsius
bnficium specialiter deputati Nam et pasat nos
istis temporalibus q morte sua pciosissima et vmusi
to sanguine suo suit nobis qdam sapta et
acqsita Vnde et primordium crucifixi nominamur
Hic et empta sup pciosa morte btorum mar
tirum sanctissimus qr laboribus et sudoribus oppressorum
et vigilum eorumqr meritis suit a xpi fidelibus
reddita et donata: ppter qd huiusmodi rebus tam
pcio emptis est paratus utendum et ad ogni
am dutaxat necessitate: qto de residuo
possit xpo in suis pauperibus largius et multi
plicius ministrare Quis etem vobis corpos
intelligere et attendere hic audeat lasauie
in pciosio sanguine xpi et sanctorum martirum.
a qs mo valet voluptate resolui in tantis
doloribus laboribus et sudoribus omnium sanctorum/a
superbire de primordio pauperis xpi/q hodiernio
die q mundo a primo aparuit pri
cepit facere qua vis docere altissima pau
pertatem. rectum omni abdicationem Sta enim
dominus et saluator nr ingressum suum
in mundum. et egressum suum in mundo. et
egressum suum de mundo ordinauit. ut in
paupertate nasceretur. in paupertate viueret.

et in ipa morte. In ingressu siquidem i
mundi no fuerat ei n' viles pani quib' in
volvere. et aliena edes q' inhabare. et alie
nu artu p'sepui in q' reclinare. In egrs
su vero in mundo cauda ipsu sequi vole
ti rndit. d. Filius hois no habet ubi
caput suu reclinet. Sic in egressu de mundo
alieno sindone involut'. et in alieno re
posit' est sepulchro. Quanta igitur
qr ex h' q' d' p se ipm inanai volut et
nos isto mo repare ondi nob' qua alta sit
dignitas tota humane natue. q' ita hono
rificauit et dignificauit dina maies
tas. In illa natua qua sibi ta intime co
pulauit. Et ostendi sil' qua p'ciosa sit
p q' liberada cator om se dedit i p'cu
pt' p'nu suope caue debem' ne mra na
tura tante a deo honorata despem' ma
ul' p'ciosi. de q' nos amonz leo pp' in q' da
sermone de hac festuitate dicts. Agnos
ce o xpiane dignitatem tua. et dine
facte consors natue tue. noli in vetez vi
litate degeneri conversatione redire. pp' s.
s. pp' p'ciositatem illi' p'ciosissimi p'ci q'
de potestati diaboli empti sum' sic ca
ros et p'ciosos nos habe debem' ut de ce

tero n' venales n' vendi[les] ipi diabolo ee
velim' eo q' oe tpale videliz voluptas
pecunia honor ptas a' q'uiq' tale p q' nos
sibi eme' vellet. et q' p sugestione tepta
cois humao corde offerre solet vere
est vile. et m qpacioe ad hois pciositate
fit p nihilo tibi putand' Hoc docet Dn
m lib' de pciositate aue dicens h' attende
quati valeas. quod p te datu sit q'sidera.
Et noli te trade' m pdicaone Et aug'
O homo ne tibi vilescas appendere ex
pcio q' p te datu est Spe em q' te caut
se ipm p te m pciu dedit. Si g' q's tali'
ti' magis offerat q' dm n' cra se ipos
vere caros habet et pciosos Quid em
em vili' est mometario lenocinio vo
luptatis. a' luto tpalium dumaz. a' cra
tumoe claaois sue vento gle tams.
et m hut modu de alis; et ty n nilli
sue salutis et ppe dignitatis obliti p
ill' sipotetem deu deserut. et se p ill'
itez vendut et subdut dyabo' po
testati Sexta q' generia qe ex h' q'
cator m se sic m examinit ut se ipm
pp' suos fluos flui m se aspect forma.
supbia mra q' maxie impedit ne deo m

hercat valde redargui a nob' ipsis deberet
et in nob' merito sanaari. Q superbia no sa
nare in humano corpe fundit? cu hoc q est
anis et pulius intelliget et corde capet
quo dina maiestas se p nob' sit humiliauit
q i' q' nlli egit p nob' puul et qi verm
cul' sola gra ntl' pcedentib' meritis de celo
descendit in utero virgis. q in deitate
imesus voluit humanitati apphendi/ q et
nalit' gemit ex deo pre magn. voluit pa
lit' nasa ex mre puus/ q i' suxit ubera
q' pasat oia/ et q' unuq' aiantib' uuedi
sbstanaa e celo pstat p salute totalu
terreo lacte nutre/ q q no pt capere celu.
puussimi tugurii pscpio continere. Ex q
in celestib' regnat cu deo pre. terrea mre
gtent est/ et pans est nuolut in fan
ac dat vagit/ q' passibile deo dignat est
ho esse passibile et pp nos mortalitatib'
legib' sbiace. Septima ggrucia qr ho
humanu gen p eunde redeptu est et
p que catu/ et p ho' aufert hom ocasio
sperandi in alu q' in deu/ cu enu hom
p eu solu est salus et est sibi ormode me
du puemendi ad vita. in ipso sperat
et ipm totali amat. Et insup ut diat

Que

Aug. in lib. qui de ver. hō. Si cātiā aliq̄ hoēz
a morte eter. liberasset. Homo hoc redēp
toris sui vere iudicare nesciens, et ita hō
illatenus finisset vere restaurat. qr nō in to
talem illam dignitatem quā habitur. cāt
si nō peccasset, eo q ipe q nō est filius n dei.
et cāt angel. bonis fiunt. p oia eqlis filius
esset ei. q dei n esset et ei angeli nō esset fili.

8

Octaua p hunc modū nrē reparacōis
ostendit nob. deus infinitū vigorē sue iu
stitie et sil. inestimabilem magnitudinē
dilēc nrē. vigorē quidē iustitie in ho. q
tantam pēnā pēnis exigere voluit satisfactioz
quatū nulla potuit soluere cātiā misēr
cordia vero in ho. q cū humanū genus nō
haberet vnde se redimeret. deus ipse dedit
se redēptorem misericordia fuit ut n to
tū genus humanū periret morte eterna iu
stitia fuit ut nō satisfiēt deo p nos iuste
offenso cū igitur misericors deus suscitare vellz
humānū gnē. ne sēthere iustitie et omit
tere aliq̄ de iusta et ꝓpletissima satisfacti
one. nō peperat filio suo. sed cū incar
nari instituit. ut in humana natura qua
assumpsit p pēnis plene satisfaceret alienis
inq̄ cētā reluat altitudo dilēc sapie q
ad nrāz reparacōē tā ꝓgruū repit modū
quo peccatoib. deficiēt nīa et nihil omit

terre uista. p pmis pea Hec et multa alia primo pena inuisibilia quia mirabile quada ostendit pulchritudinem et inenarrabile que mecia modi q' nra repa' est a dina sapia tam utilit' atq salubriter pauca. q bn intel lea et studiose ofidca ac p iugem meditacione cordib' nris apposita pl' deberet ca calefacere et inflamare igne dini amoris q tot' mund' posset calefacere corda nra si totis arderet ut dicit autor de fide et le primo tanto plus quanto dei filius melior est toto mundo Gym' igit' gratias de tam mesia digtoe dine maiestatis q se ta plene nob donare dignat' est. et sacru dinum dominici incarnacois et nre repacois misterium sto ac sincero ho norem' famulatu Amplectem' toto mentis affectu xpm dnm in nra car ne nascentem. ut eudem deu videre me ream' in sua maiestate regnate Et ut ait aug' in hmone quoda de assup'ne. gtulem' amem' laudem' adorem' et gras ipi agam' nos. q p eu de tenebris ad lucem. de morte ad vita. de corrupcione ad incorrupcionem. de exilio ad patria. de luctu ad gaudium. de terris ad celeste reg

tui vocati sumus. atq; tua mira et ineffabili
uno de tantis et tui debitis malis in quibus
eramus. ad tanta et nos tam indebita
bona que prius amissimus restituti. Inde
itaq; fres versemur meditatione. insistamus
decetem quotidiana. ut talibus incitamentis
animo occupati nihil quaeriamus terrenum.
nihil amemus transitorium. nihil nos ad
ipsa ardeat. nihil ad ipsa pnis diligat
sed tantum appetat quod de illo. qui tui sit
sicut omnis. hodie tuis pro nobis et pro nra
salute primum nasci voluit. et ex intacta virgine. dns et saluator ihs xpus qui
cum pre et spu sto vivit et regnat deus
in secula seculorum Amen

In natiuitate dñi sermo xl
diuisi de spiritu

Venite de beneficiis dñi :—
et videte opera dñi pos xs
Potentia sapia et bonitas
sunt tria attributa diuinarum
psonarum . que cum sacra septuia solet diuis
psonis tribus distincti et specialiter appropriari
Pon enim patri . sapia filio . et bonitas attri
buitur spiritusancto . cuius eade sit pon et bonitas
trium . et tres illi sint eade pon sapia et bo
nitas . sicut sunt una et eade essentia diuina Hec
tria attributa trium diuinarum psonarum sunt
principalia ista inuisibilia dei de quibus loquitur
apls ad rom po que a creatura mundi . r ab
hoie per ea q facta sunt intellectu conspiciuntur
Ex creaturis etenim et dei operibus pp ho duc
tu rois deuenire in notitia illorum trium attri
butorum trium diuinarum psonarum . et maxime
ex ope incarnacois xi . et reparacionis hu
mane Sic hi in duobus aliis sermonibus sub
ho themate factis de pon et de sapia ut
potui declarauimus Nunc autem velle idem de ipsa
diuina bonitate aliqlit declarare . assistente
mihi gra diuina Pro q oibus nobis impetran
da salutemus mariam vgine angelica salu
tacione dicentes Aue maria gra plena

Est nondum po ex bonitate est sui diffusiua
et suauium pfectionum communicatiua . ac aliis
largitiua Quare cum ds sit summe bonus est suau

diuina bonitas
est ca creacionis
vniuersi

pfectionū sūme gradatim creatūis Primo qr
bonq ē ideo bonitatē rebus alijs infundit
ꝑm id aug i de dor cris Quia bonq ē deus
nos sumq Et dyonisij dicit i de diuis nōibq
Ens primū qd frequent imēse luci qpat. qr
bonū: oībus immittit sicut bnficencie radios
Et damascenq li 2 dicit Quia deq supbo
nq nō gtentq ē suipsius gtēplacōe. sed
ex habundantia sue bonitatis acceptauit bn
placito suo gnāre quedā. quibq bnfaceret:
et participatiua sua bonitate de nō esse ad
esse deduxit. et condidit vniūsa Oīs etiam
bonitas et pfectio in creatūis pexistit i deo
vt in causa sua efficiente. nō qdē vniuoca
ꝑ æquiuoca. et sdm modū valde alioce Ex
quo patz. qp oīs bonitas seu pfectio creatūay
est effectq bonitatis diuīe. et ē ecl eiq sigm.
cū oīs effectq lꝑ aliquā similitudinē. sicut
causat ipsentatiua Pt qd tanto pfectius
et plenius eandē diuīnitatē ognoscq. quito plu
res et excellentiores eiq effectq nob inotescūt
et clarius ostendunt Sicut enim magnitudo ri
ui ostendit exuberantia fontis. et magni
tudo flāme magnitudinē ignis. ceteris. sic
magnitudo. multitudo. vtilitas. gratitudo.
aptitudo. atq odiuōes creatūay. et operū
dei. et benefinoz eiq ondit magnitudinē di
uīe bonitatis. ex q oīa liberalit' et gtuite per

nā bom

fluxerunt. Sed nonne quia deus est a nobis diligendus non propter beneficia nobis exhibita aut posterius exhibenda. neque propter aliquid ad a se ipso. tanquam propter finem. Sed est a nobis propter se ipsum et super omnia diligendus voce summe sue bonitatis. et vtilis perfectionis omnis. Volendum etenim nobis est suum bonum esse. et in code to mente gaudendum. et similiter in sua bonitate. in sua perfectione. in sua felicitate et omnibus sibi in tem secundum. et hoc absolute. et propter hoc quia illa sunt sua bona. sine relatione in nos aut in quidquid ad ab eo. Propter quod valde expedit opera que deus operatur esse. quia operatur. atque est quia operatur esse vsque in finem. et omnia beneficia quibuscumque creaturis. et maxime nobis hominibus exhibita. sive per influxum naturalem et generatum. sive secundum influentiam supernaturalem et miraculosam. noscere et diligere generaliter. vt ex illis apparuit et clarius agnoscamus diuinam bonitatem. diuinam largitatem. diuinam misericordiam. Talium enim notitia diuina ad dei superdictam dilectionem. Nec vnquam diligitur quod non agnoscitur. Sicut autem non est deus vt per dixi diligendus propter beneficia sua tanquam propter finem. horum enim est deum inferre in creatura. quod est eo vti et magna puerilitas. per dum in de doctrina christi. Potest tamen deus a nobis diligi occasione beneficiorum suorum. Ita quia notitia et generatio operum et beneficiorum dei quia ab eo susceptio

licet deus a nobis non sit diligendus propter beneficia nobis exhibita tanquam propter finem potest tamen diligi a nobis occasione beneficiorum

et que ab eo sussape sperabamus debet nob
esse motiuum quoddam et occasio ad ipum ppt
se diligendum. et ppter suam altissimam bonitatem
sicut ly lacus declarauimus in sermonibus
de dilectione dei et proximi. Immo secundum doc
tores sicut se habet ignis ad calefaciendum ipsum
tibilia. sic notitia et debita considerac ac
magis memoria diuinorum beneficiorum habet se ad
inflammandum cor hominis igne diuine dilectionis.
in quantum principaliter consistit meritum nre salutis
Nec inuenitur aliquid sic excitat. nutrit. et aug
mentat diuinum amorem in homine sicut hymni
ut predixi clara considerac diuine bonitatis. sic
quies et districta meditac omnium beneficiorum. quam di
uina bonitas sibi largita est. cum aliis in communi.
aliis in speciali cum multis. aliis etiam singulariter sibi poli

omnia diuina beneficia specialia singularia

Sicut enim patet anselmus in monologion
triplicia diuina beneficia Quedam omnium et
quantum in usum vnum pertinent. sicut lux solis spi
ramen aeris Quedam specialia ut quantum non omnibus
aliquibus contingit. sicut fides. sapia. scientia.
prospicuitas ingenii. et sic de multis Sin
gularia vero sicut que vnicuique propria impenta
sunt Vt petro primatus mit aptos paulo
apostolatus in gentibus. johanni priuilegium amo
ris. et ita intelligendum de aliis similibus

ly beneficia sunt diligenter considerandum

Ad cognoscendum igitur diuinam bonitatem erga nos

et ad excitandu corda nra. et ad inflamandu
ca in eigde diuine bonitatis amore. sicut bn
ficia gia q cu oibus. et specialia q cu aliqb
bus. et singularia q solus accepit a quolibet
diligenter considerandum Imo quantu ne pati
fragilitas esset se i memoria hoies sitmeda
vt per ca stabiliret i ginua dilectione. ne
vnqm ex cor obliuione in dei tepescet amore.
Nam vt ait Anselmus Cordis nri requies e.
vt cu i amore dei perdesideriu figi. et i ca
quada felici secuitate delectat Vn i hac
mortali vita vix aliqn pt mes i illa diuine
contemplationis dulcedine stabilit figi. Ideo ad
no se cogitare possumus saltem cor nrm ab
illicitis et vanis cogitacionibus vstringendo.
ipm i considerande operu dei et mirabiliu eius
qntu possumus teneamus. Vt diu se i stabiles
esse satagimus. tandem donante deo vere stabi
les fieri valeamus

cpsequ 19 bnficior dei considerandes

Considera igitur primo hoc
q deus dedit ti esse / ex nichilo te formando.
Aliqn eru no fuisti. et vt esses accepisti ex
dei dono gratis Quia cu no esses nichil de
disti nec dare potuisti vt fieres Et hoc e mag
nu dei donu. p fieres te i finitis possibilibus
q no sut. et q hoc bonu a dei largitate mi
me recepisti Nec ti dedit solu esse. sed et pul
chru. et hoc nobile esse / dedit et viue Vt per
vita excelles oia iaiata Deditque sentire et

p a considerando nru ex nichilo creato

dedit discerne mi comodu et incomodu. inter
turpe et honestu. inter bonu et malu. inter
vnu et plu Dedit q̃q sensu quibus te exterius
decorat. et sapiam q aim interius illustret. De
dit ti corpus et aiam. et no quacunq aiam
sed vole dei et eterne beatitudinis capace. in q
te sanctis angel qd amo parificant Vnde augst
lib donu extolles in libro soliloquiorum dicit ad
deu Dne deus meus vita aie mee. et to glo
ria mea. tu me fecisti vois capace angelis
qd amo coequasti. qr ppficio possu per verbu
tuu vt veniam ad equalitate angeloru. vt ha
beam adoptione filiorum per vnigenitu tuu di
lectu filiu. coheede et cosubstantiale tibi. et
coeternu ihm xpm. vnicu dnm nrm. redemptorem
illuminatorem. consolatorem. et advocatu nrm
aput te. qui est lume oculorum vita. saluator.
et spes mea. qui dilexit me plus q̃ se. per
que habemus fiducia ꝛ̃posita. et firma spe
aput te. et accessu veniendi ad te. qm de
dit potestate filios dei fieri his q credunt
in nomine eius Ecce considera qm dedit aiam
no solu dei et etne beatitudis capace vt dixi.
sed et candem tuam aiam fecit imortale. incorrup
tibile. duratione ppetua. insignita insup yma
gine beatissime trinitatis. q sibi ad sua
testimabile decore ab ipa incarcata trinita
te superpressa. q ymago consistit in vnitate et

Considerad' aie aptr post p̃ petrie ad ymagine dei formate infusio

simplicitate essencie ipsius aie. et trinitate po/
tencarum eius. q sint memoria. intellectus. et volun/
tas. prim quibus ita est dei capax quod eum nulla crea/
tura. p solus deus sufficit saciare. Unde dicit Hugo
de sto victore. Quis iocunditas. quis sanctas. quis
potencia. quis opulencia creaturarum. affici cor
humanum potest. saciari autem non potest. Gaude ergo
in domino deo tuo. et eum dilige. qui de bonita/
te sua tam egregia tibi dedit animam. q insignita
est sui creatoris ymagine. decorata eius simili/
tudine. preceptis roris. et capax beatitudinis
Considera mundum illum sensibile et vide quomodo omnia
q in eo sunt tibi seruiunt. Quis enim nam ad huius fi/
nem cursum suum dirigit vt obsequiis tuis fau/
ceat. et vtilitati deseruiat. tuisque oblectamen/
et necessitatibus. prim affluenda indefinenter offerat:
Hic celum. hic terra. hic aer. hic maria. cum omnibus
que in eis sunt explere non cessant. Celum etenim tibi
seruit per suum motum. luminaria celi per suum in/
fluxum. Sol causat tibi diem. luna illuminat tibi
noctem. ignis temperat tibi aeris frigiditatem. Aer
mitigat tibi ignis caliditatem. Aqua mundat tibi fe/
torem. mitigat sitis ardorem. et fecundat terre
rigorem. Terra te sustentat sua soliditate. de/
lectat sua amenitate. vercat sua fertilitate
Et quis putas hic sic instituit? quis illud
nec precepit vt sic vno consensu tibi seruiat?
Certe diuina bonitas hic totum tibi donauit. Mundum

omnium creaturarum
seruit subiectio

etem totu ad hō fecit vt hōi seruiret. hoiez
autē fecit vt seruiret deo. Et sic vt dicit magr
in 2 d. 1 hō positus e in medio vt si seruiret
et ipe seruiret. et totu cedet in eig bonu. Quia
sic ds voluit si ab hoie seruiri vt eo ser/
uente no ds p hō seruies iuuaret. Et vo/
luit vt mudus seruiret hōi vt ex mde homo
sibi iuuaret. Q. considera quo te ds gu
bernauit vexit et pauit a puicia tua. et ho/
die pasat et vegit. Considera quo ti dedit cor
poris et membroz integritate. Coplexionis
sanitate. sexus nobilitate. Dedit sensu viua
citate. visu sp p spicacu. auditu acutu. subtile
tactu. sermone disertu. Dedit metis ingenio
sitate. intellectus p spicacitate. iudicij claritate.
Aie ad virtutes et sue ablitate. et sic de inu
mueris alis corpois et aie bonis. ppt q mul
tu a te diligendus e. Si enim multu cui diliges
q ti amissu oculu a ad membr amissu red
deret. quanto magis deu diligere debes. q ti no
habenti. Imo nec existenti tu oia hi dedit
et gtuite gseruauit. Quanto gsidera quo
no solu hi bona ti gtulit. p et a multis mal
p seruauit. ds cum ex nichilo te formauit.
et in utero matris existente et nichil sciente
a potente a pericul p seruauit. de utero ma
tris cu periculo nascente a periculo eripuit.
Per tota tua infancia cu ti in nullo p uidere
posses a pericul custodiuit. Per singulos dies

4
a matis p seruat
gubernaco

5
gubernaco
a mat p seruat

incrementa corporis tui adiecit. te nec cogitare
nec esse sentire. sed et a multis aliis. primo pe
ne innumerabilibus mali ne iadem preservavit.
Quis enim alius qui de sua bonitate dedit
qui non es amens a fatuis. non es lepsus aut
cecus. non es vili servitutis adiectus. non es car
ceri mancipatus. non es latronibus spoliatus
a mactatus. non es a bestiis devoratus. non es
in aquis submersus. a alia acerbiori turpiorique
morte gresiptus. No es factus hetius. non indeg
a aliis infidet. et sic de aliis infinitis mali.
q medi potuisses. nisi te divina bonitas p
servasset: quam divinam bonitatem ti diligibilem
reddere dz ab ipsis mali preservando. sic bonor
collatio Advertite o ho quot abiecti sint
qui hanc gratiam fidei et notitiae dei q ti da
ta est minime perceperunt Qui multe generacio
nes hominum ab initio usque ad hanc diem transi
erunt et perierunt. que oes sine dei agnitione
et sine prio sue redemptionis in interitu sem
piternum dilapsi sunt Oribus illi te redeptor
tuus preulit. qui ti hanc gratiam largitus est.
Cum nulla causa. nisi tui creatoris et redem
toris gratuita pietate poteris invenire Ver
agnosce et ex eis cogita quanta ti misericor
dia fecit. et repende dilectione ei. qui prior
dilexit te. per quem a tantis mali ut audisti
preservatus es. et a quo tot et tanta bnfiia susceptisti.

dyaboli incarcerac̄

Q° ꝗsidera id singulae dei bn̄ficiū q̄
astutissimū et fortissimū hostē tu sp̄ dya
bolū ligatū tenet. cū toto exercitu suo. ne nos
tēret q̄ntū vellet. et sup̄ id q̄d possumus sus
tinē vt dī p° cor 10 Leones vō infernales
et catulos corū rugientes tenet ne rapiant.
et ne de aīabus nrīs deuorēt vt vellēt Ymo
ne tētare nos audeant nisi querat a deo es
cā sibi. petendo sp̄ sibi a deo tēptandi licē
tiā. Sic petierūt intrandi porcos Math 10
Et job p° dixit dyalo. 10 job vallatū et domū
eius et vnū sam substanciā per circuitū. P
lo ī sinuas michil oīo se posse tangē de tota
substancia eius. deo oīa ꝓtegente. doner sibi a
dno fuisse p̄missū. et doner vt ibidē scribī
sibi fuisse a dno dictū. Ecce vnū sa q̄ hz in
manu tua sup̄. tantū ī eū ne extendas ma
nū tuā En lo singulariter ꝓuidit pnitati
nrē bonitas diuīa Nuis enī starēt cōn eū
tui in stipula vsi sūt lapides funde. Nū re
putat q̄ paleas ferrū. et es q̄ ligū putri
dū. et tui nulla potestas sup̄ terra q̄at Sic
de eo legī 10b xl Ipē ē iste leo rugiēs. qui
circuit queres q̄ē deuorēt Vt legī p° petri
vltio Nec existimas posse mala q̄ nob̄ irro
garet. et in que nos cotidie pcipitaet. nisi eū
oīpotentis dei bonitas ligatū tenet. nō quidē
vinculis ferreis. sed ī perio sue oīpotentissime

volūtatis hęc pericula paucissimi vident. et ideo
liberatori deo a paucissimis inde dilectio expen/
di. et grē refundunt. ¶ Septimo quidera quis
quis dē a custodia suoꝝ nō desistat. tm ad os/
tensionē bonitatis suę ad vuenciā humanę
aīe et ad seruandū ordinē vmūsi quo ifima
sint per media vduenda i supma qx magna
dignacōe ctia sōs angelos suos mittit. ad hi
mūdi extrema. i mīsteriū nrm. deputās nobis
eos ad custodes. vt nos a malis eripiant. ad bo/
na attrahant. ab insidijs et machinacionib9
demonū ītantet et defendant. et i multis alijs
nrē p ficiant puitati Magnū ē hō indiciū bo/
nitatis diuīe et dilectionis ad nos Magna
ecs est dignitas et vtilitas humanę aīe qx
ipi felices angelici spūs. tā sū. excellentes et
p fecti. dignant ei assistē. ipi mīstrare. cā dili/
genti studio ad bona pmouē. et i bono fina
p seruare: emulant cm ea dei emulacōe. sol/
liciti q seruare. et virgīe casta q seruare deo.
et exhibē xo ¶ Octauo quidera quō deq te
a multis et magnis pīs ne madēs custodi
uit Quis enī nō videat qx sic i multa
credisti. sic in alia poteras credisse. ni te omipo/
tentis pietas p seruasset. Tanta enī vt vide/
tis est fragilitas humana. tanta ignorancia
nra. tā itanta vita et quersacō nra. tot sint
stimuli carnis. tot laquei mūdi. tot astucie

Angelos ad nri custodia deputo

8

Custodia a pīs

demonū. qp homo fragil ad resistendū. facil ad
cadendū sedule caderet in gravia pcta. nisi ipm
divina bonitas specialius preservaret. Preservaret
quidē per occasionū subtractionē. hostiū ispug/
nacū repressionē. et per augmentū virtutū ad
fortius resistendū. ¶ Nono qd ideo patientē tui
ad penitenciā expectaverit. Quinis em creatorē tuū
sepius et gravius offendeis. nō tn hō statim vindi/
cavit. permittendo te subito mori in pcis. et su/
bito damnari in pcis. sed patienter tollerauit. benig/
ne distulit vindictā. et conversionē tuā longanimiter
expectauit. Cognosce ergo circa te misericordiā dei.
qui te in pcis sordentē et frequēcēq offendentē
tanto tpe tollerauit. tanto tpe tuā conversiōē et
tui a pcis reditū expectauit. Et licē multos an/
tē tuā conversiōē in similibus peccatis damnaverit. te tn
ōtinue peccantē misericordiā expectauit. Hanc
dei bonitatē et misericordiā in te recognosces o ho/
die cū bto Bnrd. Dnē quo potest sermōe explicari
qd benig. qd liberat. qd qtuita fuit sup me mi/
sericordia tua. Ego peccabā et tu dissimulabas.
ego nō timebā a sceleribus et tu a verberibus ab/
stinebas. Plongabā ego multo tpe iniquitatē
meā. et tu dnē plongasti iniquitatē tuā. Et dicit
i li° soliloquiorū dicit ad dnm. Confitior bnficia
tua magna dnē ds. qm eripuisti me de iferno
set bis ter et centies millesies. et cū iuste
millesies damnasses noluisti: qr amas alias. et dis/
simulas pcta ppter penitenciā. Dnē ds meus
multe misericordie in oibus viis tuis. et vere

Pacēs ad penitēciā expectacō

bis ter

in patres · qui monstra celerum ꝓpetrare nō formidant ·
Sunt inestimabiles diuitie diuine bonitatis et patie
ntie · q̃ ad momentum sustinent · et nō statim ad eterna
supplicia rapiunt · Sunt q̃ inestimabiles diuitie
longanimitatis diuine in hijs · q̃ fere vsq̃ ad extre
mum vite multos ex peccatoribus · et alios vsq̃ ad
vltimam etatem expectat ad penitentiam · Vnde ps.
10 pb̃ Miserator et miserator dnus · longanimis et
multum misericors dicit dnus · Quid tam longani
mum · quid tam multum in misericordia · peccatur
et viuit · detrahitur patri et augetur vita · Blasphe
matur dis cotidie · et faciat solem suum oriri super
bonos et malos · Longanimis ergo est et multe
misericordie dis · Sed quantum possumus fratres tot
vribus laboremus ne hijs et alia bnfitia nobis pere
ant · timeamus eius iustitiam · q̃ misericordiam desi
deramus · Videamus ne longitudine misericordie
dei male vtendo thesaurisemus nobis iram in die ire
et vindictionis iusti iudicij · Vbi reddet vnicuiq̃
pm opera sua · Deus enim sicut patiens et misericors ·
ita est iudex fortis et iustus · Iniquae qui eum nun
q̃ timuit benignum · eo grauius tunc senties iustum ·
et quanto diutius emendacionis horam expectat · tanto
eum durius vindicabit si quem negligenter · Vnde
dicit Gregorius · Iniquos omipotens dnus vt quantum
diutius tollerat · illos nō quos dnus diutius damnat ·

exhortatio

¶ Decimo considera quo te nihil bonum inc
ventem ab eo auersum et ꝓtinus peccantem

10 ad quersionem patiuia tuitatio et vocatio

atq; scelera scelerib9 accumulante. nō solū lon/
gaminiter expectauit mō p̄dicto. ꝑ et q̄d valde
magnū est sue pietatis indicium. vt ad eū redi/
res paterne suauitatis: et multiplicat' suauitatis:
per interna inspiracōz. per externa admonicōz.
per bonoz ꝓmissionē. per maloz ꝓminacionē.
obtinendo p̄ciōz triumphiōz. hoc mortis certitu/
dinē. terorē iudicij fugat. hoc rorē misericordie refre/
nat: inspirans spem indulgentie. offerens
collacionē gr̄e. et adopcionē vite eterne: et alis
multis modis diuina bonitas vocat ad penitencia
Vnde s. vsu p̄b' exemplo allegati dicit August'
Dns peccatores vocat vndiq; ad correctiōz. vocat
vndiq; ad p̄miaz. vocat per p̄dicatōz. vocat per
tractatorē. vocat per intima cogitacōz. vocat p
interna ispiracōz. vocat per flagellū correctio/
nis. vocat per misericordia ꝓsolacionis. Sed
vt id August' dicit. Multi eternaliter damnant. et fina/
liter in peccatis detinent. qui si ad voce dni cos
tā multiplicat' vocantis non corrigunt. voce q̄dē
occulte ispiracōis. a alterius cuiusq; admonicionis
audiunt. ꝑ nō exaudiunt: q̄z vita nō corrigunt. dicē ꝑ
eras eras. et subito claudit hostium. et remanet pec/
cator foris an̄ archā celestis patrie cū voce cor/
uina: q̄z pro peccatis noluit gemere cū columba. ꝛc

Vndecimo q̄ sidera quo opus ds nō solū peccatores
nō sup̄dicto ad p̄miaz vocat. ꝑ et multis p̄miaz
misericorditer inspirat. intus gemendo cor et

penitencie ispiracio

excitando. vt ignoscat aduertat et detestet vulnera
priorum. immutando est vt amara fiant que male pri
us dulcia fuerunt. et displicant que male antea
placuerunt. Quia debet opus ad se per veram primam re
deuntes benigne suscipit. quotiens fuerit priores
Magna vtique est dei bonitas et misericordia. qui ad
ve gratiosis motu dimittit prata. nec infundit i
perando. nec mag diligit imperando. Sicut alias
vt dicit Basilius sic donantes et remittentes iniuria vt
non vastant ea. sepius tu iperat. Sicut et alii
qui lingua sileant. tu memores iniurie rancorem tenet
in mente: quarum vtique nemo est plena indulgentia
Sed longe ab omnibus oibus liberalitate agit benignis
sima diuinitas nam: qui ignoscit plenarie. ita vt est
ipter fiducia penitencia priorum. vbi habundauit
delictum soleat et gratia habundare. Duodecimo
considera. quo penitenti et ad se redeunti diuina bo
nitas nostrum prata condonat. ne est virtute a priis
gimendi. et de cetero emendatius viuendi prestat. ne
reditum paciat. et fiat nouissimus error peior pri
ori. Et vt possit cadere virtute cooperante resistere in
imici suis: quorum e tanto appria incipiens aduersus spm
Nuce hostem nec fugere possumus vt dicit Basilius nec
fugare. et circumferre oportet: qm alligatus e nobis Ymo
et cogimur sustentare. qm no lig perimere. Alius ni
mius est seculum prius. vndique nos obsidens et circum
ingens. Ego vo est dyabolus. quem no possumus vi
dere. et tanto difficilius cauere. Ly hostes insidiantur
saluti nre. et nunc qdem aperte et violenter. nunc omni
te et fraudulenter oppugnat et pstruunt nos. Nec

12
Quersis priorum
remissio ac virtutum infusio

quisq; inuenit ex se ydoneq; ad oes ~~eiq;~~ hymod ipugnacoes
superandas. Sed oportet oio hanc virtutem in dno
faciamq; et auxilium ex sua bonitate oibus pres
to est vite querentibq; ¶ Hec bnficia considerans
beatus augs dicit in libro de spu et aia Mentem de
bere diligere deum meum qui me fecit cum no era. et
no lapide fecit me. no arbore. seu aue. no ad
de aialibus. ꝑ hoiem voluit me esse Dedit m̃
viue. sentire. et discernere. reduxit me de exilio.
redemit de seruicio. nomine suo vocauit me Ut
memoriale suum sit esq; apud me Unxit me oleo
leticie quo ipe erat ꝑunctus Ut ab vncto esse vnc
tus. et a xo dicerer cristianus Cui gra eius et mise
ricordia sua sit pueit me. de multis peccatis libe
rauit me Qn̄ errabam reduxit me. qn̄ peccabam
corripuit me. qn̄ ignorabam docuit me. qn̄ de
sperabam ~~docuit~~ confortauit me. qn̄ cadi erexit. qn̄ steti te
nuit. qn̄ inui duxit. qn̄ veni suscepit Hec et mul
ta alia fecit m̃ dns meus. de quibus cum m̃ loq; de
lectabile. sit dulce cogitare. sit gras agere Ut pro
oibus bnficiis suis possim eum laudare et amare
Cum eum cunctis sit pnns. et cunctorum cura geres. ita
totus ad mea custodiam stat. ac si oium obliuis sit.
et m̃ soli intendere velit. sit eum se pnte exhibet.
sit se paratum offert. si me inuenit paratum.
Quotiens me vto no me deseruit. nisi ego prius
eum deseram. et pro his oibus q̃d illi vtribuam
no habeo. n̄ tm̃ vt diligam Nō enim melius aut
decenius ꝗ per dilectionem pt̃ ꝑpendi. qd̃ per di
lectionem datum est Dediligam ergo te fortitudo

mea. firmamentu meu. liberator meus. refugium
meum. adiutor meus. protector meus. cornu salutis
mee. et suscptor meus. dns ds meus in secla benedictus.

Si hi parua videntur o homo. a si non suf
finitur attende cor tuum in amore tanti benefactoris.
quarte ad maiora et considera tredecimo id papu
lum et principale beneficium quod humano genri exhi
buit diuina bonitas: scz incarnacoz filij dei At
tende et agnosce quod ds dignatus sit humano
corpori exhiberi Ecce verus et naturalis dei filius
patris et spiritus sancti substantialis et coeternus. Vt nos
sua caritate emendaret. et sua bonitate ostendere
t nram naturam in se suscepit Et qui omnipotens
ds fieri voluit pro nr. pharos tribulacionum nos
trarum Nonne satis fuit visum caritati dei. mittere an
gelum aliquem. vel hominem. vel alium aliquem legatum ad
assumendum opus nre reparacionis: sed pyissimus
et misericors ds voluit mirifice et superaltme
suam misericordiam cum humana creatura. ad hon
aptissima. et voluit in ea effundere dignacoz
suam. ac miro et ineffabili modo suam declarare bo
nitatem. misit filium suum assumere humanam na
turam in vnitate persone. Vt sic spiritualis monar
chia. et vniuersalis legislator hominum esset verus ds
et verus homo Naturalis ergo dei filius ipse met
ipsum dignatus est ad nos descendere. non locum mu
tando qui inuariabilis et immobilis est. sed nobis
sua sensibile presencia exhibendo in assumpta na

13

Filius dei mirabiliter natus

dei omnium fuit

ab oī labe purissima: qua diuinaq; sua clarita
te infirmis nris oculis tēperaret. Assumpsit g°
dei filius nram humana natura. et eā ines
timabiliter exaltauit. et p̄fecit in h° q eā sue
maiestati ītime copulauit. Voluit enī deus
ifirma nra habundanciori gloria sublimare.
et q̄amo se gtraxit maiestas illa ut qd̄ me
lius habebat sp̄ seipsam limo nro quī geret.
Et sibi iunctē vnirent dē et humanitas. ma
iestas et humana ifirmitas. nra p̄uitas et
diuina sublimitas. Nichil ē deo sublimiq et
tn tanta dignacōe ipe descendit in nram hu
manitatē. tantaq; dignitate nra humana
nā ascendit in deū. et sibi tam singulariter
vnita est. ut p h° factū sit q dē ē ho et ho
dē. Et cadēq; humana nā hodie imensi dni
natiuē p̄uilq; puer ex itemerata vgine. Et q
in excelsis nasci sine matre in terris natiuē
sine pre. Qui in celis ē sedm deitatē in sinu
pris. in terris est in sinu matris sedm susce
pcōis carnis. De quo loquēs ang. Magnū ē
fres tremendūq; mistrium cui idē annūciat de
pre dē et ho de matre. Vnus idēq; filius fenne.
et filius maiestatis diuīe. Vnus idē hom pti
ceps et dns angelorū. Et quis valet existimare
quāte grē sint. Vt ꝓpter nos ille sugit vbera
qui pasci oia. et qui vmūsis animatibq; sub
stanciā e celo prestat. ad salutē terrestrium ter
reno lacte nutrit. Sed gratias oīnodas tibi

vnsthengbarlich

heylich geistlichkait

der maiestet

fili dei · qui nos adeo dilexisti q̃ nõ es dedigna
tus paulomin̄ ab angelis minorari · q̃tenus ꝗuit'
lapsos erigẽs illa tua inestimabilẽ. et ad equalita
tẽ reducẽs angelorũ Et quõ poterat nobis imen
sitatẽ sue bonitatis et inestimabilẽ magnitudinẽ
sue dilectionis clarius ꝑmonstrasse · q̃ ꝑ infini
tũ istũ effectũ · quo ꝓpriũ plasmatis sui ꝓuita
tẽ nõ despiciẽs · se nobis sumo mõ gerauit ꝑ nre
nẽ ad altitudinẽ sue maiestatis singularissimã
vnionẽ Propter qd̃ illũ plenis diligẽ debemus
atq̃ laudare · q̃nto eis benuolenciã erga nos no
uerimus ampliorẽ Quartodecimo q̃ sidẽ
q̃ sit filius dei ꝓpter nos tm̄ et ꝓpter nram̄ sa
lutẽ humanã assumsit naturã · sic oia q̃ in hu
mana nã hic in terris facturus erat ordina
uit in nrm̄ ꝓfectũ · et oia fecit nobis modo sa
lutari et nre saluti maxime ꝓficiẽti Exemplũ
ampe in vno et sic intellige in alijs Sic nãq̃
periculũ est errare circa diuinã nãm ita et cir
ca humanã Ideo ne aliq̃s error possit tibi
inde circa alterã cam ipe hic quersans vtrius
q̃ nature veritatẽ in se a sruẽ dignatus est
apertis indicijs Nasci nãq̃ ex feia · vilibus
inuolui pãnis · iacere in presepio · lacrimos cõpa
rat vagitibus · matrem mis lactat uberibus · et
cetras infantiles sustinet necessitudines · sitit
esurit · dormit · fatigat · flet timet dormit · et tristat
ac cetros humane nẽ ges deferens pro nobis
assumsit · quos eũ assumere decuit · et qui nostre

Vtilissima nobis inquersacio qua veritatẽ diuine et humane nẽ regulariter oribus operibus ostendit

salutis profitebat Vt ex eis noscens vm̃ hominem.
et hic infirma p̃m hominem pro hominibus per
tulisse Ne at de eiꝰ diuinitate tui hꝰ humanae
nec infirma videns aliqtenꝰ dubites. qsi dicat p
h̃ qui sordentibus circumdat panis. regnis per
caldeos honorat muneribus; qui iacet in presepio
luce nouus sidereus coruscat in celo: qui vagitus
reddit infantie angelici exercitus vocibus collaudat:
qui feminco lacte nutrit. multa milia hom
pane paruissimo satiauit Ex et ipm̃ esse
deum et veissmum dei filium resurgens a mortuis
lazarus probat: recepto luce ceci annuiat: Venera
dis eius calcata vestigiis maris vnda testat.
resultans vox paterna qfirmat. Et innumera
alia opa fecit que nemo alius facere potuit. p
que tu clare ostendit sue deitatis veritate.
Nec solum distinctis mediaisset operibus suis
ostendit vtrumque ne sue veritate mediator dei
et hom̃ xꝰ ihs: p ecc sua sit cooperauit opa
vt frequent in vno eodemque miraculo se verum
deum et verum hominem declarauit Sic patuit susci
tatione adolescentis luce A Vbi po ad fletum vi
due ceci erat ille vnicus filius misericordia mouebat
vt ho: et postea sola iussione iuuene a
mortuis suscitauit vt ds Et in suscitatione
lazari Vbi ex qpassione fleuit vt ho. et ex po
testate eum suscitauit vt ds Ide in aliis qplu
rimis potest inuenire Certitudinaliter ergo qgnosce
in xo duplice naz. diuina scz et humana. et illaz

adunate
adunetur in una psona quicaone Et dic cu bto
aug° in libro supputacionu Benedico nome tuu sm
eternu dne. et glorifico pro ia ienarrabili di
uinitatis et humanitatis in vnitate psone pia co
uictione. Vbi no alter ds alter ho est. q vnus idemq
ds et ho Et subdit O admirabile misteriu et
ienarrabile gmercu. miranda sp diuie ppiaa
tionis bemgnitas. servi digni no fuimus. et fi
lij dei facti sumus: qp hedes dei. cohedes ad xi
Ex rogo te ds pr. per hanc iestimabile caitate
tua. vt dignos nos facias multis et magnis
pmissionibus cuisde filij tui p fide qd cepisti. et
vt ad plena pietatis gram puenire mercam.
fac nos per spm sm mtelligere. et debito honore
sp venerari ho magnu pietatis misteriu. qd ma
nifestu e in carne. pro quo ti obligam ad gra
iestimabiles actiones

15

Quidem gsidera
quo dei filius voles omne centesima pditu x hoies
recte gditu et per pnm pditu. reduce ad omne
heditatis eterne. inter hoies in assuta carne sen
sibiliter est quersatus. vt i ipa sua quersacoe eos
docet quo viue deberet. et vt st eis pbet sancti
tatis pfectissimu exemplar. admstar q oes fi
deles mores suos ordinare deberet et vita. vt fi
eret per oia dei formes. extolles q pala luterna
diui verbi. ad illuiacoem orbis terre. docuit eos
ore suo veracissimo fide. et oia necessaria ad sa
lute. ita ut in istis nullo manet dubitacoi locu.
cu saaiu eu no posse falli neq falli Excitaq
in nob spem gsequende imortalitatis. cu pter
nos nroru defectiu pncps fiei voluit: et sme sue

Vie per quam
thuri sumus
ostensio

dunc nē decremēto nūc nē dignatyē tūc q̄ sorcū.

16 Sacramentorū largitō

¶ Sedecimo q̄ sidēā quō dedit ti sacrmēta ecclie. vasa grē. quibꝫ mirā efficaciā xp̄ meruit sua sanctissima passione. In fonte quidē baptismi nō solū originale pccm tollit. ꝫ et sordes omīm pcteritorū ceriminū abluit. Vnde Augs sr̄ iohꝫ dicit. Pret alia placia que gm̄ humano ds pbē nō cessat misit filiū suū vnigenitū. per quē redemit vmūsa. Vt maneꝫ ds fierēt ho. et esset mediator dei et hoīm xp̄ ihs. in quē credentes per lauacrū regnationis. soluto reatu omīm pccorū originalium videlicꝫ et ceterorū. q̄ male agendo q̄tracta sūt liberarent a danatione ꝑpetua. In eodē q̄ baptismo q̄fert hoī p̄a gra. que per cetera sacrmēta rite suscipta augēt. Quia si q̄tingat per actuale pccm amittē. vt videas q̄ nō vult te perdē ds tuus. ꝫ magis vult vt q̄ tuus et viuas. dedit ti sacrmentū pnīe. per qd̄ potēs amissa iterū atq̄ iterū si volueris reparāe.

Et inter hec salutifera ecclie sacrmēta. dedit ti illud pcelsū et papūm. ꝫ eucaristie sacrmētū. in quo te cibat carne sua. et potat sanguine pciosō. Mira fuit hꝰ largitatis sue munificencia. q̄ primis sacerdotibus sanctis ꝫ aplis. et p̄ sequēs toti ecclie et orbi terrarū. corpus suū sacrtissimū et sanguinē verū in cibū dedit et potū. Et hꝰ sub specibus verū de quibꝫ q̄ iter nutrimur. ꝫ panis et vini. Vt ex hꝰ intelligas eū esse nutrimētū spūale. verū ac ꝑ staurationis. et tonius iterioris hoīs robur et sustentacioꝫ. Vmo imminēte passionis tpe cū dns fidelibus suis voluit subtrahere sensibile sui pnīa. ne totaliter eiꝫ pnīa priuare instituit altaris sacrmentū. sub quo manet usq̄ ad q̄sumacōꝫ seculi pnis ecclie sue. licꝫ insensibiliter

quo ad ꝓprīa forma. tn tōliter verꝰ dꝰ et homo
Et sic ille quē celi capē nō pnt. vt pditū hominem
liberaēt semel se mirabilit' clausit in virginis
vtrū. factꝰ hō: qta nūc idē ipē vt liberatū hominē
ad regnū pducat celeste. cotidie se mirabilius
claudit in pxide. et occultat sub parvula paūis
et vini spē Vt ex eiꝰ vera et realī pnia magis
ad eū exercēt deuocō nra Et vt hō qn vult pt
venire aīn ꝰ spūm dnī sui. et ab eo q desiderat pe
tē. et necessitates suas coram ipo exponē Vt q̄ ipe
dnūs apertius sic interiora hōis visitet. et possit ei
iūnius i corporalī. et humane alē ꝓpinquius cor
poralit' ꝰiūgi qd' nō posset si nō nobiscū sacrē
talit' maneret. ꝗ solū sic cū aplis h' abulauit
sensibil' i ꝓpria forma ¶ Considerā decō sepho
quō dei filius qui per sua incarnacōē dedit se nob
i ꝰfrem. et sub sacrmēto eucharistie dedit se nob in
cibū. idem per sua passionē et mortē dedit se
nob in pciū et redemptōē Totū etēm humanū genus
ꝓpt' primū pmorū parentū factū fuit obnoxiū
pcō. oriq hōi ab adā per viā ꝓpagacōis des
cendenti clausa fuit ianua celestis regni: eo q
dꝰ decreuit nullū hominem de filiis et filiabus
adā admittē ad beatitudinē. n' prius sibi plene
satisfieret pro transgressione ꝓthoplastōis. et
de pcis totius gnis humani Et qr nullū pec
catū debēt cōm deū ꝰmittī pro qntiscūq bonis lu
crandis. a retinendis: neq pro qntiscūq malis
ꝑmouendis. a et ꝑcauendis Imo nec pro ōi
possibili creatura Et plene satisfacē deo ē ad ta
tū a ad maiꝰ sibi reddē pro qnto pcm ꝰmittī
nō deberet Et cū nullꝰ purꝰ hō sic posset

IA

qr filiꝰ se totū
nob dedit deceat'
i pciū nrē redē
cōis

deo pro pcis ꝓpriis aut totius humani gnis
plene satisfacere. nullus unq̃ potuisset ꝓsequi be/
atitudinem: ꝑ oes fuissent mortis debitores Quae
ne nobile opus dei capax eterne beatitudis. hu/
manu genus totu periret: ds pr ꝓprio filio suo
no pepercit. ꝑ pro nob oibus tradidit illu Ut
pro nob satisfacet: qd et plenissime fecit Quia
ex maxima caitate. et pmptissima obedientia. ac
ad honore dei pius. offerens se in passiones et morte
pro salute homm. aliqd maiq exhibuit deo. et sibi
attentius q̃ sibi displicuerit omn hom pcto Et
sic nos redemit pro nris pcis satisfaciendo deo pri.
et nos eruit de potestate dyabli. dando et offerendo
seipm pro nob. et ponendo sua dignissima vita
sanguinem atq; fundendo Ecce ap meruit nob apertos ia/
nue regni celestis. ita ut nunc quilibet renatus so/
te baptismatis ingrediat vita eterna. n sibi ca
iterato claudat per ꝓpria sua actualia peccata.
et per ipenitenia de eisde Hec aduerte o ho.
et obstupesce cu tanta bnficia ꝓgnosis ti a deo
tuo exhibita: cogita qntu diligit te qui tanta fa/
ce dignatus e pro te Ma ut ti ostendet qntu te dili/
git no n moriendo pro te voluit te a morte li/
berare Mo em voluit ti solu pietatis ipende bnfi/
ciu. ꝑ ecce caitatis monstrare affectu. et minieta
te caritatis sue erga lapsu et depressu hominem
ꝓmendare Ut ex hys ecce affectus exite ad amandu
ipm. du attendis nimie dilectionis sue affectu.
De qua dei caitate et dilectione ad nos dicit apls
Eph 2 ds qui dives est in misericordia. ꝓpter
nima caitate sua qua dilexit nos. cu essemus
mortui quitu fecit nos i xo Ex hys g bnficiis

o hō si potes estima quita sit bonitas diuina. et
quita sit dei caritas ad nos. qr vt scrimus vdimet
nec pr filio. nec filius sibiipi pepcit Aut quid
gracioſius aut quid miſericordius vt ait anſhel
mg esse a cogitari pt. qz vt peccatori eterne pene
debitori. et vnde se redimat non habenti dicat ds
pr Date filiū meū. atque eū et da pro te: et filius
dicat. tolle me et redime te Et vē diuri et mdiua
ti sūt mimis filij adam. quorū corda nō emollit
tanta benignitas. tanta flāma caritatis. tam
mgens ardor amoris. tam vehemēs amator
hōm xpūs ihs. qui pro nob mori dignatus e.
Nos eū debuimus et ipe soluit. Nos peccauimus
et penas luit innocēs dns. qui pcm nō fecit
nec inuentus e dolus in ore eius ¶ Die octauo
ysidō qz sicut dei filius ad operandū nram salu
te venit sic in mundū visibiliter. ita cotidie ve
nit inuisibiliter ad pias aias saluandas: et
nō solū filius sed et pr et spūs sanctus vt ipe
testat Joh 14 Ad eū enim trinitas cotidie venit
ad aias. que ei voluntati deuote obtemperant.
et eis spectali quodā vnionis modo illabitur. atque
apud eas mansionē facit. ipsos habitando vt
templū sūm suū. easque sua pnia et suo illapsu
sanctificat. ipsis gram ꝓtinuo facientē infundit.
atque eleuat ad ygnoscendū diuina. et attendit
ad deū et pximū diligendū. per qd manemus
in deo et ds in nob ita vult Augst 15 de
trinitate Et mgr d 14 pmi Solū ille sic tri
nitatis ad aiam fidelē sanctificatus illapsu
cū caritate. sp hmoi illapsu comitante: diuidit

18
Sanctificatus illapsu quo cotidie deuotis mentibus vnit

inter filios regni et perditionis. Sm Augm
15 de trinitate Vbi subdit Nisi enim aug
iparciat spuscs. Ymo tō trinitas mō sup
dicto. Vt sit eū dei et proximi faciat amato
re. a sinistra nō transfert ad dextera Et
qui deū nō habuerit isto mō sibi vnitū. et si
loquat oibus linguis. et habuerit ppheciam.
et oēs scientiam. et oēs fidē. et distribuerit
substantiam suam. et tradiderit corpus suū
ita vt ardeat. nichil sibi prodest Ecce ergo
quātū est id bonū sine quo ad eternam vitam
neminē perducit tanta bona Magna ista
dignitas humane aie et mira dignatio
bonitatis dei. qp illa suma maiestas et ime
sa celsitudo. tō sit diuina nā. sic se humiliat.
qp ad pias aias tam salubriter veniat. et mā
sionē apud eas facit. cuiusq se predicto mō
vnit vt eas sanctificet. reficiat. gsolet. regat.
et dirigat. docendo vera. et affirmando ad bō
Adorna ergo o aia thalamū tuū. et suscipe
in id dnm Quia teste bto bernhardo
Vere felix est qui cor suū mundat. vt iha
bitantē deū suscipiat. et hospes nullo bo
no indiget. qp autore omni bonorum se hz
Vere bta est illa aia apud quam ds vquiescit
ut. que dicit pp Qui creauit me vquiescit
in tabernaculo meo Negare siquidē celi vqē
nō poterit ds ei. qui sibi in hac vita mente
requiē preparauit Vltio gsideā. quo

vltio seu 19
qp tō diuina nā seipsam vult nob dare in pmio

to diuina nā. summū id et infinitū bonū vult
seipm ti dare in pmiū Sic enim dixit abrahe
gen 15 ita cuilibet iusto dicit Ego sū merces
tua mag nimis Ad' ptractans augustinus lib°
soliloquiorū dicit Ve dne magno es tu nimis.
sup oes deos. et merces tua mag nimis Ymo
vt magno es tu ita mag est et merces
tua. qm no aliud es tu et merces tua aliud:
sed tu ipe magnus nimis. et tu ipe merces
mag nimis Tu pmiator es. et premiū felici
tatis eterne Tu ipe coronator es et corona
Tu ipe pmissor et pmissio Tu remuneator
es et munus Dabit enim ds suis dilectoribus
se ita in premiū vt eū videant sicuti est.
et eo fruant beatifice. et i eo quiescant iesti
mabili delectacoe Na a beatis videbit in suo
puro esse simpla diuitas Clare agnoscetur
ingplensibit trinitas. et oibus patebit ar
cana diuitatis Cuius ecs visio amor et delec
tacio totū cor hoīs sanabit Quia id vnicū
et eternū ac imensū bonū gtinet in se iocū
ditate oīm bonorū No quale in rebus creatis
exptis sumus. ꝑ tante differente quāte differt
creator a creatura Ymo oes humane mentis
sensū excedit decus. pulchritudo. virtus. mag
nificencia. maiestas. et suauitas diuine ne
ita qꝑ vltra oes sanctorū gloria ipsius deside
rabile est aspiciē gspectu. et splendore maiest
atis eius irradiari Ymo vt dicit augustinus

Tanta est pulchritudo dumē luns. tanta iocūdi/
tas eterne glorie. q̄ si nō licet in ea amplio
manere q̄ vnio diei mora. adhuc ꝓter hor
solū. inuiabiles ami hō tpis plenī deliois et
cumfluenia bonoꝝ tēporaliū recte meitoq̄
g̃tenerent. Nuis est ut idē dicit i sermone
de martibō potest estimare q̄nta est gloria
iustoꝝ. q̄ntaq̄ grandis erit sanctoꝝ letitia.
cū dns ꝓplm suū distinctis ordinibō recepit
in regno pris sui recense. et meritis atq̄ ope/
ribus singuloꝝ prima ꝓmissa restituē pro ter/
renis celestia. pro temporalibō sempiterna.
pro modicis maxīa prestare. adducē sanctos
in visione paterne glorie. et facē eos in ce/
lestibus gsedē. Ut sit ds oia in oibus. Eter/
nitate suis amatoribus et imortalitate largi/
ad quā eos fusione sui pciosi sanguis re/
paravit: denuo ad paradisū inducē: regnū
celoꝝ fide et veitate sue pollicitacois aperire.

Exhortacio

Heu oia et inuiabilia alia diuina bnficia
g̃sidera o hō. et cogita si aliqd̄ inuenire pos/
sis qd̄ ds tuus amplius ti a pro salute tua
facere debuisset. et cū michil inuenire possis. Pri/
mo cū certissime ognosis q̄ nullo ista cogi/
tare potuisset. nec quisq̄ ea desiderare a deo
petere psumsisset: bndic dnm deū tuū sup cesti/
mabili dignacōe sua. et ognoste q̄nte debi/
tor eiq̄ sis. Et pro gcludendo sermōe ora eū.
et cū bto Aug° in li° suppputacionū dic sibi

Institutor omn̄ verū dē. et dn̄i nr̄i ihū xpi.
qui eundē filiū tuū misisti in mundū de si/
nu tuo. ad publicū pfectū nr̄m: suscipe vita
nram̄ vt nobis daret sua. Per eundē tuū fi/
liū. sūmū sacerdotē. verū pontificē. et bonū
pastorē. qui se obtulit in sacrificiū. ponēs
aiam̄ suā pro grege suo: qui sedet ad dextera
tuā. et interpellat pro nob. Per ipm̄ ī ꝗ re/
detorē et aduocatū nr̄m pietati tue supplico.
vt cū eōdē filio tuo et spūsto des m̄ lr̄ tua
bnfica plena fide intelligē. puro corde ama/
re. et te pro eis sp̄ bndicē. et in oib̄us glo/
rificāe cū multa cordis gtricōe et lacrima/
fonte. Et q̄ corpus qd̄ corrūpit̄ aggrauat
aiam̄. exuta dnē corpore meū tuis sūmit.
et tribue vt hoc bnficio iugi memoria īcales/
cat cor meū mt̄ me. Tuus es filio dixit.
Neq̄ veni ad me ñ pr̄ meū traxerit eū. trahe
me sp̄ ad ipm̄. et ipe me ꝑducat ad te. illuc
vbi est in dextera tua sedēs. interpellās p nob.
Vbi e sempiterna vita. amor pfectus. dies etnus.
sūma et certa securitas. secura tranquillitas.
tranquilla iocunditas. iocunda felicitas. felix
eternitas. eterna beatitudo. Atq̄ tui eterne
dē pr̄ sine fine bta visio. Vbi tu cū ī dilecto
filio et ille tecū ī gmunione spūsto viuis
et regnas. ī trinitate pfecta vnus dē: cui sit
laus honor et gloria per infinita seculo/
rū secula. Amen

de ingratitudinis vitio

Sacra septima Sermo quinto eiusdem de eodem
imperat iudaico populo vitium ingratitudinis de diuinis beneficiis sibi a deo multiplicatis collatis: cum per prophetam dicit Obliti sunt benefactoris eius et mirabilium eius quos ostendit eis Et in alio psalmo dicit Nos fecisti memores multitudinis miserecordie tue Et ne populus iudaicus populi opprobrio notetur. si id melius cauere valeamus. et facere possimus. Vbi apostolus dicentes in omnibus gratias agentes: cogitauimus aliquid dicere de gratitudine habenda de donis dei. in priori sermone enumeratis. et cetera de aliis quibuscumque beneficiis diuinis Et sit dictum cetera de ingratitudinis vitio vbi ti gratitudinis opposito Et vt populus vtilitatem fiat ad dei honorem et nostram salutem indigemus diuina gratia Pro qua nobis impetranda vtamur ad auxilium matris virginis. eadem salutemus salutatione angelica dicentes Aue maria gratia plena

gratitudo quid sit

Sedum Et ad 2m q 106 Gratitudo est virtus quedam moralis disponens hominem et idoneum ad bene et rationabiliter se habendum ad benefacientem sibi ad benefactorem suum. in reddendo eidem debitum pro suscepto ab eo beneficio. vbi oportet. quando oportet. cui oportet. quantum oportet. et sic de aliis circumstantiis requisitis Solent autem distingui quadruplices benefactores quibus tenemur ad reddendum debitum pro beneficiis susceptis: licet secundum diuersas causas: quibus in omnibus respiciat gratitudo extendendo nomen

quadruplices sunt benefactores

Vnus illorum benefactorum est deus de. qui est causa omnis boni Alius benefactor est pater a matre qui sunt nobis principium generationis et disciplinae Tertius est

ꝑsona pœllens in dignitate a q̃ omnia bn̄ficia
gubernacionis defensionis et silia sunt solita p
uenire Qtꝫ est aliquis alter bn̄factor a quo
aliqd̄ speciale bn̄ficiū accepimꝰ ¶ Hinc vtinis q̃ requirunt ad
sꝫ gratitudis poit 6 c 2 2 q 10 ar 2 tres gratitudinem
gradꝰ ꝑm tria q̃ ad ea exptr bn̄ficiati siue eiꝰ
qui accipit bn̄ficiū requirunt Primū qdē est
vt ipe bn̄ficiatꝰ reꝰgnoscat bn̄ficia si exhibita
et reꝰgnoscat q̃ si gratuite siue gratis sint ex
hibita • et vt ipoꝰ uigiter memoret cū ali
quo bono cordis affectu Ad hoc enim ad gratitu
dinem ꝑtinet bn̄ficiorꝰ notitia et memoria atq̃
recordacio patꝫ per ysaya qui gratꝰ existens
de bn̄ficiis dixit (ysaie 63) Misericordiarū dni
recordabor • laudes dei super omnibus q̃ tradidit no
bis Et alius ꝓphe dicit Misericordias dni
in eternū cantabo Ꝓor ecc docet Augs super ps 138
vbi dicit Nunq̃ parū deo gti esse debeꝰ Ne
ne cogitandū e q̃ hꝰ stamꝰ • quid facti fuerꝰ
Nonne cogitand nob est vbi iacebamꝰ • et quo
nunc collocati sumꝰ Nonne cogitandū q̃ oes
ipi dnm nō querebant • et ipe illos nō querebat
qsiuit ipe inuentos exaudiuit • ipe exaudiuit vo
cauit • ipe vocatos introduxit et in domo sua
stare fecit • et eis bn̄ficiis • et eoꝰ memoria intel
ligend Et talit omnis fideles in quibꝰ ad
huc ꝓpter ꝓpinquitate passionis xi feruebat caritas et deuocio erant de dei bn̄ficiis
grati • et maxime de illo ꝓpuio bn̄ficio sꝫ

xi incarnacōe. et eius bēdicta passione. ac
tong humani gnis reparacōe Hoc enim nostē
conabant ac iugit cū magno affectu ~~cogitare~~
meditari Qd' et multū in eis attendit dei di/
lectionē. q eos fecit terrena despicere et amare
celestia Et dulcorauit corda eorū Ma et Aug
i nono confessionū de se fatet. qm nō sanabat
dulcedine mirabili. consideratē altitudine consilij
dei. sup salute gnis humani ¶ Qy ecc ad
gratitudinē requiri Vt dixi qm bēficiatus reg/
noscat oia bona q hēt a deo esse. et sibi
ab eo gratuite collata dos Aug sr pēs 85
dicēs Agnoste te a deo hēre. et ex te nichil
boni hēre. Vt nec superbus sis nec ingratus: Dic
deo tuo qr accepi nō qr habui: qr tu dedisti
nō qr meriui ¶ Qm ad gratitudinē requisitū 2
est qm bēficiatus nō solū corde noscat bēficia
accepta. ꝑ ecc fateat exterius et demōstret seu
ostendat se bēficia accepisse. et gratias agat
laudando. et bēficia et ecc largitatē bēfac/
toris Vnde dicit Aug sr epla ad rōs Deo
gratias agere est sentire ac nostē atq fatri oia
bona ab eo data esse. et persequēs eū lau/
dare corde ore et opere Imo si bēficiū aliqd'
videret puū adhuc est laudandū et gratanter
suscipiendū ꝓpter dantis affectū. qui in hiis
plus est ponderando qm quantitas muneris. ꝑm
Seneca in de bēficiis dicente Nō quid dat
refert a quid fiat. ꝑ q mente Nō enim qd' fit
in eo

a dat. qsistit bnficiu. ꝑ m dantis a faciens
3 benuolen. Am requisitu. Vt ho pro loco
et tpe xpi bnfactori retribuat ꝑm sua facultate. et sdm qdionem vtriusq. Et hi retribuant
rspnu dm dei a quo oe bonu nrm est fit eu
honorando. ei reuenia exhibendo. eu qgnoscendo et amando. ei obediendo. et ab eiq offensis solliate cauendo. et ei gras pro singul
bnfiis ppriis et gibus referendo. Nuc admod'
suo exemplo doq beatq aug. in libro supputationu. Vbi ad deu prem loques dicit. Gras
ago pietati tue. et multiplices gras ago ex
totis prordiis meis. qui ppter tua ienarrabile dilectione qua nos indignos mirabili bonitate amare dignatus es. et misisti vnigenitu
tuu saluare nos tue filios pdionis. Gras ti ago
pro sancta eius incarnatione et natiuitate. et
pro gloriosa genitrice sua. de q ppt nram salute carne susipere dignatus est. Gras ti ago
pro passione et cruce eius. morte. resurrectione.
et ascensione eius. et sede maiestatis eius ad dextera tua. ipe eu videntibus disapuli suis as
cendes sup celos. sedesq. ad dextera tua spm
sctu ꝑm promissione in filios adopcionis fu
dit. Gras ago pro illa sanctissima oblatione
qua cotidie in ecclesia pascimur et potamur et
abluimur et sanctificamur. et vnis sume diuitatis
participes efficimur. Gras ti ago pro minia tua
caritate qua nos indignos sic amasti et saluasti

per vnicū dilectū filiū tuū Sic eū dilexisti
mūdū vt vnigenitū daēs. Vt omis q̄ credit i eū
nō pereat sed habeat vitā eternā Vt cog
noscamus te deū verū et quē misisti ihū xm.
per fidē rectā et digna dei opera ¶ Et pt
addi xm ad gratitudinē ꝛquisitū. sīq̄ bnfi
ciatus nō negligat bnficū otiose. Nec eo abutā
in ꝯtumelia tribuentis. ꝑ ad id ad qd datū
est exercēat se fidelis Nam vt dicit Bnl sl. ca
tica Aliquomō ꝛdundat in ꝯtemptū donantis
donū negligē. nec id expedire ad qd donatū e
Exemplū illius Si qs a deo accipit sciēa a
sapiēnia nō otiose illā negligat Nec cont
honorē dei tali dono vtat: ꝑ ad hoc ad qd da
tū est. Vt sīq̄ illo dono sciēnie mediante. se et
alios doceat regat et dirigat i via iustiē et
salutis Aut si qs a deo accipit bonitate
ingenij nō otiose negligat. sed exerceat i bonis.
Vt discat nosce deū et alia q̄ pticet ad salute
Si qs accipit diuicias nō eis vtā ad pcia et
ꝯtumelia dei largitoris. Nec animē eas congreget
et ꝛseruet: ꝑ vtā eis ad hoc ad qd si date sūt.
sīq̄ ad sua necessitate et pximoꝝ Si quis
sup alios accipit potestate et superioritate.
nō ista quertat in tyrānide. et in subditoꝝ
oppressioꝝ. ꝑ ea vtā ad subditoꝝ defensione.
et coꝝ ꝛgimē. vt ad bona dirigant et a mal
retrahant Quo nō intelligat de oib9 alijs
bonis donis et gracijs a deo suscepti Hoc
eū apls monet 2 coꝝ 6 dicēs Videte ne
inuacuū gratiā dei accipiatis Glo. inuacuū

gratiam recipit. qui post acceptam gratiam se non
exercet in bonis. Et idem apostolus ad discipulum
dicit primo ad Thym. 4. Noli negligere gratiam quam in te est.
Et de scripto dicit. Gratia dei in me vacua non fuit
Patet igitur ex dictis quod ad gratitudinem quatuor
requiruntur expte beneficiati. Primo quod agnoscat
beneficia sibi exhibita. et quod gratuite exhibita
sint. Secundo quod cum aliquo cordis affectu iugiter in eo
ret. Tertium ut non solum corde noscat accepta
beneficia sed etiam exterius demonstret se illa ac
cepisse. et gratias agat laudando. et beneficia et
benefactoribus etiam largitate. Quartum ut pro loco
et tempore benefactori retribuat. Quintum utrumque fa
cultate et gratione. Sextum ut non negligat
beneficium otiose. Nec eo abutatur in gratumelia tribu
entis. Circa plurima quae solent et debent
hominem monere ad habendum hymoi gratitudinem
de beneficiis susceptis. Nunc quae ora excellentissime
inveniuntur in divinis beneficiis. Ideo maxime debeo
grati esse de eisdem. et deo nro rependere quas pos
sumus gratias actiones. Primum moneo ad
gratitudinem est magnitudo et dignitas benefac
toris seu beneficium exhibentis. Et apte id debeo
esse summe gti de divinis beneficiis. cui ipse opus
des sit in se excellens et dignus. ac tanto aliquid
quod magnum est quod dignata a nobis est cogitari. Apte
ad phe admirative ad dnm dicit. Unde quid
est homo quia innotuisti ei. aut filius hominis quia reputas eum
Singulariter etiam magnitudo quam tum

de quatuor modis quibus intentam ad gratias agendas

dñs hominem redemit q filium suum pro eo tradidit.
et alia plurima bnficia sibi est largitus ¶ Secundum 2
moues ad gratitudinem est affectus dantis cum enim
bnfactor magno et sincero affectu donat bnficium
magis attendit bnficiatus ad gras agendas.
Et id est uperit excellentia in diuinis bnficiis Tanta
enim est in eis benuolentia diuina. tam liberaliter ea
donat dñs. et tanto caritatis affectu. q est si q vi
derent puta esset roe affectus ipsius dantis cum
gratitudine suspiciendo Vnde dicit Bnhi ser
mone 52 super cantica Disce ad singula do
na gras agere inquit enim septiua diligenter
considera que apponunt tibi. Vt nulla dona dei
debita gratiarum actione frustrentur. nec grandia. nec
mediocria. nec pusilla quibus enim in euangelio
fragmenta colligere ne pereant. ut minima bnficia
ne obliuiscaris Perit autem quod ingrato datur. quia ingra
titudo est maximum vitium Nam est oris exima
nio meritorum. Virtutum dispersio. bnficiorum perdi
tio ¶ Tertium moues ad gratitudinem est multi 3
tudo. magnitudo. preciositas. atque utilitas bnfi
ciorum suscipiendorum Quod iterum totum est in diuinis bnfi
ciis excellentibus Quis enim per multitudinem enarrare
posset bnficia quae nobis dñs prestitit. creando. gu
bernando. redimendo Que est cotidie prestat
nutriendo. defendendo. parentes patrios tollerando.
et quae prestare disposuit glorificando Nemo
enim unquam estimare possit quam magna. quam preciosa
in se. et quam utilia nobis sint diuina bnficia Quod

nacq; q dignu cogitai poss dono dei. quo nos
gratis salvos fecit. qp nos eu no querentes
ipe q fuit. i uetu. redemit. et liberauit a do
minatione dyali. a potestate demonio. Et
et qd q dignu cogitai poss oibus diuis bnfiis
in priori sermone enuatis. aut adhuc alys i
numeis q a diuia pcepimus largitate. Imo
quid q dignu ipi dno deo nro potest cogitari.
cu etis seipm nob dedit in q fratre i sua ictar
nacoe. in cibu i sacmeto eucaiste. qm pcu
i sua gloriosa passione et martirio. qm coo
peratore aie nre ad merendu et h° in sancti
ficatiua vinione. et dae vult semetipm i p
mu in glorificatione. cu inuabilibus alys do
mis. q nec oculis vidit. nc auris audiuit. et q nec i cor homis ascendert. q
oia se diligentibus preparauit. Qm qd solet
et debet monere ad gratitudine est gracia ipsius
dantis. Vbi enim est maior grd ex pte danti
ibi requirit maior gracarum actio ex pte bnfi
ciu recipienti. Grd ad e qd gtis da. et ergo qn
to res magis dat grati tanto ex maiori grd
danti pcedit. et tanto recipies ex h° magis te
net danti ad gras agendas. Et bnfiia di
uia mere gratis q seruiunt nob est vilibus. et
q teptibilibus indignis et imeitis. Viles etenim
sumus. qp sm carne cinis et pulis. sm aiam
plni defectibus et miseriis. et sumus i digni
talia bnfiia ampe. Imo et imeiti propter
pcta nra. quibus plus meruimus punire qp

primari Et ideo valde grati esse deberemus
de tantis benefitijs · q̃ nob̃ sic vilibus
et indignis dignat gratis diuina bonitas
elargiri Itaq̃ cū oia q̃ homes ad gratitu
dinē habenda monē solent debent et pos
sint: tam excellent' inueniant in diuis bnfi
tijs vt audistis: cogitet vnusquisq̃ q̃ dignū
et ꝓpo sse debitū sit vt gti sim de dei be
nifitijs illo mō vt ꝓposse tenem ea nosce'.
ipoz bnfactorē diligē · ei obedire · ipi grias
agē · eiq̃ offensas supoia pcauē Ad qd'
ecc hortat nos Bnl' sr pb̃ Q' habitat vbi
diat Agamus grias factori nro · bnfactori
nro · ꝛmuneratori nro Et pro ea illiq̃ emat
aliq̃ dei dona · ppē em fecit nos et nō ipi nos ·
fecit at ꝑm corpus egregia creatura · et
magis ꝑm aiam vt pute ymagē creatoris
insignē · roīs principē · beatitudis capacē ·
Multa largitur est nob̃ ad sustentacoz · ad
erudicoz · ad gdlacoz · Ipse nos vbū caro
factū e · et lauit nos suo sanguīe a pcis
nris Consequent' exponit modū gratitudis
habende Hec et alia dei bnficia o ho
nō recedant a corde tuo · nō a memoria ·
nō ab affectione Hec cogita ꝑ corde · in
his iugit' delectare · Hys velut quibusda
stimul vrges sollicita aiam tua · Hijs fno
bus i flama ca · ad amandū eū qui tā
multiplicat' sum erga te gmendat amore

Gerua mandata bñfactoris tui · v̄ muncā/
toris tui Tali etēm̄ gratitudine meretur
hō ea bona q̄ ia ī munē accepit sibi
a deo q̄ seruaī · et maiora supaddi Nam
dicit aris sr̄ math Optimo bñficiorū cristos
est ipa memoria bñficiorū · et ꝓpetua con/
fessio gratiarū Et aug Grias agamus de
acceptis · et si mgrati nō fuerimus maiora
nos accepturos q̄ fidamus Et Cassiodorus
sr̄ id psalmi Nam misericordia tua ante ocu/
los meos est dicit Iugit sibi subuenire
facit · cui collatū bñficiū ꝓ ante oculos exis/
tit Meliora etēm̄ meret amp̄e · q̄ collata
sibi bñficia ꝓbat de corde nō amittere Hec
de p̄o ¶ Ad 2m est nōnd q̄ ingra/
titudo est vicium qd per defectū opponit gra/
titudini Cuius sīlr v̄ ꝑ 6 ꝑ potest tres gdus
Primus e cū qs nō v̄ cognoscit susceptū bñ/
ficium Et hō ꝓpt oblivionē eius nō qdē ex de/
fectu nē ꝓueniente q̄ nō subiaceat voluntati
ꝑ ideo q̄ nō memorabat sepe illius bñficij
nec cogitat crebro de retribuendo qd tūc gra/
titudo v̄quit vt finit dictū Aut ꝓpt negli/
gentiā q̄ nō curauit diligentiā apponere
q̄ noscet bñficia suscepta Nūc ad modū tūc
multi plurimi cristiani in quibus sic v̄ frigu/
it caritas et crevit cupiditas q̄ dediti volup/
tatibus a ꝓplicati negotiis secularibus aut
depressi otio desidia et torpore nō curat

2m p̄te
de vicio ingti/
tudis et p̄o
de eius gdibus

ad tm se occupare circa diuina. et se ad spiritua/
lia dirige. Vt supdicta et alia inuabilia dei
bnficia cognoscere. sine quibus tm michil esset.
nec ad momentum esse subsistere possent Tales
carnales desidiosi stulti et mgti homines cum
nesciunt quanta eis sint a deo collata bnficia. no
mtelligunt quanto pro istis dno deo tenentur
reddere gratiarum actiones Ex eius sapiens
vt ait seneca omia examinat. quantum accepit. a
quo accepit. qm accepit. vbi. et qadmodum. et
sic de aliis circumstantiis Nec talis aliquomo
obliuiscitur. qr de vtribuendo iugiter meditatur
¶ Qui gdus mgnitudis est cum qs bnficium
nosse. sed dissimulat. et no fatetur ore. nec
aliomo pro loco et tpe demonstrat se bnficium
accepisse Vel esset qd peius est. cum vituperat
bnficium sibi exhibitum ¶ Qui gdus est cum qs
no vtribuit secdm sua facultate ipi bnfactori
Et ita mgti sunt deo. qui pro inestimabilibus
bnficiis suis no vtribuunt sibi sm determinatam. et
secdm sua possibilitate Imo qr omis effectus
nalit quertur ad sua causa. Dicit enim dyonisius
in de diuis noibus qd omia in se quertit ta/
qm omm causa Et ideo com nale vox agit ho
qui ad deum bnfactorem suum no se p gratiam vnpe
factorem quertit Et ho sm modum sibi vsppum ho
bnfactorum possibile Qd e per honorem. vneni/
tiam. amorem. et obedientiam. et per cetera q ad
dulcia vnenia ordinantur. sunt fiat i verbo
sunt in opere Vtrumque enim a nob debet vquit

dicente Bernardo Nō solū ūbo et lingua sed et
opē et veritate nos exhibeamus ōnēstos. qr non
solū grās dator. ꝑ et actor exigit a nob ds
nr Et ad hūc tertiū gradū ptinet qd ad
hūc peyg est. sz cū qs nō solū nō reddit bō
pro bonis. ꝑ et reddit mala pro bonis. Vt
qr peccat cōtra benefactorē suū. aut sibi detrahe
do. aut indebite nocendo. aut aliqd aliud contra eū
committendo De hoc dicit August super ps 36 Offende
rat peccator et nō soluit Quia accipit bene
ficia a deo et nō reddit sū grās actiones Mul
ta peccator accipit a deo. sed nō reddit bene vi
uendo qd dz Nō agit grās ei a quo accepit.
Primo expendit mala pro bonis Vt blasphe
mando murmurator contra deū. et indignator. et cōtra
Ad hūc et tertiū ōnēstū pt ptinet. cū quis bene
ficio accepto abutit in contumelia dantis Qua
liter multi faciūt qui diuitiis benefitiis uti debe
rent ad honorē dei benefactoris sui. et ad proxi
ma ac proximor utilitate. necessitate. et salute:
et male utunt eis ad voluptate. et q accepert
ad usū hoīs vite transitorie. inflectitur in usū peccati
tatis et culpe Vnde gregor super quadam omelia
de hoc loquens dicit Qua q ad usū vite accipiū
ad usū quertimus culpe Nam tranquillitate
humane pacis ad usū utimur vane seruitatis.
Peregrinator tre pro habitatore diligimus pa
tria. salute et sanitate corpor redigimus
in seruitute miserie voluptatis Abertatis
habundantia nō ad necessitate corporis. sed

ad supfluitatē expendimꝰ miſere cupiditatis
ipa ſerena blandimēta acis ad amorē nobis
ſeruire cogimꝰ terrene delectationis Apt' qd'
timendū eſt et valde ptimeſcendū. ne ſit nos
oia ferire puniendo debeant. qr viris nris
male ſubiecta ſeruiebant ¶ Qnt mltitudi/
ne incederūt nouē leproſi a xo mūdati. de q/
bus ſcribit luce 16 qui nec ꝗgnouerūt ſe a xo
mūdatos. nec fatebant ore. neq; alio mo de/
monſtrabat ſe a xo ſue mūdationis bnficiū
ptcepiſſe. nec vuertebant ad xm ad reddendū
gratarū actiones; ꝗ ſolꝰ decimꝰ qui fuit alie/
nigena erat de bnficio gratꝰ. qui vꝗgnouit
ſe a xo mūdatū. et lo ecc coram oibus fatebat.
et gras egit Videes eum ſe ſanatū regreſſū
cū mag voce magnificas deū. et cecidit i fa/
cie ante pedes eius gras agens ¶ Detestabile
eſt lo vitiū ingratitudis et multū displicet
diuie bonitati Experimur enim in nob q licet
parua ſint bnficia q pximis ipendē poſſumꝰ.
valde tm nob displicet. cū eos de eisdē bnficiis
ingratos ſentimꝰ Quanto magis digne et merito
displicet dno deo nro mltitudo de tanti bnfac/
toris tot et tantis bnficiis. q pre multitudine
no pnt numari. nec pre magnitudine estimari
Vmo mt' ceteras causas q intendebant et auxe/
rūt interiore dolore et tristicia xi in eius
passione. vna assignat mltitudo indeoruꝰ.
quibus ſingulariter multa bona oſtendit.
de quibus ingrati vtribuebat ſibi mala pro

q detestabile eſt
vitiū ingratitudis
et displicet deo

cisde bonis. et odium pro dilectione Filii
intendebat et auxit tristitiam xi in cruce fu-
tura iniquitas. et nimia ingratitudo mul-
torum cristianorum. quia pnouit sicut oia nosti
Ideo Bnl in psona xi loquens dicit O ho-
vide quanta pro te paior. Ad te clamo qui
pro te morior. Vide penas quibus affligor.
Vide clauos quibus q fodior. audi ignominia
quibus q fundor. ꝑ cui sit tantus dolor exte-
rior tui cruciatus intus est grauior. dum ta ig-
tu te experior Et iterum dicit con igtos
Popule meus qd feci tibi. a in quo contristaui
te responde mihi Quid causse est qꝑ i mino
meo magis libet seruire qꝑ mihi. Cette exhortatio ad gratitudinem
daiamus ergo fres et pe gras agamus. nunqꝑ
cessemus dmm deum pro tantis donis et bo-
nis bndicere et magnificare. totam cum vita
nram. et qꝑ qꝑ possumus debemus dei filio.
qui vitam suam pro nobis posuit. et cruciatus
diros sustinuit. ne nos etnos cruciatus sus-
tinemus. et idco cui donauerimus qꝑ qꝑ pos-
sumus. et qꝑ qꝑ sumus. nonne est sicut stella ad
sole. gutta ad flumen. puluis ad montem
Consideremus quo ingratus meretur bnficia ac-
cepta amittere. meretur alia non accipere. mer-
ca q vtitur fructuose vtitur. et primo
defraudari. et maiorem meretur supplicium pro
ingratitudine. negligentia. et contemptu.

Et ideo in libro soliloquiorum dicit Augustinus
Recola ad mente mea dne liberator meus
bona que fecisti mi a iuuentute mea. et in omni
vita mea Scio nacq; q; multitudo displicet
ti. q; radix est omnium mali spualis. et ve
ti q; da desiccas et vres omne bonum. obseruans
fonte diuine misericordie super homem. quia
cetera et mala mortua iam oriunt. et viua
opera moriunt et vlt bona no adipiscunt
Et bnlis dicit pro meo sapere michil ita dis
plicis deo presertim in filijs gre in hominibus
quersionis. q; ad modum multitudo viaas emi
obstruit gre. et vbi fuit illa ia gra accessu
no iuuit. locum no hz Eccum at gratitudo met
bnficia accipere. accepta retinere. retenta sibi au
gere. et maiora sibi supaddi Vnde dicit Bnlis
Michil augetur ingrato. p; qd accepit ei vertetur
in pmione fidelis at in modico censetur digno
munere apliori Consideremus q; res predicta.
et intelligamus q; et quanta bona affert homi gra
titudo. et q; bona multitudo sibi aufert Et sit
cogitemus quo vt a principio dixi dns iudaico
pplo per scpturas imperat multitudinem de mul
tiplicibus bnficijs q; suscepit de manu dni Et
simus certi q; si multi fuerimus inuenietur in iudicio
pticulari tpe mortis. et in iudicio generali in fi
ne mundi. cetera nos exempte misericordie veris. sempe
rae bnficia sua seuerus iudex. et nobis dicet
p; m Augm in quodam sermone: ego vos de

primo terre formaui. Ego viris venis et artu/
bus vite spm infudi. ego vos ad ymagine
et similitudine mea fare dignatus sum. Ego cum pmo
et eterne mortis vmam tenerem ppter vos
virginale vterum introiui. et in pstepe positus.
et pannis inuolutus iacui. in fanae gtumelias.
humanosq dolores. quibus vos similis fierem
ptuli. irridentium palmas spongiasq susceptui.
aceto cum felle bibi. flagellatusq. spinis coronatus.
affixus cruce. pfossus vulnere. morti aiam in
tormentis emisi. susceptui dolores vros vt vo/
bis mea gloria dare. susceptui morte vt vos
in ppetuum viuerets. iacui in sepulchro vt vos
regnarets in celo. de quibus omibus qr ingrati
fuistis. Nec post pna vra ad penitentie me/
dicamen fugere voluistis. Et iustitia mea non pt
mo aliud iudicare n qd merent vra opa. Quae
qd vos ipi dn vestris elegistis nunc tenete. Co/
tempsistis lucem nunc possidete tenebras. Amasti
morte ite in perditione. qr secuti estis aduer/
sarium meum dyabolum. ite cum eo in ignem eternum.
A quo intestimabili et intollerabili malo vt nos
longe faciat esse diuina benignitas. simus nunc
grati bnfactori nro. et vt colentes atq regnos/
centes redeptoris nri bnficia indefesso studio
laboremus. Vt cum ad iudicandum venerit in magna
potestate districtus arbiter. iuenat nos ~~nos~~ ta/
les quibus no supplicia inferat. sed qbus reddat p/
mia sepiterna. ih xs do nr. q cum pa et ss
vi et regnat vnus ds in secula bndictus Amen.

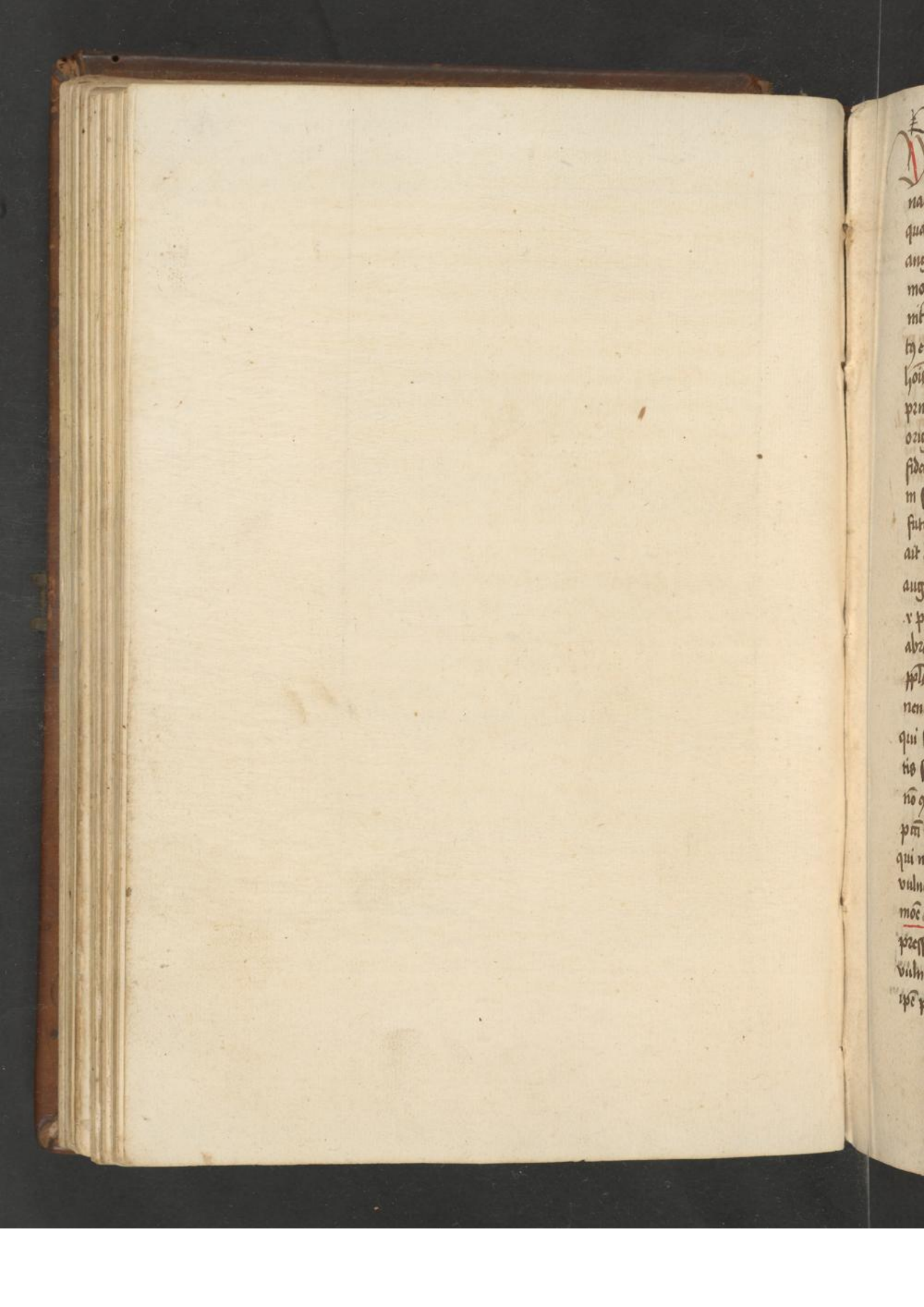

Postq̃ ꝛpleti sunt dies octo ut circuideꝫ puer
Hymnus introductio magri gabriel

Vocatu est nomē eiꝰ ihs luce 2 In gloriosissimo
natiuitatis dñi festo. sacramentū dñice incarnacōis.
qua vm̄ cāo factū est. et minoratū paulomino ab
angel. sancta mater ecclia deuotis laudibꝰ gme
moraiit Hodie ait Bñl aliquid mirabiliꝰ ꝓpo
nit. circūcisio verbi humanati. qua ia minora
tꝰ est multo minꝰ ab angel. qm̄ nō solū forma
hoīs. ꝑ forma accperat puōris Circūcisio naq̃
primu data fuit abrahe et semi eiꝰ. in ꝛ medium
original crimis. et in signū federis. magne q̃
fidei qua credidit duīce ꝓmissiōi. pollicentis q
in semine eiꝰ bndicende essent oes tribꝰ. et pater
futurꝰ esset multarū gentiū. omis sc̄z credentiū. vt
ait Apls rō 4 Propter cande de mis fide meruit
augmētū sui nois. vt qui prius abram dicebat.
r pater excelsꝰ ul exaltatꝰ. sit cū circūcisione dicē
abrahā. a pater multarū gentiū vt hic gen 17 Qui
ꝓpls ie suscit q suctridine in circūcisione noīa ꝓpo
nendi. et cristianꝰ ꝓpls hi ipm in baptismo facit.
qui successit in loū circūcisiōis Hanc ge
tis sue q suctridine dñs nō sprevit Qz q̃ pm̄
nō gmisit ner gtraxit. qm̄ymo qui pm̄ venit soluē.
pm̄ dolorosa remedia accipē nmme renusauit Et
qui ner vestigiū aliqd vulneis habuit. alligatura
vulneis nō refugit In quo valde ut ait Bñl ꝑ
mōe 2 de circūcis ꝓ ꝓuisitate hiuanc elacōis re
pressit Erubescrinꝰ enim vulnerū ligatura. qui de
vulneribꝰ ecia gloriam Nūc nōc pt arguē de pōo.
ipe pm̄ r̄medium et verecundiū et austerū. sine vlla

r. sustrahendo

sua necessitate susepit Nos est mucundi ad abscem/
tate culpe crubescimus penitencia agere. et qui sumus
male proni in vulnera. peyus inuenim in remedia
verecundi Qui pam no fecit no dedignatus est
prore se reputari. Nos et esse volumus et nolumus
estimari Circumcisus denique dns saluatoris noie
cela ab hoibus vocari voluit. Vt stati ortus sui pn/
cipio ostendet. qm per sanguis sui effusioz hoies
saluatus esset Nd describes euangelista verb bre
uibus in lra. ponderos in sentencia ait Postq̃ imple/
ti sunt dies octo. ut circumideret puer. vocatu e no
eius ihs. qd vocatu est ab angelo prius q̃ in vtero
caperet de ab gabriel ave maria

Hat sich gedemudigt

Sermo primus de circumcisione dni nicolai de dinckl/
spuel

Postq̃ consumati sunt dies octo vt circumci/
deret puer luce 2 Nondum q oes
parvuli qui si mo nascunt per
coitum maris et feie. in ipa sua natiuitate i vtero
sunt in ceptoe cum aia infundi. contrahunt pam origi/
nale Vn in ecclesiasticis dogmatibus septum est et
allegat m' i 2 d 30 Firmissime tene et nulla
tenus dubites oes hoies qui per coitum viri et mu
lieris capi. cum originali pato nasci. ipietati subdi
tum. mortiq̃ subiectum. et ob hoc ita ire nasci filium.
a qua nullus liberat nisi per fide mediatoris dei
et hom Ro nons q parvuli qui i vtris ma
tum vl ex vtero nati decedunt ant baptismum i solo
originali damnabunt. qr carent gra sine qua nul
lus saluat. s solum pena dam que est carencia vi
ppetua infert

q oes nascim filij ire

de duplici pena dam et sensu q p mortale originale pam damnaoz

sionis diuine et beatitudinis eterne Quia nulla expe-
rti sunt delectacoz in pao. nulla etia experient pena
Lo vult mgr. 33 d. 2 vbi dicit Q pro ozigmali qd
a parentibq tralsi puuli danabunt. pro eo nulla
alia ignis materiat vl gsue vmis pena senciunt.
nisi q dei visione carebiut Et Lo eos voluit doctores
qiter Qsti at q decedunt in actuali mortali danabiu.
qz carebiut dei visione. eo q carent gra. sine qua no
placet deo ad vita eterna. et patient vlt Lo pe-
na sensq. qz igne in ternale. et g sue vmorsu. ma-
ore intensiue vl minore. pm exigencia peccatoru
actualiu Tercio nondq q puer natq angq hret
vsu libei arbitrij no potuit se disponere. et ad graz
sparare Et ideo ne oio sine vmedio vmanet. opor-
tuit instituere aliqd vmediu. qd primu ozigmale tol-
leret. ex ipo opere operato Et ita ipi abrahe et se-
mi suo. saltem quo ad mares dedit dns circumcisi-
one. in remediu com ozigmale primu. vt dit mgr
i d. p. et allegat ad Lo sctm augs i de nup et
concup et beda sr pnti cuig dicens Illud qd nun
fiant baptisma. Lo tunc fecit circumcisio. qz sicut nun
baptismq tollit ozigmale. ita tunc fiebat circumci-
sio Et ut dicit doct sr code loco Sicut baptismq
q fert gram voce oris operati. ita et tunc circumci-
sio q ferebat gram voce oris operati. licet mi-
nore qm mo q fert baptismq Dicens femelle
etia q hiit ozigmale. in quo ie fuerut mundate
ut salue fierent tpe circumcisionis. solu pro mas
tunc instituta Rnt doctores pro istis sufficebat

quae instituta sit circumcisio

qo
Cu femelle ecs
contrahat pcm
ozigmale quo
fuerut mundate
so

professio fidei. sive illa fieret actu exteriori. sive
verbo. vel' etiam tm interiori actu cordis. dum tm fi
eret a parentibus. vel' hys qui gerebant curam pmu
li: et qd haberet respectu ad parvulum curandum. ab
eo quem credebant et expectabat futurum vparatorem.
Alij tm dicunt qd oportuit istam professiom fieri non tm
corde aut ore. sed etiam exteriori signo visibili. vt ob
lacione aut sacrificio aut alio tali Et ideo dicit ggo
qd maioribus nam fuit vnum sacrificium. parvum vero
sufficiat fides. sed parentum cum tali professione eius. et
non requirebat appria parvuli Tertium dicit
aliquis qd dns non tenebat ad circumcisionem. qm ipsa
circumcisio fuit in vmedium contra originale peccatum Dns
autem nullum peccatum habuit. etiam nec originale. cum fuit
geneptus in gra. cum quia non stat originale Sed etiam
non erat debitor iustitiae originalis. qm non descendit
ab adam per viam appagationis. quae ggo voluit circum
cidi. Secundo qd dns nr non fuit debitor circumcisionis.
voluit tm circumcidi ex multis causis quas enumerat Et
ita patet sume q 31 A Et hyro de ly sr. hy loco enarr
Prima ca ut probaret veritatem sue humanitatis. con
tra manichaeos. qui dixerunt qm hic corpus fa
tasticum. Et contra valentinum qui dixit qm corpus
suum de celo attulisse Secunda ca ut approbaret
circumcisionem quam ds olim instituit Salutaris enim tunc
fuit omnibus maribus. quicumque circumcisi tunc fuisset
purgati fuisset ab originali. non tm omnibus mandata fuit Nunc dicit hugo Et etiam dicit beatus ggo
in prologo sr iob Iob non legitur circumcisus. et tm est

octo ponunt cau
se quare xpus circum
cisionem non suscipi
guit

secundo

primam

2

saluatq; Sz ipa fuit mandata abrahe ysaac et ia/
cob. et oibus qui descenderunt de iacob sicut sunt omes
iudei ¶ Nz cum ut ostenderet se esse de gne abrahe.
qui madatu de circuncisione a deo acceperat Gen 17
Cui etiam facta est ve promissio de xo ¶ Qo ut iudeis ex
cusacoz tolleret cu no verpiendi. ymo et cu pseque
di. si no esset circuncisq ¶ Sto ut nos suo exo obe
dientie virtute gmendaret. preceptu legis seruando.
cui tn no erat subiectq Exquo em dei filiq obedi
uit pcepto cui no fuit astrictq. quito magis nos obe
dire debemq dei pceptis. cu ad hoc tam multiplicat ob
ligem Exquo ecce dei filius m se suscepit grauem
vcnedium. de quo tn oio no indiguit. quito magis suo
exemplo nos qui sumq plenj pcis. debemq spote
subire qtuicoz qfessioz et satisfactoz. salutaria
vcnedia peccatoz. qd tn multi no fecerunt no fecerunt
nec. aut no pure Cristq em qui pccm no fecit. no e
dedignatq ut peccator circuncidi. et ex hoc ab alijs
peccator reputari Multi at voluerunt peccatores esse et
no pro peccatoribus reputari ¶ Ge causa vt qui in
similitudine carnis pcti venerat assumpsit em carne nraz
humana cu qibus defectibus multis. quos et nos ha
bemq. quis ex alia causa Quia ut dicit magr li 3
d' 15 Nos ex peccatis originalibus trahimq defectq
nros. Xs autem no ex pcto defectu aliqd habuit. qz sine
pcto est qceptus natq et m terris inter homines qui
satq Sz ex sola inseparabilis voluntate in se trans
tulit nram infirmitate. ad ostensione ve humani
tatis sue. tuq defectq erant timor. tristicia. et cetere

3

2

5

6

† vcnedium quo
cao pcti qsine
cerat mundari
no vcnuit

passiones aie. Aut ad operis ad qd venerat ipleto.
vt passibilitate et mortalitate. pta g' m similitudiez
carnis pcti venerat. Et ideo remediu quo cadō pti
mudai q sicuerat nō vēnebat. ¶ Ā cā vt legis
onus m sē sustinēs. alios a legis onē liberaret.
p m id galat. ¶. Misit ds filiu suu natu ex muli
ere. factu sub lege. ut eos qui sub lege erat rēdi
meret. ¶ Hic nō quo cēmonie veteris legis vt sa
crificia. oblationes. holocausta. et i nua alia fue
rut solu in ong. qr multa et grauia fuerut. et
nō gtulerut gram vōe opis opati. vt prius dic
tu fuit. Et licet circūcisio gtulerit gram. tn pua
in qpacōe ad baptismu. et fuit graue ong i pmi
tiua etate. in tenerrima adhuc carne pati apu
tacoz ppucij. Ab isto onē dnis nos liberauit. ¶ S
cā fuit vt ctlaret dyalo m sterū incarnacōis.
Pro quo nō q licet ex miraculi facti circa ni
natiuitate. et in eiq baptismo. et ex testimōio io
hānis. et symeonis. et aliozz. ymo ers et angelozz.
et ex impletione scripturarū. dyalq fortissimū ha
buit qrcturacoz. q ilis essē verq ds et ho. tn de
ho nō fuit certq. qm incarnacō dni septē sigill
fuit clausa. Xpus eni abscondit sua diuitate car
nis infirmitate foris opponendo. vt dyalq videns
eu sic ceteros homies. nō formidaret in eu manu
mittē. Et p m Bōll' in ser de vsur. Primu
sigillu fuit. q xq de scta hynte virū qcepto fuit
et natq. et dyalq ex scripturis scriuit xm de virgine
nasciturū. qualem non credidit maria fore. cū

S

q misterū
i carnacōis
septē sigillis
fuit clausū

1

fuit cū viro desponsata 2m fuit infirmitas hu-
manitatis. in qua xs habuit se sicut ceteris hominibus. 2
sitiendo. dormiendo. et sic de aliis defectibus. sub
quibus diuinitas latebat 3m qui suscepit circumcisionem.
hoc cum videbat fuisse sub primo. et ipse sequens solum
homo. non deus 4m fuga in egiptum. Arguit eum sicut diabolus 4
si ipse esset deus non fugeret terrenum regem. quem posset
verbo in nichilum redigere 5m trina tentatio. in 5
qua xs ita habuit se. quod diabolus experiri non po-
tuit an esset verus deus. quod tunc diabolus desiderauit
6m dira passio. et tandem suspensio in cruce. ubi 6
miro modo latuit diuinitas 7m fuit sepultura xi
propter quam vehementer putabat puros homines 7
nam cum eum in-
dei mori cerneret. et in sepulchro clausum tenerent.
iam totaliter extinctum putauerunt ¶ Dicens omnis christi
actio nostra est instructio Ex quo quod xs est circumcisus. de-
bemus et nos circumcidi. quod est contra id quod gala 5 Si circum-
cidamini xs nichil vobis prodest Et est vna ratio Quia xs circum-
cisionem suscepit eo tempore quo erat sub precepto. et quia sua
actio est nobis in loco imitanda. ut observemus que nostro tempore
sunt precepta. quia omnium negotiorum est tempus et opportu-
nitas Vt dicit ceteri 8 Circumcisio quoque et alia legalia
vt dicit aug an xi passionem. et an euangelium promul-
gatum. erant seruanda ex necessitate diuine institutionis.
et habuerunt adhuc effectum suum. et tunc deus suscepit
circumcisionem. et ita potuit quilibet tunc suscipere. qui eam
voluit in loco imitari. Sed nunc post xi passionem. et suf-
ficiente euangelij promulgatione. legalia non solum non sunt
salutifera sed etiam mortifera Qui enim nunc circumcideret

quia nos circumcidi non debemus ex quo christi salua-
tionis nostra actio nostra est instructio

credens eā aliquid virtutis hrē. et sic spem ī ea ponere mortalitē peccaret. qr sidm aplm primarie fructu meritorū xi. qd nō fit nisi ꝓpter mortale. Est tm circūcisio spiritualitē seruanda. qr debemus circūcidē corda nrā amouendo īmūdas cogitacōnes. prauā desideriā. et puersas intencōnes. et ita ordinare ut mūde et sancte sint cogitacōnes nre. pura desideria. et intencōnes recte. Tertiū diceret aliquis quāe cessauēt circūcisiō. cui dē eā institui. cū facta sit firma. Rt p̄m Et m l d. p̄a. Et p̄m cētros doctores. Sed qm venit qd ꝑfectū est tūc dz cessāe ī ꝑfectū maxīe si ambo ad eundē finē ordinant. Illud enim ī ꝑfectū esset superfluū: qd nō ē ponendū ī gra. sic nec in natura. Sz qr opus dē qui a principio circūcisiōis instituit. et eā abrahe et semī suo praecepit. Ut hē gen. 17. Ille idem opus dē humanitas loco circūcisionis baptismū instituit. Qui qr ꝑfectior est circūcisione. Ideo in eius baptismi institucione debuit circūcisiō euacuari. Sed at baptismus sit ꝑfectior circūcisione patz ꝑ quātū ad significatū. Quia baptismus vōe ablucōnis exterioris ꝑfectius significat interiorē aīe mūdatū a peccato originali. qm circūcisio significabat. 2° Quātū ad efficaciā est baptismus ꝑfectior circūcisione. Quia nūc dā in baptismo habundancior gra ad bn opandū et v̄ p̄mes fomite qm dabat in circūcisione. 3° quātū ad vtilitatē: qr nō erat circūcisionis vtilitas ita gis sic est vtilitas baptismi. Cū ipsa

q°

Quāe et quō cessauēt circūcisiō adeo ī ve le ꝑcepta cū tm firma sint dei facta sit q° data ī fedo eterni.

baptismus ē ꝑfectior circūcisione ꝑ°

2

3

habuerit determinatu ppl'm sc̄z hebraicu. q̄ descen-
dit ab abraha per ysaac et iacob Legem ali-
os ecc̄ saluare potuiss circuncisio et mundare ab
originali pcto. no tn tenebant ad ea Baptis-
vo oib9 pcepto est. Silr circuncisio habuit
determinatu sexu vt virile. baptismo vo eadem
qb̄ e femell Habuit msup circuncisio determina-
tu tepo in quo fienda erat. sc̄z in octa die a
natitate pueri Baptismo vo oi tpe fieri pt.
Ex ipis igit debuit circuncisio cessare tu adueni-
xo et instituit baptismu. ¶ Sed quere qb̄ 90
o sequent. Quo pt circuncisio cessare. ex quo di-
gen 17 q̄ dat in fedo etnu eternu at nullo
fine claudi. ¶ Ad S. T. i septo sr & snay d' p.
et silr ceteri doctores Et dic p.o q̄ circuncisio fuit i 50
fedo etnu. no quo ad sepam. ꝑ quo ad suu
significatu. et q̄ntu ad 1.d qd' ei sumessit Sic
ecc̄ di fides pt dici se mane voce visiomb. q̄ si
respectu eiusdem obiecti sumedit in patria Dicit
ecc̄ q̄ q̄ eternu in illo texu pallegato no capi
tpe pro isto qd' no habebit fine. ꝑ accipi pro
seculo. qd' habebit qb̄ fine. ꝑ no e nob determinatu
tlis finis ¶ Ande snay doc hypocl de lyra i quo-
da septo qd' fecit con quenda indeu. qui ex vb'
euagelicis autore euagelii nitu ipugnare Na lo-
quesibi de observancia sabbati dicit. q̄ exo 31
vbi nos habemu pactu est sempiternu in hebreo

habe beolla & in seculu. qd' no significat eternitate.
ꝑ tempus longu qu' acceptu Dn ieremie 2° c° dicit
A seculo q fregisti iugu meu & ab antiquo tpe.
et in hebreo hic beolla q fregisti & a seculo Aliqn
est ampl pro tpe satis breui Sic deut° 15 c° dr
ꝑforabis aure eius i ianua domus tue seruus re
ternu Et in hebreo hic ꝑforab ꝛc et cu ti seruus
beolla & in seculu Et hoc tepus potest esse breue
ul' longu Dn dicit ibidem una glo hebraica
de beolla & ceteris diebus seculi. sic usque ad iubi
leu Si enim infra annu a ꝑforatione auris serui
moreret dns. fiebat liber a seruitute Et si vi
uet dns vltra annu iubileu. tn seruus fiebat lib'
in iubileo Subdit ny de ly dies Patet ergo
ex dictis q observatio sabbati no cat preceptu ꝑ
se ꝑ ad tepus A quo ulterius infert q q ex
dictione hebraica beolla transtulerunt etnu vl'
sempiternu. dederunt simplicibus occasione er
randi circa observationes sabbati et circumcisionis
Patet igit ex ia dictis q ds dedit circumcisione
et sabbatu et cetera cerimonalia no i fedus
eternu ꝑ temporale. sic usque ad tepus noue legis.
qua se daturu q promisit per ꝓphetas Dn Hieremie 31
dr Ecce dies veniunt sic noui testamenti. et feria
domui ysrahel et domui iacob & oibus xm co
fitentibus generalit. et specialit iudeis credentibus.
fedus nouu & lege noua seu testamentu nouu
Vt dicit apls ad hebr A ubi hic textu allegat

Nō sed in pactū qd' pepigi cū pribus vris. qr
illa lex fuit timoris. Noua vō amoris. in die
qua apprehendi manū eorū vt educerē eos de
egipto Nā quinquagesimo die ab exitu de egipto
data fuit lex veter in mōte synai Sequitur
pactū qd' vrritū fecerūt. sz rpm multiplicat
transgrediendo vt patz in libris iudicū. Regū.
paralipomenō. Sequitur Et post dies illos. x. post
ursū veteris testamēti dabo legē meā i visceri
bus eorū Nuia xp legē euāgelicā nō scripsit in
materialibus pellibus aut tabulis lapideis. sed
scripsit in humanis cordibus. quibus eā suo ore
pdicauit Sequitur Et nō docebit vltr vir proximū
suū Et est hō impletū in illis fidelibus sup qs
dnūs in die pentheostes misit scūm spm illi
cūm nō ab hoīe p̄ ī mediate a deo edocti fuerūt
de oībus q pīnet ad nouā legē Et postea multi
sancti habuerūt suam sibi a deo infusā Et
erit id vm̄ gnālit' in oībus in statu triūphantis
ecclie ¶ De cadē noua lege pnūciauit ysayas
2 c° Vbi post alia dicit De syon exibit lex.
et vbū dnī de ihrlm. qd' intelligi nō pt de
veteri lege. q nō exiuit de syon. Sed exiuit de
monte synai. in quo data fuit Sz oportet intel
ligi de noua lege. que exiuit de syon Cristus
cūm dnūs in syon et in ihrlm pdicauit pmū.

iudeis euāgelicā legē. q̄ est lex noua. et
post eiꝰ ascensionem de ihrlm et de iu/
dea exierūt apli. alīq̄ discipuli. ad p̄dicā/
dū gentilibꝰ fidem xi ꝓ qd dī actuū 13
Vobis oportuit primū loqui verbū dei.
ꝓ qr repellitis illud. et indignos vos iudi/
catis eterne vite. ecce quertim̄ ad gentes.
sic em̄ p̄cepit nob dnꝰ Ner dz alicui mi/
rabile videri. qꝰ dꝰ circūcisioz et alia lega/
lia que prius p̄cepit nūc mutauit Huiꝰ
em̄ sīc habemꝰ etiam in veteribꝰ scīpturis Na
a principio humani gn̄is deꝰ dedit hoībꝰ
licenciā quedendi fructꝰ arborū ~~aut pisces~~
no at dedit eis tūc licenciā quedendi carnes
aut pysces Vt patz gen p° c° Post diluuiū
vero ꝓcessit humano gn̄i esū carnū et pis/
cū. nullū genꝰ excipiendo Vn gen 9 di
Oes pisces maris manui vre traditi sūt. et
oe qd mouet et viuit eit vob in cibū. q̄i olera
virentia tradidi vob oia. excepto qꝰ carne cū sang
uine no quedetis Posterius at. vtpote tpe mo/
ysi ꝓhibuit iudeos ab esu multoꝰ que eis p̄ꝰ
fuerant ꝓcessa. Vt ab esu aīalū q̄ no ruumi/
nant nec fīdūt vngulas. et ab esu pyscū

nō hmōi squamas et pēnulas. Vtz leui° ll Spē
cim dē sit quid diuerſis tēporibus aptū sit et expe/
diens gn̄ hūmano Ita in ꝓpōito nro. dnūs p
abrahā et moysen ꝓcepit iudeis circūcisiōz et
cetras ceremonias legis. ſm q̄ tūc expediebat
saluti fidelū suoz Posterius vō cū ipe met fac/
tus fuit hō priora mutauit. et noua instituit.
que seruit pro isto tpe magis apta. et saluti
fidelū magis ꝓgrua Vnde aug. ad marcelli/
nū Aptū fuit ꝑmis tēporibus sacrificiū qd
ꝓcepit dē. Nūc vō nō ita est Aliud cm̄ ꝓcepit
qd huic tpi aptū est. qui multo magis q̄ hō
nouit q̄d cuiq̄ tpi accōmodate adhibeat. Oporz/
tuit ergo alis sacmentis ꝑnūciari xm̄ cū ve/
turus est. et alis cū venisset ānūciari. Nec ex hō
a quocūq̄ credendū est deū esse mutabilē Cū
cm̄ incorporeus existens creat corporalia. sic i/
mutabilis existens facit mutabilia ¶ Sequit

ll Vo. c. no. c. ihs. qd. vo. c. ab. an. p. i. v. n.
Nō dicit q̄ i circūcisione fuit si appositū. ꝑ fu/
it sibi per deū ipositū. et per angelū denūci/
atū mate et ioseph. et per ipos alis diuulga/
tū ¶ Dicit aliqs hō nomē ihs nō est xo quem
cnt' impositū Quia veritas euāgelica debet cō
cordare cū ꝓphetica ꝑnūciatione Qz ꝓphete
aliud nomē ꝑnūciabant de xo Vnde ysaie 7.

oppo

ꝓphē vocat eū emanuel Et capto octo dicit
vocabis nomē eius accelera. deīde festina
ꝑdare Et q. d. Vocabi nō eiꝰ mirabilis.
q siluarū. dē fortis. Et zachariē 6 Ecce vir.
oriens nomē eiꝰ Et ysaie 6 Vocabit
nomē eiꝰ nouū. qd' ob dm̄ notauit Ez ly
ihs nō est nomē nouū. cū plūrq fuit i ve
tes ipositū Respondet 6 & i 3 pte sūme
Et ny de ly sc̄ pnti euang. q̄ nota si bn
iponant debent ipōi a ꝓprietatibq rerū.
Ly. enim patz de nōibus generū et specierū.
de quibq dī l methaphice Nomi quā sigt
nomē est diffinitio. que sigm̄ficat ꝓpriā rei
naz Nota ad singulorq hom̄. si bn iponat
iponūt ab aliq̄ ꝓprietate eiꝰ cui iponūt Vl'
a tpe Sic iponūt nota aliquorq sanctorq hys
qui in eorq festis nascunt Vl' a ꝑgnatione Vt
cū filio iponit nomē pris Vl' aliq de ꝑgnatio
one eiꝰ Sic ꝓpinq iohis baptste volebant eū vo
cāē noīe pris sui Vl' ex ab eueniū Sic ioseph
vocauit pmogenitū suū manassen dicēs Obliuis
ci me fecit dē om̄ laborq meorq Vl' ab aliqua
qualitate eiꝰ cui nomē ipōm̄ Sic esau sic vocatꝰ
fuit eo q̄ fuit rufus Nota aut q̄ iponūtur
diuinitq aliquibq ꝓ sigm̄ficat aliqd' gratuitū do
nū diuinitus datū Sic abrahe dictū est vocabis

ꝑ futurū ꝓdi.
pnūcaps pnq

ꝑo

abrahā. qr prem̄ multarū gentū gstitui te Quia
ergo hoī xo ho mung grē collatū erat. vt p ipm
oes saluarem̄. Ihsū guenient' vocatū ē nō eiq ihs.
r saluator. Angelo ho nomē pnūciante. tlo solū
matri ꝑ et ioseph. qui erat futurq eiq nutriūq

¶ Ad argumēta ad oppositū dicat S'T Ad ꝑm — ad ꝑm arti
qr in oibus ill nōibus quodā mō significat ho nō
ihs quo ad signatū salutis Nā i ho qd dī ema/
nuel qd interpretā nobiscū ds. designat causa sa/
lutis. quē ē vnio humane et diuīe nē in ꝑsona
filij dei. per quā factū ē vt ds esset nobiscū ā si
ꝑticeps nrē nē ¶ Per ho at qd dī nō eiq accelera. — /vocab
dethe. festina pdae. designat a quo nos saluaet.
qr a dyabolo. eq spolia abstulit ¶ In ho autē
qd dī vocabī nomē eiq admirabile. designat via — /: q filiarq ds ꝛc
et terminq nrē salutis ꝑ quītū admirabile
diuīitatis q filio et virtute ad hereditatē futurū se/
culi ꝑdicim̄. in qua eū pax ꝑfecta filiorū dei sub
principe deo ¶ Qd vo dī Ecce vir orīes nomē eius.
ad id refert ad qd primū. sz incarnationis miste/
riū. ꝑm qd exortū est in tenebris lumē rectis corde

¶ Ad 2m dī qr ~~in~~ hys qui fuerūt ante incarna — ad 2m arti
tōis potuit guenire ho nō ihs ꝑm aliquā alia
tōis. puta ꝑm aliquā particulare ac tēporale
salutē quā attulerūt sicut ihs naue saluauit
ꝑplm israhel. hostes eiq debellando. p ut habē
in libro iosue Sz sdm tōis spūalis et vlis salutis

ly nomē est primū xi Et sic dī esse nomē nouū ingēnū
xo est ipositū ab hac proprietate · qr est omī sal/
uator que nō fuit in aliquo predecū Et ihs
nunc fuit figura xi dīi Dicit eīm Origenes ome/
lia pa sr iosue Sic prius ihs iosue vicit ame/
lech vt hē exodi ⁊ Sic nr ihs dyabolū Et
sic p9 ihs filios ysrahel introduxit in terra
promissionis Sic nr ihs filios suos introduit
in terra viuēciū Et nō est aliud nomē sub ce/
lo datū hoibus (sic dī act ⁊) in quo oportet
nos saluos fiēri nisi ihs Sermo 29 de eodem

Postq̄ ꝰsumati st dies octo vt circūcidē
puer luce 2 In hy euangelij expositōe
de duobus est dicēdū · sh de circūcisione et de nomis ipo/
sitione Sz qr de pmo sh de circūcisione cui prepta fuit ·
quis fuit eius effectus · et quāe dies voluīt circūcidi ·
et plura a a audistis in prioribus · que nō oportet
iterāe Sz de 2o sh de nomē ihū et eius ipositione
aliq̄ dicē cogitaui Det ds illa nob sic loq et audire
vt fiat si ad laude et nob ad salute pro q9
ipetrando salutem maria virgiez salutatione an di Ave
Hpmqnte tpe virginei partu factū e diuīa
puidencia vt ioseph a galilea descendēt i iudea
a ciuitate nazareth i bethlee ciuitate iude causa
professionis faciende · et ducē secū maria vgine
pregnante de regali psapia orta · quo cū pue/
nisset i pleti sūt dies eius vt parēt transacti ita q9
erat nonē mensis a tpe dmi suscepti · et peperit
filiū eius pmogenitū · quē sic suscepit sū ex libidine

sic est peperit sine ullo dolore. Postea autem ut aut euangelista
q sed di 8 x ad post ia dictum nativitatis die adue/
nisse octauo diebus ut puer circumcideret. sicut q precepta
fuerat in lege moysi. cui se dns subdidit cum nos no
tenere. p ut nos multas causas vna referam ideo
circumcidi voluit ut p hoc nos doceret libenter subeundi
pene labores. Exquo natus in noctes et in maculatus dns
q peccatum no fecit nec in ulla e dolus in ore eius. et q peccatum
hominis tollere venit no horruit tanquam pecor subire in te/
nerrima carne circumcisionis cauterium per quod in alius
tum tolleretur originale peccatum. cum dignum est et cum de/
betur ut nos q plenissimum pecus libenter et voluntarie
nos subdamus pene et satisfactioni in dimissionem cri/
minum in salute et remedium animarum. Circumcisus e quo
puer et ut sed in cuna no i no eum ihs. et hoc
valde apte sicut est. Nota cum cui apte imponitur
debet ab aliquo appellatio imponi a quodcumque istis cui
imponunt. Christo autem hymoi datum e gre mundum
ut per ipsum saluarentur oes. et ideo quemcumque vo/
catum e no eius ihs x saluator ul' saluus. et ista voz
est angelus assignauit ioseph matth 1° dicens
et vocabis nomen eius ihsm ipse enim salum faciet ppm
suum a peccatis eorum. ppm quod in se credentes salum fa/
ciet no ta a visibilibus inimicis. cum poni ab visibilibus
hoc a peccatis saluabit no armis pugnando p peccata
relaxando ut dicit remigius. et cum nis in septuaginta et
septem in ysaya. xq dns multa habuit nomina ut emma/
nuel gsiliarius deus. fortis. princeps pacis. oriens oriu
tem ia idem important tu nomen ihs. quo ad signatum

salius. et ideo sunt qui pro code reputanda.

¶ Et nota quod nomen ministrio tunc sic in circumcisione dominica cum pro fudit pro suis sanguinem suum vocatur et non eius iesus quod interpretatur saluator ut dixi. Pro hoc enim mox ostendebatur iesum esse istum saluatorem mundi in septimus apocalipsis promissum. qui passione sua et proprio sanguine suis saluatur esse populum suum a peccatis eorum. Et quod vocetur ab. an. p. c. v. o. Sic vocatio et ab angelo dicente virgini concipies et paries et vocabis nomen eius iesum. Et dicit Origenes. Nomen iesus omnis cultus dignissimum. non quod est sit oe nomen. non deduxit ab hominibus appellari nec ab eis effari in mundum. apparet quod significant dicunt eum quod vocetur ab a. p. c. v. g. Hoc nomen iesus beatus bernardus valde commendat et multiplicat extollit in primo 15 super cantica. et ibidem multas attribuit ei virtutes et effectus salutares. Dicit enim ibidem. hoc nomen iesus exercitatos exparat sensus. virtutes roborat. et vegetat mores bonos atque honestos. et castas fouet affectiones. ure ipsum cohibet. superbie tumorem sedat. sanat luxuriosis vulnus. restringit luxurie fluxum. extinguit libidinis flamma. sitim temperat anaime. et omnis nidorum sanat prurigine. Et multa silia dicit ibidem. Ex quibus verbis superficialiter dumtaxat inspectis hyi qui gaudet in exterioribus solum et gaudet de quibusdam gaudet observantiis credere posset quod hoc nomen iesus habeat

Item vim in se materialit' in suis lris. et ex mox
vt notat sit qi medicamentis quodda morbor
corporis et animi. Sic quida carnales iudei stul
te et superstitiose expressioi nois dei i effabilit sz
tetragramaton attribuebat vim ess miracula
faciendi. Sz ista no fuit mten° bti bnedi vt
patebit. Illa ergo ba a' qdq alia sillaba no se
sic intelligenda q ista vox ihs sonas i ore q
est accidens acis. Vl' ly ihs scptus qd' o solu
attramentu sic p tractu et signatu lnis i se
vim lymoi faciendi sic medicinalia lnis vim na
turale sanandi egritudies corporales. Item
ergo virtute no lnis ex se et ex sua na et ppe
tate specifica vt q stat. Nr ex aliq sacre scptue
autoitate lri pt q ex dino pacto a' ex dei spe
ciali assistencia habeat efficacia v' ppetu talium
effectuum ab expmente intentorum. quemadmodu
formas sacmentales q stat hre v' ppetu effectuum
sacmentor vim sua et efficacia ex ista meriti pas
sionis et ex dei speciali assistencia et pacto.
Primo q ly° no ihs a' ad no dei qdcuq no habe
at lymoi virtute claue dor beatq pr basilij sr
1° vbo cantici dns nr et scm no eius. Vbi dicit
sanctu enim di no no qr in sillabis quanda sac
tificativa virtute q tincat. p qr quelibet specu
lacio dei sta dino scrt et sincera. Et si no dei no
lis sanctificativa virtute in eo magis nr aliis vtus

hz ut notu esse dz Cum g pdicta va bn bsili
et quecuq; silia sic mtelligenda q; cu qs legit
psat vel audit hoc no ihs et ex hoc duc in meo
ria signati. sz dm et saluatois nri et virtute
operu suoz et bnficioz nob ipenzdz Cum hoc
notiia ggnio et memoria signati et gdi
tionu eiq virtutu et ppietatu nata e cau
sare et nonnq causat in hoie bono mul
tos effectq bonos ppnales. et no solu pdic
tos s et alios multos plures Nd' inmt et
doz beatq basilio cu in pdicta autoitate
no dicit q; qlibet placio nois dei s q; qli
bet ppculacio sed dmosu et sncta Nuia
cu ho ppculat nosit et medita quio dse
ops ifinite bonq i mese sapies largq mi
sericors et vnusalit' pfectq tuc ihs ppcula
i corde mundo multas causat bonas affec
tiones ad deu sctas et smeras Hoc est
sentenia et mtencio bn bnhardi Quia postq
pmisit verba superiq allegata mox sub
inxit hec suu mtellectu dicas Cu nomo ihm
appono in mite et humile corde bemgnu so
briu castu misericorde et oi denq honestate
et sanctitate gspicuu. eiusde q; ipm deu bipo
tente qui suo me exemplo sanct. et roboret
adiutorio hoc oia in sil sonat cu ispiraci

ihs Sumo m̃ itaq; exempla de hoīe et auxi/
liū a potente Ecce quō dog non standū esse in
solo noīe ꝑ mox vt ponuit nō transferendū
esse ad ipm̃ signatū et eiq; vtutes et exempla. et
tūc eū salutat Ecce intentoz sicut iterū innuit
cū ꝗsequent dīt Electuariū habes o aia mea
ī codito in vasculo vocabuli hymnoī nois ihs
qd est salutiferū. certe qd sanat pestes aīe:
qd nūq; ullī pestī tue inueniat resistaq; Ecce
nō dicit q nomē ihs sit illud electuariū sa/
lutiferū qd sanet pestes aīe ꝑ dicit q ī eo tacq;
ī vasculo ēconditū sit electuariū salutiferū.
et hoc nō est aliud q; xp̃ dnus per nō ihs sig/
nificatur Sicut at vasculū gtinens vngentū si
vulnei applicē non sanat id ꝑ si fracto fas/
culo effundat vngentū et vulnei applicet illud
sanat. Sic si solū legat audiat vel pferat
nomē ihs non sanat morbos aīe. ꝑ si per
ipm̃ signatū applicet cordi per attentū ip/
sius ꝗsideratoz id potest e sanare languores
aīe Qd iterū bnl̃ apte dog m ꝑmoē 19 Qd
facit oleū in vase si nō sentias in membris?
Sic certe qd pdest plus nomē salutatoris certi/
tate in libris et nō hīe pietatē in moribus?
Itaq; hīe hoc nō solū in ore sonat ē ēconditū in
cordibus et eiq; signatū nō portare ī cordibus. est

sic qui manibus contrectat vas plenum unguento
et clausum nec aperit ut ungat et sanet. Nunquid
quidem in ipso nomine inclusa est unctio spiritus?
Aperi ergo et unge ut sanaris a vitiis quæ sunt
morbi et languores animæ et hæc medicina. Et
ut melius sciamus quo hæc vasculum aperiendum sit
et ut salutare unguentum inclusum frequenter appli-
cemus animæ nostræ pro sanandis eius vulneribus pos-
sumus ex verbis beati Hildi de hac summe aliqua exempla

De desperatione

Primum exemplum est. Si quis memor immanitatis
priorum suorum forte tentatur desperatione de ve-
nia quasi sceleribus et huiusmodi memoretur illum in summi-
te misericordie qui cum sit dei filius naturalis nullus
egens assumpsit de miseratione voluntate humana
natura cum defectibus eiusdem. ut in ea per nos
potius etiam moriendo satisfaceret. nullus in corde
humani horis. Dum maneb[at] locus desperationi: quo enim
certiores esse possemus ut ad se tenerentur et
salute sicut debitum faciendi parcere velle. peta
etiam gratiam. quam per ut nos parte possimus in se sa-
tisfactionis suscepit. et hoc voluit Beatus cum v
bis dixit labitur quis in eum. Et ut insuper ad
laqueum mortis desperando. Nonne si nocet
non videtur utique non intelligitur quod nomen
illud volo quod est assiduus actus. aut non
septum quod est transitum sit a nobis inuocandum
intelligitur bene modum petitum de ipso nomine
per non signatum. Ordinem exemplum si
quis ire impetu aut impatiens stimulis agitatur
et meditatur illum ita mite in os gusatorum

† Qui fecit respirabit ad vitam? Ecce quo dicit si in nocet non vite

De impatientia

sua et horep. et sic i estra bilr pariete i oribꝫ
gruelys et adusitatibꝫ suis. qꝫ cu maledicer
no maledicebat. cu pater no gminabat.
vt dr p. petri ij. Sumo qꝫ i oribꝫ suis adusi
tatibꝫ nuqm aliqd sigm i parte ont. No
dubm talm meoria i eo cohibebat motu
i parte. et ho docet Augꝫ se ps. d. qd cuꝫ pa
riarꝫ ff cogita quod p te passꝫ e xpꝫ. qno
ad hnc no puerit term ad istas insultacoes.
ad ista flagella. ad illa ignominiosa veste.
ad ista spinea corona. ad ista lte et cetera
silia. q deꝫ tuꝫ p te e passꝫ. her cogita et
sustine patienter illa pua p xpo. qui p
te sustinuit ta magna. Et in de ofluctu
virtutu et vitiorꝫ dit aug et post eu gre
gorius i om. Nihil e adeo gue qd no tol
lerer. si xpi passio ad meoria reuocet.

¶ Verum ex m si quis gnatꝫ aut at
tediatꝫ de superiore suoꝫ preptꝫ. tentat
peste iobie. inspicat ihm. et pfitissim i
eo inueniet obedicie ex m sue pestis to
lerer cuatm. ppe enim dns ihs no solu
deo pri. cui ostat e et p ora coequalis.
factꝫ e obnꝫ usq ad morte. ꝫ et tes
tante scptua lur ij. Inferiorib ꝫ se vt
uri vgi. et Ioseph pritatis pri subditꝫ
fuit. que bꝫ laborer corpoalet ab eysde

ꝫ Tobiedicta

parentibus iperatu voluntate et hmr sustinere
vt docet sc̄s Basilius in libro religionis. Dic
ens sic. dns ptr dr xpr. ab ipa pmena eta
te parentib obediens. quelibet labore cor
poreu humilter et tuerent sustinuit. cu
ni hores esset honesti z usq egem tyr
nnoz penuria patientes. manifestu est
q laboes corporeos gtinue pferebat. nata
sibi inde acquirentes. ihs aut ob hs illis
vt stuptua testat et in sustinendo laboes
subiectoz plenaria ostendebat. et dic
Orig. Puto q Joseph intelligebat q ihs
maior eo erat. et eo tempoib moderabat
iperiu in suis mssionib. Ecce quo dns
pstabat et p hoc superioribus suis ab oib
pstanda mostrauit. A ihu go filio dei sic
pote et mortib esse subdito. sz marie
et ioseph dicitur hmoi homo pmptes
bedire superioribus suis. et si eis in aliq
melior fuit aut maior. Quarto si
quis temptat tumore supbie. meoret
ihm et maxiaz eq humilitate. ut illa sit
sibi causa et exemplu humilitate. et m
eo zpinat omes supbie tuorem. Quod
etiam cogitare pt humilitatem q filius dei
pri 7 sctus spus q sbal et coetus semetip
su exinaniuit forma serui p suis accipi
ens. humana naz pt nos hores et
pt nraz salutem assumens et sibi tomi
tate psone coptans. qd creator eptus

ñ supbia

et dns omn. et hor inuariabiliter manes
factus e vng mortalium. natus ex femina
pannis inuolutus. d duro ac arto presepio reci
natus. matris lactabat uberibus. z denu
volneatus pr iniquitates nras. z infirmitates
nras ptulit pr peccata nra. et insup cor pcti nri
tisq etiam vinculis coastricti tenebant z solu
ere. factus e p nb obnis vsq ad morte
morte aut crucis. de cui tanta dei humi
tate pr nos suos fines. pri qm bti ambo
fuit locutus d qda fmve de unitate dni
subdit. q nb ad hor dd est fres. et fnz
certe exclamandu e nb cu psalmista. z
dd. Quid retribuam dno p omib que retribuit
mihi. subdit ille quide inuenit salute que
retribuit. nos aut reddamus ut possimus. humili tes
pacis. mutua caritate. elemosinis. vi
siliis. lacrimis. pace. z dimittamus in nos
piantibus. vt nra nb a deo distant peccata
et bti dnis sc io ad philip. ij. factus e
obnis dic. quanta humilitas. p humiliauit
se ipm usq ad mortalitatis humane pti
pos. usq ad diaboli ~~pertinos~~ tentatos.
vsq ad ppli irrisios. vsq ad sputa. et
vincla. alapas. z flagella. vsq ad mor
tem. z morte et crucis subdit dnus
fere hemo humilitas exm. superbie me

dicamus. quid gloriamur? pellis
mortuina: cur tendere? principes tui hu
milis es et tu superbis. et cetera. Ter pedem
inuit. Brith. ubi s. Cui dic. Nicht. ita ut re
petit. robur. febre tumore sedat. sana
liuor volnere. Cum tu cum si quis e
frigido corde et tristis et desidiosus in dei
seruio. et spiritualibus bonis. meo ret. etiam. et
nimia eius caritas. quod dilexit nos. ac beneficia
ut prius exhibita quae sunt innumerabilia mul
ta et testabilia magna. et sunt ut su
me utilia ac necessaria. Ista tu agnoscis et be
neficia ipsa meditaris inflammabit cor eius
igne diuini amoris et dilectionis dei seruiendi. id est te
In meditatione mea exardescet ignis. quod
dilectio quasi ter facit hinc hoies primitus
ad diuinum seruicium. et ad ora spiritualia. et ita
nascitur seruicia sunt dilectio dei effectus. et ro
ad ea quasi quasi. et ad porta pondus. et
ho. vot. id dicit. et Brith. tu dic. Cui venit
stetit in facie salutare nostrum duricia
vt assolet. cordis ignauia. torpor. ta
dor ac. languor acidia. qui. id. utili.
salte qui uno pedem caritas dei. et eius
beneficia intelligit et meditatur. Dextu

9 acidia

10 ira

Si quis forte prouocatus a proximo per vanam iniuriosa per gruelias aut per vituperia appetit se vindicare ipsi silia reddendo mox cogitet illum et consideret quem mittit ipse fuit i respons quo et ad vana gruelosa non clamose et dure sed quiete et benigne non verbis amaris et mordacibus sed blando et humili sermone respondit ut per hoc aduersarium frangat et malicia commutet et sanare. aliquando per hoc orabis nobis domine ma suetudis dare de hoc summas ex suis responsis omni exemplum habet iohannis viii
Cum iudei dicerent dnm samaritanum esse eum iudeum et sabbata dissoluere et diceret eum demonium habere et opa dina ascribent demonio et magice arti. Ipse tanta gruelia accepta non se vindicat verbis atrocibus non verbis clamosis non per gruelias et iniurias sed paucis verbis mansueto et blando sermone respondit dicens Ego demonium non habeo sed honorifico dnm meum Ecce tanta iniuria suscepit dns non irascitur non gruelosa verba reddit qui esta si eisdem diceretis respondere voluisset et dixisset vos demonium habetis verum ipse dixisset. quia si ipsi de

monio fuisset. ta prisa dicit de deo no potu
issent. s aspta iuria et qd vnus fuit dicere
noluit. et quae hos vt putat? cte. s sic
ait gll ideo ut p her nd inuet. ut cu a
p tes et ex flte gtuelas atripuit. cor
et vera mala tuteas. ne forte mysteriu
uste correctos. i arma vertas furoris
Septimu si que inimicos sus dapnificauit
aut dapnificare conat. et ideo si de eo
vindicare desideat p zeale dapni illa
tos in corre in zebo aut honore. ita illa ap
petito vindicte et i firmitas aue sue a
qua vt sanet cogitet ihm et gsidezet
quo ut ds potuit omis inimicos suos qsodz
placuisset pdere a anichillare. aut et
mox ad infernu mergere. Z tu epis pe
ptr et cor ire cessit vno Z fugit or
ph de herode. a cui furie i egypto ayt
ij. Z de iudeis ioh viij. vbi dr q cu e
um voluerit lapidare abscondit se Z ex
iuit d templo. Z quae nisi ut nos doceret
p no zdendu malu p malo ex limore
vindicte. sed potius ire cedendu. vbi et
zeptste poterit vn gll se eade loco
dt Quarta humilte ira p xi furere deat
ffendat ho. si furore irasteriu abscondu

derlia[t] se deo. Neq; gotsegt aliqtas iniurias
exigat. neq; quisq; quicq; reddat. imita
tores eius dei. glosig. iniuria tace. fuge
q; respondeo. supare. Certum si quis de
plucerit qua de proximo sustepat nil dicte
vindicate. dap; verbis sit aut factis
sibi iferre. ti vindicare cogitat idirecte
sit. ipse sotracos bnficios. q alias ei facta
erat. Cogitet tlis ilm. et qd fecerit quo
ppter peta quibus offendit. erga omnes filios ire
et ipse tm vltatem ppter ho sotraxit huma
no gni bnficia sibi nata. sed auxit: qm
cu ppter peta esset dyaboli plate stricti.
debitores mortis eterne. nec habuit vn
nos liberare: ipse se ipm nb dedit. i pcm
redep of mte. et ita ut dicit aug. sup io
hanne. Vo merita mea et opa bona. sed
peta quibus offendit traxerunt deum de ce
lo ad tra. Ver qd fecerit ho in deum ilm.
et ppter eum ar ipius exemplo. no ex odio
aut intencio vindicte proximo ppter offe
sas suas subtrahat bnficia q alias ei ex
hibitrus esset. aut quibus dignus et aut ne
cessarius In hac triplici mitrate sed ma

suetudine. q̃ z aliqn̄ pana diri solet. z
q̃ ꝓtra ē morbo aut nr̄ quē ira odi
ū a appetitu idebite vindicte. z ideo ip
sius sanatiā. q̃ ꝓtra ḡtis sit curada
In hys itaq̃ tribus imitem̄ dnm ihm. q̃
i9 virtutū mititatis et sōl et humilitatis
ipe se nūq̃ speciē nīgm̄ exhibuit z dor
tore. cu ch̄t xi° dicit. discite a me q̃
mitis sū z humilis corde. ꝓ ꝓ aug̃
in de vīs dni. no ait discite a me ce
los fabricare et mirācla facere. ꝓ q̃ mi
tis sū z humilis corde. descendit ē ho
ūb a salutōe nr̄o. vt sim̄ mites mo
ribus z humiles mētibus. mites quidē mo
ribus. vt tīquillo aut ad pxīm̄ ꝓnato
nemīcīm ledat. nemīcīs q̃dēpnēs. de
illo idebita sumat vindicta. q̃ si ego
habētu fecerīt. ītū i ho habēt sīs ī q̃
vere sūt humiles i corde. q̃ pdēta triplex
rīs iudicīū humilitatis. z plus q̃m ḡtiz hū
hard in exteriorib̄ signis. dicente aug̃ in
epla ad ꝓbam. ꝓfacile ē vestem hre
ḡtepta i cliato capite incedē. velu

supercilios mittere. Oz vero hujus parva ostendit iniuria. Nonne si quis tentatus in predite avaritie desiderat divicias multas. altos status sibi. Z cetera humoris: desperat ultimo consideret. quo humoris divicias dissuasit suis. ppter pretium quod in eis est. Vnde ait xl° dixit dives difficulter intrabit in regnum celorum. quod intelligendum est et de eo qui actu habet divicias. et de eo qui affectu i divicias ponit. sicut fere omnes sunt qui divicias possidet. et ponitur divites fri de c° ipsi primi exposito. Ita dicit dns quod sit impossibile quod salvetur. Z hoc in fide vbi prius facilius est camelum per foramen acus transire quam divite intrare in regnum celorum. Quid igitur possit hoc si omnium sua indigni intrent. Z ave sue detrimentum patiantur. Habet et divicias dns quas tempsit et nos suo exemplo contemnere docuit. quod vt ait apls cum dives esset pp nos factus est pauper. ut ipsi nos inopia ditaremur. et ut nos sic celestes divicias mereremur. maluit eam sibi egere vt quibus

habundat et maxime si hys q voto astringit ad vo
luntaria paupertatis. ad omnipotentem tolle salte in
particulari abrenuntiare: stimulat forte appetitu ha
bendi. thesauri possidendi. quia. zelo vtendi
pro libitu. et spiritus. ilm. 2 quo quisque ex pau
pertate tanquam medium aptissimum acquirendi vir
tutes. et tanquam viam securissimam puenienti ad
glam. nb vbis et exemplis multiplice quemadmodum
verbum quod ait vij. d. Nolite vobis thesaurizare
thesauros i terra. sed thesaurizate vobis
thesauros in celo. Cum autem subdit dicens
vbi est thesaurus tuus. ibi erit et cor tuum.
si quo thesaurum tuum i terra posuisti. nemo in
dat tuis dapinis sustinebit: quia corde maebit
illis terrenis affixus. et sicut illorum finis. carebit
celestibus. Nec aliquid excelsior potueris cogi
tare. Si autem spreueris et abrenuntiaueris terrena. pos
thesaurum tuum in celestibus. et adhibebit cor
tuum deo. et eum amando. et per eum oratio fa
ciendo. erit cerebro ad eum elevatum et tu
de ipsa habite affixum tanquam centro suo quiescens
beatifice. Item ait quo. dixit. filius Nolite pos
sidere aurum neque argentum neque aes neque
pecuniam i sumis. neque duas tunicas neque
da dixit Si vis perfectus esse vade et vende
oratione quae habes et veni sequere me. et ait
vos illis qui perfecti dni et ut liberius possetis va
care diuinis oratione et affectu zelare ut beatifica

unt d. Bti pauperes spu. qm ipoz e ꝛg
celoz Et lut vi. bti pauperes qm vrm e ꝛg
d. Excepto vero ub pauper q̃ qnedat i se et
et i sua sitissima mte In se quidē vt dxi
et in pcto sunde aut ub altissimi pau
ptate i suo cui ingressu d mdo natq̃ e
i via. z alea domo. no i sua. no i aiorꝫ
aut ꝯsanguineorꝫ domo. No in gdusto stabulo
deuniati hospitij. ꝑ in loco vago. ac gn na
tq̃ e z nihil p̃ nisi inolutq̃. atq̃ ny arta
pseptm iclinatq̃ Hic z i suo egssu de mdo
nudq̃ pendebat i cruce z mortuus i alea sin
done e posito et d alieno sepulcro. mrez et
sibi elegit ditissima quidē in virtutibꝫ
mdis et excellentissime sn tis. pauper vero ny
ralibꝫ bonis ut supiꝰ dxi ex aū te bti basi
li et et teste bto Hieronimo mariꝫ ꝓprios sibi
z filio suo ncia acqsit. Felix questuaria
d eq laboribꝫ mutrij voluit i eq e tra
z plendo eq orbis treasꝫ z qui hitat in
ea. Ita go hmod ho ꝛspiciat ihm. qsudet
eq vba z excepla. q̃ ub ptulit pauper tq̃ z
cpde suis vbis z exceplis qmoltq̃. ipam
pauper libenter amet. secure teneat. qe
matrem e z mutrem et rustros zlugros z
ipam letanter amplectat. tanqm i ipo
metu valde aptu ad pueiendu ad vi
tu pfitaz. eoq hmoi pauper tq̃. qualiter
exibere zlnquit stuz et si i tezaurorꝫ

abstinet gaudiam et hūdi facit ēt volūtēs
tollit amaritudinem. resecat superfluum. auferit
sollicitudines anxietates. extinguit cupiditates.
nutrit caritatem. et disponit animam liberem ad
bona spiritalia. Quid dicis? quare cum non liceat te
ea tenere. erit animus hominis aptus celestia
cogitare. Ad quod est quia maioris nūtis te
plus retentis astringit. ie qui sub altissimo sollici
tudine et cura fruunt. apta libertate. ac
felici otio. ab occupationibus sibi. Et qui sunt
exteriorum curis exhibendos distrahendos
de victu vestitu et aliis vite necessitatibus hoc
te mensura. Dignum etenim est quod vinc
quisque tanto sit sollicitior. quanto operi spiritali. quo
ea quibus indiget quiescit amplius et sine dolo
re. id est docet ipse inde gratiam vita di
cens. Cum otiosa vita ipsum non spiritalis
vivere mere perdu vinit. Nam si quis
illa corporis non tamen cura sollicitat. illa occu
patio doctrine sollicitudine inquietat. illa lti
gatio festat. illa calumniosa exagitat.
Quid aliud cogitare debet hanc molestiam et hyp
silium liberum. Nisi vim ad melius proficiat. vim
vita sua profectibus renovat. virtute augeat
et per tpalibus que gressit. spiritalia bona possi
deat. et hyp diuitiis adhuc se exercat. earum ap
plicetur et diligat. Quid ergo si quis est luxuriosus
turbator pacis. seminator malorum et iste

discordiarum. et in detestabile dominum sapientum. qui putat quod dicit quod sex sunt quae dominus odit et septimum detestatur anima eius. et in septimo ponit eum qui seminat discordias inter fratres. hinc ho se quis thesaurizat thesaurum quidem quod pax nostra est. et quod ipsum eum nuncium dei et horum pax fratres est. beatum ad Ro. v. cum esset semper inimici zelantes sunt deo per mortem filii eius. ipse fecit utrosque unum iudaos et gentiles velut duos parietes venit in lapide angulari. et fecit eos habitare unanimes in domo sue ecce ipse ista vera pacem intimat. quod beatus angelus et gaudia voluntas bono mundo. sua nativitate annuntiat. primo nunc sit angelus cantabat Gloria in excelsis deo et in terra pax hominibus. non quidem omnibus. beatus angelus sunt hoc voluit. beatus angelus sunt illud fecit. ecce adhesit mihi praemium. quia placuit omnibus dei voluntas et omnia quae operatus sum in ipsis sunt alienis. ut sunt illa sit ipsa sunt admisa. et ita quod est caritas est. quia hunc principium voluntate. quia in ipsis et in ipsis gaudium et bonum et vinum pacifice et quiete. et qui gaudet in bonis moribus. et longam ad vitam. si sunt hoc voluntas. et si aliquis pugnantes non habent commoda pacis extinguit. habet tamen aliquid rorde ad deum et ipsum. et est extinctum ad omnibus eius quantum. et ipsum. et de illis canebat angelus dicens Gloria in excelsis deo et in terra pax hominibus bone vo

|| emendauit

ledes. Hanc et pacem omnibus fidelibus suis christus v. de
Beati pacifici | et pro premio promisit eis quod filii dei
vocabuntur et hoc est maxime dignum. Unde dicit glo-
sa in n. q. si vis congregari deo in domo regis sumere quam alii
sibi hanc pacem dei ipso pacifici quia filii dei vocabuntur. Et
fidelibus suis pro testamento reliquit. Cum dominus in suo recessu de hoc mundo
dixit pacem meam do vobis pacem relinquo vobis. Io. xiiij
dicit alius considerat illius hoc | et ut sedem cum pres te vot
vade bonos in eterna beatitudine vobi dies meo
compenitur noctibus | iniquitas hanc pacem | et post [illegible] pro
Ro potest ad hereditatem domini pervenire quia testamentum
pacis noluit observare | et sedet. non potest quod dica
dereo ad vocationem christi qui desideros vos esse christianum. Cum
sit dominum et hominem | contra conservat hominem in eo dum te nos
magestate et hominem | dominum confidat opotet eum
subdat observatione mandatorum. Consideret quod si
nulla causa. ut dicit apostolus ad hebreos [illegible]. Ymmo ergo vos
hominem et erubescat aliquid vetitum audiens coram deo
per a facere dicere aut cogitare. Et si consideret de se
dominum bonum. et eo amet super omnia tempore
desiderabilis. In hominem vero nature carnem sibi et
spiritum in i. exterioribus passionibus. quia et polis. utique modo
et effectu. in eorum spiritus palligata [illegible]
sit ira mundum [illegible] fide primo studeat componi.
contra passio. et viribus suis contra spiritum ut et bona et recta virtus
pariat. caritatem et dicens sobrietatem sit hominem castitatem et ceteras [illegible]

Quanto enim homo est xpo in hys silet hic in
vna. tanto erit sublimior et pi ppiq'or
in glia Ad qua nos pducat ihs xpus dns nr
qui hodie primo p nos sang nr suu fudit.
et qui cum pre z spu sto vivit z regnat vnus
ds in scla benedictus Amen .:

Cum natus esset ihs Epphie ~~f. dnicte~~
in bethlee iude. in diebus herodis
regis. ecce magi ab oriente vene
runt iherosolima dicentes. Ubi est
qui natus est rex iudeorum. vidimus
enim stellam eius in oriente. et venimus cum muneribus
adorare eum Audiens autem herodes rex. turbatus
est et omnis iherosolima cum illo Et congregans omnes princi
pes sacerdotum et scribas populi. sciscitabatur ab eis
ubi cristus nasceret At illi dixerunt ei in bethlee
iude Sic enim scriptum est per prophetam Et tu bethlee
terra iuda nequaquam minima es in principibus iuda.
ex te enim exiet dux. qui regat populum meum ysrahel
Tunc herodes clam vocatis magis. diligenter didi
cit ab eis tempus stelle que apparuit eis. et mit
tens illos in bethlee dixit. ite et interrogate dili
genter de puero. et cum inveneritis renunciate mihi ut et
ego veniens adorem eum Qui cum audissent regem ab
ierunt. et ecce stella quam viderant in oriente an
tecedebat eos. usque dum veniens staret super ubi erat
puer Videntes autem stellam gaudisi sunt gaudio mag
no valde. et intrantes domum invenerunt puerum
cum maria matre eius Et procidentes adoraverunt eum.
et apertis thesauris suis obtulerunt ei munera
aurum thus et mirram Et responso accepto in somnis
ne redirent ad herodem. per aliam viam reversi sunt
in regionem suam. Math 2 primo dominica post

Cum omnium quidem cristi nativitas primo est ma
nifestata iudeis. vz pastoribus ipsa nocte nativitatis

de dni nativitate xi
manifestacione quo
ad utraque natu

qui eis angelus apparuit. et nuntiauit natum esse in bethleem saluatorem mundi xm dnm. quem et venientes bethleem viderunt et cognouerunt. ac omnibus q viderat et que audierant de hoc parulo nuntiauerunt. Hoc manifestata est gentilibus. cum hodierna die venerunt bethleem. et ibi inuenerunt puerum ihm cum maria matre eius. quem vera fide agnoscentes. vt deum et hominem adorauerunt. et ei munera obtulerunt. Qn vero illarum manifestationum. ostensa est nobis veritas vtriusque nem in xo. sed humane et diuine. Humane quidem in hoc. q vtrique sed pastores et magi inuenerunt puerum parulum. tenera habentem membra. et indigentem materno respectu. sicut ceteri pueri nouiter nati. Diuine vero in hoc. q illi puero etiam celum famulabat. sed angeli celestes spus. qui in eius natiuitate apparuerunt. et nouum sydus qd magis apparuit. et eos ad xm usque pduxit. Vnde effulgentia in quodam sermone. Puer ihs parvus fuit in presepio. immensus in celo. vilis in panis pnosus in stell. Iste puer in presepio qdem pusilo collocat. sed magnus in celo mirabiliter operat. Permittit se mamibus in terra portari. sed prepit sibi celestia famulari. Quid est o q infantile attendis etatem. et eius diuina non intelligis potestatem. Sic fuit veraciter intimata pueri hui natalis diuitas. et natalis humanitas. De ista sda manifestatione que gentilibus hodie facta est pnus loqui euangm a principio dicens. Cum natus esset ihs in n
bethleem iuda in diebus herodis regis. Per qd ostendit euangelista xm n
natum esse tunc. cum primo ablatum fuit iudeis regnum.

qr tpe lycodis. qui fuit genitl. qr ydumeq. et pmq
rex alienigena m ihrlm. et super ppm iudaicm
Et hi fuit ppheticatm a patriarcha iacob gen xlo
Vt sepe superiq fuat declaratm Consequenter dicit eu
agelista Et cr. ma. ab. o. ve. ihe. di. Vbi e. q.
na. e. rex. iu. vi. em. stel. eiq. i. o. et. ve. eu. mu a.
e. ¶ Vbi nond p°. qr cu ppls yrahel exies de egip
to debellass seon regem amorreorq. et og regem basa.
et ppls eorq. vt hec nm 21. et venisset ad campes
tria moab. misit balach rex moabitarm ad ba
laam ariolm et magm. petens vt veniret ad se. et
maledicret ppo yrahel. vt possit sic facilq eu
debellare. et balaam vocatq venit. m tentone et vo
luntate maledicendi ppo yrahel. s dns i eius
ore pro maledictione posuit bndictoq. vt hic nm
23 et 24 Et cu vidisset ab alto montis israhel
in campestribq demorantem m tentoryb suis. cepit
ppheticare multa. et mt multa ppheticauit ecs
de adventu xi dicens Videbo eu s non mo. i tue
bor eu s non ppe. q. d. xpm de hi ppo sm car
nem nasciturm videbo. no m psona ppria. s i me
is posteris. sz m psona magorq. de quibq loqm
cuag° Et ideo dixit intuebor illm s non ppe. qr
adhuc multm restabat temporis. usq ad xi adve
ntm Consequenter pdixit signm. qd futurm erat i
xi adventu d. Ori. stel. ex ia. Per hi ppheticauit
de hac stella. de qua loqm cuag^m. que i xi na
tivitate apparuit. et magos ad xm natm pduxit.

de m monetur magos ad stel le attentionem

de ppheria balaam

Et seqũ Et virga q surget de ysrahel .xx9 qui
di virga ꝓpter regiã potestate. ꝑm id ps 2i de co
loquentis Reges eos in virga ferrea ꝛc ¶ Q° est
ratio hoc nondũ q̃ sic allegat S T 3 pte simme q 36
et sibi in hoc Augs de questionib9 noui et ve test/ q̃
magi illi tradicoz balaã sequebant. qui dixt ori
et stella ex iacob Vnde videns in hora natiuitatis
xi stellã ex ordine. hanc esse intellexerũt quã
balaã futurã indice regis iudeoz ꝓphetauerat.
Et remigio reitat/ pluribus optimoribus subdit Alij
vo dicũt illos fuisse nepotes balaã. qd magis int
etiã est credendũ. q balaã int alia q̃ ꝓphetauit
dixit Orie stel ex ia. Illi vo hinc hanc ꝓphetiã
mox vt viderũt stellã nouã intellexerũt regẽ natũ.
et venerũt. et sic hanc stellã futurã vaticinio bala
ã nouerãt. et erant successores ex hij igi stelle vi
sione moti. et ex ꝓphetia balaã. qui in illoz regi
one quondã habitauerãt. et ex ãmonitionib9 ã
gelicis. et instinctu spiritus. ipi magi mouerũt se de
loco. et venerũt in iudeã. ad adorandũ xm natũ.
Q̃ at habuerũt ãmonitiones angelicas et inspira
tiones diuinas patz. q̃ dicit Augs i ꝑmoe de hoc festo
q̃ ab angel aliquas monitiones et reuelationes ma
gi audierũt. q̃ stella xm natũ representaret Et
leo papa i ꝑmoe de hac festiuitate dicit Preter illã speciẽ
que corporeũ mentauit obtutũ. fulgentior veritatis
radius eoz corda perdocuit. qd ad illuminationẽ fidei
pertinebat ¶ Tertio nondũ q̃ iterũ allegat S.T.
a Cris sr math et Augs i ꝑmoe pnitis festiuitatis

de tpe apparitionis stelle ac quibusdam dubijs circa hoc inuestigib9

dicit. q stella apparuerit magis qi per biennii an
natiuitatem xi. et tuc primo se ad iter preparantes a
remotissimis partibus orientis venerunt. ad xm iz die
a sua natiuitate Vnde et herodes stati post recessu ma/
gorum videns se ab eis illusu mandauit omnes pueros
a bimatu et infra. dubitans an tunc xs natus esset
qn stella apparuit sm q a magis audierat Dicit
enim ewis per biennii an natiuitatem xi. et perfecti sunt. et
stella eos precedebat. et neq esca neq potu defecit in
peris eorum Communior est tn opio doctorum q tunc primo
stella apparuit. cu xs nasceba Vnde gregorius dicit
q redemptori nato pastoribus in iudea. angelus apparuit:
sm magis stella Ex quo apparet q sm eu stella no
apparuit nisi nato dno. tunc sz qn pastoribus angelus
apparuit Ihs fulgencius dicit Stella dnice natiuitatis
nuncq apparuit prius. sed ea tunc puer recanuit. et magis
premia deputauit. q mox puero officio esse desiit.
Dicens quo tam cito poterant venire in bethlee
Ra q stati visa stella magi iter arripiebant. et in iz
diebus illud longissimum iter preceserunt. pfi quidem ad/
ducti diuina virtute. parti vo dromedariorum velocitate.
et lo si venerunt ex extremis partibus orientis Vnde glo
dicit Non est mirandum eos in iz diebus venisse in bethlee
cum equos arabicos et dromedarios habuerunt. q sunt
veloces ad iter Quida tn ut remigius dicunt eos ve/
nisse de ppma regione. vnde fuit balaam. cuius doctrine
successores fuerunt Dicunt autem ab oriente venisse. qr
terra ia est orientalis respectu terre iudeorum Dicentes

Herodes stati ut vidit se illusu a magis iussit omi
di pueros. quae igi a bimatu et infra. ni qr a magis
ignouit stella an xi natiuitate ut prius dictu fuit
Sc° apparuisse Ro 2 pm mgrm in hystoriis qr herodes vi
dens magos sibi mchil nuiasse. putauit eos visione
stelle deceptos. et ideo erubuisse redire ad eu. et ideo
ab inquisione pueri cessauit. p eu audisset fama de
hys que dicta erat a pastoribus. et maxime ppheti
as symeonis et anne. sensit se illusu Et ideo irat
valde et times se perde regnu voluit occasione illius
pueri des pueros de bethlee perde. ne puer iuuenis
euaderet Ez fuit ab executione hys facti impeditus
Quia citatus erat roma. ad impetitos suos filios.
ipm accusaturu: et ideo tunc no fuit ausus pueros
interficere. ne eu alius facinoribus suis accusaret de
tanta crudelitate Eundo at roma et manendo ibi.
et redeundo in iudea apposuit annu et plus. et ideo
fere post duos annos a xi natiuitate ad regnu suu
reuersus. et in regno a romanis iuratus. qr sententia
pro se con filios habebat. tunc po applicuit puerorum
nece. quia antea cogitauit. et sic omnis fuit a bi
matu et infra pueros. qr ab ortu stelle et ab iqui
sitione magorum fluxerat fere duo ann Cx° nond'
de quidditate stelle. qr iterum allegat Et vs Crisis super matth. d. qr stella
que magis apparuit no fuit una stellarum celestium
Manifestum e po. qr qde nulla aliarum stellarum celes
tium illa via incedit Hic enim stella mouebat a septen
ab orient e trione in meridie. ita enim iacet iudea ad ipsi de Un
magi venerunt vt Crisis dicit Stelle vo celestes mouet
ab oriente in occidens Ro° patz hi° ex tempore. No

cum solū apparebat in nocte ꝑ cet in media die. qd'
non est virtutis stelle. ꝑ nec hunc // 7° qr quoq; etiā
in die apparebat quoq; aut occultabat. Cū eēm ma
gi intrauerūt ihēm solimā occultauit stipam // 8°
qr nō habebat q̃ timuū motū. ꝑ qm oportebat ma
gos ire etiā ipa ibat. qm at oportebat stare stabat.
sic et de colūna nub que erat in deserto // 9to qr
nō sursū manēs partū virgis demonstrat. ꝑ deor
sū descendēs hō fuiebat Si igit fuisset in orbe celesti.
vl' etiā in suprema regione aeis vbi comete generant.
nō potuisset determinatū loū vbi erat puer ostendere. et
ideo patet q̃ fuit i ꝓpinqua pte aeis Et dit Aug
i ꝑ q̃ stetit qi sup caput. tanq; diceret. hō est q̃ natus
est rex. vt que loquendo monstrare nō potuerat stando
monstraret Et dit Cris q̃ hō nō vi esse ꝓprium stel
le. ꝑ virtutē tota dā volis ꝓpter qd' dicit aliq; q̃ sic
descendit sic baptisatū dnm in spe colūbe ita
magis apparuit in spe stelle Aliqui at dicit q̃
angelq; q̃ apparuit pastoribus in spe humana. ap
paruit magis in spe stelle Probabilius tn vi dicere et
q̃ fuit stella de nouo creata. nō i celo ꝑ i aere vi
cino terre. que sedm dei voluntate mouebat Vn leo
papa i ser de epli Tribus magis in regione orientis
stella noue claritatis apparuit. q̃ illustrior ceteris
pulchrioribus sideribus in st intuentiū oculos atq; ꝓ
uertet Vt q̃ festi aduertere nō esset otiosi qd' tū
insolitū videbat Et sic hō stella nō erat vna de
celestibus. ita nec erat cometa. qr sic nō e sentita
motū celestiū stellarū. ita nec cometarū. q̃ nec de

Cur gentibus per stellam pastoribus per angelum annuntiatus. qui fuerunt erroribus dominationum ex astris coniectata est xi natiuitas infecti. Dicens quae ds voluit xi natiuitate per stella m dicae ge

die apparent. nec cursu sum ordinatu mutat. Potuerunt go ex hac hystoria postea audita gentiles erronie estimare. qp xs natus fuit sm exigentia stellarum. Vide de ho m lectua sc mathi. Nondum est de ho secdm s t u s. qp xi natiuitas po manifestata est pastoribus ipa die natis xi vt dictum e prius. Po magi venerunt 13 die natiuitatis quo celebrat ho dierum festiuitas. Si cum reuoluto ano a duobus venissent ipm m bethlee no inuenissent. cum dicat luca 2 qp post oblationis puri ihu m templum reuersi sunt i galilea. m ciuitate sua sc nazareth. // Po aut manifestata est iustis sc symeoni et anne qui ceciderunt i templo die Mo manifestatio debet fieri per ea q sunt familiaria et magis ysueta illis quibus fit manifestatio. Viris at iustis familiare est et ysuetum interiorus spiritus edoceri instinctu absq signorum sensibilium denotatione. Alii aut sensibilibus dediti rebus per illa sensibilia ad intelligibilia adducunt. Symeoni go et anne manifestata est natiuitas xi per interiorem instinctum spiritus sm id luce. Nunc dimittis a spiritu symeo no visurum se morte n prius videt xm domini. Pastoribus at magis tangit rebus temporalibus deditis manifestata est xi natiuitas per apparitiones visibiles. Pastoribus tangit iudeis apud quos frequenter facte sunt apparitiones angelorum reuelata est natiuitas xi // ipsis at magis qui assueti erant in ysideratione celestium syderum. manifestata e per signum stelle. Quia dicit Cris. Per assueta ipos dibus

Cur stella se subtraxit magis ihrlm ire tantibus

vocare voluit ipis qdescendes. Ulterius nondum quia sic
n dicit Augustinus in sermonibus Ly. festi. Stella quam magos perdux
it ad locum ubi erat cum matre virgine dominus infans. po
terat eos ad ipam perducere ciuitatem bethleem in qua natus
est dominus. Sed tunc subtraxit se donec ciuitatem i qua nasceretur
dominus etiam iudei testimonium perhiberet. Ut sic generali
testimonio confirmati. sicut dicit leo papa ardenaori fi
de expeterent. quae et stellae claritas et apparentia au
toritas manifestabat. Si enim stella quam eos perduxit
ad iudeam uno itinere eos perduxisset ad bethleem. tunc de
ly. quia ille esset dominus natus solum habuisset testimonium ex
stella. sed tunc in ihrlm ex responsione iudeorum audiue
runt testimonium ex scripturis. et de loco nationitatis xi
Et cum stella ipis exeuntibus de ihrlm apparuit iterum et
eos ad puerum perduxit. tunc de ly. quia ille esset puer natus
n rex iudeorum dominus. cui etiam sidera famulantur habebat
duo testimonium. sed stellae et scripturae. Per quod multum fi
ut eorum fides confirmata. Ita quod ipsi annunciant natiui
tatem xi et interrogant locum. credunt et querunt. tanquam
designantes eos quam ambulant per fidem et desiderant speci
ut dicit Augustinus i sermone Ly. festi. Iudei autem indicantes
eis locum nationitatis xi. silentes facti sunt fabris i archa
noe. qui alius ut euaderent prestiterunt. et ipsi diluuio
perierunt. audierunt et abierunt. inquisitores duxerunt
et remanserunt ductores. silentes lapidibus qui alius via
ostendunt nec ambulant. Diuinitus nutu factum est
ut stella subtraheret et ut humano sensu irent
i ciuitatem regia ihrlm. et ibi sermo xi nationitatem
nunciaret. ut iudei xm non rapientes inexcusabiles ha

de magorꝫ diligentia qm sicut et in deorꝫ negligentia

berent. Ita xꝝ fuit iudeis multiplicat in lege prmissis et ꝓphetis. Propter qd' cū magno desiderio debebant expectare eius aduentū. et cū gaudio eū suscipere. et circa hoc diligentissimi esse. Et scierunt locū in quo nasci debuit. qr in bethlee. vt ipsimet magis responderunt. Et insup scierunt aut scire potuerunt qp iam tempus fuit in quo xꝝ nasceret. hoc eum scierunt pn̄ ex ꝓphetia iacob et danielis. vt dictū fuit superiꝝ de adventu. Et audierunt gentiles testimonio stelle ipis nūciantes iam ym venisse: et in no erat moti ex hijs oibus ad querendū ym. ad eundū per breue ꝓpaciū in bethlee ad puerū venerandū. qd' in eis maꝝ fuit negligencia. magna acidia. magna et multiplex culpa. que eos i excusabiles fecit. Per hanc etiā gentilium diligenciā et in deorꝫ negligenciā. figurabat. qp fides xi esset a gentilibus deuote recipienda et a iudeis pro maiori pte i infidelitate permanentibꝫ refutanda. qr magi qui gentiles erant ym deuote quesierunt. et inuenerunt adorauerunt. Sacerdos at iudeorꝫ audiens ym natū per celeste signū. in nullo moti sunt ad ipm querendū siue venerandū. In quo bn̄ impleuit illud ꝓphetiū. quibꝫ no est nūciatū de eo videbunt. et qui no audierunt intelligent. Residuū qre in lectiā sr̄ mathi. Et i. do. iuc. pn̄. Leo papa

si lectiā cacē qreī lira ad gtmuo thōe

Nuātitate parūm. aliene ope indigūm. fandi ipotentē. et nulla ab humane infancie generalita

te disaretu. qz sicut fidelia erant testimonia q i
co maiestate tuisibil diuitatis asseruerunt. ita
pbatissimu debebat esse sempiterna illa essencia
vera hoiis susceptisse natura Cu. ma. m. eiꝰ. Cris
Inuenerunt puerum cu maia matre eiꝰ. no dyade
mate coronata. a m lecto aureo reybente. sed
vix tunica vna habente. non ad ornatu corporis
sed ad tegumentu nuditatis. quale hre
poterat carpentarij vxor peregre gestiuta Si
qꝰ regem terrenu querens venissent. magis fu
issent gfusi q̃ gfisi. qz tanti itineris laboze si
ne causa suscepissent Nuc at qz celeste rege quere
bant. et si nihil regale videbat i co. tn solius
stelle testimonio gtenti. gaudebat oculi coꝝ gtep
tibile puerum respice. qz spus m corde terribile
eu monstrabat Gymo de cassia ingrediunt
magi padochiu. supellectili nulla instructu. hui
mamis copis et rebus familiaribus ex oi pte pri
uatu. et aio religiosi. mente puri. fide firmi.
ex signo eis desup dato ipis vsq illuc pmo facto.
non turbabant. non scandalizabant. qp nihil
inuenint. nihil vident aptu regie maiestati. et
cu rege quereret indeoꝝ. inuenerunt puerum i pos
tem fandi Circa id Et m do re Mondu qp dns
in oi vita sua no solu vo. s etia opere docuit
nos gtenere terrena et amare celestia Na i tota
vita sua paup esse voluit et fuit. qꝰ ad terrena.
sed ditissimus quo ad spiritualia. sz virtutes suas re
Vn m eiꝰ ingressu in mundu no habuit nisi

Q magi no terrenu s celeste rege quesierunt que i paupertate inuenientes vt deu adorauerunt

Ex hospinian

viles panos quibus inoluebat. et in aliena de
natus est. et in alieno arto presepio reclinatus.
et in sua quersatione in hoc mundo in tanta pau
pertate vixit. qp cuidam ipm sequi volenti dixit
ut hec Matth 8 Vulpes foueas habent et volucres
celi nidos. filius aut hois no habet vbi caput suum re
clinet. q. d. Bruta habent latibula sua in quibus pos
sunt latere. ego aut no habeo domicilium in quo pos
sim me reclinare Et in egressu de mundo nudus pere
dit in arcte. et mortuus inolutus est aliena syndone.
et in alieno positus est sepulchro Sic etiam elegit ma
tre pauperem. unde in temporalibus ut audistis a tribus
sp vix habuit tunicam. &c. B ditissima fuit in caritate
et virtutibus Et quae putatis ita elegerit dns pau
pertatem in se et in sua sanctissima matre. nisi ut p
dixi vt nos doceret despicere terrena et amare celes
tia. et vt contentarem in necessariis vite. et neq qd
amaremus altos status in diuitiis in potentiis. ac eo
qd facilius est bene se habere in mediocri statu et insuf
ficientia qm in alto statu et in sup habundan Cum
ex in summe possimus ex hoc. qd homo parum aqua aut
mediocrem facilius transit et sine periculo. in magna
vo alto submergit Sic in deposito sic parum a me
diocre onus homo facilis portat. magno vo onere
nto deprimit. et sub eo cadit Sic in deposito Cu ma
matre eius. a qua nos auertens aspectum. ignouerunt eta
te iuuenculam mox ordinatione grandeuam. sapientem.
pudam. apte verecundam. atq modestam. pauperem. et
in ipa paupertate letantem Et p. ad. c. Cris magi

pueru viderunt hominem. et agnouerunt redeptorem illuminati
in fide. Et Symon de cassia. Fruste a tam remotis ptibus. tanto fuissent pducti tpe. nisi eos puer in fide
solidasset. qua eum in illa infantia. in ia puericia. in ia
for seruili. in ia carne mortali. in istis cunabulis. in istis
vilibus fasciis. in io padochio desolato adorassent.
adoratione latrie. vm eternum. vm increatum. q pro nobis
caro factum. et vnum ipsum dnm. cui debet hono et glo
ria in secula seculorum amen. Et que aio colunt. flexoq corpore venerant. illum cetis muneribus profitentur. qd se
n Et ap. th. su. ob. cu. mu. au. t. et mir. Et dicit Re
migius. q quilibet eorum his tria optulit. Cris sic matth.
Si magi regem terrenum querere venissent. fuisset gfusi.
qr tanti itineris laborem sine causa suscepissent. Vnum
ner adorassent. nec munera obtulissent. Nunc aut et
celestem regem querebant. et si mehil regum excellentie
in eo viderunt. tm stelle testimonio gentili adorauerunt.
Viderunt eum hominem et agnouerunt deum. et obtulerunt dignitati xi quemenia. aurum quidem ut regi magno
thus qd in dei sacrificio ponit. vmolant vt deo.
Mirra qua mortuorum corpora condiunt. offerunt tamq
pro salute omnium moriturum. Et no q magi tria ha
bentes axo. sc corpus animam et res. de istis oib gomagum sibi prestant. ipm honorando de substantia corporali. qr prouderunt humiliter. de sua spirituali. qr
adorauerunt fideliter. cum sua tpali. qr munera ob
tulerunt fideliter. sc aurum thus et mirram. per qd in
struunt vt et nos nato regi aurum offeramus per

de mistica cõ
munerũ ob
latorũ Et q
puer nõ hanõ
munera g tra
tauit vt lib
de infancia
saluatoris x
once nimis
asseruit

elemosinarũ largitõr. Vtq; de temporalibus nris sibi
ad laudẽ subueniamꝰ membris eiꝰ sc pauperibus.
Vl offeramꝰ sibi aurũ x deuotõr quia nos totos pmp
te sibi subdamꝰ. et applicemꝰ ttl q pt̃inet ad ipsi
us honorẽ et famulatũ Thus per orationis deuo
cionẽ. mirrã carnis vicia per abstinẽtiã mortificã
do Et dicit Symõ de cassia Nec xꝰ suis manibus
muneã ia suscepit. put multorꝰ errorũ pietas cre
dit. quic mihi aliud de seipo eis ostendit. q̃ puerꝰ
is dierũ ostendẽ visitantibꝰ poss. Ne ipi pdidisset
meritũ si vidissent experimentũ. et si nos superas
set etatẽ Et leo papa dicit Vt allegat S T ꝑ ꝑ
Magi inuenerũt puerũ ihm nulla ab infantie humane
generalitate disceptũ Et Cris sr iohis dit q̃ tristꝰ
nõ fecit mirabilia ãnq̃ aqua conuerteret in vinũ. sm
id qd dicit iohis 2. Hoc initiũ signorꝰ fecit ihs Si cũ
sm primã etatẽ fecisset mirabilia. nõ indiguisset ysra
helite alio manifestante eũ. cũ cũ iohis baptista
dicit iohis pmo vt manifestet ysraheli ꝓpterea veni i
aq̃ baptisans Ex hoc iterũ patꝰ quõ apocrifꝰ est lib
de infancia saluatoris. qui ponit xm multa mira
bilia fecisse i infancia Addit symõ de cassia dicẽs
Sz pria mat pauperula in peregrinatione posita do
naria illa suscepit ad priam fidem offerentũ. i desig
natione piũ. in designatione miserũ. pauris verb
reddens vicẽ. Confirmas fidẽ Residuũ quẽ. lectua
sr matthim Si magi xm q̃ terrenũ regẽ qsissẽt
inuenietes eũ apud eũ mansissent. nũc at adorauer
unt et reuersi sunt Cũ at reuersi fuissent ma

seruit volentes deū magis q̃ aū. et pdicantes mult
tos erudierūt. et demq̃ cū thomas iuisset ad pui
cia illa quūcti sūt ei. et baptizati facti sūt coadiuto
res pdicationis ipsius ¶ Diceret aliq̃s ex quo dixist
q̃ debeamus xo regi offerre aurū. v deuotione Quid
g̃o est deuotio sic multi querē solent R̃ sic eliciat ex doc
trina ⁊ z q 82 Deuotio est parata et bn dis
posita voluntas ad st̃ pmpte libent' et desiderant'
dandū deo. et applicandū istis q̃ ad dei ptinet fa
mulatū. x est volio q̃ ho pmpte desiderant' et
expedite st̃ tradit deo. et ett q̃ ptinet ad dei seruī
cū et honorē ⁊ sic ho tūc est deuotus qn pmpte
desiderant' et expedite exercet opa ptinēcia ad dei
famulatū. et potissime interiora opa ⁊ dico nōnt'
pmpte desiderant' et expedite. qz si ho aliquid ta
lū facit. ꝑ cū tedio et desidiose. ar q̃i coactus. tūc
si ex h̃o hz meritū ro tn tūc est deuotus dicendus. co
q̃ ro pmpte ire facit ¶ Ro dī q̃ ho qui st̃ vl' rao
hz parata voluntate ad pmpte ire opandū ire est bn
ptūc deuotus vl' hūs deuotōz. ro tn est ex h̃o ab te ho
deuotus dicendus ⁊ rm. siquis solū st̃ et alias nūq̃
vl' rao dedit sapiēs q̃ silū. tūc ro dicimus eū esse sa
pientē. ꝑ dicimus q̃ pro hac vice dedit sapiēs q̃si
lū ⁊ sicūt si q̃s vna vice dūtaxat aut rao sobrie
vixit. ro est ex h̃o dicendus sobrius ho. ꝑ dicimus q̃ pro
ia vice sobrie vixit. sic in ꝓposito ⁊ si vo q̃s ex ha
bitu et q̃ sicūtudine hz q̃ ꝓ aut frequent' pmpta
voluntate sobrie vivit. illū dicimus hominem sobriū ⁊ sic

deuotio quid sit et unde causat

in appetito horem assuefactus ad h° q̃ semp aut frequent
prompte attente et feruent ad dei seruitium se applicat
dicimus eum deuotum horem. et quanto frequentius prompte
tanto deuotior est. h° dicit q̃ caritas et dilectio dei can
sant immediate deuotionem ex promptitudine alla ro. Sic
enim videmus in humanis rebus fieri. nam pbus filius prompt
tissima voluntate facit q̃ scit pri dilecto placere. etiam
si ardua sint. Seruus autem si non diligit dominum suum tedi
ose et qui coactus opatur ea q̃ ipm oportet facere dno suo.
Sic in appetito et g° q̃q̃ in nobis exitat dei dilectio id
est deuotio. h° autem maxime facit p° g templadio et medi
tatio dei et perfectionum eius. Vt q̃ est opus infinite largitatis
2° h° maxime facit meditatio operum eius et beneficiorum
nobis exhibitorum. et pnipue incarnationis et aliorum q̃ in hu
mana natura pro nobis et pro nra salute fecit et sustinuit ut sepe dixi. 3° cansat in nobis deuotionem g si
deratio preteritorum defectuum. propter quos indiget ho. ut
diuino auxilio iuuetur. psm id ps. leuaui oculos meos in mo
tis vnde ueniet auxilium meum a do. h° g si deratio excludit
presumptionem. per quam ho impedit ne se deo totaliter subi
ciat. dum sibi sue virtuti imputat. Si g° volumus eum ma
gis deo offerre aurum. tunc per predictorum meditationem
exitemus in nobis dei dilectionem. et ista cansabit deuotionem ffi

Ego planxi mo quo potui pouri addendo ex bulhardo bto que
sequunt

Bulla primoe 3

Introductio theorica

Necessarium nobis videtur fres psm ceterarum solen
nitatum q̃ suetudine est solemnitatis hodierne vo
bis exponere vos. Interdum enim contingit loq

m̄. et geng istud ꝑ mores ꝓuule. ꝑ diebꝫ actis
videt oportunꝫ quemire festiuis at et mag
nme m ꝓpiuis solemitatibꝫ. magis curta ca
q̄ solemitatis sit ĩnorandu videt. Vt pait
crudrat aimꝫ et exutet afferatꝫ Quo cm cele
brabitꝫ qd̄ nesatꝫ. aut quo sat̄ msi ānū nare
t vob. Solemitas g̃. hodierne diei ab appa
ritōe nomē accepit Epha quippe apparitio est
Hodie g̃ apparitio dm̄ celebrat nō tm̄ vna ꝑ
trina sic a patribꝫ nris accepimꝫ Hodie cm
parulꝫ rex nr̄ pauc̄ a nativitate diebꝫ trans
actis stella declarante ꝓmnijs gencū apparuit
Hodie cū ia 30 ferme m dispensatōe carnis
egisset ānos qui ꝑm diuīitate idē ipe est et am
cꝫ nō deficit mter populacōs turbas abson
ditꝫ ad iordanē baptisandus aduenit. ꝑ dei
pris testimonio ĩnotuit Hodie mchilommꝫ cū
disapuit suis vocatꝫ ad nupcias deficiente vi
no ā mirabili sui pōs aquas m vma mu
tauit Sed delectat ca q̄ m ĩfancia salnatoris fm
est apparitoꝫ diligenaꝫ m tuci. qm̄ et dulcis
sma est et ꝓpenalꝫ nosat̄ hodie celebrari
Ma de ca est euag̃m Cū natꝫ esset ihs i bet le
Vbi e q̄ natꝫ e
No querut vtꝫ natꝫ sit. ꝑ fiducialiū loquiū et ĩter
rogant sme dubitacōe vbi sit q̄ natꝫ rex iudeoꝫ.

Audies ad herodes rex theathe

Si quid cum ad salute pertines. si quid religiosi
erit. quicquid respicit quicquid respuit plane cum
egiptijs parvulos israheliticia germina necare co/
nat. primo cum herode nascente pesequi saluatorem

Obtulerunt ei munera

Bmoc 1° Quid facitis o magi quid facitis. lactente puer/
um adoratis in tugurio vili in vilibus pannis
Ergo ne deus est iste deus certe in templo suo sino-
deq in celo sedes eius. et vos cum quantis in vili
stabulo in matris gremio Quid facitis qui et
aurum offertis ergo rex est iste Et ubi aulare/
gia ubi throni ubi curie regalis frequentia.
Nudus aula est stabulum. throni presepium. curie
regalis frequentia ioseph et maria Ytis. Bmoc 2
Ubi est o magi ubi est purpura regis hiuus.
Nudus viles panni isti quibus est inuolutus. Si rex
est diadema eius ubi est. Ytis. Bmoc primo
Quo ita insipientes facti sunt vt sapientes vt ado/
rent parvulum deprecabile tua sua etate ac pau/
pertate suorum. Insipientes facti sunt vt fierent
sapientes. et predicauit eos prius qd postea pedi/
cauit apls Qui vult esse sapiens stultus fiat
vt sapiens sit Quia cum per sapiam mundus
in sapientia sua sti dei deum agnoscere no potuit placuit
deo per stultitiam predicatoris saluos facere credentes
Nonne timendum erat ne scandalizarentur viri
isti. et illusos se crederet cum tanta indigna videret

i cor 1 et 3

a regia ciuitate vbi regē querendū qiectabant ad
bethlee villa parmula dirigunt. ingrediūt stabu/
lū. inueniūt inolutū pānis infantulū No illis
sordet stabulū. no panis offendunt. No standali/
zant lacentē infancia. pauit veneranter vt rege.
adorat vt deū Ex pfato qui illos adduxit ipe et
instruxit Et qui per stellā foris āmonuit ipe
i occulto corda edocuit

ex vita ihū

Expeditis igi magis et versy patriā suā regressis ad
hyc stat dna mūdi cū puero suo ihū et nutricio
eiy ioseph apud pstepe in illo locello pauenter
et humiliter usq ad octagesima die. ac si quis mu/
lier alia de pplo. et puer ihs ho purg esset et ipi
legis observacōe indigeret Q ibidem Stante igi
adhuc pstepe dna sta et tu iux pstepe cū ea et delectare
cū puero ihū. qr vty exit ab illo Quelibet alia
fidelis et maxime religiosa debet a die natiuitatis
dni vsq ad purificacoy saltē set in die apud dictū
pstepe driam visitare. puerū ihm et matre eiy ado/
rare. de paupertate et afflictione humilitate et benignita/
te ipoy assertuose meditari Ꝛc.

matth 3

In illo tpe venit ihs a galilea in oct epphie de baptismo in iordane ad iohn. vt baptizaret ab eo. Johs at phibebat eum dicens. ego a te debeo baptizari et tu venis ad me Pnsa at ihs dixit ei Sine mo sinem nos deo impleri omem iustiam Tunc dimisit eum Baptizatq at ihs q festim ascendit de aqua. et ecce apti sunt ei celi. et vidit spm dei descendentem sicut columbam. et venientem super se Et ecce vox de celo dicens Hic est filius meus dilectus in quo mihi complacuit. Math 3

In die epphie tria magi legunt circa xm et per xm facta. no in uno et eodem ano sed diuersis Nam cum dns nr esset iii dierum. magi ad eum stella duce puenerunt. et ab eodem die post 30 anos cum dns ut dicit beda fuit 30 anorum et iii dierum. tunc a iohanne baptizatus est in iordanis fluuio Et post hoc uuoluto ano cum dns erat 31 anorum et iii dierum. ipse aquam in vinum conuertit in nupciis Et ut alii dicunt iterum post hoc uno ano uuoluto. cum dns ia esset 32 anorum et iii dierum satiauit quinq milia hominum de quinq panibus Ut in id miraculum factum sit in die epphie dubium est Et qr de primo sed de visitatione magorum qm me dictum est. volo hodie dicere de secundo. et sicut aliqd de materia baptismi Quantum g. qd est de xi baptismo sed hi math 3 in hoc verba Tunc venit ihs ꝛc Tunc scilicet iohs prediabat. et xq cat 30 anorum Venit ihs a galilea. qr a nazareth ciuitate q sita est in galilea. in iorda ad iohn vt bap. ab eo. Johs at p e Pia gtenio mt saluatore et precursore. vegre et mlte Ille venebat ex magnitudine humilitatis. hic phibebat ex

michi habuit de dm ca
i. primo lectio cui hic accep
primo

reuerencia maiestatis. sicut cum esset deus et homo. lauacro
non indigente. sed alios a primo mundante Prohibebat
" ioh. dicens Ego a te debeo baptizari Glo. a primo origi/
nali mundari fuit tm in utero matris sanctificatus
vt ioh. habuit originale. sed loquebatur in persona omnis
humani Vel sic Ego debeo &c. a plenissimum effectum gre
iustificantis sequi. scz vitam eternam Vel ideo quia sanc/
tificati in utero indiget baptismo xi vt caracter impri/
" mat. per quam xo. figuratur Prius autem ihs dixit
" sine modo. scz me baptizari a te Sic e. de. n. i. o.
" ius. a omni virtute. qz ibi impleuit iustitia large sm
nyco de luca. Quia induit omni virtute Et in lo. do/
cuit nos dns qd non solum facere deberemus ea bona ad
q tenemur. q nobis necessaria sunt. sed qd decens esset nos facere
opa superogationis. et ad q non obligamur Potis/
sime cum tlia sint in exemplum et informationem ac
edificationem proximorum Sicut enim dns. qz licet baptis/
mo non indiget eo qd sine primo susceptum sunt. natus
et in mundo qui natus. tm bn baptisari voluit. vt homines
suo exemplo ad baptismum susceptum attrahet. sine
quo nemo saluari pt. cui salte adest possibili/
tas baptizandi Et est ut prius ope implet qd alius
principe voluit Pt qd dicit Augs. in sermone de epphia
Cristus prius facere voluit qd facienda oribus iubaniit.
vt bonum magr doctrina sua non tam verbis insinuaret
qm actibus exercet Et in li de ve. et no. tes. dicit idem
Cristus baptisari voluit ad exemplum baptismi ponen/
dum illis. qui erant futuri filii dei per fidem.

Vel sic decet nos implere omnem iustitiam. x perfecta humilitate.
Perfectissima enim humilitas fuit. qm dei filius propter nos. et
ut nos per omia abstrahere primo assimilaret humanam naturam
in omibus humanis et naturalibus defectibus nostris assumpsit
preter peccatum et ignorantiam. Sic est perfecta fuit humilitas.
qm nos primoribus gramo filios apparere voluit. cum assumpsit
baptismum quo non indiguit. et quem in remedium
primorum nostrorum instituere voluit. Et perfecta humilitate
vocat dns omem iustitiam. ex eo qm omis et perfecta iustitia.
omne alienum sive sit pecunia. sive potestas. honor. laus.
gloria. in totum a se reiicit. et ei qm est dat. a. reddit.
Iustitia enim est reddere unicuique quod suum est. Et hoc etiam
facit humilitas. q omne bonum ut alienum removet a se.
et fugit. et deo qm est attribuendo reddit. Reiicit
quidem a se bonum quodlibet. non tm extinguendo illud
a. placendo. sed non sibi attribuendo. primo deo qm
omne bonum est. Secundum bap. aut. th. gfes. as. de. aq.
et. ec. ap. sunt. ei. ce. Non qm alii valuit dimiderent. sed qm
videbant aperiri. sicut in choro sancte videre fuit. Et
dicit glo. qm tanta fulgur circumfulsit xm. ut celum em
pireum apertum videret. et per hoc figurabat qm in xm
credentibus gloria celestis aperitur. Et vidit. tam christum
qm iohem. spm. dei. descendentem. sicut columba. et venit
super. se. x super caput xi. Et in descensu spiritus sancti super
xm. in signo visibili significabat in eo ~~gloria~~ gratiam esse p
plenitudinem. et potentiam in alios redundare. Et sicut
columba est ad fecundum. sic fecunda significabat
in xo esse auctoritatem dimidendi gratiam. p spiritualem
regnaturos in multos filios. Quare spiritus appa

runt sex m i spe columbe vide 6 t i 3 pte sume
q 39 ar lo 6 et multa ponit de columba Et ecce
vox de celo Vox sp prius dicens Hic. fm divinitate
est. filius meus naturalis et m q substancial. dilectus
etiam. et no ex tpe adoptatus. In quo m q placui
i quo voluntas mea impleb. de salute gnis hua
ni Et sic i xi baptismo apparuit to trinitas. qr pr
m voce. filius m carne. ss i spe columbe. p differe
ter. qr filius m carne sibi unita. p pe et ss no i
rebus sibi unit et ab eis assuptis. p i eis ut i signo
Quare quae dns voluit baptisari. cu baptismus
sit i remedium con pcm originale. qd dns no contrax
it. nec aliqd aliud pcm fecit. Et quae ponit i jor
dane qm in alio fluvio R. qm sic dictum fuit i expo
sicone evangelii. dns baptizari voluit po cpte lo vt
alij suo exemplo baptismum susciperent. qd e sacra
necessitatis Do ut suo baptismo q secerat baptis
quo nos baptizarem. et ut tactu suo mundissime car
nis daret aquis vim regenerativam. Vt dicit Cris
et beda Et no solum isti aq qua cro sua tetigit. sed
oi aq Sic enim in cena de granis frumenti et de vi
nu ydoneitate suscepit conversionis in corpus cristi
et i eius sanguinem. sic omis aq elementis ex contactu
carnis xi recepit vim regenerativam Et voluit ec
dns i jordane baptizari plus qm i alia aq ideo.
qr jordanis quemdam figuram fuit baptismi. qm
tu ppls ysrahelitarum exivit de tra egipti per deser
tum. tunc mt cos et terram promissionis mediante jor
danis fluvium Et ut habet i josue nullus eorum

pte est poi qplacui et tuae subaudi qr ipsum solum veppi sm pcm p vemigm vt dicit thos i glosa ghma

qre dns voluit baptisari?

so

potuit venire in terram promissionis. nisi transeundo
per iordanis fluuium Ita ymaginandum est quod bap
tismus xi. est quidam fluuius medius inter terram illam
et regnum celorum. per quem oportet omnes venturos ad pa
triam celestem transire Hic de euangelio Ve pbs pnt

de baptismo

Consequenter volo aliqua dicere de baptismo. primo ter
hi ut mulieres quando aliquem baptizant in articulo necessita
tis. sciant quomodo in hiis se habere debeant. Ut non peccent.
et non negligant parvulos. et proficiet etiam salute
Et dicam de hiis ia quod scribunt magri Gt Gotho Bon
et alii sic. & sinay a d z usque ad sextam inclusive.

ad hi quod baptismus aliqui rite gerat requirit po

Et circa ia est notandum quod ad hi ut baptismus aliqui
rite gerat et efficiat requiritur po. Ut ipse baptismus
maneat. quod sit substantialiter elementaris Sicut enim dns
baptismum in aqua fiendum instituit. cum ipse in aqua baptizari
voluit Et iohes di Nisi quis renatus fuerit ex aqua et spu sc.
Et hi modi institutionis baptismi in sola aqua elementari
multe sunt cause et quemenaie. et una sufficit ad
pnti. sed quod hi sacramentum est necessitatis. ideo necesse
fuit ipsum instituere in liquore qui omnibus est omnibus.
et in quo habundant pauperes et diuites. Ut nullus
per penuriam excusari possit. a pprio ea negligi
Ex istis patet po quod omnis aqua substantiaar elemen
taris sufficit et est congrua ad baptismum. sive
sit calida sive sit frigida. sive dulcis ut aqua co
munis. sive salsa ut aqua maris. sive sulphurea
ut in aliquibus terminis. sive pluuialis a rosculta ex
grandine a glacieb. sive clara sive turbida

sive bndicta sive no. dumo tn sit fluida et ad
lauandu apta Na ex permaia institucoe et ppt
signficacoz oportz aqua baptismale hre ppri
tate lauandi Et ideo aq ibibita farine i pasta.
a ibibita luto spisso. si manes ibibita gtinget
corpus a tuc hoies no baptizaet. qr tal gtatg
no est loco. v no est applicato aq fluide libe se
quigetis cuti. sine tal applicato fiat per inter
2 siozz a appsione a suppfusioz ¶ Q° patz qr siqs
baptisare in lixiuio ess ve baptizatg. eo qr lixi
uiu est substantiaar aq: qui per cmes stillata
achrat amaitudiz. no tn pdit spem Hic est i ty
sana pt fiei baptismg No em ibi per longa de
coaoz aq tnsmuta in alia spem. Nec est aliquid
alterans qmxtu Qui tn sit i lixiuio "baptisaet" et tysana
peccaet. eo qr faet irreuenia sacmeto. ni i casu
necessitatis ly faet. et tu no poss alia aq hri
tuc necessitas excusaet a pto Hz ppt reuenia sa
cramenti dz rapi mida aq si hri pt ¶ Et nota
qr qn no ighit necessitas et periculu mortis. tuc dz
parvulg portai ad parrochia ppria. et ibi bndiri
et baptisai in aq bndicta. ppt reuenia sacmeti.
Et si qs puerui sine necessitate et sine licencia
ppriij sacerdotis faet in alia ecclia baptizai. a
in domo sine bndictoe pnia. a in aq no bn
dicta. tuc lig parvulg ess ve baptizatg tu as
sint alia requisita. tn baptizantes et a sint causa
illiq peccaret. qr faceret con ordinacoz ecclie

et cōn veuēnia sacrmēti ¶ Ꝓ patz q̄ nullq; pt baptisai in vino. aut aq̄ artificiali. q̄ admodū est aq̄ ex rosis aut alys rebus distillata ¶ Et sicut nullq; pt baptisai in vrina. sputo. aut sudore ¶ Solū em in aqua substanciar elemētaū pt fieri baptismus ¶ Nullū at pdictorū est tale. ꝑ qd libet est substanciar mixtū. et substanciali spē distinctū ab elemētis aq̄ ¶ Et si qs in aliquo pdictorū attentaēt baptisare nichil faēt. ꝑ p̄mulg esset necessario rebaptisandus ¶ Dicāt quis si quis baptisaret in armisia medone aut in brodio carnium. ¶ Dicit q̄ q̄ dubium est an per longa decoctione vel per qdda alia actiuū corrupes gmixtū sit aq̄ in talibus tūsmutēt in aliam spem ¶ Et ideo q̄ pter tē dubiū nō lis in talibus baptisare ¶ Si tū ex simplicitate a nescientē facta est baptismus in aliquo talium. tūc ex quo est p̄babile dubium an thia sint substanciar aq̄ videt p̄mulg rebaptisandus sub gdiuonali forma. q̄ pomū ex de baptismo et eius effectu. sic si es baptizatus ego te no baptiso ; ꝑ si no es baptisatus ego te bap in no p et fi et ss ¶ Ꝓ dicit q̄ ad baptismum nō requirit forma verborum plectens noia ꝑsoliatrium diuinarum ꝑsonarum. et dictiones significantes actū baptisandi. et ꝑsona baptisanda ¶ Vt ego baptē in. no. pa. et. fi. et. ss. Ista em dns formā baptismi instituit Math vltio cū dixit Euntes docete oes gentes baptisantes eos in no. pa. et. fi. et. ss. Vbi p̄ lij baptisans exprimit actū baptisandi. et p̄ lis eos ꝑsō baptisanda. et p̄ residuū noia trium ꝑsonarum diuinarum ¶ Si igit qs in margendo dicēt solū in no. pa.

Ꝓ requirit forma

et si et ss. Aut solu dicat ego bap te no subinge
nora diuinaru psonarud no baptisaet Est g° to
ia for dicenda mchil omittendo. et ers mchil ad
dendo. ner aliquid transponendo. Alias baptisms
fanlit poss fici nullo. sic de lo multa esset dicenda.
q qp no potest capi dmitto pnur Verum si quis
addet et sancte maie ul' aliqd tle. et solu ex deuo
cione lo facet. tuc pmulo ess baptisato. ß faces
peccaet. eo qp no seruaet formd ecclie Qo ad
baptismu requit abluo baptisandi i aq. vel corpus
baptisandi tangat immediate ab aq. libe se gingete
cuti eio. sine p imersioz fiat flis gtacto. sine per
supfusioz in facie. sine per limeroz vl' absterszoz
cu aq Si em parulo corio inoluet a alys rebo
sic tegeret qp aq cui imergeret. a q ei supfundet
no tanget corpo mo dicto. tuc no ess ibi baptisms
Qo requit ad baptismu simultas planoris
verboz et abluoris Dicit em Augs sr iohs Acce
dat ubu ad elemetu et fit sacmtu Non tn qp no
requit tat simultas vt for et abluo adeqte sit
mapiat et desinat. ß ad efficacia sacmti suffit
qp unu illoz mapiat et no finat an mapioz alte
rio Si em verba to' pferent anep imersio iapet
vl' supfusio. no ess baptisms Vel si post totale
cessaoz imersioris aut supfusioris ßo iaperet
pferri for verboz. iterum no ess parulo baptisato.
ß ess rbaptisando Et dit bon Ubi de moe est ter
imerge vl' supfunde ibi agrud est vt i pma sub
mersioe noet pe. i 2 filio. in 3 spiritussancto.

3° requit abluo

4° requit simultas

Q. qui minister

Multo ad baptismum requiritur baptisans minister distinctus a baptisando Nec cum pt seipm baptisare. ut expresse determinat ex de baptismo et cui deffectu. ratio debitum Ho est dns nos ont cum no a se babalio baptisari voluit. sed a iohanne Et ita est apls dixit. Ite docete oes gentes baptisantes eos i no pa et fi et ss Vbi discipulos baptisantes exprimit in vna persona. et baptisandos in alia Et no q quilibet pt baptisare. sive laicus sive clericus. sive vir sive mulier. dumo habeat vsum rois et possit hre debita intencoz. et possit loqui et debite proferre formam verboz. et possit ablue baptisandum cum mergendo aq. a profundendo. a aspergendo vel lmedo caput a facie cum aq Ista cum tria requiruntur ad baptismum. igitur oportet minstrum illud posse exercere Cat igitur minister requitur et quilibet illis sufficit Na sic appt necessitate ho sacrmenti ipum instituitur est in liquore q omibus est. sed m aq. sic est mstituitur est Vt a quolibet minstro fieri poss sive clerico sive laico. ne aliqs ppter absenciam sacerdotis negligat Et cum dico q est laicus pt baptisare vir vel mulier intelligo. q si attentat facere cum alius requisitus ipse vero baptisat. non est iterum rebaptisandus Ex m laicus baptisans ex arctu necessitatis peccat. cum baptisare pertinet solum ad sacerdote ppcium. salte de ngruo Ex i arctu necessitatis quilibet tenetur baptisare Quia sic quilibet tenetur ppximo in arctu mortis quo ad periculum suare corporis. sic multo magis tenetur ho suare i ex/

trema nrte quo ad periculu aie. in quo subrcit
sibi. baptisando in casu necessitatis. Dico at ar-
necessitatis cu parvulo vnc no pt. a salte pba-
bilit timet q vnc no possit. nsq deferat ad sac-
dote. Sexto ad vmtate et veritate baptismi
rquiri ut imersio et forme placio ab vno fiat
mstro. Si cm dno vnu baptisaret. ita q vng vnu
faret. et alius aliud. ut q vng imerget et alter
verba pferret. no esset baptismus. ꝗ tal esset rbapti-
sandus. Patz p doctores et ex canone in textu et glo.
Vn si duo vnu sil baptisaret sic tn q quilibet
coq totu faret. tnc est vc baptisatus. lia forte ipi es-
sent primendi de ordinato mo baptisandi. Sz
dicat. Et i 3 pte q si vng prius pferret va iste
daet baptisma. alius vo post cu pnugas esset
primendus tanq iteratos baptismatis. Septo
requirit ad veitate baptismi intencio. Po ut ho intendat
actu baptismi. ut sz no faciat a casu et fortuita. Sic
si pter intencoz cu pmulo cadet ad aqua. No q iten-
dat per baptismu ascribe sete cristanoz. Vl q iten-
dat circa illu face id qd cristiani facint circa suos
baptisandos. Et dz illa intencoz actua lte cu bap-
tisat. vl pure habuisse. Ita ut actu baptisacois sit
effectu illius intencois. Qd rquirat intencio ista
pat. q si nullomo intendet actu ꝛc. ut si cadet con
voluntate cu pmulo ad aqua. a solu intendet lude
a balneu illius ꝛc. No esset baptisatus. Et q ubi maius
periculu ingrue pt ubi maior diligeu adhibenda e
et cu maioi tutela est prudens. Quae videt suadere

Q° rquiri q imersio et forma placio ab vno fiat mstro

N° rquirit intencio

esse obstetricibus. et aliis mulierculis qui presentes sunt
et astant parturientibus. prius aptet sibi vasculum aqua
in vase aliquo. vino et aliis liquoribus amotis. ne
ex vehemencia pro aqua vinum aut alium liquorem ac-
cipiat. et negligat puerum. sicut fecit aliqui factum.
Et si tunc viderint necessitatem tunc una immergat pu-
erum aqua preparata. aut fundat aqua super caput pueri.
et in mergendo aut fundendo dicat Ego baptizo te
in nomine patris et filii et spiritus sancti Et non addat et sancte ma-
rie. aut sancti nicolai. aut aliquid talium Quia si hoc
est ex sola devocione dicat tunc hic puerulus est bapti-
zatus. ipsa tamen hoc addendo peccaret Servanda est cum
forma ab ecclesia instituta. sicut ego te bap in no p et f et
s s amen Et quamvis omnia ista sint sic rite facta tunc parvu-
lus est vere baptizatus. et nullomodo est baptismus iterandus.
quia si iteretur nulla hic iteracio efficacia. Primo iteras sacra-
ment' sancta facti peccat et fit irregularis Et ideo ce-
rant mulierculae. quia postea in necessitate parvulos ri-
te baptizarent. aliqui propter maiorem certitudinem. Aliqui
propter maiorem verisimilitudinem efficacia. sed ut in tuto idem faciunt
quod prius. sicut in mergendo et fundendo et sic bap-
tismum iterant Et sicut dixi de pueri preparacione aqua et
sic dico quia cum viderit necessitatem imminere puerulo. debet
non subito et sine omni premeditacione aggredi id arduum
opus. quod gerunt salutem hominis. ne forte ex vehemen-
cia et indeliberacione incurrat aliquid indebitum circa
hominem facere. et forte puerum negligere. et multum peccare
Ex debent ante recollegi et deliberate agere. tunc possunt
scire quid agendum sit. et post factum scire quid et quo

egerint Et sciat sacerdos ~~dicere~~ ut ferre qd et quo fe
cerint Vt sacerdos qui istis indicet an bn factu sit
et approbet. et qd' minus est supplcat. et qd' curatu
qt emendet. et totu ut formet et rectificet Et no
q quilibet parvulus baptisandus. ost an baptis m
exathesisandus et exorcizandus. nisi articulus necessi
tatis impediat. q tlia pmitti no possunt Si tur
parvulus postea superuixerit esset ad ecclias deferendus.
et per sacerdote supplendum qd' propt necessitatem
fuit omissum ¶ Dicit aliquis Utr puer possit
baptizari in utero matris. sic cum tunc[t] de morte
pueri an egressum de utero R[t] q si puer est pm oes
pteq m utero q no pt Quia dicit Augs. epla ad
dardanum Nemo unquam[t] nisi prius nascat[t]. p bap
tismus est quedam spiritualis regnaco. et igit no pt qs
baptizari nisi prius corporaliter nascat[t] Cum puer tlis
no pt abluiri. qr no pt tangi aqua. et tm ad baptis
mum non requirit q corpus baptisandi aliquomo
abluat ¶ Ad dicendum q si puer pm pnte pte vt pm
caput esset ex uteru. et tunc[t] de periculo mortis.
an tolerem egressum. tunc dz. ia pte baptisari per
aspersionem. a suffusionem. aq aut liquorem. et est puer
ve baptisatus. qr ibi viget oes sensus. nec e puer
ut baptisandus. si vnus egrediat[t] uterum Est tm por
tandus ad sacerdote. qui quit quo et qlr factu sit.
et supplebit si aliqd defecerit ¶ Ad dicendum q si ex uteru
apparet pes unus pnlis Vt manus a pes ia baptisa
da est pm Sc et Scotus qr in ea aia est tota.
licet no oes sensus. et q[t]uis sit pie credendum q dnus

q[t] certiorem patrinos quo tunc vendere

supplet id qd' impotentiam impedimit. tm vi essent pbale
q ppter dubium an sit baptisatus esset postea sub qdi/
one baptisandus si nasceret vinc. Vt si es baptizatus et
vt es. Et si tat pmulg mortuus nasci' est sepeliendus
in tra bndicta. Dicat iterum aliquis Quid fiet
de adulto qui credit se baptizatum et no est bap/
tisatus ppter aliquem errorem circa se commissum. Ad po
q si qs adultus sicut se no baptisatum hz desiderium
baptismi et no pt hire ppter impedimentum. Vt qr est
inter paganos. A m turri mctus. tunc si hz veram
fidem et qtricos de penis tunc iustificat. et si sic decer/
dit tunc saluat per baptismum flaminis. et excusat
a baptismo fluminis ppter desiderium baptisandi. et
ppter ipotentiam. Si vo quis adultus putat se bap/
tisatum et tm no est baptisatus ppter errorem circa se com/
missum. quem inimicus ignorat hz tm pratum aim q
vellet libenter baptisari si sciret se no baptisatum.
tunc saluat sic pcedens in fide p dilectionem opantem

90

500

ff 2

Postq̃ Sermo de purificacione b̃e Marie Sp̃ol
impleti sunt dies purgacionis &c Luce ij

Est p̃o notandũ q̃ hodierna solemnitas est p̃o festũ quadragesimalis oblacionis Hodie enim xp̃i dei filius oblatus est in templo Vnde Bernardus in p̃mo hodierno Hodie sistit arcatoris fructus terre sublimis Hodie placuit et deo placens hostia virgineis manibus offertur in templo. Ppt̃ quod cantamus hodie id ps̃ Suscepimus deus misericordiam tuam in medio templi tui || Et sicut hodierna solemnitas est festum patentis illustracionis Hodie enim xp̃i dei filius. Hodie revelatus est: in eo sequimur portantes candelas accensas. Ppt̃ quod est festum Ho. di candelarum Fuerunt enim in nativitate revelatus pastoribus. qui eum viderunt: p̃ pannis involutum et iacentem in presepio Fuerunt eis in die epphanie revelatus magis. qui eum viderunt et agnoverunt: p̃ in domo. Hodie ad revelatus est: non in angulo: non in domo: p̃ in templo: in quo oes iudei ingrediuntur: et non solum in templo p̃ in medio templi: Ppt̃ quod cum gratiarum actione dicimus hodie id ps̃ Et sicut audivimus sic vidimus in ci. do. vi. n. dei. n. deus fundavit eam in eternum | Susc. di. mi. tui in me. te. tui se. no. tu. deus. sic et laus tua in fines terre || Terna hodierna solemnitas est festum voluntarie purgacionis Virgo enim benedicta non necessitate. p̃ mera voluntate servavit legem purificacionis: cui non fuit obligata ad eam: eo q̃ non concepit suscepto semine || Vo est festum obviacionis Hodie enim sp̃meo et anna obviaverunt xo: et eum b̃tam virgine et ioseph nobilissima fecerunt processio Ppt̃ quod prius festum di ypopanti v obviacionis Non solum q̃ in lege veteri traditum fuit unum preceptum de muliere pariente

Hodierno virgo quod peperunt
p̃ pro. deo ducere

Nota

sed qp si pariat filium manet ex templo xl diebus: et
si filiam lxxx. vt scribit leuitici xij: mo ergo indicta
ppnis ad lm non tenet ut patebit: tn ipa seruanda
est cum sit id preceptum: qp post partum filij sui ma
sit ex templo xl diebus. sed a die natiuitatis xi usque
hodie. et id innuit euangelista in pmio cum dixit Postq
impleti sunt dies purgationis mrie secundum legem moysi
x postq impleti sunt dies puerperij. secundum qd statuit
moysi: cum se virgo qd formauit: qnis nulla pe
gatione indiguit: que sanctisqs obuiationem ab omni
macula x p sic unita purgata fuit ¶ Sed queritur quare mu
lier dicebat in lege xl diebus post ptu immunda:
ita vt ante non permitteretur ingredi in templum.
Sunt diuersi cause literales. quas obmitto: ad vnam
mocat. sed ad nrm mad nos. qp celeste templum ingredi
non possumus. nisi dei precepta cum fide lis euangelij
seruare voluerimus ¶ Ex qd sequitur queritur vtrum
mulier teneatur purificationis tpe ab ingressu
ecclie abstinere // Ger qd soluit in decreto v di.
et ex de purificatione post ptu vbi dicit qp postq vmbre
legis euanuit et illuxit veritas euangelij: mulier
que stata post ptu actua deo gratias ecclia intrare
volunt non peccat: nec ingressu est ei denegandus.
ne pena ei quaerenda in culpa. Si tn ex veneratione
alicui diu abstinere voluit. talis deuotio non e reprobanda.
et qsuetudo sup lm inducta est quem danda/ Et cad
rore nec sacr qio est eis negranda. nisi ex reuerentia
voluerit abstinere // Et idem dico de muliere patente
fluxum menstrui. quocumqs tpe: qp ei nec sup flui
tas in culpa reputari non valet. et ideo si sacramenta

recipit iudicanda nō est; et si ex reuerentia nō capit
laudanda est Bonaru quippe meritū ē. cū ibi suas
culpas agnoscit. vbi culpa nō est; q̄ sepe sine cul/
pa agit q̄d venit ex culpa. Vt tu esuriens sine cul/
pa quedam; q̄ ex culpa primi hoīis est ut esuriat.
Hier aug. et plura ponit in decreto v di. c. ad eiusdem
beatu

filium

¶ Tertio quēr quae vgo bēdicta ad templū
purganda accessit. cū ipsa nō indiguerit. nec obli/
gata fuit lege mulierū. q̄ de hō data fuit leuitic xij
Di enim ibi Mulier si susceptō semine masculū peperit
immunda erit septē diebus. Mo beata vgo nō peperit
semine susceptō || R. q̄ in veritate vgo nō indigebat
purificatione. nec obligabat ad ea ex precepto legis. Vnde
Beda in omi dicit. Intueamur sed tum diligenter vā
legis que apponuntur. et videbimus aptissime quō beat/
sima dei genitrix et perpetua vgo maria. sit cū filio
quē genuit. ab omni iuris legis subiectione liberrima
Cū enim dicat lex mulierē q̄ susceptō semine peperisset
immundam decernit: et per longa tpa sit cū ple quod pe/
perisset mundari: patet profecto q̄ ista que sine vllis seminis
susceptione vgo peperit vna cū filio qui natus est ei.
neq̄ immunda describitur. neq̄ per hostias salutares
doceat esse mundanda; p̄ sic dnus et saluator nr
qui sua deitate legē dedit. apparet in hoīe. sub lege voluit
sub lege. ut eos qui sub lege erant redimeret. ut
adoptionem filiorum dei recipiamus; ita et beata dei genitrix.
que illius singulari priuilegio sup̄ legem erat. pro of/
tendendo humilitatis exemplo legalibus subdi nō refugit
institutis || Et dicit Bul. q̄ monstra instructu di/
uino pstare vgines quēq̄ parituram. timuit in mrem

dm̄ blasphemia irrogaē: et ideo nō sm̄r dicit mu/
lier que pepit: ꝗ que suscepto semine pepit. Voluit
tm̄ bta vgo se subdere legi ppt plures causas. Prio
ut se in hoc alus mulieribus gformaret. sic et filius eius
per oia voluit assimilari fratribus. Ad hebr. ij. Dicit
enim Bnl. Ve bta vgo nō habes causa. nec ti opus
est purificaōe: ꝗ nimis filio tuo erat opus circumcisione:
esto mr mulier tamen vna illarum. na et filius tuus
sic est in medio puerorum. ||. Secdo ut tolleret iudeis
occasiones scandali: nosq; enim erat notum ipam sme se/
mie peperisse: et ideo si nō seruasset dies purga/
cōis. ipse eam putasset tm̄sgressam preceptum legis. et in
ea scandalisati fuisset: et causam ex hoc sumpsisset eam
persequendi. ||. Tertio vt nōt pberet exm humilitatis.
ppt hoc subdit se illi ad que non tenebat: sic enim xs
licet nō esset legi obnoxius. voluit tm̄ circumcisionem et alia
onera legis subire. ad demonstrandam humilitatem et obe/
dientiam exm: sic docuit matrem humilitatem et obedientiam
filius gformans. in subeundo legis observantias. quibus tm̄
nō fuit obnoxius. ||. Tertio nōndum ipse ut dicit Tho
in 3 pte sume q. xxxvii. Duplex preceptum in lege tēbat
de ple nata. vnum generale quantum ad omes. vt sc̄ quilet
diebus purgationis matres offerre sacrificium pro filio
sive pro filia. vt hic lāii xij. Aliud autem preceptum
erat speciale in lege. de primogenitis. tam in hoibus qm̄
in iumentis: sibi enim deputauerat dnus omes primogenitos
israhel. pro eo quod liberatis populus ysrahel perisset
in egipto primogenita ab homine usq; ad pecus. primogenita
filiorum ysrahel reservata. Et hoc mandatum pōt exponi xm.
in quo ecclesia figurabat xm. qui est primogenitus multis
fratribus vt di ad rōs octauo: qz quia xs ex mulie
natus est primogenitus. et voluit sic sub lege. vtrumq;

Xm nō le
hdmis. et accepi vtrūq
et passionali. ut
sine extrēi
quemcūq; in ibi
Et cum ho cāt i
ihrlm

illoq circa ipm observatu fuisse lucas euang. ostendit
in pmo euangelio: et po id qd' pti ad primogenitos. cod dr
Postq impleti sunt dies purgationis eius secundu legem
moysi. sicut ait dicit a natiuitate dni ut hic leuitici xij
tulerunt. scilicet maria et ioseph. illud scilicet ihesum in ierusalem ut
sisterent eum dno. et secundu glo ut eum pnitarent. a offerent
aut qseruarent dno || Ex dictis qd' est aliqui sit
pius. no pt ei sisti sine pnitentia. Ex xi huiusmodi sit fuit
deo maxime pius: qr sit ei quieta in vmitate psone:
et no oportuit q corda eo sisteret. Ut ait secundu athanasium.
q ho factus e nobis. et qm. ut sic no sui gra dns factus e
ho. sicut nos per gratiam fiunt deos. nos ipi sunt circuncisi
est in carne: sicut nos spiritualiter circumcidamur: sic ipi
nos sisti dno. ut discamus deo pnitere nos. ipos et
ho post eius circumcisionem factus est. Ut discamus nemini
nisi circumcisio viciis digne esse dnus appetitibus
Denique euangelium addunt geordinatio legis dicens. Cum septem
est in lege dni. sicut ait exodi xiij q omne masculinum ada
pericis vulua sancti dno vocabitur. et omis masculus primo
genitus pnitebit aut offerent dno Denique euangelium dicit
circa dnum observatu esse ecce id mandatum. sicut qd' ipsum
ad oes. et ho iniunxit eis dicit Et ut daret hostiam.
sicut q dictum e in lege. par turturum a duos pullos
columbarum leuitici xij Et no q leuitici xij proprie q
qui pnt agnum pro filio seu filia sed et turturem sine
columbam offerent: q vero no sufficiunt ad agnum offe
rendum illi duos turtures a duos pullos columbarum
offerent Dnus aut hic in diuites esset. ipse nos egenus
factus e. ut illig in opia diuites essemus. Ut dicit Z chry 8
pro se pauperem hostiam voluit offerri: sic et in
ipa natiuitate vilibus panis in volunt. et reclinari in
presepio Et cum ho eat in ierusalem cum no symeo. et ho

ille iusty et timorati. qz difficile iustitia sine timore custodit. Non dico illum timorem quo bona temporalia sibi subtrahi pheoresat. quem perfecta dilectio foras mittit. sed timorem dni sem. qui permanet in secula. quo iusty deum quanto ardentius diligit. tanto pollertius offendere timet. Expectans consolationem ysrahel. et xm dmm. q est consolatio ardentem. Gregorius vn mor in quo discimus quanto desiderio ex plebe ysrahelitica sancti viri incarnationis eius mysterium videre cupierunt. propter qd' augustinus in sermone hodie festivitatis dicit. intelligite fres quale desiderium habebant antiqui sancti videre xm. Credebat enim illum esse venturum. et oes qui pie viuebat dicebat. O si me iuuaret illa nativitas. O si qd' credo videam oculis meis. Et spiritus sanctus erat in eo; per vmos sanctificationis inhabitando eum per gratiam. Et responsum accepit a spiritu sancto. quod non habuit. non visurum. et non gustaturum se morte. nisi prius videret xm dmm. Et qz non dat responsum nisi petenti et interroganti. ideo ad dicit. qz ite ho iusty accepit responsum a spiritu sancto. iniuit qz ipse sepe a dno petiuit. ut ipse videret saluatorem et consolatorem ysrahel. et xm dmm in lege et prophetis promissum: quem ad magno desiderio expectabat. Dicit enim augustinus qz suspirando cotidie dicebat in oribus. qn veniet. qn nascetur. qn videbo. putas me hic inueniet. putas diuabo. putas isti oculi videbunt eum. per quem oculi cordis illuminabuntur. Dicebat nadq ia in oribus suis: et per suo desiderio accepit responsum: qz non gustaret morte nisi videret xm dmm. Erat enim tunc opinio quis apud intelligentes. qz iminebat tempus adventus xi. secundum signa a patriarchis et prophetis data: et ideo symeo de hoc feruentius orabat deum: et in oratione responsum accepit. qz xm natum videret. antequam finiret vitam. Et venit in spiritu in templum

x motu et instigatu a ss ia hora ut veniret ad templu
Hic docem p̃m origenem q̃ qui vult tene et amplexari
xm ihm. debet venire in templu i ss. x ductu et i spiritu
ss. no aut in spu superbie. sicut ambrosi. q̃ si usurpat
dignitates et honores ecclesiasticos Non i spu i ams gloie.
qd modo ut qui se ornat vestimentis. ut appareat hbi
bu Non i spu simulacris. sicut ypocrite No i spu lux
urie: sicut qui ad ecclesia vadit ut a mulieribus videat.
et ab eis gaudeant No in spu vanitatis: sicut qui ve
nunt ad ecclesia ca placi: ut vana loquant. Illi
aut spu venientes No put xm sicut et amplexari
Et cu induceret puerum ihm parentes eius. sz maria et
ioseph. pr putatiu. ut facit p̃m q̃ secundu legis
pro eo. sz ut putant eu dno: et ut offerret pro eo
sacrificiu: et ut eu redimeret quinq̃ siclis: sicut eu p̃mo
genita tribuum aliarum. a tribu leui redimebant No
dns fuit de tribu iuda. Et ipe accepit eu i ulnas suas
No sufficit si vide eu. et adorare. et tangere humiliu. nisi
eu recipe in brachia sua Accepit eu in ulnas suas.
q̃ ipm ta ardenter desiderabat. et desiderant expectatu
tande meruit ut brachia sua tam grande et suscipe
et tam dulcit amplexari Un aug. i sup dicto p̃mo
Gestabat maria ego infante. Vidit eu symeo. et ag
nouit. intu est ei revelatu qui foris est natu. Symeo
agnouit eu adhuc infante. et crudeles iudei oculi
viderunt ta mirabilia facere Cu g̃o agnosebat eu. accepit
ipm in ulnas suas. Ho e i brachia sua: et amplexatus e
eu a quo portabat ipe In hac autoritate Dicit aug.
q̃ symeo accepit ihm in ulnas amplexatu e eu.
et pie credit. q̃ dulcia o suula i pressit labris: pedibus
manibus. ceteris q̃ membris saluatoris: qd et inde videt
Bdi sermone iij sup cantica dicens O radix iesse. q̃

stas in signum populos: quē multi reges et prophete volu-
erunt videre et non viderunt. Helyp tu symeo ep sibi-
q senectu in misericordia uberi: qhis nepe exultauit
ut videt die tuu. vidit et gauisus est: acceptoq osculo
pacis in pace dimittit. Et dicit orig. Si ad tactu
fimbrie vestimeti mulier sanata est: quid putandu
de symeone. qui in vlnas suas accepit infante: et
gaudebat tu gestaret parvulu. qui veneat ad vmetos
repositos: sicut nemo tu posse emitte de clausro
corporis. tu spe future resurrectois. nisi ie quē in bra-
chiis q tenebat. Et bndixit deu. Et bndictio sint di-
uine laudis. et sint gratiarum pro tanto bnficio hu-
mano gnū ppito. et dixit. Nunc dimittis seruu tuu do
ne verbu tuu in pace. Et intelligi optatiue: qd dicit. dne
nunc dimittes seruu tuu tisure de hac vita. secundu
tuu in pace. sicut qd' in dixisti. No videbis morte nisi
prius videas xm dnū. Quia viderunt o mei sa tua.
s. ihm. letant cum voluit tisure ad limbu patrū. eq
sicebat saluatorē natu. Viderunt aut oculi carnis hoies.
si oculi mentis agnouerunt eu esse deu. Vnde eius mysteriu
Ver. l. q xm vidit oculis corporalibus. oculi mentis fuerit
illuminati fulgore. s. quo ubiq etiam in carne agnouit.
et esse saluatorē mundi oibus predicauit. Ad' pasti
an fa o pp. r in q spectu oim. qr ad salute oim venit.
Theophilus Significant aut dicit an facie. Vt sicut oibus
eius mirabilia appaiuit. Lo aut salutare dicit esse
lume genau et glo plebis ysrahel. Lume ad revelacois
gentiu. s. ut revelet et manifestet xm qui e vnū lume
ipsis gentibus. Et sic dicit athanasius. Gentes an adventu
xi in vltimis tenebris erant constitute. utpote qr ignorā
tes diuina pnati: et ideo caecu creatore xm tripliciter

illuminauit. sed doctrinis miraculis et sacramentis Et glo
ple tu es: qz de israhel natus es secundum carnem: et hoc
eis credebat in magna gloria Mo. cui symeon dixit
viderunt o. m. sa. tu. ipse loquitur ad deum patrem: omnis salutare
dei xpi dei filius, sicut id ps. Donum in salutari tuo Ubi
augustinus in salutari. r. in xo. accipiendus est Di. audexpi sa
lutare dei prius: qz sicut per ipsum omnia fecit. ita et per ipsum
omnia saluat Di. et salutare nrm: qz per ipsum est salus
nra: et sine ipso nullus est aut unquam fuit salus Unde id
act. iv. No est in aliquo alio salus. neque enim nomen aliud
est sub celo datum hominibus in quo oporteat nos salui
fieri Et ideo dicit augustinus epla ad optatum Illa fides
sana est. qua credimus nullum hominem sive maioris etatis
sive parvulum liberari a contagio mortis. et obligatione
peccati: qd' prima nativitate contraxit. nisi per unum media
torem dei et hominum ihsum xm: cum homines eiusdem dei saluber
rima fide. eorum illi iusti salui facti sunt. qui prius quam
veniret in carnem crediderunt in carnem venturum: Eadem
enim fides est et nra et illorum Unde in oes iusti. sive
ante incarnationem sive post. nec vivent. nec vivent. nisi
ex fide incarnationis xi. profecto qd' scriptum est. non est ad
nomen sub celo in quo oporteat nos saluari. ergo ihs
valet ad saluandum genus humanum. ex quo in ada vitiatum e.
Item in libro de nupciis et concupiscentiis Quae fides salua
tionis quae nos saluat. salutem faciebat iustos antiquos.
pusillos cum magnis: qz sicut credimus xm in carne venisse
ita illi venturum: et sicut nos mortuum ita illi moriturum:
et sicut nos resurrexisse ita illi resurrecturum: et nos et
illi ad iudicium vivorum et mortuorum venturum Patet ergo
quod di salutare dei prius: qz per ipsum. et nullus sine ipso
est salus unde id math. i. et vocabis nomen eius ihsum: ipse enim
salvum faciet ppm suum a peccatis eorum Hoc salutare dei Ut testa

et nrm

hystoria euangelica. visu fuit in nocte nativitatis a pastoribus. involutu pannis. et positu in presepio luce ii. Fuit etiam hodie visu a symeone. et anna. a quibus suspiciebat in templo. ut videret in publico. et manifestaret oribus. qui ad gsolacio omnis fuit a deo pre i mundu missus. ut cessaret ille querele et voces plene nunc. Manda remanda. coppecta recoppecta. modiu ibi modiu ibi. ysaie 28 Et fletu. Utinam disrupes celos et descendes ysaie 63 Hodie igi plene de promissis gsolati. et per visu certificati. Utrique sicut symeo et anna dicere potuit. quia viderunt oculi mei sa. tu. Et id pe iiij. Sicut audimus sic vidimus in ciuitate dni virtutu. Sic et to ecclia ex eadem causa dicit. Sicut audimus sic vidimus et Dni dnorum sicut cod. O bta ecclia. quoda tpe audisti. quoda tpe vidisti i et subdit. Audiunt enim ecclia i prmissis bus. Vidit in ephibitoribus. Audiunt i pphecia. Vidit i euangelio. Via enim que mo applent antea pphetata fuit i qd insinuat beatus petrus in actibus dicit. Oes pphete a samuele et deinceps qui locuti sunt annunciauerunt dies illos. dies iuni in quibus no mo symeo et anna. sicut ecclesiastici fideles dicunt. sicut audimus sicut vidimus. quia viderunt oculi mei sa. tu. Et no qd id salutare no videt nisi corde. et no nisi oculi cordis sunt mundi. Qui id beati mundo corde quia ipsi deum videbunt. Et qa oculus corporis prius tria impedit. ut clare vide no valeat lume corporale. sicut tumor eleuatus. humor superfluus. et pulnis iacens. sic oculus cordis impedit ne clare videat deum tumor superbie. humor luxurie. et pulnis auaricie. De superbia luxuria auaricia vide in loco suis ff ex

Ex passionali de co qd hodie portamus candelas si placet vide post quinq folia

Sequit sermo secundus magri gabriel. p.n. de eode festo purificationis

Nspu venit in templu. Luce 2. Adest nobis venerada letabunda q̃ solemnitas iterate apparicionis dni et saluatoris nri ihu xi p nobis in mundu nati. In qua tadem saluatoris natiuitas testimoniis attrpit q̃ sumacioz. Ipa quippe natiuitas q̃ hora partu virginei ab angelis pastoribus pauis i terminis bethlee nuciata / atq̃ per stella tribus magis in oriente declarat hodierna die eo sh post natiuitatis ipheto spu per symeone et anna cuctis in tplo publice pdicat. De quo ambrosius in sermone pmis festiuitatis ita inq̃t. No solu ab angelis et ipheta a parentibus et pastoribus sed etia a seniorib et iustis gnaciones dni accipit testimoniu / oris etas et vtriq̃ sexus cuncto q̃ miracula fide a sumunt. Virgo gnat / sterilis parit / muta loqtur / elizabeth ipheta / magi adorat / vtero clausus exultat / vidua q̃ sitit / iustus expectat. Hodie magis aut bernardus sermone pro hui festi / tepli dnm in tplu dni virgo mat mdiuxit. Ioseph q̃ sistit dno no suu sed eius filiu dilectu i quo sibi bni qplacuit. Agnosit iustus que expectat Anna q̃ vidua q̃ sitit. Ab hys quatuor pro hodierna processio celebrata est. que per quatuor orbis climata solemnibus gaudiis ad memoria reuocat. Quid mirum si hodie a veris cristi pfessoribus gracosa oblacio ia exhibita cum gaudio celebrat que tantis desideriis a sanctis patribus exspectata est adhuc futura. sic per malachia iphetam dns ait ecce ego mitto angelu meu et iparabit via ante faciem

mea Et statim veniet ad templum sum suum dominator
quem vos queritis et angelus testamenti quem vos vultis
Ibid 3 Sanctus denique patriarcha david de eius
semine xp hodie in templo presentatus processit sicut in
promissione accepit de fructu ventris tui ponam super sedem tuam hanc diem preludens cantica domino
exultacione spiritus cantauit modo prophetico de futuro assi
pretito dicens Suscepimus deus misericordiam tuam
in medio templi tui Et sanctus ille decrepitus symeon
eius suspiria exaudita in hoc cognouit. quin vnsu ac
cepit a spiritu sto no visurum se morte nisi prius videret
christum dm code reuelante spiritu suscepturus dmm pm
cordis sui desiderium venit in spiritu in templum de qbus
pro gratia Aue maria In su te

Primo exponenda sunt que hodie memorat
ecclia pm tropologiam Ro caritatiua amonmao subiungit
Nota sunt omibus christifidelibus hodierne festiuitatis
gaudia que recolunt sed minus est vocali iubilo nisi
respondeat cordis deuocio et opis pfectio Quibus quip
pe christi actio ut grego. ait nra est instructio Et
1 Joh 2 Qui dicit se in xpo manere debet sicut ille ambu
lauit et ipse ambulare Qui namque hodie exterioribus hi
tu mundi/ardentibus candelis fulgidi cantibus sonori
processionis ac sacris interfuere officiis pm mundi cor
de et deformes peccatorum sorde de hys proculdubio
sunt de quibus per prophetam dns ait Dilexerunt deum

in ore suo et lingua sua mentiti sunt ei cor autem eorum
non erat rectum cum eo Et ysaye 29 Populus hic labiis
me glorificat cor autem eorum longe est a me Et eiusdem
primo Holocaustomata vestra odiuit anima mea Deinde dicit vestras
non meas vbi non voluit deus per suum corpus Quid enim
nobis iuuat corporaliter hodierne iterfiuisse passioni
si ab ea quam ecclesia representat ymmo spiritualiter ex
cludi In illa aut vnquam nullum locum pater habuit
oculus iusti oculus sancti oculus fuit perfecti Maria ioseph
symeon anna Quisque ergo spiritualiter iugi desiderat a
patre per mundi purgari satagat et sic mundo non in car
ne per spiritum venire festinet in templum Certe hoc nos
matris dignissime separaio: hoc filio instruit circum
cisio prius exhibita quam templi peteret introitum. Hic
beda in o Bene puer iesus primo circumcidi ac sic iter
positis diebus iheosolima cum hostiis defertur quia et ipse
iam mucius prius oculis carnis corruptoris morte ac resur
gendo calcauit ac demde interpositis diebus cum ipsa car
ne iam immortali quam pro nostra salute hostiam deo fe
cerat ad gaudia superne ciuitatis ascendit ita et nos
non nisi purgati a sordia patris ecclesiam dei ingredi
amur Nemo quippe nisi purgatus ac circumcisus a vitiis
domus est dignus aspectibus sic et id etiam templum nihil
ingredi coinquinatum apo 21 Vt ergo huic sanctis
sime passioni interesse meamur spiritualiter tales esse curem
us pro nostro modulo quales illi quos commemoramus
in suo Ita nos solum carne per spiritum veniamus in templum

ymo verus spiritualis et sm̃ exhibeamus nos
dnō templū Tale eim̃ nos esse debet docet apls 2 cor 6
Vos mag̃ estis templū dei viui Et subdit c. p. n̄ rex
bi forte estis Sic eim̃ in nobis susape potim̃us
xm̃ Sz audiamus oportet ecclie exhortacōz qua ho
die ocz deuotā alloqui aiam̃ Adorna aut thalamū
tuū syon v fidelis aia que specularis que die ac
nocte eleuas oculos ad dnm̃ deū tuū donec miserea
tur tui et susape regē xm̃ quē virgo gestiuit virgo
peperit virgo post partū quē genuit adorauit
Adornemus ergo thalamū nrm̃ aut bñhaudus prius
expellendo que oculos xi mirando offendē pnt pata
s̄ per pnē purgacōz Ac demū inseramus vtutū
flores in quibus delectat et gaudet Quas virtu
tes Eas mirum quas pcessionis nrē ysone sig
nissime repsentant Que eim̃ p maria virtus ver
tius q̄ humilitas designā. que oibus alius tract
de sola humilitate gloriat Quia respexit humili
ans. su. Hec m oibus operibus suis fulget Hec
cā hodie tanq̄ purificacōe mdiguiss offerre fert
m templo s̄m legē pollutis matribus statuta Hec
optime templū nrm̃ ornat ac deo placabile reddit
ipō dicente Super quē requiescat spūs meus nisi super
humile et quietū Hac facile optinebimus si matrē
dm̃ imitabim̃ Nichil illa sibi aut suis meritis
attribuit. s̄ totū ad illius donū retulit qui solus es
sencialiter bonus est atq̄ magnus Vnde m canticō aut
ex fert mihi mag̃ qui potens est q̄ dicitur. magnū e

simus Maria

qr virgo sui. magnum qr mater sui. maior qr utrumq; sui
maximum aut qp omnipotenti dei creatoris mei plasma/
toris omni genitrix sui Nichil tm mi ex hijs ascribo
p illius tm dono / Per humilitas fundamentum est spi/
ritualis edificij ideoq; a xo dicta perfectissima iustitia
Sic aut iohanni qui eum baptizari contremuit. sme mo.
Sic enim adimplere nos decet omnem iustitiam Math 3 glo
.v humilitate. quae est omnis iustitia Est aut perfecta iustitia
alteri qd suum est dare et alienum no cupiscere Ho perfec/
te fuat humilitas Na qui ve humilis est corde sentit et
ore profitet qd' omne bonum qd' habet a deo accepit Sic ait
apls deus operat omia in omnibus 1 cor/ 12 Et psa 26
Omia opa nra opatus es in nob dne Neq; pro hijs
honorem acceptat aut laudem sed tamq; alienum et sibi
indebitum refutat. sicut paup regia honorem no accep/
tat sciens qr pro aliено bono nulla sibi est gloria
referenda Omni igit gloriam deo tribuit dicens cum apto Re/
gi seculorum immortali invisibili soli deo laus honor
et gloria 1 thi 1 Et id ps no nob dne no nob p n t d g.
¶ Ne aut indiscreta humilitate viaet pusillanimitas
quo min audeat assurgere ad magnam perfectionis opa ha/
beat maria sponsum ioseph .v humilitas sociam fortitu/
dinem. ioseph enim accrescens interpretatur et fortitudo
est que crescere fuait in bonis Na ait seneca in publijs
Cito desiat animo si non fuit in bonis fortis et
magnanimis Per enim est ut ait bnl quae sp de
die in diem robustior esuriem et sitim iustitiae in tha/
lamo syon accendit fuatq; bonis non sufficiebat sed

ioseph

Symeo

confidenter cū aplo dicere Omnia possum in eo qui me confortat
philip. x. Ne denique sub spe fortitudinis se palli
et presumpto assit senex ille Symeo quem dei timor
commendat Nam homo iustus erat et timoratus Dei timor
vetus est quia virtutum prima et sapie initium ~~[illegible]~~ cetera
de quo ~~idem~~ po. ii ait Servite domino in timore et exultate ei
cum tremore Vt timor auferat securitatem noxiam et
exultatio mortiferam tristiciam Nichil oio in nobis confi
damus. Si tu feceris cuncta que precepta sunt dicamus
servi inutiles sumus. luce xvii Sic eum qui timet deum
nichil negligit. cetera A. Bonum est ligo ornamentum thalami
filie syon quia timor domini gloria est et corona exultacionis
cetera i Et quia ligo thalami ornamenta non sufficiunt ap
plicuisse nisi in fine conservent quia non qui incipit sed
qui in fine perseveraverit hic salvus erit math. x Assit
ergo et longeve etatis anna a mundi vanis consolacionibus
viduata. que diebus ac noctibus non discedebat a templo
ieiunis et orationibus vacans Ipsa videlicet perseveran
cia perque in opere mandatorum dei Veteresque sed sed illud
sapientis cetera xi Hec enim sola omnes ceteras virtutes
coronat sed in. ad apoc. ii Esto fidelis usque ad mortem
et dabo tibi coronam vite Sic itaque bonum facientes non
deficiamus. tempe enim suo metemus non deficientes. gala vi
Exemplo agricole in labore perseverantis usque dum fructum
percipiat iacobi v Adeoque nos hortatur io. i. ii. can
Videte vosmetipsos ne perdatis que operati estis sed ut
mercedem plenam recipiatis Ecce qui manet in doctrina xi
premium et filium habet Hyis corinthis si tabernaculum meum
adornatum fuit xm sus sapiencia. quem si nobis placuerit

Anna

gseruat/ cū virgine cū oblatōe turturū ac colūbarū
redimē turemq Obtulit virgo nō pro sua purīfica/
cōe sicūt cetē mulieres ꝗ m exm mitatōis Obtulit
aūt par turturū ac duos pullos colūbarū/ Plane
sancta oblatio et virgini bn̄ quemēs et filio atq
nob Obtulit cū sine interrmissione serpam trure
ppt' gemina aūt corporisq castitate. colūbarū simpli
citate mtq m oculo mētis et exterq vō et ope/ Ideo
de ipa scribi m cantic/ Pulchre sunt gene tue sicut
turturis et uterū Ecce tu pulchra es amica mea ecce
tu pulchra oculi tui colūbarū Hyme bē/ Genas t
turis hz qui ab oī ipudicate peste castū se custodit
et ī munē Oculos hz colūbarū qui nulli nocē desideras
ciā ī mnibus simplicā amore q tui Vtraq ciā amis
pro tantu gemitū edē solet Sed nemo plus vgine
ī gemuit cuio ut symeō ait doloris gladio ptransiuit
aiam// Concurrit et filio qm̄ oblatio pauperū erat
ipe aūt pro nob paup factus est dicente apto 2 co 8 Factus
est ppter nos egenus cū esset dives ut illius ipopia vos di/
uites essetis// Concurrit et nob vt et nos gemina pudi
cicia ac simplicitate q̄ pudō ac ī pmixto amoē deū qrag
mete honorem q et ope. qr mimrū sim̄ et pudica fi/
delū quersatio grata est illi sacrificū iustice aut beda
Ner tn utrusq gemitū abiaamq qr ꝗm cunctis qui laborat
m gemitu suo qui stratū suū singul noctib lacrimis
abluit acceptissima pro deo victima mactat Hyerusalem
ramq haut dubiū quū susceptū m templo dnī retine/
bimq Sic sic fecerūt qui nedū spū m templū venerūt
sed ñ cos spū in ibi pseuerat Et tm de primo

2m pñle

Venit hodie symeō iustus et timoratus m spū i

templo ac in misericordia in medio templi suscepit Et suscepit
eum senex puerum in ulnas suas et benedicens dominum in pa-
ce se dimitti desiderabat quem viderunt oculi eius salutare
dei primo et salutare suum Et ecce in medio templi ly
idem dominus non modo puerulus in virgineis gestatus brachijs
sed iam gloriosus super omnes celos exaltatus ad dexteram residens
sui patris iamque venturus iudex iustissimus viuorum et mor-
tuorum corporaliter nobis presentatur in eucharistie sacra-
mento ubi eum videmus oculo fidei non corporali sicut nec illi
pueri videntes deum corporalibus intuiti sunt oculis
Et ut augustinus ait in ipsum modum intuitus est reuelatus qui foris
est natus In manus suas symeon in firmitate accepit ipsum
maiestatis nitus agnouit In medio itaque templi aut
brachij ipsum in misericordia in gremio posita est. offertur omnibus
et nemo illius est expers nisi qui venire noluerit Et heu nos
omnes suscipiunt. multi in medio templi venerunt in misericor-
dia et suscipiunt ipsum etiam maledictionis in seria Quare ly
et non venerunt in templum in spiritu sancto ad dominum benedicendum
ipsum in carne in spiritu maligno ad dominum offendendum Vnde Origenes
Qui vult tenere et amplexari xm illum debet venire in te-
plum in spiritu sancto ductu et instinctu spiritus non in spiritu
superbie sicut ambiciosi qui sibi usurpant dignitates ecclesi-
asticas Nec in spiritu iactantie gloriae quadmodum aliqui ornat
ut appareat hominibus Nec in spiritu simulacionis sicut ypocrite
ut laudentur a videntibus Nec in spiritu luxurie ut incipiscant
ab inconstantibus Nec in spiritu vanitatis ut solacia queratur
a clamoribus ac inquietis discursibus quo hodie visi sunt
plurimi in hoc templum venisse Reuera timendum in nobis
terribile illa ypocrite pte ypocrite quia symeon venit in spiritu
in templum ypocrita autem ipsum hic erit in ruina multo-

et in signū tui condicā. Ve qui vult prestare misericordia
et omēs salvos facere positus est in ruina in medio templi
sui. quem ibi plus omnibus locis sibi odiat ab impudicis po-
lo nomine christianis. Templū salutis in quo pena plan-
genda sunt misericordia impetranda versū est nobis
in fouea damnacionis. Quomodo a corruptis vrbis moribus
quibus domū dni. imo dnm domus blasphematur a multis
predicatoribus vocati estis. Quomodo vobis gentilitas et mul-
tiplicitas mortalium patrum in vrbis murmuribus ac strepi-
tibus omissum aperta est. nec tm ipsis hodie molliti est
ut a detestabili hac corruptela cessaretis. Reuera longe
vobis melius est misericordia dei nunquam in templo prest-
tata nunquam a vobis via veritatis fuisse agnita. Audiat
quid beda ad pontium dicat. Infelix satis est qui ag-
nita resurrectionis gloria deterius cadit. qui visa luce
veritatis grauioribus patrum nebulis obtenebrat. Quia sedm
petri sententiam melius erat eis via veritatis no agnoscere
quam post agnitam retrorsum uerti ab eo qd traditum est illis
sto mandato 2 pe 2. Cur tam salutis nre auctore sig-
num vobis statutis cui temere odiatis. Condi hunc signo
a pagans et iudeis qd gentilis est a filis christianis. Ho-
quidem signum professionis supplicie sequuntur fere tamen
antiquis minimum persequuntur. Dicunt se nosse deum factis aut ne-
gant. Velle scire in quo vos tam benigno dns offen-
derit qm cum tanta seueritate in propria domo persequimini
Nunquid in eo quod relinquens 99 oues omnes angelorum choros
oue podita vram naturam assumens sempm exmanens
quesiuit. Nunquam in eo offendit quod 33 annis labores et
humilitatis sustulit vt vos redimeret quos vno die occiditis.
Nunquam in eo offendit qr toto corpore vulnerato pro sa-

guine a pctis lauit ac amaissima morte a seruitute
dyaboli redemit.? Aut forte ꝗ tam longanimit usq;
ad hanc hora ad penitenciam vos expectauit et nō in
pcto ꝓtinq; sicut in veteri testamento facere q; sueuit dānauit
hecine reddis dno ppl̄e stulte et insipiens Nūq; ipe est
pater tuus qui possedit te fecit et creauit te deut. 32 Neq;
ita vilis ita paup ita exosus quī in domo sua quiescat
ab aliorū offensa Neq; satis est vob die noctuq; cū in do
mibus vris offendere nisi et hūc in domo ꝓpria affli
gatis Quis vrm paacent ferret si sterq; et minūdicia
in thalamū suū a cenaculū mitteret.? Et quō deo tata
irrogatis iuria quia neq; seruo suo irrogari permittet.?
vt in cenaculū dm̄ vbi paosissimq; abq; sum̄ pessimorū
ac fedissimorū colloquiorū venenatorū q; siliorū stercora pro
terua ceruice inferitis.? ac dm̄ solemitatis q; tamātis.?
Ad et ipe per ꝓpheta q; queri sit et qmat dispergā sup
vultū vrm sterq; solemitatū vrarū Malachie 2 Eya
fm̄ nolite frustra decipi Nolite obdurare corda vra ad vm̄
dei Ecce misericordia in medio templi est suspirite ea Ne
lite esse de hijs de quibq; aut bnl̄. Misericordia i medio
templi est nec tn̄ accedūt quorū manet etna dānatio Medio
vrm̄ stat o misei ꝗ vos nesatis ut moriemini aīq; videat
xm dni nō in pace dimittam ꝗ potius rapiam̄ a vrgē
tibus ꝓparatis ad esca Quo cōm̄ qui vult in pace dimitti
tonet esse symeō qui audiēs tristiā interpretā ut ꝗ lētor
rendū ꝗ triste sit made i mang dm̄ mitēta mete p̄ seruite
Venat in templū in spū sco nō malignio Verbū dei
nedū audiat sed i mamb; portet x opē audita q; pleat
amplecte pueru brachijs fidei et caritatis gaudeat de xo
tristi adepto q; sorāo cupiat mdesimenē mori secto et vi
ve xo Fit cm nō dānatorū ꝗ salute eterna merebit. qui

mīq; ilis tā strenuus
st exhibuit sed p
io pcto punit cōd
p flagella ro

sic in spu venit in templu Quia nob prestitit digne pro nob
in templo oblatus xp ihs cu pre et spu sancto i secla benedictus Amen

Expositionali

Dicit ho septu candelaia ex eo qd candele accense i manibus
portant Quae ad ecclia ho ordinauit ut sic i hac
die candele accense in manibus portent. Quid assignat
duo voces Primo ppter ei mouenda errorem qui ductu
dine Romani enim olim in kalendis februarij ad ho
norem februe matris martis. q erat de belli urbe
de quirito i quirtu anu cu cereis et faculis to nocte
illustrabant. ut filius sui eis victoriam de inimicis
redet. et matre ita solemnit honorarent Et id spatium
id dicebat lustrum || Romani est i februario sacri
ficabat februo i plutoni et ceteris diis infernalibus:
et ho pro animabus antecessorum suorum. ut ppiarent
eorum ideo et eis solenes hostias offerebat. et tota
nocte eorum lusibus insistentes cu cereis et accensis
faculis vigilabat || Mulieres est i honorem ut aut ino
centius papa hys diebus festis luminarium exercebat
Qd a quibusda fabulis poetarum originem traxit Aiunt
enim qd proserpina fuit adeo speciosa. qd pluto deus
infernat eam quipiscens ipsam rapuit et deam eam fe
cit. Parentes aut sui per siluas et nemora cu faculis
et luminaribus eam multo tpe quesierunt Et istud mu
lieres i honorem i representans. cu faculis et luminaribus
circuibat Et qm difficile est huiusmodi i relinquere. crisi
ani de gentibus ad fidem qui si difficile poterat re
linquere hmoi huiusmodi paganorum ideo sergius
papa hanc huiusmodi i melius immutauit ut sit ecclesiam
ad honorem sancte matris dni oi ano i hac

2

die totu mundu cu attenß candel et bndictis cereis
illustrarent. Vt solemtas qs sacet ß alia i tenebe
fieret. Nō ppter ostendenda vgis puritate Aliq
em audientes virgine purificata. possent credere
ipam purificacōe indiguisse Vt vō ostenda qto
fuit purissima et splendida. ideo ordinauit ecclia
vt luminosos cereos baiulemus. Ar si i ipo facto di
cat ecclia Virgo bta purificacōe nō indiget. ß
tō virtutibus tō splendes Nec em purificacōe no
indigebat. q et nō suscepto semine concepit. et i ma
tris vtero pfectissime mūdata et sanctificata erat
Adeo aut fuit in matris vtero et i adventu spūsancti
sanctificata et mūdata. qp nō solu aliqd' ilemaculatu
ad pcam i ea pcinity nō ūma serat. ß ecc virtus
sanctitatis et castitatis eius vsq ad alios extende
bat et transfundebat. ita qp i alios oes motus car
nalis concupiscentie extinguebat Vnde dicit iudei
qp eid tnata pulcherrima fuit. a nullo in vnqm po
tuit concupisci Et ro est qr virtus sue castitatis eius
tos aspirantes penetrabat. et oes i eis concupiscē
cias expellebat Vnq parat cedro. qr sicut cedrus
serpentes odore suo interficit. ita eius sanctificatio
in alios irradiabat. et oes motus in carne serpentes
oriebat Comparat ecc mirre qr sicut mirra
interficit vermes. sic eius sanctitas concupiscencias car
nales Et hanc progatiua habuit pre ceteris san
tificatis in utero. et virginibus. qr eorū sanctitas et
castitas in alios nō transfundebat. nec carnales
motus in alios extinguebat Virtus dr castitatis vgis

cna ipudicoꝝ corda medullitꝰ penetrabat. et ea quo ad
ipsam protinꝰ casta reddebat ¶ Qꝰ ppter exposen 3
tanda hodierna pcessione Ma beata vgo maria
et ioseph et symeon et ana. hodie venerabile pcs
sione fecerunt puerum ihm i templo presentaverunt Sic
et nos pcessione faciamꝰ. et cereum accensum per que
significat ihs in mambꝰ baculamꝰ. et vsq; i cale
sias deferimꝰ Tria enim sunt in cereo. scz ligniꝰ cera
et ignis per hꝰ significant tria q fuerunt i xꝰ Ma
cera significat carnem xi q nata est de maria virgine
sine corruptione carnis. sicut apes cera gignunt sine
alterutrum ꝗmixtione. Lucernus i cera latens signifi
cat animam candidissima in carne latente ¶ Ignis
vo sine lumine significat divinitatem. qꝛ ds nr ignis
consumens est ¶ Unde qda sic ait Hanc i honore
pie candela porto maie Utque per cera carnem
de virgine vera Per lumen numen maiestatisq; ca
rumen Lucernus et est aia sub carne latens poprima
¶ Qꝰ ppter instructionem nram In hꝰ enim i sacrum
qsi volumꝰ esse an deum purificati et mundi. tria i
nobis habere debemꝰ. scz fide vera. actione bona. et in te
ctione recta Ma candela i manu accensa est fides cum
operatione bona Et sicut candela sine lumine di esse mor
tua. et lumen per se sine candela no lucet q̃ mortuum
esse videt. sic et operatio sine fide et fides sine
bono opere mortua esse di Lucernus autem intꝰ in
cera occultatꝰ est intencio recta Un gregꝰ Sit opꝰ
in publico. ut in intencio maneat i occulto hꝰ ex hysto
ria lamptica .: ——— finis est ———

Postq̃ impleti sunt dies purgacōis marie secūm
legē moysi tulerūt illū in ierusalem vt sisterent
eū dnō luce 2 Inter preiuias dni solēnitates
hodierne solēnitatis die debitis venerem laudū
offiijs quā maxime nri saluatoris sit et eius
ite memorate genitricis tanta celebrāmus hūilitate de
dicata Eos nāq; qui legi michil debebāt iplen
dis se hodie per oia legalibus subdidisse decet
sacra testatur euāgelij hystoria Vnde de hac festiuita
te insigni solēnitate beatus ambrosius loquitur Si
nāq; subtilit a fidelibus q̃ sit hic dici festiuitas
ppendat ea deuotionis affectu celebranda suspe
ret quo dnice natiuitatis circūcisionis atq; ap
paritionis solēnia sunt obseruata illius cū ista
solēnitas tū et ille Sz nec minor iste q̃ ille
Si ap̃ celebri memoria digne agit dies q̃ natus sal
uator ab angelis pastoribus nūciat Si celebris e
tiam fidelibus dies quo stella duce magis i pse
pio redēptor monstrat Quo nō magis venerā est
hic dies quo nō mō ab angelis i diuersorio natus
gregū pastoribus plebeis horibus euāgelizat Ne
dū et gentibus i fidelibus i bethlee posita a stella
irrationali creatura nūciat Sz ia i ierusalem in
sancta ciuitate et in ppulo suo cū hostiis dno
sistendo iusto symeoni a spū sto reuelat Respō
sū cū accepit a spū sto nō visurū se morte nisi prius
videret xm domini et venit i spū in templū cū induceret
puerū iesum parentes eius Et hoc postq̃ implete sunt dies
purgacōis 2c

† Vult the d

applicat fmor ducti spuel si plag

Sermo dñi nicolai de dinkelspuel de annunciacione virginis glosa

Missus est angelus gabriel ꝛc

Hi feria 6 infra tempus adventus est legi

Hn deo placuit cordis ordine et cordis modo horum virginalia quo noueat credisse Ecce dixit ait beata Beda Ho dyabolo instigante. superbe eo equitate. mulier generate Preparatus est cordis ordine. deo destinate. angelo eo equitate. generate virgine Et primus illorum fuerunt euangelista ad dicit a principio Missus est ꝛc Et nota quod deus ho sicut voluit tunc ad ho elegit sibi matrem pauperem temporaliter. et dissimilem virtutibus. Et non quilibet matrem et virginem. ut de immaculata produceret immaculatum omnem maculas purgaturus Non quilibet virginem elegit ut dicit Remigius et virginem corpore. virginem mente. virginem confessione. tunc ut dicit Bernhardus tanta fuit puritas mentis et corporis. ut si ei non audeat angelica puritas quare Et hic virgo non fuit subito et casu iuncta et ab etno preordinata Vnde Damascenus li 4 Ipsa dei genitrix ab etno et principio temporis dei gratia predestinata. et diuisis primaginibus et sanctis patriarchis et ss prymaginata et predicata fuit Deinde ponit legationis principia expectacio ad xi Et ingressus angelus ad eam sic maria. Non foris vagante eam iuxta Cz ut dicit Ceb solam in penetralibus quia neo virum videt solam angelus reperit Et Bernhardus sic missus ingressus ad eam in secretarium pudicia cubiculum ubi illa fortasse clausus sic et hostio orabat patrem. obstruxit. ne suspicionis aperuit iuxta cubiculum virginis. cui nimirum in proposito erat homini fugere frequentias. vitare colloquia. ne vel oranti perturbaret silentium. vel gaudens castitas temptaret. claudat itaque sunt sicut se cubiculum et hodie non angelus Sed quaerit in qua fore angelus virgo

No

apparuerit Ps. pm doctores qui q̃ in assumpta for̃ sensibi-
liuam corporis. pulchre et decentes forme. put induit
doctores Vn aug. in quoda sermone induat vgine
sic dicente Venit ad me angelus gabriel. fuit vestis
lanis veste thorusatis. mersit mirabilis Et Sed
ptr sume adduat ad hanc sententias. q̃ mt̃ aliter et
hanc differt apparitio boni angeli ab apparitione mali:
q̃ bonus in for̃ pulchri et decenti habitudine apparere solet.
et mali plurimum in for̃ turpi et horribili Sed prime eue
apparuit malus angelus in spe serpentis tudiosi Con-
tra angelus gabriel apparuit marie matre ne eue. i spe
ignosi et religiosi adolescentis Et no. igitur. q̃ appetitus
sensibilis una cum verb vehemenciis mouebat cor q̃ sola
verba Et ut vult Bnh. sr. in ms. Gabriel angelus no
vult solus sed cum eo inferiores angeli magnus exercitus i
qd̃ et suadi pt̃ a sed. q̃ cum idem angelus ut videt in-
nuit natiuitate xi pastoribus venit cum eo multitudo mi-
litie celestis. ugi a forma eius incarnacionis instruxit mu-
nauit venit cum eo multitudo militie celestis. qua in q̃
solus gabriel esset principat nuncius. et loquebat cum virgine
Sed quere. qm angelus venit ad vgiz Ps. q̃ sic
ho ab initio die sexto formatus fuit ad ymaginem et sili-
tudinem dei. sic ab eodem die post aliquot milia annorum
xp̃s dns ad ir̃ for̃ hoies incarnatus est sed die. q̃ sex
die septimane Et eodem die euoluit xxxiiij anis pro
nobis passus est et mortuus in cruce. vt deducit ex dictis
bti aug. 18 de ci dei c. liij dicit. vm. kl. apriles xp̃s pas-
sus fuit. et notand est q̃ sup eundem die est hodierna festi-
uitas Et no. sed eadem die ꝑ etiam sed hoa q̃ ada
lapsus est dns pro nobis mortuus est Vt vult qdam glo
sr. 10 gen. 3 Cum audisset voce dei deambulantis in paradiso
ad auram post meridie Ex q̃ hoa xp̃s dns incarnatus sit
no est certum Videt tn aliquibus q̃ ve sitis angelis intue-
rit ad vgine hoam gpletorij. cum virgo mirauit cubiculum suum

et putat q̃ colloquium angeli et vgis duraueit a qpletorio
usq ad medium noctis. tunc p° q sensum dedeit. et xp incarnatus
fuit. Vt verificaret id sapie 18 Dum medium silencium tenere
ret omia et nox in suo cursu medium iter haberet omnipotens sermo tuus de celo a regalibus
sedibus durus debellator in media extermini terram
p siluit

Tercio queritur qm angelus venit quod tunc eam inuenerit agere
Ri q̃ q̃mus no scitur neq sepius fit. putat tm aliqui
q tunc to dedita fuit gtiplacori. a deuotissime orod bnl do
dicente ut pallegatum fuit clausus ssi se hostio orabat ic
Et putat q singulis tunc fuit attentissime meditata salu
te et reparacoz humani generis. et qi in actu in tunc gtie
placoris quo fuit mente deo tota adunata ingressus est
angelus. nuciaus ei genitoz filii dei et q ipsa esset ia virgo
ad hoc electa a dno. de q̃ ysayas dixit Ecce vgo concipiet
et pariet ꝛc Rationabile enim videtur q qm verbum etiam
voluit sibi vniri. ut ipsa tunc fuit sibi spiritualiter vnita
actu gtiplacoris circa hoc mysterium Et vt hoc fuit ut tunc
deum gaudet intellectu per fidem et actualem cognitionem. et
affectu per feruentem dilectionem. q mox gtiplacoris cat q ss
obumbracoz ingressus igitur angelus ad vgiem eam inuenit
salutauit dicens Aue ꝛc Sequitur q si vgo eum audiuit
verba angeli tunc ꝛc i ꝑ eius v aliqli tumore a anima
eius mota Ex qua turbata fuit eum qsiuerit angelus
ut credit videri Putandum est eam ipsam ab angelis sepius
visitatam. et diligentissime custodiam. atq ut futuram dei
matrem et angelorum dominam etiam visibiliter honoratam
cum oi q̃ decuit reuerentia Imo non vni tm sed ad angelo
ꝑ vnum terribili angelorum exercitu separata ꝑ quod in
castris describitur Vt castrorum acies ordinata Ri ꝑ Cris
q sic turbata fuit ꝑ nouae apparicionis speciem. Nouum
enim non tunc apparuit eum ingenti lumine Vnde canimus
Expauescit vgo de lumine Vnde ꝑ vgialis vendicpudicam Vnde dicit Ambro Trepidauit virgo est et ad
oculos viri ingressus pauet. oculos viri aspectu et affatu verei.

Ro

Et ambrosius li. de offic. quia ego esse curiat et hui.
pre verecundia tu no ausa salutauit angelum salutate. nec
vllum tulit ab eo responsum Et Bul. dicit Solet enim virgi
nes q ve virgines sunt esse pauce. et magis esse secure. et
ut caueat timida. etiam tuta ptimere solet. scilicet se
in vasis virtutibus thesaurum portare preciosum. et minus
ardium esse vnum angelum mittere hominibus. et in terris more
celestium conuersari || Xo. ppter modum nouae salutationis
Vnde dicit qq. Quid assueta esse ego visitationibus angelicis
euangelista no visitationis sed relationem tbationis attribuit di
cens. turbata est in sermone angeli. qr sermo eius nouam sa
lutationis formam ingerebat Vnde Ambo. considerationem nouae
formulae mirabat q magis ante est aperta sed sublimaria
re struabat Et dicit alia q ego ad assueta fuit visio
ne angelorum non fuit turbata visione angeli. sed in ad
mirationem fuit ducta eorum q ei dicebant ab angelo. qr
de se tam magnifica no cogitabat Vnde vt predictum fuit
euangelista no dicit q tbata fuit in visione angeli sed in
sermone. et cogitabat qualis esset ista salutatio et merito
se cogitabat || Xo. ppter laudationis excellentiam Angelus
eum ita in suo sermone laudauit. et sic meritis quanto a
plius laudibus extollitur tanto magis timet qdo qo tbata
est in sermone eius Bul. tbatur sed non perturbata
q eum est tbata fuit verecundie virginali. q no perturbata
fuit fortitudinis. q vo tacuit et cogitauit fuit pru
dentie Quae tbatio duplex fuit motus in anio virginis
primus qd timor ppter ingressum adventus angeli. et ppter
insolitum modum apparitionis. et q sub specie iuuenis vbi so
la fuit Vnde Ambo. et fuit motus ie in sensualitate
no attingens vocem. et ita moderatus vt mihil impediret eius
declarationem Secundus motus fuit qd animaduertit in vbis angeli
Et dicit Gorno de cassia q ad audiendum ego tbatur e
in sermone eius. qflauit in vnum hi va ego in anio suo. et

qd' dicebat ab angelo sibi mpositu videbat. nō abhorrens
verbū ullū passiombz mota. sz velut ignorans admirans
salutacōis hyb nouitate. ignorans cū admiratoz et tur-
bator qsuerit ī duc. Mut. vel qb ī ao turbaret. nō ītelli-
gendo qd' legit. seu q ūpetr accidit nouitate. Ex preta-
te ia turbaco fuit nō ex mdebita passioe. ipunsz adue-
tz celicole mpolita salutaco magnū qtnes mstrū
n Et cōgi. q. cf. ia. sa. Et mēto sic cogitabat qr
nūqz prius audita fuit tāt salutaco. Si cū vt dicit
Orig. scriptsset maia ad alū quēpia silez salutacoz
facta fuisse. vtpotē que habebat legis scia. nūqz ea
q' pegrina tāt salutaō terruisz. Hymno de cas. Modo-
bat angelo ūsponsū ūgo. nō humano more facta vir
ūsalutando rependit. aut velud familiaris ex prestia
qsuetudīe illi celicole aut vēada tēsiamodestie. magz
aud dipend ocupata m qsideracōe dictoz. sicqz turba-
ta ūtrebat. Mos est appositu ē deo dicatz ūgnibus
ut plus ādiat qz loquant. nō pferat ad ītēta pmo-
ne. mterrogate ūsponsū suspendit. nisi prius qd
offert mtelligat. admiratō audiendū ex raītate lo-
quēdi dz esse sermo virginez. Hymn ūgo alma prig
vult mtelligē qd' dī qz loquat. Mirac etia qua
habuit m verbis angeli. et ī ia nouā salutacōe. si-
cut ut tota mēte ocupātur. quo ia mtelliget et quid
sibi vellet. Et ēd sic mēte esz ocupata multis cogita-
cionibz. Dicat Bul' tūc angelo mtuēs ūgnez et vari-
as ēd sēd volue cogitacōes sublime deprehendens.
panda qpolat. ac familiariter vocans eo noie. bemg-
ne ne timeat pūsuadet dicēs. Ne timeas maria. qi di-
cet. Quid ūgo mtanto pmōe turbaris. quid cogitas
quat ia salutaco sit. mchil hz adusi. An ignoras qūta
munera sēd defert. qz sit ī effabilia dona q qtinet:
n et g' ne ti ma tuci sti. cū gr. a. do. Multiplice qb p

Ut oriens

hz enim munera la
pidem et im
talliqz maxime

hanc singulariter q̃ concepturam es in alvo. et paritura fi
lium effectu et nomine salvatorem. infinite magnum altissi
filium. possiturum in sede David patris. et regnaturum super do
mum regni non erit finis. et hic angelus explicat per or
dinem dicens Ecce ego intro. et pa. fi. et vo. non eg. dym
hic erit mag. Ambro. non q̃ an ptu virgs non fuit magna.
sed potentiam quam dei filius naturaliter habuit. vt homo accep
turus erat ex tpe Quam de iohanne dictum erat Et erit magnus
coram domino luce p°. sed dicit sm glosam Ambrosii Joh
magnus ut homo coram domino. sed hic magnus ut deus et dei filius
Johannes magnus merito abstinentiae. q̃ vinum et sicera non
bibit. hic magnus potentia. q̃ ad peccatorum quem edit et a
peccatis mundavit Et filius altissimi vocabitur. Filius dei
unigenitus non per adoptionem. sicut nos sumus. sed a natura
Non aut dicit vocab. sed vocabitur qui dicit sm greca. Non
utrum tu impones ei vocabulum hic. sed ipse vocabitur A quo.
a substantiali genitore Ab eterno sicut est. sed mud ad nram
doctrinam nomen eius patuit Et dabit illi dnus deus sedem da
pa. sui. et regnum do. ra. ict. Ubi nondum sm beda q̃
prius dixit angelus xm esse filium altissimi. Nunc vero pa
tris eius dicit David Per hoc quod significat divinam natu
ram. sm quam est filius dei. et humanam sm quam est filius da
vid Et sm glosam. Domum iacob intelligit totam ecclesiam
illorum. qui per fidem et confessionem ad patriarcharum pertinent
sedem. sive de illis qui de oleastro exsiccati in olivam bonam
sunt insiti Ut dicit apls ad rom xi. Non omnes ex israhel
sunt israhelite. sed qui sunt filii promissionis reputantur in
semine Dixit aut maria ad angelum. quo fiet istud
quoniam virum non cognosco Sicut sapientes tacuit. tum
adhuc dubia cogitabat quat esset illa salutatio. mates
non respondere q̃ timere loqui ad nesciret. sa vero confortata
et bene premeditata dixit ad angelum. q. fi. i. s. q. v. n. c. Non
dubitat de facto. sed modum quem et ordinem. nec enim quem

an fiat. ꝑ quo. q̃i dicat. dnꝰ mꝰ testꝰ q̃ sde mec sit vo/
tu esse amalle sue. vnde no ꝗnosce. qua q̃ lege quo or/
dine placebit ei ut fiat istud. Si oportuerit me fragi
voto ut patria tale filiu. gaudeo de filio. et doleo de ꝓpo/
sito. fiat tu voluntas eiꝰ Si tu ego gaudeo et ego pa/
ria. qd utrq; si placuerit ei ipsi nꝰ eit. tue sco vere
q̃ respexit humilitate amalle sue. expoe in angele dei
qd de me ordinauerit altissimꝰ ffiet id ad vno ul pter
vnde edissere in modꝰ que possu mete q̃ sideratio ꝛ/
uolue. an velut exposito gratꝰ accedat. nulla ti per
me eit diffinita sciteꝰ. nisi modꝰ clarueit factoris. quo
q̃ fiet istud Ambro temperanor est ia vgis ꝛspo/
sio q̃ sacerdotis verba sꝰ zacharie. hec aut quo fiet istud.
Iste aut vir. hꝰ scia. negat ie si credo. q̃ q̃i fidei adhur
alterꝰ queit autore. illa si fact ꝑ fide. nec dubitat esse
fracud. q̃ quo fieri possit mqrit. legerat maria. ecce vgo
gapiet cc. et credidit futuru. ꝑ quo fiet no legerat. ne
alicui ꝓphetaru fuat enuclatu. tantu cum mysteru
ꝓpalare no fuit hoiꝰ. ꝑ angeli ¶ Est no q̃ cu salu/
tasset angelꝰ virgine. et tanta locutꝰ fuisset. ipa ad oia
tacuit. ne verba loquetis mtrupit. et cu angelꝰ loqui
cessauit. et q̃i vgines ꝛsponsu expectaet. tue pꝰ vgo
locuta est. et pauca verba. ꝑ utilia et ꝛoliꝰ. et ia ptinet
ad 2m et ꝗtu gradu humilitatis. vt dictu fuit. de ꝗdalꝰ
humilitatis ibi vide ¶ Sedo nondꝰ q̃ vgo bndicta fuit
vgo corpore mete et voto. vt dicit augustꝰ. de vgnitate
et ceta dicit bulꝰ. et eliaut doctoꝰ ex ieꝰ eiꝰ verbo. quo
si istud qm vnde no ꝗnosco. ꝗnosce no ꝓpona ꝑ/
mo no ꝗgnitura voui Vn grecꝰ misenꝰ Si maria
causa copule iungat de ꝓponsai voluisset. cur ad sibi
narrata fuisset ꝗtpo. admirace ducta mtrogasset
quo fiet istud Ex dictis patet quo vgo gloriosa fuit
prudentissima. et excellentissime intelligencie. q̃ius cu

in filij dei incarnacōe 13 ā 15 aut ad maio 14 ānorū ut
dicit doctores. michilomnio tm in ista sua iuuentute stu-
diose aduertebat institutū a deo nō esse sic. i quo
duo horū ex mare et femina generari oportet: et q
nō est possibile nar femina sine mare generare. et
illesa virginitate filium parere: et iterū hr sic iuuenis
et tenerrima perspicam sapient' statū iugale
pensauit. et agnouit q i illo oportet ea placere viro.
et statū virginale spondebat. eo q in illo pt placere
deo. et esse sua corpe et mente: prudent' eligens esse
sterilis mundo ut esset fecunda deo. et carere sobole car-
nali ut fieret grauida prole spiritali: magis ele-
git ipregnari seminibus virtutū pullulatiuis i fruc-
tū celestes. q̄ fecundari per amplexū iugales pituita
fetū terrestres Hec utique magne intelligenie et pru-
denie sunt signa. et maxime deuocionis et puritatis
i tā iuuenī et tenera puella. que nullo prēceptū ex
edocta vīginat statū perfectioris michoauit. q̄uis hi ante
veteris lex nō gmedauerit. p̄ poenā vi repbasse. vbi
dicit maledicta sterilis que nō parit. Vnde de hi
q virgo tenerrima et tam iuuenis perspicam nullo
alio hortante vtrūq statū sic considerauit et ita
prudent' virginale elegit mirat bnh sr. mssge
O virgo prudens. o virgo deuota. quis te docuit deo
placere virginitate. q lex. q iustitia. q pagina veteris
testamēti principit vl' consilit vl' hortat in carne nō
carnalit' viuere. et in terris angelicā ducere vitā. s
Vbi legeras virgo bta laudatos esse qui se castra-
uerūt pter regnū dei Vbi legeras qui matrimo-
nio iungit vīgine bn faciat. et qui nō iungit melius faciat'
Et respondens angelo exponendo modū virginei pto

Spiritus sanctus superuenet in te &c. qui dicit ille erit modus
Tu fecundaberis sine vili semine. concipies sine libidine.
et paries sine dolore / quia quo ad primum ss super te: cum
spiramine fecundaberis sine vili semine / et quo ad secundum
et tertium addit Et virtus altissimi obumbrabit tibi x refri/
gerabit te ne sentias estum concupiscentiae vel obumbrabit
tibi x opaci in te. ut illesa sine pudore. sine dolore et la/
bore possis pare / Vel sic. ss super te ie ac si ab
angelo diceret. o la quia dixi tibi sit delectatio mente / solum
modus hesitacionis adduxerat: ipse assensum prestare non dif/
feras: modus michil ipse humanum. ex diuinis est totus.
esse nequiret honestior: in na granior nullus. ex ss e
modus qui efficit mox. et preter molestia agit. ipse
aggregabit piurissima corporis tui. et ministrabit ma/
teriam formae corporis / sit ergo modus in placito. quia ss super
uenient in te: qui licet ut ait bernhardus fiunt prius in virgine
per multum gratiam. nunc in superuenire nunciat apparitionem
dante gratiae plenitudinem. quia effusius erat super illam
Et virtus al. ob. ti. Ubi nondum quia per in crescit per virtutem
altissimi intelligi dei verbum Vnde pater ad chorum Nos
predicamus christum dei virtutem et dei sapientiam. et multiplicat
exponit id verbum Vbi al. ob. ti. Bene quia sicut umbra refri/
gerat ab estu sol. sic verbum diuinum in sui gratiae re/
frigerauit virginem. eum moue ab ea omnis estum concupiscentiae.
Vnde beda Concupiscentiae in te non erit estus vbi umbra
fuerit ss Hodie quia sicut umbra deriuatur a corpore absque
corporis lesione / sic xs potuit ex virgine absque vir/
ginis lesione. et sine dolore. ut fuit tactum prius Tertio
per glo. illuminare. ob. ti. x dabit ti umbram contra omnem
tribulacionem Quarto ut vtraque nam lis de intelligi in
xo. quia per glo. sed umbra a lumine et corpore obiecto

solet formari. Et quia sicut purus homo plenitudinem divinitatis capere nequivit: ita virtus altissimi obumbravit dum in eius corpore lux divinitatis corpus suscepit humanitatis. Ut sicut deum posset capere et pare et secundum intellectum deitas obumbrata fuit virgini per susceptionem humanitatis. Sicut solem qui eius visui intuei non possumus obumbrat nos aliquo velamine. Unde secundum Bernhardum. Videmus verbum in carne sicut solem in nube. lumen in testa. cerevisiam in lucerna. Gregorius 18 moralium. Cum lumen incorporeum in utero virginis erat incorporandum. vere ei dicitur et virtus altissimi obumbravit. lumen incorporeum deitatis accipiet in te corpus humanitatis. Quinto secundum Bernhardum quia ergo quesiuit de modo concepti. Respondit angelus sicut qui dicit quid a me queris quod mox inter experieris. sicut et Heliae sicut. Ita illo doctore quo autem: ego nunquam scii nisi virginale conceptum. non credam. Idcoque quod nascetur ex te sanctum dicat sicut in diffinite et substantive. quia secundum Bernhardum qui dicit sicut cado. sicut homo parum dicit videret. Posuit ergo indiffinite sicut. quia christus fuit quod virgo sicut genuit proculdubio sanctum fuit. Vocabitur filius dei. Ysaye 7. Vocabitur admirabilis consiliarius deus fortis. Et a quo vocabitur. Adeo patet Matthei iii. Hic est filius meus dilectus in quo mihi bene complacui. Ita vocabitur ab apostolis. Tu es christus filius dei viui Matthei 16. Ita vocabitur ab hominibus Luce vltimo dixit centurio. Vere filius dei erat homo ille. Ita vocabitur a demonibus Luce 8. Quid mihi et tibi est fili dei altissimi. Deinde angelus dictum suum probat exemplo dicens. Et ecce eli cognata tua. qui dicit si deus dedit concepti semen et sterili potest et tibi dare. fuit enim in elizabeth duplex impedimentum ad concipiendum. scilicet senectus et sterilitas. quorum vtrumque erat concepti contrarium. et vtrumque tangit hic. Ad maiorem autem confirmationem commemorat virginem hic tempus. cum dicit. Et hic est mensis sexti quod vocatur. Et aduerte secundum Crisostomum gabrielis industriam qui non indicit exemplum de sara uel rebecca

que antiquiora erat. ꝑ induxit exm appinquiū. et ar/
tiar existens. et familiar: qr de apria agnata: et
mamsepti: sterilitas eiꝰ elizabeth erat diuulgata
mtiū q̃ iter fuit vocata sterilis Dicēs quid opus 90
fuit ex illo cū virgo nō dubitauerit de re ꝑ de mō
~~eo q̃ elizabeth ex viro cepit Rn q̃ nō dubitauit de~~
~~re ꝑ de mō~~ vt dicit Ambro. et ꝑ hi exm nō certificā
de mō. eo q̃ elizabeth ex viro cepit Rn q̃ nō dubi/ 6°
tauit de re Vnde Beda Nō qui credula exemplis hortā ad
fidē. ꝑ credenti amplior replicat vt q̃ deū erat vgo
paritura. pcur dēc de ano sterili nasciturū agnosceret.
et exm ei datū est. nō ad fidei acq̃sitoz. ꝑ ad acquisite
g firmatoz Et dicit augs in libro questionū ve et no tes/
Ambigenti marie de concepcio possibilitate angelo pdicat.
Et dicit Et talis dubitatio magis est admiracōis q̃
incredulitatis. et ideo angelus possibilitatē induxit
nō ad auferend infidelitatē ꝑ ad auferend admiracoz.
Et alias quinq̃ voces ponit bnl. Ha ut cū miraculū
miraculo iungi gaudiū gaudio cumulet Ne ut prius
per angelū q̃ per hominē de hi in secreto doceret Ne ut
ipa hi in mysterij et aliorū temporū et ordinē reuelaret
septoribus Ne ut audiēs cognata vetula cepisse de
eiq̃ obsequio cogitaret. qd et fecit. statim vadēs ad eā
cū festinacōe Cunta ut nob exm humilitatis daret:
ne dedignarem a minori doceri qr nō cit ipossibile
apud deū oē vm Dixit aut Vbi pōm deuota hu/ 7°
miliacōe virginee voluntatis q̃ attendit in adhibicōe
sui g sensu quē flagitabat preces et ꝓphete: nec mirū
qr in eo salus totius mundi pendebat Vnde beatus augs
clamabat O bta maria secundū oē captiuū tuū dep/
cat assensu: te dna mundus fecit ob side sue fidei. noli

morai virgo. nunc o sp̃ma mater responde Et bñl' O dna
responde verbū et suscipe verbū p̃ter tuū et suscipe
diuinū. emitte transitorū et amplectē sempitnū Ecce
ancilla dñi fiat mi ꝑm verbū tuū Adhanc voce excla/
mat aug̃ O felix/o bta/o m̃ signis gra/q dū humilit de/
dit fide. celi m se opifice qpauit Hic singularit no/
tat in virgine mira humilitas. qr dū mater sūmi cōdi/
toris eligit ancillā se fatet: nec repsentatiā p̃mssioē
exaltata est Dicit beda Prima mulier cū audiuit a
serpente Eritis sicdy stati m superbia est eleuata hic
vo 2a mulier audiens se genitura dei ancillā et ma/
tre se vocat. Bñhardo nō est magnū humile esse in
abiectione: mag̃ prosp̃ et rara virtus est humilitas ho/
norata Beata virgo per anū angelū facta.
sup oes homes extollebat. etm si se ꝑ fundisse humilia/
bat dicēs Ecce ancilla dñi fiat mi ꝑm verbū tuū. Bñl'
loquēs ad virgines superbas dicit. Maria se virginē ob/
lita gloriat de humilitate. et tu negligendo humilita/
te blandiris ti de virginitate Et dicit se ancilla nō
cuiqlibet ꝑ dñi. cuius ꝑ obsequiis totalit dedicata fuit.
Nichil sibi virgo retinuit. tota se posuit in diuino fam/
latu. dicēs ecce ancilla dñi Et cū audisset factū et intel/
lexisset modū. nō amplius quid obiciat habuit. ꝑ spo
spondit obsequiū/ accomodauit affectū/ spospondit qd
obsequiū dicēdo ecce ancilla dñi In hō cū voluntaria sua
obsequia deo obtulit. et puuulo quē geptura erat: et
optabat sibi fieri. ac in ea celebrari oia ꝑm angelicū dic/
tū. qr subdit fiat mi ꝑm verbū tuū. Sic si angelo
sub gdicōe responderet Si ꝑ superuenit: si virtus altis/
simi obumbrabit ut natiue bñ sicud maneat. qd' mulier
ex gra gratū factū est nō euanescat fiat mi ꝑm vbū

tuud. ut q̃ apiã ihm mfinite magnũ. altissimi filiũ vocabitur.
sedente sup sedem dauid. regnante in domo iacob eter/
nũ. fiat mihi ꝑm verbũ tuũ. & ꝑm beda fiat ut. ssadue/
nices me celestibus dignã mysteriis reddat. vt in meo utero
filius dei huãne sbe induat habitũ. atq̃ ad redemptionẽ
mũdi tanq̃ sponsus suo procedat de thalamo. Beatus Augst
in sermone de assumptione alloquens beatã virginẽ dicit Ob/
secro te per eũ qui tale fecit te. vt ipse fieret in te. Dic
inquit michi quid boni egisti. quãtũ p̃mium obtulisti. quos
patronos adhibuisti. que suffragia ꝑmisisti. quo sen/
sui ul' qua cogitatione ad h̃o ut accipes puenisti. vt virtus
et sapiã patris que attingit a fine usq̃ ad finẽ fortiter.
et disponit oia suauiter. toto vbiq̃ manens. et sine ulla
sui mutabilitate in uterũ venies. ita castellũ castũ tui
ventris incolueret. vt ingredies non lederet. et egrediens
integrame custodiret. Et subdit respondens in ꝑsona virginis
Quibus a me qd' obtuleri mihi vt mei mater efficerer
creatoris. oblatio mea est humilitas mea. oblatio mea est
virginitatis ꝑmissio. No auro clauata tũnica. no proso
tulit radiantis auri ornamentũ cervicis mee. aut prosi/
lapidũ margaritarũ dependencia aspexit in aurib̃ meis.
aut genarũ rubore attendit. q̃ respexit humilitate ancille
sue. Et no. q̃ ut dicat dns albertus magnus. int' ceteros de/
sceto virginũ vnus est superbia. ppter mundiciã corporis. de q̃
gloriant. estimates se meliores esse ceteris. Ex audiat bm
bnh dicente laudabilis vnus virginitas q̃ magis humili/
tas necessaria. ꝑ placet humilitas sine virginitate. q̃ sine
humilitate nec manet virginitas placuisse. Super quem mihi re/
quiescet spiritus meus. super humile et quietus. super humile dicit
et no dicit super virginem. si ergo maria humilis no fuisset
super eã no quieuisset. nec impregnasset. Patet itaq̃ ut de
spiritu sto gaudet. sic ipsa prohibet. respexit ds humilitate ancille
sue. ponens q̃ virginitate. et si placuit ex virginitate: ex

humilitate tu gaudet. Vnde gaudet qz est qz placuit virginitas
proculdubio sicut humilitas. Ad dicas virgo superba.
Maria se virginitate obliuta gloriat de humilitate. tu negli
gendo humilitatem blandis ti de virginitate. Nunq tu casti
or ia. Nunq tu deuotior ia. Aut nunq tua pudicicia
fuit castitate marie. Vt tu sine humilitate placere
sufficias. ex tua. qd ia no potuit ex sua. No omne
est virginitas. multo pauciores sunt cum virginitate humilitas. Si
q virginitate i maria in potes imitari. studeo humilitate
imitari et sufficit ti. Sequitur expositio angelice salutacionis

Ingressus angelus ad mariam ait Aue gratia plena. dns te. bn
tu i mu ie. In ia salutacione angelus captat benuolen
cia virginis commendando ea ex multis prouocatiuis et lau
dabilibus iudicioribus. Sic cum nos aliqs salutamus tunc ti
tulos laudis et honoris apponimus. Vt dicimus Sanctissimo i
xo pri ie. Et hic hi angelica salutatio quatuor partes. i quibus
angelus tangit quatuor excellentissimas prouocatiuas marie
se virgis. Prima innuit i ho qz dicit Aue. x sine ve tripli
ci. sc pudoris. laboris. et doloris. cui subiacet totum genus
muliebre. Vnde gen iii dictum fuit mulieri. Multiplicabo
erumnas tuas. et conceptus tuos in dolore paries filios. Ista
at benedicta virgo fuit sine ve pudoris i concepcione. sc ve
laboris in gestacione. et sine ve doloris in partucione. Vnde
bnlis dicit. Ipsa fuit sine corruptione feconda. sine grauitate
grauida. sine dolore puerpera. Vel alit Aue. x sine ve
Vbi nondum qz dixit e ve. Primum e pene. et de ipso non intel
lexit angelus qm dixit Aue. Quia sine ipso ve non fuit. sed
multiplicata passa est in hac vita. Vt ve paupertatis. Sic
enim pauper fuit qz se et filium suum nutriuit arte et colo
Vt dicit Jeo. Ipse passa e exilium cum filio suo i egipto p
plures annos. Ipse multa aduersa passa e. Vt dicit Ignatius
Ipse timores e passa i natiuitate filii vsqs ad passionis eius.
et singulariter tpe predicationis sue. cum vidit a iudeis sic
contradici verbis eius et signis. et vita eius per insidias i peti
dolore nimium passa e. to tpe passionis xi. ita vt pm vm
symeonis aiam ipsius gladius doloris multiplicat ptm siret.
Joner ipm reduiuum in resurrectione suscipet. Adulti

progaue vgis

pa sine ve

ve pene

post xi ascensioz exaltata e multo desideio eiu videndi i sua
gloria. quē hic vidit in sua humana infirmitate et i multa
ignominia Et dns matre sua dilectissima multa hic
pati permisit. q tm nūq peccauit: quanto digniq nos patim
q multa mala qmissimq. et egeriq flagellacōe vt emiedem.
Aliud e ve culpe originalis sive actual Et dei ve loq
dnt angelq eu dr Aue Quia vgo benedicta fuit aue. s
illo ve culpe Quia fuit sine ve culpe original. et si ve
macule actual A po igi ve sh macule original pa
fuit tōlit' p seruata. a i vtero matris purgata Vt i ho
oes gaudat A sedo ve sh culpe actual veniat vl' mor
talis fuit per tota vita sua totalit' i mumis Vn Bnh
i quada epla Ego puto q et copiosior sactificacōis
bnedictio in ea descendit. q ipe no solu sanctificaret
ortu. s et vita de mitepe ab oi pato eu stodiret i mune
Et dicit i de na et gra Cu de pmis agi de sta vgine
maria appt' honore dni nulla qstio volo hic questione
inde eu scimq q ei plus gre est collatu ad vmcendu
ex oi pte patm. q gripe meruit et pare quēq stat
nullu patm pe mitq habuisse Et dignissimu fuit
vt illud excellentissimu et singulaissimu donu a
i munitate a ppto dns et q ferret vgi. quod ipse
elegit in matre Vt ita de sanctissima et i macu
lata matre pdiret i maculatq dns. qui patm no
fecit. nec inventq e dolq in ore eiq. et q venit pur
gare maculas criminu totiusq mundi Alias enim maria
vgo no fuisse ydonea ad gripiendu et pariendu
xm. eo q eiq patm redundasset aliquomo i ihono
raciz filij ꝛc Et no solu per tota vita sua i mu
mis fuit ab oi pato actuali. s et appt' habunda
ad graciaru et virtutu nūq habuit ab i tmisto
mel maciz ad patm. nec difficultate ad bonu Hic
de ho determinat doctores i 3 d' 3 Na fomes
pati q regit in nro mortali corpore inclinat nos
ad malu. et difficultat ad bonu. ille i maria vgine
fuit sopitq et ligatq per excellentem gram. et

virtutes. et cet per duas prudentias. q ipsum mo p
integrato custodiebat. prohibendo eius sensualitate
ab oi inordinato motu. Sic itaq fuit fomes ille
ligatus. vt ca oio ad nullu malu inclinaret. nec dif-
ficultaret ad bonu. Secundam progatiua vgis
tangit angelus sequenter cu dicit. gra plena. Vbi
nondum q dux est gra. Sed est gratia faciens. q ea
dr caitas a fusa. sine qua nemo est acceptus deo. et
q mte oia dona dei creata est excellentissimu. Vt do-
cet Augustinus. Et de illa gra videt angelus principaliter
loqui. cu in salutatione vgis dicit ad ea gra ple
ipsi enim in materno vtero in prima eius sanctificatione ta-
ta et tam copiosa fuit hec gra collata. q vt p dixi
per ea per tota vita sua custodiebat. imuns ab oi
actuali pro mortali et veniali. Et sdo in eius ortu ac
natiuitate ex vtero sdm multos doctores pm minus
gre sine caitatis primus collate fuit ei copiose adiecta
Et 3 in sue concepcione filii fuit cade caitas et gra ipsi ha-
bundantissime aucta et infusa. Et ex triplici hac sn-
ficatione et gre auctmentatione fuit dei genitrix sic vpleta
gra. q neo ei hic assimlari potuit. Et hoc angelus nota-
uit cu ad ea dixit Auc q ple. Et insup eius gratia
tunc creuit per exercitia eius opera bona. q interuisse
operabat a puerili etate per tota vita sua. vsq ad die
assumptionis sue in celu. Et operabat tlia cet dormie-
do. iux id can 4 5 Ego dormio et cor meu vigilat
Quia cu dormiuit sensibus corporis tunc iterius
vigilauit ad deu corde. sic per suspiria et amore
Et ex istis oribus sic collectis ita vgo maria replebat
gra et caitate. q no solu excessit in gra omes viatores.
sed etiam angelos. Imo omes alia vote creatura post filius
sui humanitate. Propter qd dicit Augustinus in sermone quoda
de assumcione. Quid dignius ac sanctius hac virgine in hu-
mani genis semine potuit exoriri. cui nullus priarchas

i progatiua

gra

nullo antiquorum sequentium patrum. nullo prorsus hominum potuit quantum ¶ Per mirum si hic admirabit virgo tructorum celsitudine transcendit mortalium. cum ipsa est excellat merita angelorum ¶ Alie dicunt gre gratis date quia licet a deo hominibus gratis dentur. non tamen hominem bene sanctificant ocus sit. nec aliquem illarum. sed ad multa alia ordinantur Et extendendo nomen tur hymoi possunt dici ocus virtutes alie a caritate Quia dona spiritus. Vt sapie. scie. timoris ac ppheciam. et donum linguarum. donum operationis miraculorum. et cetera multa. Et vir oe bonum qd habemus Totum enim nobis a deo gratis donatum e Et maria virgo habuit est plenitudine gratarum illarum. qd angelus innuit cum ait gra ple Et ieoy dit Bn fuit gra plena. qr ceteris per ptes dat gra. maie vo se totum infudit gre plenitudo Habuit nacq virgo bn dicta gram plenitudis tructarum virtutum. certitudis credendarum veitatum. gram illustrationis ppletice gtepiacionis altissime. et gloie excellentissime Habuit gram optime ppagis nalis. gram singulaissime pulchritudis corporal. decentissime habitudis moralis. Et sic de aliis innumis gracis. quibus virgo maria ple fuit: sic de singul id enuat aliqntulum pt particularis declarai Habuit cum plenitudine cuctarum virtutum Vt neo dubitat ppt qd ieoy i sr de assumpcoe dit Si diligent attendas nihil e gre. nihil est virtutis vl speciositatis. qd no resplendeat in virgine maria. qd et i pluribus virtutibus pt induci Ipsa enim fuit excellentissime humilis. et ideo ppt excellentia humilitatis sue sic placuit deo Vt ab ipso pre oibus mundi mulieribus sit in dei matre electa. Vt patet ex autoitate augi superius allegata Scptum est Super quie requiescat spus meus ni sup quietum et humile Sup quo aut Bnil Si maria humilis no fuisset

sup ea spuisse no quiuisse nec ea ispregnasset. Fuit
ergo vgo maria mansuetissima. mitissima. et pyssia.
qm a suo filio no didicit celos fabricare. mortuos
suscitare. maria sicco pede transire. sed didicit ab eo
humilitate et mansuetudiem. qz vtutu se nob magis
trum exhibuit cu dixit math ii discite a me qr mitis su
et humilis corde Et dicit Bnli i sermone q inscipit Eccl
magnum Quid ad maria accedere trepidat humana fra
gilitas. Nichil austerum in ea. nl terribile. suauis to e:
reuolue diligenter euangelice hystorie serie omnia.
et si quid forte mercatorum. si quid diuum. si qd de
mag signum vl tenuis indignaciois occurrit i maria.
de cetero ea suspecta habeas. qt accedere vcaiis Ossi ut
sit. plena magis oia pietatis et gre et mansuetudis.
q ad ea pticere iueneris. age gras ei q ti tlem mediat
te benignissima miseracie puidit. in qua michil
possit esse suspectum Fuit ergo castissima. qr vgo
corpe mente et pfessione Sancta corpore et me
te. et tam pua qr vt dicit Bnli eig puitati se
no audeat angelica puitas qparare Et i quodam ser
mone alloquens ea dit Tu ardore vetide concupiscen
cie vtute castitatis in tua virginea carne cateng
extinxisti O maria. Vt ib i eq qspni nec aste mu
da sunt tante mundicie carne tua indicauerit vt ecc
sie diuine puitati ea agglutinare no desperet Fuit
qz misericordissima ppt qd et mat misericordie dic
ta est Et de ea dicit ignacig Maria erat apud
fideles omn operum pietatis ministra. Miseris et af
flictis compatiens. condolet et subuenire no pigrescit
Et hs sua misericordia et compassio qua hic habuit
ad miseros et afflictos no est i bntudine diminuta.
s pfecta. et copiosissime aucta Vt patz i theophi
lo. et pluribus alis. quibus i maximis periculis

misericordissime fuerit. Et ita pt̃ induci de singulis
eius virtutibus. ¶ Habuit sedo maria virgo gratiam 2
certitudinis credendarum veritatum. Multi enim articuli
fidei respicientes animarum incarnationis ortum et in fa-
cta salutaris. et multa alia gesta eius. nulli alteri
mortalium gestae potuerunt. nisi ipsi virgini soli. qui multa
in se expleta est. et cum domino per triginta annos continue
morata fuit ante tempus predicationis suae. et vocationis
apostolorum et euangelistarum. ipsa ecclesia et facta dum
plus meritorie commendauit dicente eius. Maria conser-
uabat omnia verba haec conferens ea in corde suo. ¶ Habuit 3
tertiam gratiam excellentissime contemplationis. Sicut enim virgo benedicta
habuit habundantissimum habitum caritatis infusae. ita ecclesia
habuit excellentissimum donum sapiencie. Ista enim nouem septenarii
et proportionabiliter intendunt. et mediante 1° dono sa-
pientie ipsa excellentissime contemplabatur deum et diuina. Ut
quod anselmus in omni de assumptione dicit de ea. Fuit hic virgo
viterum et in eius gremio manebat fons vitae. id est dominus.
dei virtus et sapientia. in quo sunt omnes thesauri sapientie et scie-
ntie absconditi. Ad ergo de deo non sciebat virgo pru-
dentissima. in qua licet dei sapientia latebat. et in eius uterino cor-
pus sibi aptabat. ¶ 4° habuit gratiam proprietatis illus- 4
trationis. Ut dicit Sancti in pte q. 27. Et patet in eius
cantico in quo multa quae tunc futura erant prophetauit.
Vnde Augustinus 1° super eiusdem cantici. Et insidias eius a progenie
in progenies timentibus eum dicit. O virgo beata de te ipsa
quos ad amorem dei accendere fideliter potuisti. ea vo-
que sequuntur humano genere prophetasti. Hec dicit Beda
circa eundem usum. ¶ Quinto habetur actualiter et habebit 5
aeternum donum excellentissime gloriae. Dicit enim Jeronimus super
de assumptione. Hodie ut ad thronum celsitudinis aeternae ta
ta virgo processit. atque in regni solio sublimata post
xm gloriosior residet. Et iuste quia sicut cuncta pro hac
vita mortali in virtutibus granius et meritis excessit.

sic digne oes in gloria excedere debuit. Alias ibi non esset proportio premiorum secundum meritorum. et non redderet unicuique secundum opera sua. quod sacre obviaret scripture. Certum quod est quod quia dei genitrix virgo maria tuit post xm perfectior fuit in hac vita. quod ideo eius sublimior sit in eterna gloria. ¶ Habuit postremo maria virgo excellentissima dona et perfectiones quae ad eius corpus et naturale ipsius dispositionem pertinebant. Et habuit illa decentissime. et quod congruebat matri dei. quod esse debuit exemplar omnium virtutum et speculum sanctitatis. Quod enim alias verificatum esse id secundum de assumptione quod est superius fuit allegatum. Sed diligenter attendas. Nihil est virtutis. nihil est speciositatis. nihil gratie. nihil splendoris. quod non resplendeat in virgine maria. Habuit quoque maria omnoda gratiarum plenitudine. tam naturalium quam moralium et gratuitarum. Quod angelus voluit cum ei dixit ¶ gratia plena. ¶ Certam prerogativam invenit angelus cum dixit dominus tecum. Ubi nondum quod dominus fuit in virgine maria triplicit. Primo qualiter sit in omnibus creaturis. ¶ Ita enim declarat magister sententiarum de primo d. 31. Quod est in omni creatura valet per essentiam presentiam et potentiam. et quod impossibile sit esse aliquam creaturam et deum cum ita non esse modo supradicto. ¶ Fuit ergo trinitas istorum cum virgine sicut et cum omnibus creaturis est qualiter. Quod fuit et est ac eternaliter erit dominus cum virgine modo quoda speciali quo non est cum creaturis irrationabilibus aut cum horibus mat. Quia tunc fuit et est et semper erit cum ea per unionem sanctificativam. et illapsum speciale quo inhabitat animam eius sicut templum suum suum. cui copiosissime infudit gratiam suam et dona. et in ea ac cum ipsa operatur opera. quod et aliquid non operatur in pueribus aut in alijs creaturis. Et de iio intellexit angelus cum dixit dominus tecum. Quia etsi cum multis iustis sit dominus deus trinitas. quam cum omnibus iustis qui se obtemperat sue vo

6

3 prerogativa

litati Vn sol ꝓ dicit dns ihs Si qs diligit me
mandata mea seruat. et pr meꝰ diliget eum. et ad
eum veniemꝰ. et mansiom apud eum faciemꝰ ffuit tm 1oo
tu virgo specialr et excellentissime sr. oes alios ipam
ihabitando. et effectꝰ sanctificacois i ea pfectissime ope/
rando Vno fuit solꝰ dei filiꝰ tu virgo singular
ꝑmo singularissime. qa taliter qualit' cum nulla crea/
tura vnqm fuit. nr vnqm erit posterꝰ ffuit cum ea
in ipsius vtero in quo tanqm in virginali thalamo
vnivit si humana naz. et ea miro mo assumpsit atqꝫ
copulauit in vnitate psone Et sic verꝰ ds et homo
ibide nome mesiby habitauit. ac sub virginali pcto
dulcit' requiescit ffuit msup tu ea in eiꝰ gremio
ffuit tu ea in eiꝰ vlnis quibꝰ eum strictis amplexibꝰ
pressit ad castum suum pectꝰ. eiusqꝫ gaudentibꝰ i tuebam
oculis. et ebris oscula circumiuit eiꝰ facie gratiosa
De vtroqꝫ illoqꝫ modꝰ loquens augustꝰ i sermone quoda dicit
Ave gra ple do tecum Tecum quide in cubiculo cordis
sz per sanctificatiua vnione Tecum in thalamo ven/
tris. sz p humanitatis assumptoz Et subdit augꝰ
tecum manet. tecum pseuerat. a te nunqm recedit. sancti/
ficauit eum tabernaculum suum altissimꝰ Quia deus
i medio eiꝰ no ꝰmouebit Et dns albertꝰ magnꝰ de
code loquens dicit Dns tecum que sensisti i mente. que
gestisti in ventre Dns tecum auribꝰ tuis audibit. oculis
tuis visibit. manibꝰ tuis palpabit. ore tuo osculat
Dns tecum. eiꝰ vterum ds pr sparauit. spiritus gseruit.
filiꝰ replevit Sequitur de salutacoe angelica.
Benedicta tu i mulieribꝰ ꝛc In qua pticula angelus
i nuit qrtam ~~pticula~~ progatiua maie vgs Vbi nond'
ꝑ sic vult glo sr. pds ds misitat nri Nos tue dcm
bndicamꝰ qm eum laudamꝰ et exaltamꝰ. ac eiꝰ magnia

S
l progatiua

pdicamus et extollimus. ꝑ tuc ds nos bndicit suis cre
atuis. qui ipe nos donat bona et ia nos gseruat au
get et multiplicat Et quanto ds alicui plua bona ac me
liora donat. et quanto ia diuinis eide gseruat auget et
multiplicat tanto plus et magis ipm bndicit De hac
bndictione q ds sic bndicit suis creatuis locutus e agelus
ei salutando ad virgine dixit Bndicta tu i mulieribus
.v. bndicta es int mulieres Quia mulier bonis et donis es
a deo dotata Primo maia vgo bndicta e no solu int
mulieres. ꝑ sup oes mulieres e a deo bndicta. nec solu sup
oes mulieres ꝑ ecc sup oes viros Primo ecc sup oes a
gelos. et vmu salit sup oes creatura alia a xi hua
nitate. quia ꝑ exacta volo hre i talibus qpacombus.
eo qꝑ a vo assupta e in vnitate suppositi. et datus sit
ei spus no ad mensura Joh 3 Qꝑ ad sic sit maia
a deo bndicta sup oes creatura alia ab hua nitate
xi patis: qꝑ plua et meliora ac excellentiora bona
dedit ei ds. quam alicui alteri creature. et ista ei hꝰ gser
uauit et gseruabit i eternum Qd q° ad multa clare patis
ex supdictis Dedit enim ei soli id maximum et singulare
donum qꝑ ipa in to vita sua q multos fuit anos ab
oi peccto mas sit sinnus Qꝑ nunq fuit i ea ordinata pas
sio sine motus sensualitatis ordinatus Nunq habuit
ab mtris sno i eternacos ad malum. nec unq habuit tar
ditate ad bonum Sanctificauit ea p° i utero matris.
2° i eius natiuitate. et 3° excellentissime in filius suis
qapcoe Dedit ei habundantissima gratias gtia fauetis.
q ei per pdicta triplice eius sanctificacos et p bonos
operum suos per tota vita sua gtinuacos sic creuit
et aucta est. qꝑ ꝑ m ea longe oes creata vpostas
excellebat Dedit ei p.v. p fsdinem
p fundissima humilitate. integer
rima virginitate. p fectissima sapiaz. pacecadma
sutitudiz. tperantiad. et generalit omn virtutum moralium

et gtificatiu cristmatiu et dignificantiu habitiu tanta
plenitudine. Vt esset in eig exteriori effigie gra diuina tam
efficaciter luceret. Vt eig aspectu carnaliu esset extinguet.
et puroz corda q pungeret. Vt i quoda bmoe alio laud
dictaui. Dedit ei ptes tres nobiles pnes aie sz memoriam
intellectu et voluntate. qn quibus ymago i create trinitatis
q sistit habet laudabilissime dispositas. qta q quoad me
moriam iugit' esset memor dei/et diuinoz/sine intermissione
recordaret operu dei. mandatoz eig. et bnficioz ipsius.
Quo ad intellectu habuit pfecta illustraciz fidei i q tenplacoe
superioz. Vera scaz i ggmnoe iferioz. et prudentia
in dispositoe agibiliu. Quo ad voluntate neo abigit ipaz
i hac vita habuisse q nupsibile laudabilissie temperata. irasci
bile optime regulata. oi virtute morali excellenter digni
ficata. Dedit ei excellentissima gloria in ipmquissia assiste
cia. in sanali eig pnia. in visione clarissia. et i fruitoe
pfectissia. Licet oia ex superig dictis sint satis clara. Sed vltra
li ei opus dnus plures alias singulaissias progatiuas dedit.
per quas est spenar sup oes muliers bnducta. Quia dedit ei
vt con uiua natiue esset ppetua vgo corpoe et mente sca.
et esset sit mater feruida. per qd seruauit vgitatis cpp oitu.
et euasit sterilitatis opprbriu. Dedit ei vt con oim pturiendi
more sola sine libidine et sine corruptoe filiu q pet. et
sine dolore: p cu multo gaudio et iocuditate pariet. p
qd excepta est a gi lege parturiendi. quaz tuli bet dictu e
gen 3. Multiplicabo erumnas tuas et gtepti tuos i doloe
paries. Oes enim carnali q pnunt more. q ceptu gestat
cu labore. et pariunt cu dolore. Sz li sola q cepit virgo.
pepit virgo. et virgo pnia sit in eum. Sola li sine libi
dine q cepit. sine one gestauit. et sine doloe bnductu sui
ventris fructu effudit. Postremo dedit ei qd e sup oia
mirabile et stupendu. vt sz creatura existes suu edet cre
atore. et famula suu dnm generaret. et filiu pareret.
no quilibet p dei filiu nate. in quo sup oes e dignifi
cata. Quid enim digniz et mirabiliz esset pt. q ut puella
cu deo pre q ez li filiu. Dnus enim saluator nr qui p m
psoniam diuina est ab eterno naturalis filius dei pus

roē humane nē. est in tpe facto nālis filius vīgis matris
Ex hijs et alijs similibus patz quō vīgo mat' est a deo non
solū supē oēs mulieres ꝑ et supē oēs creatas ꝓpostapes excel-
lentissime bēdicta Et hi sunt dicta de verbis istis quibus
gabriel archangelus maria vīgine devotissime salutauit.
et cū eo honore ac vūerencia quāt decuit tanta vīgiez.
quia seruit a deo ad hoc electa et ꝓparata vt mox esset
futura mater creatoris. et cōs dna mundi. atq; angelorū
regia dignissima ꝓstituenda Verba vō q̄ sequūt sūt
et bēdictus fructus ventris tui nō ab angelo ꝑ ab elizabeth
matre ꝓcursoris dicta fore euangelica doctrina. tūc ꝑ
tū venēte ad eā virgīe et ipam salutante. infans p̄ gau-
dio exultauit i matris sue elizabeth vterō Et qd' vlterius
dō hic ihs xs summus pontifex vt fert addendū or-
dinauit Et qz in fine addī amē hoc fidelium devoto
adiecit Hanc nouā salutarē et excellentissima salutacōz
quā gabriel archangelus bēdicte vīgi marie tū magna
reuēncia et devocōis affectu obtulit qui hodie ad eius
clausū cubiculū ingredīēs ei nūciauit ꝓcepta nob ꝓmis-
si saluatōis Illā magnā salutacōz et nos in nris orōibus
eidē matri dī iugiter offerre studeamus Quia ei val-
de acceptabile credī hoc laudis pēcō mūdi. et salutacōis
verbū. quo eā tā egregie dei nūcius salutauit. tū ei
nūciāē missus o tante exultacōis gratiam. vt vīgo ma-
nēs mat' fiēt sui creatōis Offeramus at ei id quod
nō solū ore ꝑ magis pio ac devoto cordis affectu.
tū meditacōe hauriū ipsius quas nūc audistis dīgni-
tatū atq; prōgatiuarū Et petamus vt pia virgo me-
mor illius testimabit gaudij. qd hodie habuit in con-
ceptōe filij dei. de alto gloie sue vūspice dignet ad
nrāz mfirmitatē. et ad exiliū nrm. atq; suis pijs
intercessionibus nob ꝓcuū fac bēdictū fructū ventris
sui Qui cum xo dnō nro. q̄ cū pre et spū sto viuit et
regit vnus deus in secula bēdictus Amen

exēplo de aue maria quē in hystoria lāplica

dmica 5 post ~~octav~~ cplne

In illo tempore respondens ihs dixit Confiteor tibi pr dne celi et terre qr abscondisti hec a sapientibus et prudentibus et revelasti ea parvulis qta pr: qm sic fuit placitum ante te Oia mihi tradita sunt a pre meo Et nemo novit filium nisi pater neq; prem quis novit nisi filius et cui voluerit filius revelare Venite ad me oes qui laboratis et onerati estis et ego reficiam vos Tollite iugum meum sup vos et discite a me qr mitis sum et humilis corde et invenietis requiem animabus vris Iugum enim meum suave est et onus meum leve

Math

In. i. t. Cū appm. Dmca p^a adiuctg: Math. 21:
quasset ihs ihcōsolimis. et venisset beth
phage. ad monte oliueti: tūc misit duos
discipulos dicēs eis ite in castellū qd'
contra vos est. et statim inuenietis asinā
alligatā. et pullū cū ea Soluite et addu
cite mihi Et si quis vob aliqd dixerit. dicite
q̄ dns hys opus hz. et q̄ festi dimittet
eos Hoc at totū factū est vt adiplet^r
qd dictū est per zacharie p^ph^ēta dicentē. Dicite fi
lie syon Ecce rex tuus venit tibi mansuetus.
sedens sup asinā et pullū filiū subiu
galis Euntes at discipuli fecerunt sicut pre
cepit illis ihs. et adduxerunt asinam et pul
lū: et iposuerunt sup eū vestimenta sua.
et eū desup sedē fecerunt Plurima aut
tba straverunt vestimenta sua in via Alij
aut cedebant ramos de arboribus. et
sternebant in via Turbe at q̄ sequebat^r et
q̄ p^a^ecedebant clamabat dicentes O sanna fili
o dauid Benedictus q̄ venit in nomine dni :—

Euang^m istud deseruit duabus dmicis, sz dmice i ra
mis palmarū. q̄ntū ad sensū et factū hystoricū
Et prime dmice adiectū q̄ntū ad sensū et factū alle
goricū Nā p hūc adiectū xi i ihslem significat^r
allegorice aduentus xi i carne at Vide de h^o p^mog
p Jacobi cartusiensis de tpe in p^ncipio

Vl' accipe dicit d^ptuck i p^mōe Benedictus q̄ venit de pp acōe ad festū Ist
p^mōes augst i p^ncipio dmica 4ta q^ctay fries scientes

In illo tempore dixit ihs. Dmica 2 :·: Luce 21

Erunt signa in sole et luna et stellis et in terris pressura gentium. pre confusione sonitus maris et fluctuum: arescentibus hominibus pre timore et expectatione que superuenient universo orbi. Nam virtutes celorum mouebunt. Et tunc videbunt filium hominis venientem in nube cum potestate magna et maiestate. Cum autem fieri inceperint respicite. et leuate capita vra. quoniam appropinquat redemptio vra. Et dixit illis similitudinem. Videte ficulneam et omnes arbores. cum producunt iam ex se fructum scitis quoniam prope est estas. Ita et vos cum videritis hec fieri scitote quoniam prope est regnum dei. Amen dico vobis. quia non preteribit generatio hec donec omnia fiant. Celum et terra transibunt. Verba autem mea non transibunt. Dmica 3 :·: Mathei vndecimo

In illo tempore. Johannes cum audisset in vinculis opa christi. mittens duos de discipulis suis ait illi. Tu es qui venturus es an alium exspectamus? Et respondens ihs ait illis. Euntes renuntiate iohanni quae audistis et vidistis. Ceci vident. claudi ambulant. leprosi mundantur. surdi audiunt. mortui resurgunt. pauperes euangelizantur. Et beatus est quicumque non fuerit scandalizatus in me. Illis autem abeuntibus cepit ihs dicere ad turbas de iohanne. Quid existis in deserto videre? Arundinem vento agitatam? Sed quid existis videre? Hominem mollibus vestitum? Ecce qui mollibus vestiuntur in domibus regum sunt. Sed quid existis videre? Prophetam? Etiam dico vobis et plusquam prophetam. Hic est enim de quo scriptum est. Ecce ego mit

to angelū meū ante faciē tuā. qui ꝓparabit viā
tuā ante te. Dnica ℟ Johānis ꝓmo.

IN. illo. Miserūt iudei ab ihersolimis sacer-
dotes et levitas ad iohānē ut interrogarēt
eū. tu quis es. Et confessus est et nō negauit. et
confessus est qr nō sū ego christ. Et interrogauerūt
eū. Quid ergo? helyas es tu. Et dixit. Nō sū. Ꝓphē
es tu. et respondit. Nō. Dixerūt ergo ei. Quis es
ut responsū demus his qui miserūt nos. Quid
dicis de tipso. Ait. Ego vox clamantis in deserto.
dirigite viā dnī. sicut dixit ysaias ꝓphē. Et qui
missi fuerant erant ex pharisēis. Et inter-
rogauerūt eū et dixerūt ei. Quid ergo baptisas
si tu nō es xs. neq; helyas neq; ꝓphē. Rn̄dit
eis iohēs dicēs. Ego baptizo in aq̄. medius aut
vrī stetit quē vos nesciis. ipse est qui post
me venturus est. qui ante me factus est. cui ego
nō sū dignus vt soluā eius corrigiā calciamēti.
Hec in bethania facta sūt trans iordanen.
vbi erat iohēs baptisans. —

Ego vox ꝛc. ⁊ ego sū ꝛc. de quo scrptura dicit ysaie xo
ut allegatū est qꝫ debet clamare i deserto iudee vt hoies
se ꝓparet ad adventū xi i mundū. Et bn̄ designat
iohēs i ꝓpriētate vocis qr erat ad̄nūciator vbi dnī
xi q̄ e verbū patris ꝓ ipsa dnitate. Vox eiūs humana
est verbi nūciat expressiua

Sequitur sermones de tempore venerabilis domini nicolai de dunkelspoel sacre pagine professoris eximii. Dominica prima postilla que in medio quadragesime

Dominica secunda adventus sermo postillalis eiusdem

Erunt signa in sole et luna et stellis &c. Luce xxi. Mundum primo quia mala quae dominus hic enumerat eum dicit erunt signa in sole &c. et que paulo ante addidit tunc dixit exurgetur gens contra gentem. et regnum adversus regnum. et erunt tremores magni per loca et pestilencie et fames. et alia quae alibi enumerat pertinet ad finem mundi. quia hic de hiis aliqua facta sunt sicut sermo Gregorii et Augustini tunc hiis et aliis mala crebrescentibus et ultra solitum modum insalescentibus. ipsa indicia erunt vicina adventui iudicii. et finis mundi. quorum ex eis scire determinate non valeamus quia vicinus. Ante post centum annos a decem. quia hic dominus si reservavit. ut patet ex euangeliis. et actibus apostolorum Sic igitur illa pertinet ad finem mundi et ad tempora approximata ad finem mundi Quia sicut senescente homine multe in eo fiunt infirmitates et multi defectus. quae praenuntiant vicinam eius mortem. quorum non est certitudinaliter sciatur an ad annum vel ad duos Ita senescente mundo in eo crebrescunt mala. quibus ad finem suum tendit Sicut igitur signorum aliquorum longe praecesserunt. et forte ista longe praedent diem iudicii Ex diebus praedicte aliqua signa immediate diem iudicii. et adventum xi secundum Respondet Et in illo sunt dubia quae adventum xi ad iudicium immediate multa signa praecedent. quia homines ut corda hominum in subitione venturi iudicii adducant. et ut hiismodi signis admoniti ad iudicium paraverint Et subdit

90

500

non introducuntur sermones et alia si quis extendere voluerit quemcumque hominem facies eius iacobo cartusiensis filii et dominicis euangeliorum quae quidem uno pede abbreviando hominem doctrine

Huc ait sint hominum signa non defuturi scripta Luna sig
q hi et in alijs euangelistis legunt de fine mundi ut aug
dicat ad esicium non solum pertinet ad aduentum xi ad iudi
cium. sed et pertinet ad tempus destructionis ihrlm. et ad
aduentum xi quo xs nunc visitat ecclias sicut ymo
alia illorum signorum quae in euangelis tangunt. sic pugne ter
roes et hominum a primo humani generis fuerunt. Nisi for
te dicat quod tunc temporis magis inualescent. sed sum quod mesu
ra crescencia. Verumtamen dimittatur xi aduentum denunciet
incertum est. Ait beatus gregorius in omelia hodierna dicit.
quod de signis hi in euangelio posita iam plura facta sunt. Gens
enim gentem contra gentem insurrexit. et de facto insurgit.
carumque pressura terris insistit. terremotus urbes
multas subuertisse multorumque audimus. pestilencias
frequentes patimur. Signum uero in sole et luna et stellis
adhuc non uidimus apparere. Confusio uero maris et fluc
tuum nondum nouum exorta est. sed indubie iam futura est
Exhibitum enim praeteritum est terrentibus sequencium futura
uero sum eum sunt. sed non dicat quod immediate ante dominum aduentum.
sed bonum vult quod crebrescencia mala indicant appropinquacionem
iudicij finem. Ex dictis beati gregorii ponit xv signa
futura in quindecim diebus immediate ante aduentum xi ad
iudicium. Et sunt illa ut ennumerat. S. T. vbi et dicitur. 1 Ba
die omnia maria exaltabuntur. 2 cubitis super montes. 3 Vno
omnia equora quasi sternentur in quo fundum. 4 vt vix videri pos
sint. 5 Vno die in antrum redigentur stagna. 6 Vno bestie omnes
et quae monentur in mari aggregabuntur. et leuabuntur super
pelagus. noctes aeternorum in uice mugientes. 7 Vno omnia
volatilia celi aggregabuntur in campis uice plorantes.
non gustantes cibum. neque bibentes. 8 Vno fulmina ignea
surgent ab occasu solis contra faciem firmamenti usque ad
ortum currencia. 9 Vno omnia sidera errancia et fixa spar

8 gent ex se igneas tonitas sicut tonete Octo cit mag
9 nus terremotus ut oia aialia p sternant Nono oes
10 lapides tã magni q̃ parui diuident in q̃tuor ptes
11 vnaq; alia collidente Decimo oes planete sanguine
11 ꝛ pluet rore Vndecimo oes montes et colles et edifi
12 cia in puluerẽ redigent Duodecimo oia aialia venet
ad tampos de siluis et montibus rugiencia et nihil
13 gustancia Tredecimo oia sepulchra ab ortu sol usq;
ad occasu patebunt cadauerib; ad resurgendũ De
14 cimoquarto oes homes de habitacõ suis exibunt no
15 intelligentes neq; loquentes ꝑ discurrens Quin
decimo oes homes morient et resurget cũ mortuis lo
ge ante defunctũ Vnde q̃ ecc pluia cessant de istis
signis euangelicis igitur autoritate illius sancti illa sig
euangelica tunc erunt Vnde S T in ꝑ q̃ sts icõ
nio asserit neq; dicit ia sig venturia esse in mediate
ante die iudicij ꝑ dicit se in analibus undecim ca sep
ta repisse q̃ ecc ut dicit S T valde paru aliqd vei
similitudis habent Idem vult nicolaus de lyra sr pns eu
angeliũ Vnde illa sig videntur fabulose sonare et de
fictoe habent suspecta Vnde videntur repugnare ista ꝛ
ꝛ in vndecimo signio dicit q̃ oes montes colles et edi
ficia redigent in ~~nihilum~~ puluerẽ et in decimoquarto
dicit q̃ oes homes exibunt de habitacõ suis more bes
tiarũ super terram discursũ Ex si habitacula fuerunt
prius ~~in prius~~ in puluerẽ redacta quo postea exibunt
de illis Verum q̃ ad id vltimum possit responderi et
dici q̃ ia sig erunt et non in ordine predicto ꝑ vnde
cimo die venet aialia ad tampos ꝛc et duodecimo
die homes recedet de habitacõ suis decimotertio die
montes et edificia ruet ꝛc decimoquarto die sepulchra ape
rient ꝛc et ita nulla repugnancia est in signis Et q̃
dicit q̃ homes discerent nihil intelligentes referendũ e
ad malos qui visis signis arescent p timore Vt

dicit dnus in euang. Et boni gaudebunt secundum preceptum
dni dicentis eis. Leuate capita vra. Ne
Ad nondum
q lic non sit certum que sig. precedet immediate die iudicij.
est tm verisile q mte cetera sig. tunc futura erunt. ita de
quibus euangm loqui cum dicit erunt sig. in so. et lu.
et stel: qz tunc verisilr qda dispones et habitudines
supnales apparebunt in ill. sicut amissio luis. vt in
passione xi. vel alit vt dno placuit
Pro quo nondum q ut vult sancty thos sic & sncty d' &c Si
loqm de sole et luna qntu ad ipm momentum adue
tus xi. sic non est credendum q obscurent sui luis p
uacoe. qz totus mundus vnouabit xo adueniente. et sns
resurgentibus Ppt qd dicit magr d' &c qntu Veniente
aut ad iudicium dno in fortitudine et potestate
mag sol et luna dicunt obscurai. non sui luis pua
tione. sed superueniente maioris luis claritate Et est
sile. sicut cum sol oritur sidera non amittunt lume. sed ob
scurantur claritate solis Sicut ecs e de candela ardente
in clao die Si aut loqm de eis secundum tempus appinqnd
ad iudicium. sic potest fieri q sol luna et alia celi
luaria obscurabuntur sui luis puacoe vel diuersis
temporibus vel sit. diuina virtute homo facente ad ho
minum terrorem Vnde magr. vbi prius dixit An vero di
e iudicij sol et luna eclipsi patient. sicut iohel tnio
ra testa dicens Sol conuertet ad tenebras. et luna in
sanguinem. antq veniet dies dni magnus. et terribilis.
Magnus vero dicit ppt mag q ibi fient Et Rabanus
dicit sic math Nec ephebet intelligere tunc tpis vocat
sole et luna cum sideribus ceteris suo lume puai. quo
de sole q stat factum tpe dmte passionis Et bonum
in scptura in scpto sic & d' &c dicit potest esse et e
satis probabile. q aliq obscuraco fiet in stell pmo:
sed post vnouacoem ex pncia corporis xi. et alioz corpo

glorificatorq; eiũ obscuratõ. solũ in apparentia et cõ
paratõe Sequitur Et in terra pressi gentes pre angustia
ma. et fluctus aresc. homines p timorem et expectationem quæ superuenturæ
dicit Ad tenebrationem telestium luminum magne erunt
angustie in terris. et est propter aggressionem maris. quæ erit
quedã tempestas maris magna et mirabitur primus
nouisse et audita Et forte habitantes ppe mare
timore rugitus maris fugiet ad loca a mari elongata Et
sic homines ex hijs et alijs signis timore pressi arescent.
propter mala pnia. et futura. q supnemet toti mundo:
qr sic dicit qui IA Animus gaudens etate florida fracti
spiritus aut tristis exsiccat ossa Et ipse ad Thessalonicenses 5 dicit
Cum dixerit pax et securitas tunc repentinus eis supnemet
interitus. ꝑ no est pax et securitas si homines p signa
precedentia terrerentur igitur nulla precedet signa Et matheus
24 dicit Erunt comedentes et bibentes. et nuptias tradentes.
igitur no arescent pre timore Unde Et ꝑ ꝑm angelum in li°
ad ephesios In fine mundi erit vitis p secretum malorum
sup bonos. pnde e qd simul aliqd timebunt sicut boni.
et aliqd securi erunt sicut mali Ad ij° dicit Cum dixerit pax et
ad malos reuertendum est. q signa futuri iudicij pnpen
dent. qr vana estimabunt ea. no credentes ipsis.
et sic dicit dies suos in bonis donec subito supne
niet eis interitus Et boni parati erunt. q visis signis
stabunt sicut mercoc vigilantes expectantes adventum xi
ad iudicium. sicut cat tpe diluuij Potest esse dicendum alit
ꝑm Et ꝑ Ad oia ia signa q circa iudicium erunt infra
tempus iudicij qputantur. vt sic dies iudicij oia illa cõ
tineat Vnde quis ex signis apparentibus circa die iu
dicij homines terreantur. tn angeli ia signa apparere mopiat
in pace et securitate se ipsi esse credent post mortem
antichristi. no stati videntes mundum qsumari vt existimabat

Seqũ na. virtutes. ꝛc. mo. Hic no virtutu ꝑm
grego i o accipi gr̃ter pro oib̃ celestib̃ spiritib̃
Et sic dr̃ mgr. v. ꝑ Angeli dicuntur moueri. no motu
danacois. vl aliq̃ ꝑturbacoe pauois. ꝑ quada ami/
racoe. caru nouitatu quas i mundo fieri vident. qꝑ
prius no viderunt in ꝓprio gne. Cuc videbunt. fi. lo.
ve. i. mi. ꝛc. cu. potes. et ma. mag. Nondu q ut dr
bon i x d. xs Et allegat ysi. Angl hugone de
sancto et mgrm sna/ Cristo dnis i fori hois iudica/
bit. et in ia ab oib̃ videbi. Ex de diuitate nondu
q est diuꝛ ggnico diuitatis. ma per sig et effectu. Alia
est clara et facialis in ꝓpria na. Reprobi go bn habe
bunt ggnicoz de xi diuitate per signa certissima. et
effectu manifestos ggnoscent q ipe est dꝑ opꝑ Cog/
nicoz aut diuitatis clara et faciale visioz no ha/
bebunt. ne gaudeat. qr diuitas sme gaudio videri
no pt. Pt. qd dr̃ iohis 17 Hec est vita eterna
vt ggnoscant te verũ deu Cu go mali no sit hs tnu
vita eterna. no videbunt diuitate eig hiuitate aut
eig ocꝭ videbunt. et in fori glosa No tm boni ꝑ eiam
mali. Pt. qd dr̃ in euang. Cuc videbunt. fi. lo. ve. ꝛc
Ex istis eliciꝭ ꝑ. q ocꝭ ta boni q mali videbunt
corporali octo hiuitate xi. et in cade fori. Ro q
nulli corporali octo videbunt eig diuitate. Ro q soli
boni octo spirituali videbunt xi diuitate clare. Ro q
mali sant xm iudice esse deu. et lo operib̃ suis eo
q tota natura videbunt sibi subesse et pare. ꝑ no
videbunt eig diuitate. Et est sile. sic nos roma sig
magna ciuitate. ꝑ no videmus ea. et sciimus veita/
te filiu dei xm esse deu ꝑ no videmus eig diuita/
te. Et sciimus angelos et sanctos esse in gloria

p̄ nō videmꝰ eos nec nec eorꝰ gloriā Et angl vt
allegat cū mgr v̄ b̄ dr forma serui glorifica/
tā a bonis et mat videri Dicat cum sic Cū i for
serui claificata iudicante viderit boni et mali tol/
lat impij ut nō videat dei claitatē q̄ d̄ē est quia
soli mūdi corde videbūt q̄ eūt eis vita eterna.
¶ Et lic oēs videat gloriosā xi forma cūt in dra
expte videnau: qr boni videbūt cū gaudio et gloria.
p̄ mali cū confusione et pena Confundent cum appa/
tu eiꝰ nec poterūt sustinē eiꝰ vultū ppt' ꝓscēie
v̄ morsu et ppter expectacōr sententie ferende cōn
eos Et cōn boni delectabunt in visione xi Quia
sic dicit S T i ℓ d' ℓ 8 Sic amici gloriā est delec/
tabūt ita gloriā et potestas illiꝰ qui odio habetur
maxime ꝓtristat Ideo sic visio gloie humanitatis
xi erit iusti in pmio ita inimici xi eūt in supplicio
Vn ysaie 26 Videant et ꝓfundant zelantes ppli
et ignis sū iudie hostes tuos deuora Et dr matth 24
q̄ apparebit signū filij hoīs in celo. x signū crucis
sole lucidius existens. et apparebit ecc dmīcat lancea
et clauī. flagella. colūna. et alia quibꝰ xꝰ in sua pas/
sione obprbria suscepit Et crisost dr q̄ veniet i iudi
cio xꝰ nō solū vulnerū cicatrices. p̄ et morte exp
brantissima ostendes Et p̄m S T v̄ b̄ hoīs cūt ad sig/
nificandū p̄ctā infirmitate Vt p hoīs iustor eorū
ꝓdenacō appareat qui tanta misericordia neglexerī
Et p̄cipue eorꝰ q̄ xm iuste p̄sentī sūt Cicatrices
aut q̄ in eiꝰ corpore apparebūt crūt indicia maxie
virtutis. qua xꝰ per passionis infirmitate de hostibꝰ
triuphauit: exprbrantissima cōra morte ostendet Et nō sen/

sibilit' occiit ca mgtrcs. ar si ca tur pateret. ꝑ ex hys
que apparebunt indicijs ptrite passionis hoies i ccog
nitoz ptrite mortis adducet Et vi nonnull vasile qꝫ i
xi corpoe nosstu quicq vulneru ꝑ et omn plagarum cica
trices apparebunt Par cim to est de quicq et oibus
Et qꝫ i po cu egressu ad iudicu ad tempus apparebunt
sub similitudine disponis quam in passione pro nobis
habuit innumeris plagis et vulneribus. tanq munita si
gillo et amoris insignijs Ipse hi ut oes hoies oculari
intuitu cicatrices discernant illu esse ihm filiu dei. que
apli predicabant pro hoie incarnatu. crucifixu. et
minia ex caritate sic vulneratu. et ut insi agnos
cant no ex operibus q fecerunt ipi. ꝑ ex ineffabili
misdia dei st ad gloria assumedos Impij vo tam
sui redeptoris bnficijs ingrati ppria iudice qsna i
telligant qꝫ iuste et qꝫ merito qdenent Mondiu
po qꝫ ut dit ⁊ d ⁊ Luce ⁊ di. Qui se
humiliat exaltabi Et qꝫ xꝝ valde humiliauit se in pas
sione sua. ideo in pmiu illis est sic exaltatus. qꝫ po
testas iudiciaria est sibi ut hoi collata Ipse aut
sua passione sanguinem fudit pro oibus hoibus.
Et ideo qgruu est. ut oes hoies in iudicio qgregentur
ad videndu eu exaltatoz in huana na. ꝑ in qua qstitu
tus est iudex viuoz et mortuoz Do nondu qꝫ
ut vult mgr v b et S T et bon ex textu artiu
po colligi qꝫ dns ad iudicandu descendet circa mon
te oliueti vbi et ascendit. vt id ostendat q et asce
dit et q descendet. et sedebit in ac eminens. et max
ima claitate refulgens. ita ut a longinquo mspici
possit. et angeli an eu deferet signu crucis. ut p

missu est. Et ut dicit apls p̄ ad thess. 4. Descendet
in tuba dei: q̄ tuba nō est aliud ut quidā dicūt nisi
vox xi resurrectionē ipantis. Sic iperauit vētis et
mari. De 1a tuba dicit Cris super 10 math. 24. Et vir
tutes celorū mouebuntur. Vox vē magna. vox tube terribilis.
cui oia obedient elementa. q̄ petras scindit. in sepulcros aperit.
portas ereas frangit. vmcula mortuorū disrumpit.
et de profundo abissi aias liberatas corporibus
suis assigit. Her autē oia cicig gsumat in opē ꝗ sa
gitta transit in ac̄. Dicente apls p̄ cor. 15. primo
momento. i ictu oculi. i nouissima tuba. Ad vocē ḡo
hō tube et ad p̄cptū xi. mox resurget oes mortui.
et de vmiuso orbe ggregabuntur ante eū oes. in ma
valle iosaphat. Vnde ioel 3 dicit. Ego ggregabo oes
gentes et deducam eas i valle iosaphat. et disceptabo
cum eis ibi. Et ut dicit magr. iusti nō descendet i terram.
sed in ac̄ erunt. cū p̄ corporum agilitate. damnati vō sta
bunt in terra q̄ stricti. Et nō est credendū q̄ oes i ipsa
vallicula iosaphat meludant. qm hō est pucile
credere. ut dicit ieōm. sed erunt ibi et i loco circumiacenti
bus. q̄ sufficiet ad capiendū tota illa multitudinē
iudicandorū. dumo ab illo loco xm videre possint.
q̄ ut dictum est erit in ac̄ eminens. et maxima claritate
refulgens. et ideo a longinquo videri poterit. Ho
nōdū q̄ tunc cum dnus ad iudicandū venerit. et homines
ante eum ggregabuntur aperient libri. v singulorū gsce
Sic i daniele scribit. Vetustus dierum sedit. et libri apti
sunt coram eo. Qui qdē libri sunt gsce singulorū. q̄ tunc
aperient. Et in plebi id euangelij. Nihil opertum qd
nō reuelet. Quia adueniente sumo iudice nō solu
tenebre acis illuminabuntur. sed et abscondita cordium

manifestabunt. Nam p° unusquisq; leget in li° suo. x in
apria g sentencia omia sua merita bona et mala. secdm
magrm et S T et Bon d' lz qrti Diuina enim vir
tute eit. Vt unicuiq omia opa sua bona et mala in
memoria veniat. Et p' qd dit Aplis ad ro. 2. In die
cu iudicabit dns. testimoniu unicuiq g scia reddet
Et cogitacoes erunt accusantes et defendentes Et ita
erunt ibi uniciuiq manifeste et bone cogitacoes et ma
le. et p g sequtes affectiones. et opationes Omia enim illa
reducunt hoi ad memoria. et ad declaraoz diuie miseri
cordie et iustitie Noscent enim saluandi bona in
quibq decedent. Vt eis ostendat q habundant eis
ds retribuet pro operibq eoq. et memorabunt ma
la pterita. Vt agnoscant q misericordia dns ds eos
de illis tantis eripuit mat. et hi magna in eis gnabit
letitia Damnandi videbunt omia sua mala. Vt gnoscat
q iusta est eoq damnaco Et videbunt pterita opa bona
q in eis ds miseicordie opatq est. et a quibq recederunt
et per mala opa mortificauerunt. et id in eis magna
gnabit tristitia Ro in libris g scienaz leget quili
bet alteig merita et demerita. omia enim tunc nota erunt
omibus tam bona q mala Et causa p m S T d' lz qrti
est Quia in vltio iudicio oportet q diuina iustitia omibus
eudent apparcat. q nunc in multis latet. Sentencia
aut g denas vl' pmias iusta esse no pt. nisi p m merita
et demerita pferat Et ideo sic oportet q iudex merita
cause gnoscat. ad hi q iusta sua pferat. ita oportet
ad hi q iusta sua apparcat. q omibus sentencia agnos
centibq merita innotescat Vn sic cuilibet eit nota
sua pmiaco et sua damnaco. ita et omibus alis innotescat
quae oportet. q sic cuilibet sua merita et demerita re
ducet ad memoria. ita eq et alia eig ggnmoi subiacent

de pmis saluandorꝫ

Dicens. Quid cũt de pmis saluandorꝫ hic ꝑ peni
tentiã deletis magr v̄ b̄ estimat q̄ nõ veniat ad no
ticiã aliorꝫ Dicit enim. puta pt pma hi ꝑ pmiaꝫ ter
ta et deleta alias est tegi illur. Alia vo cũtis appalãt
huiꝰ tm cõtriũ qꝰ tenet. sed q̄ iustorꝫ pma etiã erit
alias nõ. et hꝰ cũt ad laudẽ ipsorꝫ. qui pmiaꝫ tã sa
lubriter fecerũt. et cũt ad gloriã dei. qr̄ i hꝰ mani
festabit ipsius ad filios misericordia. et est mutatio
iustorꝫ ad gratiarũdẽs v̄ferendas deo amplꝰ Quia
sic hõ aget gras deo pro suu liberacõe a mat. sic et
pro suis sociis. quos tũc plena cãitate diliget sic
scipm̄ Sic est i ad gfusiorꝫ et tristiciã malorꝫ.
pro eo q̄ ipi hãt dei misericordiã. et a pmis sana
tor voluntaie neglexerũt Nec cũt ad gtumeliã
et erubescentiã iustorꝫ Quia nõ est in gfusione
maie magdalene. q̄ eiꝰ pma publice veritatꝫ. ꝑ e
poꝰ ad laudẽ diuina et sua Consequenter
cuagꝰ post terrorẽ v̄ proborꝫ pomit gsolatio electorꝫ
ei dr̄ hijs sicã incipientibꝫ v̄ spiate. et leuate capita
vra. qr̄. appmquat v̄ decio vra. Ar si dns dicat ꝑm
gregꝰ Cũ plage mundi crebrescũt leuate capita vra.
v exhilerate corda vra. qm̄. app. v̄ vra. quia ãsist.
In septiã enim sãr̄ sepe caput pro mete Capita pomit
ipsi leuate est metes nras ad gaudia patrie celesti
erigẽ Corda ipsi et metes erigite. qr̄ post ruina
mundi sequũ ꝑfecta beatitudo vra in duplia stola
corporis sed et aie Sequũ videtur si. et. o. ar. cũ.
q̄ ria. ex. st. fruor. sn̄. qr̄. app. e. est. ita ꝑm gregorꝫ
q̄ ruina mundi app. est nos sit regnũ dei Postqm̄

pœn̄ certitudo pdictorꝫ. Amē dico vob. q. n. p. gerl̄
do. o. fi. x humanū geng no transibit de mortalitate
et statu hꝰ sēcli ad ĩmortalitatē. donec o fi. x donec
pdicta sint ꝓpleta. Sc. et. t. tn̄ v̄. at mea no tn̄. Ceꝰ
Celū et tra tn̄. no abolibūt ꝑ tn̄ sinultatē. Mutabitur
ēn elementa ab hac mūdi forma ĩ immūte. Ex hijs et alijs
q̄ sideraē potest. q̄ terribile et q̄ horendū erit mulier
pnozi ad finale iudiciū. in quo ex oi pte erit tante
mat circūdatꝰ. vt quomodꝰ q̄ spexerit no alia videt. n̄
sūme displicabilia sibi. Nā ꝑm dnsh elmu ĩ de silitu
dmbꝰ. Si sursū respexerit videbit supr̄ se sēcli et iu
stissimū iudicē. q̄ nulla ex iusacoꝫ amplius admittet.
et q̄ flecti no pt̄ muneribꝰ et pmissionibꝰ. q̄ iusti
simꝰ est. et tūc transiuit tempꝰ merendi et pmitendi.
et vert tempꝰ solū ĩ apiendi ꝑm mēta. Ut q̄d dit
Augl in de simbolo. Ille iudex n̄ gra pnem̄. nec
misēdia ia flecti. Nec pecunia corrupi. nec satisfactōe
a pnia mitigā. Hic dū tempꝰ hē agat aia q̄ st q̄
diu est locꝰ misēdie. q̄ ibi erit locꝰ iustiē. Videbit
ergo supr̄ se ĩmabile multitudinē oīm electoꝫ. et for
te patrē et matrē. et alios caros suos quos hic di
lexit. a quoꝫ honesta amicabili et letissima socie
tate ipm oportꝫ ꝑpetuo separari. q̄d no ꝑua sibi
causabit tristicia. Si videbit mf̄ se videbit ibi
patentē infernū carcerē tetrerrimū. paratū ad statū
ipm deglutiendū. et m se ꝑpetue ĩ timendū. Et si mf̄
se ꝓspexerit videbit ibi claē oia pna sua. q̄ no so
lū sibi ꝑ et oibus manifesta erit. et q̄ ipm amisa
bit tanq̄ ceū eterne dānacōis. Et mf̄ se sentiet illū
q̄ nichissimū vermē q̄ sēpe sine intermissione rode
te. q̄ est ĩestimabilē displicēn̄ tristicia et dolor de

de hijs q̄ ĩ apparebit
iudex dānatis
vide ĩ pmoē de
habitate q̄ ĩ apit
Gaē septima ĩ fie

peccatis. nō qr con̄ deū sit. ꝑ qr sit sibi cū ta iqua
et mtollerabit mali. etrne st dānatōis. Si turnū spex
erit videbit mūdū totū ardēte. et videbit ī sim
ta demonia ī mūdissima et nimiū terribilia.
et cū hō ī estimabile multitudine oīm dānatorū.
cū quibꝰ ꝓ victurꝰ est ī eterna morte. Quo tuc
diuertet miser peccator. tantis angustiis et ī esti
mabilibus mat oī quaqꝰ circūdatꝰ? Et vix iusti
saluabī. quo miser peccator fugiet? Latē est ī pos
sibile. apparē mtollerabile. De separacōe malorū
a bonis et de desensu corū cū dānatis loqm̄ hugo
in de aia dicēs. Quis putabit tuc meror eit. q̄ tris
titia. cū separabunt impij a gsorcio sanctorū. a visio
ne dei. et traditi in potestate demonū. ibūt ꝓ ipsis
in ignē etnū. ibiqꝰ ꝓ cruce sine fine in luctu et
gemitu. Vbi eit dolor mtollerabil. fetor ꝓpetuus.
timor horribil. mors corporis et aīe. sine spe mi
sericordie et venie. Vbi nec q̄ torquet aliqm̄ fatigat.
nec q̄ torquet aliqm̄ morit. ꝑ sic morient ut ꝓ
viuat. et sic viuent vt ꝓ moriant. Ph̄ilis et hyis
filia sū vi legunt valde timuisse ī strictu iudicii
Vn beatꝰ ieōm̄ sū math dicit de ipso. Quotiēs
die illū gsideō to corde gtremisco. et sine gmedo
sine bubo. sine ad facio. ꝓ videt ī a tuba terribil
sonaē in aurib mis. Surgite mortui et venite ad
iudicū. Et dilectissimi si sancti et ꝓfecti horiēs
ita istud iudicū formidabat. vt id metuēs toto
corde tremeret. quito magis nos pnotes ita for
midaē debemꝰ. Et si hō mit se cogitat diēs illa
iudicij adhuc multū distat. quis scit qm̄ eit. tuc

Vide hi vba sepie
tuc stabūt iusti
ꝓ vā math 25
de vbis etc venite

cogitet ho. quo finis suus est vesilr. ppe ¶ Primo
nesciit an hodie vl forte eras moriturus sit. et in
tuit eit de eo ppetuale iudicium. sic in fine mundi eit
de omibus generale ¶ Statuamus go ho an oculos
mentis nre. et meditem nouissima nra. et strictu
iudicium qd tuit. et in fine mundi eit de nob vt illoz
occasione diligenaq cauteamus de malis. et fer/
uenciores simus in bonis. qtenus p hc mercam ex
itu aia nre de corpore. et in fine mundi iudice nrm
no cu timore p leti expectare. et ab eius vedico oe
mercam cu electis omibus audire id q platorium vm
ad nos platu (Venite bndicti pa mei p reg qd vo
pa est ab ori mundi (Qd nob qadat iudex et detor
nir ihs xs. q cu pa et ss vi et vg. v. do i. st. bn Am

dmica ij adventus ffmo cuiusd

Iohis cu audisset in vmcula opa xi. mittes
duos de discipul suis ait illi. tu es q ven/
turus es. an alium expectamus. Math ii. Qd
des antipas mcarcerauit iohis. ppter ho qp reprehe/
debat eu. eo qp abstulerat fri suo philippo vxore
noie hi codiade vt hic math 6 Iohis go i carce
positus misit discipulos suos ad ihm vt dicent Tu
es qui venturus es an alium expectamus. Nc qp
iohis dubitaet de ho an xs ess saluator mundi.
et an ess moriturus in humana na pro omi sa/
lute hoc cu scriberent pphete. iohis aut plus cat
qp pphe. ideo a fortiori iohis ista scriuit ¶ pe ess
xm baptisauat. et post baptismu spm sm
si cu vidit descendente. et de eo dixit. ecce ag/
nus dei ecce qui tollit pecata mundi Iohis po

qd' nō fecisti. nisi ~~fecisti~~ fecimus eū immolandū pro
salute mundi. ut dicit ny de ly Nō q° quesiuit iohis
eo q ipe dubitaret. qr adhuc i utero matris adhuc
tū xi cū gaudio exultacionis est p̄fessus Sed dis
cipuli eius q' nō erant sic illuminati dubitauerūt
de xo Dicit Cristus iohis interficiendo ab herode
discipulos suos mittit ad xm. Vt p hāc occasiōz
videns signa atq virtutes crederet in eū Et ideo
iohis per discipulos suos quesiuit. vt ipi per xi
responsiōz veritate discerent. Vt voluit Cristus
et hylarius Et ysaie 61 i pōna xi dicitur e Spus
dni super me eo q unxerit me: pauperibus euangeli
zare misit me Sequitur p̄ns ihis nō verbis sacris.
Quia coram discipulis dubitantibus de xo ipe fecit
mirabilia multa. manifeste declarancia q ipe
esset xus Et ideo subdit Euntes. re. 10. q audistis.
in mea p̄dicacōe. et. q. vidistis. i miraculoz op
acōe Ceci videt. claudi ambulat. le mundi. sur
du. mor re. pauperes euangelizantur Vt luce 6
Beati pauperes spū Vel pauperes euangelizantur
et ad fide quertuntur Per hec opa xus manifeste
p̄bat se esse messiam. tanq̄ dicat Cū facio opa q
pura creatura facere nō pt. et cū facio opa q ap̄he
dudū p̄dixerunt messiam facturum. q stat me esse mes
siam Nam ysaie 42 dicit. dedi te in lucem vt aperi
res oculos cecoz Et ysaie 35 Ecce ipe veniet et sal
uabit nos. tūc aperient oculi cecoz. et aures sur
doz patebunt. tūc saliet sicut cervus claudus. et
aperta erit lingua mutoz Nō q scandalum
passionis est p̄cum q' qs q̄mittit. sicuti occasione

ex dicto vel facto alterius Mo ꝑm Gris discipuli
iohis aliqm iudebant xo facienti miracula. q iohs
nuqm fecerat Et ad remouendu ab eis hoc scandalu ac
ceptu. dixit eis dns Beati. q no fuerit scan. i me.
Quida ceca scandalizati sut i xo. supta ocasione
ex eiq passione. et ad illud cauendu pmiminuit eos.
qi dicit. Liq operor mabilia ut dis. qr tm ut homo
crucifigendq sui. cauendu est valde hoibus ne i me
morte desperiat. qui signa venerant. ut dicit greg o
et Beda Et beatq. q no fuit. scandalizatq. i me.
sq dubitando de diuitate mea. qr me videt i car
ne passibili Cum aut abeuntibq. sq discipulis
iohis. certificari eum erat per sig. ideo ne turbe
de iohane estimarent. qp nur de ihu dubitaret.
qui tm prius multa de eo testatq fuit. qmedat eu
dns de qtuor Et po de virtute qstantie eu dicit.
Quid. ex. i. de. vi? Arundo ve agi? Quasi dicat vos
existis in deserto ad iohs. q no fuit mobil i mente
sic arundo vento agitata. se ita qstans. qp ner ti
more ner amore a veitate declinat Et dicit gre i o
Per arundine carnal aiamq designat. qui mox ut
ab humano ore aura fauoris flauerit hylaresit.
extollit. totusq se qi ad gram inflectit. si inde
ventq detractionis erupit vnde laudis aura veni
ebat. mox huc qi in parte altera ad vim furo
ris inclinat Talis iohs no erat. qr huc ner blan
dis gra. ner cplibet ira asperis fauebat. ner pspe
ra huc erige. ner aduersa nouerat inclinare
Sic discamq et nos arundo vento agitata no
esse. nulla nos detractio ad ira puocet. atq ad

remissione tutus gre nullo fauor incumbet. Nō vos
prospera eleuet. nec aduersa perturbent. Et habe/
amus in omnibus successibus nris equū animū. stabile.
firmū. atq maturū. et in hoc mmtem beatū iohis.
qui tal fuit. sic eū de hoc dns laudauit. ut audiist
Et mmtem est in hoc bm martinū. de quo legi. q
nūq videbat iratus. nūq mestus. nūq ridens
Et de dauid scribi 2 Reg 18 Et sic angelus dm dns
mus rex. vt nec bndictione nec maledictione mouea
Ex quo laudat dns iohis ab austeritate vite eū dicit
Ad ex. i. de. vi. ho. mol vest. Quasi dicat. Nō ad
hoc existis. q iohs habebat vestimētū de pilis came/
lorū. esca eius erat locuste. et mel siluestre. et ha/
bitabat in deserto Ecce. q mollibus vestiunt i domi/
bus regū sunt Ad hoc cum multi magnatibus adu/
lant. vt cū ipis qmoranb deliciis utant. Ipsi vel/
tatis amatores tlia aspernant Et dicit gregor q p
hoc aperte monst. q nō celesti sed terreno regno
militat. hij q pro deo aspera ppeti fugiunt. sed sol
exterioribus dediti. pnitis vite mollicie et delecta/
tionis querunt Ex quo qmendat eū dns a claritate
notitie cū dicit Ad exis vide. Apheta. Nā dicit p
Ro 12 Quid hodie aphe oli appellabā vides. q
aphete videbat ea q alius fuerunt occulta Et est iohs
nō solū fuit aphe. sed est plus q aphe. q nō solū
xm pnudit venturū esse et pdixit. sicut alij aphete.
sed est ipm digito demonstrauit Ex quo qmendat eū
ab austeritate doctrine dicens. Ly. est. c. de. q. pp. est.
malachie 3 Ecce. e. mitto an. me. sicut iohs. q angelicā
viā dixit. an faciē tuā. q. ppabit viā tuā ante te.
ppabit corda audientū ad recipiendū xm. ppauit
at p pdicationis sua et baptismū sicut

dnica ꝗ aducto ꝑmo eiꝰ postillais

Misserunt a iherosolimis iudei sacerdotes et leuitas ad iohanne ut interrogarent eum Tu quis es. Iohis ꝑo Vbi nondum ꝑm nicolaus de ly ꝗ tpe pdicatois iohis erat famosa opio. maxime in iherlm vbi viguit studiu legis et ꝓphetꝰ. ꝗ tempꝰ aducntꝰ messie esset de ꝓpinquo Primo ex hoc ꝗ videbant ꝗ ab eis ablatu esset regnu. et hoc fuit eis datu pro signo aduentꝰ messie gen ꝗ Vbi dicit non auferet sceptꝰ de iuda. et dux de femore eiꝰ. donec veniat q̃ mittendus est Vbi tinsla caldaica hꝫ donec veniat messias Vbi manifeste ondit xm tunc nasciturum. qn deficet rex et dux de ꝓpto iudaico Ex qd tunc ꝑm fuit regnu ab eis ablatu patꝫ. ꝗ usq̃ ad transmigracoꝫ babilonis habuerunt reges de tribu iuda. et postea duces. sic probabel. et sic usq̃ ad herode sub quo natꝰ fuit xꝰ. qui fuit ydumeꝰ natione. et ꝓselytus aliengena Ex regnu iudeorꝫ fuit sibi datu a romis imperatoribꝰ. et tu hoc milicia ad acquirendu ipm Et capto antigano iude regente. et postea interfecto herodes occupauit regnu. vt narrat iosephus i li antiqtatu Ho ex hoc ꝗ videbant ꝗpletas ebdomadas dictas a damele de aduentu sancti sanctoꝫ. q ꝗpleta erat i natitate dni Vl' ut aliq volunt ꝗ ano tyberij cesaris. qd fuit in passione xi. et scriuerunt eas stati ꝗpletas ꝓpter qd messia de ꝓximo expectabat Videbat ecs iohis baptiste natiuitate mirabile. et eius mira sanctitate. et vita excellente. et ideo fuerunt moti ad opinandu eu esse xm Volentes igitur

vi ꝗ

sive sit hac re veritate iudei. a ieosolimis misert
ad eum honestos nuncios Quia ut dicit in euang. sacer
dotes et leuitas qui erant honeste persone. et solle
nes. et de secta phariseorum Ut dicit mag. Pharisei at
erant magis religiosi et famosi in toto populo iudeorum
illos g. mi ad io ut i. e tu qui es? Sequitur con
fessio est et non negauit et confessus est quia non sum ego xs
In l. iohis venit interrogauerunt coram. quia ad li. querebat tu qui
es ut eis respondet an esset ipse xs vel non Et quia sicut
aduentus xi sic et aduentus helie fuerat eis promissus
Unde dicit Malachie vltimo Ecce ego mitto vobis helyam
prophetam antequam veniet dies dni magni Cum g. dicit
se non esse xm interrogauerunt si esset helias. sicut
sequitur in lra Et mt. eum. he. es. tu? Et subdit
responsio iohis cum dicit Et dixit non sum Dicens xs
math. ii loquens de iohe dicit ipse est helyas Et iohis
dicit li non sum helyas Nec quia ipsi querebant de persona
helye et ideo ad coram interrogatorum et questionem venerunt
quia non esset helyas in persona Sed ut dicit gregorius iohis
fuit helias in spiritu. propter similitudinem et conformitate
ipsius ad helyam Primo in austeritate vite. quia de
helya dicitur quarti regum p. quia fuit vir pilosus. et zona
pellicea circa renes accinctus Et de iohe dicitur math. iii
quia habebat vestimentum de pilis camelorum. et zona
pellicea circa lumbos eius Secundo in dura praedicatorum re
hensione helyas cum rege achab iohis vero herode
dure increpauit Fuit ergo filius helie in officio. quia iohis
fuit precursor primi aduentus redentoris. sicut helyas erat
precursor secundi aduentus Et sic voluit xs ipsum esse he
lyam Et sic ergo dicit luce p. ipse bibit an illum in spiritu et
virtute helye Subdit questio cum dicit Phe es tu?

et vnt No sui Dicas quo stat rn° iohis cui tn luce j dicā 90
de eo Et tu puer pphē altissimi vocaberis Rn° ꝑm
gracē q ideo negauit se esse pphetā tm. qr eāt plus pphē Vl dī ꝑm my de ly q famosa eāt opinio
apud aliquos iudeos. q ānt xm venturū esse vnū
pphē magnū. pro eo q deut° 18 sptū est pphe
tā suscitabit ti dnūs. ipm audietis Que
autoritas ꝑm veitate intelligenda est de xo ad tra.
ꝑ iudei intellexerūt eā de quolibet alio pphē Et ideo
interrogauerūt eū si esset ille pphē de quo autori
tas illa dicta erat Vnde ut dicit my de ly in gre
co nō pōnit pphē absolute. ꝑ cū articulō addito
que denōt dictū pphetā anthonomastice Iohis g° nō
negauit se pphetā absolute. qr negasset veitate.
ꝑ negat se esse illū pphetā de quo loquit pallega
ta sptua. que ad tram loquit de xo Audiens
at nūtij iudeorū q de oibus qstis respondet ne
voluerūt aliqd affirmatiuū dictū ab eo reporta
re Et ideo se dixerūt g° ei Quis es tu vt re
de. hys. q. mi. nos: qd de tripo dicis Postea se
di rn° iohis. in q testimōn dat de xo asserens se
esse eiꝰ pcursōrē cui dicit Ego. vox. cla. i. de. di
vi. do. sic dixit ysayas pphē x ego sui i° de quo
dicit sptua ysa 40 q dz clamate in deserto in
dce. vt hoies se parent ad aduentū xi i mūdū
Et bn significat iohis in pructate voc. qr eāt
annūtator verbi dni. v xi. q est vnū pris ꝑm
dnitate. et vox humana est verbi metat ex
pressiua Sic g° vox est signū dicens i notitia
alterius. Ita iohis per pdicatōz duce habuit hoies

Ne fu ex phaī

m notitiā xi Sequū Et q̄ missi Phaisei mt̄ alios iudeos videbant magis religiosi. qr erant i signū religionis ab alijs distincti i victu. gestu. et habitu Vt g̃ ostenderet se magis zelat̄ pro legis ritu cū audierūt a iohāne q̄ nō erat xp̄s neq; helias neq; ꝓphet̄ de quo q̄sierūt quos tres ipi expectabant tanq̄ ꝓsonas solenes et autenticas. q̄sierūt ab eo quat̄ baptisat̄. mdicendo nomū ritū Et g̃ se m textu Et. i t. c. et dix. c. Qd̄ g̃ bap. si. nō. es. xp̄s. nec. he. neq; ꝓ. Dicit origenes introgauerūt eum nō q̄ sūt volentes. ꝑ ꝓhibet eū a baptismo Gregorius dicit gregorius Cū sit qui ꝑ est ꝓuersa mēte requirit a bomitatis suc studio nō multū Vn iohēs ad uerba iudei dic ꝓdicamēta respondit vite dicēs Ego. bap. i. a. lauando tm̄ corpus. ꝑ nō iustificando aias nec mundando eas a pcto. ꝑ magis assuefaciendo ad baptismū xi. qui est sacramentū nouū. qd̄ oportet omes suscipere. et qd̄ mūdat a pcto. et gfert gram Constantinus ostendit xi excellenciā dicēs Medio. at. v. ste. x pnsmt̄ vos m̄ corpore apparuit. et qui quasdā mt̄ homēs quersatus est. vt patet ex decursu euangelij. quē vos nescitis. quātū ad diuinitatē: qr ꝑm gregorius lig sit visibile corpoē. est tm̄ insibile maiestate. ꝓpe. e. q. post. me. vē. e. ubi iohēs nō loquit̄ de aduentu xi i mundū. qr iā natus erat et fuit iā fere 30 anorū. et tū hoibus moratus qui mō manducās et bibens. ne ꝓpter austeritatē vite aliq̄ desperaret. ꝑ loquit̄ de aduentu xi ad ꝓdicandū. et ad nūc ēdenonis misteriū gplendū An. me. fac. e. x michi dignitate ꝓportus e. dicit glō mtlineais Eg. n. sū. dignus.

ut soluā corrigat. v. ꝑm Cris. Ita est an me et mi
dignitate ꝓpositus. vt ego nec vltimꝰ ministroꝝ vo
cari dignꝰ sim Calciamentū eius soluere vltimi ministri
res est Et nō ꝗ ꝑm Ieōm ad custodiū xꝰ non
fuit calciatꝰ. Non eius potest de rebꝰ hīc qd' ꝓhi
bucat in seruis. ppe ad portanda calciamenta aptis ꝗ
hibuit Luce 10 et ꝓ ꝓfert opc qd' docuit sermone
vt hic actum p° Et ideo ut dit Ny de ly Cū iohs
dit Cum. n. sū. dig. rc est locutio methaphorica
qr in ly iohs dit se nō esse dignū exhibere xo ef
mimum ministerium. ly expmens ꝑm modū loquendi Cū
cum aliqs sua paruitate et alterꝰ excellentia expme
vult solet dicere qm. nō sū dignꝰ tangere solutaeꝰ
vl' lymoni aliqd Nec mirū ꝗ iohs ly dxt. qr ho
ntium ꝗ magnꝰ deo ꝗpatꝰ michil est nisi pulius
et cinis Cuia id dictū exponi ꝑm gregꝰ et Ieōm
mistice. vt ꝗ calciamentū intelligā humanitas. et ꝗ
pedē deitas. et per correigia vnio deitatis et humanitatis
qua factū est ꝗ deus est ho. et ho deus Et qr ly i
vnio est oio inexplicabilis cuicū ꝗ pure creature. vt
doctores dicūt Et ideo ntium ad istū sensū voluit
iohs dicere ꝗ nō esse dignus. ut nodū illius vnionis sol
ueret. v explicaret Et nō ca q gregorius o ly de hu
manitate dicit Hec. i. bet. fac. sue. tris. ioz. v. c.
10. bap. Cris No cum in angul nr in domo xm
pdicabat. ꝑ iordanē transiens in media multitu
dine. pnitubus oibus qui ab eo baptizabant Et
aduertendū ꝑm Ny de ly ꝗ ly bethania nō est
illa que est eque ierlm. vbi lazarꝰ fuit suscitatꝰ.
ꝑ alia villa eodē nōe vocata. sita sup iordanē

ex altera pte fluuius in sorte duarum tribuum et dimidie.
Origen tn dicit q ibi dz pomi bethabora. q erat vil
la ultra iordanem. et q vicio septor fuit nō corruptu.
¶ Dicendum est aliquid de aduentu xi primo tocig
dumē ne in mente. qui aduentus vocat a doctoribus
vnio sanctificatiua Pro quo est notandum primo.
q ut declarat magr d' 3 A primi per multas scripturas
tō temptas et quelibet dumarū psonarum duplex est
in creatuis Primo generalis est in omibus creatuis p
essentiam potentiam et presentiam. ipo dno p ysaiam dicente
Hieremie 23 Ego celum et terram impleo Primo ipossile
est esse creaturam et deum istorum nō esse ei pnte Secundo
est specialis et quodam excellentiori mo in animabus sanctis.
q se eius voluntati deuote obtemperat. quos ihabitat
ut templum suum suum. et eis per quandam specialem
vnionem illabitur. et in eis et cum eis operat specialius
aliqua opa. q et aliis nō operat in mat vel in alys
creatuis vlis Et ipsius ut doctores gsi dicunt modus
ꝛ quo ds sic specialiter inhabitat pias mentes sit
i explicat. primo ipprehensibilit a nobis dum hi sumus:
tn pro aliquali manuductione ad aliqntulum intelli
gendum dat nobis exm beatus aug i epla ad hieronym
de origine aie Ubi dicit Aia humana per
oculos pticulas corporis. tō adest sil. nec minor i mi
noribus. nec maior i maioribus. et tn in alys intensius
in alys remissius operat Alius est i cerebro et i
corde et alius i manu et in pede operat. cum tn
in singulis ptibus corporis essentia sit et tō ita et
ds cum sit i omibus rebus essentia et totus. i illis tn ple
nius esse dicitur quos ihabitat. et in quibus ita est ut
faciat eos templum suum sanctum. et eos eleuat

Dnica prima post octab ephie

Johanis 2

In illo tempore nupcie facte sunt in chana galilee et erat mater ihu ibi. Vocatus autem est ihs et discipuli eius ad nupcias. Et deficiente vino dicit mater ihu ad eum. Vinum non habent. Et dicit ei ihs. Quid mihi et tibi est mulier? nondum venit hora mea. Dicit mater eius ministris. Quecumque dixerit vobis facite. Erant autem ibi lapidee hydrie sex posite secundum purificationem iudeorum capiens singule metretas binas aut ternas. Dicit eis ihs. Implete hydrias aqua. Et impleverunt eas usque ad summum. Dicit eis ihs. Haurite nunc et ferte architriclino. Et tulerunt. Ut autem gustaverunt architriclinus aquam vinum factam et non sciebat unde esset. (ministri autem sciebant qui hauserant aquam) Vocat sponsum architriclinus. et dicit ei. Omnis homo primum bonum vinum ponit et cum inebriati fuerint tunc id quod deterius est. Tu autem servasti bonum vinum usque adhuc. Hoc fecit initium signorum ihs in cana galilee. et manifestavit gloriam suam. Et crediderunt in eum discipuli eius.

Sermo

Nupcie facte sunt in chana galilee

Dns nr qui in primordio nupcias instituit. sicut aliquos fictiuos lucri causa qui nupcias et matrimonium damnaret. ipas nupcias tanta libertate approbauit. cum eas corporali primo honorauit. et iterio suorum signorum gestauit. Et de ho loqui pnsens euangelium dicens a principio Nupcie facte sunt in chana galilee. q cana ē villa qdam sita in galilea. Quicunq; qui ē nupcie sunt. et in 2m mgrum in hysto ryis qp cadem die q dns baptisatus est. vinolentus ano fuerit iste nupcie. Et ho ctp approbat certum. q tz qp eadem die vinolentus amis facta sunt tria. sc. xi adventum p magos. baptismum xi p iohem. et aq gustum in vinum. Et est notandum qp qui dicunt istas nupcias sponsum fuit architriclinus. et dicit ei omnis homo primum bonum vinum ponit et cum inebriati fuerint tunc id quod deterius est. Tu autem servasti bonum vinum usque adhuc. Hoc fecit initium signorum ihs in cana galilee. et manifestavit gloriam suam. Et crediderunt in eum discipuli eius.

qui ē nupcie facte sunt

quis fuit sponsus

iohannes euangelista et qp dns
eu vocauit ad apostolatu
de nupcijs. an q sit matrimoniu
eorq per copulam carnale
Et ex 1o m ecclia seruat
et ob seruat. qp an corpo
rale copulam pt iuste qui
qui. ecclia alio iuste mitte
religiosi Vn meritq qui
qui tene cm carnale copu
lam redde debitu. sancti post
matrimoniu q tractau de pnia
Qz dat ei tempq duoru
mensiu. ppt tria 1o ut pos
sit deliberac de tradendo
do ad religiosi 2o ut ppa
rent que sunt ad p
lem tate nupciarum 3o ne
vite habeat maritq dato.
quia no supplauit dila
tio Ytn dicit sctho 1 q dis
22 de vult 4o sy msi
qp dicit qp magis putet
debe statui tempq arbi
trio iudicis ms qd tn stat
ad religiosi ul adhibeat quigi
Vdh dicit bnd Qz aut
sponsus fuit iohannes eu
angelista pz per ihcom
1 plogo sup ioh. Vbi qx q
eu vocauit de nupcijs nu
bere volente Ex quo vhq
videt qp fuerit nupcie iohis
qz no legit q in alijs nupcijs
fuisse 1o ecclia ut dicit Nn
de hij videt ex 1o qp mat
ihu fuit ibi tacit in nup
cijs nepotis sui Vo cm o vesite
qp ipa ibi fuisse ms mlto
ei attinuisset. sic mit ad
elizabeth q gnata sua. sepi
nant in vt hec lucae 2 qp pm
qp dicit Amb Vo libenter sn
bat in publico p magis q
orois secreto Ex dictis 3o pz
qp sponsus in istis nupcijs
fuit iohes Que fuit sposa
nesciit Alia tn dicit qp
fuit maria magdalene que i
digitu de ablacoe sponsi ipu
diciae et dedit Qz id nulla
lp vel scilicet diej ecclia ipa
fuit mlto nobilis q ditis et
potes muliere Et tlis nuq
nupsisset pauperi piscatori
et huiusmodi plebeo q tlis fuit
iohes Sequitur Et erat mr
ihu ibi Vocatq aut et fuit
ihes et dis eius ad nupcias.
Circa vocat aut ad nupcias
dmn no tacit magnificu alicq.
p simr tacit notu et vnu
multoru Vn euangelista ipo
decta ad dicit Et erat mr ihu
ibi sic cm matre vocauit
ita et filiu. ppt qd p se vo ad
o ihes et dis eius ad nup.
Circa Et accidit Nam cm

ad dignitate respiciebat sua.
β ad beneficium nrm. qui cum
no dedignatus e forma ser/
ni accipere nec dedignatus
est ad nupcias venire seruos
Et dicit Augustinus de ubis dm
Erubescat go ho esse superbus
qm factus o hiis de
fore nit ceteri filius ueniens
veit ad nupcias. qui cum
apud patrem esset instituit
nupcias Et dicit hi beda
q cep venire ad nupcias
dignatus e dns. e nup
tias. fide rte credendum gsti
mat Porro tacam et
matrimonis ceterorq q nup/
cias detestantur psidia. qp sit
damnabile ifirmat Si enim
thoro imaculato et nup/
cias debita castitate celeb
tis culpa iesset. nequaq dns
aduenire voluisset Nuc ad
qr bona est castitas qui
gnt. melior gtmena viduit.
optia pstant ugradus. ad
pb and omm electorum gradum.
distrnedum in meritis singu/
lorum. ex iterpcato maie ugs
uteo nasci digtur. est a ypho/
tico ane ore mox natus bn
dicit. a nupcias celebrato
ribus ad iuenis iuitatus has
pnna sic utrusq honorat

Ita qp nupcie sunt licite et
matrimonium. et qp actus mat/
momat possit sine pcto
p ex scptura Quia a deo vn
di Virgo no peccat si nu/
bat Et β ta e Volo
iuuenculas nubere filios parere
are. β parentum filiorum no
pt fieri sine carnali cmixi/
tione Dino actus mirimo/
niat pt esse meritorius ut
alibi dicit Ne et desi vi
sorte ypt pauptate spose.
ul aliquo alio casu sic
aliqn ex iniuria mistrorum
cingit. a ypt iopmatu
adiuctu aliquorum vlt nun
iuitatorum psituitu. dicit
mr ihu ad eu Vi n ha.
sq ad sufficiencia Et corde
eim pyssimo voluit pue/
nure tlez defectu tolem
ne appareat gusio Et adeo
ad suaeq vnum iuitauit
filium. que sicebat ad ho
potente Et eu dixit vnum
no hnt No ho dixit tnq
sibi mad sectendo eu oia
ipe nostat. β mtpellando
ho dixit qr si ad eu cura
omm ptinet tanta fuit
pietas cordis eius et misera
ut eu videt iopiad. voluit

pucmre totale vmi defectu.
et q fuisoz hospitis Ad mi
sericordia em ptz aliorz de
fectibz qpati et eos qi suos
reputare ac eis pposse sub
uenire Et ita maria plena
misericordia videt aliorz de
fectu. qsi suu reputauit.
et voles sicut dicebat fi
lio. vmu no hnt Et sic cet
no rogata o ffaud adue
nacois. et pre aupiciacois
assistit || Et ad no rogata
her fecit quod rogata fuerat
Et si viatrix tu pia fuit
et q pacies. qnto magis no
ad regni m patria. qr ipsi
gloria no mi minuit eis utes.
ß pong aupit Et si tu sol
licita fuit. ut illos horcs
p seruaet a puo malo ipsi
ipsalis vendere. qd sollicita
ac edenda est m et ut fide
les p seruet a malo et ne q fu
ro
ros et damnacois. Ed
qrit an ipa fuerit filiu
talia posse fare. ed alia
nullu ab eo miraculu vidit.
ut dicat in fine euangelij
S°
Qr qp de ho edocta fuit a pno
per angelu. et per spm sm.
et nouit ex hys q facta fu
erut m eis natiuitate. et ex
scripturis q de eo erant Et
cet ex hys q ipa i se ex
pta fuit Sz quare tu
pmo et nuqm prius fui
tauit ad miraculu faciendu
si scuit eu ttlia posse. Qr
qp no decebat eu antea fa
ce miracula. sed tu po
eu alias cepit mai stpai
per iohem et discipulos
habuit. qui per miracula
firmadi erat De ho dicit
posteriq plus Ipm dno
sit q placetes hic viris dicit
Dignu est quere vn vest
matri m mete. magnu quid
ymaginari de filio. Neq em
antea miraculu fecerat ß
ho erat inau signoz eis
pndit viris Sz reuelaciu
piebat a iohane et ab hys
que ad discipulos ipe dicebat
Sz an ho oia ipa q cepio.
et ea que post natiuitate fta
fuit. maxime ei de puero
c stimacoz ipo fuerunt Vn
lucas dicit ayaia at q sci
uabat oia verba hi corde
suo Cum igit gra no an
ad miraculu eu inaitauit.
Na antea ut vnq mlioz
ita gusabat Vn no psu
mebat mir ei tale quid dicere.
qr vo audiuit qd iohes ei
testificatu est. et q discipulos
iu habiceret. de ihesu iu q si

denuo rogat. Ad quod dicit ei ihs.
quid mihi et tibi est mulier. Augustinus
Quida derogantes euangelio
et dicentes. q ihs non sit natus
de maria. licet aliud contra assu/
me errores sui. ut dicat quo
erat mater eius cui dixit. Quid
mihi et tibi est mulier. Et respon/
dens eis augustinus dicit. Videamus
quibus enarrauit ut credamus
q ho dns dixit. Nempe johes
euangelista. Et ipse dicit. Et
erat mater ihu ibi. et qre ho
miss q vtrumq verum est.
Sed ecce dns magnum veue/
rendum detulerit miri sue ita
ut cum luna attestante sub
diuino esset parentibus suis quod
quo est q dicit. Quid mihi et ti
est mulier. Videtur cum exti/
mare et dure mihi responde.
Due sunt illius ptencile expo/
sitores. Prima sunt i ho. q
due sunt nne i xo. sc diuina
et humana. et solum ꝑm diuinam
q petebat s' miracula fieri.
quam non habuit a matre.
et qr ego matrna autoritate
exigebat miraculum ab ipso.
ipse voluit ostendere q non te/
nebat ei in ho obedire. qr
m nra diuina ꝑm quam potuit
fieri miracula mihi habu/
it ab ea. et per q sequitur in
cade mihi habuit cu ea qe.
ideo dixit quid mihi et ti est
mulier. qi dicit i utinte fa/
cendi miracula mihi ha/
beamus qe tu et ego. Non cum
illa de te habeo. Carne vero
humana qua passus e traxit
a matre. et ideo addidit.
Nondum venit hora mea. x
nondum venit tempus patiendi
i nra quam habeo a te. ꝑ eo
ia venerit tunc te agnoscam
et ti qdestrinda. Vnde tunc
quemdam eum iohanem. ut
hic johannis. Hec ecce sua. Augustinus
dicit. n' sic dns nr ꝑm q
ds erat matre non habebat.
sedm q ho erat habebat
matre. Miraculum ad qd' ꝑm diuinitate
fiebatur erat. et non ꝑm i fir/
mitate humana. Miraculum
tm exigebat mr. Et ie tanq
non agnoscens vistam humana
operatur diuina dixit. Quid
mihi et ti est mulier. qd i
me fiat miraculum non tu
genuisti. diuinitate sed mea
Di aut mulier ꝑm feminea
sexu. non ꝑm corrupcoem i tegr/
tate. Sed qr genuisti i firmi/
tate mea. tunc te agnoscam
cu ipso i firmitate pendebit
in cruce ie. Alia e expo/
illius ptencile. Beata ergo ex
pietate nostra voluit occupare
tempus debitum faciendi miraculum.

Illud cum miraculu cont p̄m
mt̄ miracula eius. ad ipsor
noz discipulorz factu. et ideo
debuit esse notu ibi existe/
tibus. et gratu ipsis quantum
hō. at magis cat̄ nu fiebat
post vini totale defectu. et
ideo dixit illi dns Quid
mihi et tibi e mulier. qd. sine
tempo aptu ad miraculu. no
e mihi et tibi ge. sed mihi soli quem
ppt qd subdit. Nondum venit
hora mea. v tpo quemcūq ad
faciendu miracula. mihi soli
notu est. Hic e sna Cris
Dicat eis Volunt ostende
qm oia deteriori tpe operat. no
sit oia facies. qr qfusio qd
esset. ideo subdit. Nondum venit
hora mea. v nondum sed qgnitu
hys qui assist. sed necq sentit
qr defiat vinu. sic cos p̄o
hō sentire. quem necessitate
no p̄sentit. neq bnficio gran
de suspicet sensu. Et nondum
qr dns vocat matre mulierem
no a corruptione. sed a nā et
sexu. Vel mulier a pietate.
qua nto oppressa est defectui
vini. fuerit fm quida hereti
qui ausi blasphemare matre
dni dixerit eam non esse virgine.
eo qr dicta e mulier. Sed fa
lse id erubat. Constat eis
qr eua adhuc virgo erat. qm
adam de pmo se excusans dixit
Mulier quam dedisti mihi sociam
gen 3. Eriam eua respi
sua formatione antq adam
eam vidisset dicit est mulier
Tulit ergo vna de costis eius
gen 2. Mulier qo septua
ut dicat origs non est nomen
corruptele sed etatis. ut qlibet
possit dici mulier q hs annos
pubertatis. ut sit abiti no
Ce Dicit mr eius ms. Vu
go mr q fides petiorz sua
no repulsa. sed magis xi re/
sponsione intelligens ipsa
ad quemcūq tempo dilatu.
ut patet ex prioi sna Cris. ex
petebat impletoz eius peti
tionis sue. quicūq hora. a filio
suo ggnita. Et ideo dixit
ministris qui seruiebat in
nuptiis illi. qd ad eos dixerit
vobis fiate. tacite dicit ipse
disponet aliquid vobis sed
oportuo tpe. qd ipse no sit.
et tuc qd eos dixit vo fi
Et est notandu qr virgo
mr. in oibus ipsis tā pauca
verba loquebat. et solu nam
ad ppositu. Nam a pimo eu
a filio petiuit magna re.
qr miraculu. qd tu an hor

nuāq̄ fecit tuc dixit solu vi
nū nō habet Et ad intellex
se a filio exaudiū tuc dixit
ministris quodūdāq̄ dixerit vo fa
Et qūo nō potuissē suū
mīcū paucorūq̄ ūbis expres
sisse. Et id veū de maxia
eiq̄ humilitate. qr dicit scē
bnedictus i regula. q̄ vnq̄q̄ q̄d
humilitatis est pauca vā loq̄
et rāō. et solū utilia et nūq̄
ad hō ꝓpōitū / et ita eqs sa
cēmq̄ sī essemq̄ humiles Et
ad hō multū nuāet si hō
nō loqrē mīs primus intelli
gēt. et pdeliberassē dicēda.
qr tuc potest paucis ūbis
et mīcū intelligibilī hōibq̄ exprimē
mīcū q̄ptū. alias errat i
ꝓprio sermōe. et eū audiē
tibq̄ diffinitē ul' eqs intelli
gibile fiat Scriptū ē enim
sermo sapientis fiat
Erat aūt ibi la y sex po
ny pu iu Ex ēdicōe enim
semoy iudei vasa frequēt
lauabāt et purificabāt. ny
q̄ di ayarn' septno / deo ad
hō fiūcēq̄ erāt ibi ie ydrie
q̄ erāt vasa ad reponēdū
aqua ꝓ humōr purificā
cōe fiaēnda. et ex hō mīra
culū fiūt eūdēq̄ qr si aq̄
fiūssē gūsta i vinū i vasis
vmaris possē credi q̄ vinū
p̄ [redacted] extitisset ibidē.
Cap si. mc. bi. ul t Cyetre
ta cp mēsura quēdā. q tinēt
decē sextarios ꝓ ny ꝓ
ethymologia / Cuīq̄ ad q̄nti
tatē fiūt sextarij nō e ētū
i diūsis locis Diūt eis ihs.
sq̄ mīstris i plete ydrias
aq̄. qr ad de aq̄ prius hau
serāt ad purificandū et ideo
iussit ihs impleō qd' fiūt
amotū Vn subdi i pleue
vt cas iussē ad sumū ꝓ hō
eqs miraculū fiūt eūdē
ciūs. q aq̄ fiūt apōita
de nōuo. et per mīstros q
sciebāt tlēs defectū vini
Cū eū i plete essēt aq̄ qui
sa e i vinū ūtute dīuīna Et
dicit Crisi No ad ipē dnūs
aq̄ hausit et tuc vinū
ostendit. ꝓ hō iubet mīstris.
vt eos testes habēt eiq̄ qd'
fiebat Vn sequī Et dicit
eis hau nūc et ferte archi.
Voluit eū dnūs q ie q erāt
principalior mīt quinuas ꝓ
de vino illo gustet. ut ex
gnēdacōe illiq̄ mīracūlū
noūq̄ fiēt. ꝓpter qd' dixit ferte
architriclino Sēdm alchymū.
triclinū est ordo triplex

lectorum Et architriclinus est
principes triclinii. Et primus
inter quinque qui antiqui
quinquedebant in quinque sede/
tes in lectis. Apparet quod in sep/
turis diuersi homines quinque de/
tes accumbere uel discumbere. Et
est probabile quod fuerit aliquis
sacerdos illius temporis. qui
stabat ad benedicendum in
nuptiis. et ad ostendendum
qualiter debebant procedere secun
lege et statuta seniorum.
Et ait christus ei. a vi fue
rint impletae. i. vinum. et no
scebat unde esset. sed quod esset
per virtute christi. Christus ait
sibi quod habuerat ad supplendum
vini defectum. ex precepto christi.
Vos spondet. qui dicit ad arguen/
dum eum. Omnis subdit. Et dicit ei
omis homo primo bonum ponit. vi. et ap/
post quando inebriatus bonum vinum.
quia tunc sensus eius vinum et
non discernere bonum vinum. non sed
ait post ebrietatem. Ideo
subdit. Et cum inebriatus fuerit
tunc id quod deterius est. apponit
ipsum quando inebriatus. quia tunc ne/
cessitatem discernere inter bonum et
malum. Tu autem servasti bonum vi
usque adhuc. qui dicit. prudentes
fecisti contrarium. Iste
tu loquebatur ignorantes dicit
Christus. Non sunt ait quod vinum
bonum optimum fecit. Talia
cum fuerit christus miracula. ut
multo hominibus quam nam fuit spe/
riosiora et utiliora fiat.
aqua igitur vinum factum mysteri
terrestre habuit. boni vini
vocatur architriclinum et possit probabile est et
adaperuisse. Et cum hi sacerdos aliquis
homo primitus tangens solum
id quod necessarium est scire.
sed quod vinum aquam fecit
Omnis statim subdit. homo secundum
sicut fecit illis in cana ga homo
cum fuerit primum miraculum
a christo factum ut dicunt et
manifestauit gloriam suam.
et diuinitatis potentiam. Deinde quia
quia ipse est rex gloriae qui
sic dominus clementia mutabat.
et manifestabat ait gloriam suam.
quantum ego potest sua dicit christus
Si vobis tunc mihi non curaui/
uerit. Et tu postea mihi
erat auditurus et credis in
eum discipulus aliquis de
nouo credidit in eum. et
illi qui prius credidit
ut andreas nathanael
et ceteri de quibus dicit iohannes
in fide fuerit solidati. Quia
homo aut miraculum dominum quod de
aqua fecit vinum non est mirandum.

qui nouerit quid dñs fecit.
Ipse enim fecit vnum 1o die
in ydrias. qui oi anno hoc
fecit in vinibus. sed hoc assidu
itate amisit admiracoes.
Vinos seruauit si deus in
stinte queda q fecerit.
ut talis dormientes ad se
colendum mirabile exaltauit
90 Cum ergo dicit hanc quisto
aliquis vnum ut dictum est in euan
gelio fuit primum signum mi
raculum quod fecit in humana
na assumpta. quod fuit in stru
mentum diuinitatis. et ipsi ma
nifestauit fuisse dis. Nam et tactu
eius mundabantur leprosi. il
luminabantur ceci. et ad vo
luntatem eius resuscitabantur
50 mortui. Quare sum in certos
Christus sine fine illius euang
et s tho in 3 pte summe
q xlim quod dns am illud
miraculum quisioris aliquis
vinum nullus ad fecit in
humana na. Ergo quid fuit
primum patet. Na non fecit
mracula in fama. aut
in pueritia sua. quia fuis
sent vana et inutilia. quia
non fuisset ad mai festa
tionem doctrine sue. Nec ordi
nato fuisset manifestatio

diuinitatis. eo quod fuissent
impedimentum rei veris de eius
humanitate et incarnacione.
ut dicit. Et ideo libellus
de infamia saluatoris
contentum his dicens ipsum
tanquam ab heretico quietum ut
patet in decreto gelasii pape
Quia ergo dns in pueritia
non fecit illud signum quod in dicto
libello sibi ponitur patet. quia
considerando totum serie
omnium euangeliorum non inuenitur
fecisse miracula nisi utilia
et hominibus salutaria. vt
infirmos curando. cecos illu
minando. et opera cum fructu
pietatis et salutis plena
detulerit xm. qui plenus
est bonitate. Ista mira
cula in dicto libello sibi
ascripta. nec fuerit utilia
nec salutaria. sed sunt multa
corporalia et vana et varia. solum
quia ad admiracoem videntibus induceria. Vt non
legitur dnm vnquam risisse. in
a fornicoe non fecit illud fa
tua et vana quia ibi ponitur.
licet in fuit corpore puer.
fuit tamen perfectus vir ab instanti
concepcionis sue aggressus oia
que aggrediuntur postea effectus vir.

reprobat libellum de infamia saluatoris

Nec fiat postea sig̃ an
sim̃ baptismu. qr ut pz
Joh. p° xo tpe baptismi
adhuc erat. ꝛ ꝛgmtq eiad
ipi pcursori suo. Vn Joh̃s
baptista de xo loquens ait.
et ego eu nesciebam. an bap
tismu. Sicr loquens iudeis
dixit. ego ediuis ad vrm sicut
quē vos nesciatis. Si aut
aliqd' miraculu fecisset
no fuisset sic ꝛgmtq et
maxime suo pcursori. qui
ad ipm manifestandu natu
erat. vt pz luce p°. Ymo
nec pcsde mdignus. qr
eiq mācula sufficiet' eu
manifestasset. Et ideo dicit
qr fiat miracula an baptis
mu e manifeste omn eiusq
Post baptismu vo pbutu
fuit pm. sz qusto aq ꝛ vi.
et pgsteques fuit eiq mā
culu simplicit primu.
Et qr fuit quemcunq xm
no fuit mācula an id tpo
pz. qr mācula xi ad duo
ordinabant. sz ad manifes
tacioz sic diuitatis. et ad
gsirmacioz sic doctine. p qua
hoies ad fidem adducebant
et qntu ad utrumq fuit que
mcq differre operacoes mira
culoz iusq post baptismu
Ho° po declarat mqntu mācula
erat doctine sic gsirmatiu.
qr gsirmacio doctine no pe
dit actu docendi sz magis
gsequu. Ad pdicacioz aut
et doctrinu requiritur etas pfecta
salte de ggruitate de qua
nunc agit. pfecta etatis est
xxx anoz. ppter qd' ioseph
recepit regimen egipti ꝛ tali
etate gen. & Sicr dauid
incepit esse xxx anoz cu
regnare cepit vt hic 2i regum
Et ezechiel incepit ꝛ xxx°
ano ppheticare vt hic ezech°
Et ideo quemcunq fuit qꝛ xo
am 30 anu no docet et pgse
quens no mācula fuit sic
doctine affua. Et ado
ide ostendi mqntu mācula
erant sic diuitatis manifes
tatiu. Paus enim e periculi
ut dicit nico de hy. Ch̃ nege
ꝛ xo ~~diuitias~~ vera hiadnitas
sic si neget ꝛ eo vera diuitas
Et ideo sic debuit diuitas
manifestari ut vera hiadnitas
ꝛgimio no ꝛpediret. Et ideo
no fuit quemcunq ꝛpm an
etate pfecta mācula fuit.
ne eiq ꝛcur natio fuit ta sua
putaret. Congruu q° fuit

q̃ dnꝰ a nativitate usq̃ ad
illud tempꝰ illis miracli.
et post baptismꝰ qui sacꝰ
in oibꝰ sic ihꝰ. et vnꝰ ex
alijs vt ex ihꝰ nosceret ve/
ritas huane ne. et q̃ post
illud tempꝰ eum ita pueri
ad perfectam etatem maiores fl
et diuitate sua p miracula
manifestare. et p hac veita/
te sue doctine Dicit Cris
lus Si adhuc prima etate
miracula fecisset nequaquam indi/
guissent israhelite alio
manifestante eum. qui in bini
tpe ita per miraculorum
multitudinem claruit. ut
eius nomen manifestum sicut
oibꝰ. multo magis si puer
existens a prima etate mi/
racula fecisset. Nam et ea
q̃ fierent ipossibilia existi/
marent ab insante facta.
Deterior autem non cepit sig
nificare ex pia etate existimas/
sent eum fantasma esse in cor/
haeoꝰ. et an optimum tempus
eum cruci tradidissent huiuc
liq̃facti ff

dmica iij post epiphaniam
Euangelium Math, viii

In illo tempore Cum descendisset ihs
de monte secuti sunt eum t/
be multe Et ecce leprosus
veniens adorabat eum dicens.
Dne si vis potes me mu/
dare Et extendens ihs ma/
num tetigit eum dicens Volo.
mundare. et q̃ festi munda/
ta est lepra eius Et ait illi
ihs. vide nemini dixeris.
sed vade ostende te sacerdoti.
et offer munus q̃d preceptum
moysis in testimonium
illis Cum autem introisset
capharnaum accessit ad eum
centurio rogans eum et dicens.
Dne puer meus iacet in do/
mo paralitus. et male tor/
quetur. et ait illi ihs Ego
veniam et curabo eum Et
respondens centurio ait. dne non
sum dignus ut intres sub
tectum meum. sed tantum dic verbo
et sanabitur puer meus. Nam
et ego homo sum sub potestate.
habens sub me milites. et
dico huic vade et vadit.
et alio veni et venit. et ser/
uo meo fac et facit Audi/
ens autem ihs miratus est. et
sequentibus se dixit. Amen dico
vobis non inueni tantam fidem in
israhel Dico autem vobis quia multi

ab oriente et occidente ve/
nient et recumbent cum abra/
ham et ysaac et iacob i
regno celorum. filij autem
regni eicient in tenebras
exteriores. ibi erit fletus et
stridor dentium. Et dixit ihs
centurioni. Vade et sicut
credidisti fiat tibi. Et sa/
natus est puer in illa
hora

Sermo

Cum descendisset
ihs de monte.
Post ea dns
assumpsit i monte sermo/
nem. oribus preceptis quibus
cristiana vita fortis
perficitur. ut dicit Aug. mox
descendit ad operum mira/
culorum. ut per virtutem
signorum sermo firmaret
apud auditores dicens cum
Cum descendisset ihs de monte.
i quo cum eis erat discipuli.
quibus erat dictum. Vos estis
nostri celestis doctrine secre/
tarii. et cum multi. qui
sunt i monte ascendere non po/
terant. ut dicit Orig. quos
delectat carnalia deprimit ad
sublimia mysteriorum scandere
non valent. Sequebantur autem
alia dum dicit orig. propter ci/
tate. plerique propter doctrina.
nonnulli propter curarum. Per
hoc ergo quod dno in monte doc/
te discipuli erant ad contur/
bam misericordiam expectante de
monstrat sum haymone doc/
toribus. ut i predicatione sua
sumptum habeant tempus. et
sic viderint undique esse cape/
posse ita et verbum dei ad
nuntiet. Ascendit cum i
monte doctores cum perfec/
tioribus excellentiora precep/
ta ostendit. descendit
vero cum i firmioribus leuiora
demonstrat. Et dicit Christus
quia multos centos qui monte non
ascenderant ecclesiastici sur/
sum ascendere non valebat.
qui peccatorum varietas po/
dagra. Lepra cum e parum aliqua
tiraria. ideo quia dns de alti/
tudine celi. qui de excelso mo/
te descendit. ut lepra pauper
nrorum mundaret. et qui ad
supparata descendenti occurit.
propter quod dicit erat leprosus ve/
nies. Ori. In monte dum
dns docuit. aegros curauit.
corda sanauit. quibus placet
sic de celestibus moribus ad
saluadas carnales descen/
dit. Et venit ad eum leprosus
Et adorauit eum dicens petens
adorare cepit eum ostendens
Christus. Nos autem illum petebat

qi hoies artifice. ꝑ adora
uit eu qi deu dicebat Do
mine si vis pt me mudare.
qi dicet ꝑ m ori. Voluntas
tua opus tuu est. et opa
tua voluntati obediunt. tu
prig naaman syru per
helisteu a lepe mudasti.
et mo si vis potes me
mudare. Christus i o Non
dixit Si roganeis deu.
ul' si oraneis. ꝑ si volu
eis potes me mudare
Nec dixit dne munda me. ꝑ
ei totu q credit. et dnm eu
fecit. et potestate omniu po
ei tribuit qm h° ad q dicit
Si vis. no dubitat xi volu
tate ad oe opg bonu pota.
ꝑ qz no oibg expedit corpo
ralis integritas. ne sic
bat vtq ei expediret oro
ia. dicit q° si vis. qd dicat
credo. q' bonu e vis. ꝑ
noro ad si est m qd' des
deo bonu ¶ Hec q fide
randu q sapient' se habu
it ille leprosus tue p° ad
fide qusq No eu desidera
uit sanitate corporis n
i qntu ia cpe aie salutifu.
et ideo no oranit ut dns
eu sanaret. ꝑ illug volu
tati qmisit an eu sanae
vellet. qui plg nouit quid
sue qgruere salutiq
lepso adhue i fide neophito
nos a puericia i xi fide enu
triti exm rempe deberemg.
ut bona fortune. bona ne.
et qdq tica quibg ghigit
bn et male vti no petreg
a deo. nec ea qremg msi
i qntu nam sue sustetacoe
nre. et expedieca nre etne
saluti Michil eu bonu e
msi nra felicitas etna.
et ea q nob ad vsta q se
quedu pficiunt. sive sint
ꝓspera sive adusa et qdq
nos a q seruede etne feli
citatis impediunt aut retar
dat illa nob mala sunt
et nocua. sive sit diui
tie. sive sanitas. sive ho
nores. sive liberi. aut alij
amici. aut qdq alia q
stdm mundu reputat. et a
mundanis appetitur Qui
autem dns voluntate et vbo
sanae pt manu apposuit.
Dn sequn et extedens manu
te eu Quadriptas enim xi
ut dicit damascenus erat
organu et i strumentu di
uinitatis. et ideo sic artifex
mediante i strumento operatur.
sic virtus diuina i xo per ap

plicaꝰ humanitatis aliq̃
suadet ut ea quidem istru/
mentis diuitati declararet
90 ¶ Sed quid quod dns
tetigit leprosum. cum l° in
K° lege fuerit prohibitum// Ꝗ
q̃ no fuerit prohibitum leprosum
tangere? ei qui ex tactu suo
potuerit curare? sicut helias
et helisseus no fecerunt con̄
lege tangendo mortuum ad
resuscitandum ut he in ꝗ
Et christus dicit. dns ostendit
qm no subiacet legi. et
qm mundo ia mihil e inmu/
dum No n mang eum a
lep̄ facta e inmunda. ꝑ cor/
po leprosum a manu sed
constitutum e mundum No n
solum corpora curatum
aduenit. ꝑ et animam i vera
sapiam doctum Sic igi
mambo no lotis manu/
cae no prohibebat. ita et
hic erudit. qm oportet
nec lepram formidare sola.
qd' est peccm. lepra aut
corpis esse nullum impedi/
mentum ad virtutem Et sub/
dit christus Si eum tangere mu/
rasset. quis sic potuerit mun
dum sanatum qs.? Q° volun/
tas mundandi facta e propter
leprosum. Verbum autem propter spec/
tantes Ideo dixit Volo:
mundare Ubi dicit Theo/
rimus No aut ut plerique
latiori putant uncti legendum
est volo mundare? ꝑ separa/
tum ut p° dicat volo Deinde
imperans dicat mundare
Ille cum diceret si vis dns
respondit volo. ne pimpat
potes me mundare? Dns dicit
mundare? Et qfesti munde le eum
Nuna ut dicit Ozi qste
no distulit. no em tarda/
ut credere? ideo dns non
tardauit mundaꝰ Et aut
illi ihs Triplex mandatum
ei iposuit primum ut oc/
cultaret miraculum Vn aut
vide nemi dixeris Et l° ideo
p° ꝑm christus Vt daret no/
bis exm ut de nris opib
ostentaꝰ no queramus et
gloria Vn nondum qe
vnum vicum qe apud hoies.
et ad qd' multum mediati sum
Et est q alioꝰ sed et dicta
ea si sint bona vad re/
putamus. ꝑ sumus promissum
ad replendum ea. tu no
sint facta sdm nrm affec/
tum Et ea q nos faimus di/
cimus. et sumus. ac sentimus.
placet nobis. et p ser cimus ea

hijs que alioq̃ fiunt. q̃medão
ipã apud alios et laudão.
ul' apud nos omitte cogitão.
et sepius dedignam̃ alijs
si nõ mutant nra mõdq̃ mg.
qi ipi nõ habeat sanũ de
rebq̃ iudicũ ¶ Ut tm de
lectam̃ in huãna laude q̃
etiã simplibq̃ aut stultis
hoibq̃ sepe de laude nra
credimq̃. quibq̃ i nullis alijs
rebus credẽmq̃. et q̃ non
sunt pensãe debita. et dig
nitates operũ et psonarũ.
aut nosce' quid laudandũ
sit et quid nõ. sic nec ceq̃
discere' valet mt' colozes
Ut si aliqn̄ accusamq̃ nos
aut nra. hõ nõ sic ex hũi
litate facimq̃. sed sepe per
hõ a stulte volumq̃ alios ad
nram laude p̃uocare. q̃si
nõ debeat pati q̃ vituperemq̃.
qd' in nob laudandũ sciunt
aut credunt Aut ideo faci
mq̃. ut ab eis hũiles repu
tem̃. ut salte sic placeamq̃.
si aliud nõ habemq̃. non pla
ce possimq̃ ¶ Hi oia sunt
reprehensibilia. et orunt ex
superbia qir. et ex appetitu
huãne laudis et iamq̃ gloie.
et vane ostentacois. Que
oia dnus caute docuit suo
exemplo. cũ sanatos leprosos
occultare p̃cepit Ut q̃
hõ ia mala caueat. et q̃
nor in aio existat a p̃ũ
multaq̃ cogitacoũ et affec
tonũ. est documẽtũ vtile.
ut hõ nõ solũ nõ q̃placeat
sic in dictis et factis q̃ p̃ijs.
q̃ ea p̃ se p̃ferat alioq̃ opibq̃
et vbis. sed eq̃ ner sic i eis
q̃fidat. q̃ pro eto teneat
ea bona esse. et bõ facta.
q̃ admodũ fiat superbq̃ phãi
seo. qui se iactabat. quo
bis ieiunabat i sabato ꝛc.
tũq̃ cerũ esset sibi q̃ opa
sua essent deo placabilia
facta Vmo timeat ne forte
in ipo. aut i ope suo sit
aliqd' latens eũ. et qd' alijs
aut diuine sapie displicat.
sic fecit Iob qui dicebat
Verebar oia opa mea ¶
cũ hões q̃tigit coza hoibq̃
aliqd' opus bonũ. a nota le
aliqd' facte. ut exempli gra
p̃dicte. ul' aliud sile. tũc
nõ anxiet quo sic faciat
q̃ ipe ex hõ pleceat hoibq̃.
sed conai magis debet. q̃ fa
ciat q̃nto melius et magis
expedit p̃ se sm deũ. et ad
p̃fectũ proximoq̃. et si bõ sic

cessaret deo gratias agat. qr
gtigit forte magis merito
alios qm merito ppria. et si
alij laudant non extollat
ex hoc. sed cogitet ex eorum be/
nuolencia sic loquuntur:
si male successerit sine
sui culpa. vel si alij vi/
tuperant factum. non ex hoc
turbet. sed cogitet ego feci
quod potui. primo gratias agat.
et speret qm dns hoc ad bo/
num suum prmittit. et cum sic
ab elacione preseruauerit.
et qlitercumq; successerit sive
bene sive male diuodo.
fiat sua diligencia. tuc
non multum curet hoc aliorum
pet an placeat vel displice/
at. et an alij laudet vel
despiciat: sed stata sic se ha/
beat mtis in corde. et exte/
rius in exhibicione. ac si non
fecerit: et multo purior erit
animus suus et quietior
Ideo qr ut dr Cristus
nondum erat tempus xpi opa
predicare. quod quittendum erat
apls Dicit sm ambo
qr nichoedus fuit qui fide spo/
tanea credidit. qm preratis be/
neficijs Certe secm legem
qr non est opus verbo predicare.
quod eundem opus demonstrat
Certum qr prius fuit ex
spectandum iudicium sacerdotum.
ad quos sm legem pertinebat
iudicare de lepra. ad quos
eum dns remisit dicens Va/
de et ostende te sacerdoti et hoc fuit
sm preceptum sibi datum Qui
sit autem eum dns ad sacerdo/
tes quare plures causas.
Primo sm Theophilum quia hum/
litatem ut sacerdotibus deferre
videret Secundo sm eundem ut
sacerdotes videntes leprosum
sanatum crederet saluatori
Tertio sm eundem et Cristus ne
legem infringere videretur. de quo
eum sepissime admirabant
Quarto sm Origenem ut agnosceret
qr non secm legis quem sicut
dicit. sed per gratiam opantem
sanatus est Certum qr hic
esset mundatus non tamen repu/
tabatur mundus. nec permitte/
batur ad cohabitandum aliis.
nisi sacerdotum iudicio.
Per hoc eos signum faciebat.
qm pater qui per leprosum
significabat. licet sit mu/
datus a lepra tamen per gratiam.
tamen adhuc tenet se ostende/
re sacerdoti per confessionem.

3 Tertiu mandatu fuit et
" offerimu qd' pce mosi i testi
Sic de lo septiu est leuitio
xiii Crisi i om Iudeis n.
xq cos ex lo mchil p sacrifiois
no dixit i emedacoi corpu.
s i testimoniu r i accusacoi
et ad testaacoi. qm q a me
no erat fienda oia sta sicut
et licet eis p iudei no eme
dai no tm omisi q fri opor
tebat Illi at m ppria
maiestate malicia Remi
quis at moralit per legis
intelligit prior Na pami
inuida et varia fuit aua.
q an xm pdidit qm de pris
tinis p tris q fundit. et tm
debet pemte' et remediu
pmic postulae. Na legis
vulnq ostendit et remediu
postulauit Extendit aut
dns manu qm auxiliu diuine
m seracois impendit. et
stati q sapiu absoluto pacoi.
ner dz ecclie regaliu misi
Ipse iudico sacdotis Cu
" aut introisset ce Nondu
p'ny Iheo de hy qp ie centuio
ciuq serui hi legit curaty
no erat iudeq s gentilis
ibi posity a romanis ad
custodia principat ciuitatis
taphar naum. et ideo qr ihs
erat iudeq ipe no veit ad
eu m ppria p'na. reputans
se indignu ad impetrandu hi.
s mist ad ihm principes iude
oq Vt di luce vii Vt per
eos curacoi sui serui sanaliq
impetret et qr qd' p alios
fiaiq qpamo per nosipos
fiaiq ut dicit Augu i de
concordia euangeli sui. Et ita
mathe dicit eu venisse
ad ihm. no qr i ppria p'na
veit s per i medias p'nas
et est intelligendu qd' di hi
Accedes ad eu centuio sq p
amicos Di aut centuio
qr habebat centu hoies i
armis sub se ad custodia
ipsiq galilee Iste q centu
rio mdiciu x audiu fir
mit credidit qp poss sanare
seruu eiq. q erat ei valde
carq Vt di luce vn Et ideo
de eiq sanacoe fuit valde
solliciatus Accessit q ad
" eu rogns et dicens Do puer
" meq iac i do pa et male
torqt Crisi Vide at centu
rionis fide qr no dixit veni
salua sicos qr illic q sciuty
i oi loco erat pns Gaprias
at qr no dixit hi q sciuty

sana eum. Sicebat enim qp po/
tens est ad sanandum. sapiens
ad ~~sanandum~~ intelligendum. mi/
sericors ad audiendum. Ideo
infirmitate tua expo suit.
remedium at sanitatis i patre
impetrare dignum sit. Ihs
at sicut eius fide et devocoem
respondit ei p mtrinicum
dicens Ego ve et cuam eum
Cris sr matth. Cum centu/
rio pro servo petebat. ideo
ne p[illegible] sit. ut nos doceat
no colere magnos. et no gtep/
ne modicos. sed pauperes et
humiles sicut honorare. Cu
ad eos i via misit centurio
nunios obviam ei ut sic di/
cerent. Domine non sum dignus ut i sub
tet me. Erat enim Ihs gentil.
et abhominale erat iudeis cme/
dere aut bibere cum gentilibus.
aut domos eorum intrare. Et
forte e gentil ydola habe/
bat i domo. et ideo ex hu
militate ym ab ingressu
domus sue repellebat. et
ex altera pte firmiter crede/
bat. qp absens solo verbo ser/
vum suum curare poss. pp t qd
dixit. Domine tm v et sana
puer meus. Et pbat id p Ihs
qd subdit. Nam et ego Ihs
sub potestate constitutus Ha
sub me milites. Dicit ego Ha/
beam aliquos sub me qui
mi debent obedire. tm subdun
sed maiori potestate scil p
sidi et ipatori. et subditi
obedient mi. qp dico huic
vade et vadit. Ex hoc intelli
sequens oclu. scil hic Ergo
tu qui no es subiectus alicui
potestati potes p[illegible] i sir
mitati et cum curam et solo
vo curare servum meum.
Augustinus v do Dicam aut
et indignum p stat dignum.
no i eius pietas si i cor
eius qui intrant. Nec enim hic
dicit cum tanta fide et hu
militate. nisi illud quod tune
bat intra domum sua corde
gestant. Nam non erat magis
feliciatus si ihs intrat in
parietes eius. et no esset i
pectore eius. Ex hoc quoqn
sci et deo acceptibiles anis
tites sub tecto tuo ingre
dient. tuo ibidem per eos
dies ingredi. et tu sic esti
mes tanto dnm suscipies.
et ipi corpus et sanguinem

dm madueat et bibis. tu
dns sub tectu tuu ingredi.
et g° hudicas terpm di
cas Dne no sum dignus
ut mtres sub tectu meu
Ubi cm indigne ingredi
ibi ad iudicium accipiet. i
gredi. Audiens aut
ihs miratus est Ex predict
mfert quedam gentil. qr ex
fide hmo gentil et i fide
iustie iudeoq gentiu salu
ator vocatoq gentiu et
repliacoq iudeoq Et h° e
qd' dr Audiens ihs ôba
centurionis. expressiua
tante fidei mirat est
Ex quo i xo fuit admi
rac vide i ni de hy Et
se sequentib sp suus dr
dixit No i ued tantu fide
in israel. v in ppto iu
daico. qd' intelligendu e
qntu ad originem fidei.
qr alij visis plurib sig
nis crediderit. i e vo nullo
mraculo visp. p solu au
dito credidit Vmo pn les
ppli iudaici no crediderit.
et multitudiem a fide auterit.
Et ideo gentiu salator
Amen. v fidelit dico vob

qr multi ab o et occ ve.
qr multitudo gentiu de
diuisis ptibq orbis conuenient
per pdicatoq aploq quiste
ad fidem. et pcperit gnm
et gloria. filij aut regni
v iudei ex quibq xp cat
nati. et quibq cat pn
missi ad pdicandu eis.
ca. i. te. ego. qr repulerit
fide xi. et remanet i pena
suis obstinati. et eicet
ad penas infni. q dicit
exteriores tenebre. qr tenebre
interiores sunt ignorancia
cecitas intellectu ie. p exte
riores sunt iehene Ubi
erit fletu et stridor dentiu
Hymmo per metaphora
cm pena membroq pena
describit tormentoq. solet
cm oculi fumo tacti lacrimas
producere Dentes vo a ni
mio frigore stridere Ondi
g° xp ubi v mali i infno
et calore intollerabile. et
frigo sustinebunt Et i. d iob
Si ad sibiu de aquis niuiu
ad calore nimiu Et dixit
ihs centurioni Vade et sic
credidisti sit p fide sic fiat ti
i sanacone serui tui. et sa e
puer i ia hora

Dnica iiij post octau
epphie Math vm.

In illo ascendente ihu in
naiicula secuti sunt eum dili
cipuli et ecce motus magnus factus
est in mari ita ut naiicula
operiretur fluctibus ipse vero
dormiebat et accesserunt ad suscitauerunt
eum dicentes Domine saluos nos
perimus et dicit eis quid
timidi estis modice fidei
Tunc surgens imperauit ventis
et mari et facta est tranquilli
tas magna Porro homines mi
rati sunt dicentes Qualis est hic
quia venti et mare obediunt ei

Ascendente ihu in na
iicula Dum dns
post sermonem in monte factum
multos infirmos curasset et
multa miracula fecisset ut
refert math Videns cura se
multas turbas ascendit in na
iicula ut transfretaret in re
gionem gerazenorum Et hoc fecit
propter hominum ut qui hoc tempore
importunitate declinaret erat
in ei assipi a minutes et vide
ipm volentes quod cum dis
cedet a tha miracula fecisse
operante Quod non fuit eum
vellet videre et os tha loquens
Si cum moyses gloriosa
facie habebat et stephanum

sicut angelum intelligere quod dna
tione quale decens est tunc ap
paruisse Vnde philo Opera
ipsum fuerunt prae filiis hominum Et
ut patrem christus per hominem nos do
cet ostentantem fugere et in nihil
putare hominum laudem sicut
ut dicit Ory Quid mirum et mi
randa dns ostendit ipsum tra
nsiit ad mare ut ibi excelle
nora opera demonstraret quantum
tic maiestatem dnm ostendere se
Et secuti sunt eum dili cipuli
non tam gressum eius sequentes
ut dicit Ory quam magistri sentiae
comitantes Et patrem christus dns
iussit ut eum sequentur trans
fretum quantum in ipsis operi
rent virtute mirabilium opum
eius quam in alius videbat fieri
Et ecce motus magnus factus est
in mari ita ut navis operiretur
fluctibus Iste motus factus est
non naturaliter propter ventum sicut sibi
ceteri quam turbas propter fundum maris
Et patrem Ory Xy hoc fecit ut
dilectos mitteret in timore et ut
illud ancorilud in plorarent suadens
potius postulantibus manifestaret
Ipse vero dormiebat Corpus quidem
non diuidtate demonstrans
quod verum hominem assumpsit quod
corpus corruptibile induerat
Vbi nondum quod dns sicut
sua opera sic temperauit

qp i vne cos miraculo mani
festaret se esse verum deum et
homem. sic eq i apostolo fuit.
Nam dormiunt ut se esse homi
nem ostenderet. et postea suo i
perio mare sedauit. i quo se
deum esse ostendit. cui mare
et venti obediunt. Et accesserunt
ad eum et suscitauerunt eum dicentes
Magister. Discipuli non statim suscitauerunt xm
cum cepit tempestas oriri. perdere alio mo
posse euadere periculum. ipsum
naufragio periculum eis tm ti
more meruisse. ut nulla esset
alia spes salutis. tunc quo
tauerunt xm. Et sic dicit. Qui
dato metu qui erat gentili.
et pene cum alienati ut i
eum irruerent. et non modeste
et lenit surgerent. ipsum gentiles
suscitarent. Nec Discipuli
saluatore vobiscum habetis.
et periculum timetis. Vita
vobiscum est. et de morte pol
licitus estis. Ego respondeat
parvuli simus. et adhuc
infirmi ideo timemus.
Vnde sequitur. Et dixit eis quid timi
mos fi. qui dicat si potestis
me vidisti super terra quae
non vidistis qp i mari fui
potestis. et si mors irruerit
nonne eum debuistis gratissime
suscipere. Et pm. Christus
ipse homo vocat eos modice
fidei. qui licet credere xm
posse eos liberare a periculo
cum esset exortatus. non tm credi
bat qp homo posset dormiens
fame. et ideo de homo increpat.
Nobis nondum qp exo
saluatoris i correctione alio
tpancia et mansuetudo ad
hibenda est. sic enim dns
cum gloriosa marepare voluit
mansuetudine vsus est. non i si
delitatis sed pure fidelitatis
eos accusans. Correctio enim
dura frequenter fuit. ut cor
rectus a corripiente resiliat.
eq gravius fuat correctio molli
nisi sit homo ipsterus et i ma
lo obstinatus. tunc aliqn ex
pedit correctionis asperitas
Tunc surgit ipse vents et mari
et fit ibi tm magna Christus ipse homo
cui potestas ostendit. qp oris
gestis soluta est tempestas. et
neq semita turbationis in ma
sit cum vo nam fit tempestas.
tunc iusty ad multum tpis eq
grauant. Porro homines mi
sunt dicit qui e homo qm ma et ve
o ei. Nec non interrogatio
dicit sed assertio. sicut i tuus e
qp venti et mare obediunt ei.
quat quo est. v quinq qy fortis.

qui magno / iubet eum ve
ature et no supgredit
ussios eius. solui hoies re
sistunt quibus dat ubi et
prudentiam. et ideo i iudiao
dampnabuntur || Multis alius
modis exposui pt (Dnoo
tropolorie sine morali) p
Augo super iohem. ut per
naucula intelligam quelibet fidelis anima. Hec nau
cula mari exponit qui corpi
oratur. et toti mundo expo
nit. In hac naucula xs
ascendit. id per gratiam et
virtutes significatas ipsam habi
tat. scilicet aut sli virtutes
theologie et alie. Sed nec
pt hic nauis sine fluctua
tione tempestate flant cum con
ra tentationes dyabolice ab
extrinseco vehementes. et surgunt
ab intrinseco unde passionum
ue voluptatum. Et non mirum
est tanta tentationum i petri
ab extrinseco et ab intrinseco. q
qui aiam oprit fluctibus.
ut sit i periculo naufragii.
et sic pertrandi fuit. Magis
etiam vinda est carnalis co
rupiscentia. Magis vinda temporalium
verum indigentia. Magne vinde
tribulatio. p scaucia. ex quibus
timendum est aiam et virtutes
periclitari. Sed xs aliqui
in nobis dormit. eo quod ipse p
hylarium sono mroris sopi
m nobis. Sepe cum fit q ho
minibus gratia et etiam xm cum
Th abitante fit ad tempus
desertis et tardus ad opa bona.
ex alia pigritia. vel aliqua
dia. aut propter occupationes
longas in temporalibus et
secularibus negotiis. et tunc
xs e qui sopitus mira audia
ita. ut no oportet in nobis
bona opa. aut magis Vel
xs dormit cum tlis aia no
eorum virtutes suas i resistendo
p posse hymoi tentationibus.
propter qd xs no iuuat eam.
qui ipsa neglexit facere qd
posse Et sic sli corpali
timore mortis ad xm gem
gierit pro adiutorio. sic
debet aia in tlis tentationi
et periculo spirituali cogi
tare morte pprium. damnationis
eterna. et hymoi. q ei incumbunt
timore. quo i tanta fortitudine
qd pt resistere tentationibus.
et pro residuo virtutum ad
auxilium diuinum. et
dns faciet si tra qualitate
pbendo adiutorium per aug

metud vtinas ut possit re
spere. et remittere impetu
septuaris. qm dicit apls
fidel deus qui non permittit
vos tentari vltra quam potestis

Dnica post octauas epiphanie
Euangelium secundum Mat. xiii
In illo tempore dixit dominus parabolam hanc
Simile factum est regnum celorum homini qui seminauit bonum semen in agro suo
Cum autem dormirent homines venit inimicus eius et superseminauit zizania
Accedentes autem serui patrisfamilias dixerunt ei
Domine nonne bonum semen seminasti in agro tuo Unde igitur habet hic zizania
Et ait illis inimicus homo hoc fecit
Serui autem dixerunt ei Vis imus et colligimus ea
Et ait Non ne forte colligentes zizania eradicatis simul cum eis triticum
Sinite utraque crescere usque ad messem. et in tempore messis dicam messoribus
Colligite primum zizania et alligate ea fasciculos ad comburendum triticum autem congregate in horreum meum

Sermo eiusdem de eodem
Simile est regnum celorum retiaculo xiii Non
regnum celorum multis modis accipitur in scriptura. Et ad presentem accipitur aliquando pro filio
dei. ut patet in regnum celorum est simile homini qui seminauit bonum semen in agro suo Vel potest hic accipi pro ecclesia militante Volens eum dominus declarare qualiter sit status huius ecclesie dicit Simile est regnum celorum. simile est de statu huius ecclesie sicut de homine qui seminauit bonum semen in agro suo Et ita ut sit similitudo rei facte ad statum ecclesie Et non quia xp habet triplicem agrum in quo seminauit triplex semen bonum Dicimus ager est mundus. sicut exponens ipsa dicit. qui seminat bonum semen est filius hominis. ager est mundus. per homo agro xp seminauit semen vbi dei. siue doctrina veritatis Vel ager est ecclesia catholica in qua xp seminauit fideles homines qui sunt filii regni. sed et electi filii. qui inter filios regni computantur Vt dicit remigius Et ab hoc dicitur ysaye xxvi Electi mei semine benedictionis sunt. seminat autem deus a dno in agro ecclesie. ut fructificent per doctrinam. filios spirituales generando Vel ager est aliquando in qua seminat semen

i medio triti et abiit Cum autem crescere herba et fructum fecisset tunc apparuerunt zizania

dnus in eodem ca. hunc textum exponit

vtutid Unde tangit mali
semis sup semadoz. tang st
due cause Una homin ne/
glugencia. alia demoib ma/
licia Prima tangit ad di/
cit Cum ad dor homes v. p'm
Augu negligencia agerent pp
stis ecclie. no attendebant nec
vigilantes sup grege suu
Vel eq quilibet ho no cus/
todiebat sensu suos. tuc veni
t inimicus ho v. dyabolus et
sup spargit semina contria
Est no q dum homes dor/
mun. no intendebant vigilant
sacre scpture. et doctine veri/
tatis. tuc dyabolus iacit i ag
mundi semina errorum et infi
delitatis Ita dum platis ecclie
dormunt v. tuta negligunt
subditos. dyabolus sup semat
in malos cristianos i agro
suo. atq standalu et sis/
ma et pfectuoz ecclie v
Ita dum aliq otiosa vacant.
qi dormiebat. et no exercens vtu/
tis opa. tuc dyabolus iacit i
ago due semina vitoz. Mlta
cum mala dormiunt otiosis.
ppt qd dicit Joh Cum paucis
opis fuerito ut te dyabolus inue
niat occupatu Ger aut
oia zizania sunt. qe i mundo
et inferimida Qia cum i mundo
da i semine zizania dicunt
p'm Augu Cum adhuc stat
i medio tritici. qe mlti doct
nis veritatis quasi sunt falla
cia errorum. put fidelis et
electos quasi sunt pravos homes.
mlti vtutes quasi sunt vitia.
Qd autem ceteris Ger tuc ap
pariet Crescit herba semis
xi irrigatione et pluuia spiritu
dum fit pucctio i intelligencia
sacre scpture Qd fit mul/
tiplicatio spiritualium virtutum.
Qd pfert aia de vtute in
vtute Fructificat ad ho
tolu semen Qd nobis ctine vite
pmittit pparatur Non q
no di apparet dra zizanie
et tritici in herba sic dicit
Crisos qe qi sitis herbam hui
Ita quod ad cpotrium appare
nia frequenter no e dicendum
semen pri et semen dyabolis p
i fructu deprehendi dum stans
ut cyathum de fructibus eor
agnoscetis eos Nam ad ser
pentem dixit ei do nonne bo se
se i a tuum Isti sunt fi
deles dni servi et sollicati
certa res: et significant p
latos attentos ad regimen
subditorum: qui homo dicunt
rogado p modum dubitacionis.
no cum dubitabat qui bonum

semĕ seminauerit ipse. ꝑ quod
per modum admirationis.
et doloris. Vnde sub dit
unde ergo. ⁊ quo actore
ipse ager hꝫ zizania. Et
aut illi inimicus homo hoc fecit
⁊ dyabolus qui est inimicus.
et seminantes et seniores
Iste inimicus homo dyabolus sug
gerit falsitatem contra semen
ritem doctrine. Ita semen pri
mum hominum ipse spargit
in cordibus. quibus dixit sal
uator Io. viii. Vos ex patre
dyabolo estis. ideo opera prius
vestri facatis. non quidem
arcando homines malos. ꝑ
eis viuat et errores sug
gerere. Et ex hominibus in cordibus
mali sunt. hoc est a dyabolo
suggerente. et ab hominis vo
luntate consentiente. quod videt
immisse dnus cui dixit. hoc
fecit inimicus ⁊ dyabolus et ho.
ex malicia ab utrosque est.
ꝑ modum predictum. Ita
ipse seminat in alio vitia
contraria virtutibus. Seruis
ait dixerunt ei vis imus et colligamus
⁊ si vis exigimus eos.
et separabimus a communione
fidelium ꝛc. Tali zelo aperuerunt
petrus auriculam. Tali zelo
dixerunt filii tuae vis
dicamus ut ignis descendat
de celo ꝛc. Nolo. ne forte
colligentes zizania eradicetis simul
Ecce quantum per familiaritatem
ex permisit malum semen inimi
ci in agro suo. ne eradicetur
triticum. Emite vt crescat
⁊ bonos et malos permittite
permixtos in cordibus. Vsque
ad messem. ⁊ usque ad diem
iudicii. Et in tempore messis
dicit messores colligite primo zizania et al
ca in fasciculos ad comburendum. In quo
intuitu pena malorum. Et sub
dit premium bonorum. Triticum autem
congregate in horreum meum. Ceterum messis
est finalis iudicium. messores
vero sunt angeli. zizania
ait sunt mali. qui primo colligen
tur a consortio beatorum
perpetuo excludendi. quo ad
penam damni. et alligabuntur
perpetue. quo ad penam sensus.
et punientur diuersis penis
generibus. ex diuersis fasciculis
non in uno fascicule. ꝑ glossam.
ꝑ modo cum punientur sicut
unusquisque punietur. horreum
ait est celum empireum
Et triticum est iusti et electi.
qui ad modum triticum sunt iterum

candidi per mundicia.
exterq; rubicundi. per pa/
tienciam in tribulacoibus
seculi. graues moribus.
et vtiles ꝑ moribus. illi
illuc ducent. paleis. x
pauoribus traditis ad q/
burendq; igne i exterminii
Attende hic patrissa/
milias i bonis seminibus
tolerandis Attende eius
instancia i primedo mala
et eiq; in sei cordia i prim/
ando bona Et nō q dnus
hic nō simr mandat ut
abstineat ab eradicacoi
zizamiorq; x malorq; cum
alijs nociuorq; ꝑ hō ma/
dat ideo ut triticū pcet.
x bonis/ et sic faciendq; est.
cū nō possit occidi mali
quin occidant sit et boni.
ut qr latent mlt bonos.
ul' qr lint mltos sequaces.
ita q ꝑ sme bonorq; periculo
occidi aut ab alijs sepcū
nō pnt Vt augq; dr con
pmemiand Vn dns docet
magis esse ꝑmendq; malos
vnc et vlcoq; seruanda
usq; ad extmū iudicium. q
q bom sit occidant? qn vo
ex occisioe malorq; nō imiet
periculū bonis. ꝑ magis
tutela et salus. tūc licite
pnt mali occidi. ppt qd'
scribi exo xxn Ne clericos
ne sinas viue Et i ps
In matutino mtfiebā
oes peccatores terre
Crucit quae dns
pmisit in ecclia sua pmis/
cei bonos et malos Nonne
melq; fuisset in ea fuisse
solū bonos et nullos ma/
los. Rq qr melior est ꝑ
mixtio bonorq; et malorum
q sequestracio eorq; Do ex
hō qr de istis iniquis nas/
cūt sepe iusti et optimi
fideles. qd' nō esset n esset
sit mixti Do qr frequēt
in malis sunt dona gre
gratis date. sic fuit de
ypocrita in balaam. et de sa/
pia salomonis. et ita de
alijs donis. que licet non
sint ad ꝑfectū vite eterne
illi qui illa hnt. tn sunt ad
bonū ecclie et electorum:
Oia enim ꝑ electis expe/
dit fiunt 2° ch. 2 Do
i multis necessitatibus hō
vite mali bonis. q ius iuni
sib seruiunt. ut laici et

plenig a mlts necessita/
tibg deocupati deo vacet
Vnde et apls pro regibus
mfidelibg ꝓnpit orare
ꝓ eis 2 ap sub corū ꝓ/
tectoe licet tirānica et nq
frequent' i pace vivit
Et baruth ꝓ ꝓpreba
captis ut pro nabucho/
donosor et balthesar fi/
lio eig oraret ut longo
tpe viveret Vnde festu
cnd est ap i fideles plu
mū laborando mfuda
uerit ut sras dūsas.
et artes mechanicas
inuenirent. i quorū labori/
bus cristiāi sme vexacoe
mtuerūt. ex hoc vltrig eccles/
tibg vacantes || Ad ho
valg gmixtio i. aut boī
ꝓsecucoe malorū eluctentur.
exercant. et ꝓbent. et i
virtute ꝓficiant Nisi
cū fuissent ꝓsecutores.
glosos martires no habu/
isset ecclia. dicit Augn Vis
malg aut vivit ut corri/
gat. aut ut per eū
bona exercat Et msi fu/
issent hetici no sic plene
et diligent' sacre scripture
exposite fuisset. sicut dicit
Augn i de vera religione
Cū enī hetici per scripturā
diuinaz fide ecclie conati
sūt expugnare Vnde et
rectores ecclie necessitati
fuerūt. scripturas diuinas
diligentig videre et pro sig
exponere. et multa q in
eis latebat apire. et plura
scripturaz te sententia pre
mambg hre. ad obuiandū
adū suorū veritatē. et ad
plurimos cōuicitates. q
videntur i ipis scripturis esse:
que oīno facta no fuisset
sicut ecē dicit bti Hylarij
2 de trinitate c j || Vnito
tis ꝓmixtio est plurimorū
mali occasio querelarū
et cōmendacioū Sicut i d. Ca
sto sts eis Ex ho ecē di/
uina mysteria plurimum
extollit et manifesta.
ex quo i pos patores qui
digni sūt etna morte
sustinet i ecclia sua.
ut maiore occasionē ha/
beat penitendi Nolo vult
eīd dūs morte peccatoris

Ita g̃ p̃z quo ex multis
causis nõ expedit ut oes
mali tollent̃ et eradica/
rent̃ ab ecclia. ꝓ qꝫ unit
est gmixtio Sicut nõ ex/
peduit nob ꝗ de agro
aie eradicarent̃ oes tẖp/
tacões dyabol̃. eradica/
rent̃ cum multe sint virtutes.
Na virtus i mfirmitate
ꝓfecta Vn stimulo car/
nis nõ sunt ablati aplo.
ad custodia humilitatis.
et qsequent̃ alias virtutes.

Dmm lxx̃ Matti xx

Simile est regnum celorum
hoi pri familias qui
exiit primo mane qdu/
cere operarios in vineam
suam. conuenere aut sua
cum operarijs ex denario
diurno. misit eos in vi/
neam suam Et egressus
circa hora tertia vidit
alios stantes in foro
otiosos. et illis dixit. Ite
et vos in vineam meam.
et qd iustum fuerit dabo
vobis Illi aut abierunt
Iterum aut exiit circa sexta
et nona hora et fecit sicut
Circa vndecima vero exiit
et inuenit alios stantes.
et dicit illis. Quid hic statis
tota die otiosi. Dicunt ei
qr nemo nos conduxit.
dicit illis. ite et vos in vineam
meam Cum sero autem factum
esset dicit dns vineae ꝓ/
curatori suo. Voca operarios
et redde illis merce/
dem. incipiens a nouissi/
mis usque ad primos
Cum venisset ergo qui circa vn/
decima hora venerat
acceperunt singulos de/
narios Venientes autem
et primi arbitrati sunt
qꝫ plus esset accepturi.
Acceperunt autem et ipsi sin/
gulos denarios. Et accipientes
murmurabant adu/
sus patrefamilias dicentes.
Hi nouissimi vna hora
fecerunt et pares illos nob
fecisti. qui portauimus pon/
dus diei et estus Ait i
respondens vni illorum dixit
Amice non facio tibi iniuria.
Nonne ex denario qui sisti

cuiag̃ dimittere stexte
quae supp an diuina
ad litteram pertinet

sed duplex pecunia

meum. tolle quod tuum est
et vade. Volo autem huic
nouissimo dare sicut et
tibi. Aut non licet mihi
quod volo facere. An oculus
tuus nequam est. quia ego
bonus sum. Sic erunt no/
uissimi primi. et primi
nouissimi. Multi enim
sunt vocati pauci vero
electi. Sermo cuiusdam

Simile est regnum celorum
homini patrifamilias
Nota quod hic per regnum ce/
lorum intelligitur primus ecclesia.
Per pater familias intelligitur
deus. qui ita gubernat mun/
dum. sicut pater familias domum.
et sicut est regnum celorum.
in statu ecclesie militantis.
similis est ei negotio quod
pater familias aliquis fecit
(ad hiram autem fieri potuit.
qui sicut aliquis pater familias
distincte homines induxit aut
induci potuit operarios
in vineam suam. sic deus fecit
in vniuersali ecclesia in distincte
populis temporibus. quod fuit
ab initio mundi usque ad eius
consummacionem. Nam deus exit. non
per loci mutacionem. sed per sue bo/
nitatis ad extra diffusionem. sed
in creaturam sibi subiectam
Primo mane. in principio
mundi induxit operarios
in vineam suam. Vineam dei est
vniuersalis ecclesia. quia a primo
iusto colligitur. usque ad vltimum
in fine mundi nascituri. ut
dicit gregorius. Hii operarii sunt
doctores et prelati a deo mis/
si. ad culturam huius vinee. per
predicacionem et doctrinam. Prius
mane induxit deus pro operarios.
qui a principio mundi vsque ab
ada usque ad noe. quia erat
prima etas mundi. aliquos
sibi preter misit ad erudicionem
hominum. videlicet ada. seth.
enoch. et alios iustos.
Et quicumque fuerunt ex de. diui.
Per denarium intelligitur
vita eterna. quia hominibus equalis
est. quia est ex parte finis.
sicut beatitudinis obiectualis:
sicut quod fiat per deum in ps.
sa pro mercede vita eterna
chri. e. ad. vi. sua et egrec/
tur homo. Per horam trium
intelligitur tempus quod fuit
a noe usque ad abraham.

i quo ds misit iterū aliqs
sanctos ad erudiendū ppl'm.
sz noe. sem. thare. et abra
ha. et ysaac. Sec. tertia ex
tr. ho vi et ix hora sexta
fuit ab abraha usq ad moy
sen. in quo missi sūt ab
ha. ysaac. et iacob. et xii
patriarche. Hora x fuit
a moyse usq ad xm. sz tpe
legis. i quo ad erudiendū
ppl'm dei missi sūt moyses.
et aaron. iudices et reges.
pphete et sacerdotes. Ter
tia exijt Vndecima hora i tel
ligi a tpe xi usq ad fine
mundi. in quo gentiles vo
cati sūt per pdicatores
apl'orū. et aliorū doctorū ecclie
Et ideo sequitur Quid statis hi
tō die oci Ecce cum a pri
mundi usq ad tuc laborare
in bonis moribus neglexerit.
qi tō die ociosi steterit Dicit
ei d ne nos qdiuxt. Nullus
pphē. nullus doctor ad instru
endū nos venit. qr lex et pphete
filius ysrahel dati sūt. ut
illi in spirituali sanctitate
fīdgerent. ex quibus sdm car
ne xs erat nasciturus Ite
et vos i vi me Et ite pori
quicū cōtra. qr gentiles in
deis quicti sūt et adiuncti.
ut vna ecclia ex oribus fieret
Hic g ut dicat qq i om
ad erudienda plebē sua
nullo tpe desistit operarios
suos mittere. qr et primus p
patres. et postmodū per legis
doctores. Demū pphetas.
ad extremū vō per aplos.
dū plebis sue mores ex
coluit. qi per operarios
i vinea cultura laborauit.
qnus i quolibet modulo
vl' mesura quisq cū fide
recta bone actionis extitit. hi
vinea operarij fuit Posti
tio hui exposicionis vide i
m de hi usq ad fine Alia
Vlo mo exponi parabola expo
de singulariū hominū ad pa
gnū. sive ad iustitiam. sive
ad vitā bonā. qm diuisis
suas etates vocatis Et ita
per regnū celorū intelligi
pnis ecclia ut sup dictum.
Et qm Cristus p familias
est xs. tui celi et tra qi vna
est domus Familia at celestium
terrestrium et infernorū crea
tura Vinea vō eius intelli
iustitia large capiendo no
iustitie. sz pro oi virtute Et
ita sicut in vinea sūt diuersi
vites. sic i iustitia sūt diuersi
species iustitiarū. sz diuersi vites

ut temperantia · mansuetudo · castitas · patientia · ceteraque virtutes · quæ omnes gnar iustitie vocantur

Operarij vero quos mittit ad vineam suam homines · quos dns querit de patris ad bona vita · et ad hoc ut simul cum eo pmittant ipsum operentur opa iustitie et singulas virtutes ꝛc Conducunt ad pro denario diurno scilicet promissionem vite eternae omnibus dande · qui ipsi dno cum simul ad laudem operantur bona et omnia opa iustitie Ad hanc vineam colendam mittit patrifamilias xij totidem operarios suos · distinctis horis · quia sunt homines diuersis etatibus vocat per gratiam ad bona vita · et ad virtutes · ac omnes iustitie species sectandas · quia mittit tertia ciui dicit Qui ex primo · ma · o · p · vn · sui ꝛc Vbi notandum primum Christum qui omnes mercenarios suos · ac ut patet ex textu · omnes a xo promio vite eterne inducti sunt ad laborandum simul in vinea sua cum laude et gloria sua operandum virtutes et

dotrina opa iustitie Hic quoque nemo ut dicit Christus ideo inducit mercenarium ut homo solum faciat ut manducet aut solum sibi ipsi quod proficiat aut laboret

sicut dnus sui voluntate faciat · Sic et nos non ideo sumus vocati a xo ut homo solum operemur que ad nrm pertinet usum · sed que ad gloriam dei Et sicut mercenarius primus aspiratur opus demde commodum cibum · sic et nos debemus inspirare que ad gloriam dei pertinet · demde que ad nram utilitatem Et sicut mercenarius totidem circa dnm operatur · vna ad horam circa suum cibum Sic et nos omne opus vite nre debemus · pcedere cum gloria dei · modicum ad pte circa vsum nrorum tricorum Et sicut mercenarius qua die opus non fecit erubescit intrare domum et petere panem · quomodo tu non confunderis intrare cum est stare an conspectu dei qui nichil bonum gessisti in conspectu dei Hic quoque summatim exponit a viis conductis operariis pro parua mercede · et ex hoc distinctis intelligere ad quanta vos obligamini dno deo a quo habetis corpus et animam · et omnia que possidetis · et quantum vult homo vobis dare pro mercede vitam eternam

Hodie notandum quod dies ille in cum

diuisis horis pfamilias
exiit conducere operarios.
mtt. totum tpm vite hominis i
quo mereri licet. et non am/
plius. Sunt id est. Et ibit
ho ad opus suum usq ad
vesperum. Et 10. 2. Oportet
operari donec dies est. venit
enim nox qm nemo
potest operari. Et per quinq
horas diei quibus exiit
pfamilias intelligunt
quinque etates hominis. Nam
prima est hora i qua
sol orit. et nondum ostendit
calorem. significat puericiam
Tertia hora qm est puericie
sunt adolescentia. qr sic
sol tunc incipit ascendere
et calorem ostendere. sic tunc
calor naturalis i homine. Hora
sexta qm est etate virile. qr
tunc ho est i statu perfecto
sic sol i medio celi. Nona
i quo sol incipit ab alto
ire descendere. qm est senec/
tute in qua ho incipit de/
clinare. et calor naturalis
refrigescere. Undecima
hora. i qua sol e propinquo
ad occasum. qm est senium. seu
decrepita etate. qr tunc ho
est ppe mortis articulum.

Qualibet quoq illarum horarum
mittunt alios operarios ad
vineam. qr i qualibet alios
quertunt ad bona vita.
ad iustitiam sectandam et v
tutes. Alios enim quitunt
ad dnm i puericia. de quibus
intelligitur ad di. Exiit po
ma q o i vi. sque ad sec
ad operarios ex de di x pmis
sa eis pro merede vita
etna. nn e i visu. Alios
vo quitunt in adolescentia.
et de istis intelligitur ad di.
Itrid aut ex eis ho t iuen
alios stantes i foro ono pbs
Gregor qui sibi vivit. et
qui voluptatibus carnis pas/
cit. recte onos redarguit.
qr fructum diuii operis non
sectatur. Et Christus si. mathi
dicit. Onosi sicut pecantes.
illi enim mortui dicunt. Onos
ad est qui opus dei no ope
rat. Vis quoq no esse onos.
no tollas alienum. et de tuis
des. et operatus es i vinea
dni. in ptdie vite. Et no
qm no fecit pactum de cto pno
nisi cum primis. et dedit alios
sub mdo pactu qd iuspit dicens
Ite et vos i vi in et qd ius
fu da vo. Et hi fecit pm Christus

qbon arg

qr tm patr ē redde. q mer-
cenary nō tm sperabat ami-
pē. Vel ꝑ ma. Ory. Opera-
rios tne hore nō mutauit
ad tolu. quidquid at potu-
erut opai suo uidiao re-
seruauit. Potrat at eqle
opa facere eis qui mane st
vocati si volebant opante
virtute extende ad opus
Alij vō quertunt in vili-
tate. Alij i senectute. et
hoc iuxta eū di i textu. Iter
at ex ita sex et ex ho et
fent filij. Et alij quōd
ad eū in decrepita etate.
ppe extremū vite. et dicit
di. Cum xi vō ex et inuent
alios stantes et di illi qd
hic statis tō die o. Vbi rep
hendunt illi qui i tō vita
sua neglexerit opai bonū
usq ad senectute aut de
crepita etate. et si tuo
bn opai in punt mercē
sua habebunt. qui mita
neglexerit q merei potuerit
Et hoc iuxta Gregō sic dicēs
Qui usq ad etate vltiaq
deo viue neglexit q usq
ad xi onosq stat. Vni sicte
usq ad xi torpentibus di.
quid hic statis tō die onosi.
ac si aptē dicat. et si deo
in pueicia et i iuuentute
seruire noluistis. saltē ad
vltima etate resipiscite.
et ad vite vias cū ia nō
multū estis laboratū vl
sō venite. Hē di ei nō
nos q dux. Nullq cor qui
usq ad senectute bn vive
neglexerit ita st excusare
potrit. Nō enim potrat ver-
ritē dicere. Nemo me q dux.
qr pr familias xq quōd
ad st primū oes a pueria
etate vocat ut dicat Cris
ꝑ no oes stat vocante
¶ Vbi nōtandū qr sicut
sūt tres hoēs et di xvn duplex est vocatio
est vocatio. Vna est interior. et alia
et ē quēdā i spiritu a motu
ad bonū a deo i missū. Et
ita dns oes vocat. Qibus
eū dedit nāle rōis. q ipsi
que da nāle i spiritu et ide
naciū ad bonū. Et vltē
hoēs sepe i mittit hoēs aliqs
motū bonos. Et de hoēs pt iter
id ꝑ. Multi dicut quis
o stendit nob bona. quib
respondet ꝑ hic dicēs.
Signatū est sup nos lu-
me vultus tui dne. Vn
ꝑ ma. glo. vultus dei rōnālē.

sic enim vultis q fraternitate
alius alius assilat. ita per
vos nos deo stles simus. p'
id fiat dis horiz ad similitu
dinem et ymaginem sua Vult
g° dicere O dne lumen nalis
vultus signatum est super
nos. v nobis a te datur et ipsius
sui quo agnoscere possimus
agenda a nobis Alia est
vocatio exterior. q fit per
predicatorem. et si quo ad illa
aliq se excusare valet. nos
tm mme excusare possum
ut dicatur. Nemo ad labo
rem nos adduxit. v vite viam
nemo nobis predicauit. i qr
ut dicat g° Quid nos
a bono opere torpentes i ex
cusationem nrm dictum simus.
qui pene a matris utero
ad fidem venimus. qui verba vite
~~aliquis sunt~~ ab ipsis cuna
bulis audiuimus. qui ab ubere
bus sancte ecclie potati sunt
dicatoris supne sustinimus. cum
lacte carnis Ex dictis g° p'
q oes vocati sumus ad labo
randum i vinea dni. ly e in
virtutibus gratie. p no oes vocatis
audimus. qr no oes sequendo
verba predicatoris exterioris. aut
instinctu ul' amonitionis interiorem. quertim ad deum per
bona vita. per rectitudinem
iustitie. et per opa bona.
in quibus sola dei gratia
gloriam. ly e enim esse dno la
borare Vnde g° i o fratres
mores vros a spiritu. et si
iudici opary cpis videtur.
penset vnusquisque quid
agat. et si i dni vinea
laboret q sudaret Qui enim
in hac vita que sua sunt
querit. adhuc ad dni vineam
non venit Illi nam dno la
borat. qui non sua p lucro
dni cogitat. qui zelo caritatis.
studio pietatis inseruiunt.
qui animabus lucrandis iui
gilat. qui et alios secum
ad vitam perducere festinat
Ita ergo tenem esse dei
operarij. qr solus illi qui
in vinea dei non laborat.
recipiet pro premio mercedem
de vite eterne Ex q sequitur
agri ad di[illegible] sco fine esse di[illegible]
Ubi per seruo p m rabanum
intelligi. q sumam totius
mundi. i quo vnusquisque
recipiet mercedem p m suum
laborem. dis pri dixit x° dno

tui iudiciaria potestate
q̃ misit. Vocca opariob.
Na ad iussu filij dei oes
mortui resurgent ad iudi
cium ut quilibet accipiat
sdm̃ opa sua Red itt m
in a no resp̃ ad p̃ Diar
Cris qp libenaig damg itt
quibg ẽtis damg. qr itt
solu pro honoe nro damg
Vro licet ds ex libtate sua
et misicordia dat vitam etnam
oibg quibg eam dat. in a
sua libertas et misericordia
plus ẽluxit. h̃o qp eam dat
itt. qui i senectute in ap̃ut
bene opai. qm̃ qui i iuue
tute et h̃o voluit dns iuue
tui dicit. a nouissimo in
pienda esse Vel p̃
sed pt intelligi vmg tqp
hois finis. post que no
est amplius operandum. p̃
tm est tempus recipiendi
mercede et vocat opariob
est eorum exitus de hac vita
et pucio ad iudicium ptis
Vbi nouissimi i qui tar
de et i senectute q̃ si
sint ad dnm prius re mu
nerant plerumq̃. qr prius
ad regnum de corpore exeunt.
qm̃ hi qui in puericia vocati
videbant ut dicat gtis Vel
i senectute quasi prius re
munerant i ritig a qusioe
qputando. qr post labores
breviores vt post labores
vmg ani. vl' paucorum dierum.
vl' vmg horae. sic latro Co
uersi vo i iuuentute plerumq̃
tardius. h̃o e post laboes
plyriores vt lx vl' l annorum
Sic in veis q̃ ten xi hore
agre sm de Perqd signat
qp singuli electi accipient
eandem beatitudinem etnam
obrectiale. pro pmio. q se
oibg dabit ad videndum et amandum
sed no accipiet eandem
aut equalem bitudinem sortem.
p̃ vnum clarius videbit deum.
et p̃fectius eo gaudebit qm̃
alius Na p̃m diuisitate meliorum h̃o
erit ibi diuisitas pmiorum.
Vnde ioh xiiii in domo pris
mei masiones multe sunt et
p̃ clarior xv stella differt a
stella i claritate Ita denaig
ille v beatitudo pt̃ dici eadem
quo ad duratiorem. qr oes apte //
post durat ppetue Iuxta id
Sapie v Iusti aut i ppetuum

vinet Dn Augo i de vir-
ginitate: qr ipa vita etna
parit eit orib sanctis eqt.
denarius est oib attributus.
qui est omn merces. qr vo
m ipa vita distincta fulge-
bit lumina meritor. multe
sunt masiones apud prem.
at m denario quide no ipai.
no vinet alius alio plixig
in mitis ad mansiorib.
honorat alig alio claig.
Sequn et atripiet nim.
Cum ait quo minuã
bat cu dicat qui q nullo
qui minuat celor regnu
atripit. et nullo qui atripit
minuat Ad hoc Augus q no
oportet ea que i parabol
dicunt sm totu qd di inesti
gare. s mteror ppt quã po-
sita est mtelligere. Intero
ad est eos tanto potiri ho-
nore. q ~~poz~~ et humano iudicio
~~in~~ alis ~~no~~ beatis ~~gnare~~ potiranf.
Vel di q dux est minuã
cio. queda que sunt. alia
a minacib. Illi q qui in
iuuentute quersi sunt viden
qi admirat. cu vident aliqs
se tarde qusi sos sibi pferri
in beatitudine ul eqri. eo q
ipi tarde qusi i breui tpe ea
ferunde deo seruierit. q eq
alis eqri aut pferri me-
ruerit Sequenia i parabo-
la possent fieri aptai ad
pma expo sicor. ppt quã
pabola pnr posita est Ce
i fine Sur est no p et p ne
Hic ponit dux sua que
trahit ex parabola pa e.
Plerugq illi qui i vinea
dni fuerit posteriores ad
laborem. i remuneratione erit
priores et posteriores. qr
plerugq illi qui a iuuentute
i iustitia steterit. eo q no si
cut se grauiora gnisse.
stant qdq i iustitia. s sunt
tardi ad exercendu magn
opera bona Eqiso sepe
qui tarde inapiunt cu qsi
derant se a deo ta diu er-
vasse. et tempo sua ta
tutilit qsu sisse. dana i
reppensare volentes. valde
tardescunt ad multa opa bo.
qr ora pro deo derelinquunt.
qtumelys gaudet. honores
fugiat. et in breui tpe
plus merent q tepidi. q
diu vita gmui iuste vixerit
Sunt et no nulli qui post
studia bonor operis a bo-
nis deficiunt. et cu fuerit pi

90

Sc

crux nouissimi Vt dicit Greg
qui a parabola est opposita.
ut illos reddat auditores
qui in vltima senectute qui
tunt ad dnm. ne estimarent
se mag habituros Vmo
ut dictum est posset sic fer
ue in caritate qui cathuntur
alios aut excedent cos.
Vnde qui o Plerique q
post nos venire cernuntur.
per agilitate boni operis
nos antecedit. et vox eius eras
sequimur. quie hodie pire
videbam Vlt mq d
sub dr est valde terribile
sed Mth ad sic vocat pau
ve electi qr ut dicat qui
ad fide pluies venunt ad
celeste regnum pauci perdu
cunt Hec vox omn fidelium
xm clamat. q no omn
vita clamat Plerique deu
vorabo sequunt morbo
fugiunt Hic ad tytum paulo
dicit: qui confitent se nosse
deum. factis autem negant Et
iacobus ait fides sine opi
bus mortua est Et dns
cap vii No omis q dicit mi
dne dne ce

Dmica lxc S lucam vm

Egr. Cu turba plurima
occurrit et de ciuitatibus
festinarent ad illum dixit
per similitudinem Exiit qui
seminat seminare semen su
um et du seminat aliud
cecidit secus viam. et conculca
tum est et volucres celi con
mederunt illud Et aliud
cecidit super petram et natum
aruit qr no habebat
humorem Et aliud cecidit
inter spinas. et simul exorte
spine suffocauerunt illud
Et aliud cecidit in terra
bona. et ortum fecit fructum
centuplum Hec dicens cla
mabat. qui habet aures
audiendi audiat Interro
gabant autem eum dicentes
que essent hec parabola.
quibus ipse dixit. Vobis
datum est nosse mysterium
regni dei. ceteris autem in
parabolis. ut videntes non
videant. et audientes non
intelligant Est autem hec pa
rabola semen est verbum dei. qui autem
secus viam. hi sunt qui audiunt.
deinde venit diabolus et
tollit verbum de corde eorum
ne credentes salui fiant
Nam qui super petram

x sereta sdare spine

hunc de penitentia exponit

x hi sunt qui intelli
gunt p via sup
quod cecidit semen

Di sic qd cecidit secus via
x p semen qd cecidit
super via

x hi sunt qui intel
ligunt p petra super
quod cecidit semen

dicit Jordanus Cum ad secus viam sit seminatio sit Nam in corporalibus in
semine seminat qui agri sicut in spiritualibus pt dici qr seminat verbum
vt semen seminat est auditor vt ager ce

qui cū audierit. cū gau/
dio verbū suscipit.
et hi radices nō habent.
qui ad tempus credunt et
in hora tentationis recedunt
Quod autem in spinis ce/
cidit hi sunt qui audi
erunt. et a sollicitudinibus
et divitiis et voluptā/
tibus vite euntes suffocantur.
et nō referunt fructum
Id autem in bona terra
hi sunt. qui in corde bo
no et optimo audientes
verbū. retinent. et fructum
afferunt in patientia

Sermo

Cū turba plu/
ima que et de
ciuitatibus appe ad ihēm dixit per
similitudinem exiuit qui seminat semen suum
Per sematorem illum intel/
ligere debemus dei filium ihēm
xpm. qui exiit. nō localiter.
ubique enim est. sed per amictum
et susceptionem carnis Venit
ad nos. ut dicit Ciri. Hic
semator postquam parabola
pnitis euangelii apposuit dixit

qui habet aures audiendi au/
diat Vbiadque hoc verbum in
septuris diuinis pomū exci/
tatur est metus ad intelligendum
mysterium. ut ad verbi doc/
trinam sub mystica forma Greg.
Oes qui illic aderant au/
res corporis habebant. sed qui
cuncti aures habentibus.
si quis aures habeat dicit.
aures profuldubio cordis re/
quirit. et est sensus. qui habet
aures ad audiendum. id est
potentias ad intelligendum
aptas. audiat. carnales eas
apponat. vt quod mystice et
parabolice profertur intelligat.
et intellecta obedienter impleat
Post hoc interrogatus
a discipulis exposuit eis
parabolam dicens Semen est
verbum dei. ipsum scilicet veritas
euangelica et tota sacra scriptura.
quam dei filius per se et per
suos apostolos seminauit in
ecclesia. et cotidie per doc/
tores et predicatores seminare
non cessat Qui autem audi
tores verbi dei. et qui suscipi
unt semen id est quadruplici
dra/ Primum sunt ad modum
vie Et sunt homines qui sunt

v. p. semen qd audit
mē spinas intelligit
hi

carnales metes. et quor
corda sunt tot data mundo.
et mundanis rebus Et sic
via quis est. et patet omnibus
transeuntibus. sic corda ta
lium omnium sunt et patent om
nibus vanis. inutilibus. mun da
nis. et carnalibus cogita
cionibus. et affectionibus. quibus
corde terrenis et calcatis. et fit
durum ad omne bonum Et ideo
sic semen male cadens super
viam trita non profundatur in
ea. sic tales cum verbum dei
audiunt propter dei verbum non
profundatur. nec radicatur in
cor corde. quia propter carnali
tate et immundicia cogitacio
num et malicia affectionum.
animus cor nihil ad dei verbum
afficitur. nec aliquid. eo delec
tacio habet Et ideo non conatur
id intelligere. nec memoriae
verbum tenere. nec per id movetur
ad quencio cordis. ad aliquid
temptandum de salute sua
Unde dicit Beda Sunt quidam
qui verbum dei quod audiunt
nulla fide. nullo intellectu.
nulla saltem temptande
voluntatis occasione recipiunt.
de quibus dicit. qui cum via

Semen cum verbi quod in talium
cordibus seminatum est demoris
quasi semen vie trite subito
auferunt a memoria cor.
per immissiones malarum cogi
tacionum. et immundarum affec
cionum Unde quod x. x moza.
Maligni spiritus huiusmodi me
tes obsidentes. dum ipsis co
gitationes noxias ingerunt
verbum vite a memoria eucellunt.
Et hoc voluit dominus cum propo
nere parabolam dixit cum at
tendite vobis hyste qui audiunt
deinde venit diabolus et tollit verbum de
cor cor || Quia propter hoc
quia via pars omnibus transeuntibus.
ideo semen gelatur et non
fructificat: sic propter hoc
quia corda talium patent omni
bus vanis cogitacionibus et affec
cionibus. per quas verbum dei gela
catur et delectatur de corde. ut non
fructificet Vel ecce sic
semen cadens super viam gela
catur pedibus transeuntium: sic
prim Eusebium alia quidam au
dunt verbum dei permittunt
postea in eius suscepcionem se
me geluari per fallaces
seductores. qui eis dicunt:
quis ora ista pro servare?

no est res tam dure mtel/
ligenda. Nō sunt mandata
dei ita stricta. Dē est m sci/
ptis. ¶ Ny hnt st p
modū petre. Sic cm semē
pcidit sup petrā a super
muro antiquū sigit quod
breues radices. et cresat ali/
quantulū. ꝑ ppt tenuitatē ca/
lami. et defectū hūoris:
supueniēte caloē plus ato
aresat. et no pducit ad fruc/
tū. Sic aliq verbū dei cū
desideio audiūt. et ggno sant
spiq vhlitatē. et i eo delectām
mtm. qz ecl qo spiq audire
ꝓpungunt pro pcis suis.
et gaudent multiplico ꝓpo/
sito bonū. Dmo aliqn eq gmo/
nicē ubi dei manūt opa
bona. cū at venerit estq tep
tacōis. qz tunc no habuerunt
firmā voluntatē ꝑ leue. nec
hnt hūore deuocōis et gre.
ideo no est m eis radicatū
et bene id ꝓposito firmatū.
quare tep tacōis fatigati a
bono ꝓposito recedunt. et bene
mchoata delinquunt. nec ad
fructū pseuerare pducūt.
Nā qd' sū pe q cū au ū cū
gau sus et hy ra n hnt
qz ad t ore et i tepe tep re

De illi poit exm bīq ecl i om
hodierna di. Multi nāq cū
verbū ḡ auaricia audiūt.
cande auaricia detestant.
verū omm qtep id laudant.
ꝑ mox ut videt aurm qd'
cupiscat. oblusat qd' lau
dabat. Multi cū ubū cōn
luxuria audiūt. polluēs
carnis no solū ꝓcetre no
appetūt. ꝑ etiā ꝓcettas eru/
bescūt. ꝑ mox ut carnis spes
coy oculis appaet. ste mes
ad desideriū rapi. ac si ad
huc mchil sit ab ea ḡ hor
cād desideria deliberati.
Ytp glosa dicit. Multi au
dientes disputcoy cōn auaricia
ul' luxuria dicūt qtep id
stelli ul' ecl castos homes esse
beatos. ꝑ ubi spes cupiscēs
coy obtunbq pnia. mox ab
eis recedit quādō bōū qa
pert. Et ho ideo qz radices
no hnt. Septimo eim ꝓbat
an ubū dei radices fixerit.
sic impetu ventoy appaet
si arbor sit bn radicata
¶ Tertioy hnt st pmodū
spinetis. sic go semē pcidit
in densū spinetū sigit qd
radice. et germinat herba.
et cresat aliqn in calamū. ꝑ
ex densitate spinarū depim.

et suffocat. et nō fructificat
aut modicū. Sic aliq̄ ver
bū dei audiūt cū desideriō.
et in eo delectant. sed ut i pō
mib. Sed diuitie. et amor
carp. et sollicitudines. scu
ciure quas diuitie et amor
carp causant. et volupta
tes que ex diuitiis frequen
tant. verbū dei depimūt
et suffocat in cordibus cor.
ut nō fructificet i bonis
cogitacōib. bona desideria et
opa spiritualia. aut pariū.
Cerūda suffocat sēm gl.
qr i pectoribus suis cogitacō
mibus gutt mētis strangu
lant. et dū bonū desideriū
ad cor nō sinūt q̄adtū plan
vital vetat. Et dixi nōnt par.
qr sic semē aliqn mt spinis
fructificat aliq̄ ōna. sed pa
ua et pauca. Sic si diues
aliquis fructificat i bonis
operib ista tm ppter solli
citudines et delicias parua
sunt et pauca. ar mpsta
ppter hō dūgo diuitias qpat
visq̄ ut dixi i mā de auari
tia. Hoc voluit dns cū dixit
Qd' ar i spn et hy sed q̄ cū
au cūtes sed a loco pdicationis
suffocān a sol et diui et vo.
vite et ñ refert fruc. De
istis ambobus membris dicit
Beda sic. Sūt qui auditi ubi
et vbilitate pbat. et desideriū
gustant. sed ne ad hō qd' pbat
pueniat alios hy vite adūsa
terrēdo alios pspera blan
diendo retardant. De primis
dicit qui sup petrosa. de tris
qui i spinis. De hys tribus
dicit Crisus. vt i breuibus
plura qpehenda. hy qdā
tādiu negligentes audire. hy
tādiu debilitati et debiles.
hy vō tādiu seruii facti vo
luptatis et rerū mūdi a
bono desistūt. Bonū ē ergo
ordo vite petre et spinarū
Opus ē eis p memoriae et
cautele. Demde fortitudinis.
Consequent gtepis pmiū
¶ Dicit aliquis. quis fa
tus agricola semē poneret
in via. vl' supra petra. vl'
in spinas. Sic pdicator
insipiens facē videt si pdi
caret indocilibus et i dispōnis
quales hi significant. No
ē sūt margarite pnēde
ante porcos. Ad hō R.
dūt. Primo qr hi nō dicū
qr seminas ponat aliud seq
viatū. sed dicūt qr semē cādit

cap̄ūi

S°

aliud sed via. Sic predicator
intendit predicare non in rebus.
sed ipse faciat quod in se est predicando.
sed si verbum rapiat sic vel sic id
est ex parte auditoris. Alio
dicit sum Christus qui interpretandus
est agricola qui super seu
sibiles spinas petram aut
viam seminaret. Nec enim e pegle
petra tira sine nec via non
esse via. aut spinas non esse
spinas. In rationabilibus quod
sed est. Possile enim e petra
querere in terra pinguem.
et via non geniari. et spinas
dissipari. Ideo non est vanum
et inutile predicare etiam malis
Quarti igitur est primo
terre bone. bene culte et munda
te a spinis. turbine. et aliis no
ciuis. eo quod corda talium sint
culta exercitiis virtuosis. et
mundata a perturbationibus
illicitis. et immundarum co
gitationum. ac malarum affec
tionum. et ab amore pecunie
et mundanarum rerum. Sic igitur
semen spiritus in tali tira bona
figit radices. germinat herba.
crescit et fructificat in abundan
tia. sic semen verbi dei in tale
cor cum gaudio et delectatione
susceptum. figit in eo et memo
riter retinet. et germinat bona
desideria. et propositum firmum.
quod in prosperis et in adversis
retinet. et usque ad fructum
perducit bonarum operationum
et retributionis etine. Et non
quia illos qui sunt significati
per tira bona. et in quibus
verbum semen habundanter
fructificat oportet hic quod
cordis oppositis predictis. qui
significantur per viam. petram
et spinas. Oportet enim illos
per memoriter retinere verbum sus
ceptum. et caute custodire ne
demones per malas immissiones
tollant de cordibus eorum. aliter
enim non proderet. sicut nec alius
reiectus. Unde gregorius in omelia hodierna
Verba dei que aure percipi
mente retinere. est enim panis
dei cibus. sicut ergo cibus languente
stomacho reiicitur. quidquid panis
auditus in ventre memorie
non retinet. si quisquis alimen
ta non tenet. profecto de eius
vita desperatur. et ne ergo
mortis periculum formida
te. si cibum sancte exhorta
tionis accipitis. si verba vite
et alimenta iustitie in memo
ria non tenetis. Oportet
ergo memoriter retinere verbum
dei. Et ore gravem illi qui sed
via. ubi venit dyabolus et tollit verbum.

Ro oportet illos esse firmatos in patia. vt si letitiam aduersa sustineat. Aut saltem moderata tristitia. ut ppter nec mala faciant. nec a bono cursu ppositi ex vbo dei conspersi desistat. Et hoc est grum ad illos qui super petram. qui ad tempus credunt et in tpe tptationis recedunt. Sic enim calamus qui exsurgit de semine super petram tenuis et in bene terra est. et male radicatus. et ideo ab estu solis exuritur et arescit. Sic ppositum bonum qd ex vbo dei capitur in corde nondum disposito. p ipatientia debile est et infirmum. et ideo superuenientibus aliis tptationibus aut aduersitatibus cito euanescit. Tertio oportet eos hic g tempus patiantur. Et hoc est illos. qui in spinis. in quibus amor patiendi et sollicitudines suffocant verbum de illis ipsis intelleximus dns ad dixit. Qui autem in terra bona hi sunt qui in corde bono et optimo audientes verbum retinent in memoria et fructum afferunt in patientia

Dnica in quinquagesima

Luce 18

Inter Assumpsit ihs xii

discipulos suos et ait illis. Ecce ascendimus ierosolima et consummabuntur omnia quae scripta sunt per ypocritas de filio hominis. Tradetur enim gentibus. et illudetur. et flagellabitur. et conspuetur. et postquam flagellauerit occidet eum et die tertia resurget. et ipsi nihil horum intellexerunt. Erat autem verbum illud absconditum ab eis. et non intelligebant quae dicebantur. Factum autem cum appropinquaret ihericho cecus quidam sedebat secus viam mendicans. et cum audiret turbam pertransire interrogabat quid hoc esset. dixerunt autem ei quia ihs nazarenus transiret. et clamauit dicens ihu fili dauid miserere mei. Et qui praeibant increpabant eum ut taceret. ipse vero multo magis clamabat fili dauid miserere mei. Stans autem ihs iussit eum adduci ad se. et cum appinquasset interrogauit eum dicens. Quid tibi vis faciam. At ille dixit: dne ut videam. Et dixit ihs illi. Respice. fides tua saluum te fecit. Et continuo vidit.

et sequebat illum magnificans deum. Et omis plebs ut vidit dedit laudem deo.

Sermo eiusdem de eodem. V. dim. in nolai dum thelspael

Hodie de eodem evang.

Assumpsit ihs duodecim suos et ait illis. Ecce ascendimus. De passione dni de q in evangelio fit mencio hodie no est dicendum. sed reservandum est ad tempus suum. sc. ad ultima septimana q dicetur sic.

90 Quo in querendum est cur dns an tempo passionis suae. disseruit ignominia passionis et sit gloria resurrectionis predixerit. Pro quo nondum q sepe predixit discipulis passionem et mortem suam. ut habetur xvi. Postea petrus confessus est eum esse filium dei. Et habetur xvii. Postea transfiguratus est eis in monte. Ibidem postea curavit luna. Item in evangelio predicit xvum habet xx et habetur x. Item habetur xxvi. Ubi dicit scitis quia post biduum pasca fiet et filius hominis tradetur ut crucifigatur. Predixit

no

Ad dns disseruit suis tribus

crebro passionem suam et resurrectionem propter multas causas. Primo ut in sua passione nemo dubitaret de eius divinitate. et de eius resurrectione. Unde. Quidam salvator ex passione sua discipulorum aliorum perturbandorum eis longe ante. et passionis suae penam. et resurrectionis gloriam predixit. ut cum eum moriente ut predictum cognoverent. etiam resurrecturum minime dubitaret. Ro. Beatus Cirillus ut ipse saveret quod dns passionem suam prenuncit. et ex hoc cognoscerent quod spontaneus ad eam accessit. ne postea diceret qualiter ille in manus hostium incidit qui nos permittebat saluari. Ro. secundum theophilum ut esset certus quod voluntarie et non per passionem. eo quod prenouit mortem. et potuisset fugisse si voluisset. Et ipsi hoc minime intellexerunt. Cura hoc

90

queritur quare dicit verba. xi. non intellexerunt cum in plana fuerunt. Ro. quod hoc est triplex. Primo quod sicut quod apud hec xi verba non intellexerunt

80

ex glosa gnium bthe

Virgo hoc ipsum quod predicit dicens. Obmuti simpulos meos ad verbera genas meas ad alapas et faciem meam non avertii a confusione et sputorum. Et et cruces patibulum predicit ipse cum ait. Tradidit in morte animam suam et cum sceleratis reputatus est. Item subdit. Et postea flagellatus est. Et et resurrectionem eius David predicit dicens. Ne delinquas animam meam in inferno. Item subdit. et iterum dicit resurget

Primo fuit magno amor
que ad ipm. et eius vita
habuerit. propter qd eius morte
cogitare no poterat. Sed
qr ipm verum deum et hominem
nocente esse scriuerit. et ideo
necq; ipm moriturum putabant. Terna qr ipis in pa
bolis loqui assueuerat. cogitabat forte etiam illa ad que
dam alia referenda. et parabolice dicta. Has tres causas
posit beda dicens. qr cum discipuli vita maxime desiderabant. eius morte audire no
poterat. Et qm ipm no solum
hominem innocente. sed etiam deum verum
fiebant. Ceterum aut de sua
passione dicebat ad aliquid
allegorice referendum esse arbitrabantur. Et sm glossam
Iudei qui eum morte parabant
quidem de sua passione loq
bat. intelligebat. Ho autem loq
bat qd ipi fieri optabant.
Ce effectum et ad ap
he ce q. s. sed vt me et eum
au. t. pte. mt. qd ho. esset di
co. ei qr ihs na. tus. et cla
di ihu fi da. m. mei. Cu
ille ceg turba pterueniente audi
uit. et ipum videre no poterat
et a. tis seu tabg. inuocauit. quid
ho. esset. quis esset prin. in illa
turba. Sed ho signa qr simpli
ciores diligenter querere debet
a sapientibus. ea que ad salute
pertinet. Et potissime debet homo
querere ab hijs qui ambulant
ad ihu. qui sunt veri euangelice
sectatores. et quanto sunt homines
meliores et sanctiores. tanto eis
securius est ut ab eo quaerat
via veritatis. Et in ho qr hic ceg
clamat. ihu fili dauid miserere
mei. confitentur vtrumq; nam. xpo.
secundum humanitatem in ho qr dicit ihu fili
dauid. secundum eum nam humanitas natus
est ex progenie dauid. Et di
uinitatem significat in ho qr dicit. miserere
mei. dei cum ipsum est misereri.
et efficaciter releuare miseria
sue creature quam quidem
Et si quaerit unde ho ceg
illa sine potuit ad lumine
priuatus libros legere no po
tuerit. Ridet Cirillus qr in
iudaismo nutritus no igno
rauit qr de xpo genere dauid
secundum carnem nasciturum. humanitatem
et ideo ei ut deo loquitur dicens
ihu fili da m. mei. Ce et
qui pi. ire c. ir. Ceruia ut
dicit nicolaus de lyra. Sed clamore
suum impediebatur turba
ab audiendo xi doctrina. ipse
vero multo magis clamabat
Cup quo dicit Cirillus vnirem

instancia confessionis eius:
Nam per prohibentes non ipse
diebat cum audacia. Nonnit
cum fides omnibus repugnare et
in omnibus triumphare? Nihil enim
est pro cultu diuino pudore
deponere? Nam si non pertinet sed
impudentes. nonnulli pro salute
anime non decet ~~totale depone~~ honestum quod
impudentia. qui dicit immo omnino
decet // Talis est nam fidei ut
quanto magis vetatur eo magis
attendit. Propter quod seruii dei
in persecutionibus non vmadtur
Vnde cum fidei in periculo
est securitas: et in seruitute
et ocio adulterium factum est
Stans ad. ihesum usque ad ad se
in quo apparet clemencia xi
quia non dedignatur esse ad et
alloqui viles personas et pau
peres Et non ap di il qd
vis ei fiat Nolo interrogabat
dominus qui ignorabat: quia mere
orocem eius solus desiderius
in notescant apud deum Interro
gabat beatum hylarium ut si
ret dari ? diuine efficacie opus
Petebat cum ab eo tanquam a deo
illuminatoris oculorum suorum Et
ie dixo do ut vi Sup quo
opus
Initerim fiebat kum hui
ceuo. et non falsas diuinas.

non tecum dona. non fugitiuos
honores. a domino. Beatum petra
mus. nec lucem que loco clau
dit. aut tempore finit. aut q
noctium interuperoe variat.
que a nobis iniquitatibus cernit. Beatum queramus
quod non potest angere vide pos
simus. quod nec incium in tho
ac. nec finis angustat.
ad quod perfecto lucem via fides
est. Propter quod subdit in euang
Et dixit il ihesus qui fi tu
te pal fe. et infes vidit.
Breue verbum respice. sed
efficacissime operatus. qui
infesti vidit. Et hi redundi
bat in crimine perfidie iudeorum
qui xo credere noluerunt nu
quam nullum prophetarum
unquam tlia opatus fuisse:
aut sic solo verbo curasse
perfecte Ex hoc est quod infesti
et subito vidit. apparet quod
isti illuminatio fuit magna cu
losa non natalis Nam cum non
operatur in instanti Et sic il.
fide et moribus. qui qui a xo
illuminati sunt corporali. cum
ab ipso illuminati sunt mentali.
quantum horis sit saluum fiat.
Propter quod di io vn Tobiahon
saluum fiat sit in sabbato

Et sic il magis de Et sic diuē
visu ꝛcepit. sic corporalē et
intellectualē. ut id certitu
dinaliter agnoscat ipm fore deū.
alias eim ipm nō gloriosius
ut deū Et o plebs ut vi
lau dat deo Ō eim plebs
visu mācula aliqnto illu
minata fuit spūaliter. ut
id aliqd' diuinū i. xo. qg
noscat Cūcit Cris
tus dns demoniaū curatū
sequi volētē prohibet. et in
hoc ctā illuminatū stā p
mittit Quādo qr illū mit
tit prone ut ex sua qsta
bonifactore pdicat Ctā vō
sequi permittit ihēs p lima
ad passionē pucturg. ut
retentē gutte mācule me
tione nō exprimaret eū
infirmitate poeig ex misericor
dia Nō qr ceca ille
a dno illuminatus secundū est
eū corporalē et spiritualē.
Et qr nos sumus illuminati
a dno spūaliter p vera fide.
ideo eū eū corporalē sta nō
possimus salte spūalē eū
sequi debemus Ad qd' facien
dum est nobis agnoscere via
per quam ipse dns incessit
Et ia beatus gregorius nobis i. om
apte describit dicens Ego ipse
dns et creator angelorum sus
ceptum nāq quod qdiuit i.
vterū vīgis veni. Nasci i. ho
mūdo per diuites noluit.
pentes pauperes elegit. vn
et agnus qui pro ipso offerre
definit. columbarum pullos.
aut par turturum sacrificauit
mater iuuenis Opperāi i.
ho mūdo noluit Et insup
nullas delectationes et gau
dia i. ho quesiuit. sed cotidi
ue rsa mala pertulit. vt ob
probria. irrisiones. sputa. fla
gella. alapas. spinea coro
na. et mortē. sic et puer eu
angelium loquitur Ylla est
via per quam incessit. et
quam nobis primo stravit. p
quam si eum sequi volumus
ut debemus. oportet ut no
strum animū. aut superbi
ne appetamus opperāi i.
rebus huius mūdi. sicut ap
petamus alicui status. et mag
nos honores. mitras diuinas.
et si affluat nō apponamus
cor. Nō diligamus eas. sumus
de eis largi ad pauperes.
et plus gaudeamus de bono

opc. et de adiutorio qd' fa/
ciing pauperibus de diui/
tijs. q̃ gaudeamus de bona
possessione Patienter
sustineamus adusq; sic dns
nob exm ostendit i sua sus/
sima passione. Et ut no
queramus gaudia. et delec
tacoes mundi. sic dns no
petiuit/ et potissime hodie
et isto sacro tpe. de quo
eccia nob amonet offi'm
ecclesiasticum i hodierno
euangelio. nob xi passio
ppoit. et singulariter nob
caue debemus ab istis mal.
et nocriuis gaudijs. q hi
tpe querunt sculaes hoies.
i supflius ubis et potibus.
nocriuis aie. corpori. et re/
bus. et a stultis itt. et illi/
citis rebus. et iocis q mu
ebriet ad lariuis. et mutu/
tae vestiu. ita ut viri vtu
vestibus mulieriu. et equsd.
qd' de st est vinosiu vt
dicit sctus Tho 2a 2e qclxix
Et e eccia specialr phibitu
Deut'n 22 q gentiles sti
utebant ppter ydolatria.
Et hia no solu caue debeus
m nob. p eqm filijs et
filiabus nris. et i to familia
nra. et i oibus subiectis
nob. q pro illi vos reddi/
tui sumus Vn Augustinus
quada epla dicit Nuesp
mi fr qsp. oibus ti subiectis
et bone voluntatis i domo
tua. a maioe usq ad mi/
nore. amore et dulcedine
regni celestis. amaritudine
et timore iehene admones/
et de cor/ salute sollicitus
a vigil existas. q pro
oibus ti subiectis qi domo
tua sunt vos dno reddes
Admidia. p ape. i pca sua
de eis. q caueat si a sup/
bia. a detractione. ab ebrie
tate. a fornicatione. a luxu/
uria. ab ira. a pluriio.
a cupiditate. q est radix
omm malorum

Math. 4 dmna iuocauit

Tunc ductus est ihs in desertum a spiritu ut temptaretur a diabolo. Et cum ieunasset quadraginta diebus et quadragintam noctibus postea esuriit. Et accedens temptator dixit ei. Si filius dei es dic ut lapides isti panes fiant. Qui respondens dixit. Scriptum est non in solo pane viuit homo sed in omni uerbo quod procedit de ore dei. Tunc assumpsit eum diabolus in sanctam ciuitatem. et statuit eum super pinaculum templi. et dixit ei. Si filius dei es mitte te deorsum. Scriptum enim est quia angelis suis mandauit de te et in manibus tollent te ne forte offendas ad lapidem pedem tuum. Ait illi ihs. Rursum scriptum est. Non temptabis dominum deum tuum. Iterum assumpsit eum diabolus in montem excelsum valde. et ostendit ei omnia regna mundi et gloriam eorum. Et dixit illi. Hec omnia tibi dabo. si prostratus adoraueris me. Tunc dicit illi ihs. Vade satanas. Scriptum est enim. Dominum deum tuum adorabis. et illi soli seruies. Tunc relinquit eum diabolus. et ecce angeli accesserunt et ministrabant ei

Tunc ductus est ihs in desertum a spiritu. Tunc scilicet Sermo eius
immediate post baptismum. ductus est a spiritu scilicet sancto.
qui humanitas xi fuit organum diuinitatis. et ideo ad omnia agenda monebatur instinctu spiritus sancti. in deserto ut scilicet loco deserto orationi apto sicut sum offerret pro nobis deo patri. Et ut
temptaretur a diabolo in gula. auaritia. et superbia. sicut primo parentes diabolus vincit. sicut primo parentes fuerant victi. Propter quod sequitur ut temptaretur a diabolo. Nonne quia
statim post superiorem sacramenti
inuocationem. quod est baptismus. temptari voluit. Ad instruendum
nouum ~~temptatos~~ baptisatos adultos. aut alios nouiter
ad xpm conuersos per penitentiam. vel introitum religionis. vel
per aliquem alium statum in quo deseruiant mundo et conuersationi eius.

qui nouum quasi magis temptant

ut magis vigilet cōtra insidias hostis. qr ipse predicto mo
nuit quersis dyabolo statim maiores tentacones monet solet
Ambo sc. luce dyabolo se inuidet ad inchoata tendentibus.
Vnde dit hylarius super psalm. qui sanctificat maxime dyabo
tentamenta arrasant. Et ecclesia 2 Fili accedes ad seruitute
dei sta in iustitia et timore et prepara animam tuam ad tentacones
Et hic fiat primo primi hic. qr indignatur est qui recesset ab eo.
Secundo qr torquet in iudicio timens ne illuc ascendat vnde cecidit ipse.
Tertio qr credit qui ipse a principio fuit vincere possit. nisi fuerit
firmatus et habitatus in bonitate. Secundo nonne qui
xpm non semper ingessit ad tentacones. sed ab alio spiritu sancto
ducti et in deserto ut tentaret a dyabolo ut hic scribitur. Per quod
ipse nos insinuauit. qui nos ipsos in tentacones impellere non
oportet nec debemus. Quod tamen alia faciunt. qui se pro deo inquietos
faciunt occasiones peccandi non vitantes. sed qui aliunde attracti vitare
tamen debemus. Vnde dicit hic Cris. qr ho cat xpm. sed ho vo
luit duci ad pugnam. et non se ingerere ad pugnam. Per hoc
docet qui nullus debet in viribus suis. ut se delectationibus
carnis. et mundi ingerat. ut hymnus supet. et per hoc perfectius
se in virtutibus exercetur. Nam ia est fatuitas et stultitia p
superio. et pruc fragilitatis minime ignorantia. quia nedum
gnuces decaplat. sed et apls petrus detentus fuit. affirmans
audacter se cum xo in morte iturum. qui tamen post. ad voce
ancille abnegauit dnm suum. Et ecclesia in sedo dis 21
qui temptari simpliciter accepta non est appetendum. sed quia
pr mali fragilitate victoria minus dubia est. ideo seruus
fugam qui querat. Et adducat bem Ja di. Oe gaudium qui
istimate. dicit qd loqui de tentacone tribulacionis. ad quam
patienciam hortatur. ut mt cas cum inimicis et gaudium meis seruet
Non enim alit cas vincere possit nisi per patienciam. Vnde
ipsum gaudium victoria queda est. qd qd non e de tentacionibus

Nemo sinis vibus qui fides dz spōte se tentacōi ingerere

sdm se. sed de patientia que tentationes vincit. Vt dicat q
temptationes no sunt nte ad salute. nisi necessitate ordinata.
sit ut si adueniat no veniat ad regnum nisi vincant.
et necesse est ut veniat stbm statu prius corruptionis. ex
qua corruptione sequitur pugna carnis aduersus spm. q tentationes dri.
Tertio notandum q stbm doctores xi tentari voluit. Ro ne
dyabolus se iactaret. q xm. ideo no vicit qr cum eo pugnare permissus
no fuit. Si cum superbus aliquis no superat se causa. qr cum eo
pugnare permissus no fuit. qr ordinem superior est q no possit
agnosce suum proprium defectum. Ro qr cum eternum vinci gloriosum
est. et vtq magis manifestat q sine certamine. Ro pm hylarium
super matth. Voluit xi sanctus sanctorum tentari. propter cautelam
nram. ut ostendat q nullus tam sanctus est in hac vita. quem
dyabolus no audeat tentare. Et p ho oris ho sit ne timore
cadendi a iustitia. Vnde qui se existimat stare videat ne
cadat dicit apls ad chor x. Quinto invocatione a nobis
in nris tentationibus foras terrentur audiens nomen eius qui plene
de ipo triumphauit. Quinto vt nos q tentationes amplius
ferret. Vnde ps dicit. o. vno cant indignum redemptori
q tentari voluit. qui vincat et occidi. ut sic tentationes nras
temptationibus suis vincit. sic morte nram sua morte superauit.
Sexto ppter exm ut nos instruat qlit dyabolus tentationes vincamus.
Vnde augustinus dicit. de tri. q xi dyabolo se
tentandum pbuit ut ad superandas tentationes eius mediator
esset. no solum per adiutoria verum et exm. Septimo ut
nemo turbet de tentationibus ptr spe iruentibus. quia cum xpm
videt tentari vt dicit Cris. Sequitur vltm. et cum de xl
di et xl nocte pos e. Nota q ieiunium i nobis ad ho ordinatum
est ut la sensualitas corporis reprimatur et to sensualitas
roi perfectius subiciat. pm xo. ap. nulla sunt rebellionem

Cur dns a dyabolo voluit tentari.

Cur xi no ad ieiunium moti sensu sed nobis i exm ieiunauit

mobedienciam carnis. seu sensualitatis ad spm. et idco ipse ieiu
nio no indiguit. Voluit tm ieiunare ut sua in nocte carne pro
nobis macteraret. et ut nos exemplo sui ieiunaremus. ad humilandu
carne nram. et p sumendendu occasiones peccatorum. Vnde Christus ieiu
nat xl ut tu discas q̃ magnum bonum ieiunium est. quia ut maxim
stultum est nobis adversus diabolum. qm nec diabolus nec mundus pnt
efficacius molinare vocis et appetitum. q̃ mediante effrenitate et
lascivia sensualitatis. Ideo hac sensualitate domita et frena
ta per ieiunium. maximus stimulus diabali pungendi nos ablatus
est. Ecce nondum qm statim post baptismum qui in nobis est sana
tus morbi originalis xpus ieiunavit docens per hoc qm spiritualis
sanatio a peccatis. sive per baptismum quo adultos. sive per peni
tenciam. sive per introitum religionis. non debet vacare ocio. nec mollis
vivere. p ieiunare deberet. ad reprimendum brutales motus sensualitatis.
qm maxime impellit homines ad peccandum. et in hoc pm Christus stat mediator
medium. qui cum aliquem egrotantem sanum fecit. iubet no sacere ex quibus
egritudo facta est. Egritudo at hominum grnis po fuit ex inor
dinata ventris sive per gulam. Ipsa enim adam de paradiso expu
lit. ipsa etiam postea diluvium noe fecit: Sodomorum flumina ipsa
deduxit. Ipsa etiam mala pp in hominibus opata est et gtmne opat.
Ipsa filie sive quas gnat sup luxuria. ebrietas. discordia. contentio vel
lectus. ex qua orit superbia ignorans pprium iudicium. silr avarina.
qm divitiae a carnalibus appetitum ppt delicias sensuales:

Cur dnus stat post baptismum ieiunavit

Qm etiam an temptacionem ieiunavit hoc fecit in exm. qm in omnibus imitemur
contra temptaciones se tuendo. per hoc qm ipse an temptacionem ieiunavit do
cuit qm per ieiunium oportet nos armari contra temptaciones. Vnde
inter arma iustitiae apls enumerat ieiunium. 2 Cor 6. Certe
non dum qm sedem doctores dnus voluit pstare xl dies ieiunando ppt
hoc. ut in hoc equaret duobus patribus q̃ maximi in veteri lege ha
bebantur. vz moysi et helie. quorum unus erat legislator: et alter
principium prophetarum et legis zelator. Illorum cum quilibet xl nor
tibus et xl diebus ieiunavit. Ut de helia pz 3 regum. et de moysi
dicitur. xx habet quod duabus viabus ieiunavit. Et ut dicit Christus No

per ieiunium armamur contra temptaciones

Qualiter ieiunavit xl qualiter moysis et helias

vltr xl dies et noctes dns predc voluit ne mercedibus videc carnis
assumpto Alit tm ieunauit xg alit moyses et helias ·qr pm
glo moyses et helias no ieunauerit virtute ppria sic xg sed moy
ses sustentatus colloquio dei ·vt hic exo 20 et ab aliqs xn sup gen
ad lrae Helias vo ieunauit i fortitudine cibi sci supi ·et tunc
dd panis sub tmerici ·et fuit possibile qd ppter vehemetem gresla
tionis in moyse et helia aia tm abstracta fuit ab operibus vege
tacionis ·qd sic modica fiebat depditio et depditi restauratio ·qd pun
cibus an supi sufficere nec cor per tm tpis ·qd nullus eq alius mo
dis potuit diuina virtute et supna/ Et ieunauit xl diebus
et xl noctibus Et ut dicit ysequent text postea esuiuit Et ut dicit
hylarius sr matheum qd dns no ex surreptione i die ·p ne sue
locis dereliquit ·no cat dyabolus a deo p a carne vincendus Et Argumentum indeorum
no qd p fidem quida iudeus arguit con hiu textum dicens ·xpiani
dicunt ihm esse deum ·p deo no qpetit qmedum et ieunare ·et igit
est derisible dicere deum ieunasse ·et e magis derisible deum esuire ·
maxime cum moyses qui fuit solum ho no esuiuit post ieu
nium xl dierum et xl noctium Respondet ·nro de ly qd xg est
et erat verus ds et ho ·et per passione sua redime voluit genus
humanum ·ppter qd an resurrectionis sua habuit corpus passibile
et mortale Ieunauit g et esuiuit at afflictus ·imo mori
ti pro nobis sustinuit ·no in deitate ·imo ho e impossibile ·
p in humanitate ·et nobis meruit gratiam et gloriam Vnde sup illo
gen 26 Et benedixit eis ysaac ne dicat Ra qn hadarasse
hic est rex messias ·quem elegit ds sanctus et benedictus ut colet
eum toto corde ·daretque cor suum ad petendum misericordias p ysrahel ·
et ad ieunandum et humiliandum se pro eis ·sic scptum e ysa liii
upe vulnerati e ppter iniquitates nras Ad' ·ppter scelera nra
Qz ad dicit predictum iudeum qd moyses post suum ieunium no
esuiuit ·flm est ·qr postea no qmedisse ·nec est sile de utroque
Nam manichei et cetri hetici dictum erat qd xg no habuit carnem
ep elemetis qpositam ·p celeste seu fantasticam ·ad quorum errores
repellendos oportuit expime esuiuisse Iudei vo no errat

50

dictum Ihs de moyse. et ideo no apostolus ut septuam mentionem
facit de esurie moysi. sic euangelium facit mentionem de esurie xi:
qui per hanc esurie i. se no solum humanam infirmitatem et veram
humanam naturam. ⁊ et omnium temptationi suo dedit ppt' qd' sequitur.

Cur dyabolus dnm temptat

Est autem tem Vbi notandum ⁊ nota de hoc q dyabolus credebat per
ppetas q futurus erat i mundo verus deus et verus homo. ut hic
expresse ysa ix. p nobis natus est nobis et filius datus est nobis
fac vera humanitas et vocabit nomen eius admirabilis. consiliarius deus fortis.
pater futuri seculi princeps pacis fac manifesta eius divinitas plu
ribus eius alibis locis expressum Ihs. ⁊ in sto ca brevitatis Cum
credebat dyabolus ipsum natum tempus impletum: tum ppt' ebdomadas
danielis in quibus erat determinatum prefixum tempus sui adventus: tum ppt'
transmigrationem regni iudeorum ad hebdem alienigenam: q put fuerat predictum
per iacob patriarcham gen xlix. Ex ne credebat etiam dmaliter
q ihs nazarenus esset ipse xs. de quo tlia fuerat dicta. eo q mis
terium incarnationis fuit septem sigillis clausum ne pateret dyabolo.
ut dixi sup in die circumcisionis Verum ppt' eminentiam sanctitatis
xi ihu. et ppt' glorificationem trium respectu adventus xi. et ppt' signa
facta in xi nativitate. et in eius baptismate. et ppt' testimonium
angelorum ad pastores. ppt' stellam q apparuit magis. ppt' testi
monium symeonis et anne. et ppt' testimonium iohis. et alia tlia
habuit dyabolus forte ex lectura q esset verus deus et messias promissus
in lege et ppetis: et ideo voluit de Ihs experiendo accipere
et etiam dmne per temptationem: et vlt Ihs intendebat eum per hanc
temptationem inducere ad primum. si inveniret in eum Ihs Ex dyabolus neutri
illorum obtinuit ut patebit Dicens ex quo dyabolus pnt ite
debat experiri si ihs esset messias et verus deus et homo: quae
noluit xs sibi Ihs patefacere.

Quae xs mysterium incarnationis et nre redemptionis noluit scire dyabolus

Ihs solum glosa sic. 1° pe dicit
dei sapiam in mysterio absconditam est nemo principum huius seculi
agnovit. si enim agnovissent numquam dominum gloriae crucifixissent:
sic 1° dicit glo q demones sapientiam dei de nro redemptionis humanam
humani per ihsum nazarenum morte implende si agnovisset

no suggessisset ipm crucifigi. qr no suggeret illud dyalo
crucifigi. per quē se saret p de' hudaicū genus. Illa g. ꝑ
doctores est cōd. q ilis nazareno noluit dyalo patefieri etiam.
q ipe esset messias. ds et ho. et q tm pressu et mo voluit
redimere et eripere hudaicū genus de potestate sua. Etiam dyalo
no mutauit p se lapides in delicatissimos cibos. dicens se a deo
missu ad reficiendū eū in deserto. illa enim fuisset maior et for
tior tentatio. Sed ideo ho fecit. qr voluit scire si esset messias.
quē sciuit velle liberare hudaicū genus per ipsius mortē et pas
sionē. ut iuste messia dissuadet oibus ne mtificaret eū. Vnde
leo papa ꝑmoet de quadragesima dicit. q no ideo induxit pnm
eū dyabolus ad faciendū de lapidibus panes ut iordinate comedet.
sed ut eius diuinitatē agnosceret. et si esset messias. Pape
Atte i tēp dixi ei si fi dei es sti nātis. et p sequens ei eclie.
i potestate tua ut appareas filius dei. et ut esurie repelles
dic ut lapides isti panes fiant. Cristus Cogitauit dyabolus apud
se. si potest de lapidibus fieri panes vē filius dei est. Et si ne
no potest ho est. Qui respo. Scriptū est. nec diuinitatē eius
potest ꝑpendere. nec ipm ad iuda mouere dixit. Scriptū e
sti deut. viii. No i se pa nātis. sed ho ho. o ū qd p de o dei
id est de sāc sptua. q est tdēs os dei. et per ēd loquēs oē qd
vult ab hoie fis. Vt dicit ggs xvm moz. Verbū g. qd p ce
dit de ore dei est oīs mstrūcio. et oīs gsolatio. q pueri ex
meditatione audiūt. lectione. diuinorum eloquiorum. In quibus inue
nit verba medicinalia. cōtra oēs vepacos spiales. et etiam
exemplā de hijs qui etiam passi sūt. et adiuti. et singulariter
ibi inuenit pmissiones etne beatitudines. quibus aia contē
duricias laboris reficit. Cū ergo dns in qualibet illarum
tentationum clipeo sptuārū se defendit. qr i qualibet dicit
sptū est. in quo nos docuit. q per sptura sacra possum

Et p sptura sacra possum et debemus nos defendere cōtra oia tentamēta

et debemus nos defendere contra omnia temptamenta. Quod est pulchre
deducit quia sicut ezechiel parte 2 omnia quinque dicens. Omnis sapientia nostra munio
m sacro eloquio continetur. ibi quippe sicut precepta dei: ibi exemplaria
ipsorum. Si cum torquet animum desiderio quod videre sui. audiat quid dicat.
diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo. Sed siquis odium fortasse
habuerit proximi. audiat quid dicit. diliges proximum tuum sicut teipsum. Si
res aliena concupiscat. audiat quid dicit. Non concupiscas res proximi tui
Si de iniuria ore uel facto illata est ad ira mens accendit. audiat
quid dicit. Non quaeras vlcisci. nec memor eris iniuriae ciuium tuorum. Si
carnis concupiscentia. male sauciata mens accendit. ne sequa oculos meos
audias quid ibi dicit. Qui vidit mulierem ad concupiscendum eam mechatus est eam in corde suo
Contra inimicum suum fortasse quisque animum suum relapsae deprehendit odium.
audiat quid ibi scriptum est. Diligite inimicos vestros bene facite his qui
oderunt vos. Si is qui aliena iam non rapit adhuc fortasse sua
inordinate retinet. audiat quid illic dicit. Vendite quae possidetis et date
elemosinam. Infirmatur animus perfrui desiderat deo et sit seculo. au
diat quid ibi scriptum est. Qui non renuntiauerit omnibus quae possidet non
potest meus esse discipulus. Corpore quisque appetit: laboresque pro domino
subire et quasi pualet refugit. audiat quid ibi scriptum est. Qui non
colligit mecum dispergit. Cuiusmodi ibi precepta sint tot nostri pectoris
munimina. illa sunt arma sumenda ad bellandum cum inuisibile hoste.
Ad vesitiam non solum de vita spiritali. sed etiam corporali. sicut per de
moyse. qui ieiunauit xl diebus et xl noctibus verbo dei spiritaliter et
corporaliter sustentatus. ut dictum est prius. Rabanus et quia autori
tate scripture vbi xpo. per vulturem inuisibilem non potest stare. dans
nobis exemplum. ut quotiens a praui hominibus aliquid patimur. ad doctrina
ponis animum ipsum ad vindictam. Dicit aliquis cui ihesus fuit dis
quae respondendo dyabolo dixit. Nonne scriptum est per vnum hominem sed quod per os dei
Nonne melius et magis meritum dixisset. sed per os vbi quod procedit de ore meo.
Ra. quod non debuit dicere quod procedit de ore meo. sed debuit allegare scriptura
sicut stat deuteronomium. Et etiam quia dominus voluit dyabolo celare suam deitatem.
quadiu dyabolus credebat experiri per septimum. et ideo non debuit dicere
de ore meo. quia loquebatur ut homo celans diuinitatem. Dominus enim voluit

per scripturam concludit temptacionem dyabli. et ideo debuit ipsam scripturam
sacram allegare prout iacet in textu. in quo non de ore dei Et ppter eandem
rem non debuit dicere. Si in omni re quam predicit ie. quia non stat sic in textu.
Si stat sic de omni verbo quod egredit de ore dei Hic tunc assumpsit eum Hic dyabolus
studio temptat de superbia eum. et ad eundem finem ad quem prius Dicit igitur
Tunc assumpsit eum dyabolus in sanctam ciuitatem. Hierusalem quia diuina stat. quia diuino cultui deputata. templum enim erat ibi. nec erat tunc alibi sacrificium deo Et statuit
eum super pinnaculum ie. super fastigium siue summitatem templi Et dixit Si dyabolus
pinnaculum erat tectum templi. quod erat desuper planum. sicut fiebat
tunc domus palestinorum Erant enim ut dicit Crisostomus in tecto domus eius illuc
portantes ut a populo ciuitatis ipse ihesus qui volare videretur et in vana
gloria ferretur: Si diuina virtute fecit quia nescitur demum nullus eum vidit.
Et dixit ei Si filius dei es ie. Iconomus in omnibus hiis temptacionibus dyabolus
hic agit ut intelligat si filius dei sit: Sicut et sic responsum tractat.
ut ambiguum relinquat: Cogitabat dyabolus si descendit per aera
volando sine lesione sui. filius dei esset Vnde dicit quia te deorsum
Crisostomus Non impellebat eum nec tetigit. Si fidei per suam sit. ut se
precipitaret deorsum. ut sciamus quia omnis qui obedit dyabolo. ipse se precipitat
deorsum Nam dyabolus potest eum ad malum hortari. ut tamen ad suum cogere
non potest Vnde beatus Bernardus in sermone de ia dominica. In nobis id est si
vinum volumus. Nemo nisi in homo etiamsi dicit iniquitatem potest iniquitatem
sustinere temptacionis motum. Si in te est si volueris tamen vel negare consensum.
In tua facultate est si volueris immittere tuum finem seruum. Ita
ut to machimacio cooperet in bonum Et quia quia prius vsus est auctoritate
scripture. Ideo et dyabolus volens se ostendere sapientem etiam assumpsit
auctoritatem scripture quod si es dei filius tu potes descendere per aera tute
et ministerio angelorum Scriptum est enim quia de suis dedit de te ie.
Iconomus male interpretatur dyabolus scripturas. quia hic propheta non est
dictum ad christum. Si de quolibet vero sancto. Singulariter quia fidentem in
deum Alia vide in lectura Sed aut illum ihesus Crisostomus Nichil
motus. nichil indignatus. Si multa nomina scripturarum voce
ei respondit dicens Scriptum est deut vi Non tempt dominum deum tuum Tempt
tare quod est quere occasionem de dei virtute absque iniuria

pinaculum templi quid sit

dyabolus licet ad malum hortari non tamen artat

Quid est temptare deum

necessitate Et hoc est patum. qz quicqz homo hz aliquid qd
pt fiere sdm via humana ad euadendu periculu. no debet
omittere illud querendo diuinu experimetu Et hoc responduit
dns diabolo teptanti eu. qz cu posset de pmaculo tepli desce
dere per via humana. per gradq fictas ad hoc in teplo. non
debebat per alia via descendere Vbi g. ex humana roe et osi
lio pt ho hre quid faciat. no dz deu teptare. ꝑ vbi defiat
humana ro qmedet se deo. non teptando. ꝑ se deuote qme
dando vt vult glo hoc Cum hac responsiozē arguit
pfidq iudeq dicēs Si fiuit dꝰ ut dicis cristus. tuc i eo fuit
potestas faciendi miracula. et ideo si misisset se deorsu
sme lesione no fuisset aliq teptaꝰ diuina. nec patum Vte
viri sancti leguntur deu teptasse. nec ex hoc reprbant i scpt
tua. ꝑ magis qmedantur ut helias z regū 18 Vbi dicit dꝰ
qui exaudiet per ignem ipe sit dꝰ Et eliseq 2 regū 5
dixit ad regem ysrahel de naama. veniat ad me et sciat
ꝓpheta esse in ysrahel Sicut gedeo iudicū vi teptauit
deu quereꝰ signu in velle Vn dixit Ne wasmt furor
tuus coⁿ me si adhuc teptauero quereꝰ signu Ipse deq
no induat homiez ad malu. induit dꝰ ad sui temptacoz.
Malachie 3 ca. dicēs Inferte omē decima. et sit cibus in
domo mea. et probate me sic hoc Ra qꝑ dns voluit
diabolo teptiu monsi allegare sic stat Et cu iudeq vult ar
guere qꝑ teptaꝰ dei no sit patum. manifeste dicit coⁿ dnm
qui arguit malicia ppli Nu xiiii Dicēs Teptauerut
ita me per decē vices Ipse psalmo xlmo Nolite obdura
re corda vra sic in exacerbatione in die tep. i. de. v. tepane. pa
vzd Sz qꝑ dicit de viris sanctis deu teptantibus Pro
1o est notandu qꝑ teptare est experimetu de aliq acipere Nullq

oppo cuiusdam iudei

9 sic

6o

Quid teptare deu

at quicit experiri de 1° de quo est certa. β de 1° de q° ē dubia.
Pt aut quis experiri de aliquo dicit. sicut aut vo aut sno
Verbo qd ut cū quis quicit aliquid a vicino suo. ut exper
riat an innatet cū in natatate sua Ffacto cū fit aliqd
qd nō videt ordinabile ad aliquid nisi ad tale experiendū.
et hūs res dī tentata. Ut cū quis facit ire equū sine necite
et sine vtilitate. dī tentata equi. qr hūs cursus eī nō videt
ad aliqd ordinabile. nisi ad attpiendū experimētū de eī
velocitate Si ad faciat eū currere ppt necessitate aliquid.
ut ppt fugā hostis. aut ad capiendū cervū. nō est tentata
equi Dubitare aut de hijs que pertinet ad perfectionem divina
ut est dei potentia. aut bonitas ēē. ppt est malū Et ideo q fit
aut dicit aliquid sine necessitate aut vtilitate. ad experi
enda divina potentia. a divina voluntate tentat deū. et per
cat Et ideo exponens se sine necessitate et vtilitate periculo
vite. eo ppter tas seruū a deo tentat deū ~~et peccat~~ cū possit
seruare se alio mō Tale quid suggerebat dyabolus xo dno
dicens. Dmitte te deorsū Et licet dnus per divina virtute
potuisset hoc facere sine periculo. tn hoc nō fecit. qr voluit
dyabolo celare deitate. ut dictū fuit prius Et voluit exclu
dere tentationem demonis. per sacra scriptura. et ideo bn respo
dit per id qd hodie phibet Potuit eū per gradus des
cendere de pinaculo templi Ad 9° adusarium arguit de
helia non valet. nō eū peccit signū per ignē ~~per ignem~~
descendentē sine vtilitate. β hoc ut ppter israhel a cultura
baal recedet. et colet deū verū Ut hoc fecit de precepto dni
dicens si. vade ostende te achab rē. et tūc reuelatū fuit sibi
modū prendendi eōs ppheta baal. licet hoc nō sit eo pcessu.
qr nō oia scribuntur Et eodē mō dicendū est de eliseo. curauit
eū naaman ex divina reuelatione. et divina virtute. et ppter

Ad oppositionem iudei

notabile causa et utilitate. ppe cm naaman reducta ex hydo
latria quis fuit ad colendu unu verum deu Vnde ut hic & vogl hy
ipe dixit Non faciet seruus tuus ulterius holocaustu aut victi
dis alienis. nisi dno soli De gedeo vo di. uno q hor
fuit ex mstrio diuino. et non pertinuit. prstinctu cm diuinu
no impellit ad malu Alio di q gedeo no dubitauit de
pon qui per ipsa poss saluare ppm. Nec de vo dicit sibi
Vade in hac fortitudine mea liberabis ppm ~~meu~~ israhel.
qui ess verus Ex ignorauit an pmissio ess ab soluta. que
ff impleta. an ordinata: nisi gedeo et sdni eius poneret ipedi
mentu per aliqd' patm ffrequenter cm in sacra scriptura pmissiones
dinie intelligunt facte sub tali ordine. quibus no expriman
Vnde Jheme 8 Subito loquar de gente de regno ut edifice
et plante. Jde si fecerit malu in oculis meis ut no audiat
voce mea penitentia agam super bono qd' locutus sum ut faciam Timuit
ne gedeo ne per fragilitate sua et sdnorum eius aliqd' pueniret ma
lu. et sic ipedimentu dicte pmissionis Petrus o hy iubet a deo doci
per signu q no pueniret tale ipedimentu. ut sic ostenso et
expedito iret ad prelium. ppter qd' petrus dixit signum. unu pro se.
et unu pro sodis suis Ad autoritate malachie dicendu est
q iudei tenebant solue decimas ex precepto dei. et ysaias hy
erat natus ex pte soluentiu. et utile expte recipientiu Erant enim ad
sustentacoem ministroru dei ad hy enim inducebat dnus ppm per
ysaiam dicens inferte omem decima re Qd' ad sibi ybate me
super hy re Ly ybate no tenet hic causalitate. sic intelligendo
q soluerent ad ybandu seu tertiandu. si per hy dns aperuerit eis
catharactas celi. et est sensus Si ipleuerit preceptu de decimis.
ff tenetur. et ego ostendam multiplicabo bona vra sic dicit ysaie p°
Si voluerit et audierit me bona terre comedetis seu comedetis
hy et ex dicti ny de hy in responsionibus ad arta cogda ppsidi et
temerary iudei Ce Tuc i as e dn i mo excel valde
Tertio tentat eum de cupiditatea oculorum seu de auaricia. qu ut ff

in tra Ostende ei o rex mundi Nonne sic quod de eo loco possunt videre omnia regna
et omnes civitates determinate Et ut vult Christus ando eis dominus
mundi potes dixit ei Tuae regnum est in hac statu enarrando breve
nobis magnitudinem et gloriam illorum regnorum Et dicit Ihu de hy
quod omnibus iam oppensio fuit magis ad auditum quam ad visum. Quo
facto dicit ei Haec omnia tibi si procidens adoraveris me qui dicit pro illi fuerat te
regem Et hic dyabolus arrogantiae loquebatur non enim potuit facere dyabolus sic corporalia
quod minabatur quam medax est et pater eius est mendax. Sed viii
Creature enim corporales non sunt in potestate eius nisi quantum
sibi a domino deo permittitur Tunc dicit ei Ihus Vade retro satana
quia adversarius es veritatis Hic autem Ihus qui non indignatione dixit
quod non fecit in praecedentibus septuagenibus ut disciplinam illius exo
iniurias nostras cum mitis sustinet: dei autem iniurias nec iustus ad
auditum sustinet ut vult Christus Maxime autem deo sit iniuria cum
cultus sibi soli debitus impendit dyabolo, quod dyabolus hic suggebat.
Scriptum enim Deuteronomio Domino deo tuo adorabis et illi soli servies cultum latrie
Est enim latrie cultus soli deo debitus. per se. Homines autem venerari
possunt dulia Ubi notandum quod adoratio fuit est actus latrie est
confessio corde. ore. opere. qua quis confitetur aliquem esse suum
dominum. et centum cum exclusione aliorum dominorum respondet sui: et haec confes
sio insinuat exhibitio reverentie que fit non soli propter homines in tra
Ut hic enim homo designat quod nihil penitus virtutis habet
sine eo: et quod eo omnino potest habere nisi super illum Et est potissimum
fides ydolatrie non hic sit creature: quadmodum hic expetunt dyabolus
a xo cum dixit Si poteris. Nihilominus omittit ydolatria a omnes casus
in quo dum homo huiusmodi via non potest se iuvare verum ad aliud quam
ad deum. vel ad astra. ad incantatores. et alias superstitiones Et quia hic
sunt innumerabiles modi ydolatrie. de quibus esset longum narrare
Tunc ait eis Christus Angeli propriae domino recesserunt ab eo. ut loquitur
dyabolo adusque venire: ne forte videntes angelos circa eum non ap
propinquaret ad eum Recesserunt quoque angeli. ut quemadmodum loquitur

tandi hzet dyalg et cep ut victoria xi excellencior appareret
dicit. n. glo. qp angeli sancti agone dm procul appropiabat.
ne videret eos p sidio dyalu viasse. ipso go tentatoe vic
to. et pre gfusioe recedente actus ain et ministrabat ei. Sic eo
dno pprij servi Xpis Evangeli ministrabat xo. sicut ipse in
quibus ministrabat nescimus.

Se thema xi sunt ois cigd de eo gcordabat. publice idro dimissi
eu. h loco ipleto

Ducti est ihs in desertu a spiu ut tep a dy Et cum
xl di et xl nocte post e. ic Solet pugnatus fortis
aspis exemplis ponere victoris. ut ex h fortiores ad pugnandum
animentur Et qr nunc est principium quadragesime. q e tempus penite
p qua penitentia afflictu amittimus eu dyalo. idcirco pnus
euangelium hodie in ecclia legitur. in quo maximum victoris dni
nri ihu xi exemplum ponitur. qualiter ipse eu h o ste vicit
dimicauit. et glose triumphauit. ut p h o et nos animem
et ad dimicandum contra nrm adversariu instruamur. Christi enim
victoria nobis est in adiutorium et exemplum Unde Augustinus. li
de t. Xpus dyalo se tentandum prebuit. et ut ad superandas
eius tentationes mediator esset non solum p adiutorium sed etiam p exemplum

dyabolus ex tribus sup
sit occasionem tentandi
dnm.

Et qr dyalus ad tentandum xm occasiones sumpsit ex tribus
sensibus tpis. loco. et temporis. cuius evangelista istam triam commemorat a primo
euangelio. et primo tangit de tpe ex quo occasionem accepit eu dicit
Tunc sensus sancti post baptismum. &c

Sermo tertius eiusdem de eodem.

In pcedenti sermone agebatur de duobus. scz de tentatoe dni et temporis
Et ideo de utroqz illorum est aliquid consequenter dicendum Et primo
de tentatoe Pro quo notandum qp dnus et saluator nr postquam
fuit a iohe baptizatus in iordane. tunc ductus e in desertum a
spiu sancto ut tentaret a dyalo. ut audistis in euangelio cum quod legitur. Ait. &c

Voluit esse mox post baptismum tentari ad mentandum adultos
nouiter baptizatos. aut quosdam ad xm nouiter qui fos per
baptismum. seu per penitentiam. aut per ingressum religionis.
aut per aliud quemcumque modum. quo descit mundum et gaudiis eius. ut magis vigilet contra insidias tentatoris hostis. qui ipos tunc graui tentare solet ante prius Na ecce i dicit filii accedis
ad seruitutem dei sta in iustitia et timore. et appara animam tuam
ad tentationem Cum ait quo tentationes principales et quasi
principes aliarum tentationum. q̃ ponit b̃ dicit timore o sup psalmo
Qui habitat et i timore 38 sup cantica graduum i. o tentationes
eius psalmi No timebis a timore nocturno A sagitta volante
in die A negotio perambulante in tenebris A ruina et demonio meridiano Quibus quatuor tentationibus solet diabolus eo ordine
quo ibi nominantur. inde et tentare eos qui ad deum gaudent.
et voluit vita sua et in omnibus emendare // Contra quas tentationes
veritas hominem quem quis securum emendat defendit. ne ipsis vincantur
put innuit psalmus cum predicit dicit Scuto circumdabit
te veritas eius et tunc subdit No timebis a timore nocturno.
De hiis quo tentationibus et de modis quibus veritas defendit
homines contra eas dicendum est in primo hymno quadragesime. ut penitentes qui nunc querti voluit ad dominum cauiores fiant. i. se
custodiendo. et fortiores in eisdem tentationibus resistendo.
Ipse hic. n. celebrat i eiusdem hymni prime domine ipsum quadragesimam
ipsis. quod tempus est primum apponit nobis agonem xi. quo fortissime
tentatur finit a demone. et quo gloriosissime vincit. Vt et nunc
et ipse paratis simus semper contra hostis tentationes. et ei xi cpo
viliter resistere et qui eum quem vult quiti ad dominum oportet po
assumere vitam primi. ad quam no sufficit ut homo nunc gaudeat.
solum ad satisfaciendum tpi: uel cp quicumque die. aut ipse alios
homines: quoportet vel detestari priora peccata. et hymnum firmum apo
stolum cauendi sibi de futuris peccatis: quod ut homo efficaciter.

Quo quia tentationum

sanat. et sic in bona vita perseuerat. est sibi utile. vnio nam
cauē illa in quibus prius peccando male delectatus est. et fu-
gē ea que sibi prius fuerunt causa et occasio peccatorum. et
oportet eum corpori suo adhibere aliquod afflictionis laboris.
aut disciplinarum. ut vigilie. ieiunium. silencium. ad satisfa-
ciendum de preteritis. et ad cauendum de futuris. et
ad reprimendum lasciuias bestialitatis. et ad redigendum animale
ad obedienciam spiritus. Licet ad valde adusa sint carni adhuc
indomite et male affecte. ipse in ipsis quertendis ad deum

p^a tēp^m^o

Prima tentatio est timor de molestiis: afflictionibus: et ad-
uersitatibus corporis: et illa tentatio signatur in tentu sup-
dicto per hoc quod dicit a timore nocturno. a timore adustionis
corporis. et hoc ideo. quia in scripturis per nocte solet adustio
significari. Vel ideo secundum Bridi ubi sup. Item quia ad aggre-
dium vmisa tollerare id nondum reuelatum est. Si enim dies a
lucet in eius lumine pueri et laboris et prima videremus timor
oio labori quorum nulla esset pre desiderio primorum. dum clara
luce apparet ipsi non sint ydigne passiones huius temporis ad futura
gloria. que reuelabitur in nobis. Nunc vero abscondita ab oculis
nostris ingreditur. et nox est interim in hac parte tentationis. timuerunt
timore nocturno: et pro bonis que non videmus formidamus
in principio sint adusa tolerare. Cum igitur homo querere vult ad deum
tunc ut dixi prima eius tentatio et primum certissime est per timorem
molestiarum corporis. ut sic abstineat a delectationibus. et subeat
tristitias: quia cum adhuc indomita epistes a sua priori
mala consuetudine. et ex instigatione demonis acrius gaudet
et aduersus spiritum. et fortissime tunc delinquere ea in quibus
male delectata est. et subire abstinencia. vigilias. vestes as-

vinc dum coū
hanc tēptationē

peras. et cetera carnis afflictiua. Cum igitur hanc tentationem
et cum hoc timore molestiarum corporis curandat homo
veritas. et defendit ut non possit ei dnari. cum vnice a ipso nate.
Ipsa cum ingreditur interioribus oculis hominis et eius cogitationes sint plus

per que diligenter meditata fecit eum non timere nec fugere tales molestias corporis, per eas libere subire ad discretionem et quod sibi congruunt: sicut quod leproso, sicut etati, sicut quod sicutudinem, ut non le sit eis obsequium. Primo cum veritas ingerit oculis cordis et meditacionibus hominis quod que fecerit contra diuinam maiestatem, et si tenet veritate huic cognoscit quod multa fecit et quam magna et quam indigne per ea greuauit creatorem suum. Et ex hoc satis cognoscit quod iustum suum est ut ab istis abstineat, in quibus prius male delectando huiusmodi factum contra deum fecit; et ut corpus suum per vigilias ieiunia et alia huiusmodi affligat in penitentiam ad satisfaciendum pro peccatis commissis et ad cauendum de futuris, ut sic applicet aut de se in posterum ita et huiusmodi homo patiens sit in flagellacionibus in afflicione iniquitates suas peccatas et cogitans pro peccato suo emendando et pro futuro cauendo. Deinde veritas ingerit cordi hominis meditanti eternorum supplicia quod per sua peccata meruit et si in veritate ipse cognoscit et fatetur quod omnia hic quae hic patitur pentitendo de peccatis sunt quasi deluere reputanda in comparacione eorum eternorum malorum quae propter peccata meruit et quae omnia euadit per ea quae hic patitur pentitendo de peccatis. Deinde ingerit memoriam eternorum premiorum ad quae tendimus quibus homo precando meruit priuari et priuabitur eis eternaliter nisi pentitat; et si in veritate fatebitur quod dignum est et si expediens ut non fugiat quae corporis diuina videntur in penitentia, per ea subeat ut pentitendo de peccatis et tolerando huiusmodi aduersa corporis mereatur recipi in dei amicicia et efficiatur digna vita eterna. Fiat quod circa hominem cogitetur quod ut ait apostolus ad romanos. Non sunt condigne passiones huius temporis ad futuram gloriam quae revelabitur in nobis. Deinde ingerit meditanti eorum quod xpus dominus noster pro nobis pertulit; et si homo arebro considerauerit quanta ipsa maiestas sustinuit pro nobis et pro nostra salute. Et si veritate tenet fatebitur quod est quod ipse quod se et quod propria salute sustineat in parua quae ad pentitencia pertinent et quorum debitor est propter peccata sua pauca

¶ Quinto ingerit se meditatio mortis ppria. quo ista insidie
et in eta est hora mortis. qz nescit ho an hac die. an forte hac
hora repetendo sit ab eo spus. et mox rapiendo ad ppetuu
districti iudicis. recepturo ibi pena ꝑ digna pro omissis.
Et si ho sepe meditaret. et veritate teneret. ipe sine dubio fateret
qꝯ dignum est. ut statim penitet. et assumeret dnna vita penite/
tiale. nec ad momentu differret. ne forte hora mortis indispo/
situ eu inuenire. Et singuli quantu hi meditant mete debet meito
terre istis hoibus. qui st sicut in pato mortis. eo qꝯ din iordinate
vixerit. nullo respectu habito ad deu et ad ppria salute. quantu
istis meito meruit horrore cu talia cogitaret. si salte ve fideles
fuit et reddit aliquid de futuis. Sed ve multis qui penas istas
tanis experient qꝯ redat eas ¶ Sexto ingerit se meditatio
fragilitatis et vilitatis humani corpois. et sic flos agri ho/
die floret et eras in clibanu mittet. aut pedibus conculcabitur.
sic humani corpoi opposita. et sanitati. et omnimoditati cum
voluptati. fere oib nunc tura iungitur. statim vtet in putre/
dine. et in ferme. ac postremo in abiectissimu puluere dis/
soluet. Vbi nunc superbia. vbi nunc cerui erecta. vbi
iactantia verbor. vbi ornatus vestium. vbi varietas deliciar.
Velut somniu euanuerit oia. et suu amatore miserrimu reli/
querit. Nec sequit eu nisi opa sua. et meritis suum cor qlitate.
Nec et alia hius filia que veritas hoi offert diligenter et sic/
quet meditata repellit. aut to expellit. hinc maliu timore
molestariu carnis ita. et facit eas amplius no timere. et horiz
no superari ab huiusmoi timore. ꝑ voluntarie et libenter eas subire.
et in eis vilitꝯ ꝑ sisto. et usq in finem ꝑseuerare. Sed ad ho
aditus considerationibus predictis a veritate sibi oblatis. sic st assue/
facit ad abstinendu ab illicitis delectabilibus. et ab omni sioibus
pator. et ad ꝑferenda ea q sunt corpoi molesta. et predictu
cor timore a se repellit. aut ipm reprimit. et sic ei resistit

2ª temptacō

q̃ ei dnari nō pt. nec ei nocē. nec a p̃dictis ĩtralle. Cur
demō querit. s. ad temptandū 1ª tēptacōe q̃ innui ĩ p̃dic/
to psalmo cū gn̄ dr̄. A sagitta volante in die. Per
sagittā intellr̄ appetitus ĩanis gloriē. et vane laudis. et sue
exaltacōis. Sicut enim sagitta volat. sic et fama volat dr̄.
et in die. qr ex operib̄ bonis orit. que dies et lux ĩ septuā
ĩtuipā. Demō 2º hoiez quē videt p̃seuerāt ĩ vita bona
et penitentiali ita ut eū auertē nō possit. tēptat 1ª sēdā
tēptacōe. s. sup̃bia et ĩani gloria. ut eū per hoc peccāt faciat.
et bona sua opa sibi faciat ĩfructuosa. Unde dicit Augs
in de nā et gra. Quamis gloria ĩ sup̃a p̃ēm est. et ĩsiper
insidiat in bonis operib̄. et s. eis satissime ĩmisct. et ea
indigē facit renuntiacōe in aspectu dei. Ppt qd̄ apostol vi
dicit dns. Attendite ne iustitiam vrā faciatis coram hoībus
ut videamī ab eis. Gloria s. inanē pro ēnib̄ quere. Aliqn
mercēdē nō habebit apud pr̄em vrm qui ĩ cēl est. Et ē nōdū
q̃ oē bonū hoīs verū aut estimatū. ppt si esset ostentatio et mā
exaltacōis sui. et appetitus pro eo ĩanis gloriē: sic sēdā
est quodda magnū bonū: et de 1º dicit apls q̃ ĩflat s.
ubi est sine caritate: ꝫ cū caritate edificat. Sic dicit Augs.
Virgines sepe sup̃bire de integritate sue carnis et extolli.
sup̃ quo scriptū illa nō h̄rē. Et glo. p. ad thi vltimo dicit.
q̃ ppriūs omnis diuitiū est sup̃bia. qr ppt diuitias s. si
alios elenat ĩc. Et ita cēt ad hō papit. s. nō absolute a de
lectacōib̄ carnis et mundi: et ppt deū salutaria sustinere.
que molesta sūt corpori. Ut ieunia. vigilias. et huiusmodi.
tūc demōē instigante fraudē (in si cauti fuit) vulneratur
grani vulnē. A sagitta volante in die. r. appetitu ĩanis
gloriē et vane laudis: et maxime ĩ quodda exaltāda sui.
et sup̃bia qua s. alios quos tēdā nō videt fore reputat
meliores. et ad hō vult ab hoīb̄ ut melior reputū et laudār.

remedium q̃ hac tẽptacoz

Cõm hanc tẽptacoz defendit veritas hoiez. quẽ qi sciuit
cuiãdedcit. ut ipe nõ blandiat sibi. falsis adulationib;
accedendo de se multa bona que nõ insunt; s scipm vcãte
nosit. et de scipo tenet in oib veritate. et scipm iteq sollicita
ta gideracõe discutiat. et vcãat agnoscat ppria corruptoz.
ppria ipfectoz. ppria mala aie et corporis. et inua pcula
in quibus sme interimissione versat. Ita etiã veritas et vcã
estimacio de se hiuit hiliat hoiez. et cordiat fatei faciet
qd in se nõ est bonu. de quo ipe eptolli debeat merito. a gloia.
Si si in tlu siupig gideracõe iuciat i se aliq bona. tũc si
veritas eiu cuiãdat ut eã sp sola teneat. fatebi vnq; qp
pro isto bono nõ ipe s dõ laudandus est. iux id apld Cruid
habes qd nõ acepisti. qd si acepisti quid gloriaris qi non
acepeis? fatebi eiã qp nõ e sciurg de ispg boi gseruacõe.
Imo qp nec illud bonũ tenẽ potest ppa vtute. cu tã caduca
et labilia sint bona huiusmoi. Si naq; hõ hodie hz bona
ne. ut pulchritudiez. sanitate. robur ꝛc. pt si ea cras auferre
infirmitas aut mors. Si hz bona fortune. pt si auferre pon violencia potentiu. aut ignis. aq; aut alia adusa
fortuna. nisi dns gseruet ea. Nisi cm dns custodiuit ciuita
te frustr vigilat qui custodit eã. Bona est fortune et ne
sepissie sunt magis nocua hoi. et cã vinoz. qp sunt sibi
bona et salutaria; quid go de hijs gloriari pt hõ. Sitr
bona aie que hodie hz ea cras amittẽ pt iuxp id p̃ c. dcor x
Crui stat videat ne cadat. Cruc est dubia sunt et incerta.
ita qp sepe vcriu e i veitate qd hõ reputat vtute ppt qd
Iob enuãt multis et magnis opeibus suis subdit. ferebar
oia opa mea. Si cm opg eptn stend sit et gne bonoz voce
me sup quia cadit. ne sit in hõ an in ipo opante uel ope
sit aliquid ppt qd ipm opg displicat diuie maiestati.

¶ Tertio si ho veraat' q sideat bona aliorum certitudinaliter, iucundum quoque imperfecto ipse adhuc est. et quo plus sibi erubescendum sit quoque gloriandum. Et si ho predictis quibusdam sideracionibus quas si veritas obtulerit et illi tentacioni aliquomodo consentit, ne propter ho cessat antiquus hostis a ad calliciora se iuxta argumenta. ¶ Temptat enim 3° per avaricie et cupiditate. q primum apostolum p^e ad thim vltio Radix est omnium malorum. Vt si ho non curat laudes, curat tamen et appetat dignitates. Non enim ho q sideratur gloria vana iam esse. et ideo eum tentat. aliqui quertit se ad aliquod solidius. ut sum appetat altos status, magis officia, multas diuinas. Hec tentatio significat per negocium ambulans in tenebris. et ho propter ypocrisim. q eo ambiciose frequenter descendit et in tenebris ambulat. quia abscondit id quod est. et id quod non est mentis. ostendens in se forma pietatis et simulans virtutes quas non habet. et ho ideo ut horum minutum possit ad magnos honores puenire. ¶ Ab hac peste defendit veritas Dicit illud salomonis Math. xix Diuites difficile intrabit in regnum celorum. Et illud Quod predicat hoi si vmquam mundum lucretur totum et sue re. Et id apostolus p^e ad thim vi Nichil intulimus in hunc mundum. hoc aut dubium quia nec auferre quid possumus habentes alimenta et quibus tegimur hiis contenti simus. Et se. Nam qui volunt diuites fieri incidunt in tentacionem et in laqueum diaboli. et in desideria multa inutilia et nociua. que mergunt homines in interitum. et in predicium. ingrit est veritas hoi id Job potentes potenter tormenta patiuntur. Ipse deducunt dies suos in bono. et in momento ad infernum descendunt. Et id quanto gradus alicuius tanto casus profundior vel sublimior. Et insuper ipsa veritas sedula cogitacione reducat ad hoium mente quod sit in istis predictis habitus sum diuinis possidentibus et sceuli honoribus fruiola quasi placent. quia iudicium vsque breuis. et finis ignotus.

3^a tentacio

¶ Predictis tribus tentacionibus diabolus est dum tentauit B^a

in medium quod habet tentacionem

cum tentatore sua suadebat esurienti de lapidibus fieri panes.
Ita vo tentatore papinum suadebat. promittens q̃ non lederet si fi-
lius dei esset. et omnibus civitatis videns eum per aera volare et non ledi
ipm laudaret et magnificaret Ita et omnibus fuit et cupi-
ditate. qm omnia regna mundi sibi promisit si cadens adoraret eum

Q. temptacio

Certa tentatio demonis est q̃ hominibus. et maxime iustis
et perfectis iniquitate palliat sub virtutis ymagine. cum ipsis
suadet malum sub spe boni. et vinum sub pretextu virtutis i
Sicut admodum anania suadet sub pretextu prudentie Nocuit
remissioris sub pretextu mansuetudinis Crudelitate pretextu iustitie cetera
Et fiat in hominibus admodum fraudulentissimi mercatoris. qui fictili
lia fragmenta vendit q̃ gemmis Vitrum viridi q̃ smaragdo
Vitrum rubium pro carbunculo Cuprum pro auro. et stannum
pro argento Nonnumquam et duabus sub spe magni boni et pfn
suadet homini id quod sint sibi esse occasioni periculi aut ruine.
aut q̃ est quod est boni melioris impedimentum. de hominum dicit
plura. sicut Bernardus super cantica sermone 30 Et willelmus i de
virtutibus Multoties enim suadet sed indiscrete producit singula
et voluntarie assumpta iejunia. ut cum diuinis obsequiis corpus red-
dat inutile quo inducitur Multoties suggerit solemnitatibus
antiquae vigilias regulares et consuetas. ut ei illudat postra
dormitanti Multoties bona q̃ sunt in monasteriis iudex.
obtentu qui maioris boni persuasit hominem petere. et hyeronimum cogno-
uerunt tandem q̃ verum est sermo scripture q̃ fuit legere De
sol. quam si tendit non habet sublenitate Multoties ad opus
manuum aliquid plus q̃ oportuit mutauit ut fructum vitam
certis regulariibus exercitiis redderet inutilem Multum insuper
contractorum corporis quae unum aptum modum valet non modi
tum persuasit. et pietate fraudauit Multoties sub pretextu
pietatis et largarum eleemosynarum faciendarum suadet homines

diuite sp̃. et acquire diuicias. ut cū facilius cū diuitijs pdat
Sat enim dyalg id cas v filii mi si diues fuis nō eis immud
a delicto Et id Senece q̃ difficile est diuitiarū q tuba mio
nō corrupi. Sic et aliquibus quos ipugit per aliqd vitiū
suadet nonnūq̃ viā illiq aliqd remediū qd eis credit fore
occasio alterius ruine. Vt quos ipugit per luxuriā ipse
suadet iejunium et abstinēciā sup̃ vires Sicq eos sic in
inanitia. aut acidia. vel' ceciā i amēciā facile posse labi.
Ad resistendū hijs tēptacōib. et ad custodiendū se ab illo
demonio meridiano. et ad euadendū decepciones eius. et fal
lacissima ipsius argumenta. multū valet. ymo ē nam illustr̄
spuss̄. qui est verus ille nigr. de quo scrib̄ i cuius ipe sug
get vob̄ quecūq debetis fide Et iterū ipse docebit vos omē veri
tate Ad hoc est multū valet notitia virtutū et vitiorū. atq
discreto mēt veritate vtiū et fantasiā ac falsam earū
ymaginē. cū nus hō difficile sit sp̃ in singulis. eo q virtu
et vitia nonnūq̃ sic iugiunt sūtitudine ut vix possit abisice
discerni. sic dicit Jcōm ad demetriadē Et Senecā dicit.
Nō oē qd est verisimile est vm. Multa enim falsa veris assimilā
Et ait dicit in clemencia Cum amicalcies et felle tincta videt
aurea nō longe ab sint In hymno ergo est recurrendū
ad vnicū spuss̄. quē dicit de orib. ut dicit p̄ 10 3o Semper
etiā ecclia frequēt orat dicēs Veritas tua dne p̄ maneat
in cordibus nris et oib̄ i mici falsitas destruā Sed et nos
nō cadū sīm ecclia diligenter et attente orandū est. ut quoties
palliata falsitas mēt decipe. mox ad pandū illa emittat
lucē suā et veritatē suā in corda nra oriens ex alto. vel
meridies. qui illuminat oēs hoies venēte i hunc mundū.
Ihsū dnū nr̄ qui cū pre et spū sto viuit et regit re
Hec cū inemis fmōē 33 bti bnēdi sr̄ cōtīm ibi cum hē originale
ex quo hec excerpta sunt p̄ dcto ōi p̄dicti dnō ~~[illegible]~~

remedium
hijs tēptacōib

Ut sciamus totaliter et perfectius resistere temptationibus mo-
tibus. et gloriosius triumphare hostibus audeamus.
sicut de hac materia temptationis aliqua plura dicenda. Est igitur
primo notandum quod hoc nomen temptatio pluribus modis accipitur.
primum quod multiplex est temptatio. sicut patet circa 2m sententiam distinctionis
24. In proposito autem solum volo loqui de temptatione impulsiua. seu
stimulatiua ad malum. Sic enim sonat nomen temptationis in vulgari.
et sic temptatio. Et ipso temptare est actus seu motus mentis aut
nati mentis aeternae animae ad peccatum seu ad aliquid illicitum:
et talis temptatio non per se est peccatum. sed est aliquid illicitum
ad peccatum. Est sicut in corporalibus cum vnus conatur alium ad terra
deicere. tunc tunditur eum aut trahit. et hiis tractio aut tunsio
non est casus. sed est motus mentis ad casum. Secundo notandum
quod omnia per quae temptamur ad duo possunt reduci. quia aut per blandi-
ta aut delectabilia seu gustabilia nobis proposita. et suggesta.
ad peccandum inducimur. Vel per timenda et timenda. ad peccandum quae
alias facere nolebamus impellimur. Vnde Augustinus super 1m psalmum
mansa igni et suffossa. dicitur omnia peccata duce vestro fecimus. hoc
est timiditas et timor. ꝛc. quia ibi dicitur. Et ut melius notetur
quid sit temptatio. Tertio notandum quod in nobis duo sunt sicut
spiritus et caro. ut patet de resumptio. Caro per se nosse quid bona et insta.
sed caro non. sicut nec per se nosset. et ideo spiritus gemitus est
ut regat carnem. et cogat ad bona. et retrahat a malis:
et quia licet fiat tunc meretur. cum non fiat sed permittit vincere sed
ipsum tunc caro non peccat sed spiritus. qui prohibere deberet:
Et sicut. sicut de pastore et grege peccatum. grex non peccat
si nocet alienis agris. sed pastor. sicut in proposito. Quarto
notandum de tribus aut quatuor per quae fit peccatum. voluntate
primum est cogitatio ut cogitatio. secundum est delectatio. aut
sensualis appetitus circumdat cogitationem. et 1a duo sunt temptationes

qz ꝛc Terciu est pmissio in aio ꝛc X^m plenq; sensq; vois
et voluntatis in illud illicitu; et id est q; sumacio pcii i aio
Quinto nondq; quia tres habemq; hostes; triplices tep
tatores nros Caro mundq; demo cu membris suis Caro
tuc teptat qn ho cogitacoe ab extrinseco vemete. et sensuali
delectacoe q; sequente mouet aut inclinat ad volendq; ap se
quendq; aliqua illecebra aut qdcuq; illicitu sensuale. ut cu
inclinat ad luxuria aut gula aut alias delectacoes corpora
les indebite p; sequendas ¶ Nota q; sensualitas sibi delecta
in nob sic in bestijs nat inclinat ad delectandq; i obiecto suo
sibi quemeti. ut i venereis in cibis et potibq; in ocio i sono
et ioca et in mollibus stratis et de alijs huiusmoi. et sic
inclinat ad fugiendq; opposita hoi. et oia tristia et sibi disco
uenienia et qn ia sensualitas per illa sua nale inclinacoi
allicit et inclinat appetitu role ad huiusmoi volenda et p se
quenda. tuc teptat caro. aut ad tristia fugienda i debite
zn cm ro no est bn assuefacta et i vtutibq; habituata. et
tao est pinguis et bn pasta. tuc tao est fortis ad ipugnadq;
et ipsis debilis ad resistendq; et sepe vinat et q; sentat sensuali
tati coii id qd debitu et bonu est. et ipt ho natu est ieiu
nac ad humiliandq; carne. et si in bois opibq; exte ad fortifi
candq; ipm. qz tuc ipsis fortis pt debilibq; motibq; carnis fa
cilig resiste. sic dixi pxime de ieiunio ¶ Mundq; vo ab
extrinseco temptat et pmodq; obiecti. ut cu res mundane. ut si
diuicie honores potentie et quecuq; i mundo sunt q; cupisci
bilia obiaud aio hois. et cor eiq; allicitur ad petendq; et ad
ordinate illa appetendq; et aliqn p; sequendq; et querendq;.
Demo vo et mel eiq; sic mali hoies teptat ad pcm alli
ciendo terroribq; blandiciis p; suasionibq; et suggestionibq; ab
extrinseco i mitendo aut ab extrinseco obiaendo aliq; ut fiat
demon. ac verbis aut ex malis exemplis ad pcm trahendo
ut faciut mali hoies Sexto nondq; q; licet i mutabiles sit

cautele et astuae quibus demō temptat homīes et mīā ad
pūā allice' ppt' qd' et millcartisex dicit est. Ille n' mois
tonat noē nobis. Int' tm ceteras sūt septem potissime et
magis periculose. quas posuit willelmus parisiensis i libro
de virtutibus. Prima est longa fatigatio ie. Vide i lectura
super math post euangelium p expositio. Septimo nōnūq
licet nō possit se homo custodire ex propriis viribus suis ab omibus
istis astutiis et modis temptandi: pt tm mediante dei auxilio
speciali. Plibet cum ds dyalo ne tm teptet quod vellet: et
ad teptacōē sūt p uentū. e dat augmentū virtutis vt vmē pos
simus. Pe chorz x Bn cum negoiantibus in virtutibus suis deus
auget vires. torpentibus ad diminuit. vt pz ex parabola de
talentis Mt xxv. Iste angelos nobis deputauit i custodia
qui nos iuuet et hostē reprimat. qui vtq ad homō sūt suū
debitū sunt pmores et forores ad iuuandū ipsū cū mūdo
et dyalo ad impl'endū malū. Et pt' hec sūt adhuc multa
generalia iuuamēta quibus pt homo se defendere et ad resistendū
aiare. q qualibet teptacōi ad qd'cūq vicīū melmatē. que
posuit willelmus parisiensis in tractatu de virtutibus. Primū
est virtus. Cis cum spes vicij offendit ocz spem virtutis ppt' cor
gnexioz. et ideo ex qualibet spē virtutis pt homo fūgere cōm
quādūq teptacōz. dat exm i. e doctor. Esto q quis teptē a ~~quod~~
exia sua. vtcurrat tūc ad timorē dei. et obiāt sibi finale
iudicū et ielhenale supplicū. Spes dicit. Quid m offers
in tūis miseriis. que cōpecto tā grandia in cēl. Nō dimitto
ia gaudia ēpūa. ppt' hāc quā m offers falsissima et b' insipiēs
voluptate. Caritas dicit. Carū habeo dūm deū meū. et exm
meū. et ideo ppt' voluptate mi serrima nō offendo eū. Castitas
dicit. Iuuenū laboras. puritate m desponsaui. cū nesciō
qr cū xo rege regū matrimoniū q trapi. Sed tm m placet
puritas mea. et mūdor meq. ut oīa ia iqnamēta corporis.

Ihs i exposicōē
pt nr sr et mi
nos. i. te

tanq̃ morte detestor. Fortitudo dicit mirū est. Vis plu
mis et pulminaribus superaē me. q̃ nō timeo mortem
gladios et ignes sustinē ppt dnm meū. Castitas
dicit. Licet mulier templū dei in baptismo q̃ sacratū
ei. qd violare non licet. Sapiā dicit tu opponis mi
et quēdas fetulentā luxurie. q̃ sum ista i q̃ nihil
inquinatū cadit: et que sapoē gaudeo mundissimo
Hoc ōm remediū et iuuamentū est q̃ sidera turpitudis
horrende illius viri. ad quās septem mitū duce. et q̃ sideo
ōm nocumentorū que id vitiū q̃ sicut fecerūt homibus in tepo
ralibus. in qplexionibus. in corporibus. in animabus Contrapo
nō positatis virtutis opponite. omī bonorū que homi cadē virtus
affert Exm Si temptat ho de gula. cogitet q̃ multa ma
la optū sit in hominibus. Nam adā de paradiso expulit. spa
et tpe noe diluuiū fecit. ypa sodomorū sulfura dedixit.
Ocium n et habundancia panis peccatū fecerūt sodomaī
et multū hodie malū in hominibus optat. Corpora eōm destruit.
multas in eis infirmitates generando. et vitā breuiat. morte
ante tpo hominis inducēdo. De ca eōm dictū est q̃ plures occidit
q̃ gladius Animabus eadē multū nocet. qr cū si sit pcm
vlt ho et multa pcā ex ea oriūt sicut filie ex matre Vt sicut
luxuriē. ebrietates. discordie. cecitas intellectū. ex qua oriūt superbia
ignorans ppria q̃ dicūt. Hinc. anaiāa oritur ex gula. qr
diuitie a carnalibus appetunt ppt delicias sensuales. et ad
ista anaiāa q̃ sequūt sequūt omis spes iuste acq̃sicionis. ut
furtū. rapina. et omis iusta ablatio. aut retentio alienorū
per fraudē aut violentiā Cogitet ecā ho oia bona que virtus
opponita sc. ipa temperancia solet homi afferre. que bti
Augn in breuibus explendit in quodā sermone de iciunio et
oratione dicens Purgat mentē. sublenat sensū. carnē spiritui sub
icit. cor fit contritū et humiliatū. libidinū ardores extī

quod
3

quit castitatis vo lumē attendit Et iterū in code simoē
diat Verbositatē nō amat. diuitias superfluitatē iudicat.
superbia spnit. Humilitatē commendat. et p stat hoī sinceritēm
intelligere. q est in firmū et fragile ¶ Certū inuamentū
est refugiū ad septa diuīoz eloquioz. ex o xi qui i sua
septacōe se clipeo sacrarū scripturarū defendit In sac
cim septura inuenimus exempla de hīs qui ēlia passi sūt
et adiuti. et inuenimus in ea vā medicinalia cōtra oēs morbū.
et cōtra oēs spiritualē vexacōes. ppt qd' dicit qq o sr ezechiele
pte i oīm 3 Domus sa nra minīo in sacro eloquio continet
Ubi quippe sunt p cepta dei. ibi ex a instoz. et quot ibi sūt
p cepta tot sunt ibi nri pectoris munimīa ¶ Si i spiritalē
caritas et torpet animo a desideriō oditoris sui. audiat quid di
diliges dōm deū tuū ex toto corde tuo Et cogitet hō hōnestate
et bonitatē diuinā. et oīa bnficia que dē nobis exhibuit. vt
exuat caritas et inflamet affectō ¶ Si quis in odiū labi
proximi. audiat q di diliges proximū tuū sicut ipm ¶ Si res
alie cupisat. audiat q di nō cupiscis re proximi tui ¶ Si
de iniuria que de proprio ore vl' facto illata est. ad ira mes
attendat audiat q di nō quaras vlcisci nec memor eris iniuriē
ciuiū tuoz ¶ Cogitet q hō iniurias xi et sanctoz. et patienta
coz. et dicat. hō pnū est qd' pacoz. nō adhuc in dictū est
seductor ie pleno de nomio ic. sic dno meo dictū fuit. qui
patient sustinuit. Nō adhuc flagellatus. spputus. aut clauis
p fossus sū sic dnus meus ¶ Si in carnis cupiscentia male
saucata mes attendat ne sequat oculo mētē audiat q di
Qui viderit mulierē ad q ea ia mechatus est ea i corde suo. ¶ Con
tinuat forsitan quis velaxat animū suū disponit in odiū.
audiat q illic scptū est. diligite inimicos vros. bnficiate his
qui oderūt vos ¶ Si quis qui aliena nō rapit ia adhuc
forsitan sua i ordinate retinet audiat q illic di Vendite
que habetis et date elemosina Infirmatus animo pfrui

desideat deo et simul seculo. Audiat qui septus est. qui nō
renunciat oibus que possidet nō pt meus esse discipulus. Ut ut
nūc nō pt duobus dnis seruire. Et id quod minus homo delectat
m ifimis tanto minus capit de celestibus et supnis. Corpore
quis appetit: laborē pro dno subire et cū pualet refugit.
audiat qui ibi septus est. qui nō colligit meū dispergit.
Illa quo arma sumamus ad debellandus inuisibile hostem.

Virtus est ut homo gideret qui dignus et qui debitus est.
ut fidelis sit tā benigno. magno. et benefico dno. qui tā
multa. et magna bona nobis fecit. qr nos creauit. animam
et corpus dedit. nos a matris vtero vsq nūc custodiuit.
rexit et gubernauit. nec st stati de pnis nris vindicauit.
sp patienter expectauit emendacōem vite. nobis filium suum doc
torem et redemptorem dedit. et ita de alis innumerabilibus bnfi
cijs. Et ex hoc auctor homo ad defendendus m tris honorem eius
dni dei. ꝯ demones et omes inimicos eius. sollicite cauendo ne
aliquid honoris et reuerencie ei subtrahat vel aliquid iniu
rie inferat. et ne aliqd castis dei qd est homo ab hostibus
expugnet. Cauitu remedium est rem fugere et declinare
mentiuos ad vitia. et occasiones peccatorum. qr sine m medio
occasionum et nō peccat. est sicut sine ancora navigare
et nō naufragium. Sunt at hmoi occasiones et incentiua ad vitia
luxuriositates ciborum et potuum. spectacula
mulierum. vanitates verborum. lasciuie cantacum. dissolu
tiones. que sunt instrumenta dyaboli. ad nos tentandus. qre
ipsis ablatis maxime simulq pumedi nos dyabolus ablatus
est. et ut homo colibeat sensus suos exteriores. Ne oculus va
getur ad videndus vana. et auris caueat ad audiendus illicita
aut secularia. vel detractiones. et de alis sensibus. qui sunt
tanquam fenestre corporis. per quas fiunt prime immissiones cogi
tationum. que sunt sagitte temptationis. Nostra deuenit ad
gladios. cū venit delectatio. et ipso ad brachia. cū ecq sensus

corporis sensus sunt tanquam fenestre per quas omia ex
teriora mittit nuncios suos ad interiora. et ad humanam
am. et ibi causant multas cogitaciones malas. mala
desideria. et inordinata et huiusmodi quibus tentat homo
ad varia pcta ¶ Sextum remedium et unamentum est
consideracio dignitatis et nobilitatis humane quidem sic
bestias. propter quam dignitatem verecundissimum videri debet
homo quod descendat ipse ad opa brutorum. et non potest eleuare
ad quem sanctorum angelorum et intelligencia cum quibus bn
potentiore pte quiete Rex non potest et nobilis valde verecundatur
operibus sutorie vel agriculture se applicare cum homo non videtur
multum degnare et iniquabile plus degnat homo decimas ad
petulancias brutorum. et vanitates refugas mundanorum —
¶ Septimum est consideracio vilitatis et indignitatis eorum
que nos vmane volunt. ut sunt ceteraque alia iniuriate. sicut vmum. cum
dyabolo. et poreme brutalitates et mollicies Valde
enim verecundum reputaret sibi nobile et famosum miles vin
a rebus que vilissime sunt respectu hominis quam tam nobile
et spiritualis res est et esse debet ¶ Octauum est consideracio
quod consecratus sum in baptismo. et ibi caracterem suscepimus
est. propter quod valde verecundum est homini aliquam deordinacionem
et turpitudinem permittere fieri in se et in vinibus aliis sicut homo non
homo refugiet in ecclesia. aut alio loco consecrato fieri. quanto magis
de se et in se homo veri de huiusmodi. cum sit magis consecratum
et sicut homo secundum animam factus est ad ymaginem non solum
prius aut solum filius dei sed est ymago totius sancte et individue
trinitatis. et quare valde cauemus ne ymagines lapideas
aut ligneas sanctorum maculemus aut vilitate vestiamus.
sed vestimus eas auro aut vestibus pnosis. quanto magis
cauere debemus ne vnum ymaginem oipotentis dei differ

memq per pam et viaia. deo valde displicabilia. ꝑ ma
gis oriae debemq caritate. et omi virtutu dei. Et hi
fit ad tptaiombq fortit resistimq. et nos in bois opib
exercemq ¶ Monud e iuta regis ad pugnandu. dicit
per beatu augustinu. certate adiuvabo. vincate coronabo.
et q sideraa qp in gspectu dai ssimo tot et tantor pugnq.
si omi celi ciuiu. qui victoria ~~qp~~ nram optant expectat
ut coronet ¶ Videmq cm qp si princeps aliqui milite
iuitaet ad certandu cõ ho stem suu ille valde aiavet
ad bellu ex iuitaee terrenis principib. et spe coronae cor
ruptibilis. et adhuc magis si bellaet in gspectu multor
astantiu et magnor: quto magis aiari debemq i spi
tuali pugn et virilit resiste carni. mundo et demoi. nos
qui ad pugnandu iuitami a celesti rege. et speramq
imarcessibile corona. et pugnamq in gspectu omi sanc
vimo pentu et amicor. qui nos ad regnu pcesserut: qbus
singulae gaudiu est victoria nra Et ad hc cita iuvae
debet qp oes actq nros intriores et exteriores motq et
gestq malos fugamq in gspectu dei. qui clae et iustitie oia
videt ¶ In Sapie p° ¶ Iuris celi oia audit Et ad hebr 4
Nulla creatura invisibil. gspectu eiq oia nuda et aperta oculis
eius Apt qd dicit Boeciq Magna nobis necessitas indicta
est pbitatis dei oia agimq in oculis iudicis cuncta cernentis.
et angelor qui pniti existunt et clarissime intuentur. qd
valde q fortae nos dz ne vincam in 1° bello ¶ Valde ~~ir~~ ve
cundaret ho facie huiusmoi cora cibus psonis. et multo
magis cora papa principe aut alius magnis. qsa foraoi
dz timere facie tua cora deo oipotente. et sanctissimus agnl
¶ Decimu nugs memoria mortis que certissima est.
ꝑ hora mortis incerta Nesciet cm ho an hodie an cras
repetendq sit spus eiq Apt qd sibi cari 2 Pri oibq opib

tuis memoriae nouissima tua. et in eternum non peccabis. Fortissima philosophia est cogitatio mortis assidua. Et ihe coniung in epla ad paulinum. Facile oia contemnit qui se cogitat moriturum. Qui cum homo frequenter et attente cogitat de morte. propter quam oportebit eum oia pnia deserere quae et nescit quando eum tuae diae sibi. quae volo tanta cura mea et diligentia mea impendere pro istis temporalibus. impenda porro pro virtutibus et bonis operibus exercendis. quibus merear beatitudines sine fine duraturas. et nunquam amittenda. Undecimum consideremus quantum et quam horrenda sint mortua propria. et aliena. ad quam tanto affectus viuacem diligendo. exercendo. et in quantis delitiis constituis animam bestiis in terris. et non ponis in spiritu cum angelis in celis. Si cum homo frequenter et attente consideraret statim cadaueris sui in morte et post mortem. mutatum si refrigeret estimo tempus tacendum. Vt dicit augustinus in meditationibus suis ita dicens. Nisi tentata ita cum stupa tractet. Oris eius senium et oris gloria eius qui flos agri. Nihil enim morte. nihil terribilius hora mortis. Ecce stantes claudentur oculi ad mirandum capitis reflexi. quorum sepe vanis et pomposis vagantibus delectabar. Iacebunt tenebris horrendis obducti. qui nunc pro luce gaudent vanitates haurire. Iacebunt aures mihi resplendent vmbris. quae nunc detractoris voces et seculares rumores dignabili iocunditate suscipiunt. Stridentes dentes miserabiliter obstrepentes. quos sepe dissoluit edacitas. Putrescient nares qui nunc variis odoribus delectantur. Squalebunt fetido labia horrebunt. quae stulto cachino frequenter dissoluta gaudebant. Ligabitur lingua. habitura sanie. quae sepe iamdiu fabulas proferebat. Arrabitur guttur. et venter scaturiet vermibus. qui varius estus cerebro distentis sunt. Tot in apleno sunt corporis apposito. et sanitati. et iocunditati. et voluptati. oris pene cura iugilat. in putredine. in verme. et postremo in abiectissimum puluerem dissoluetur. Vbi tunc superbia. Vbi tunc cerium erecta. et iactantia verborum. Vbi ornatus vestium.

varietas delicarum. velut sponsum cuamuerunt. et amatores
suos miserrimos reliquerunt. Hic augm. ¶ Duodecimum 12
est quod sidera ignis iehenne. et infernalium cruciatuum. quae sunt
eterni duraturae. et incogitabiles acerbitate. Qui enim in ea affecte
quod sideratur. haut dubium de caloe illius etini ignis fiet si
refrigerium temptacionum ¶ Tercium est magnitudo 13
celestis premii. et corone immarcessibilis repromissae victoribus.
in spiritualibus bellis. Nunc quod celestis gloria nobis in primum
tanta erit. prem beatum Augustinus. quod si non licet homo
amplius in ea gloria manere. quam quod unius diei mora. propter
hominum mutabiles animos. hoc vite plenis delicarum et diuitiis et
curarum fluctuum bonorum temporalium recte meritoque contemnerent.
quod adhuc est habeat. quanto magis pro ea etina in estima
gloria consequenda. contemnenda sunt omnia premia huius seculi
vana. et caduca ¶ Si etenim diligenter cogitemus et at
tente. ac sedule meditaremur felicitate illa. a deo preparata
et cogitaremus quod spes huius vitae brevissima est. quod est tempus
agonis et pugne. et quod tempus immunditiis etinam est facili
limum in nobis esse spernere omnia mundana. et oes delectaciones
momentaneas carnis. et sic vivere resistere omnibus temptacionibus
hostis ¶ Decimum quartum est devota implicacio di 14
vini auxilii. ne nos permittat vinci. sed ne prius quod ea
amus. ad quod temptacio tendit. sed det nobis virtutem et adiuto
rium triumphandi de hoste. et homo dei speciale adiutorium
nobis valde necessum est. quia sine eo post ad lapsum non pot
homo vitare qui temptatus cadat in peccatum: et homo ecce deus do
cuit nos orare in oratione dominica ubi dicimus Et ne nos in
ducas in tem ¶ Decimum quintum est adhibitio alicuius 15
afflictionis corporalis. vel laboris. vel disciplinarum.
ut ieiunii. cilicii. etc. ad repressionem lasciuias brutalitatis.
et ad redigendum animale ad obedienciam spiritus in homine.
¶ Decimum sextum est quod sidera memorie ~~gloriae~~ gloriae. 16

et fame et honoribus. quae victores in bello spirituali hunt.
nedum in alio seculo. sed post mortem in 1o mundo. ubi maximis
celebritatibus colunt. et corporum ossa. cingulis. viles cappe. calcei.
a mundanis adorant. et auro vestiunt corporum ossa. qui vita
eterna pretendant Gloria et carnalium et mundanorum qui mundi
diuites. delicosi. et potentes perunt cum spiritu. vt lucro temporis
eterne damnatis. et multiplici detractione ab hiis quos oppres
serunt impediuerunt. aut graue seruiunt in superbia sua Qui
in hiis consideracionibus. iniuriamur exercitatus. expertus. et armatus
fuit. aduersus oes diabolicas fallacias et fraudes. ac contra
oes septacies triplicis hostis victor et triumphator fideliter
existit dno adiuuante 17 Adhuc et addici debemus septimum
valde necessarium et vtile. sicut ut euellat radix peccati. quae est inordi
nata amor hominis ad scipsum Ex 1o enim oia vitia oriuntur et nutri
untur ac quales sunt. sicut planta ex radice. ut dicunt doctores
2 sancti Sed xlm Vult augustinus in de bmoe dni i monte Et si 1o
psalmi incensa igni et suffossa ꝛc Nam plante si non eradicantur
sed solum abscindunt tunc ato repullulat de radice.
Sic patet et si per pemitenciam delentur nisi 1a radix auferatur
fiat homo recidiuat Et ut cognoscamus quis sit inordinatus
amor sui. oportet primo videri quis sit ordinatus amor sui.
Quo nondum quia sunt triplicia bona hominis Videlicet ma & di
lectione proximi Ordinatus igitur amor sui est cum homo sibi vult
mnima bona. magnitudo sunt sibi necessaria pro sustentacione corpo
ralis vite. et ad eternam salutem sunt. et magnitudo sunt homi
aminicula et quedam promoueia ad virtutes et opa bona Et
cum homo vult sibi media bona sicut virtutes ꝛc magnitudo mentis pro ca
vitanda et ciuitatem. et vult eternam vitam propter deum vt illum ibi perfecte lau
det ꝛc Inordinatus vero amor est cum homo aliquid illorum sibi
aliter vult quam ita dictum est. Vt ad homo aliquid illorum vult solum
in se referendo. vel in sua voluntate. in sua delectacione. ibi sistendo
Aut ad bona nec aut fortune minus intense amat. Aut plura
sibi vult aut quaerit quae sibi necessaria sint aut vtilia ad
virtutes ꝛc // Ex tali veniunt oia peccata ut patet inductiue

Nā supbia ex hō nasc̄t. sc̄z q̄ hō vult appare vl̄t id q̄d est.
aut esse vl̄ appare supr alios. Ita auaicia. q̄ ex amoe
~~ordinato~~ inordinato diuicarū. aut ad hō hymoi amat plusq̄ necessitas
requirit. et quē p̄mouetat ad vtutes. orit auaicia ex q̄ oīs
iniustica. Ita ex inordinato et inmoderato amoe corporalium
delectacōnū oriūt luxuria. et gula. ad inuabilibus malis.
que ad illa viciā sequūt. Ita orit ira. q̄ qui ardenter
amat honores. opes aut voluptates. de facili irascit cui
aliquo taliū ledit aut ledi videt. Inuidia orit ex supbia.
q̄ ex inmoderato amoe ppue excellentie. Qui enim supbus videt
aliquid boni in alio tūc tristat de hō mq̄ntū tle cedit sibi
ut putat in quanda glorificacōz. et ita tristica est inuidia
Ita acidia que est queda tristicia causans corpore cruciatū
diuia et spiritualia orit ex inordinato amoe alicū delectacōis. qua nō vult carere ppt hymoi spiūale. 18
Decimū octauū
est q̄ hō cogitet q̄ malū est pcm in se. Est enim infinite
malicie. eo q̄ ecia conit psona infinite ~~bona~~ bona et digna. sc̄z
coīī dnm deū. in quanto aut pcm est coīī dignorē psona
tanto est peyg. vt in exo de peccante coīī ciue simplicem.
et peccante coīī mgrm ciuiū. q̄d est ēnuig. q̄ dignior est
psona. et valde ēnue si coīī principē. Decimū nonū 19
Vt hō cogitet q̄ nocium est nob. et singulariter mortale
priuat nos horēz gracia dei. et fiat oia opa eiūs ecia bō
deo displicabilia. et constituit horēz debitorē pene etne.
ymo damnacōnis etne. quā indubie incurrit si in mortali
decedit

Sermo quintus cum sex tractatus de reiunio.

Secundo in euangelio primo agit de reiunio.
de quo nūc est dicendū. Et circa id primo
querit ad quid et quare sit ab ecclia institu
tū. Pro quo nōndū q̄ in quolibet nrm sunt
duo. sc̄z spus scī in nō. p̄ quē filēs sumus angeli. et per quē
agnosc̄ possumus quid bonū. quid malū. p̄cepti aut p̄hibitū. et facere bona. et fugere mala. et possumus agnosc̄

deum. et opa eius. et bnficia eius. et sibi de illo regratiari.
et eum diligere sup oia. et diligendo servire. Aliud ⁊ nobis
est corpus et sensualitas tota. et sed illud illis sunt bes
tijs/ et corpus aut sensualitas nobis ad hoc donata sunt
vt subsint spiri. et illi seruant. tacq; instrumenta sua ad
eius opa bona. Nā in hac vita sicq nihil pt nisi mediante
ministerio corporis debemus ad hoc operari. vt corpus
nrum sit sic dispositum. Aliter optime instruat spiri ad opa
bona. et ei subest. et q; ipsi possit exercere sibi opa
sedin suum statu debita ¶ Secdo notandum q; cum ratiabilis
seruatur. ad ultra studia valet sibi. et quia ea est instru
mentum ad certum. sicut de hoc principalius loquuntur doctores in
quarto distinctione de anima et Sancti thomas sedam sedem hoc
¶ Primo enim ordo ad dominum rationis. et ad subiciendum ea
spiri. quanto enim ratio fortior est et prudentior tanto
lasciuior est. et plus rebellat rationi. ac sicut motus inordina
tos exercitat. Quos rationi. ⁊ cum nos per maceratam humilior sit
et facilius flectitur ad regulam rationis ¶ Secdo valet ad pertinendum
finem petitum. tam interius in acti q; exterius in opere. qr humi
lata carne et eius inordinatis cupiditatibus et generalibus motibus
repressis p distinctiones cum ratione. nō erit tā fortis tentatio hoc
nec inclinabit ad peccatum. et maxime carnis secundum q; non oportet
q; homo ad hoc tendat. vt sic carnem mortificet q; omnino sen
nat aliqd inordinatum sensualitatis motum. hoc enim non ⁊ possibile nobis de gratia lege. imo q; ad hoc tederet sicq
destrueret. et totam naturam forte corrumperet. ⁊ sufficiat sic
macerare corpus vt carnis ⁊ eo exurgat ad motus.
et ni hoc commissorum motus. quos ro possit nro dpnio
et pbi subiici aut totaliter excludi de ipsa Ex reli
quo quarti diaci nec dyabolus nec mundus prut efficiant
inclinare vel et appetitum q; mediante efficentiate et ipsa
rationis sensualitatis. et ideo hac sensualitate domita p
discretionem cum et frenata magis stimulis. et ~~stimulus~~ gladius
dyaboli pungendi nos est ablatus ¶ Tertio vero ad delendum
pena preterita. et ad satisfaciendum p eis. Vnde Joel 2 Con
uertimini ad me in toto corde vestro in ieunio et planctu et
fletu Et ipsa ipsum pnie et satisfactorio ⁊ p cum

¶ Tertio valet ad disponendum animum hominis ad virtutem. Et
ideo augustinus dicit in quodam sermone de cruce et veniamin
Veniam purgat metrem. sublevat sensum. varium spiritum
subiicit. cor fortificat robustum et humiliatum. libidinis ardores
extinguit. varietatis pro lumine accendit. Et unde in eodem
sermone dicit Veniam qui hospitate non amat. divinas suspicionis
iniuriat. superbia fomentat. humilitate quemadmodum postrat
homines scripturis intelligere qui est infirmus et fragilis. Et
ita est ranium i ymno quem fecit iohannes baptista
intimus aures dei. et moysen vocavit deo et legislatorem.
et helia levavit eum igneo ¶ Quarto valet ad elevandum
metrem in deum. et ad liberis sublimia contemplandum. qui
dicit dan x. qui post veniam vocat ebdomodarum vanitatem
accepit a deo. sicut ergo marcus obscurat aures et obtundit
sensum hominis plangendo et rapuit sic valet big Nicolaus
in terra visione qui cognoscunt Ita michi tu spiritum
ingenium hominis et cordis sapientiam clarificant sicut veniam vetus fua
tum. Quinto cum deo a passionibus et ceteris inordinatis
motibus pot aut se elevare ad spiritalia et superna ¶
Sexto valet ad merendum quod est illud. meret enim homo se
cundum precepta dei aut superiorum. meret est sibi quod
deus a principio ribi potest. aut alia debitibilia varium. hor
tatur minut. ~~dicit~~ i. postea Item recipali veniam Sic i.
veniam sedem pedum vita et tonabilis obtinatur et veniam
ad preta futura tandem. et ad preterita pena delendum. ad sus
tendum gratias inordinatas. et ad subiciendum varium spiritum.
et ad vendum ad sibi subiectum. et ad elevandum
ad spiritalia. et ad merendum quod est illud ¶ Et hoc patet p.
quod sicut vetus indicatur. quod quidem spiritum tunsum aliquo homo
multum sicut de illo quod sibi repetit sedem gens multum. et quod
infirmitate potuddam. aut aliquam opera varinalia oppedunt
agenda Sic intro magis sedem vetus vetus 3 veniamus et multum
sumitur de illo quod spiritalia mala quadda. et spiritalia bona
quesita Deserete tu et tonabilis. sot nam non tonitatem
qui sot dicit Nicolaus non differt sicut quo sed magno
tue te interimam. et quod de rapina holocaustum offert

gregor

qm sed ribus minus egestate sed maduraddi aut sopin
penuria immoderate corpa affligit. Sed vrd ro no tm
de ribus subtrahit. sed ho reddat mporis ad debita opa
pagenda sicut dicit. Cerog q vonalis hoies dignitate amt
tit. qm iem ny raritati. sed virgilias sensq integritati p
fert. Quarti sedo q cumsaspq eq nali ros et de lege
nae tenet tm qn iemnio et ro moderate de ribus et
poribus qm plu iniqty est et ro petit et quid ad pdra
spualia mala vitanda et bona ro sequenda. Ex q pauci
hor noscunt. qr cura hor no qsideraret. si q gnoscerent
tm qr carnalis sed id no ipleret. qre platos ecclasp
tros ad quos pinet statuis ea prope q pinet ad si
delid gmune pulitate in spualibus bonis. sed ad sedres
principes pinet statuere de hmo q pinet ad gmune pu
litate in spualibus tpalibus rebus. oportet aliq iemnia
statuere qd ab oibus seruadda. de iemnaddo tpo et mod
iemnaddi pcedy quemcuq et pulitate pti epiam. ad
rohibendy et delendy potad. ad elendy metem ad spua
lia. et ad assuefaciendy hoies pt ro no ligat statuto et
rlsie iemnad. diritate eis hor eid id ad pdictos finis
ro sequdos Quo iemnii sit instituend et quo a nob seruandy

Sicto modo qre sit instituend iemn. consequ qrit
quo pt instituend et quo a nob seruandy sic sedet
dotores et dicit primo q pt pdictu iemn ab
eccla instituend 3 ad gnpiam efrenaddam ita tm q ora sucit
ad hor ad sufficiet sua gnsio. p qm tm pt sufficiare nae
et tm gnpiam aliqd detrahit. diminuendo sua gnsio
nid et ideo eccla moderaty pt statuend 3 pt a iemnad
re no adplicy qm sed i dic nali [illegible] gnedat subti de
qibus q primo ordinat ad esse et ad nutritiy hoim et ro
si aliquoy speciei sedy q roi no maduraro solet fieri
et q q. eid tm ad maduraty et nutritiy ordinata si
a iuret iemnia eccla solut et dicit aliqui q quoro
ho gnedat subtra sed. tworo solut iem? et qcit q er
desie statuend. qd q negatur et go obligat si a q si
Dnaddy vero sup lo sudy sortur hor i dicty dicit

sit peccata ego non puto quod sit aliquis sumendus peccatum sicut
pecunia quemadmodum frangens venenum ad quemdam zaa et ipse
non potest dicere ad non esse denuntiandum quia certum. non est ex pluribus
quaestionibus sicut exhibitum illuminatur. et quamvis morbus ausus in
ratione et non causa. Dicit ad notandum quamvis non sumendum quod
nihil aut ad nutriendum quod primitus de aliquo pecunia quamvis non
durandum forte est. Unum sicut quadruplicia quamvis sumendum quod modum
medicinarum primus sicut quamvis sumendum quod modum nihil et pedes ordi
nata sicut ad nutriendum corpus et nutriendum est ad. sicut panis. pisces. pulmentaria. ficus. poma passa. amygdala. pira.
poma. mores. et alia similia. Et ista non licet quemdam
habere et habere quaestiones. et quia forte facit agit quamvis statutum
ecclesiae et frangit venenum. Alia sicut quamvis non sumendum quod modum nu
trimenti. nec nutriendum corpus. sed solum sicut medicinae. et excludens
suspicionem sicut sicut pillulae. et similia. Et quamvis quod natura
sua sumendum est habere primas quaestiones non frangit venenum.
Tertia sicut quamvis non nutriendum de se. sed solum sicut medicinalia
sumendum. ad alterum autem aliquos supra. sicut multis digeruntur sicut
remedia monstrata est et quamvis de illo sumendum non causa non pe
nitet quamvis statutum ecclesiae. Quarta sicut electuaria et gaffer
ronum delicate. Et de illo dicit Beatus thomas in i et quarto
sentiendum quod si aliquis non nutriendum non in potest sumendum ad nutri
mentum sed ad digestionem nubes. Et ideo si aliquis talia
ad delectationem et sumit non solvit quod iuramentum ecclesiae.
quamvis possit hoc et hoc tot taliter sed iste nutriendum pedes
quamvis sed et modum prodere. si sit immoderata libido.
non in est transgressor precepti ecclesiae nisi in sicut statuta
ecclesiae sumeret. sicut si in eum in magna gravitate sumeret quasi
aliquo nubes ad fame et infirmitatem. Et de potu sed dicit
quod et instrumento venenum non redit medicinam nisi bene ma
durantur. sed potus supra non in maduratus. et ideo quamvis potat
et hoc sumere quaestionem non dicit bene maduratus. et ideo
et hoc sumere non statutum ecclesiae frangit nisi sicut sanat. et legem non
est statutum ecclesiae frangit nisi sicut sanat. et legem non
est quamvis in sicut legem aliquid facit licet ego venundatus
plurimum habere. Et ad ego immoderato potum sed prodere
et nutriendum venenum habere. sed et si immoderati nubes in sma

romestroa suae. Nihilominus cum quod quilibet statuerit. quod
prodest fieri cenobii. quod nisi debat legislator sibi ipsi legi ro
mpsterium et elevatio mentis in deum et ad spiritalia. Hic dicit
sancti thomae in suis et addit quod de palude sua. Sed
quod est quod legum in apostolorum sed primum et hora debita non
poterit quaedam et non tenetur ultra cenobium manere sed desse
ruri sed dicuntur quemadmodum sed fuerat publicatus sed
quia quedam mater est et est transgressores sed statum et quo
nabili est causa. Et hoc puto quod de monasteriis ubi
sunt ecclesiae et apertae sed quemadmodum ad unum quod mem
dei sedis nisi postea quod. Nihil intelligit de huiusmodi non
illud causa debita hora quemadmodum huiusmodi. Et de hoc quia
hora quemadmodum mittitur ad portandum quemadmodum sed alia hoc di

Qui praepto ecclie astricti tenentur cenobiae

Sermo cxxxv qualiter sit cenobium a nobis observandum

cito modo hoc cenobium est institutum et quod a
nobis observandum. Tuetur ita quod obligentur ad ce
nobium certum valde obstandum. Respondetur sedis sua
in sedis sede quod est. Leg. Articulo quo quod quia sicut
obligentur ad ea nisi in eis sit aliquid spiritale et legitimum
impedimentum et idonea ita. Et quia illud causa notoria est et
publicum notorietatem indicentur. Sed si non possit hoc de facili
ad superiorem. Si ad causa fuerit dubia ad hoc
ad suum episcopum. Et puto quod ecclesia expediret hoc cenobium
aliquid ad conventum medium. Sed aliud dicendum quod quod
de sufficientia cenobii modo medio indicare. Denique quo quisque

puci

Si vero dubitatur et quod de palude et alia quod pueri et
innocentes non tenentur. quia hoc nisi causa et audentur
eo quod in illis exigitur ratio ad interitum et augmentationem.
et quia non hoc tam in eis qualiter quod puer sed de rebus fu
turis quod sufficiat quod dicit ad quod quod. aliquo non lederet
notabiliter. Quod dum quo sed in statu augmentii quod quod pr
fecit ad finem vero septimi non venit ad ecclesiastica
cenobium pudda. Consentio tamen est pro ecclesia in hoc ipso ad
cenobium se exercead. plus et unum sedis modum sine eratio

puci

infirmis senes quia non debite et virtutes digestionis quo pro est tam aliquam quia eis sufficit
mulieres praegnantes et lactantes si non eis visa refero ad puci sufficiat mulier te non cenobium
quia plerique tuentur dormire non valet et tapetis ipsis non est iniuria p brodium
aut alia quod medio quilibet cenobium solvat. Sanat tu de et ebrii ne tenetur aliquid

pueri non tenentur

necessitate labor quod cenobium explicio pro expio laboranti
necessitate quia et blandis aliquid non laborabitur non

pauperes de hiis b. i dunckelspock

et robur respondet. qz res naturales non sunt in oribus cælestis
et debent pueros liberos suos / et domina subditos suos
ad id inducere qz eis ad bonum regimen obligatur / non tm
quo ad corpus et temporalia sed magis quo ad spiritualia ¶ **infirmi**
¶ Infirmi autem non tenetur iejunare ppter debilitatem quantum
naturalem q infirmitate punit et minus gravaret si deberet
ova carne sumere qd'z totum diu sufficit / et est ppter rebu
ria iejunandum q qui ppter infirmitatem et etiam ppter
horam questionis tpe iejunij q non ppter ~~[illegible]~~ gravi ab
infirmitate cu oporteat aliqs manibus aliqs pedibus se
medere ppter parasceuen / sed aliis ppter respectum velle
nacem infirmitatis / pro qua ita aut infirmitate iejunium
solvendum sit dicit Walhelmus qz sicut hor statum sit indicio
boni viri et poterit timere ¶ Et in prioribus patet qm
infirmitas est talis ac tanta qz cundem est qz non potest
iejunare ¶ Si autem hor sit dum tunc statum est sicut hor indi
cio boni viri et magnae virtutis medium et discretum. secundum
nostrum causas morbi et gravamen ac virtutem qz ex iejunio
a abstinentia pnt veri subire incommoda / sicut enim non est iejunium
infirmis sed sepe sanatur et ppter hoc in collecta de
iejunio ¶ De pauperibus dicunt qui pnt sibi habere qz eis suf **pauperes**
ficiat ad victum temporalem non excusat ppter paupertatem
a iejunijs certis / ita si pauper non possit sibi tunc hora questionis
qz sufficiat ad victum unius diei / sicut aliqs habetur egen
tes qm frustratim et hostiatim eleemosinas quod qd erat
quia ex predictis media debilitatis est tunc pauper ita qz
iejunium sit impossibile tamen modo fere non pt tunc excusatur
¶ De laboratoribus dicunt qz si fm et rusticum rogatur a **laboratores**
dominis suis ad tantum et talem laborem cui quo non possunt
iejunare tunc excusantur ¶ Si ad solitum laborem dis
tinguendum est / qz si sic laborem aliis sibi sufficere possunt
et sunt quo ad victum poterit iejunare ¶ Si ad non
possit nisi laborem ita tm cui unum laborem vel forte cui
laborem medius diei sed cui alio remoti laborem tamen diei
quod arguere vel habeat ipse tunc et ipse aliis iejunium virtutem

+ vel qz iejunium esset
i augmentum i firmi
tatis et i periculum
corporis tunc pt hoc
solum iejunium Grat.

sibi fingat gravamen ex iejunij abstinentia qm ex ipsa paupores perent qz ex gula
caveat denique ne dum nec subvenire volunt magis delectatio obsequiat et illa insequentes
plus magis crapula qz iejunio ledant qm i minus gretatem nam aut bo. z de eo ipsa ¶
¶ Nisi qo ppter hanc iejunare non pnalet / audiat dictum beati augustini pr quoda
sermone dicentis ¶ Cum iejunare non pnalet sercoq sibi poli a si est alij infirmi cui
ipse i domo sua ppteret qd acquiat ¶ Et illos q iejunare pnalet ad prandium non invitet
qz si hoc fecit non placet ¶ Non hoc fecit qm qui vellet se esse i statu hominum exercitum
quandoqz se hic excusaret

pro se et pro ꝑsonis suis. et pro familia cuius curam ge-
runt. ad hur tenent ad ieunium. Ita dicit petrus de palude
Si autem non potest laborare quod fructum sufficiente acquirere nisi
ieunium frangendo. tunc potest secundum dispositionem sui sacerdotis
ieunium soluere et laborare. Ubi patet quod nutrendo maioris lucri
non necessarij non excusat homo a peccato si ieunium soluat.
Qui autem in conducendo operarios pactum ponunt ut ieunium
frangat. aut noluit conducere nisi ieunium frangat peccat.
nisi festinantia operis hor requirat. vt propter hostes vel
propter diluuium. vel propter aliquam huiusmodi causam per quam res de-
perirent. Qui diuites et otiosi aut est eis immissos labores
habentes considerare debet. Ex quo eis tam strictae obli-
gantur ad ieunia ecclie vt dictum est. quanto magis ipsi qui
otiosi sunt. et mollibus stratis et vestibus vtuntur. et lauta ac
delicate comedunt et bibunt. strictae obseruare ista ieunia de-
beret: et est sepe ieunare ad preceptum ecclie non sufficit.
et hor propter predicta spiritualia mala vitanda et bona prosequenda
Est quod viaticum in terra mare labores computantur et ideo de hor
intelligendum est sic de labore Si enim imminent necessitates
status itinerandi et magnas dietas faciendi. et hoc propter conser-
uationem vite corporalis. aut propter aliquid necessarium ad vitam
spiritualem. et sic non potest ei hoc ecclie ieunia seruare non ob-
ligat homo ad ieunium Quia dicit Sed non vult fuisse intentio
ecclie statutis ieunium vt per hoc impediret alias prias et
magis necessarias causas Videtur tamen dicere de illis veniu-
rendum ad dispensationem superioris. nisi vbi ita est quod sicut quod
ex hoc quod plati dissimulat videntur annuere Si autem illis itine-
rantibus differri potest aut diminui queunt. tunc non sunt propter
hor dimittenda ieunia ecclie. nec sic ita dicit de peregrina-
tione voluntaria Vnde propter peregrinationem assumptam voluntarie
nullomodo frangendum est ieunium ecclie Non ad imponit a

ofessore captandus est tempus ut absque fractione ieunii quie/
at. Et si ieunium mit tempus peregrinacionis occurrit expectandus
est labor vie. ut absque fractione ieunii quiescat. qr non vi
sufficiens in transgrediendi generale preceptum ecclie propter
id quod voluntarie assumit. vel quod a simplici sacerdote ipo/
nit. Et nota quod est de intencione sancti thome ubi supra in solu/
cione quarti rationis. quod qui sunt preceptum ecclie de ieunando et
obtenuit autoritate ecclie papiens transgrediendo. aut quod
seruat et talis quod impedit finis intentus a legislatore et propter
quem institutum est ieunium ut predictum finit ille mortaliter
peccat. Si autem quis sanare vellet et non posset. aut si ex
alia leui ignorancia ignorat. vel ex alia nobili causa
statutum non seruet. papiens in casibus quo ecclesiam legislator
adesset non determinaret esse seruandum. Talis transgressio
non constituit peccatum mortale Possunt enim impedimenta esse
propter que alia ad obseruandum hymnodi ieunia non tenent.
Hoc tamen quod dictum est per S. T. ut premissum est quod peccat mortaliter
qui seruat ieunium et talis quod impedit finis propter quem institu/
tum est. Sic intelligendum est. quod qui ieunat solum per modum
preceptum est quod non plus quam sel manducat in die nali et
debita hora et de quadragesimali. ubi et sic laute viuit
quod per hoc impedit finem ieunii intentum a legislatore. scilicet
repressionem vitiorum et aptitudinem ad spiritualia ut premissum
a principio. qr in illa vita manducacionis crebro ita multum
gmedit et manducacionem tam diu gtinuat et tam delicatos cibos
sumit ut salmones. lampredas et alios magnos pis/
ces. quos ita preparat et condit variis salsamentis et
diuersis speciebus aromaticis. vel ecce qui de nata sunt this
sped quod ex cor nutimento magis carne pasci quam si ex ali/
quibus carnibus tum gmederet aut magis Aut sunt loge
lasciuioris saporis et luxurioris nutimenti quam carnes.

peccat mor. q' trans/
gredi preptu ecclie
de ieunio

nota

mgr gabriel dicit quod hoc vitium e qm sant i fraude statuti sed si non intendit impedire finem ieunii
sed forte propter eminentiam sancti vel ex quo sucitudine aliquem hospitem delicate preparat ad hoc vi primum //
// durandus

bouine vl' mutoms vl' vituli vl' qui bibit multi et
forte vnui et potosui electuariis et alys talibus ipi sunt
de quibus dicit Sc. T. q peccat mortal' qr licet seruet vam man/
dati no tm seruat intencoz mandantis primo impedit ca
per sua capula q tm intencio est ponoz et plus attendenda
q verba: sic finis ponor est ordinatis in fine Et pt ex 7
declarai in ex. vt si primaps hodie mandaret vt oes de
tali artificio deberet eas ire ad fossatu et oes saret intencoz
primapis sz ut ibi foderet to die ppter instante guerra
et adueniente crastino oes intraret fossatu et stati post h.
exiret aut ibi maneret per die no tm laboraret s ludere
vent solu ꝛc tuc no satisfecissent principi qr licet impleret
vam mandati qr oes intraret fossatu no tm impleret s mi/
cioz principis q magis respiciendo qr Item si papet pn/ qr 29
cepis q sub pena decem librarum nullus uet ad murum aut
sup ambitu muri ciuitatis et vnus illic equitaret a illuc
se leuaret aut portam se faceret seu permittet ille no sa/
ciet con vam mandati s con intencoz et madet pena Sic
in pposito Et eqlis stat q quis no obseruat mandati
quo ad vam s seruat quo ad intencoz et satisfaciat oio Vt
si quis ex infirmitate a ppter graue a nimiu laboze a
ppter aliud tale no pt ieiunare s qmedit bis vl' ter i die
s sic temperate q p h. pueit ad finem ieiunij sz ad represe/
sioz vitioz et ad cetera spiritualia bona que pscripta sunt ic
satisfiat simplicit' Ex quo patz q si ic qui seruat vam
mandati solu et no quo ad intencoz mandantis peccat ex
h. mortalit' Multo magis ex h. peccat mortalit' q non
seruat vam mandantis nec s in intencoz mandantis qr i no
ieiunando impedit finem quem sca mat' ecclia intendit institu/
endo ieiunium ꝛc quae debet ho libens ieiunare
Ex oibus pdictis pnt multa colligi
ppter que ho debet diligenter ieiunare Primu qr mag ipsis
vtilitas qr corpis spiri subiat libidinis ardores extinguit

carnem domat / originem vitiorum necat / intellectum clarificat / hominem virtutibus aptat / primam purgat / corpus a mortalibus preservat morbis / gravatos sanat / sensum clarificat / et totum corpus agilitat. Ita ad ieunandum monere debet quod ipsum observandum esse non malis dictat / et auctoritas patrum octo adhortor obligat tanquam necessarium ad vitam et religiose vivendum / et ad penitentiam de peccatis peragendum. Ita quod Christus ieunium nobis est a Christo suo exemplo commendatum et exemplatum / ut patuit per Christum superius in expositione evangelii. Ipse enim nobis suo exemplo ieunare docuit qui ieunare non indignatus. ut carnem spiritui subiugaret / quia nulla in eo rebellio fuit. Sic fecit ut eius operatio esset nostra instructio. Ita philosophi quomodo instruxerunt de perpetuitate anime / et nichil de vera futura beatitudine / docuerunt corporales voluptates attenuandas esse et castigandas / ut intellectum illuminaret sanus / et affectum purificaret virtutibus / ut patet per arsin et thesim et per tullium in de senectute. quito magis fidelibus quibus constat anime perpetuitas et virtutum etiam premiatio. et vitiorum etiam punitio. sint voluptates minuende. et ora amplexanda quam anam gratam deo reddunt. quam a vitiis retinent. quam ad veras virtutes disponunt. quorum unum principium est ieunium vite servatum. et quantum ora temperantia in abis et potibus ut patet ex dictis. Sed inveniuntur aliqui pinguis et robusti aut diuites et delicati et esse aliqui onosi. qui dicunt se velle ieunare sed non possunt ex infirmitate vel aliquo aliquo defectu. Videant tales et intelligant et diligenter considerent ne forte in eis non sit non ex defectu corporis aut necessarium. sed magis ex defectu caritatis. Si enim amorem haberent ad spiritualia bona quam ea apparent difficile fierent facile. Ita ut amatorem / Amanti enim nichil est difficile. Et dicit eusebius et Ieronimus ecclesiastice hystorie. Caritas ea quia fragilia sunt per naturam facit

Correctio

per gram firmissima Et q impotēn quā pretendit no
sit ex defectu virtū ꝑ caritatis signū est si aliqui talū
daret cotidie ꝑ quadragesima tm de florenis à cis de obul
quitū cotidie numerare posset reiuno. puto q plures inue
nrent qui mo no reuniat et dicat se no posse qui tm
ī tutu lucri tpalis illiq cotidie reuniaret usq ad noctē. mdul
formidantes de periculo vite aut corporis defectu. et tūc
primo q mederet. et cotidie reuniare possent ꝓ lucro tpa
le. et nūc ste q fingit ~~nūc~~ se no posse reuniare ī tutu vite
etne. et cū multiplicū spiritualū bonorū effectū reuniri
ut pspti sunt Et quid aliud de talibq erit in finali iudi
cio nisi q eis in cor q fusiorī et q denariorī dicē Videte de
biles istos qui sine periculo corporis reuniare potuerūt.
et quo vos no potuistis existentes fortes et robusti? ?
Videte pauperes hos eiā penurias ī necessarys passos.
qui potuerūt. et quo vos diuites tū lautissimis q cura
coibq et omī habundancia no potuistis? Videte hos
laboratores fortibq laboribq fatigatos qui potuerūt. et quo
no poterat? onosi? Videte illos vros subditos seruos
et ancillas qui potuerūt. et quo no poterat? ipos dni
et rectores? Quid q tūc vide potuerūt aliud nisi se
q denare dignos. eo q se dediti gule no reuniauerūt.
no ideo q no potuerūt ꝑ q no voluerūt. q eis no posset
no fuit in causa ꝑ nolle fuit in culpa Ex hortatio
Hys attentis
dilectissimi no simq pollicati solū de q modis corporis. ꝑ ma
gis de aiaꝝ ꝓfectibq. cogitates q aia est ꝓpetua et ei deo
etnalit victura Ez de corpore cogitemq q ex vilissima for
matū est. q ī abiectū pulvere et cinere resoluendū est. q ab
immūdis vermibq pinguē deforandū est Et insup cogitemq
mistrū ī quo ī obediens ho etnalit cruciandq e Na si
licet et hys silia sedule pre oculis haberemq ī etnū no per

hzus
hyc possq grue interpi incertua q mgr ga fuit cū eos q dicit lacticinis et omis
allegates penuria et paupitate et olei disqnūcia dicit pulchr et notandū

carnis. Isti enim sunt de quibus dictum est. Ecce. Ps. In omnibus operibus
tuis memorare novissima tua et in eternum non peccabis.

de solemnitate quadragesimalis ieunii

Ecce dicit quod mater ieunium. quadragesimale est solemnius. tum quia observatur ad imitationem Xpi. tum etiam quia per ipsum disponimur ad redemptionis nre mysteria devote celebranda. Et ideo tum in omni ieunio oportet abstinere a carnibus. in isto quadragesimali ult. homo interdicunt esi ova et lacticinia. circa quorum tam abstinentiam in aliis ieuniis diversi quasi ficti dies existit apud diversos. quas quisque observare debet secundum morem eorum matris quos morat seu inversat.

quo servandum est quadragesimale ieunium

Tertio dicit quod homo tenetur sic observare ieunium ut non anticipet sicut et notabiliter debita hora comestionis. Nam secundum Ecc. i septuo et in summa ut etiam superius dictum fuit ieunium ecclesie debet esse penale. quia satisfactorium ordinatum enim est ad colibitum peccatorum futurorum. ad delectationem preteritorum. et ad satisfactionem pro eis. et ideo ut esset penale et magis satisfactorium oportuit quod sumpsit omnium hora. quia aliis diebus comedit addere aliis diebus ieuniis aliquantulum temporis. quo expectare cum abo ad maiorem afflictionem corporis. nam satisfactionem pro peccatis. nam in aliis diebus discreti horis comedit circa decimam. qui sol multum ascendit. et ipsi expectant esurire. et bene digesserunt cibum prius sumptum. sic enim manet sani et bene dispositi et apti ad bona. et ideo diebus quadragesimalibus debet notabiliter ult. tempus. quia post illud cum homo incipit esurire una hora plus afflicit eum quam precedentes tres ult. fuerunt.

quo

Dicens quinto plus tenetur homo expectare. ita quod aliis diebus sit quibus comedit

de hora prandendi in quadr.

Respondet doctores iterum et dicunt quod in primitiva ecclesia qui homines fuerunt fortiores corpore et in eis fervebat devotio et fides tunc fideles expectabant in diebus quadragesimalibus usque ad horam nonam dicit. que est tertia post meridiem. et illa fuit quemcumque hora. per horam multum merebant et multum satisfecerunt pro peccatis. et quemcumque ecclesie mysterio pas-

sionis xi q passio xpi cepta fuit hora nona qn xp ꝛcdmato
capite tradidit spm Jeuunantes ꝗ usq ad illud tpp per
afflictoꝝ carnis q formabant passionem xi q duraunt ad
illud tempp Vnde videt S T q illa hora qmedendi sic
nona fuit prepta per statutu ecclie qd habet in gabilo/
nensi qsilio de qsecracone sic pma Et religiosi in oribus
antiquis suis ieuunijs ex quadragesima expectabant usq
ad horam nonam. et in xl usq ad vesperam Vt patet p bm
bndictu in regla c xlj Et per beatu bnhardu de pa dnica
xl Fuerunt vo tpis qn facti sunt hories fragiliores. et re/
friguit caritas. et tepuit fides et deuocio multoꝝ. obtinuit gna/
lis qsuetudo totius ecclie q mo no expectant usq ad nonam ho/
ram dici Nc forte hories nunc possent sustinere. et cona mo hories
no obligant tam diu expectare ppt gnale qsuetudinem totius
ecclie q excusat In plerisq tn locis hories qsueuerunt expec/
tare usq ad plenum meridie. sic ad xij horam. et idest bonum
et laudabile. et magis satisfactorium ppt maiorem corporis
afflictioꝝ. et est tn tollerabile qminute oribus usq ad id tempp
sine corporis multo detrimento In hac vo ciuitate wiennesi
qsuetudo est qmedie hora xi. et ideo q hi no vult expectare
usq ad horam duodecima. ille tn no debet qmedie an xi
Quia dicit S T Qui nobiliter et sancte antiapat horam
qmestionis debitam. et facit hoc ideo ut min pumat et casti/
gat ieuunio et fame ex interiori statuti. nc facit contra statu/
tu de ieuunio. vl ad min contra interiori statuti. et violat ie/
uunium et peccat Subdit tn si aliqui tn longa expectatio
cum cibo cedet in magnum grauamen ppt forte infirmitatem aut
etatem. a nale qdiorem corporis sui. cum illo possit dispensari. q
hora aliqntulum pueniret. sic in pluribus alijs casibus poss
sem dispesari ut ieuunium totaliter soluet Et debet dominus
ordinare ut familia qmedat debito tpe. qn sicei pt. ut struet

ordinatoz ecclie. et ne ppter minima expectatoz nimis
grauent a totaliter dimittat ieiunii. Ecce hi nob pcep/
tii et a nob seruandi ex debito obedientie: et q sic ser/
uat satisfacit mandato ecclie. Gz ut dicit sctus gregorius o
Nemo credat solum ipsa abstinentia sibi sufficere si voluerit
id nrm ieiunium multum placere deo et nob esse valde meri/
torium oportet nos sicut vm pphete iohel 2 sanctifi/
care ieiunium nrm. Ad sanctificandum autem ieiunium ve/
quuri primo ut ho abstineat non solum ab esibis carnali/
bus sed et a pcis. Vnde gregorius i pastorali et i omne nimis
ssi corpus per abstinentiam afflixerit si inordinate mo tibi
mens dimissa viciis dissipetur. Ieiunium enim a pcis est fi/
nis ieiunii corporalis. et ad hi ordinatur. et qui cibis ab/
stinet et pcis replet est qui ridiculum addit. Et ad cauendum
mo pcia oportet diligenter cauere occasiones pcoz. ppter
qd caniing in primo Vtam gr parcit verb cibis et po/
tibus ꝛc. Et beatus bnh i quodam sermone de ieiunio dicit
Si forte diebus ceteris statuta mea aliquantulum irepuerat
diligentie vt nunc i seruore vtalescat. cpsi gula pla
cauit placeat ieiunet ꝛc vt ibid. // Ho requirit qd
ho penitet de pcis preteritis aliias nec ieiunium nr
cetera eius opa bona sunt placita deo // 3 ut ipi ie/
iunio addat alia opa bona. per que fit acceptus deo
vt oratoz deuota. elemosina et cetera talia Na deuota
oratio ieiunium sanctificat. et deo acceptum facit. et
ieiunium oratoz facit exaudibile ozc vt vlt Cristus si
ne math vi Cum ieiunatis ꝛc Quod elemosina et oe opus
misericordie sanctificat ieiunium. qz ysaye 58 dicit dns
per pphetam Ho est ieiunium qd elegi frange esurienti
panem tuum. et egenos vagosq induc i domum tuam.

qz est debet sanctificari ieiunium

p°

2.

si videris nudū operi eū. et carnē tuā ne despexeris.
Sup quo dicit gregor ī o. Illud ieiunium ds approbat
qd' in eis oculos mang elemosinarū leuat. qd' tū
proximi dilectōe agit. qd' ex pietate qdā. Hoc g. qd' ti
subtrahis alterī largire. vt vn tua caro affligit
inde egentis proximi caro reparet. Ita g. opa ime
faciūt ieiunium deo acceptū. et vltī ho liberat homēs
a pēis. Vn luce ii. date elemosinā et oia munda sūt
vob. Et tobie l. Elemosina ab oi pēto liberat.
Verū q tō immediate et sine gratiōe. ꝑ sūt qsi ho
est ī mortali et est frequēs ī oribus nrīs. tūc liberat
eū a pterita culpa sīc q disponit ad gram recupe
randā. vt no de facili p̄mitta ire in p̄dictos. Ds nāq
ppt' hmōi opa pietatis tūc dat sibi ggmētos p̄ētos.
et detestātos cordis. et veram gratiōs. p quā infundit gra
et repellit culpa. Dicitur aliqs Dnīs ī die ephie
baptisatus est. et stātim post baptismū iuit in deserto
et ibi ieiunauit xl diebus et xl noctibus. Cū at ois
xi ātō nra sit instructio quae g. nos no incipimus
ieiunium stātim post die ephie. Rnt. Et ubi ē
q ieiunium institutum est ad vīcēdos brutales motus
carnis. et ideo expediebat ut illo tpe indicere
ho quadragesimale ieiunium quo fornicōes sūt ī nro
corpore hūmōi motus. Et ho est illud tempus veris.
qd' est magis aptum penitentiae aptū. Vn Augustinus ī ꝑmone
de quadragesima. Licet q stātim post acceptum baptisma
inceperit ho ieiunare. no tm credendū est eum nos p ho regula
obseruatōis dedisse. vt nos stātim post ephiam quadra
gesimam inipiamus. ꝑ. appropinquante tpe paschali. qn ad ri
ori certamine cū ho ste q fligit est ieiunandū. vt corpus

ieiunium ī spiritu est po

de castigacōe nō implicat maliad. et aīmq; ipetret
de hiīlitate victoria ¶ Ro institutū est ieiūm
ad delenda pcta. et ideo tūc pmipalit seruāi dz
tū oportet hoīem maxime a pctis purgāi. hō aūt
est aīn tempq; pascale. tūc qd passio dnī deuote
celebranda est. et tūc qd nob ꝓpōit sacrām eu
karistie sumendū Ad qd digne sumēdū pūe nos
disponē debemq; per ieiūm. et penitēie lamentū.
¶ Ro ieiūniū ordinatū est ad eleuacōz mētū per
deuocōz ad deū et ad celestia Et ideo ꝓgrue q̄dra
ieiūm agimq; aīn festū pasce in quo oportet maxie
mentes hom̄ per deuocōz eleuāi ad eternitatis gloria
quā xs tūc resurgendo inchoauit. et nob i se mo
strauit. et nob in sic tēpoū in gnāli omī resurrec
tioē pro pmio ꝓmisit ¶ Et insup per hō qd aīn gau
diū pascale agimq; tps afflicōis significat nob
qt ad gloriā resurrectionis puenit per tribulacōes.
sic xs per passionē ¶ Ex istis q̄ tribus causis i vigilis pri
puarū festiuitatū institutū sūt ieiūnia. vt pca ꝓpa
rem̄ ad festa subsequēcia deuote pagenda Et ut gau
diū eternū qd significat per festa temporalia demo
strēt subsequ ad tribulacōes pnātis vite. qbus sūt hic
patient pro dno passi sūt ¶ Ipsteq; q̄ sūtudo ecclesias
tica vt i singuīt quatuor tēporibus aīn sacri ordines
ꝓferant ad quos suscipēdos oportet per ieiūnū ꝓpa
rāi. et eos q̄ ordinat. et ecīā illos q̄ ordinat. et ecīā
tōm ꝓpm pro cuiq; vtilitate ordinant Vnde Luce 6
legi qd dns aīn discipulos electos exiuit i montē orare
Qd exponēs ambr dicit Quid te fac̄ qui cū vibos
sicud pietatis inscipe ondit xs qn missurus apostolos prig

orauit Ppt hi est enim in ciuitatibus quatuor temporibus ordinauit ieiunium triduo dicendo

dmica vmsce

math. xv

In illo tpe Egressus ihs secessit in partes tyri et sydonis Et ecce mulier chanaea a finibus illis egressa clamauit dicens ei Miserere mei dne fili dauid. filia mea male a demonio vexat Qui no respondit ei vbm Et accedentes discipuli eius rogabant eum dicentes. Dimitte eam quia clamat post nos Ipse aut respondens ait. Non sum missus nisi ad oues que perierunt domus israhel At illa venit et adorauit eum dicens Dne adiuua me Qui respondens ait Non est bonum sumere panem filiorum et mittere canibus At illa dixit Etiam dne Nam et catelli edunt de micis que cadunt de mensa dominorum suorum Tunc respondens ihs ait illi O mulier magna est fides tua. fiat tibi sicut vis Et sanata est filia eius ex illa hora

Sermo eiusdem de eos

Postquam dns et saluator nr reprobauit errorem phariseorum dicentium nolo manibus manducare. esset grande prium. relictis iudeis transiuit ad gentes Ipse qd di in hodierno euangelio Egre i se i p ty et sy Sydon et tyrus sunt ciuitates gentilium site in tra pmissionis ipse monte lybani/ quas filii israhel no potuerunt totaliter expellere gentiles de terra Et et mu ca naroe Nam chananei habitauerunt in terra promissionis an filios israhel. nec poterant per eos totaliter extirpari Vn ia mulier ab hys qui vmaserant descendit Illa aut audiuit miracula et famam ihu xi. et ideo firmiter credebat q filia sua

sanare posset Ihs g. mtr a fi il egres sequeba xm
in via ad impetrandu filie sue sanacoz Et cla
mi mei do fi da. fi m a de ma vex Et vocat dnm
filiu dauid. qr audiuit xm iudeis pmissu desce
surus esse a dauid Qr n res ei v Non ppt idig
nacoz. ꝑ ut ex pseuerantia ipsius m pte firmitas
fidei eius et deuocoz ostendere disipul Ppt Ihs ut dr
glo vt disipuli rogaret pro ea. vt sic ostendet nos
sanctoz preabu indigere Vn se et ac dis e vo e dice
di il qr cla post nos Secdm nicolau de lyra.
disipuli ad rogandu pro ea fuerunt ex Ihs qr viderunt
eius fidem et deuocoz Pe ad res aut No su ms n
ad o q pe do ys Nyco de lyra Cristu po et pn ms
erat iudeis tanqm aplis eoz. ideo i ppria pna no pdi
cauit n iudeis pnipalit Nec fecit miracula n i casu
ex aliq specali causa. sd ut ostendet ecclam i fide
geneu esse fundata Et Ihs est qd dicit aplis ad rnos
15 Dico at xm ihm ministru fuisse circuncisionis v apln
iudeoz ppt veritate dei. ad qfirmandas pmissiones
patru. qr antiquis patribus iudeoz fuit facta pmis
sio de xo: sic abrahe et dauid. qr tm iudei pro ma
iori pte fidem xi repulerunt et gentiles ea suscepe
runt ro aplis subdit vbi sic. gentes at sup misericordia
honorare deu ꝛc Et dicit 1co No dicit Ihs xo qui est ad
gentes mssus sit: ꝑ qr primu ad ysrahel mssus est.
vt illi no recipientibus iusta fieret ad gentes tri sui
gracio Cristi. tu Ihs mulier videt mdpl posse aplos
iucunda effecta est. qr q an ospectu dni venire no
audebat ꝑ clamabat post eu ia tur ppius venit. Vn
sd at i ve et ado eu adoracoe latrie. tanqm deu oim

dicens dne adiuua me Cris No dicat deu pcare
pro me ꝗ dicat. do. ad. me. Qui respondens ait ei
No e bo su pa fi et mitt ea ad ma Glosa dicit.
Filij sunt iudei generati et nutriti sub cultu vnius
dei per lege Panis est euangelium et miracula et alia
q ad salute nram pinet Est ergo sensus No est bonum
doctrina et miracula pmissa iudeis tanq̃ spiritu/
libus filijs sumere et mittere ea cambgx gentilibus qui erat
dediti cultibus ydolorum. sicut canes circa cadauera aialium
mortuorum At ia dixit Ecce dne ymo bonum est i aliquo
casu Na et cat e de mi q ea de m. d. su. qui dicat q
sicut catelli aliq̃ modica micarum cadentes de o/
bo gasso filius papum ita et gentiles debebant aliqd
ad salute modicum pape de beneficiis xi Ex quo patet
q no est cõtrietas in verbo xi vbi dicit No est bonum ce
et i verbo ly mulieris dicentis ecce dne e bonum est / q
verbum xi intelligendum est q no erat rationabile et vtile bo
cu xg esset apls iudeorum vt dictum est Verbum at ly mu/
lieris intelligendum est in casu / sti ppter petentis deuotio
et fide. et vt ostendet ecclie gentium futura fundatio
Cris Vide ly mulieris prudencia. qualiter neq̃ gtdia
ausa est. neq̃ gtristata est in aliorum laudibus. Nec
molesta est in ppzio quicio Hyeronimus Mira ly
mulieris fides patencia et ly humilitas Fides q̃ credidit
sanare posse filia sua absente Patencia q̃ tacens
repulsa in precibus pseuerat Ly humilitas q̃ se no cani/
bus sed catelli ꝗpat Cris ppter ly aut xg tardabat.
Pcibat em ea non necessaria. Nec occultari volebat
tanta mulieris virtute Et ly dignum est nobis exemplu
et correctio qui antiq̃ cristiani sumus. et ly mori vtu

tes minime habemus Tunc re 1 a il O mu magne
fi t Quasi dicit ꝑm Cris O mulier nec ꝓplectas
audisti. Nec lege meditata es. msiup despecta es et
gtempta et no recessisti ꝑ ꝓseuerasti petendo/ et ideo
fiat ti sic vis fides em tua li meret Ser xi vox
filis est illi qi dixit fiat firmametu et factu est
Vn se et sa e fi eis ex il lo Ex dictis patz q̃ tar/
ditas xi ad exaudiend no fuit ex eis ignorancia vl
voluntate. ꝗ ut ex ꝓseuerancia mulieris ostendere
fides eis et deuocio digmior exaudire Nondu q̃ 8 no
mulier illa eis filia vexabat a demone significat ꝑm
Rabanu quemlibet fidele. qui lz q̃ sanctaz aliqua viaj sor/
de polluta. a qua bona q̃ gessit ꝓcuraz peste fedauit
Et sic illa mulier dnm pro sue filie liberacione mstat
rogauit per se et per aplos. ita nrc est vt talis vi/
ciosz sordde polluta ad preces et lacrimas q̃ fugiat. q̃ ꝗ
dnm pro venia deprecet. sicz q̃ intercessiones et
preces querat Et q̃ uis bonu sit se aliozz precibus
quendae vt deu pro se orent. No tn debet lo 1 ist/
plis gtentau. ꝑ diligenti pro se et suozz pccoz dimis/
sione orae. et sua oroz iuuae bonis opib. tuc 1 pet/
bunt a dno eiaq̃ qd petiu. qm sptu est voluntate time/
ntu se faciet et deprecacoz eoz exaudiet et saluos fia/
et eos Et sepe impetrat lo ꝓ se et per ꝓprias pces
qd per alias impetrae no pt ꝓpt qd dicit Cris Hic
attende qualit aplis no 1petrantib impetrat ipa
Tam magnu quid est mstancia orois Etm pro nris
noxis ꝑ a nob vult magis rogari q̃ ab alis pro nob
Certa pucta q̃ li no habent ꝑ 1 ꝑmoe 2 li dnme qre 1f folio
dnmsd ꝑmoe sdo ꝓpt vitae reprimendes dictoz ꝑmoi ꝑmo

Erat ihs eiens demonium et illud erat mutum. et cum eiecisset demonium locutus est mutus. et admirate sunt turbe Quidam autem ex ipsis dixerunt. In beelzebub principe demoniorum eiicit demonia Et alii temptantes signum de celo querebant ab eo Ipse autem ut vidit cogitationes eorum dixit eis. Omne regnum in seipsum divisum desolabitur et domus super domum cadet Si autem et sathanas in seipso divisus est quo stabit regnum ipsius Quia dicitis in beelzebub me eicere demonia. Si autem ego in beelzebub eicio demonia filii vestri in quo eiicient. Ideo ipsi iudices vestri erunt Porro si in digito dei eiicio demonia profecto pervenit in vos regnum dei Cum fortis armatus custodit atrium suum in pace sunt ea que possidet: si autem fortior illo superveniens vicerit eum omnia arma eius auferet in quibus confidebat. et spolia eius distribuet Qui non est mecum contra me est. et qui non colligit mecum dispergit Cum immundus spiritus exierit ab homine ambulat per loca inaquosa querens requiem. et non inveniens dicit. Revertar in domum meam unde exivi: et cum venerit invenit scopis mundatam. et tunc vadit et assumit septem alios spiritus nequiores se. et ingressi habitant ibi. et fiunt novissima hominis illius peiora prioribus Factum est autem cum hec diceret extollens vocem quedam mulier de turba dixit illi Beatus venter qui te portavit et ubera quae suxisti At ie dixit. quinymo. beati qui audiunt verbum dei et custodiunt illud. Sermo eiusdem de eodem:

Erat ihs eiciens demonium et illud erat mu/
tum. Nota qꝫ talia sunt in demone fortiu ꝑ
ab effectu. qꝫ hominem quem obsedit mutum
fecit. Nam cum corporali obedit spiritualis quo ad mo/
tum locale. vt tradunt doctores circa 2m sententiarum. Et qꝫ
vox per motum linguae. et aliorum instrumentorum cau/
sat/ quae instrumenta demon ex dei permissione potest li/
gare et a motu impedire et sic eum mutum facere. Et dicit
beda qꝫ matheus narrat ipum caecum fuisse caecum. et tria
signa in isto uno homine sita a domino perpetrata sunt. qꝫ caecus
videt. mutus loquitur. et obsessus a demonio liberatur
Hec. Et cum eiecisset demonium locutus est mutus et admi/
ratus est turba ex visu rei mirabilis. Quidam autem ex eis scribis pharisei
dixerunt. in beelzebub principe demoniorum eiicit demonia. Odium et invidia fa/
cunt interpretari facta in deteriorem partem et puerum indi/
cia. Pharisei autem odiebant xm. qꝫ acute arguebat eorum
vitia. vt patet per decursum euangelii. Et ideo miracula
ab eo diuina virtute factis detrahebant. Dicentes ea fieri
arte magica. Et ita hic caecus eiectorum demonum dicebant
fieri virtute cuiusdam superioris demonis. cui superiori
obediebant ad mutum de corporibus exeundo. Dicebant
quidam iudei qꝫ xs habebat aliquem demonem superiorem
quem vocabant beelzebub sibi familiarem. et qꝫ iste de/
mones inferiores de corporibus obsessis eiiciebat isto
mediante. Et alia tempore signum de ceco ab e. Miracula xi
parua reputabant eo qꝫ vt quantum erant circa
ista inferiora. vt circa sanitates corporum et hominum.
et ideo querebant ab eo signa fieri circa corpora celes/
tia. sicut tempore iosue sol stetit immobilis spacio unius
diei. Vt hic iosue x. Et tempore ezechie retrocessit x
gradibus. Vt hic ysaye 38. Ipse autem vt vidit eo

cor. Et hic nonnullos est qd sic iudei tpe xi vt pnis decla/
rat euangeliu sic et hodie cor. filij imitatores pes/
simor. patrum suor. cis frmole et sn voce q fingunt do/
minu et saluatore fuisse magu. et sua opa fecisse
arte magica et dyali potestate Et hi sic temerae
q fingunt vt eu et fide cristiana odibiles faciat si/
plicib iudeis et cos teneat in sua pfidia Et q magis
oi fideli hi q stat flm esse et frmola figmetu Cn
ppter noiter q uersos vt ipa no teneat si ea for/
te in pcedi statu cor. crediderint pt con ipsa fracor
argui Et primo ex pbabilib verb dni i euangelio
pnti Et prima ro sumi ex hi qd di pce a vt vi
co e Potest em sic fori argumetu q si dns dicit
ex operib no vult q gnosce diuitate mea p attri/
buitis ea arti magice et demoniu vtuti/ cog/
nosite in veitate diuitatis mee ex hi qd video et
vob dico cogitacones vras et secreta cordiu vror.
qd no pt facere demo nec ho nec aliq creatura
ho cum manifestu signu est mee diuitatis. ex hi ds
sibi soli seruauit vt videat cogitacones cordis.
sicut ipi i vetis sptis habet Vn di 3 pt 8
et xi ho videt ea q paret ds aut intuet cor.
Dixit eis Qe reg i se di de t do si do ea Si
at sathanas i seipo diuisus est qmo stabit regnu
ipsius ex di me i be e de Hic tangit 2 ro
cont predicta frmola fracor/ et est tal Si ego
p demonic aliq eicere alios tunc diuisio esset it cos
et dissensio. et no posset stare potestas dyali et pe/
ziret virtus cor. sic i oib rebus con se diuisis sicut
videmus Ne go sathanas sibi ipi repugnat. nec suis

p. a. ro

2

satellitibus nocet. ꝑ potius stabit regnum eius quo nō
virtute demonis ꝑ diuina virtute demonū est
certū ¶ Consequenter potest 3m vos dicere Si at
ego in bel. c de fi v. i. q. cii. ¶ Nō solū xs ꝑ et
discipuli eius in nomine xi eiiciebat demonia. et nō
solū discipuli ꝑ et aliqui alii iudei q̄ nō erat dis-
cipuli xi. qm di. mathei. Vidimus quēdam in nomine
tuo eiicientem demonia qui nō sequitur nos. Nō pote-
rant aut iudei dicere q̄ apli facerent miracula vir-
tute magica. qm erant simplices et illitterati. Et si di-
ceret de aplis q̄ xs docuit eos arte magicā tn
nō poterat l. dicere de illis q̄ nō erat eius discipuli
Cū g. nō eiicerent demones in nomine xi nec l. poterat attri-
buere spiritui maligno. in quo ergo eiiciebant ¶ Ex dicto
patet q̄ eiectio demonū facta e per xm i aliq virtute
alii eiiciebant etiā eius nomine Et g. 2o tlis q̄ filii vri
sti apli q̄ erat de semine iudeorum vel alii iudei q̄ me
nō sequuntur eiiciunt demonia l. nō potest attribuere nisi
virtuti diuine. Ideo ipsi iudices vrī erunt de aplis
l. est manifestum. qm ipsi erunt assessores xi in iudicio
Et alii qui nō sequebantur xm et tn eiiciebant
demonia isti nō credentes iudices erunt per quod.
qm ex ipsorum facto alii ostendentur indenabiles. qm nō
crediderunt in xm in quo deitas declarata fuit p mira-
cula in virtute et nomine eius per nō credentes facta
Si at in di. de. v. i virtute spiritus eiicio demonia
sic consequens est mo ꝑ fter vobis regnū de. qm per xm
aperiet vobis regnum celeste ¶ Cū fortiorem se cū
hic tangit et tm vos Pro q̄ notandum q̄ fortis l. vocat

3m

dyabo. cq arma sdm beda sunt astucie doli et necq
tie. Atrum eiq; ꝑm beda sunt hi mundo in malig
no positus. in quo usq; ad saluatoris aduentu
poterat impeio. qz in cordibq; infidelium sine vlla
gradictione requiescebat. Per fortiore autem intelli
xq; Spolia dyabli sunt ipi homines decepti. quexq;
di distribuit qm homines peccatores vocauit ad fide
per gram. eos in diuersis gradibq; ordinando. Et
si posset fortiori vo. Nemo pt eripe homines de po
testate dyabli nisi sit fortior dyabolo. cu go hom
facta sit q; sim fortior dyabolo. Et ita no i sua
potestate ꝑ m diuina virtute eicio demonia. Vel
sic. Qis qui eripit homines a dyabli potestate e for
tior eo. ꝑ ego eripio eos ꝑ ho q expello homines de
obsessis. et vnoo eos ab ydolatria et ab alys peccis
ad cognitionem vnig dei et ad iusta vita. igi sed for
tior eo. Qui no est mecum con me e et qui col
me dis. Iniusta ro est tal. Voluntas eiq; aliqui
obedit est q fortioris voluntati illiq; cui obedit. Si
go xq; in virtute demonis facit miracula. He qxq;
et demo essent gordes et q formes. ho autem e sim.
qz sunt oio difformes et contrij. qz xq est humilis be
mgno ꝛc. Dyabq; per oppositu mundo superbq; mali
nolo ꝛc. Ita facta et doctina xi ad ho pertinent
vt vituliant homines a peccis. et vt saluent. Facta
ad demonis sunt ad distrahendi homines per peccata ex
quo patet q xq michil opabat in virtute demonis. Et
ho est q dit. Qui no e mecum p gordia et voluntate
con me e. Et hymoi e dyabq; vt patet ex dictis. Et q

ego

n

no gregat mecum reducendo homines ad unitatem fidei
dispergit. Et tale est dyabolus qui diuisas sectas heresis
et schismata quantum per introducit. ¶ Ad 1am argu-
mentum saluatoris possunt nunc addi alia contra
presentes iudeos ut sexcentum sit. Si nunc ex frunu-
la hominum iudeorum fictione aliquis infidelium credere vellet
quod dominus fuisset magus et opera sua fecisset cum demo-
nis adiutorio talis multo a fortiori credere posset
et suspicari posset quod moyses fuisset magus. et quod fuit
alius magis pharaonis doctior. cum fecerit quod alii
magi facere non potuerunt. Patet id quod ihesus a puericia
sua usque ad tempus miraculorum permansit in domo pa-
rentum pauperum sine erudicione literarum et in simpli-
citate laycali. apparet quod cum iudei vidissent eum legere in li-
bris prophetarum dicebant quomodo filius fabri sit literatus
cum non didicerit. Deinde hec lucae x° Moyses vero a
puericia enutritus fuit in domo pharaonis quam plena
erat magis. Hoc autem dicere est infirmare auctoritatem
veteris testamenti tamquam non a deo sed a magis data sit.
quod cum sit iniquum patet iudeorum frunola esse ficta.
¶ Septima vero Nunquam audiuimus est quod quisquam virtute
artis magice tantum operatus fuisset quantum dominus et dis-
cipuli eius. Utpote quod mortuos ut suscitasset cecos
natos illuminasset aquam in vinum mutasset et alia
innumerabilia quae sunt supra naturam sunt et propter natura
transcendencia. Et ideo frunole et sine omni voce tur-
dixerunt et hodie dicunt in optimo pro hodie sine xm dnm
virtute magica aut demonis operatione tantum fecisse.
¶ Octauum vero Si fuisset dominus magus vel mo
magne artis magice alii magi non fuisset sibi et dis-
cipulis suis infesti et contrarii. qualiter tu fecerunt

put docet sanctorum legende Ex ipsi magis habu
issent eos in honore et ipsis astitisset et promis
sent eorum dicta vbique et facta atque intencio eo q
ho finis ad magorum gloria. et finis ad probacio
artis eorum Primo indubie magi xm et discipu
los suos honorasset tanquam exptos et nigros i
ra eorum arte. et se eis familiares fecisset ¶ Nona
vo Oes regiones quas inhabitat cristiani
quonda ignorabat deum verum. et adorabat ydo
la et demonia in ydolis. ecce cultu latrie. et p
doctrina xi ac discipulorum eius factum est q nunc ceds
regiones confitent et noscunt vnum deum celi et tre
creatore. et eide exhibet solenne latrie cultum Si
ho xm et discipuli eius fuerunt magi et tha fuerit
operacione demonum vt ipsi puersi iudei ausi fuerit
dicere dno et nunc suis simplicibus dicunt. tunc de
mones voluntarie amisissent diuinum cultum et ho
nore diuino qui eis prius exhibebant et que su
me diligebant et hodie appetunt eorum superbia sume
appetunt se primasset. et illum in deum que odium in
tulissent. qd oi volli hoi gstat esse fatuum et delirum.
et pgstques fictio iudeorum est fatua et delira. et ex
fomite odij et rancoris plene et omode predes
Talia argumenta sunt qi vulgaria comi vulgaces
et ignaros iudeos Nec opus est eis vti pro fidelium
gfirmacione p pro grossorum iudeorum gfutacione. et forte
pro nonnullorum quersorum aliqli informacione vt plenius
resipiscant a fatuitatibus quibus immersi erant et i
buti ani eorum quersiorum. in tanta multitudine quita

nomit quasi sit in hac ciuitate wienensi. dno
opante Anno dni mccc xx ¶ Decima ro sui
ex li° x Iosephus q aput eos erat maxime hys
torio grauis. et apud eos est autentica. q dnm no
diat fuisse magis a opa sua fecisse arte magi
ca. et tm fate cu multa miracula fecisse. q ecclesie
te de ipo predixerat Na ipse li° antiquitatu dest
bens tpa tyberij cesaris sub quo dns passus est
dicit Fuit in eisdem tpoibus ihs sapiens vir. si tm
cu viru nominare phas est Erat enim mirabilium
opum effector. et doctor eorum q libenter ea q vera sunt
audiunt. et multos eccl sibi ex gentibus adiunxit Christus
hic erat Hunc accusatore primorum gentis nre cum pi
lato in cruce morituru detenuisset no destruent
hij qui eu ab initio dilexerunt Apparuit enim iterum
eis viuus. post tertia dium inspirati ypheta vel
alia de eo innumerabilia miracula futura predixerunt.

¶ Cu ad imitandum spus ex ali loc a ypo lo ari q re
ctu iue di. v. i. do. me. vn. ex. et. ad. i. c. sto. nm. et
or. tue. va. et. os. n. spus. ne. se. x. i. ha. i. et fi. no. ho
il. pey. pri. Hic pm pcm et nyco de ly pomit
externa iudeorum et possessio a dyalo pro q nondum
pm eorum ex potestas dyali fuit quia no certa a
iudeis per legis latorum. que excludebat cultu de
monu. et inducebat ad colendum vnum deum verum.
et certum tm fuit ad possidendum plenum gentiles
sine lege et ypheta orantur vnicum. et ideo eos
tenebat ydolatrie sibrectos. p aduentum xi p
dicatione et apto. iudei p maioi pte fuit incredu
gentiles ad deuoti fidem xi et pdicatio apto re

cap. x

// iudeorum multos

credit

ceperunt. et dyalo fiunt ab eis electi per fidem xi. et ideo
reuersi ad ppl'm iudaicum possidendum eu roe execratum et
sic facta sunt nouissima hi ppli peiora prioribus. qz sta
tu iudaici ppli peior est mo qm fuit a principio ante le
gem data ho e go qd dicit Cu immundi spis ex ab. ho. x
a ppto iudaico sub lege ne. qz electi est in susceptione legis
mosaice am. p. lo. a. x corda gentilium fide vacua qres
requie x ppetua masiori in ipis. et no iuc qz pditori
bus aptius inde electi fuit Cue di i. do in vn ex x
ppl'm iudaicum Et id ve. iuc. sto. mu. qz iudei habe
bat supficiate et exteriore mundicia. sic stoba tollit
tm superiores et supficiales sordes Cue va. et su. sp.
s. ne. se. x vlitate pcorz. et ilha ibi. et fi. no. ho. il pe.
pri. qm an lege fuerunt pcis wretiti et a dyalo possessi.
p post aduentu xi i pcis sic obstinati facti. qz ex in
gratitudine pcta sic quasi duplicata Et p in cris.
Judei tuc supstites fuerunt peiores prioribus. qz alij
in ppheciis sperabant ipi at in dnm ppheciarum.
Et ideo a tito et vespasiano peiora sunt passi hys
quie passebant in egipto et babilone ¶ Mistice
et exponit hi ps de quolibet peccatore a quo re
cesset dyalo per baptismu vl pmiz. et ad quie iterum
redit per pcm. qz cu illu vmit ingredi cu septe
nequioribus se. x cu vnu sitate viuorz Cruia dicit gregor
i septenario vnus stas designat vl cu septe mortali
bus pcis q hoi peiora sic qm dyalo. qz qdlibet mor
tale pcm gdenat hoiez qd dyalo no pt si ei resista
Et c. no. ho. il. pe. p. qz sic vendinato i corpali egri
tudine peior est qm pnapat egritudo. Ita in spiritu
ali infirmitate. qz per vendinia in pcm fit ho pmi
or ad peccandu. et qi ex gsuetudine aliqn incipit peccare

qd valde pag est qp peccatē ex mfirmitate et ipotentia
Gaa qd libet pm in vendiuante pag est qp sile an veni
diuā ppter ingratitudinē ¶ Sequi. fac. c. a. ex. tol. q mu
vo. de. t. dix. il. be. vē. q. te. por. et. v. q. sux. Cu dns p
dicto mo disputaet cōn iudeos ipos vedarguendo. tur
mulier qda. q a sanctis di fuisse sta marulla famu
la bte marthe Extulit. vo. ex corde g stanc et alte pfe
rens laudem xi. con vituperia iudeoy et dixit. bea
ve. q. te. por. et. v. q. suxi. Et ste matre dm ex filio beati
ficat et laudat. qr ab ipo ei vent gra et gloria At ille
dixit gmendando fidem et g stanca mulieis et situ
alioy Ciuymo. be. q. a. v. de. et. tust. il. Quasi diceret
vē beata est. p no solu illa. p et ceteri oes sui beati q au
diut vm dei. corde credentes. et ope implentes Vn
Augs i libro de virginitate dicit Q bta maia feliciq
gcepit deu mente p fidem qp corpe per carnis assumpcoy
Et beda i o Dei genitrix maia bta qd. qr vbi incarna
ti mnstra facta est te poeat Gz beaior mde q eius
verbi ssp custos manebit in terra ff qt
Dicta ci pmoiis cigq; quē folio Dnica letaē

Abyt ihs trans mare galilee iohis 6
qd est tyberiadis: et sequ ba eū multi
tudo magna. qr videbant signa q faciebat ihs
sup hys qui infirmabant Subyt go in mote
ihs et sedebat ibi cū discipul suis Erat autē
ppxmu pasca dies festy iudeoy Cu sublevasset
ergo oculos ihs et vidisset qr multitudo maxima
venit ad eū dicit ad philippū Vnde ememus
panes ut manducet hy Hoc autē dicebat tentans eū.
spe eim sciebat quid esset facturus Respondit ei phi

ultra an
dnica p adiecty
q incipit

lippo. Ducentorum denariorum panes non sufficiunt eis
ut unusquisque modicum quid accipiat. Dicit ei unus
ex discipulis eius andreas fr. ejus simonis petri. Est puer
unus hic qui habet quinque panes hordeaceos et duos pisces.
sed hec quid inter tantos. Dixit ergo eis ihs. Facite ho
mines discubere. Erat autem fenum multum in loco. Discubu
erunt ergo viri numero qui quinque milia. Accepit ergo ihs
panes. et cum gratias egisset distribuit discumbentibus. Simi
et ex piscibus quantum volebant. Ut autem impleti sunt dixit
discipulis suis. Colligite quod superauerunt fragmenta ne
pereant. Collegerunt ergo et impleuerunt duodecim cophi
nos fragmentorum. ex quinque panibus hordeaceis. quod superfue
runt illis qui manducauerunt. Illi ergo homines cum uidis
sent quod fecerat signum dicebant. quia hic est uere propheta
qui venturus est in mundum. Sermo cix. de eodem.

Abyt i t ma ga q e ty et st e ml mg qr vi sig
q fa sf h q ip. Iudei quadam uice querebat
dnm interficere. Ex qua nondum erat hora et tempus sue pas
sionis. ideo recessit inde. Per hoc ds nos exm cedendi
ad tempus malitie humane dedit. Ubi dicit christus. Sic
iaculum cum in durum ceciderit cum multo impetu iacitur. cum
autem non habuerit aliquid obuians dissoluitur cito. Ymmisso et
quiescit. Ita si cum audacibus hominibus impetuose resistimus
sciunt magis. Si autem cesserimus de facili mollimus eorum
insania. Cessit i dns. Fluuio iudeorum et abyt trans ma ga
qd e ty. Illud mare dicit ny de ly est quidam lacus magnus.
per quem transit iordanis fluuius. et vocat mare
secundum modum loquendi iudeorum. quia dicunt magna congregacio
aquarum vocant mare. secundum genesim congregacio aquarum
vocauit maria. Et vocat mare galilee a ciuitate iuxta quod
transit. Et mare tyberiadis ex nomine ciuitatis edificate

m litoe Et se e mit mig Munda pm leom maliaos
volentes eu cape m sermoe vt phaiset Munda ex de
sideio addiscendi Munda ut samtate ēperet Munda
at ex curiositate volentes miracula q fiebat vide
idco subdi. qr vi sig q fa su hy q is f Sub go i mo
i. et se. i. eu dis. s. Et sic patz locq in quo factu e mi
raculu Consequent ecs describi tpb i quo factu est
tu subdi Erat at p pas di fes iu Illud fuit 2m pas
cale festu de quo hy eiag meoz fact Et i isto festo
pascali no fuit ihs in Ihrlm. qpius ~~em~~ lege seruan
uit tm i hac solemtate no fuit: qr illi q habebant
i iminias capitales erant exclusati a precepto. quo p
cipiebat oe masculinu apparē coza dno i solem
tate pascali. qlit fuit de xo. que iudei qrebat iter
fice Sic dit m de hy Et subdit postea Sic xo seruā
do lege ostendebat se esse vm hoiem de filys ysrahel
sdm carne. sic aliqn pter mtfedo obseruāna eius
ostendebat se esse sup lege Cu sub o i et vi qr mit
m ve ad e di ad ph vn em pa vt ma hy No queu
tangō ignoras qp deferet eis prin. p ut ex respo sioe
philippi cerciq fiat miraculu Et Cris reddit voez
quae magis philippu interogat dicens vt eu eruditet Na
si simpliciat factu fuisset miraculu no tm appareret
Nuc at cogit eu qsiti vt cerciq discat miraculi mag
nitudine Vn subdit hs at dixit tep e No qr ignorat
coz eius p ut sibi ostendet ppria tarditate qua ipe
discipulq i se prepe no valebat. et ut eu ceteris alys
ostendet quale adhuc fide hret Sic ecs gen 22 Tep
tauit ds abrahā vt eiq obedienia alys monstraet
Ipter qd sequi. ipe e sni qp es fac Nuia ignti deq

oia nouit ab eterno. Et mgntu ho habuit plenitudi
ne sic ab instanti geperois sic Pe phi. dn. de pa
n suff vt v mo qd ac Quasi dicat pauper sumo
tanta pecunia hre no possumo. et si hremo no suf
ficat ad coz ifectioz Philippo adhuc rudis erat et
tardo in fide No aspices ad xi virtute q de aq vi
nu fecit. et ad alia eius miracula Si enim cogitasse
quo ex aq vinu fecisset facilis intellexisse q et ex
lapidibo potuisse fecisse panes sufficientes illi Et si
credidisse q xo dns fuisse verb de sciuisse q ex nihi
lo creasset oia. et credidisset q potuisse et ere gnesi
bilia pro illi Et sic cotidie augmentat grana i terra
pectio. et inde cresit calamo et spica. et aliqn centu
grana. ita debuisse intellexisse q panes posset sic mul
tiplicare Ge dixit ei. v. ex. dis. e. an. fra sy pe Hic vide
melio dispositio fuisse. q in responsione sua vi hre respec
tu ad multiplicatioz panu. co mo quo factu e p helisteu
l ffe l Vii Cuig Estimo nonqd sine ea id ad eu dicat.
p q audiat signu qd helisteus de pambo ordeaceis fe
cerat Panit enim de 20 pambo 100 homes ascendit ugi i
aliqd excelsu. p ad summu venire no poterat Est hi. pm. v.
q. hi. n. pa or et du pps p hi qd st i ta. q si dicat si
cera multiplicarent sic helisteo fecit adhuc esset valde mo
diau in tanta multitudine Estimabat go q de pluribo
plura et de pauciozibo pauciora facturo esse. qui mira
cula faciebat: qd no est vm Andreas fuit melio dis
positio. q credidit q sic helisteo potuit multiplicare panes
vt de 20 abacet 100 viros q sic xo et posse multiplicare.
No tn adhuc fuit p fecto i fide. q tu cogitauit q de 20
pambo solu 100 viros pauit No intellexit q dns posse
de quibo tot milia pasce Et ideo subinxit Quid ad hi
i tan Di. ci. ih. fa. ho. dis. x faciet cos ordinate sede

ad gmedendu Grat. at. fe. m. i. lo. qd addit ad ostendend
qp loq erat apto ad sedend Dis. g°. vi. mno. qi. 5 mi. sdm
modu hebraicu sdu viri hic manant a 20 ans et sup
vt hic mu p° Mulies at et puuli tacent dat ny de ly
et theophily Illis at fit ad iussu aplor distribentibg
at. pa. et. nu. et. c. dis. x p discipulos distribui iussit dis
tribentibg Filr et ex pys q vo Notat nicolag de lyra
qxg aliqn fcit miracula i pando vt ostendet se 1a face
ppria virtute aliqn orando vt h. cu di et cu g egis
vt ostendet qp hia no fiebant ab eo p demones magica
arte vt pharisei dicebant Vt at. iplet. sc. dr ih dis.
s. col. q. sup fr. ne pe. col. g°. et iple p eo No casu
p ex diuina dispositone mpleti sicut p eophy pm nuz
p aplor vt per h° designaret qp fragmeta vor xi
per aplos per mudu parturent Illig°. ie h. e ve p
q ve i mu Cristy pmissio fuit in lege tacp pphcta
ceteris exellenor vt hic deut° 18 pphcta suscitabit vobis
Vno g° miraculo pdicto pplis gfessy e ipm esse illu pphe
ta de quo pdicta scptua loqui. et ita gfitebant eu vere
xm Et h° e qd dr I g°. h°. cu. vi. q. fe sig. alias non
auditu qp multiplicatio panu facta per helisei fuit
multu deficies ab 1a vt patz per pdicta. dic. h. e. ve p.
q. ve. e. i. mu. ad saluandu Alij at pphete solu venerit
i mudu ad denuciand istig aduentu

de passione ex vita ihu ad

Dnica iudica Johis octauo

IN 1° t dicebat ihs turbis iudeor et pncipibus
sacerdotu Quis ex vob arguet me de peccato.
Si veritate dico vob quare no creditis mi? Qui
est ex deo verba dei audit Propterea vos no audi
tis qr ex deo non estis Responderunt g° iudei
et dixerunt ei Nonne bene dicimg nos qr samari

tanus es tu et demonium habes. Respondit ihs
ego demonium non habeo, sed honorifico patrem me
um. et vos inhonorastis me. Ego autem non quero glo/
riam meam. est qui querat et iudicet. Amen amen
dico vobis si quis sermonem meum seruauerit mor/
te non videbit meternum. Dixerunt ergo iudei. Nunc cog
nouimus quia demonium habes. Abraham mortuus est
et ppete: et tu dicis si quis sermonem meum serua/
uerit non gustabit morte in eternum. Numquid tu maior
es patre nro abraham. qui mortuus est et ppete
mortui sunt. quem te ipm facis. Respondit ihs.
Si ego glorifico meipm gloria mea nichil est
est pater meus qui glorificat me. quem vos dicit
quia ds nr est. et vos non agnouistis eum. ego autem noui
eum. et si dixero quia non scio eum ero similis vobis mendax
Sed scio eum. et sermonem eius seruo. Abraham pater
vr exultauit ut videret diem meum. et vidit et gaui/
sus est. Dixerunt ergo iudei ad eum. Quinquagita
annos nondum habes et abraham vidisti. Dixit eis
ihs. Amen amen dico vobis antequam abraham fieret ego sum.
Tulerunt ergo lapides ut iacerent in eum. Ihs autem ab/
scondit se et exiuit de templo. Sermo eiusd de eod'

Quis ex vobis arguet me de pcto. Dns et saluator
nr sepe arguit iudeos sup hoc quia sibi non credide/
runt. et quia ex factis et vbis eius non agnouerunt eum esse
xm a deo pmissum. et nunc missum. Et quia potuisset apud
se cogitasse aut etiam dixisse quia non credimus hoc. hoc non est
ppter odium veritatis. sed est ppter mala vita tua. hoc ex
excludit et admonet. cum a principio euangelii dicit. Nunquid ex

vob. arguet. m de. pec. qsi dicit. si aliqd' pcm de me
sciis qd' possitis sup me ostende. pbatq; sm audire et
me rationabiliter expurgare. Grego. i om. Pensate fres
kim mansuetudinem dei. no dedignat ex voce ostende
se peccatore no esse. qui ex virtute diuinitatis potest
peccatores iustificare. Et qr potuisset iterum dixisse. Doct
na tua no est vera. ideo no credimus tibi. Ly. et exclu
dit eum dicit. Si veritate dico. q. n. cre. m. qi diceret
si no dico veritate ondite Ly. a argunte me de pcto. Et
qr nullus verum pt me accusare de pcto qr nullum inuenist
i me i to vita mea. Nec aliqs verum pt me accusare
de aliqua pta doctina. qr mchil falsi inuenist i oibus
verbis meis. et ideo qr no creditis m. Ly. est qr pplo odio
tent me mouerim. Mala enim affectio pritit iudicium
vris. et ideo iudicia et odium qd' genperiunt iudei contra m
ex Ly. qr arguebat pcta eorum. Ly. finit ca excecatoris et
obstinatoris eorum. Cum go defectus ex pte mei no sit. i stat
qr i vob sit defectus. Qui. em. ex. de. e. va. dei. audit.
Quilibet enim diligenter audit doctrina ad qua est affecti
onatus. et libenter audit loqa de eo qr diligit. Nonne
qr dur aliquid est ex deo. Uno. bm natu. et oibus creatu
ra est ex deo. qui est largitus ei esse. Alio. aliqa sunt
spectar ex deo per gratam. Vt qui in deum credunt et man
data eius seruant. Et de illis dicit dns. Qui ex. d. e. v. d. n.
no solum aure corporis. sed magis aure mentis. conando ut
intelligat et ope impleat. Et qr licet iudei fuerunt ex
deo bm natu. no in bm gratam. qr mandata eius no seruabant
propter hoc de eis dixit dns. Vos. verba. dei. no auditis.
qr. ex. d. n. es. Subdit enim i euang. Propterea. vos. n. au. x no
vcapitis nec creditis. nec etia intelligere curatis va dei de

ore meo. qr. ex. deo. no. estis. ꝑ m mmtacoz. qꝫ uis ꝑ m naz n
Grego. terribile est valde qd' subdi. Qui e. ex. d. v. d. a.
ff v. n. au. p. ex. d. n. es. Si cm ipe va dei audit qui
ex deo est. et audire va dei no pt quisqs ex ipo no est.
Interroget se vnusquisqs si va dei m aure cordis tel
ligit et capit. Vn ste celeste patria desiderat dns ueiam
iubet. carnis desideria g tei. mundi gloria detestat.
aliena no appete. ppria largi. Penset vnusquisqs si
hi vox m aure cordis sui ita qualuit. et qr ex deo sit
agnosat. Sunt nonulli q precepta dei nr aure cor
dis prape dignant. et sunt nonulli q hi qd cordis aure
percipiunt. ꝑ nullo ca metis desideio gplectunt. et sunt no
nulli q libenter va dei suscapiunt ita ut eaa m fletibo
gpungant. ꝑ post lacrimarum tempo ad mtate redeunt
hy pfecto va dei no audiunt. qui hi exercent m ope gte
nunt. Ex hys patet qꝫ de mtencoe greg. i om hodierna
est qꝫ diuersi diuersimode hnt st ad audiendum vi dei
Primi sunt q ipm nr aure cordis dignant au primi
dire. qr ita sunt terremis mersi et illecti vt no valeat
nr audire diuina. et tles ex deo no sunt. nr e multi de
cor salute sperando. qr p st no scitur. nr i libris legunt.
nr i sermombo audire volunt. quid bonu quid malu
et ideo a peris sibi cauere no pnt. Vn Cris si illo
math vi lucerna corpis tui e octs tuus. No pnus
est ex ipo vi dei auditu pfecto. Na qui audit. et stpm
replendit sepe. et alaus i gemisat. vt qnqs studeat et
proficiat. et studeat eaa adimple que didicit. q vo
nr qr peccauit agnosit. quo a peris recedet. ⁊. quo stipz
culpabit. ⁊. quo emendare conabit. Cu vo ex auditu
verbi dei qr peccauit agnouerit tunc primo corrige se

velle potest. Et dicit Rabanus. Si qs no vesat vo dei
ille no viuit. qr sicut corpus hymanum nullo viuit
sine terreno cibo. ita et aia viue no pt sine vo dei
Di sicut q et si audiunt vm dei aure corporis no tn
aure cordis. qr no conant intelligere et adiscere q dicitur
Nulla eim hynt delectacoz in eis. nr amore ad ea Vt
sint q sponte dormiunt in sermone Vel si vigilat
tur ad alia cor hynt Et isti no sunt ex deo. qr no audi
unt va dei vtilit et attente Vm eim dei no vagame
te s vollente audiendum est. et cu diligencia conandu
vt intelligat Quia dicit Augs i quod sermone et poi
i decretis 1 q 1 Quanta solliciudine observamus cu nos
corpis xi ministrat. vt michil de ipo de mambus ad t
ra cadat tanta solicitudine observemus ne vm dei qd
nos eroga du aliud cogitamus a loqm de puro corde
deperecat Qm no mius est reus q vm dei negligenter
audiet qm ic q corpis xi sua negligen in tra cade pmi
sit Vbi nonne qr vm dei attente et frequent audi
tu multos causat in hoc et magnos effectus bonos i
Na multos quertit ad fide sine q nulli est salus Et fi
deles docet ignoste mala. et cauete ea. et docet noste
bona. et amonet psice in eis. et ste coeste in gra et me
rito Et praedes amonet et ipungit ad penitenia et
quersiones. et tollit i eis oe pecm. et mortale et veni
ale Corpus vo xi qmuis augeat gram. no tn tollit cul
pa nisi venale. et si mortale tuit solu oblita Au
dire i vm dei frequent et cu diligen est hoi fructu
osius et magis nam ad salute sm pdicta qm sime
corpus dmitu. et se negligere diligente et vtile vi dei au
dicos Ex quo patet pma pe autoritatis. sic qr sic diligere

cauemus ne corpus xi de ore nro cadat ex negligencia:
sed diligenter caue debemus ne ex ultima negligencia
nra nichil de vo dei figat in corde ad emendacoem
nram Et si ho nunq audiret vm dei vel si aliquando
~~liquando~~ in ecclia audiret negligent. tunc ben predicta
negligit tota salute sua: qe quo audiret precepta dei.
et multa facienda nmo et cauenda Vmo vi salu
te sua obtenere: co qd obtenit non ad ho requisitu. et ho
est gue p tm Ho at vi grauepcm. si ho no ex
obtentu. ben ex negligencia permittet cadere corpus domini
de ore Ex quo patet 2m ps autoritatis ¶ Tertius sunt 3m
qui va dei cu delectacoe audiunt. et tunc intelligunt d.
et aliqn p amonicoes verbi dei monent ad oppucoes
usque ad lacrimas. et quapiu bonu propositu. ben audi
tu verbu et preceptu no tenant vtinc. ben stat post au
ditu vm quaerunt se ad fabulas. vel ad secularia facta.
aut ad priora pcta. et sic se priuat omn que audierat
Et nec ipsi sunt ex deo Vn dit grego de seminate
om Verba dei que aure capitis mente retinete. cibus
enim mentis est vm dei. et qi accepto cibo stomacho
languente reiiat qn audito sermo in ventre meoriae
no retinet. ben qui cibis alimeta no retinet ho qd secto vi
ta desperat Eterne go mortis periculu formidate. si
cibu quide sancte exhortacois accipitis. ben va vite x
alimeta iustice in meoria no retinetis Et ad retinendu
auditu verbu valde operet. ut homines no stati post
sermone ad fabulas se conferet. et ad alia vana et
secularia Ez posuis ut asalia munda cibu spiritale qd
susceperint illuminaret per diligente rmemoracione.
et ut duo vel tres a plures post factu sermoem queriret
et quilibet suas quas retinuit ipe a cetris insinuaet

sit eim no plu meorai poss dictor. ꝑ eia melig itelligẽ.
et tandẽ xo imitate operibꝰ imple'. vt docet cesario
i quada amonitoe sua. De lꝰ est habẽ i alio ꝑmoe
de cadẽ dnica. Verba xi quibꝰ dixit iudeis. Vos ex
d n est ꝓbant ipi reꝑbi. et de semetipis opibꝰ os
tendit. Vt dr ergo eis respondendo dicit. Nonne bnedi.
nos. qr. sa. ir. Omis homis iniquor no sacrii vobis
vnde modꝰ est. vt si ad gnicia gnertat. et ita iudei
no lntes qd vor xo vnderet ad gnicia si gnertit. ꝓpt'
qd subdi. Respo. ei iudei. Nonne bn. n. qr. sa. es. tu. et de.
lya. s. No ut dicat Nicolaꝰ de ln ꝓn tra x tribiis lya
bitabant gentiles. qui trslati fuerat a rege assirior
illuc. captiuatis inde x tribibꝰ. vt hic & rex xvn. Po
nebat tm cu iudeis aliqr. qr coluerit dnm qui ibi
lꝰ est coleret ydola. vt ibid dr. Nr capiebat oes libros
ve. tes. ꝑ tm 5 libros moysi. Qmis go dns fuit gne
iudeꝰ. et no samaitanꝰ. tm vocabat eu samaitanꝰ
tangꝰ vitꝰ iudeor dissoluente. vt sabbata. qadmodu
samaitani aliquos et no oes vitꝰ iudeor seruabant.
Et dicebant eu demonii lyre ꝓpt' miracula que faciebat.
q ipi magicis artibꝰ deputabat. Et est qr sepe cogitacoes
et secre cordiu suor dixit eis. Lꝰ dixerunt eu a demoe
lyabẽ. Eia align alta et subtilia loquebat q ipi no
intelligebat. ipm arrepticiu dicebant et insaniente
Attepta at tanta gtumelia adhuc mansuete vint
ihs et dixit eis. Ego. de. no. lya. ꝑ. lyo. pa. me. decla
rando eiꝰ virtute i miracul. et. vos. mihi onorat me.
Attribuendo de mei qd virtuti diuie attribuendi est. Ego.
glo. m. n. que. illa sꝫ mundana et iactuina sed vos
estimatis. Vt sic & glo m n q. x exaltacor mea no
quero nisi. qr an passior xꝰ quirebat abiector.

Est q' qui cit sp ds pr. qui post humiliacoz m cruce exaltat
eu. et dedit ei nome qd' est sup oe nome. Ad philipp 2
Et iudicat. sp ds pr de illi qui me honorat vindicta
faciendo de ipis. qd' factu e qn i vindicta mortis xi de
structa est ciuitas ihrlm et templu. et ppls ocisus est
p vonos Gregoz In hys vbis superbia nra confundit.
q si exagitata leuit' fuit attroaoz iniurias reddit
q' accepit. sant q pt. et q no pt facere minat. Sine
iuria suspicies dns no vasat. No gtumeliosa va
respondet. qui si eis illa dicentib responde volunt
demonii habet verii profecto dicet. qr nisi ipleti demo
nio tam puersa de deo loqui non possent Ex accepta
iuria est qd' verii erat dicere noluit Ex quo doctrm tu
a pxmus ex falsitate gtumelias accipimus coz est vera
mala tacamus. Ne mysteriu iuste correctionis in arma
vertamus furoris Amen amen. x fideliter dico vob. si qs
ser. me. ser Christi No solu per fide sed est per pura vita
Na fides sine opib mortua est. mor. n. vi. ict. Illa
sp que est eterna damnacio. Illa e vera mors. Alia at
que est separacio anie a corpore est solu emigracio queda
Dix. go. in. nuc. g. qr. de. ha. qi dicent prius optimaba
m. nuc at certi sumus tr hyre demonii. qr nulla fal
sitas a deo est. sed a dyalo Verbu at tum est aptu me
dacii Ad qd' p bandu adducit abraha mortiu esse.
et pplctas. qui in primoz dei seruauerit. qui e maioris
virtutis qm sermo tuus. et ideo patz qr flm e qd' tu dic
Si qs. ser. m. serua. n. vi. m. i. Ex quo patz qd derisi
bant in equoro. qr xp dicebat de morte spirituali. vpiat
intellexerit de morte corporali Et ideo gsequent derisi
querit ab eo pm Nuch tu ma es pa. n. a. q mor e.

n qui dicunt. No. 2m. Quic tempm. fac. qui dicunt manifest
est qp te iactas et ad vana gloria de te falsa dicis
Et qr m isto iponebat xo quo quaerebat vana gloria. et ideo
n illud po excludit dicens Si ego glo. m. a si quidem gloria
mea illa mundana non regulata veritate diuine ut vosm
ipomtis. gloria mea nihil est a sta Sz ita no est. qr
gloria mea est a deo patre. a quo nihil falsum a matu
n pte esse Et ho est qd dicat Est. pa. m. a glo. me. Per
miraculoz opacoz. et glorificauit in baptismo et i mo
te. et tpe passionis. cu vox facta fuit ad eum. et post pas
sione eum resuscitauit. et collocauit ad dexteram suam. Quic
n vos di. qr. ds. nr. e. per operum mmtacoz. p ho est flm.
qr no ognouistis eum p fide formata. i q ognistis dei filiaco
n per adoptoz. Vt dit ny de ly Ego at og. eum. ster filio
nat. hinis candem sciam cum eo Et si dix qr n sno eum eo
silis vob mendax a sic estis mendaces asserendo
vos eum nostre. cum tm eum no ognoscatis. ita esset mendax
si asseverem me eum ignorare. cum magnitudo habea no
tiam cum eo: et magnitudo ho eum clare videa. p sno eum
nio p dicto. et ster e ster. per qd docet qp vera ogni
co per opa demonstrat Deinde respondet ad primum
Quesierat eum primo irrisorie Si maior esset abraha
n Rndit qp sic Abra. pz. vr. ex. iut. vi. di. mi. Quia ab
ham desiderauit ognoscere tempog aduentus xi. qd e
videre ipm m spu. et pat qp e maior eo Ppter ho eum
qgmoz hanc desiderabat qr ab ipo bonum redemptis
n expectabat Vidit et gauisus est. qm ei dicebat. i scie
tuo bndicunt omes tribus tre Gen. 22 Et i oblacoe ysaac.
Ppter qd loqs ille dicitur est dns videt. vt ibid ho qr dns
fecit abraham vide occultum xi mysterium. Vt dit ny de ly

Conr hi arguunt dicentes. quia a. no. lxx. et ab vi. ad qui
dicerent hi est impossibile. qz ab abrahae morte fluxerunt circa duo milia annorum usque ad illud tempus Et
quinis dns no habuerit vltra xx annos. in ppter labores et
aerumnia. et alias vaticinacones ipsi salvator nostri habitas appare
bat longe maioris etatis qm esset Hydelv Ex mo loqm
di eorum apparet falsitas et calumnia. qz xp no dixit vidi
abraham sicut ipsi existimant. p eorum rio qz abraham videat
ipm Et qz eorum obiectio procedebat ex hi qz solum naz hu
manam in eo considerabant et ideo ondit se hre naz
divinam Dix. ci. ih. Amen. a. d. vo. am. ab. fi. c. sn. Sedm
Augm nonnulli dicit antqm abraham fiet. sic a. a. creatura q
messe preduat. et dicit ego sum. no dicit ego factus sum. qz eius
esse non cepit Nec dicit fui. qz preteritum tpus divinitas non hz.
p ipse esse Et qz indeterminatis xi non poterat qdiu rem
loquendo. ideo condixerunt corporalis pstquendo. et ideo
subdit Tu. la. ut. ia. i. e. tanqm i blasphemum ihs at
ab. se. qz. divinitatem vtute se reddidit eis invisibile. et ex de.
te. per medium eorum pgens. suis in disapuit mast vist
qz cum stetisset sunt Et p m alquinum fugit qz nondum
venit hora passionis eius. et est qz ipse non elegerat hi
genus mortis Gregor Cur abscondit se redemptor mundi
Dicit qz hi exo nolo hi loqui. ut etiam tu resiste possumus
ira supbientem humilis declinemus Un per pauca di
date locum ire Mita humilitate ira proximi ferre debeat
ppendat hio. si furorem iracundiam abscondes se declina
vit ds. Neq; se con acceptas iniurias erigat.
Neq; quicquam quicquid reddat mutacone dei

Et Cū appmquasset dmīca in palmis Euāgē Matth. 21
ihs iherosolimis. et venisset bethphage. ad montē
olivetī tūc misit duos discipulos dicēs eis. Ite in
castellū qd' contra vos est. et statim inuenietis asinā alli
gata et pullū cū ea. solvite et adducite mihi Et si qs
vobis aliquid dixerit. dicite qr dns his opus habet.
et gestim dimittet eos Hoc autē totū factū est. vt
adimpleret qd' dictū est per ꝓphetā dicentē Dicite
filie syon ecce rex tuus venit tibi mansuetus. sedens
sup asinā et pullū filiū subiugalis Euntes autē
discipuli fecerūt sicut preceperat illis ihs. et adduxerūt
asinā et pullū. et imposuerūt sup eos vestimenta
sua. et eū desuper sedere fecerūt Plurima autē tur
ba straverūt vestimenta sua i via Alij autē cedebant
ramos de arboribus et sternebant i via Turbe
autē que precedebant et que sequebantur clamabant
dicentes Osanna filio dauid. benedictus qui venit in
nomine dni. Sermo eiusdē de eodem Osanna altissimis
Quia ihs ihēs et ve bet ad mō oli Solet
reges bellū mittere pro acquirendo multū se prin
m gloria regia ostentare Sic saluator nr ad locū
passionis vbi bellū contra diabolū erat ingressurus ac
cedens. honorē regalē hodie ostentauit. in eo qr equitan
do incessit qui alias pedibus ambulare consuevit.
Et qr turbarū acclamantū pro mō honorari voluit occ
rentū sibi cū floribus et palmis et vestimenta sua
i via qua incedebat prosternentū atq; clamantū. Osa
na filio dauid. rex ysrahel. benedictus qui venit i nomine
dni Qd' totū fieri voluit ad confortandos discipulos
et alios credentū. qui paulo post erant visuri ipsum

ignominia Et de hoc est prius euangelium in quo dicit in
principio Cum appropinquasset ihs Ubi sciendum quod sicut legitur iohis
xii Ante sex dies pasche et ante die palmarum sabbato
xp erat bethanie quod erat castrum marie magdalene
et marte distans a ihcosolimis stadijs 15 Ubi fecerunt xo cenam Et marta ministrabat Lazarus vero erat
vnus ex discumbentibus qui ut aut augustinus de verbis dni cum
ceteris interrogantibus loca penarum et sedes infernorum di
ligenti narratione indicauit ita ut inferi longis temporibus
ignorati tandem inuenerunt peditorem lazarum Maria vero
aperuit pixidem de alabastro vngenti nardi pistici
pretiosi et vnxit caput et pedes dni Conuenerunt at
bethania multi non tantum propter ihm sed ut viderent laza
rum resuscitatum Sequenti vero die sicut est hodie mane facto
de bethania xp recessit vt veniret iherusalem Et cum ap
propinquasset iheru et ve beth quae erat vicus sacerdotum
distans a bethania fere vno milliari ad monte oliuet
in cuius descensu sita est dicta villa tunc mi dni dis qui
fuerunt petrus et philippus vt dicit ambro et hylarius
et magistri in hystorijs di e i i cas q cum vos e x ad iherm
que erat sita ad radices alterius montis sion et sta
i a ista asina fuit ad portam ciuitatis deputata vsui
pauperum qui propria iumenta non habebant Cum aliquis
fuisset oratum in ea dabat ei pabulum Et pul cum ca. q
cum ea nutriebat ad site opus Sic quod adhuc ne ho se vt
dicit marci xi Sol et ad m et si q v a dix. qui phibes
solue a mquires ad quid a pro quo di quando hys o hz
et q di e Dicat Cris quod virtus xi mouit mtus asme cis
todes vt mox ad verbum eorum darent quinus eis ignotum
hor a to fac e ut ad quod cant dic p p zacharie ix
Di fy sy ꝛc Secum glo Hinc facto adhibet testimonium
ypherie ut appareat quod ora sunt impleta q de xo erat

scripta Et scribe et phariseii cecati malicia non intellexerunt
quae legerant Dic filie Sion habitatoribus ciuitatis iherusalem
quae sita est sub castro montis Sion In iohanne dicitur
Noli timere filie Sion quod expositum beatum Augustinum noli timere iherusalem
beatus agnoscit eum qui a te laudatur et noli trepidare eum patiendum
quia ille sanguis fundendus per quem tuum delictum deleatur
et vita redimatur Vel beatum Cris Consueuerunt homines ti
mere reges uenientes propter nouitates bellorum et exactiones
atque iniusta gauamina Et noli timere iherusalem quia iste rex ue
nientes non est talis beatus mansuetus et humilis non in multitudine
exercitus ingrediens et equorum beatus tuus humili turba asinum
insidens Et ait dicite filie sion ecce ihesus ait et ad asinum et pullum et
ipse sic ueniens et de se fecit Haec fuit reuerentia quam
discipuli eius exhibuerunt quia non permiserunt eum equitare
super nudo asino sed ei loco stellae uestimenta supposuerunt
Plus ait et stratum uestimenta in uia ne sub pedibus asini ne
offenderent ad lapidem aut calcaret supinus a caderet
in fouea Vel potius hoc totum importabat reuerentiam eius ex
hibendam Alius ait et ramos de arboribus et sternebant in uia quod erat
alacritatis et gaudii signum Vt dicit iheronimus Et sublimius iohannes
exprimit quia isti qui procedebant ei obuiam tenebant ra
mos de palmis et est notandum quod de omni genere arborum pulchrius
et praecipue oliuarum Vnde ecclesia cantat Pueri hebreorum tol
lentes ramos oliuarum ac Cantat ecclesia de floribus et palmis
Occurrit turbae cum floribus et palmis In illa enim calida
regione tunc arbores florent ideo est credibile quod pulchrio
ores frondes cum floribus suis candebant Vel etiam flo
res alios de terra carpebant pro amenitate et iocunditate
ostendenda Et in iohanne scribitur quod ei obuiam processerunt
cum ramis palmarum Cum enim iam esset in descensu montis
oliueti auditum est iherosolimis de aduentu eius et tunc turba
multa quae uenerat ad diem festum processit ei obuiam cum floribus

et ramis palmarum qz audierunt miraculum de lazari
resuscitacione Multa aut turba qmitabat de betha
nia veniendo et omnes sit sibi obuiantes et qmitan
ferunt sibi reuerencia Cur at q p et q sic Cum enim ob
uiantes ad xm puenissent facta reuencia presserunt
eu alius sequentibus Et xs erat i medio Clamabat
cum voce magna et iocunda osa fi d x turbe dice
bant filio dauid osanna x obsecro salua Vel sic
O fili dauid osanna x obsecro salua Et postea gutebat
adunice sermos Bn q ve i no do Et est laus supta
ex psalmo ||| Vbi sic di O dne saluum me fac Et
in hebreo ana adonay. O dne bn psperae bndictus q
venit i noie dni Et est sensus ꝑm glosa Bndictus x glo
riosus sit qui venit i mundum per carnis assumptos et ho
i noie dni x patris eum glorificantis Sic ꝑm marcum
turbe adhuc adunxerunt secunda laude dicentes Bndictum
regnum patris nri dauid. q d bndictum sit regnum patris
nri dauid qd restituitur est nunc in aduentu tuo Sic ꝑm
lucam tertia laude addiderunt dicentes Pax de celis et
gloria in excelsis Et iterum quertentes va ad xm dix
erunt O sana i altissimis. qz no querimus salute ter
rena ꝑ celeste Sic sdm iohanem addiderunt Bndictus
rex ysrahel qui venit i noie dni. Et sic reperunt eum
in regem. f

Explicunt sermones hyemales venerabilis mgri nicolai
de dinckelspoel. incipiunt ꝑmones eiusdem de tpe estiuali
et primo de sancto paschali festo Mari vltio

Mane Maria magdalena et maria iacobi
et salome emerunt aromata vt venientes un
gerent ihm Et valde mane vna sabbatorum ve
nunt ad monumentum orto iam sole Et dicebant
ad inuicem Quis reuoluet nob lapidem ab hostio

monumēti. Et respicientes viderūt revolutū
lapidem. erat quippe magnus valde Et introe
untes i monumentū viderūt iuvenē sedentē
in dexteris cooperti stola candida et obstupu
erūt Qui dicit illis nolite expavescere. Jesum
nazarenum quaeritis crucifixū surrexit nō est
hic Ecce locus ubi posuerūt eū Sed ite dicite
discipulis eius et petro. qr praecedet vos in gali
leā ibi eū videbitis sicut dixit vobis Sermo eiusdem

Maria magdalē et maria iacobi et salome aromata vt venientes
illum Maria vltō Maria magdalē et maria
iacobi minoris mater. q fuit cleophe filia et vxor
alphei / et maria salome filia. vxor zebedei et mater
iacobi maioris et iohannis euangeliste. emerūt aromata
vt venientes ad monumētū vngerent corpus dni ihu.
qd de cruce depositū viderūt in sepulchro repōmi Cū
eū dnus in cruce penderet voce magna clamabat dicens
Deus meus deus meus vt quid dereliquisti me / qd nō ita intel
ligendū est q tūc diuinitas ita dmm sēit humanitatē q
fuit ab ea separata Sed sic intelligi q diuinitas i xo nō
defendit humanitatē in passione plus q̄ si ei nō fuit
vnita Qui eū tā dira patebat morte ac si ho solu
fuit et nō deus vt pat per magrum de trinitate Et ho
videntes fideles dicte mulieres dubitabat de eius di
uinitate. putantes ipm purū fuisse hominem et nō deum
nec ita ē surrectūrū a mortuis ꝑ solū in finali
iudicio cū ceteris surrecturū Sic ꝯo denote ī mulie
res nondum vera fide habebat de xi diuinitate et eius
celeri ē surrectione / et ideo euertentes a tumulo post
xi sepultura et xi clausura ici quē vnū dilexerat.
mortuo et sepulto adhuc humanitatis officia exhi

bē volentes corpus suū qui puri hoīs vngē disponebat
more iudeorū qui talia de funeris exhibebant Et ppt
hoc ut dicit glo. statim sepulto dnō in pascne q diu
licuit opari sz usq ad solis occasū vngenta paraue
runt. vt lucas tangit Et q ppt brevitatē temporis eo
q imminebat vacatio sabbati in quo tlia nō licuit op
ari. ymo nec cibos coquē explē nō potuerunt. et sm
mandatū in sabbato a vespa usq ad vespa siluerunt
. quieuerunt. Mox at sabbato transacto sz oriente
sole vt operandi licentia redijt festinauerunt emere
plura aromata vt hic dicit marcus Vt venientes mane
sequenti diei vngerent ihm Vbi doctrinā q magni me
riti sunt pietatis opa apud dnm Iste enim mulieres
licet de dno ihu nondum perfecta fide habuerunt. tm opus
pietatis sibi vt mortuo impendere volentes meruerū
videre nō solū angelos qd de nullo aptorū legitur fac
tum. sz etiam presente fuerunt que sacro referente euangelio
viderunt mortis triumphatorem xpm dnm Per hoc
etiam q iste mulieres sm legis mandatum per sabba
tum siluerunt doctrinā q etiam in bonis opibus nō debemus
procedere ad libitum nrm regula diuine legis pretermissa
sz omia ordinate fieri debemus sm legem dei Nō etiam
de uno illarum mulierum q fuerunt plures q tres. vt ta
lucas dicit q cum eis fuit iohanna vxor cuspi procuratoris
herodis. que xo crediderat. et alie q de galilea venerant
cum ihu ministrantes ei Marcus autem alias tantum solum tres
nominat. qr ipe sic quemlibet in nomine ita singulare de
nomen habebant ad xm Matheus solum nominat duas sz
mariam magdalenam et alteram mariam. nō tm negat ali
as ibi fuisse Sz iohannes dicit q maria magdalena
venit ad monumentum oibus tantum Maria ut dicit augustinus
licet ipa sola nō venerit. tm ppter feruentem amorem iohis

ca sola notat. et ex eadem ratione omes euangeliste ca notant
Et valde mane vna sab. r prima die septimane q nunc
est dies dnica Sabbatum aliqn capi pro septimana.
sicut luc xv Jejuno bis in sabbato Et vna accipi. sep/
tuam pro prima Vnde gen p° effectu est mane et vespe dies
vnus. r primus Venerit ad mo or ia sol Vbi dicit
Augs. i de concordia euangelistar/ q illud non est sic intelligendum
q mulieres cum venerunt ad monumentum q tunc fuit sol ori/
entalit' ortus sup emisperium nrm seu sup terra ita ut
possent videri corpus sol. p venerunt cum celum expte oriens
incepit albescere qd fit cum sol appinquat ad orizonte. q
tunc emisperium superius et aeris superiore pte illuminat
manentibus adhuc tenebris sup terra Et ideo dicit Joh
q venerunt cum adhuc tenebre essent. q appinquante so/
le ad ortum aliq tenebrarum reliquie sunt adhuc sup
terram et tanto minores quanto magis oritur lux Lyor
ens vult lucas dicens q venerunt diluculo Nd' secdm
ieronym est medium inter tenebras noctis et diei claritatem
Et Lyr ens vult hi marcus dicens Et valde mane

Solet qri an maria mr dni cum ceteris mulieribus
venerit ad sepulchr/ et an ut alie aromata preparaverit
Sed q Lyr i nullo euangelistarum legitur Pie tn credit
q nulla aromata paraverit nec cum alias venerit ad mo/
numentum Ad ungendum ihm/ q firmissima fide scie
bat id sanctissimum corpus aromatibus non indigere. eo
q i sepulchro non putrescere. q deitati unitum fuit
et celerit resurrectura Vel forte ideo non venit ad
sepulchr/. q ceteris ia eunctibus ad sepulchr/ filius eius
resurgens a mortuis ei ia apparuit. et ca de sua
resurrectione letificavit Pie enim credit q ei st primo
manifestaverit ca m Lyr pre oribus honorando. q ipsa
pre ceteris i morte sua maroti doloe profusa fuit.

Secdo qz sup oes alios homines maiori fulgebat virtute et amig eu amabat. No. qz mr oes qui ad erat
in ihrlm in solo eig sanctosancto virginali corde firma et igcussa mansit fides de diuitate xi. ipis eim
ecc discipuli dubitantibg in passione et morte ipa
nullu dubitacois motu habuit. Sed ut vlt Augustus
i de quis no et ve tcs. ipa tur admirata fuit et qamo
stupefacta de ho qp verg ds et ho ta ignominiose tractaba. Quarto qz ipa sup oes alios homines eu maiori
desiderio expectabat eig resurrectiom. Dignu go videt
ut q ipm natu primo latria adorauit ecc primo
respiceret regressu ab inferis ut sic eig daret finis
singulibg cordis doloris gladig profoxauit. Considerandg est illaru mulieru feruens amor ad xm. Nicus
eim io sepli et nicodemg sepeliuerut dmn cu aromatibg.
sic scribi i euagelio. qp nicodemg attulit mixtura mirre et aloes qi libras centu. Et iste mulieres adhuc
amplius voluerunt vnge. et ho venit ex amoris magnitudine. Condicio eim vei amantis est ut magis eligat
ipe ipsu obsequiu amato ipendere qp qp alig impendat
Ihs nalis horrile est videre mortuu et pitractare illu i
monumento. p amor i istis mulieribg vicit fragilitate ne. Ihs no retraxit eos suspicio fetoris mortui
corporis. Nec cogitabat puric qp ta magnu erat
saxu ad monumetu aduolutu. Nec timebat ad sepulchru positos custodes. Hoc tm fecit feruens amor
ad xm ut de illi nichil cogitaret. Aut si cogitabat
de reuolucione lapidis tur amor ita i eis spe erigebat ut non desisteret. Amor eim amante facit bone
spei. ut nichil reputet i possile. p credit oia pata
que amoris desiderio suffragantur. Ho. Et dix ad
mi q re no la ab ho mo? Viderant eim i sepul

¶ Et g̃ volentes introire ad corpꝰ dñi angelꝰ dixerunt venite do
Ms re no la ab hos mo Et re vi re la quē ipe nō poterat vno sumpsse
o vide

tura dñi q̃ magnꝰ lapis aduolueb̃at ad hostiū
monumēti. quē sciebant se nō posse ēuolue. q̃ erat
magnꝰ valde Ex angelꝰ dñi descendit de cēl et ē
uoluit lapidē. vt dicit math Et vt dicit glō bede
Reuoluit nō ut egressuro ianuas aperiat s̄ ut egres
sui eiꝰ ia factū pandat. qui cū mortat clauso vētis
vtrō nascendo potuit mūdū introire ipe ia ī mortat
de clauso sepulchro exire potuit resurgendo Et aug
dicit q̃ clauso manēte tumulo xꝰ exiuit. subtilitatis
dote collata suo corpori glorioso Moralit' iste la
pis designat penitentiae pondꝰ. ad qd' inuitetes ad deū
querti eū ipsi eum timē inuitant ne possint inchoa
ta penitentia q̃ sumac̄ Ideo dicūt ī gemiscentes.
Mus re no la ab ho mo x a corde ī quo xꝰ deside
rat sepeliri. s̄ non debent diffidē nr retrorede sed
prede' eū hys mulieribꝰ et videbūt eiꝰ lapidē ēuo
lutū Descendit aut angelꝰ dñi de cēlo x gra spiritus
q̃ lapidē ēmouebit. q̃ totū pondꝰ prius subleuabit
ipe enim dñs ait math xi Iugū enim meū suaue est et
onus meū leue Et pū 21 dr Equus paratur ad diem
belli dñs aut salutē dabit Et Bnh Subito prede
ti de umbra ad sole de otio ad laborē graue videt
se qd' inuitit s̄ postq̃ ab hys dissuesce et alia pau
lisp assuesce cepit usus tollet difficultate. et iuenit
facile qd' ipossibile esse putabat Pro sequentibꝰ
nota q̃ monumētū dñi fuit domꝰ rotunda. de subia
cente petra exsa. tanti ambitꝰ ut dicit remigiꝰ. vt
vix decē caperet hoies. et tante altitudis vt exercitꝰ
existens ī pauimēto vix posset culme attingē Ab
oriente habebat introitū. cui magnus lapis sup
positꝰ erat pro hostio Ad dextera ingredientū et a pte

moralit

& nō de fō sepulchri dñi.

aquilonari erat excisu sepulchr/ de cade petra septe pe/
dū in longitudine. tribus palmis alius retro pauimēto
eminēs ꝑm magrm hystoriarū qi sarthophagū supo/
situ pauimēto Vel i ipo pariete loculus facta erat
sic sit i muris domor/ ad ponendū vasilia. q patu/
lū nō desuper ꝑ a late vsq meridie erat Vn corpus
dm iferebat Introeuntes ꝙ mulieres i monumentū
v i domūculā ia de petra exasam/m qua fuit lor dmi
corporis Na ante hostiū domūcule positus fuit iste
lapis magnus Videt iuuene v angelū i for iuuenili
sedente ad dexterā v ad dextera ingrediēciū Vbi erat
loculus sepulchri ex late aq̄lonari Vel sedebat ad
meridiana pte loi vbi positū fuit corpus dm Sd ꝑm
beda supinū iacēs caput habuit ad occidente et dex/
teri latus nāe erat hre ad austrū. ad quā pte loci
li sedit angelus. Coo sto ca v veste candida. et ob ppt'
volucrū lapidis. et ppt' vacuitate sepulchri. ar
ppt' apparicōs angeli i forma iueis et ppt' gdiū
loi qui distabat a ciuitate. et circa eu pumebant
rei Diuerset aliqs mat dit qꝙ angelus sedeū sup
lapide vuolutu Marcus dit qꝙ i troeuntes viderūt eu
mt monumētū Lucas vō dit qꝙ steterūt uiri illas
duo viri v angeli i for virili. et i veste fulgenti Joh
vō dicit qꝙ maria magdalena vidit duos angelos se
dentes vnū ad caput alū ad pedes vbi positū erat
corpus dm ihu ꝑ Joh dit qꝙ dns apparuit marie
magdalene flenti circa sepulchr Ez math dit i pluali
qꝙ occurrerūt mulieribus currentibus nuntiare discipul. q vi
derat et q audierat Et sic possūt alii videri qꝙ eua te
mt se non gordent ꝑ Ro gordantia nō hystoria
resurrectionis ꝑm magrm hystoriarū et symone

de cassia. et alios. Ita mulieres venerunt ad sepulchrum
inuenerunt lapidem reuolutum ab hostio monumenti. et
domunculam exiuit in petra. nisi quia domuncula fuit
locus dominici corporis. Vt predixi. Et viderunt angelum se
dentem super lapidem. de quo loquitur matheus. Qui ange
lus cum post cetera uerba dixisset eis. Venite et videte lo
cum &c. Ipse introierunt domunculam. et an latus dexterum
seu meridionale parte loculi dominici. Viderunt sedentem
angelum cooperatum stola candida. de quo lucas loquitur
marcus. Qui post alia uerba dixit eis. Ecce locus ubi
posuerunt eum. Et cum mente consternate essent et stu
pefacte seu contrubate. de hoc quod corpus dominicum non inuenerunt.
Tunc ut dicit lucas duo uiri. id est angeli. in ueste et habitu
uili. steterunt iuxta eas in habitu fulgenti. et dice
bant ad eas. Quid queritis? Viuentem cum mortuis? no
est hic. surrexit: recordamini qualiter locutus est uobis.
Ipse at mulieres post hec uadentes exierunt cito de monumento
cum timore et gaudio magno. nuntiare discipulis. et
aliis omnibus. Et apli non crediderunt illi. Imo uisa sit
illa uerba illa mulierum qui deliramenta. Maria uero mag
dalene quam amabat ardenter. ardenterrime amatori
bus ex discipulis locuta est. petro scilicet et iohanni dicens.
Vt habetur iohannis 20. Tulerunt dominum meum et nescio ubi posu
erunt eum. Petrus igitur et iohannes currebat ad monumen
tum. et mulieres iterum cum eis uenerant fuerant. credentes se
aliquid certum cum aplis posse inuenire. Et cum inuenisset
preter id quod uiderat inuenerunt. illi duobus aplis reue
rentibus. et ipse parum recesserunt. lento tamen pede pre
tristitia gradientes. preter maria magdalena. quam
amoris catena ligabat. ne absteteret a sepulchro.
Sed stabat ad monumentum foris plorans. et dum flet

hic addidi quia monstrasse
uero gerentibus et suffitet
quia tres mulieres fuerunt quia angelus at dominum descendit
de celo et accedens reuoluit
lapidem et sedit super eum
erat at aspectus eius sicut
fulgur et uestimenta eius
candida sicut nix. Pti
moe at extiti sunt custo
des et facti sunt ueluti
mortui. Respondens at
angelus dixit mulieribus
Nolite timere uos scio
enim quia ihesum qui crucifixus
est quem uidetis non est hic surrexit
sicut dixit

cum adhuc in galilea
essent dixit quia oportet filium
hominis tradi in manus hominum
peccatorum et crucifigi et tertia
die resurgere Et ecce
date sunt omnes eis

+ dicit illi Quia tulerunt
dnm meum et nescio
ubi posuerit eum

// Nō sciebat q̃ ihs
est Dicit ei ihs
Mulier q̃d ploras
quē queris ⁊ illa

o.o. dicens putabam q̃d
di mgr dicit ei ihs
Noli me tangere No
dn cum ascendi ad
patrem meum Vade
at ad fres meos
et dic eis ascendo
ad patrem meum et
pa vestr deum me
et d vestr

A dicit auctē

/ Hic aut eis ihs No
lite timere Ite nūcia
te fribus meis vt
eat in galilea ibi
me videbunt Nue
rūt abisset Ecce
q̃da de custodibus
venerūt in ciuitate
et nūciauerūt pri
cipibus sacerdotum
omia q̃ facta fuerat
Et congregati cum
seniorib⁹ consilio
acepto pecunia
copiosa dederunt
militib⁹ dicentib⁹

mutauit se. et prospexit in monumentū. et vidit
duos angelos in albis sedentes Vnum ad caput
et alium ad pedes. vbi positum erat corpus ihu. q̃
dixerunt ei Mulier quid ploras. Dicit Post auertēs
vultum ab angelis conuersa retrorsum. vidit ihum sta
nte. credens eum ortulanum dicebat ei Dne si tu
sustulisti eum dicito mihi vbi posuisti eum Et ego tolla
eum Quia eum dns appellio nomine nominauit. statim eum cognō
uit Et vt solita fuit ad pedes dni apprehendit vt
tangeret. Cui ihs ait ut in iohe hic Post q̃ vad
ab oculis eius disparuit. et ipsa de resurrectione credu
la et iocunda. statim relicto sepulchro festinabat
ad aplos. ut iussa dni et mgri sui perficeret Et
reuertendo a sepulchro. suas q̃ socias in itinere inter
sepulchrum et ihrlm q̃ seruatas ait. lento gra
dientes vestigio adiuenit. et eis quo dnm viderunt
nūciauit Et cum sit vsq̃ ihrlm ambularet. obuiauit
eis ihs. et tenuerunt pedes eius. et eum adorauerunt. /
Et de ista apparitione loquitur math Sic q̃ sancte mu
lieres bis venerunt ad monumentum ipo mane pasce.
et bis venerunt ad aplos. et in p̃o aditu viderunt
angelum sedentem super lapidem reuolutum. de q̃o loquitur
math Ro. intrauerunt domunculam viderunt iuuenem sedentem
in dextris Vt dicit Marcus Et stans post ho. vide
runt duos iuuenes se stantes intra sepulchrum Vt dicit
lucas Et tunc venerunt ad aplos vt dicit lucas. De
inde cum reuersi fuissent ad sepulchrum cum petro et
iohane Vidit maria magdalena duos sedentes.
Vnum ad caput et. et vidit dnm in orto Et de istis
visionib⁹ loquitur ioh Nunc festinas cum q̃ sociis

dicte discipuli eius venerunt nocte et furati sunt eum nobis
dormientib⁹ Et si ho auditum fuerit a preside nos suadebimus ei et securos
vos faciemus Et illi acepta pecunia fecerunt sicut edocti erant Et diuulgatum
est verbum istud apud iudeos vsq̃ in hodiernum die

suas i via. et tunc iterum apparuit eis dns. Et
de ista visione loquit mathe. Et tunc secundario
venerunt ad apostolos: qr i primo adventu nunquam erunt
eis visiones angelorum: ꝑ i 2o resurrectionem dni. et appari
tiones eis factas retulerunt. Sic patet q licet
inter euangelistas ꝑa facie apparere possent aliqua
diuersitas tn i veritate nulla est inter eos discor
dia. ꝑ qd vnus omittit alter supplet. et quilibet
veritate dicit. et omes sunt perfecta et ꝓpleta. Qui
diat. illi. nolite expauescere. Ar si diat ꝑm gregorium. o
pauceat illi q no amat adventum superiorum ciuium.
vos at nolite timere mea presentia. qr vrm videlicet
gentem videtis. Ihm. q. na. ern. sur. no. e. hic
est per presentiam carnis vt ait gregorius. q nusqm de est
per presentiam maiestatis. Ecce. lo. v. po. e. Quasi dicat
si m no credit vacuo credatis sepulchro. Propter
hoc cum volui lapidem. no ut ipe exiret. ꝑ ut vos
ostenderet locum corporis vacuatum. Et no q age
lus voles nunciare mulieribus resurrectionem dni. prius sit eis
passionem dicens. Ihm. q. na. ern. Et p hoc significauit
nobis. q int gaudia resurrectionis. debemus memoriam
amaritudinem passionis xi. Propter hoc ecce hodie dis
cipuli obtulerunt parte piscis assi et fauum mellis. Ma
per fauum mellis intelligimus resurrectionis dulcedinem.
et per piscem assum xm in cruce passum. q sit quomodo
debemus. no solum cogitando. ꝑ opere imitando vtrumque.
Primo passionem per aliquale corporis maceratio et
castigatio et patientiam. et per alias virtutes nos
m xi passione ostensas. 2o resurrectionem qr dns
surrexit a morte ad vitam corporis. si ita speramus

nos surrexisse per penitentiam. a morte prim. ad vi
tam iustitie. gaudeamus/et cogitemus. qd dns surrex
it ad vitam immortalem. ita et nos caute ambulemus.
ne relabamur. ne nos deterius contingat ¶ Gz. ito di. n
dis. e. et. pe. c. ¶ eos. qd indignum se iudicabat dis n
cipulatu. eo qd negauit magrm. ß prima pterita
no nocet. qm no placet Et grego dr Angelus
petrum vocat ex noie. ne desperet ex negatione ¶ qz n
p. vos. i. ga. i. cu. vi. s. d. vo. sq. i mnete pas n
sionis sue tpe math. 26 Grego. o bn de redep
tore nro di. precedet vos. galilea Galilea nacq. fac
ta transmigratio interpretatur Saluator cum nr ia
a passione ad resurrectionem. a morte ad vitam. a pe
na ad gloriam transmigrauit Et post resurrectionem
a discipulis in galilea videt. qz et nos resurrectionis
eius gloriam post leti videbimus. si mo a viciis ad
virtutum celsitudinem transmigrauerimus. ¶ Et nondum
qd ex euangeliis colligitur. qd dns pter alias appari
ones postea factas. et pter istas de quibus eua
geliste no loquuntur. hodierna die quinquies apparuit.
ad fidem sua roborandam. in cordibus fidelium suorum
¶ Ma po maie magdalene. cum ipsa ad monumentum 1
fleret. et corpus ex inimicorum venerationis inde sub
latum credet. dns sub ortulani specie apparuit. q
tn ex qualitate voris sue ve agnouit. qd erat ihs
nazareng. idem tamen qui a iudeis crucifixus
fuit. et qui ipam a septem demoniis liberauit.
¶ Po mulieribus q audito angelorum testimonio. q
no solum verbo q solante. ß etiam habitu fulgente 2
gloria triumphantis a mnauerunt. cum de sepulchro

Li vetani gordiani

seqm de ap
parinombus
xi

resurrexerant se ondit. et eas de sua resurrectione
3 letificauit ¶ 3° petro. propter abnegacoz singu-
2 lariter tristi et mesto dns se manifestauit ¶ 4°
discipul in emaus euntibz. et de ipo loquentibz
dns se quexit. et cu eis mitrans in cena recubuit.
Vbi ex quoda mo specuali i fractione panis. que
antea cu discipul suis manducas exercere solebat
5 apti sunt ipoz oculi. et ipm ggnouerunt ¶ 5to
ad discipulos ggregatos. in credendo tardos. clau-
sis ianuis submituit De quoz tarda credulitate
aut gregorio i o zi super euang ¶ Q resurrectioz dni
ad tarde crediderunt. no tam illoz infirmitas q
nra vt ita dicam futura firmitas fuit Ppa nacz
resurrectio dni dubitantibz per multa argumenta
mostrata est. q dii legentes agnoscimz. quid ad
q de illoz dubitatione solidam ¶ Et no q i eua°
no legi q post pmu die eis apparuerit n quinques. de hys i monotheste
6 vt dicit augs i de concordia euangelistarz ¶ Sexta em
fuit i octaua die Vbi vidit eu thomas 1° ad
8 mare tyberiadis 8° i monte galilee. Q ipis ques-
10 tentibz vt dicit marcz Dena i ascensione i monte
oliueti ¶ Qz no sunt oia septa vt ioh fate ¶ Crebra
em erat cu eis qusacio an ascensioz. et 4° ad g spe-
lacoz eoz ¶ In galilea vo no cla nr set a bis tm
p eu multa potestate onsioz sui fecerit. plures se eis
vnu post passioz sua i multis argumentis et sig-
nis. vt lucas testat in actibz ¶ Pter qd et apls
pe ad coz 15 dicit q visus est plusq quingentis
fribz sil. deinde visus est iacobo De qbz apparicio

90 nibꝰ in euang⁹ nō habet ¶ Cum apparuisset xi
queri Quare xꝰ nō gtinue quersatꝰ est cū discipulis
suis post r̄surrectiōz? Illud cū fuisse eis magna co
90 solatio Pnt Sc̄ i 3 pte sume q dnus voluit disci
pulis cum r̄surrectiōz suo declare Primū cāt veritas
r̄surrectionis et ad hoc sufficat q plures eis apparuit.
et cū eis familiariter locutꝰ fuit. et gmedit et bi
bit. et eis se palpandū pbuit ¶ Dm eis manifes
tandū. fuit gloria r̄surrectionis. sz q r̄surrexit ad
vitā ipassibile et i mōrte Et ad hoc mam se standū
valuit. vt nō gtinuo cū eis gū saret sic prius fe
cerat Alias forte i errore ducti fuisset. vt credent
ipm r̄surrexisse ad vitā qua prius habuit. re
Consolatiōz at de gtinua ipsius pnia eis i alia vi
ta prm sit. pm id Joh 16 Iterū videbo vos et
90 gaudebit cor vrm. et gaudiū vrm neo tollet ¶ Ho
queri Ex quo corpꝰ dni post r̄surrectiōz fuit clarū.
90 quare nō ostendit discipulis suis claritate post re
surrectiōz Ro pm Sc̄ v̄ b Q dnus propnevo
luit ostendē post r̄surrectiōz sua discipulis suis q
idem ipse esse qui mortuꝰ fuerat Et ad hoc nam fuit
vt se eis ostenderet in cade forma i q prius cū eis
quersatꝰ fuerat. ne alius apparet Immutauit em
pm aspectū maxime diuersitate ostendit Si g⁹
eis sua claritate ostendisse. oportuisse apparuis
se alter q prius Ut p visu ognosceret esse
eundē. prius int eos gūsatū. oportuit vt dis
tincte attendent et ognosceret effigie facei sue.
quo alias per visū ognouisset eū fuisse eundē.
Hoc at nō potuisset fasse. nisi solū colore facei

sic. et no claritate ipis ostendisse Vn augst ad
oro sim In clarificata carne dns resurrexit. p
noluit in ista claitate discipuli apparere. qr no po
tuisset oculis tanta claitate pspicere Si cum angis mo
veret pro nob et resurget. qm transfiguratus est
i mote. discipuli eu videre no potuerunt. qito magis
claificata carne eu videre no potuisset Hc de eiusdem

Sermo qo de festo pasche

Consequent sunt aliqa dicenda de
materia festi Pro quo nondum
primo. qd sicut aia est vita corporis. sic
caritas est vita aie Et sicut separatio aie a corpore
est corporalis mors. sic separatio gratie ab aia est
spualis mors: et hoc fit per primum morbe. p qd
spualiter moritur homo Et sicut reuniio aie ad corpus
est resurrectio corporalis. sic iterata infusio gratie
et deletio culpe per qtrinos est spualis resur
rectio aie de morte primi ad vita iustitie Q
nondum qd duplex est resurrectio corporalis: et appro
duplex prionabiliter resurrectio aie seu spualis Prima
resurrectio corporalis est imperfecta Vt cum aliquis
resurgit ad vitam mortalem. ita ut iterum postea
moriat: quemadmodum factum fuit de lazaro. et alius
a xo et ceteris sanctis resuscitatis Et ecce de istis
q cum xo resurexerunt Vn augst i epla ad eno
Sancti qui cum dno resurexerunt pacto suo testi
monio in terre pulvere redierunt Et ista resur
rectio signat primam resurrectionem aie et imperfecta
Vt cum aliquis illis diebus per qtrinos re sur

rexit a morte pm̄ ad vitā iustiæ et grē. et nūc
hō pascali tpe rūcrtī ad cadē pm̄. sic cāmb ad
vomitū suū. et sic iterū moriūt spūalit. et se
pe per ānū totū iacet in pmis suis mortuus
et sepultus De quibus in sentenciā dicit beatus bn̄
hardus in sermone pnīis festiuitatis O amatores
seculi. O inimici crucis xi. qui iuanū accepto no
mē dicm̄ cristiani. xpō ad vos ventūo paras
tis hospiciū. qfitentes pm̄ cū gemitu. castigātes
corpora. elemosinas ipendentes. Et ecce suscepti
pditis inimicis Imo exire qpellitis nequinas
admittendo: tanqm̄ minus rūcēnie et honoris debe
at xo pnīi qm̄ adhuc futuro. seu ad vos ventūo:
et tanqm̄ minus exigat rūcēnie rūsurrectionis tpis
qm̄ passionis Audiuistis in prioribus simōi
bus qm̄ ad verā qtritōz rūquirit dolor de pcrīis
et cpōitū cauendi futura pm̄ Commendū autē
est qm̄ huiusmōi qui iā rūcertunt ad priorem
suā vitā. qui rūsumūt pm̄ an qsueta. et qui
nō cauēt incentiua viciorū induciniū ad lap
sū. nō habuerūt vē displicenciā de pcrīis pmis.
ꝑ exteriora opa de gnē bona fecerūt. solū ex
quadā similacione. et qsuetudīe tpis. et ne
tolit videreūt diffōmes ceteris cristianis. et qm̄
sic sūt vcā qtricione sup̄ seruūt sacīmentū eu
kaistie i minimū pceiuliū aiarū suarū Aut qm̄
nō habuerūt firmū. ꝑ tepidū cpōitū cauēdi

futura. ex quo tam cito relabunt post susceptum
sacramentum; sicles effecti et qui sui iudex. qui
prius fuit xi apls et postea traditor est ef/
fectus. Et sic in iuda sic dicit in euang° dyabo
introiuit post buccellam. Sic sathan que per
qualecumq; penitencia et susceptum sacramentum
a se repulerunt. mox in eos reuertitur cum septem se
nequioribus: et secundum dni sententia fiunt no/
uissima illius hois peiora prioribus. Et qd
de talibus dicam nisi id qd scptum est. Qui bap/
tisat a mortuo et iterum tingit mortuum qd
prodest lotio eius. Et id petri apli. Si effu/
gientes inquinacoes mundi huius. et hys iterum
implicati superantur. facta eorum sunt deteriora
prioribus. Et erunt sicut canis reuersus ad vomi/
tum. et sicut sus volutata in volutabro luti. Et
salomon dicit. Sicut canis odibilis est qui reuer/
tit ad vomitum suum. sic pcator qui reuertit ad pec/
catum suum. Et dns in euang° iuda. Ecce iam sa/
nus factus es. noli peccare. ne aliquid deterius
tibi contingat. Et iterum salomon dicit. fili pec/
casti non adicias iterum. p de pristinis delictis
vt ti dimittantur. Et dns in euang° dicit. Cum
spus immundus exierit ab homine. Ecce Alia est resurrectio perfecta
resurrectio perfecta. sm ad vitam immortalem. sic
cum quis resurgit amplius non morituro. qd ad/
modum xs hodie resurrexit dicente apls Christus

resurgens ex mortuis iam non morit. mors illi
vltra non dominabit. Et signat aie resurrecti/
one perfecta. Vt cum ly sic resurgit a peccatis
ad vitam gre. ex amplius non recurrit ad morte
peccatorum. De hac resurrectione loquit iohes
cum dicit in apocalipsi. Beatus et sanctus qui
habet partem in resurrectione prima. in hys enim
secda mors non habet potestate. sed erunt sacerdotes
dei et xi cum Christo quo dicit Augustinus 20 de ciuitate
dei c. ix. Qui non solum a morte quam in peccato
est reuiuisit. verum etiam qui in eo quod reuixerit p/
manet. in isto enim mors aeterna damnacio non
habet potestate. Et vt nos qui iam dno gradente
per primam de morte aie et de peccatis surreximus
permaneamus et non moriamur iterum per peccatum
necessaria sunt nobis multa. quam dixi per hac
quadragesima. Et primum nam nobis est vt semper
stemus in penia sum modum est peccatis dictum. Vt
videlicet caueamus peccata. et sepe attendamus ad
vitam nram. ac totidie vnam horam seruemus
nobis tamquam de omnibus isto die factis. dictis. co/
gitatis. Et quotiens inueniemus reprehensibile de/
leamus per gtriciorem. et cum vita nra sepe munda.
opa nra viuia. et placencia deo. Et studeamus
operibus plene satisfacere pro peccatis.
et redimere ac persoluere hic penam debitam pro per/
catis dimisis. Illud enim affert multas vtili/
tates. vt podixi cum podicauimus de satisfactione

Apocalipsi 20

Lira. xx. cap. cum caritate perfecta

Sumus et sic dicitur et hic et deinde

non redimere valet multa

Primo de sed dicit est ihs

Ita necessaria sunt nobis valde oia remedia que superius dixi in quodam sermone. quibus potest et debet se homo munire. Vt efficacius resistere valeat oribus tentationibus mundi carnis ac astutissimi demonis. qui iam arcius tetigit nos quam prius ex multis causis. quas in prima dominica quadragesime dixi.

Primo po

Et mihi certum valde necessarium et vtile est homini. Vt modo fugiat occasiones peccorum quas sibi prius fuerunt et modo esset penitus causa ruine. Et est sicut sicut quis si in lubrico ambulans tendit. quomodo nunquam a casu tutior erit. nisi id lubricum fugiat. Sic in proposito quomodo cum homo. quando modo xo qsurrexit per penitentiam. et nondum firmatus est. in bono stare potest. si non diligenter fugit. postea ea iam graue incipit quando sibi prius occasiones ruine prestiterunt. Vt cui prius splendida cena cum fuit edacitatis. quomodo ista cuadet iam nisi eius causam excludat. Nunc impudicis mulierum aspectus et iocunda colloquia precesserunt in feditate luxurie. quomodo vinceret nisi ista fugiat. Quia hec est cotidiana pugna et rara victoria nisi fuga. Qui enim ex puerorum sodalitate mala quam se aspexit delectatus est imitari. quomodo nunquam non imitabitur ea si noluerit sodalitate malorum declinare. Sicut namque aer malus assiduo flatu tactum corpora infirmat. sic impius locutio assidue audita. et puerilia opera sedulo visa animam inficiunt quinquetis. et sic de innumeris peccatis et causis eorum. Sed dicit aliquis

Nota

de duplici letitia

ia ecclia frequentat in diuis offiijs Hec dies
quam fecit dns exultemus et letemur in ea Et ita
debemus nos gaudere Et hoc est in omnibus
et quinquijs et cetris. quibus qsuetis sumus Non
dicit quod non oc gaudium est bonum nec omis tristicia
mala Et ideo ut intelligatis quo gaudere et
tristari debeatis. et de quibus scire debetis quid
est tristicia. quedam de pte bona Vt tristicia de
peccatis. et ista qa ptinet ad gtiam per quam de
lenit pcta ipa est habenda. qa bona secm
se Et quis sit ptm se bona. tm pt fieri mala
per effectum Vt si sit tam immoderata quod homo
sit aggrauat Vt eum a bono opere retrahat Omis enim
tristicia magis nata est anim grauare. et ita deprime
vt homo tediosus sit et nichil ei agere libeat Et
ideo apls 2e chor 2o Non vult vt penitens
maior tristicia de pcto absorbeat. ne forte desperet.
aut a bono opere torpeat Primo hymni tristicia
cum gaudio miscenda est Quia dicit dugs in de
pmia. de pcto doleat. et de ipo doloe gaudeat 2e
tristicia mala
Alia est tristicia de vero bono Vt de hys q
ptinet ad laudem dei. aut salutem ppriam aut proximi
Et tal tristicia est dur mala Primo ptm
se. eo quod est de vero bono. de quo gaudendum est
Vno est mala per effectum. in quantum aggrauat animum ho
minis. et facit eum tediosum. Vt non libeat agere bona
in omibus. et potissime in istis rebus in quibus
quis ita tristat. Et talis tristicia non solum ho

tristicia bona

die. ꝑ et semp fugienda est. qr est grauc et in
se pnm. eo qꝰ est acidia. et insup ex ea oriunt
multa mala. et toty defecty in spualibꝰ. Vt
declat beaty gregorꝰ 31 moꝝ et beaty thos
22e q 35 et ysido i de summo bono Sicut
dix est gaudiu Quodda est de rebꝰ mal. aut
est mudanis rebꝰ Vt sunt pnm. a est oblasi
ones peccatoꝝ. qpadmodu sunt magni honores
mudani. diuicie multe. habundancia delicatoꝝ
ciboꝝ. et potiu pciositas. vestiu pulchritudo.
a magna sanitas corporꝝ. et hmoi quibus
seculares homes qtidie gaudere solent Et tale gau
diu est malu et fugiendu: qr ꝑm augustinu
i epla ad quenda comite Ista sunt de quibꝰ
nos vult gaudere mudꝰ. Vt pereamꝰ cu amatoribus
hm mudi Et ꝑm gregorꝰ i o de epulone.
qui hmoi homi affluunt non dꝰ gaudere. ꝑ ponꝰ
timere Ne forte dns ꝓ bonis q fecit velit per
hmoi hic satisfacere. et no reseruare mercede
i vita eterna Aliud est gaudiu de bonis
Vt sunt pnapalit ds. et ea q pticnt ad dei lau
de et honore. et ad nram et ad pximoru
eterna salute. et id est bonu ꝑm se: qr bonu
est et laudabile gaudere de bonis. et est est bonu
per effectu. inquitu facit hominem pmptu ad
bn operandu cum ista spualia. in quibus
delectat et gaudet Et ideo id gaudiu no solu
hodie. ꝑ est semp quarendu. et potissime hodie
et toto pascali tpe Sic enim in prioritate to

gaudium malum

gaudē debēm
p° de l°

pūcti et ꝓtristati sumꝰ ex memoria pāsꝯ.
Ita nos gaudē debemꝰ ex recordatōe lete re
surrectionis xi. et omn bonorꝯ q̄ sibi data st.
et q̄ ipe amicis suis ꝓtulit. Et primo recor
dare debemꝰ et intrinse gaudē qꝯ dns nr post
morte stati ad infernū descendit. et eū po
tent spoliauit. Ar hodie lete rediens innūer
multitudīne sanctorꝯ patꝯ ediuxit. Pro
quo nondū qꝯ ut dicūt doctores sup l sna
d' l5. Quatuor fuerūt loca in quibꝰ deti
nebant aīe Infimꝰ fuit et est infernꝰ. i quo
sūt oes dānati ad pena sensꝯ. pro actualibus
pāis. In 2° fuerūt aīe adhuc purgande ꝓ
pāis venialibꝰ. et etiam pro dimissis mortalibꝰ
In 3° puri qui tm in originalibꝰ decesserūt
Qui ꝓm mgrm i 2 sna nulla patiūtur
a' patient pena sensꝯ ꝓ tm dam In 4°
fuit vt dicūt doctores et S T i 3 ꝓte sume
q 52 Sancti et iusti. qui decesserūt an xi
morte sine ꝓto mortali. a pno mūdi usq̄ ad
illud tempus descensꝯ xi ad infernū. et qui
plene erant purgati. Isti oes simul detine
bant in lymbo patꝯ. vbi nullū habebant
dolorē nisi forte ex dilatōe gloie. ex rūg tm
spe ymo certitudīne magnū habebant gau
diū. Q° nondū qꝯ ut dicūt doctores si. 3
et S T i 3 ꝓte sume q 52 Stati cū dns

expiravit in cruce. ipse ꝑm aiam nō necessitate vt priores pres. ꝑ sponte descendit ad lymbū. ad amicos suos vinculatos. vt eos inde potenter eripet. Et dicit Augs. i quodā sermone et Eusebius. Ipse festi nō dns descendit ad lymbū patrū. tenebre iste resplenduerūt insolita luce. et stati maligni spiūs detinentes aias sanctorū territi iqui rere reperūt et dicere. Quis est iste tā ~~terribilis~~ fortis. tā terribilis. tā pclarus. Nūqd hem nr arripit tartarus. nūqd hem mortuū nobis misit mundus. No solū nra non veret supplicia ꝑ et alios de nris vinculis soluit. Nūqd prius in hac mag caligine et tenato sepulcrere iocūdū lumē apparuit. Dno aut post istas crudeles voces lymbū intrante. mox occurrūt sanctorū turbe. et redeūtis vestigiis ꝓuolvūt. et ei mesta supplicatione deplorant dicentes. Aduenisti desiderabilis et clementissime ihu. quē desiderant expectabamus in tenebris. te nra vocabant suspiria. te larga requirebat lacrimata. sic redemisti vivos cruce tua. sic eripe mortuos morte tua. succure iā fessis. miseriā dos iā solue gemitus. Et stati eos dns replevit gaudio. qē stati viderūt diuinaē essentiae. et ea beatitudine fruebant. et in sinu magnū habebant gaudiū ex pnntia bndicte aiē christi

vnite deitati. et pulchritudine or decore virtutum. Et sic tunc dns suos letificauit. qta damnatos de sua damnatione gaudiuit. Ex quo gsiderari potest quo vltra pena inferni isti damnati tunc acerbissimum habebat dolorem. cum viderunt magnum gaudium eorum qui erant in lymbo. quo ipi perpetuo carueruit. et cum ognouerunt perpetue priuatos desiderabili intuitu dei. quem sancti ia gsecuti erant. Sed est pm Gris magnum malum est. et maior ipsis mille infernis ꝛc: et ognouerunt q per breues ymo quasi momentaneas delectationes quas hi habuerunt demeruerunt acerba pena infernii eterna ꝛc. Ro nondum q dns no statim eduxit eos. p sicut secdm corpus per triduum in sepulchro iacuit. ita per idem tpus secdm aiam i inferno ꝛmansit. Dicens no ne ds fuit in hoc triduo in paradiso. Ipse eum latrom dixit. hodie mecum eris in paradiso. Ro q triplex est paradisus. Primus est iste locus terrestris deliciosus. in quem ds posuit adam et eua a principio. Et i isto no fuit dns isto triduo. nec est latro. Secundus paradisus est celestis. et est celum empireum. et nec in isto fuit latro tunc: qr nemo illuc ascendit vsq ad die ascensionis. Tertius paradisus est spiritualis et est vita eterna. et ista est cla dei visio. et beatitudo eius fruitio ꝛc. et ista habuit latro cum alius

paradisus triplex

sanctis in lymbo Et de ista loquebat dns cum dixit latroni. Hodie mecum eris in paradiso Sicq; dns per triduum in lymbo mansit. et hodie letus inde ascendit. et cum eo omis turba beatorum processit. quam turbam ut pie credi pt secum ad locum sepulturae duxit Vbi in appreio gnae viderunt quo ds virtute diuina vniuit animam corpori. et effusum sanguinem resumpsit. et venis inplevit. et verus atq; perfectus ho resurrexit. et de clauso sepulchro exiuit Et sic apud infos tum reliqui sunt damnati pro mortalibus. et pueri in originali Et sic lybus patrum est euacuatus. ita multis doctoribus videt veisimile q; sic etiam purgatorium fuit tunc euacuatum. ex singulari gratia regis nri. post tanta victoria psona liter ad carcerem captiuorum descendentis Sicut polet fieri in aduentu terrenii regis

Vo debemus attente cogitare. et de ho ex intimis gaudere. q; dns nr pridie pro nobis passus hodie letus surrexit. et q; hesterdies amplius nobis hodie radiauit de sepulchro q; refulsit de celo. Quia de celo refulsit materialis sol. qui mane oritur et vespere occidit. sic de sepulchro radiauit sol iustitie. qui amplius nescit occasum. qm xs resurgens ex mortuis iam non moritur

Vo gaudere debemus q; dns et saluator nr quem iudei se extinxisse putauerunt Vt ait aug post illusiones et flagella. post spineam coronam.

post supplicia crucis et vulnera. post dira mor-
te et inferna. hodie de suo fune pulchrior
surrexit q̃ ante fuit. qn licet fuit tōliter pulcher
et oīo immunis ab oī pna macula. et ornatus o-
mni virtutū decore. tn prius vixit in corpe
passibili et mortali. nunc vo surrexit immorta-
li carne trabeatus. et quatuor ornatus dotibus glo-
rie. quas in se ostendit. et nobis in fine te-
por pro pmio ꝛ̃pmisit ¶ Q° gaude debemus
q̃ nobis innotuit per veram fide dns et
saluator nr. Na ipe p ignominia sue passi-
onis. et per obedienam meruit exaltari ꝛ̃sur-
gendo. et manifestari nō suum p mundū. Vt nunc
sciant homines et demones illud q̃ mr nos humā-
na carne quersatus est esse redemtorem mundi. dei
filium. sibi p oia coequalem. Et nō solum xp̃ sed et
arux sua. q̃ omibus detestabilis fuit nunc honora-
bilis facta est. Vt reges et principes assumat
ea in frontibus suis. in galeis. in clipeis.
in diadematibus. in purpura. et vbique crux ex-
ornat glosa ¶ Quinto gaudemus gaudemus vir-
gini benedicte. beatis aplis. et toti turbe fidelium.
q̃ per triduum ingemuit. et quia dns hodie ex-
ultanti gaudio profudit. cui eis stipem vinum p
buit. et ꝓpter edificanda fidem. oemq̃ dubi-
tacoz a cordibus fidelium extirpanda. ꝛ̃surrec-
tionis ia facta certa et vera multis argumentis

monstrauit. et irrefragabilit' ꝓbauit per tes
timoniũ angelorũ. per ostensionẽ vulnerũ. per
expositionẽ scripturarũ. et frequentẽ apparitio
nũ. ¶ Sexto gaudeamus de oibus bonis q̃
nob dns meruit per suã passionẽ. et glosam
resurrectionẽ. Vbi notandũ quo modo multi
plices defectus p̃ puaicationẽ ꝛc. et dns meruit
nob liberationẽ ab istis oibus. No ad mo ab ist
liberam. ꝑ in finali iudicio. Si enim tunc erit
de saluandis. tunc resumemus. et eruntur corpora
nra gloriosa. et liberã ab oi defectu ꝛc. ¶ Sed
et hec sunt filia ac oia dona. sed et nunc propue
cogitare debemus. et de istis intime gaudere. q̃
id est gaudium bonum. et ad id hortat nos
ecclia cũ mo frequentat in diuinis officiis.
Hec dies quam fecit dns exul. et le. i. ca.
¶ Dicit aliquis ego no scio talia cogitare.
et si cogito ea ipsa me no delectant. Respondeo
q̃ ipsa est culpa nra. q̃ assuefecimus nos ad
mundana et carnalia. in quibus notanter quis
uis delectari. ꝑ nunc debemus nos assuefacere ad
spiritualia et bona. et mapiemus ea amare.
et in eis quiescere. et iquabilit' plus in eis de
lectari et gaudere. q̃ in alius vnq̃ delectati fui
mus. et delectatione pura et ipmixta amaritu
dine. et quam no sequitur penitudo. Ita enim si
assuefacti fuerunt in bonis. Ita legitur de beto

6

90

100

bñlhdo. q̃ sibi pena fuit q̃medē ā dormire. et
ex necessitate nē. Videbat enim sibi quō tēpo
q̃ pderet. et a melioribus q̃ amplius dilex
ipediret. ita scribit Lyncomēsis in tractatu
de oculo morali. de quodā sancto prē. qui
ita se assuefecit ad bona. q̃ ꝗ̃ diu hores
cū quibus quersabat bona tractabant. se gau
debat. et sine tedio fuit. ꝗ̃ ꝗ̃ cito ceperunt
loqui inutilia. tedium habuit et dormitare ce
pit. Et per grauum est de nob. Vti pnti
sermōe docet de nob experiendo. Plurimi
attediati iā dormiunt. qui ad fabulas essent
vigiles et attenti. Isti q̃ sancti hores
fuerunt/siles nob et nos habemus animam et
corpus sicut et ipi. et ipi ita nos ad bona as
suefacere possumus. sicut ipi fecerunt. et q̃ non
facimus. nō est ex eo q̃ nō possumus. ꝗ̃ q̃
nolumus. Dicit enim Ieō. in talibus nō posse
nō est in causa. ꝗ̃ nolle est in culpa. Det
nob emēdacōz vite. ihs xs. Amen.

Sō thē ex sermōe prīs nri gabriel
ad introductione vales pl habito ꝗ̃ mori

Hec dies quā fecit dnus exultemus et letemur in ea
pē iiii. Gaudium inefabile. summaq̃ nobis
exultacōz solemnitas attulit festi sumi. in quo
saluator nr. post illa indeōz seuissima tormēta.

quibus in cruce mortis mortem ondit infernum
inmordit. stola immortalitatis induitur glorificata
aia et corpore resurrexit. sua quoque resurrectione
iocundissima scilicet nobis gloria preparauit perpetuo
possidenda Reformabit corpus humilitatis nre conformatum
corpori claritatis suae inquit apls ad philipp 3
De hoc greg li 14 moral. Resurrectio
quia in se dns ondit quod in nobis faciturus est.
Resurrectio quippe quia in se ondit nobis promisit.
et sui capitis gloria sequuntur membra Ydcirco
etiam vdeptor nrm suscepit morte ne morti timerem:
ostendit resurrectione. vt nos resurgere posse confidamus
Quis rogo carissimi non tota exultet aia. quae immortalitatis gloria expectat
et absurdum est tota ul meditatione ul eloquio gaudia
corde mesto. Sicut e diuerso impium est parentibus dno
assistere aio non oparentibus Gaudete inquit apls cum
gaudentibus. flete cum flentibus. admonet nos in
vbis primis pe Vt dno resurgente gaudeamus
dicens Hec 7 di. q. f. do. ex. et. le. i. ea. Ydcoque
est exultatio mentis vox exprimat canentis. pro
impetranda gra. addito due maia Crist est lr stada
Aptent va thematis. et oparent Cantico Crist ut ex
Apt plenitate in pa die dei & gaudio bono. et hymnis
de quibus gaudet & bemus. a vltmia meditate primos
Et fecia i correspondent ad vdi in euangelio podta
manc nobis sed dne pdicami primo pte primos pcedit.
vbi hoc & resurrectio pfecta p quod dns manet apud nos
Vn p introducte breuit dei & oppanandis ut in primo

Maria magdalene

expositio euangelii in fine Dominica euangelium huic ut feria .ii. septuagesime Dominica prima post festum sancti Johannis ante mediatem pertinent

Potest esse introductorium summe ex sermone pro nunc gaudet feria .ii. ut sequitur

Hodierna dies sanctissima. sicut dilectissimi. to desiderabilis est. to iocunda. plene gaudiorum Quis enim aliquid delectet. tristitia. tribulationibus. angustiis. aduersitatibus. quolibet non reputet. dum memoriae paschalia festa ipsi mit. dum statim illius quae sua resurrectione redentor nr hodierna die nobis praeuenit memorat. in quo finem laetitiae non dubitat ortus aduersitate. minuit at finem termino perfecta felicitate Vnde bene dixit apostolus Hic dies quam fecit dominus eia igitur dilectissimi sermonem a principio

Sermo eiusdem in festo paschae publicatus de septem misericordiis

Vtf nō i octa paschae est hic matutinum i festo publicat vz aur dnus resurrexit et de donis corporis gloriosi ut ipse post post 6 folia

Misericordias domini in aeternum cantabo ps 88 Beatus bernhardus in quodam sermone dicit se viderit misericordias domini in se De quibus dicere breuiter cogitauit ut easdem misericordias domini esse nos gaudeamus. et si quas eas in nobis inueniamus de ipsis deo gratias referamus et si quas nondum adepti simus laboremus ut eas a diuina largitate recipere mereamur Ipse enim dominus benignus est. et paratus nobis exhibere eas. debitum suum sanctis bus Prima misericordia est ut ait bernhardus pa quod me a multis patris in seculo positis custodiuit Quam misericordiam esse quilibet nrm in se fateri dz Quis enim non videat quod sic in multa crediderit. sic esse et in alia parte potuerat

tradisse. nisi ipm omipotentis dei mia custo
disset Tanta nacq est humana fragilitas.
tanta ignorantia nra. et tanta mcauta vita et
quersacio. et insuper tot sunt stimuli carnis.
et mdmacones ad pcta ab mtrisecco veni
tes: tot sunt laquei et tentaciones ab extrin
seco et a toto mundo. et qui inuabiles a strue
demonis. hostis nri. qp neco est qui no sedu
lo cadet nisi eum dns spetialiq pseruaet.
Propter qd in ps dicit Nisi dns custodierit ciuita
tem frustra vigilat qui custodit eam
Cum
est dicit Bnlq qp quersione mea bemgne ex
pectauit Prolongaui ego multo tpe inqui
tate mea. et dns prolongauit tpietate sua.
Hanc est misericordiam dns omibus nob exhibuit.
Quis enim nrum est qui no frequenter grauiter
peccauit. et sepe diuinq in eis pseuerauit. vel
est adhuc pseuerat. et dns eum patient sustinu
it. expectando eius quersionem. nec permisit in pmis
mori. et petue damnari Propter qd dicit in ps Deus
iudex iustus fortis et patiens. numq irascet per singu
los dies Est enim ds iustus iudex. pm merita sin
gulis reddens Et est fortis cuius potestati neq
pt resiste Et est patiens. qr sustinet in multa
patientia vasa ire apta in interitu Et qr est
ve patiens ideo no irascit per singulos dies.
p longanimitate expectat penitentiam Et qr e iusti
tie iustus. ideo graui punit peccatores si no pnitent.

¶ Ex misericordia est dicit bnl' qp visitauit
cor meu et mutauit vt mi amaꝝ fieret q̃ p̃ꝰ
male in dulcia fuerut ¶ Sic ut speramꝰ oibꝰ
nob hat misericordia fecit. cu in hꝰ q̃dragli tpe
nob et vnicuiq; nrm dedit veram gtriꝰ. Qta
ut mo si displicat pta que prius placuerut.
et doleat de illis malis de quibꝰ gaudebat. et
nuc gtristent q̃ male antea delectabant ¶ Se
est vt dit bnl' qp pemtente misericordia suscepit. Vt in cor iuemrer nuo de quibꝰ ps dit
Beati quorꝰ rimisse sut iniquitates ¶ est mg
dei misdia qp ad solu gtrionis actu. cu appo
sito qfitendi. ta magꝝ et multa dmittit pta.
no appt valore acty. q̃ appt meita xi dm. qui
pro istis sic pro tota gnis hua̅ni patis se ob
tulit in morte. et per hꝰ meruit qp cu ipsiꝰ
fide et dei dilectione displicet nob pta nra oia
dimittunt ꝛc ¶ Quinta e vt dit bnl' qp vir
tute gtinendi et emendandi deinceps in gtulit
virtute viuendi. ne vadum pateret. vt ess no
uissimꝰ error peior priore ¶ et in hꝰ q̃dragli tpe
pdictas tertia et quarta misericordias gsenti
sumꝰ vt speramꝰ. faciamꝰ mo qd in nobis
est. et dns addet et ista quinta misdiaꝝ st gti
nenta a patis. et pseuerantia in bonis. val
de nob et saluti nre necessaria: et sme qua
salui esse no possumꝰ No cm q̃ solu inipit
bn facte saluabit. q̃ ut dit in euangꝰ qui pseue
rauerit usq; in fine hic salus erit ¶ et hanc

perseuerantiam in bonis inceptis dns nos signi
ficauit in passione sua et in resurrectione
Nam cum pro nris pateret primis usque ad perfecti
onem et consummationem omnium q de ipo scripta erant
et predicta patiens perseuerauit Ut qd i fine
dixit consummatum est ppe at est caput nrm:
quae si hmoi capitis membra esse volumus
in bona vita quam nunc melioamur usque in fi
nem perseueremus. et tunc considenter dicere poterimus
consummatum est. qr adiutorio tuo no mea virtu
te bonum certamen certaui. cursum consummaui. fide
seruaui. redde ergo qd legitime certantibus i ago
ne te promittente repositum est. scil coronam iusti
tie. quam tu iudex iustus reddes illi q no solum
melioant bn viue. sed qui perseuerauerit usque
in finem Sicut hanc perseuerantiam nos ostendit
in sua resurrectione. eo qr resurrexit ad vitam
i mortale ire Vbi nondum qd superius dictum fu
it de duplici resurrectione scil perfecta et imperfecta.

6 Sex misericordia est vt dicit bnhl qr in gratulit
gratiam promerendi Magna est hmo dei gra et misei
cordia. qr hoi puro hmo dedit vt suis operibus
bonis in dei dilectione factis mereri possit vi
tam eternam. et deum sibi constituere debitorem Vbi
nondum qr quis cum bn egerimus aliqd premium
eternum nos debeat. non tm sic qr nra opa
ex se tam bona sint qr propter eorum valorem
nobis id premium debeat Nec premium illud sic

a deo exigere possumus. sicut homo dicit alteri da mihi quod debes tibi. Aut sicut laborator exigit a conducente pretium condignum laboris sui. Quis enim cogitare presumet quod pariter et in perfectio opus suum mereatur de condigno tam inestimabilia bona in celo perpetuo duraturum. Et et dominus michil recipit a nobis de nostro. pro quo quidquam reddere teneatur. Immo opera nostra bona sunt sua munera. quia in nobis coronat. et quia nos ad maiora obligant sibi. Et ut vult beatus augustinus. Illud primum quod nobis debetur pro bonis operibus sicut a deo exigere possumus. sicut unus homo dicit alteri. debes mihi homo quia mihi promisisti. Debitor enim deus factus est nobis. non aliquid a nobis accipiendo. sed quod ei placuit misericorditer promittendo. Illo quoque modo dicit augustinus. de verbis apostoli possumus a deo exigere primum nostrum. ut dicamus redde quod promisisti. et homo tu fecisti quia laborantes adiuvisti.

Septima misericordia est dicere bonum quia mihi contulit spem obtinendi gloriam qua donat homini indigno et peccatori usque ad speranda celestia pusillime. Ubi notandum quod ut dicit magister in iii d. 26. Spes est certa expectatio future beatitudinis ex gratia et meritis precedentibus. Nullus quoque recte speraret etiam beatitudinem. nisi quia deo seruiunt. vel de cetero seruire deberent. Immo quia non est opatus bona nec conatur deberet ad bona faciendum pro futuro. sed per solam dei misericordiam credit se assecutum

gloriā sine meritis. nō vē et cristiane sperat
ꝑ male ꝑsumit Qui g° nūc bñ viuē et deo
seruire incepimus. in isto vsq; in finē ꝑseuere
mus. et tūc vē sperare possumus q̃ seruiturus et in
gloriē Quia nōn q̃ credat ihs xs qui hodie po
tenter surrexit. nūq; amplius moriturus Qui cū
prē et spūsō vnus est dēus in secula bñdictus Am

Qui est. In octa pasce. Joh. 20
sero die illo. vna sabbatorū. et
fores essent clause. vbi erant dis
cipuli congregati. ꝓpter metū iudeorū. Ve
nit ihs. et stetit in medio. et dicit eis pax
vob Et cū hec dixisset ostendit eis manus
et latus Gauisi sunt g° discipuli viso do
mino. dixit g° eis iterū. Pax vob. sicut mi
sit me pr. et ego mitto vos Hoc cū dix
isset insufflauit et dicit eis Accipite spm
sanctū quorū ēmiseritis pcta ēmittuntur
eis. et quorū ētmiseritis retenta sunt. —
Thomas aūt vnus ex duodecim. qui didimus
dr. nō erat cū eis qn venit ihs Dixerunt
g° ei alij discipuli. Vidimus dnm Ille aūt
dixit eis Nisi videō in manibus eius fixu
ra clauorū. et mittam digitū meū i loc
clauorū. et mittam manū meā in latus eius
nō credā Et post dies octo iterū erant

discipuli eius intus et thomas cum eis Venit
ihs ianuis clausis. et stetit in medio et
dixit pax vob Deinde dicit thome. infer
digitum tuum huc. et vide manus meas. et
affer manum tuam. et mitte in latus meum.
et noli esse incredulus. sed fidelis Respon-
dit thomas et dixit ei dns meus et ds
meus Dicit ei ihs: qr vidisti me thoma
credidisti: beati qui non viderunt et credi-
derunt Multa quidem et alia signa fecit
ihs in conspectu discipulorum suorum. q̃ non
sunt scripta in libro hoc Hec autem scripta
sunt ut credatis. qr ihs est xs filius dei:
et ut credentes vitam habeatis in nomine eius.

Sermo eiusdem postillaris tangens et alia
materiam festi quaresimale

Cum sero esset ꝛc Vna die nam apli erant
dispersi propter metum iudeorum. sed in sero
quemlibet ad locum unum. ubi simul conferebat
de gestis visis et auditis. de tanta nouitate
magistri sui. et ideo in tali hora sta in sero eis
apparuit. die illa sta resurrectionis. q̃ fuit pa
post sabbatum Et fo. cl. clau. pte. me. inde.
Ord' etc ex diuina ordinatione factum est. ut ihs
intrans ad discipulos ianuis clausis. ostende-
ret se hre corpus gloriosum ꝛc Et. di. eis.

n pax. vo. Hor erat con duplicē eor pturbanor.
Erant enī turbati de xi morte. et de pscu/
tione iudeor eis imminēte Potrat at dns eos
per sua pnciā custodire ab oi pscutione iudeor.
qui ipis iuitis potent surrexit a mortuis. et
de sua ūsurrectione certificare Vn subdit
n Et cū hi dix. osc. ma. et la. Vt p cicatrices
ūmanens ostenderet eis ydentitate nūale cor/
poris sui passi Chrys. qr an cruce eis dixerat
Iterū videbis me et gaudebit cor vrm. et hor
n nire ope implet Vn subdit Et. ga. st. dis.
n vi. do. x ggnito Et di. e. i. p. vo. si. mi. me.
n pa. ad veritate fidei nūcandū in iudea. et. e.
n m. v. ad candē veitate publicandū per vni/
uersū mūdū Exercitū at hi offiū nō pt gue/
n nient fieri sine gra spūsci Et cū hi dix. insuf. // vn subdit
n et. dix. e. at. ss. q. ū. per ū. e. et. q. re. re.
sp. Et hi est vni qn iudicū cūtie qformat
iudicio diuino Ytf nō qr flatu fuit spūsc. p
ipe fuit sensibile signū insensibile donacois
spūsci. sic lingue ignee in die pentheostes.
et per ista insufflacor ostendit xi a se spm sm
n qrede sic a pre Tho. at. q. di. di. vi. de.
n diu. ñ. e. r. e. qn. ve. ihi. hi p̄m Grego
nō casu. p diuina ordinacōe gestū est Vt electi
discipuli tūc deesset. egit nāq miro mō diui/
na clemēcia. vt discipuli dubitans. diu in

mgro suo vulnera palpaet tarmis in nobis
sanaret vulnera infidelitatis Plus enim thoe
infidelitas ad fidem qm fides credencium discipu
lorum profuit. qr dum iste ad fidem palpando re
duat nra mens cum dubitacone postposita in fi
de solidatur ¶ Quart beda quare iohis tho
ma tunc defuisse dicat cum lucas sebit qm duo
discipuli de emaus reversi invenerunt undecim
congregatos Sunt dicens Dat euangelista intelligi
qddam fuisse intervallum. et thoma tpe medio
egressum esse Et augst in de consensu et concordia
euangelistarum Verum e qm illi discipuli invene
runt thoma. p dum illi in sermone persisteret. thos
exiuit et dns intrauit Dixit ei alii dis. vi
do : il. at. dix. eis. nisi. vi. in. ma. e. fix. cla.
et. mit. di. mei in. lo. cla. et. ma. me. in. la. eius no
re. Dicit Cris Simul simplex et aliter nisi credere fa
tilitatis est. ita multum investigare est grossissime
mentis Et ppter hoc thos accusat. a pris enim dice
tur vidimus dnm no credidit. no tm illis dis
credens quantum re credens impossibile esse Cristum
aut no est passum eum in infidelitate permanere. nisi
sequum Et. post di. oc. ut. cr. dis. eius. in. et. tho.
mi. eis. Ve. ili. ia. clau. et. ste. in. me. co. et.
dixit. p. vo. De. di. thi. in. di. tu. hunc et vi
ma. me. et. af. ma. tu. et mit. in. la. me.
et. no. es. in. p. fi. Dicit nico de ly Thos

voluit duplici sensu certissimi de xi resurrectione. sc visu et tactu. per aspectu et tactu vulnerum. et ita no solu vidit ꝫ et tetigit carnem xi. Vt dicit Gt i. z pte sume. Et leo papa dicit. Sufficerent sibi ad fide ꝓpria videsse qd viderat. ꝫ nob operatu est vt tangeret que viderat. ¶ Dicit quia dixit xꝯ. Vide Quia no dixit tange. Rnt Nico de ly. qꝯ visus ꝓpter sui certitudine capi pro oi sensu. Vt pro auditu Exo 20 Cuctu ꝓpls videbat voces. Et sic h capi pro tactu. Ymo aliqn amplꝰ pro intellectu. sic dicit. Vides tu hoc. x intelligis. et sic pt amplꝰ h gnalit. Vide pro ꝯgnosce. Rnt tho. et di. ei. do. m. et de. m. In quo no solu credidit corde. ꝫ et ore ꝯfessꝰ eu fore verum deu et hominem. di. ei. ili. qr. vi. m. tho. etc. Gregor Thomas vnu vidit et ad credidit hominem cum vidit et deu ꝯfessꝰ est. be. q. n. vi. et. etc. In h ꝯmendat alios ꝓmptitudinem ad credendum. et m h stat ꝯsolacio nra. qui no vidimꝯ et tn credimꝯ. per doctrina xi et per doctrina aplos. qui cu viderunt ad nos dermata.

Mul. qd. et. a. sig. fc. ih. i. co. dis. su. q. n. st. scp. i. li. h. Vbi 10h ont sufficiencia hꝯ scpture respectu excellencie crispi m opere et doctrina. que tanta e qꝯ no poss

90

80

ad plenum lris aprehendi Et dixit nonne q
no sunt scripta in libro hoc Ne aliqs forte cre
deret ista no esse vera q alii euangeliste po
suerunt . et q a iohanne dimissa sunt Ut
dicit Ny de ly Tunc subdit veritas hoc
scripture cum di Cer . ait . scp . sr . vt . cre . qz . ih . n
est . xp . filius . dei . sm naliß . i pon si poia
coequal . et psequens idem i diuinitate . qz
na diuina est i diuisibil Tocia scripture hoc
est finis et terminus vltimus ostitutus . vt cre
damus . qz ihs incarnatus . natus . conuersatus .
passus . mortuus . sepultus . egressus ab inferis .
celum ascendens . verus est dei filius Et . ut . cre . n
vi . hoc . sm vitam eternam in q clare videbit
qd nunc credit . i . no . e . x per fidem nobis eius n
Diuina ut di act & nec ad est no sub celo
datum hominibus . i quo oportetat nos saluos
fieri Nondum pm mgrum i hystorius .
tres sunt cause ppter quas dns reseruauit i
corpore suo cicatrices vulnerum suorum Et
i 3 pte summe ponit quinque causas ppt quas
no solum reseruauit insignia ~~passionis~~ vulnerum
p apertura vulnerum . tu quadam solucoe ostinui
tatis Et ideo thomas no solum vidit p ecc tetigit
Quarum pa est ppt gloriam xi Vnde Beda
super lucam dicit q no ex ipon curandi cicatrices

Cur dns vul
nerum stigma
ta retinuit

i

seruauit. ꝗ ut i ꝓpetuũ victoriẕ sue triũfferat
triũphũ Vn Augſ dit i 22 de ci dei. qꝰ
fortaſſ in iſto regno in corporibꝰ martiriũ
videbimꝰ cicatrices vulnerũ. q pro xi noie
ꝑtulerũt. No eim deformitas ꝗ dignitas erit.
et quedã ꝓprietas in corpore no corporis sed
virtutis pulchritudo refulgebit Iste eim cica
trices in xo et in sanctis eriũt signa gloria
tissime virtutis. qua passi sũt pro iustitia et
fide Vt ex hi ipis et alios gaudiũ cresat.
2 Vt dit Et ſ. l. d. ll No ad ꝓfirmandꝰ
corda discipulorꝰ circa fidẽ sue resurrectionis
3 Po ut prd pro nob supplicas ꝗle genus
4 mortis pro nob sustinuit ꝓ ostendat Po
vt sua morte videtis qꝰ misericorditer sint ad
iuti ꝓpitis eiusdꝰ mortis iudicijs insinuet
5 Sto vt i iudicio qꝰ iuste damnent ibidꝰ anũ
ciet Vt Augſ dit i l. de Symbolo Credebat
xꝰ quãe cicatrices in suo corpore seruaret Hic
eim demonstrat thome no credenti Vt tangẽt
et videret. ita est i omnibus vulnerã demonstrꝰ
est sua. Vt quitens eos veritas dicat Ecce hoies
quẽ crucifixistis Videtis vulnerã q ifixistis.
Agnoscitis latꝰ qd pupugistis. qd per vos et ꝓpter
vos apertũ est nec mirãe voluistis Congruũ est
et decens est Vt hoies oculis mutuitu cicatricũ
agnoscant ipsũ esse ihm filiũ dei. quẽ apli ꝑ

dicabant pro hom̄ salute incarnatū. crucifixū.
et nimia caritate sic vulneratū Et vt verbis logi
tibus iusti agnoscant. nō ex operibus q̄ fecerunt
ipi. ꝑ ex ineffabili mia dei se ad gloriā assu
mendos Impij vō tantis sue redemptoris gra
ti bnfiijs. ppria iudice gsciā intelligant q̄ iuste
et q̄ merito gdenent Vnde et credi pt nō so
lu quinq̄ vulneru. ꝑ et om̄ plagarū cicatrices
apparituras. cū par ratio sit harū et om̄.

Cur dns rsurrexit

Dicit aliquis ex quo ds per passionē et
morte plene nos liberauit quid fuit necessū ipm
resurgere Ad sci. 3 pte summe q. 53. q. ex
multis causis necessū fuit et valde quemēs ex pm
rsurgere Primo ad gmedacū diuine iustitie. ad
quā pertinet exaltare istos qui ppter deū se humili
ant Et q̄ ex q̄ se humiliauit usq̄ ad mortē crucis.
oportebat ut exaltaret a deo usq̄ ad glōsam rsur
rectionē Vo ad fidei instructionē. q̄ per eius
rsurrectionē gfirmata est fides nra circa diui
tate xi Na discipuli cū viderunt eum mori vt
hominem. pdiderunt fidē circa diuinitate eius. ꝑ cū re
surrexit fuit in eis illa fides reformata Appt
qd thōm cū vidit et tetigit dixit dns mus et ds
meus Si ex q̄ no rsurrexisset neq̄ credidisset eum
fuisse filiū dei. aut humani generis redemptorē Na
aliq̄ rsurgēt in sola virgine remansit fides.
Duo cum discipuli euntes in emaus quibus no
gstabat de rsurrectione dixerunt. quō an̄ morte

eius sperabant ipm redemturu ysrahel. qi vlte/
rius no sperantes ex quo mortuus fuat Quia
vt di ad cor vltio Et si crucifixus est ex infirmi/
tate nra. ß viuit ex virtute dei Et pe cor 15
di Si xs no resurrexit iamis est pdicatio nra
Et i ps di Nunc vtilitas eit m sanguine meo.
r in effusione sanguis mei. dn descendo qi p
quosda gradus malorum i corruptorum. qi dicet nul/
la Si cm no stati resurgo corruptibus fuit cor/
pus meu nem annuciabo. nullu lucrabor. Ut
exponit glo ¶ 3o ad complementu nre salutis. qr 3
sit per li quod mala sustinuit moriendo vt nos
liberaet a mat. Ita glorificatus est resurgendo.
vt nos cmoueret ad bona: ßm id pro l
Traditus est cpter delicta nra. et resurrexit cpter
iustificacorum tram ¶ 4o ad informacorum vite 4
fideliu. ßm id pro 6 Quo xs resurrexit a
mortuis per gloria pris. ita et nos i noui/
tate vite ambulemus Et xs resurgens ex mor/
tuis ia no moritur. Ita et vos estimate vos mor/
tuos esse pto. viuentes at deo ¶ 5to ad sublo/ 5
uacorum nre spei Quia dn videmus xm resurge
qui est caput nrm. speramus et nos resurrectuos.
Vn pe cor 15 Si pdicat xs qr resurrexit a
mortuis. quo quida dicut in vob. qm resurrec/
tio mortuorum no est Et Iob 19 Scio per certi/
tudine fidei. qd redetor meus. v xs resurgens a mor/
tuis viuit. et ideo i nouissimo die de tra sur/
recturus sum. reposita est hec spes mea in sinu meo.

Et ipsego i o die pasce Duae vitae erant. Una mortalis quae noui9. et altera immortalis quae nesciebam9. et istam in se dns resurgendo ostendit nobis. Vt p hoc nos certos redderet. qd eande nobis in fine tpis daret pro premio. quam mo i se demonstrauit exemplo. Nec solus surrexit. sed et multos sanctos corpora qui dormierant surrexerunt. Vt certiores essemus hoc i nobis futurum esse. qd no solum i ipso dno. sed et in membris eius factum esse agnoscimus. ¶ Nonds vltrius qm in hac vita passibili et mortali gsformam xi patientis et morientis. Ez in gnali resurrectione omnes assimilabimur resurrectioni sue. Et ppter resurgemus boni et mali. different tm. qm mali resurgent ad penam. boni vero ad perpetuam gloriam. qm vltra aere beatitudine quae est sanctis hynis dotabitur tunc corpus quatuor dotibus. hoc est quatuor excellentibus bonis corporis. q dns sponsus dabit sponse sue ecclie triumphanti. et cuilibet homi beato. cum resumptus corporibus i qsumatione spiritualium nupciarum. sibi ut sponso perfecta aggnatione. et indissolubili amore perpetue duraturis iungetur.

de quatuor dotibus resurgentium ad vitam.

dos i passibilitas

Habebit tunc dotem i passibilitate. per quam preseruabitur a separatione aere a corpore: et ab omni nocuo motu. ab interiori vel exteriori vencte. Hoc vult apls pmo cor. 15 cum dicit mortale induet immortalitatem. et corruptibile hoc induet incorruptionem. Et iterum seminatur i corruptione resurget i incorruptione. Et qm corpora beatorum tunc non patient nec pati poterunt p m legem dei ordina

tā Et ꝑm thomā i ꝓ d. ꝓ Ex virtute et
potestate aie q̄ tūc ꝑfecte dominabit corpori
et oibus q̄ in eo sunt. Vt nulla i corpore tūc
possit esse mutacio cōtra aie ordinacōi et regi
mē Ipa em e i medio ꝯstituta inter deū et cre
aturā irracionale Et ergo sic ipa erit ꝑfecte
subordinata deo tanq̄ suo superiori. ita ꝑfec
te tūc dnabit suo corpori tanq̄ suo inferiori
et oibus q̄ in ipso sunt Sed ꝑm scotū ipassi
bilitas erit tūc i corpore glōsa a diuina volū
tate. spediente acōi q̄litatē corporis istius et
oim extrinsecorū ne i id agant lesiue Sic tres
pueros i camino ignis ꝑseruauit vt no
agēt in eos Et iste ambe vie possunt ꝑ mutuo
iuuare Et q̄uis dānati erunt imortales q̄
ad mortē corporalē. Ly tm no est ad cōtra voluī.
Ipi em vellent mori. ymo vellent no esse ꝓpter
no sentire pene acerbitatē Vnde ad di apōr q
In diebus illis quaerent homines mortē et no inuenient
eā. et desiderabunt mori et fugiet ab illis
licet q̄ sint erunt imortales no tm erunt ipassi
biles. ꝑ acerbissimā penā patient i aia
et corpore Et ꝓpter hoc cū corpora eorū no resol
uent in igne ifernali Quia a diuina iustitia cū
corpora ipsorū sunt ad ꝑpetuā penā addicta

Qo habebit quilibet beatus dotē agilitatis. dos agilitatis
per quē abilitat ad ocī corporis opacōi. sibi

quemente sine corporis aggravate tardi
tate et impedimento Et ita disponet homo. Ut sic
possit se movere ad libitum suum motu non pro
gressivo. ad omnem dictam positionem subito. a
i tpe qui impercptibili ad quantamcumq distancia
Ita enim anima potens erit. et corpus erit ei tur
ita perfecte subiectum. Ut i nullo resistat vo
luntati spiritus Et ideo dicit Aug Ubicumq vo
luerit spiritus ibi protinus erit et corpus De hac
agilitate loquitur apls primo cor 15 cum dicit
Seminatur i infirmitate. surgit in virtute.
glo x mobile q mobilitas non est aliud nisi
agilitas Et ysaie 40 Current et non labo
rabunt. volabunt et non deficiet Et sapie 5
dicit Quasi scintille in arundineto discurrent
Hac agilitate usus est xs in sua ascensione.
Et ista agilitate sancti movebunt a loco
resurrectionis ad locum iudicij Et quinque defe
rant bauliis angelis et nubibus obviam
xo in aera. Ut vult glo pe ad thessal 4
Hoc tm non est ex hoc q indigeant. sed ad excen
tia designanda. q corporibus glosis ab an
gelis et ab omnibus creatuis deferetur Ut dicit
Sed i 4 Hic per ista dote ascendet ad
celum empireum

dos claritatis

Dos habebit quilibet
beatus dote claritatis que in duobus consistit
Primum erit pulcherrimus color et vivacis

simo. qui gaudet huic corpori ꝑm exigentiam
suae complexionis et meritorum. Diversi enim dum
sarum complexionum diversos habebunt colores.
Tm in quo consistit dos claritatis est lux
plusquam solaris. Mallibet enim corpus gloriosum
cum luminis solis. Quia ꝑm apostolum ad philip
pienses. Corpus nrum configurabit claritati corpo
ris xi. Et claritas corporis xi in transfigura
tione fuit plusquam solaris. Unde matth. 17. Re
splenduit facies eius sicut sol. Ubi dicit glossa
plus etiam quam sol. ꝑ non habuit maius cui comparet
Et matth. 13. Fulgebunt iusti sicut sol in regno
patris eorum. Et ut vult August. in 22 de ci dei
Apostoli videbant in xo post resurrectionem colorem
faciei. non autem claritatem. Abscondit enim eam ab
eis ut dicit. Quia in firmo aspectu sunt oculis
non glorioso non potest claritatem beati perfecte vi
dere. et attendere ad eam. quinis possit rapi.
sicut discipuli viderunt transfigurationem. et oculus
nr videt modo solem. Verum ut dicit August.
et magr. d. 49. impii in iudicio videbunt
gloriam xi et sanctorum. ꝑ id est ex speciali
dispositione dei. ad augmentum suae pene.
ꝑm id sapientiae 5. impii videntes gloriam iusto
rum torquebuntur in iudicio. Xo quilibet be
atus habebit dotem subtilitatis. ut sic corpus
suum possit esse sub alio corpore. prise in

eodem situ et per modu penetracionis possit ptn
sive aliud corpus qdcuq; sine alterius diuisione
et cessione Quia corpus nrm ꝑm aptm ad
phlipp 3 reformabit vt g formet corpori
claritatis xi Sz corpus xi sic fuit cu alio
corpore penetratiue Vt cu surrexit et ex
uit clausu se pulchru Itf intrauit ad dis
cipulos ianuis clausis Itf ascendit i celu
no diuisis corporibus celestibus Et sic bti as
cendent ic Est tu nondu q id no habz
corpus gloriosu ex aliqua ppria virtute. sed ꝑ
ho a virtute diuina Sic enim corpus beati
petri no habuit ex aliqua virtute. seu ppe
tate corporis indita q ad pnaa eius sana
rent infirmi. ꝑ ho fiebat virtute diui
na Vt sit cu eode sine sui cessione. Ita
fauet de oi glioso corpore Et sic poss de
alys fac qn placet Ex istis et dictis
antea de beatitudine aie dictis possumus ali
qn tulu g sideraa qnta et qualia oipotes dns
daa vult amitt suis in g sumacione beatitu
dinis. qn plene remunerabit toto ho et beati
ficabu in aia et corpore. q oia nob xp meruit
Na tuc po habebit ho ꝑm aiam pfecta fruitoz.
seu dei visioz clara et facialem. et pfecta frui
tioz seu ipsius sup oia dilectione. cu restma li
gaudio subsequente. et secu tate de ppetuo sit
mane Et in isto g sistit essentr beatitudo sine

Ita vbicuq; voluerit aia beata esse corpus suum cu alio corpore: stat fracta virtus diuina vt sit cu eode sine sui cessione

quo nō saciaret rōnis appetitū. si ecē oēs alias
delicias mūdi habret. ipse qd dixit ipse. Ga/
2 riabor cū apparuerit gloria tua. 1° ha/
bebit ho tūc pfecta pace et concordia mīs spiri/
3 tūs pōnis ace. q oēs erūt subiecte spiritui ho/
te. et corpori ace. 3° quilibet beatus homo
videbit clare in vbo vl' in ipso ūne. omē bono/
4 gaudia. et ipsi bono dnis eis datum est.
4° erit mīs oēs scōs plena pax et pfecta
concordia. et quilibet diligit oēs et quilibet
pfecta dilectione. Et ex istis duobus vnusquisq
ipse pfecta caitate et dilectiōe quia adiuncte
hūne. tūc gaudebit pro singulorū bonis. quēlibet
mens sua de accidentalibus gaudiis istarū rerū
5 capē pt. 5° Quinto habebit quilibet gloriā cor/
poris sui ꝑm qtuor dotes de quibus dictū fuit
Et post hēc oia habebit ho maximū gaudi/
ū ex ornatu pulchritudine et corporali de/
core celestis ciuitatis. quia corporalibus vide/
bit oculis. ibi enī videbimus xm dnm ꝑm
humanā carnē gloificata. pulchrima vnita/
tissimo colore. et claitate lucidissima. Quia
vt dit mgr. i. x d. 48. Vemente dno ad iu/
dicium in fortitudine et potestate māg sol et
luna dicunt obscurai. nō sui lūis priacione
ꝑ superuenientis maioris lūis claitate. ibi ecē
videbimus dei genitricē vgīne mariā corpore
pulchrima. et lucidissima post xm. Sic post
xm excellentissima fuit virtute et sanctitate

Et q̃ sequent videbimq̃ immabilia sanctorq̃ glosa
corpora. quorq̃ qd'libet clarius est et lunduis
sole. Vt dictu fuit. et insup vniuersissimu et
pulcherrimu colore ¶ Erit ecc ciuitas illa
ꝛtentissime illuiata splendore omi glosoru
corporq̃. et potissime splendore gloificati cor/
poris xi Cui aer nunc illuiat a sole. qui
ꝛ pabulu intensius ¶ Vt qd' ysayas lo/
quens q̃ gregacoi instorq̃ dicit Non erit ti amplius
sol ad lucendu per diem. neq̃ splendor lune
illuminabit te. ꝑ erit ti dns in luce sepitna
Et Zcoꝝ sr code dicit Celi terreq̃ solis atq̃ lune
not cessabit officiu. et erit ipe dns lume suis
ꝑpetuu Et apor xi dr No egebit ciuitas ipa
sole neq̃ lima. vt luceat in ea. ꝑ ipa clari/
tas dei illuiabit illa. et lucerna eius est agnus
¶ Erit ecc ibi magnima delectaco ꝑm auditu.
qꝝ suauissimia q̃ sonania vocat laudis. q̃ oes sn
vocalit ꝑpetue laudabiut deu. Vt dr glo sup
ipo osee. in cantico et cymbal cc Et vult glo
sr 10 ps Exultaco dei in gutture eorq̃ Sup q̃
dr ecc Augq̃ qꝝ corda et lingue no desinet lau/
dare deu Et ponit ecc Et i ꝑ d' ꝑꝑ An
at alij sensq̃ erunt in actibq̃ suis de lo sunt
doctores diuersimicati Erit ecc ibi sq̃ i celesti
patria ordinata situaco vnusq̃q̃ in loco suo
sibi debito Nam lig vbiuq̃ sedeat beatq̃ ipse
habeat sibi pnte et i trine illapsu deu. que et

solū vident beati oculo intellectuali. tm i ordie
ad xm ꝑm humanā naz aliqui sedebūt ꝓpin
quio aliq distanciq. ꝑm exigentiā mūtoz suoz.
et ꝑmq similiq vl' minq sitē hic xo vixerunt.
Dn willelmo parisiens in tractatu de virtuti
bus Tanto vnqquisq sedebit ibi sublimiq. qnto
hic fuit deo subiectior Et adam in questionib
dicit Sm cruē xo in corpore viamiores qui hō
in terris magis ꝓpiqui eio aio appiqiat iple
dis Et qz vt dicit gregorius i ō hodiē Tuc
recte doceriq si occulti cordiū qstionib ostriq
Quanis at certissima sit ē surrectio gnalis
ex virtute fidei. ex testimoniis septuē. ex cristi
ē surrectione ia facta. cui membra sumq. cui co
formai debemq. et ex ꝑsuasione rationis Quia
hō exigit ē muneratio diuīe iustitie. vt toti hoi
ē tribuat. sicē toti hō meruit. et q summatio gloie
q oēz appetitū aie saciat Aia at appetit vniri
corpori ātē Et ꝑfecto nē q in to' qposito et no
in altera eio ꝑte qsistit Multi tm diu carnē i
putredinē ossaq in puluerē ꝑ sepulchra redi
gi qspiciūt. ista reparai q diffidentes. apud
se dicūt Qn ex puluē hō ē duciē? Qn argit
vt ymis aternet? Quib respondet beatus gre
gorius i ō pdicta et sic ezechiele li 2 om S
Cy longe mio est deo reparare humanū corpus
qd fuit. qm creare qd no fuit Ds at sit celū et
terra et oia ex nichilo creauit. quare a fortiori

Cy mortuos resuscitare xo possile
ymo facile sit exē
plis declarat nā
libus

pt humanum corpus ex puluere reformare
¶ Ita nam ex paruo semine prodeunt magnam
arborem. cum multis radicibus. cum magno trunco.
et multiplicibus ramis et floribus et fructibus.
quorum nullum fuit primo in grano seminis Cum
igitur natura hominis faciat. sicut cotidie videmus. quanto
magis debet pt corpus humanum de limo reformare. et aiam
preexistente reunire illi: ex
quo natura sua virtute habet a deo Quod si mi
rum si deus oia ossa. carnem. et cinerem reducat ex
puluere: qui fructum folia flores et magnam
molem arboris cotidie restaurat ex paruo semine.
¶ Ite consideret homo ex quo ipse primo in ma
tris utero formatus est. tunc enim cum incipiebat
quid fuit nisi qdam spuma qdam parua et liquida.
ex patris et matris sanguine: et ex isto in ma
tris utero virtute nre formatum est corpus dis
tinctum in oibus membris suis cum ossibus
carnibus et neruis Quis cum natura possit ex ta
li perfecto et dissimili humano corpori fori re
perfectum corpus. Quanto magis debet homo pt ex pul
uere in qua virtute natura agit ꝛc ¶ Ita ex pul
uere homis vel ex stercore vel alia putrifactione
pt natura reducere ad alia. igitur a fortiori debet pt homis
ex puluere reparare ꝛc ¶ Ita natura pt ex virga
facere serpentem. sicut fecit de virgis magor

in exodo Omnis enim facta fuit operatione de
monstrum. tm fuit naturalis per applicationem actiuorum
ad passiua igitur a fortiori deus potest resurrectio
humanum corpus ex puluere. et si vnire aiam
et sic totum hominem reparare. Et sic in multis
aliis naturalibus exemplis non minus mirabilibus omnis
minus rationis. per quam declaratur resurrectio ꝛc Et
ideo dicit Augustinus i de ciuitate dei Si cursum na
turalium rerum attendamus. certum erit nobis resur
rectionem futuram esse quia solet oriri eras Et non
vult ex hoc augustinus quod resurrectio sit a natura. sed vult
quod melius potest fieri a deo. quia hoc opus naturalia possit
fieri a natura Sic cogitet homo quia multa sunt certa i
natura quae esse non dubitat. et quae tm non intelligit
qualiter sint. et resurrectionem esse futuram non du
bitet. si certum modum quo fiat comprehendere non va
leat Nota sed damascenus i suo Re
surrectio est iterata surrectio cui quod cadit Ex
toto homo primo cadit per mortem i quia anima sepa
ta est a corpore Nec cadit humanum corpus
per resolutionem ipsius in puluerem. a quibus alia
corpora Et cum isti puluises dispersi sint in varia
loca et corpora alia Oportet igitur i resurrectione
prius recollige istos puluises in vnum locum. et illud
mysterio fit angelorum. sed in id saluatoris Mit

Quid sit resurrectio et quae futura sit beatorum et reproborum

// math 28

vide l' lira

tet filius hois angelos suos cū tuba. et voce ma
gna. et ꝯgregabit electos suos a quatuor ve
tis. a summis celoꝝ usq; ad termnos eoꝝ Qd' ep
dictū quocūq; fuerit dispersū ptes materie corpo
ris humani in elemēta. siue in ignē. siue i terra. a summis celoꝝ usq; ad ūimos eoꝝ. siue in
qd'cūq; corpus medium. aquā. ul' aerē. simplex
corpus vl' mixtū. a quatuor ventis oes ptes
materie vrcolligent et reunient Istis sic
collectis diuina virtus ex eis rformabit idē corpus
humanū qd' prius fuit dissolutū. et pfecte or
ganisabit Et ꝯ isti corpori sic rformato
rūm et aiam intellectiuā. et sic rsurget totus ho
qui prius cecidit per separatoꝝ aie a corpore in
morte. et sic aia rsumet idē corpus qd' prius
habuit. et nō aliud corpus Apt' qd' dicit Iob
In nouissimo die de terra surrecturus su. et
in carne mea videbo deū saluatorē meū Et
sic ex cadē aia et codē corpore cit idē ho
qui cecidit per mortē Vnde Iob 19 Quē visu
rus sū egoipe et nō alius Et sic patet quō re
surget totus ho Et ho sit primū dictū Ad
dicūt doctores ex quilibet ho siue electus siue dā
natus rsurget integralit cū oibus membris que
pticet ad integrū hoiem nō orbatū Et ꝓmis
aliquoꝝ membroꝝ amplius nō cit usus. adhuc

cum illis resurget ho. eo q̃ sunt de integritate nĕ.
et sine ill no esset perfectus ho. ꝑ ordinem Ca°
3 dicit q̃ resurget cum intestinis capilli et un/
guibus Nec cum intestinis patet Quia quod est
de integritate nĕ resurget. ꝑ de integritate
nĕ sunt intestina et partes integrales ipsi ĕ Nota
at tunc erunt ad ho° officium ad quod nunc Quia non
re plebunt superfluitatibus: eo q̃ nulla superflua
tunc erunt in corpore humano. ꝑ erunt tunc ad
oblectandum intellectuale visum in tam pulchra ar/
monia et proportione horum Quam in istis patibus.
In quo ho laudabit aiam sapientiam oditoris.
Propter quod dicit August m terno de ciuitate dei In iteri/
oribus visuribus que nullum deum videntem here ita pul/
chritudo delectabit. vt oi forme apparenti que omni
placet secundum mentis iudicium perferat/ De capilli
patet luce ci Capillus de capite vero non peribit.
Et par ratio est de unguibus Et cum est Quia quod per/
tinet ad perfectionem nĕ id resurget. ꝑ capilli et un/
gues pertinet aliquomodo ad perfectionem nĕ. eo q̃ talium
primarium est de ipfectione. et est talia data sunt
ad ornatum Ca° dicit q̃ quilibet resurget
in ista statura et quantitate debita quam habuit.
aut quam habiturus fuisset in iuuenili etate. si
ad eam puenit a puenisset sine impedimento infir/
mitate a errore nĕ Et incepit ly etas circa tricesimum annum
Vt dicit August Et hec in textu distinctione
&c Patet id dictum: qr dns ty perfecta sunt opera

que imediate agit sine gressu aliorum agentium. repa/
bit humanum corpus ad statum vltime perfectionis sue.
et ita est in iuuenili etate. ad quam terminatur motus
augmenti. et a qua incipit motus decrementi. Nam
in illa etate non est perfecta natura humana: quia adhuc
est in augmento valitudinis et vigoris. Nec poste
perfecta. quia tunc est in decremento. Ipse sicut de
natura a principio instituit ita repabit. Sic in vivos
sexu instituit in perfecta et debita quantitate ipsi re/
Hoc ait vult apls cpho. Vbi loquens de resur/
gentibus dicit. Donec occurramus omes in virum perfectum.
in mensura etatis plenitudinis xi: quia xi resurgent
in etate iuuenili. et in debita ac perfecta quantitate ei re
Ex istis patet quia non omes resurgent in eade quantitate statura et
~~et mensura~~ Quia non omes habuerunt vel habu/
issent statura eande in iuuenili etate corporis: sed
aliqui minore alii maiore alio. quia diuersitate com/
plexionum. et proportione calidi extendent et humidi
extensibit. Quilibet tn resurget in ista quantitate
qua habuisset in termino augmenti. si nam non erras/
set aut defecisset ex infirmitate vel alias. Pu/
pueris at et aliis qui ante illum statum mortuntur. aut
qui ad illa etate pueniunt. quia ex infirmitate ab
ista debita quantitate deficiunt. a quibus propter defectum
aut errorem nec a formatiue virtutis deficiunt a de/
bita quantitate quemete speciei. sic in gnatis in
istis defectum supplebit diuina potentia in resurrecti/
one. In istis at qui vltra illa etate viuunt et
ad maiorem etate augmentabunt diuina virtus
quantitatem

resecabit superfluum. Et similiter in istis q̃ fuerit immoderate magnitudinis ultra debitum speci humane db̃ corriget excessum. et reducet ad quemcumq̃ speci. ¶ Et sicut dictum est q̃ resurget homines in diuersis statibus ita in diuersis sexibus. Et q̃uis sit dra sexuum decrit tm q̃fusio mutue visionis. Quia abest libido mutans ad turpes actus. ex quibus q̃fusio causat. Sicut enim nunc no est verecundia a q̃fusio in fronte a ore ac. ideo q̃ ibi nulla est iordinatio i obedientia. sic nec tunc erit in quorumq̃ membro aliq̃ iordinatio. ¶ Et sicut in primitiuo statu innocentie incedebant nudi. et nulla fuit verecundia nec q̃fusio ex mutua visione. eo q̃ nulla libido. nulla turpitudo. nulla iordinatio in quibuscumq̃ membris. sic et in celo post resurrectionem pari ratione. et forciori in statu gloriae q̃ in statu nee institute. Et q̃ hoc mundani no intelligunt est ideo. q̃ no nouerunt nisi penitus miserum et defectuosum statum nrm. in quo i aliquibus membris est multa iordinatio. et merito q̃fusio. Sed discreti qui aliquantulum nouerunt statum nee institute. facilitter intelligunt et statum gloriae. ¶ Sed dicet aliquis de deformitatibus et defectibus corporalibus q̃bus homines hic habuerunt: resurgetne cum eisdem. Ad q̃ si loquamur de deformitatibus q̃ sunt mutilatio a carentia alicuius membri tunc certum est apud omnes q̃ nullus resurget cum illo defectu. Quia omnia corpora tam beatorum q̃ malorum integra erunt. et resurget cum omnibus membris suis ut dictum fuit prius. Alie sunt deformitates pruriens ex appositione alicuius superfluui. ut est sextus digitus

in vna manu. vel gibbo. vl' macula i oculo. vl'
aliqd hmoi Aut puenies ex indebita disposione
parentu quo ad situ. sic in claudis et contractis zoijs
Vel aliq mala dispo totiq vl' partis. sic lippitudo
oculoz. febres. vl' hmoi egritudines. q sunt cause defor
mitatu Et de istis deformitatibq et defectibq certu
est apud oes qp corpora sanctoz sine ill totaliter
ressurgent qualitertiqp ceq hi defectuosa fuerit Pter
qd dit Augs i enchiridio pt. Resurget stoz corpora
sine vllo vitio. sine vlla deformitate. sine vlla cor
ruptione Et zz de ciuitate dei Abeunt a corpoibq
electoz oes deformitates. oes infirmitates. oisq tar
ditates De corporibq at ipsoz dnmittit Augs sub
dubio i Enchiri Con ca. lo Ll dicit Vtq sane ipi in
vitijs et deformitatibq ressurget corporu in qrendo la
borat quid opus est No fatigat nos dz incerta
coz habitudo. quoz certa est damnato et etna Tn
apud modernos doctores. est duplex sup ho opinio.
quida dicunt qp in corporibq damnatoz manebunt
hmoi deformitates et defectq. eo qp ad suma mise
ria deputati sunt. cui nichil ignominiosius subiici pt
Sz sts thos et alij alit dicunt sz qp ds q omn cor
pora ressormabit. oia ad integritate ne restituet.
sine defectibq et deformitatibq. qui ex vitio et debi
litate ne et nalium principioz puenerunt Defectq at
qui ex nalibq principijs qmuniter in oibq corporibq hu
manis naturalit' qsequuntur. vt passibilitas podero
sitas zc erunt in corporibq damnatoz. quos defectus

ab electorꝫ corporibꝫ gloriâ excludet. r̃surrectionis

Dnica 2ª post pasca sermo

Ego sũ pastor ꝓbus iacobi cartusiens

bonus Joh. x Ex q̃ dns post r̃surrectiõ et ascensiõ ꝓsonale et visibile ꝑnia subtraxit. necesse fuit ut alios pastores loco sui substituet. ne ecclia sanguine suo r̃dcta viduata pastoribꝫ r̃manet Et isti pastores usq̃ ad 2m sui adventũ successive alternatim ꝓ ꝑmanebunt Sed at isti x̃ vicarij vt omnes x̃ curã gerant in spualibꝫ et temporalibꝫ Vnde oia membra ecclie in duas ꝑtes parcunt sc̃ i ꝑsidentes et subiectos. quae officium ꝑnis euang̃m declarat Ipse q̃ xꝫ formã tã pastoribꝫ q̃ ombꝫ ꝑungit tãq̃ speculũ eis ꝓponens. in q̃ aut de formitate aut pulchritudine sua valeat ꝓtemplari Nõtandũ igit ad diuisiõ hꝫ euangelij noto hꝫ xor gnã hominũ eorꝫ officiis determinatis sũt pastores mercenarios lupos et ouium Quibꝫ et eorꝫ officiis expeditis tõ materiã hꝫ euãgelij clã erit Inter q̃ gnã nobiliꝫ et magis necessariũ est genꝫ pastorꝫ. si tn ita militent sicut imperator nr iubet Sub maioi tn periculo viuunt. ꝓpter curã ãnexã et rõ reddendã ꝓ ãnãbus Augm et Bñh Oues at minori periculo sunt subiecti Sic gallꝫ sup̃ pinaculũ tẽpli vad̃ est quietꝫ. et maior ventus eũ turbat In ymo võ aliqd locatũ difficile a vento mouet Primũ xꝫ signũ bonꝫ pastoris in principio dicit Ego sũ pastor bonꝫ bonitate essenciali aliꝫ bonitate accidentali Dicitur at pastor a pascendo. nõ passive

michil i duchelsprucl
do 2

ut pascat ꝑ actuc ut pascat oues Pascua at hꝫ est
triplex ꝑm bnh ꝓ tēporali subsidio vita ꝓa ꝓ xp̄o
et ore. sub q̄ doctrina includi Ideo ꝗ post re
surrectionē sua dixit tribus vicib̄ pasce Et ēmez
di Dabo vob pastores uix cor meu. qui pascat
vos scientia et doctrina Primum officium pastoris est
pone aiam no solu temporalia bona pro ouib̄
suis tpe necessitatis Ne g̃ aia alicui ouis pere
at. de necessitate salutis pastori ingibit ut aiam
sua r vita pmpendat Vn paulus dicit Ego libe
rissime ipenda et ipendar ipe pro aiab̄ vris
2 cor 12 Sed quo pt ꝗnosci si q̄s aiaz sua
poneret p ouib̄ suis Rnt Gregor. ō Exq̄ ipsi
abi ꝗ melior sit aia q̄ vnicuq̄ q̄ res exterior
qua possidemus. q̄ no dat pro ouib̄ substantia
sua quo pro hijs daturus qui aiaz sua Quot
tales videmus qui non solu no dant res exteri
ores pro ouib̄. ꝑ magis spoliat oues rebus eor.
Pascunt ab ouib̄ no pascunt eas lac et lana
amat tu ouib̄ no pscetu ouiu Ideo spuissis
ore ipsi hetaz sepius ve eternu talib̄ ꝗminat
Ezech 38 Ve pastoribus ysrahel. qui pascebat
semetipos. lac ꝗmedebatis et lanis operieba
mi. et qd crassu erat occidebatis. et qd debile pri
cebatis. gregē at meu no pascebatis Nil pcu
losius q̄ aias regē. ꝑ heu hodie nil facilius estima
tur a pculu no aduertu. tu dns sepe ꝗminat
sanguinez subditorū de manib̄ requirendu esse p
latorū Ezech 3 et 33 Qm officium pastoris est
agnoscere et diligere oues Ibi et ꝗnosco oues meas
et ꝗnoscunt me mee Ista ꝗgnitio no solu e visio
oris simplicis. sicut cum oculo nuda et apta sit oculo

ꝑcs notitia approbationis Sic dꝰ dixit moysi Noui te
ex noie : etiam notitia dilectionis eximie : qn optimu
qd' h abuit pro ipis posuit. sꝫ animam Maiorem em
dilectionem neo hꝫ qꝫ ut animam suam ponat p amicis suis
Sic alij pastores sibi ignoscite et diligite dnt subditos
Ma pui 2 dicit diligenter agnoscite vultum pecoris tui
Non dicit ignoscite burse ut spolies No pulchritudinem
ut carnem ames No potentiam ut adulcis. ꝑ ꝓfectu i
virtutibꝫ aut defectu in vitiis et peccatis et argu
as corrigas et emendes Et addunt similitudinem Sic
nouit me pr et ego agnosco patre Et h' hi sic no
est similitudinis et nom equalitatis Notitia em xi ad oues
et cognosco no est equalis. ꝑ est qda similitudo Nec aliq
est ꝓportio inter ipsius et nram dilectionem Ma
ꝑm philm Parentes diligunt plus filios qꝫ eqnsd.
et hoc experien probat. ymo ecs in brutis vt i gallina
et pullis Et dicit notiam animam meam pono sꝫ voluntate.
qi dicit Potestatem habeo ponendi animam meam sepcdo
eam et iterum sumendi eam sꝫ in die resurrectionis No g
violentia pilati aut iudeorum eam sepauit a corpe. ꝑ ꝓpia
sua voluntas ¶ Xm officium pastoris boni est aug
mentare gregem. et hoc tangit in fine Alias oues hi
q non sunt ex hoc o. et il oportet me ad. et fi v o et v pas
Notant h' gentiles ad xpm quertendi de qbꝫ pa
pe 2 Gratis sic oues errantes. ꝑ quersi estis nunc
ad pastorem et episcopum animarum vrarum Et dicit vocem meam au
Et dicit q non sunt ex hoc o sꝫ iudeorum. hiꝫ ꝑm predesti
natorum erant electi. et fi v o sꝫ ecclia vnita i cade
fide. et v pas sꝫ xꝫ vel' ecs papa et vna ecclia 2m

¶ Xm genꝰ hominum est mercenariorum isti sibi
oues pascunt. ꝑ no ꝓpter omnium ꝓfectu. ꝑ ꝓpter stipes.
ut ipsi pascantur Vn dicit a mercede papienda et
no est vere pastor. qm non sunt oues ꝓprie. ꝑ alterius h
ꝑmum officium est lucrum ꝓprium querere. con i d pauli

No quero vra ꝑ vos. Ideo dicit Grego. Sunt nonnulli
qui diu plus terrena substantia q̃ oues diligunt ma-
to nomine pastoris p̃dunt. Sed mercenarij vocant
qui no p amore ultimo oues diuitias ꝑ ad mercedes
temporales pascunt. Et hos assimilat augustinus adultero q̃
no querit castu amore ꝑ sua delectacoz. Hoc. i. sepi. dicit
Quo ait ignosci valeat mercenario a pastore dicit
Greg. q̃ veraciter ignosci no pt si occasio necessi-
tatis deest. Tranquillitatis enim tpe placuit ad
gregis custodiendu sic vere pastor sic est mercenario
fuit. ꝑ lupus venies indicat quo quisq; ardo sui
gregis custodiendi se habeat. Ideo cum officium mer-
cenarij est fugere tpe hostilitatis. Quia ꝑm Gregorium
Stare i periculo omni no pt qui eo q̃ omibus pest no
oues diligit ꝑ terrenu lucru querit. et ideo pone ꝑ
con̄ periculu trepidat. ne hoc qd diligit amittat.
Fugit ait no mutando loci. ꝑ subtrahendo solacia
Mercede i de pricibus bnfiacoz. no de virtutibus ppl
et de augmento temporalium. no cumulado de dimedo
spualiu. signu e mercenarij. Et sup hoc cotidie voz
pone de redditibus bnficioz. et rao de viciis subiec-
tos. signu e mercenarioz. Dm greg e lupos
v demonu insidiaru omibus. Vel est tyranos. a est
hereticos. De quibus dicit paulus actuu 20 Ego q̃ post
discessioz mea introibit i vos lupi rapaces. no par-
cens gregi. et ex vobisipsis exurgent vi loquentes p
uersa. ut abducat discipulos post se. Et matth. 7
Attendite a falsis ꝓphetis q̃ venunt ad vos i vestimentis
ouium. intrinsecus at sunt lupi rapaces. Ideo cauete ne vos dila-
met blandimis hereticis et simulacrib. vt i ypocri-
tum est seruiens lupi sit rapiens preda. Vnde ego
i ō lupus est. sr oues venit cu quilibet iusti et rap-
tor fideles quosq; et hinles oppimit. Sed is q̃ pastor
videbat et no erat. i liquit oues et fugit. Cuna dn

sibi ab eo periculum metuit resistere eius iussis non possunt.
Offitium quod lupi et rapere et dissipare oves sicut ab unitate fidei.
et alias devorare per errores Ecce hic tria quia ita omnes
sunt occupata, et diversimode Nunquam pastor pasci noluerit
quereres quia sua est ire Mercenarius quia quia sua est sicut lupus
lupus rapit occidit et devorat oves Ecce quintas i sidras
pascunt pauperiores oves De quibus ita se xpm genus sicut
omnis. quia qui dilecte est deo occidit xpus in descensu de celo ad
terras. i ascensu ad crucem. i descensu ad i feros Ecce
ad triplicatas oves. quicda potest ut i iferno Sic oves i
iferno ponite est mors depascet eos dicit david Ve sunt
ia secure ut i patria Ve adhuc i certe sicut hic in via
Nunc at oves xi ignoscunt ab hedis a quibus i die iudicii
stepabunt. Primo ex obedien humili Na ideo xus as
similat oui Psa 43 Sic ouis ad occisiones ducte Secundo ex
mansuetudine Sic dicit discite a me qui mitis sum et humilis
corde math xi Tertio ex largitate et misericordia Nunquam ora
quia one sunt utilia sunt. Lac lana cuius cutis Quarto ex floribus
et gemmis. no cadaveribus nutriunt Nunquam scripture sacre
et oroces ac meditaciones scripturarum sunt nutrimenta omnium
sanctarum Non i solo pane vivit homo Ecce testimonia
tua meditacio mea est Sexto ex balatu ignoscunt hedos
ad tra no sursum sicut lupus erigit caput i clamoe Sic
ne publicani nec oculos sursum volunt elevare Septimo quia
rumiat ore cibum sic mundi at. sup meditatur cibum spiritale.
sicut xi passiones. gaudia vite eterne. et supplicia iferni. ut
timeat ea et evadat Est enim simex at sine vermibus sine
dentibus sine unguis. se non vindicas. puer pusillus minam
magnum gregem Hy quia tles sunt quidcues usque in fine gau
deant se i nuo agnosc xi quitai Nunquam est fidel
dus se hic sic bonus pastor reppetit suipsum. quia hic oves va
gabundas. sicut sensus exteriores et interiores Interiores ut co
gitaciones suas custodiat. ne ad delectaciones declinet quia ne
pueris Intellectum ne erret. memoria ne infinitos dei oblivis
cat Similiter et exteriores retrahat ne ad obiecta crimosa
iflectant. Visum a pulchris. auditum a detractione. gustum a
suavitate. odoratum similiter. tactum caute custodiat a mollicia

sua Et dz esse sic prudes et potens centurio qp dicat huic vade
et vadit alteri vem et venit sme recalcitracione Pastor go
diligendo qt. mercenario tollerando. lupus fugando Et si quid
m primis duobo oues reprehensibile viderint no ideo sint sper
nendi. qr forte ex culpa subditorum ho pucit qp no merent hre
bonos pastores Quia dicit Gregor Sedm merita subditorum dispo
nunt corda rectorum Et in Iob dicit Qui regre facit ypocrita pp
ptm ppli Cuiq quo grego mlta poit i moralibo Colet ab spe
ritis omibo querele sicut de pastoribo Qui si coram superioribo sunt
tles quele causa emendationis laudabile est Gz si in absentia vi
tuperacionis. detractionis no parum prem est Quia septm est
Bestia q tetigerit monte lapidabit Et primo pastor dicit
Serui estote subditi in oi timore no solu bonis et mo
destis sed etiam discolis pe pe 2 Et paulo ad heb vlto Obe
dite ppositis vris et subiacete eis Et ad rom 13 Omis aia po
testatibo sublimioribo subdita sit Sed nunq subditi apud
deum excusare st pnt de ignorancia a malicia platorum Respo
det qp minime Quia di ezechi 3 et ezech 23 de speculatore .x
pastore et subdito Ipse quidem subditus impius i pmo suo
ppo morietur .x danabitur. sanguinem at eius de manu tua sic
pastoris requiram Ille ppter prem ppm. iste pastor ppter
qd ei no annuciauit Et dicit Cris sr math Critne exui
sabit ppls si tacente pastore peccauerit Et responde absit
qr ppter utilitate aliqua a necessitate mundiale persuasi vo
lueris ad aliq locum eq via ignoras. nunq ppter ignoran
cia disadis a perfectione ppria. Utiq no is experiris nunc
ista nunc alia via. et quos tucis quicis Et si velles septu
arum ingredi veritate. nunc qres in septuis et oracoibo. nunc
queres boris opcibo. nunc interrogaves sacerdotes. nunc hos
nunc illos. q vei sint clauicularii septuarum Gz ista no sunt
qr no credi vm. nc pmissio bhitudis desiderat. nc iudicium co
summacoris timet Lric Ideo cautissime prudendum e pasto
ribo ne sint ceci et canes muti. latrare q vina subditorum no valet
Ut possit secure roz redde de omibo. qn dicet eis Redde racoz vil
licatis tue Oues est sepius punducat. ne a mal pastoribo seduant.
sed sequan vm et infallibile pastore. q aiam sua pipis posuit sic
Cilpm xm. Qui vi re

de doctor iacobo de tpalibo dmo .2m
1 in sermone

Sermo dunckelspuel

Obsecro vos tanq̃ aduenas et peregrinos abstinẗ vos a carnalibꝫ desideriis 1 pet 2.

In hac eplā docet nos apls petrus tria Primo quō debemꝫ nos hrē ad nosipos Ꝯo quō ad ꝓximū Ꝯo quō ad deū Ꝯ ibi quersacōz vrām Ꝯ ibi quasi libei Pro pō dicit Ob. vo. tā. ad. et. pe. ab. a. car. de. q. mi. ad. a. Pro quo nōnd' qut do cet mgr i 2 snāt Cū ds a pncipio crea uit hoiem tūc pter corpus et sensū et alia similia in quibꝫ gitamꝫ cū alijs brutis aia libꝫ addidit ei vōz. q̃ solꝫ mt corporeas cre aturas summū bonū nosendo intelliget. intel ligendo amaret. et amando possideret. ac sic sue eterne beatitudis ptceps fiet Ꝯo ipm hoiem sua ymagie insignivit et ornavit. qr vacōz hois ad sua silitudinē et ymagiez fe cit Vt sic sꝫ in trinitate est vnitas essen cie et trinitas psonarū. Ita i vna essen tiali aie sūt tres potencie. sꝫ meoria intellectꝫ et voluntas. cū aliq̃li habitudie actuū suoz in ꝓductione adiunctē. sic est originacio int psonas diuinas De qo mgr.

multa scribit in primo sententiarum d. 3 et
i. 2 d. 16. ¶ Et terno fecit hominem in se pacatum totaliter et tranquillum. ita ut corpus homis
et omia membra eius. et sensualitas ac omes vires
eius appetitiue et agritiue inferiores. plene et
prompte obedirent superioribus sc. voi. Ita ut
nulla cor moueret nisi vnam rem iudicium rois et
imperium voluntatis. ꝑ solum ut ro indicauit et vo
luntas imperauit Et pter hc dedit ds homi mul
ta bona a principio. de quibus nunc no est dicendum.
qm no sunt tanta ad propositum Et istam interna pa
cem et subiectionem cor plenam corporis et virium
inferior ad ros homo tam diu habuit qm diu obe
diuit. et ita sm habituros fuisse in se et i posteris
suis si sm ipe et posteri sui deo obediuissent.
et sm innocentiam perstitissent ¶ Ista sunt de sententia
one augustini sm de ci dei in pluribus capitis.

2 ¶ Do nonnulli qm an peccatum nullum fuit malum aie
aut corporis. ꝑ ut dicit ysidorus po de summo bo
no calo ¶ Cuncta per peccatum primi homis pro pe
na sunt translata in totum genus humanum Et
vt nunc tacam de inmobilibus aliis defectibus
quos gtinue sentimus in nob. de vno solo nunc
dicam qui est magis ad meum propositum pro die
die. sc de discordia et iplacabili pugna q est
inter hominem Nam cum ro recessit a deo et facta
fuit sibi robediens. tunc in pena peccati perdidit
dominium sup corpus et vires inferiores. q

facere sui voi valde inobedientes. Vt sepe spus
valde prompta sit ad aliqd bonii qd nosse fa
ciendii. et vellet facere: ꝑ caõ tarda est. et ab
isto vellit. et sepe ad mala tlhit aiam. et for
tissime inclinat: et sepe vo iudicat qꝫ bonũ
figere esset sensualia. et sensu tam fortit i ista
inclinatu est. Vt multocies vincat voz. et ea ad
se trahat. a si racio vincit tuc frequent sesu
sequi cũ mãg tristicia: ñ aliq pfectu sit i vtute
Et hanc discordiã innuit aplus paulus cũ dixit
ad gala 5 Caõ cupiscit aduersu spm. et
spus aduersu carnem Et ad vo 1 Video ali
a legem in membris meis vpugnãte legi mentis mee.
Ve hõ est locutus e arg i fine pi ethn 2 Ro
Ne deficiat ad optima: videt aut i nob aliud
qd pter voz inatu. qd aduersat et obuiat voi
Et hõ est volunt aplus petrus cũ suasit i pnti
cpla. Abstinẽ a carnalibus desideriis. q milli
tant aduersu aiam Sõ est quiẽ de deuota
aia Cam 2 pe Filii matris mee pugnauerũt
cõtra me. Sor est caõ meũ genita et nutrita.
suis mat cupiscentiis et sensualibus delec
tacionibus me nituntur oppugnare Sõ nõnd
qꝫ quis sic fortissime tenet nos caõ et aduer
setur spũ. tñ hõ ei pt vsistere. et pt ea multu
subiere voi. et ad eius obedienciã trahere Et ad
hor homo tenetur Et cũ hõ negligit facere.

3

tur omis inordinatis motis sensualitatis. et omis
operacio con̄ deū facta iputat hoī ad pcm̄.
eo q̄ istis obuiare et resistere p̄ vis intrebat et
neglexit voluntate ¶ Dicis quō dz resisti
sensualitati et quō dz domari Ant multa
alia li valet potissime sēdm̄ ysiū beati pet'
li. Vt abstineamus a carnalibus desideriis.
et castigemus corpus nrm̄ redigit. qr quanto
plus prosequim̄ hmōi sensuales delectaciones.
tanto ardentius desideramus eas ex ymaginata as
suefactione: et quanto mollius et delicatius tracta
mus corpus per multum cibū et potū delicatos.
per ocium per molles vestes per superfluum so
mnum per cetera hmōi tanto plures exaltat no
bis motus vōi gravios. lasciuos et inordina
tos: et tanto rebellius fit spiū. sicut equus in do
mitus inobediens est sessori ¶ Nō ad robur af
fligimus p̄ vigilias. p̄ asperitates vestium. per
labores corporales. per simplicitate victus et
paritate. Vt in illis nō queramus delectacioz
p̄ nē necessitate. qui sic facimus tunc humiliat
cāo et refragesit fervor carnalium cupiscen
tarum. et fiunt virtutes in feriores magis obe
dientes superioribus. et facilius flectuntur ad usū
virtutis et regulas vōis. et promptius subser
uiet spiū ad oē opus bonū. et ipe spus
quietatis turbacionibus passionum sensualium
liberius subleuat ad sublimia et celestia gte

quō dz domari sensualitas

planda Propter qd dicit apls ad rõ 8 Si secũdũ
carnẽ vixeritis morietis. ꝓ si spũ facta carnis
mortificaueritis viuetis Et se ibidẽ Qui xi sunt
carnẽ suã crucifixerunt cũ vitijs et cupiscen-
tijs suis Tales cũ castigat carnẽ nõ ut occidat.
ꝓ ut rẽprimat brutales motus. qui sunt sentiũa
vitiorũ Et hꝰ oibus notũ ntrm est Meo cũ qnitũ
cũq; ꝓfecto qꝫ diu in hac mortali vita viuit
securus est. ꝓ se indiget talibus ad vitiorũ rẽpres-
siõs. ad virtutũ gnãcõs. et gemitorũ ꝯseruacõs
Cuius exm habemus in beato paulo. qui lic
esset electionis vas. et ꝓparatus i euangelium xi
tri ut ipemet dicit 1ª cor 9 Castigauit corpus
suũ et i seruitutẽ redegit. et adhuc vidit ali-
ã legẽ in mẽbris suis rẽpugnãtẽ legi mẽtis suẽ.
+ducẽtẽ et captiuãtẽ sẽ i legẽ pcãti Ipse multa aduersa 1 rõ
sustinuit. et valde dura passus. utpote nudi-
tatẽ. iniuria. famẽ. carcerẽ. flagella. supplicia.
et alia multa q enũrãt i 2ª epla ad cor.
Quo ꝯsiderãdũ possumus qꝫ necessaria nobis
est stricta disciplina. ex quo in nob adhuc
tã ꝓfecto est spũs. et tã acrit cupiscit ad-
uersus spũ cõ in pcõ nutrita. et mala ꝯsue-
tudine viciata Etsi in pnãpio hꝰmõi af-
flictio corporis et fuga carnaliũ delectaco-
nũ hoi grãis videat. et aliq̃lẽ cessẽt capitis ã

alterig ptis ingerat dolorē. nō dz hō stati de
ficē tanq̄ vltra vires suas sit. Multa em sus
tinē pt na. Qd patz de abstinēcijs et alijs du
ris. q̄ sepe diu sustinet hoīes inuiti. Vt pau
pēs aut i carceribig positi. et patz de absti
nēcijs quas faciūt aliq̄ pro sanitate cor cō
seruāda et recuperanda: et patz de multis
magnis laboribig et periculis quos sustinent
multi pro tēporalibus rebig acquirendis a
gseruandis. i mari. in terra. i ventis. i pluui
ijs. die ac nocte ꝛc. Cogitet g hō q̄ si tanta
sustinet hoīes inuiti: quanta possent voluntarij:
si vires suas ꝓbarent et de sua pōn expe
riri vellent. Vn bnl. Ignosce dnē. ignosce
dissimulamig. tergiuersani. et in hijs q̄ ad
te pinet. vix est qui velit experiri quid pos
sit. Dicit filij zebedei. matth. xx. Possumig
bibē calicē passionis. et nos nō possumig leue
abstinēcia sustinē. Dicit paulig ad philipp. iiij.
Oia possu i eo q̄ me gfortat: et nos q̄big
nudq̄ deest diuinū auxilium diffidimig nos pau
ca posse. Proindubio possumig multa. ꝗ no
luimig. et g nō posse nō est i causa. cū nō
velle sit i culpa. Vt vult ieōg. Cogitet hō
et q̄ si tanta sustinet hoīes pro sanitate
corporis. pro ingregatione et gseruatione

temporalium verum. quanta merito sustineret pro
salute aie. q ingrabilis melior est corpore. et
pro bonis aie. q ingrabilis meliora sunt bonis
corporis Et eterna sunt. corpus vero hodie est
et cras putrescet. et in cinere vertet Cogi/
tetque ho qsi tanta sustinet hores. et facium
ex dilectione creaturum verum. quanto merito pate/
rent et ageret pro deo summo bono. et pos/
sent ex eius amore Amantibus enim nichil est dif/
ficile. et nullus labor durus Vnde ieron epla
ad eustochium vgine Amemus xm. eamque sep
queramus amplexus. et facile videbunt oe difficile.
Breuia putabimus oia q longa sunt. et
iaculo illius vulnerati per horarum momenta
dicemus. Heu mi qr incolatus meus prolongatus est
no sunt digne passiones hus tpis. ad futuram
gloriam q revelabitur in nobis ¶ Cogitet iterum
ho vita sanctorum patrum. quanta isti sustinuerunt.
qui fuerunt hores sicles nos de qbus hnl?
O quantum distamus ab illis qui in diebus antho/
nii extiterunt monachi Siquidem isti tanta auridi/
tate panem aliquem percipiebant. Vt corporis cibum ob/
liti die quinque ieiuni transigerent Et eusebius
i 2 li ecclie hyst c 15 loquens de victu
et viatus refectionis deuotorum primitiue ecclie dicit.
Aliquos eorum post duos tres aut plures dies sup/
sisse non tam desiderantes q necessarium cibum.

Et dicat q nullo ex illt gustaueit carnē a vinū.
ꝫ aq̄ fuit eis potus. et panis cū sale et ysopo cibus (Dicat de sancta paula) Hec nō
dico q oporteat oēs sic fac̄ Imo nec oibus expediret. ꝫ ut dixi. ut nosciamus q nia non
est tm debilitata. qm̄ multa sustinē possemus
si vellemus ¶ Cogitet nisiq̄ breuitatē carnalium desideriorū. ꝫ et tocius hui vite: et acerbitatē interminabile infernat cruciatū. i quo eū
i tolleraūt dolor. et mors corpois et aīe. sine
spe veniē et misēdie ¶ Et postremo cogitet
hō hui laboris breuitatē. et ēstimat̄ pmij
eternitatē. qd̄ nec auris audiuit ꝛc (De quo
ꝫxime audist) Ita eū misericors dnūs dispo
suit vt tēpus breue esset pugne. et tēpus pmij
sempiternū Nūq̄ go tēnat̄ hō a cupiditēijs
carnis. a astuaijs et decepciombus dyali. tūc
cogitet hec et alia hui moi. et illa aiatus viliter
vsistat ¶ Et nōnūq̄ q nō tenem nec possumus sic abstinē a carnalibus delectaciombus vt
nūq̄ sentiamus. q oportet quēdē dormire et
alia vite necessaia exercē. in quibus qm̄to ordinatius viuimus tanto maiorē et naliorē delectacōs sentimus Et ideo temperatis panis suauior est q̄ crapulos pulli Et nia nē ipsi delectabilit̄ sumūt. cū alij superflua fastidiūt Ex ita
debemus abstinē a carnalibus desiderijs. vt nō grauē

tlia. Vt sic nō gmedamq ꝓpter delectū. ꝗ solū
querāmq nē necessitate Qtl finis hoīs est.
et ad hoc est institutus vt exercēat bō opa. et acq̄rat
virtutes: et ad hoc data est si' racio et oia alia
sibi data sūt vt spū ad hoc subseruiat Et ergo
hoī maxīe discrecione opus est et sollicitudine.
vt corpus sic prudēt' regat. et in tali voluptate
et sanitate teneat. i quo maxīe deseruit ad spū
alia ꝓsequenda. et vicia cauenda. et ad pagē
da q̄ sibi ingerūt faciēda Sic ecē corpq̄ nimis
mollit' tractatū. et pinguit' pastū. vel bellat spū
(ut dictū est) et ipedit a bonis Sic nimis debi
litatū per superfluā afflictioē deficit. nec pt sub
seruire ad opa bona. et sic spūale ꝓfectū ipedit.
Vnde ambo sic eplam ad thi dicit Prudent'
sibi seruiri vult dē. tēperantia est eī. vt si fiei
pt ceptū obsequiū gradatī ꝓficiat. et nō per
immoderanciā minuat Et ysyd' de sno bo li 2
ca 25 Sollicita discrecione carnis ē materies
moderanda. sic ut ne a integre extinguat. a imodēate
laxet Na i firmitate carnis ꝑualente ad ꝓfectioē
ptingē nō pt Et g' i vsu necessariorū vite seru
iae debemq̄ regulā augustī quā dat de cibis su
mendis: qr dicit ad cibos sumēdos accēdē debeq̄
sic ad medicinā Valde eī conam tū solū de
medicia sumē. q̄ tū ꝗgruit pro sanitate corpoīs.
ne nimis sumēdo corpus ā plig̃ grauemq̄. et ne
mīg sumēdo michil ꝓficiat nob Sic cibū sume'
debeq̄ q̄ tū sufficit pro sustentacione corporis.

et ꝗgrua ſanitate ipſius. ad ſeruiendꝫ ſpiri-
ne nimis ſumedo rebellet. a' mig ſumedo de-
ficiat vibus. et ſpiralē ꝓfectū impediat. ff.

Sermo 29 cigd' de eadem dnica

Modicū et iā nō videbitis me Joh 16
Videmꝫ per experiencia ꝗ ſit res
amata per ſui pnia delectat ſic per eius
abſencia ꝗtriſtat Criſtꝫ g° ſciens ꝗ ſua pn-
nia corporalis erat delectabilis ſuis diſcipul.
et ꝗ ſua abſencia corporali q̄ mſtabat per
mortē. diſcipuli turbarent: ſic p̄ius et be
mgnꝫ mgr eos ꝗdlat. pdicēs eis iſta ſubtrac
tioz nō eſſe ꝑpetua. ſ ad tēpus. nec longu
ſ breue Dicit g°. Modicū ſp ē tēpus. et iam
iſtat in quo tpe nō videbitis me Per illud
modicū mtelligit tpe ab hora mortis vſq ad
r̄ſurrectionis horā Et ſic ē ſenſꝫ Modicū
.r tempꝫ in quo nō videbitis me per ſubtracti
onē a vob in mea morte erit breue Et iterū
mo. et .vi. me. Per 1d modicū mtelligi tēpꝫ ab
hora r̄ſurrectionis ſue vſq ad aſcenſionē ſua.
qr tūc iterū viderūt eū. eo ꝗ tūc apparuit eis
frequent loquēs de regno dei Et 1d tēpꝫ fuit mo
dicū per qpacoz ad tempꝫ ſequēs vſq ī finē
mūdi Et ideo ſequit Mūdā. va. ad. pa. q̄ dicit.
qn aſcendo in celū tūc nō videbitis me vſq in
finē mūdi in reſurrectione generali Nā per

illud tepus no videbit corporali et sensibili pnia in apeia for et omnis ab oibus: ch'ms ex speciali gra apparuit et appare possit aliqbo am id tempo Sic bto iohani euangelistae apparuit cu eu ad se vocauit Et beato petro ad pces fideliu exeuti vrbe a facie neronis apparuit domino cui petrus dixit dne quo vadis &c Et nondu qp lis dns apparuit et adhuc ex speciali gra appare possit amicis suis. cauta tn se habendu est in hymnoi visiombo Quia ecc dyalo se ipmisceat. et per tles apparicones teptat Vt in errore et pena inducat Scribi enim 2 cor xi qp angelo sathanae transfigurat se in angelu lucis Quia ex diuina p missioe assumit sibi corpus in quo aliqn simulat psona xi a alterius Et sic apparuit beato martino. et multis alis. et multos decepit Aliqn uisibilit fonando in voce audibile Sic beato franasco voles eu breahere a pme vigore Et multis alis modis mis decapere Dices ex quo ita est qp dns aliqn ve apparuit aliquibo et adhuc appare pt et ecc dyalo qnqp deceptorie apparuit et appare pt in psona xi Si ergo aliqn tlis apparicio fiet alicui quo deberet se ad ea habe Rn sicq eliat ex dicis bonauentue i 3 d 9 Et di p° Si aliqn qtingat tlis apparicio no dz statim ei crede. nec id ut xm adorae. s ex q° res est insolita dz credulitate sua suspende. et debet

q° Rn insolita apparicio ex deo est

s°

cogitare quo dicat beatus iohannes in pa canonica c. 8
Nolite omni spiritui credere. sed probate spiritus si ex deo sit
Etiam dnus tentat nos. multoties enim dicit in euangelio
quia multi in nomine suo sunt venturi mendaces. ita
et sancti patientes. in talibus casibus simulationes
diabuli cognouerunt. et eum a se fugauerunt legitur enim
de beato martino quia quadam die diabolus induit
regis purpura et diademate et aureis calceis or
natus. sereno ore. letaque facie sibi apparuit Cuique
dum abo tacuissent. inquit diabolus Martine agnosce
quem cernis. Cristus ego sum. descensurus ad terras pri
me hic manifestare volui Ad hoc martinus admiratus
tacuit Rursum ait Martine cur dubitas credere cum me
videas? Cristus ego sum Tunc ille prudentissimus doctus ait Dnus
ihsus xpus non se purpuratum a diademate venturum
futurum predixit. Ego xpm non in ea forma quam passus est non
cruce stigmata preferente non credam venisse Ad
hanc voce iste disparuit. et totam cellam fetore re
plenit Sic igitur debet homo non precipitanter agere. sed
ex quo res insolita est et ingsueta. debet suspen
dere credulitate Quia quinimo talibus rebus cito credit
levis est corde Et oremus per deuotam orationem ad dnm re
currere. vt cor illius illuminet. et quid fraus debeat os
tendat Dnus autem fideles qui in se est et deuote ad
ipsum recurrentes consueuit dirigere erudire et adiuuare.
aliquem per interna inspiracionem. aut dirigendo ad
aliquem hominem qui possit adiuuare: sicut fecit de cor
nelio Aut flectendo intellectum hominis ad aliquem pas
sum scripture. Aut ad aliquam hystoriam. ex qua conside

racione dirigit et adiuuat aut aliquo alio modo
sibi placenti Secdo dicit idem doctor qꝑ hꝯmoi
apparicones non sunt desiderande vt fiant Nã
qui eas desiderat vesanus inflatus e corde · cũ pu/
tat se ad hꝯmoi visiones et reuelaciones ydoneu
Ro dicit Si fiant sunt ex humilitate ponꝯ for/
midande Ita eam maria vgo turbata e i ser/
mone angeli et cogitabat qualis esset ista sa/
lutacio Vnde beatus Bnrdus de natiuitate dicit Ma/
ria nõ altũ sapit ita vt ecce salutacioꝫ angelica
vereat Sic magꝯ euangelista Maria cogitabat q̃lis
esset ista salutacio Nimirũ indigna se salutacione
angelica reputabat · et forsitã hꝯmoi meditabatur
Vnde in hꝯ vt veniat angelus dni mei ad me Sic
etꝯ narrat de quodã sancto pre · qꝯ cũ ei dyabo
in specie apparet iste clausis oculis dixit se i hac
vita nolle eum videre · ac dyabo eius humilitate confusus
statim euanuit Ecce de plurib narrat q̃ sunt ad
hꝯmoi visiones ydoneos putauerunt et eas desi/
derauerunt · qui i multas insanias et errores
sunt praecipitati Hoc dixi ad metuendũ horres
ne in hꝯmoi rebus sint leues et proprios ad cito
credendũ · a simpliciter adorandũ · a ad statim fa/
ciendũ id qd visio suadet a iubet Et dixi speci/
aliter ppter horres aliqs singulares Inuenimus nãq
aliq horres qui postqꝯ vt eis videtur diu pure et
abstracte vixerunt tanta luxu qꝑ placenta i vita
sua · qꝑ putant molestias tentacionũ ia merito

circa eos cessare debet. et deus non debet permittere ut non
tentent. Non considerantes quomodo beato paulo sti/
mulus datus fuit in custodia humilitatis. pro cuius
ablacione cum oraret fuit sibi responsum Sufficit
tibi gracia mea Aliqui cum ad hoc deuenerunt quod deside/
rant visiones hyrcie. et orant ut eis fiant Quod
ut dictum est ex superbia procedit Ideo dominus aliquos in
ira sua permittit fantasticas apparicionis venenum
quod immittit. Ut fiant deliri et fatui qui indebite
cupierunt esse vates Aliqui cum sic se putant aliquos
familiares esse deo ut leuissime credant ipsum se spe/
cialiter et supernaliter ac miraculose circa eos singula/
riter agere Et desiderant cum aliquos sine causa circa se mi/
racula fieri Quod est vna species tentandi deum. cum sic
homo omittit quod humano modo fieri potest. et totum committit
deo Sunt etiam aliqui ita ppe prudencie imiten/
tes ut cum bonorum hominum et discretorum consilia pro nichi/
lo habeant et eorum sequi contemnant Vmo sumo/
le et sine discussione Vmo cum aliquos admo/
nent ut aliquid de ipsorum vita mutet. potissime
in austeritate nimia. tunc respondent Ego ha/
beo bonam intencionem. ego facio ppter deum. ipse no
permittet me deficere aut errare Nonne id est quedam
superbia. ex qua putant se sic iustos et deo placen/
tes ut eos non permittet errare aut deficere.? Nonne e
cum tentacio dei. cum omisso vmo spreto consilio alio/
rum committunt se soli deo Nonne cum id est in eis genus er/
rorum. quod credunt ad bonitatem operis sufficere bonitate

intentionib. cū multe alie ꝓquirant circūstantie.
Sic enim Iob postq̃ enumeravit mag̃ opera que
indubie bona fuit intentione. subiunxit Ve
bar omia opera mea Sic et illes meito veriventur
opa sua et nō certificarent se de eis Circa
p̄dictū textū Iterū modicū et vi me q̃ va ad
pa Dicit aliqs Exquo xp̃ ex speciali tyra aliqn
apparuit a apparē poss aliquibz ꝛc Et cū dyalo
soleat homies in ho decipē aliqn Queit si dyalo
transformaret se et apparet hoi est i for xi.
an ho peccaret ipm adorando Sent bō ra
i 3 d' 9 q̃ dur gtingit honore latrie exhiberi
dyalo xi adversario Vno mo simplicit. alio sub
gdicē Si simplicit tūr nō pt esse sine pcto. q̃
exhibet cultq latrie alteri q̃ deo. et ideo ē ibi cul
tq ydolatrie Nec excusat ho roe ignorantie Sp
enim triplex adiutoriū per qd pt errore vitare Pm
est ꝓmedium sacre scripture. q̃ instruit homies Mul
tomies enim dicit q̃ multi in noie xi sunt venturi me
daciter Sm est ꝓmedium orois interne. q̃ ho ad
deū debet ꝓcurre vt cor illiq illuminet Tm est
suspensio credulitatq sue Nō enim dz ho oi spiri
crede. sed ꝓbare si ex deo sint Qui enim cito credit
levis est corde in talibq vaib et ignaviq Et fortas
sib est inflatq corde. dū ad illes visiones et revela
tiones ydoneū se reputat Vn illes apparitiones poniq
sunt ~~poniq~~ formidande q̃ desiderande. sic de ho
stati dictū est sic audisti Si ad adorat eū sub

90

80

gdicione solū habitualiter considerata. id nō suffit
ad vitandū pena respectu hō apparicionis i solite
et ingsuete. ad quā nō debet sequi adoracō poi
pitiant' ꝑ ēu matutinate et pruia oroē // Cōse
racō at hostie est consueta. et ideo suffiat ꝙ
adorans in habitu habeat hanc gdicione
si debito mō consecracō facta est. ēu qua gdi
cione oes fideles vadunt ad ecclīam ad adora
dū xm sub sacmēto Her bōnra Aliter pnt
exponi illa verba Vt per pmū tēpo modicū
intelligat tēpus ab 1a hora in qua dns loqbat
discipulis suis vsq ad sua mortē et sepulturā
Quia i eo videbant eū et post id subtractōē
eis vt ipm per triduū nō videret Vn Beda
Quia tenuo est ista nocte a iudeis et mane cru
cifixus et sepultus ab humanis est secluso obtu
tibus Et per 2m modicū intelligi tēpus ab hora
sepulturē usq ad horā resurrectionis post qd vi
derunt xm Et patet exposicio ꝑ dicta xi verba
erant discipulis obscura anq essent opē completa
Quia ꝑm Cris Tristicia mortis xi amonebat
intelligenciā a mentibus discipulorū Et ecc qr vide
bat eis quō i xi verbis esse queda contrietas
ēu dixt mo et nō vi me. et ite mo et vi me
Quia nō sciebant ista referri ad diuīsa tpa Et
ideo sc i lra Dix. cr. ex. dis. eig. ad. Crd. c.
h°. q. dt. no. mo. et. n. vi. me. et. ite. mo. et. vi.
me. qr. va. ad. pa. di. g°. qd. c. h°. q. dt. mo.

nes. qd. lo. Est qo Quae xp tertiadie voluit resur-
gere et no poni resurrectionis sua usq in finem mu-
di differre Unde ē circa dnicam primam post pasca
Et no q adhuc tnio mo possunt pm dnm
et alchminu exponi pdicta uba xi Ut sit sen-
sus Modicum sp tempus sup est sti usq ad ascen-
sionem meam. et ex tunc no vi me. qm diu vivet
i carne. qr ascendo ad patrem post qdragita
dies Et iterum modicum cum tempus vite cuilibet vrm.
et tunc iterum videbitis me i regno celorum. qr vado
ad patrem Et ista expositio videt dns innuere i hys
q sequunt dicens aplis debet plangere et tristari
i modico vite pntis ad modum parientis mulieris
p postea etnaliter gaudisum fuit i gloria Et no
q modica et breuis est pnis hois vita Et ita
dis ordinauit p° Ut hoies pnte vita breue gte-
neret p° ut hoies id tempus modicum totum ad dei
opus expenderet Si enim longa esset vita nra
forte tedet aliqs diu bni operari. Nunc breuis est
et ideo totum deo attribuat p° ut hoies minus
tentaciones et pericula euadat Tot enim pnis vi-
ta tentacionibus et periculis est exposita Tetendit
enim dyalus laqueos in oi ecclia. et aurig tentat.
ex quo fit q modicum est tempus vite nre. et q
cito euademus manus eius p° ut dis hoies ad se
cito vducat Sic enim illi qui aliquos diligunt
no diu sine eis esse volunt Joh 17 Pater quos
dedisti mi volo ut ubi ego sum illi mecum sint. p
ut hoies modicum laborarent. et ipe pro modico

q pnis vita breuis est

labore multu tribueret mercedis Quia no sunt
ydigne passiones huius tpis ad futuram gloriam
Sec. Cog. at. ih. qr. vo. o. it. Hoc ggno/ n
uit virtute diuitatis. cu cpzm est ggnosce sere
cordiu Et ideo dixit eis pueniendo eos interro/
gaos Vt ostenderet se scire mentis eos intentos
Am. am. x ve. di. vo. qr. plo. et. fle. vos. n
qi dicet p ho qd dixi mo et n vi me intelli
tepo mee mortis vsq ad resurrectione in quo fle/
bitis cpte mea absencia. Mu. at. gau. Quia n
in triduo mortis iudei mundialit viuentes st
gauisi. credentes se xm tolit extinxisse. et no
me suu totalit delenisse Vel mundo x mali
qui sut i mundo gaudebut in p secaiore iustos Vl
gaudebut in rebus mundanis Vos. at. trs. de n
passiombus quas i mundo sustinebitis. Vl de omi/
sione mea Sic et sn tristant de sibi illatis pas/
siombus et de pnis Gz. trs. ves. ver. i. gau. n
Quia i tpe quo eis dns post resurrectione
apparuit gauisi sut viso dno Et vmusalit
tristicia sanctos verte in gaudiu fruite vite et
glorie Sec. Mu. cu. pa. trs. hs. qr. ve. n
ho. cu. tu. at. pe. ia. n. me. pres cpte. gau. n
qr. na. e. ho. i. mu. Qd dixit declarat exo n
mulieis parturiens qi dicet Sic mulier i partu
tristicia pati. p ista tristicia absorbet gaudiu
supuenies in natiuitate pueri. sic vos fideles

tristiam habebitis in passione et morte mea. ꝑ
gaudebitis in mea resurrectione. q̃ est tanq̃
natiuitas hoīs de vita mortali ad immortalē
Ad istā mtencoz aptat exm cui subdit Et vos. i mue qde
trist. ha. sh tpe mee passionis qte. at. vi.
vos. post resurrectione. et gau. cor. ves. et gau.
ves. ne. tol. a. vo. Quia vita xi de qua gaude
bat apls nō finit amplio auferenda Et illud
gaudiū aptoz de xi visione finit inchoatū i
xi resurrectione. et in gloria celi ꝓsumatū. et sic
ꝑpetuatū ¶ Et nondū circa hanc terna
exposicoz q̃ pnis vita plena est penalitatibꝰ
et defectibus aduersitatibꝰ et miseriis quibꝰ
hō ꝓterit et nūq̃ in eode statu ꝑmanet Vt dr
Job 13 ꝑ iam calet. ia friget. ia sitit. ia esurit.
ia timet. ia tristat. ia dolet et infirmat. iam
tedio affiat. a fatigat Et nichil est in hac vi
ta stabile et totaliter placens. ꝑ oia pnia car
nalia aut mundana. sint q̃ quibusda amaritu
dinibꝰ mordacibꝰ et pungitiuis ꝓspersa i
¶ Sed dicis Quare ds voluit hoīs breue
vita tam penalē facere et multis miscere mal
Rnsp Willelmꝰ de vniuso pte pa i materia de
prudencia Q̃ diuina prudencia et paterna pol
licitudo creatoris ita ordinauit ad multiplex
bonū hom Quis enim nō videat q̃ si mundꝰ iste

Q̃ pnis vita q̃ breuis est multis ꝓspersa ē amaritudinibꝰ Et quae hō ds sic ordinauit

q̃o

so

nō hrā ñ pacē dulcēdinē et delicias mseparali
adherenna in se detineret hoīes. et a bonis
futuris ac virtutibus tm auerteret vt forte nul
li has ul illa curarent. et auferret hoī bonū
feliatatis eterne. Ut qd tm solū creatus ē et
inferret sibi malū damnationis eterne. quo nul
lū peyus est. Benignissimus igī creator vitam
illā amaicāe voluit. ne sua dulcēdinē ad se alli
cēt hoīes. et sic eos a bono ad qd ipos creauerat auertēt. et i malū cōtrariū eosdē ptraheret.
sed suis amaitudinibus qī aculeis quibusdā aios
hoīm a se ꝛpellēt. et ad sua spīritualia bona
et eterna facēt aspirāe. Hunc pdictus doctor
plurā ponit exempla. Primū est Nutrix videōs
parvulū tpe ablactationis dulcēdinē lactis
adeo allectū vt ab eo se separāi nō pmittat. nec
ad solidiorē et quemenaorē abū incrmāi velle.
sū imitatus papillarū aliq aspgit amaitudinē.
quā puūl senēs in papill sponte eas deser
vit et refugit. et ad mensam prīs inhyat et
postea quedit. Ita pat misericordiarū voces
hoīes ablactāe. et ab uberibus hūi seculi ꝛ ab
amore pnciū fim solū sensū carnalit atq se
cularū delectancū separāe. et eos assuefacē
ad solidos cibos spūalū deliciarū. et ad mensā
celestē ꝛpuocare. ipa delectabilia pnīa corporalia
et secularia aspsit multis amaitudinibus. sicut tri

bulationibus aduersitatibus ꝛc Sed videtis q̃ p̃
multi ita aliq̃n anhelant ad vbera carnalia ma
tris vt ipsolabiliter fleant cū ista eis auferuntur
a negantur Et signant istos qui ita corpore gran
dem et aliq̃n capitibus tam · tam pueriles sunt mo
ribus vt ita adhereant amore p̃ntibus delectabi
libus · q̃ ecc̃ cū eiulatu et lacrimis lugeat ablata
sibi tēporalia a denegata sine nō gressa Qui
vtq̃ tanto minus capaces sunt solide refectionis spū
alis deliciarū · q̃nto plus inhyant uberibus p̃ntium
delectationum Dicente Gregorio Quanto vnusquisq̃ plus
delectat in ymis · tanto minus capit de celestibus
et supnis ¶ Dm exemplū patrfamilias
videt filium in loco periculoso accepto flagello
ipm crebro punit vt abstrahat eum inde · atq̃
diffugat ita dūs ops pr̃ nr̃ cui manifesta sunt
omia pericula · omiaq̃ noxia hūi habitaculis · in ista
parauit flagella · vt pestilencia · lites · famem ·
infirmitates · mortē · p̃secuciones · oppressiones · ꝛc
quibus flagellat homines vt abstineat ac diffugat
ne hunc mundo hereat ¶ Dm exm de vino
valde ebriatiuo et aq̃ temperante fortitudinem
vini Dni voluptates carnales et seculares ebri
ant vsq̃ ad brutalem insipienciam et insanissimam
dementiam Et in hoc sunt similes vino fortissimo
et maxime ebriatiuo Tribulaciones vero et ad
uersitates et dolores ꝛc faciunt hominem qui sobrius

et redeunte ad cor. et deū ignoscente ac gren/
tem Vn pes Multiplicate sūt infirmitates cor/
posta attenuaverūt Et iterū Impple faces
eorū ignominia et querent nomē tuū dne.
Et in 4o sitime sūt aq fortitudinē vini tepe/
rante Mo pr familias terreno si vinū appo/
nendū alūnis suis a filiis sit esse noxiū
ipis appt sui fortitudine. vinū ebriati/
vū. vtiq tepevat mixtura aq Ita pr nr ce/
lestis sacens voluptates seculi nobis primo/
rissimas esse eas nob tepevavit admixtoe
multarū amaritudinū ¶ Ideo dixi vt
ex eis ignoscerem et laudarem diuina
bonitate. q tam multipliter nob gtulit
quibus mularem et tentarem ad merendū sa/
lute nram. qua nichil melius nobis esse pt
2o vt ex hys laudarem diuina pruden/
tia que in rebus michil esse frustra sinit. sed
ita sapienter oia ordinat et disponit vt
no solū bona ꝑ ecl ꝑm se mala ad multi/
plice nrm ꝓficiat ꝓfectu Et 3o vt de
cetero no murmurem sub flagellis dei.
ꝑ ista no solū libent. ꝑ ecl gaudent sustine/
amus. certi q ipa ex paterna ꝓuisione or/
dinant ad multiplice nrm ꝓfectū. ecl nob
adhuc ignotū. vt ad pservacoē aliūnd

mali · qd' alias moderemur · aut ad promouendum
alium bonum qd' alias negligeremus ¶ Omnibus
at dnis opus vitae punctis sit ex causis predictis
amaricauerit · non tm ea tota amara fuit et
penalis · ꝑ amaritudinibus misuit Multa
dulcia suauia et delectabilia gustauit Vt sunt
ribus · potus · sonus · quies · pax et securitas · et
alia multa nobis gaudienda et delectabi-
lia : que tm oia non sunt tm quedam aspersi-
ones pmodice · et odores pteruues imense su-
auitatis diuine bonitatis Ipsius enim diuine sua-
uitatis Vt ait augustinus aliquid in ipsa regione
aspergit Et i li de vera religione dicit Ve
illis qui se auertunt a luce tua · et in carna-
li suo opere velut in umbra sua defixi de-
lectantur · Vbi tm lumen qd' eos delectet de cir-
cumfulgentia lucis · ac si dicat de circumfusione
suauitatis tue Vt exponit wilhelmus in trac-
tatu de virtutibus Hic ergo omis suauitas
hujus mundi et quarumcumque creaturarum est velut
aspersio modica · et odor tenuis · et vestigium
parvissimum diuine suauitatis Et hujusmodi
suauitas quarumcumque creaturarum est nobis
ad hoc data a diuina largitate Vt nos alli-
ciat · uuitet · et feruentes tendere faciat ad ple-

mitudinē suauitatis imense. a q̄ totū stillauit
et effluxit Recte eo mō quo odor ipsūm odo
rantē alliat ad odorabile a quo effundit. et
aspersio ad plenitudinē a q̄ stillauit. et vesti
giū ad ipsum nentē id Sic ergo esuriēs a si
ties nō est gtenta aspsione plenitudis quā
mth hrē. nr odore a sapore abi aut potus.
ꝑ per hō matat vt magis desideret et feruē
cio tendat in ista Et sic venator nō e gtenta
vestigio fere ꝑ per id manducat et iitat
ad feram insectandā Sic nos hoies non
deberemus gtenti esse nec siste in suauitatibus
pnciū verū ꝓuis. Nec eas ppt se quere. ꝑ de
beremus per eas gmonei ad agnoscendū. et to
mente querendū plenitudinē imesitatis di
nē suauitatis. a qua oia ista tanq̄ vestigia
et odores tenues deriuata sūt Cum tn ōrīū
multi faciūt. qui spreto diuē suauitatis
fonte copiosissimo ac redundantissimo. asper
siones pdictas lingūt. et eis tō mēte adhe
rent ac imergunt Ymo in eis iebriant
vt ad oes brutales insipiencias usq̄ isamat
Et e mēto mirada inscabit ia tante multitudis hōm
tapio et imersio demētissia in vna guttula si
auitatis. qua pferūt abyssali fonti diuē suauitatis
Ymo ppt ista guttula mchil curat vbertē domus dei.
et torente voluptatis q̄ potadi sp et iebriadi oes electi
Ymō pōs Inebri. ab. vb. do. tue. et de. tor. vo. tu. po. eos ffe

M.a.t. d.1. d. s. dmica cantate :-

Vado ad eū qui me misit et nemo ex
vob interrogat me quo vadis Sed qr
hec locutus sū vob. tristicia ipleuit cor
vestr Sed ego veritatē dico vob. expe
dit vob vt ego vadā Si enim nō abiero
paracletus nō veniet ad vos : si aūt abiero
mittā eū ad vos Et cū venerit ille ar
guet mundū de pcto. de iustitia. et de iudicio
De pcto quidē qr non credideruṇt in me De ius
titia vō. qr ad patrem vado. et iam nō videbi
tis me De iudicio aūt. qr princeps mundi hoc
iam iudicatus est ¶ Adhuc multa habeo vo
bis dicere sed nō potestis portare modo Cū
aūt venerit ille spūs veritatis. docebit vos
omem veritatem Nō enim loquet a semetipso.
sed quecūq audiet loquet. et q̄ ventura sūt
annūciabit vob Ille me clarificabit. qr de
meo accipiet. et annūciabit vob Omia quecūq habet pr mea sūt. propter hoc
dixi qr de meo accipiet et annūciabit vob

addito

Sino cigd

Vado ad. e. q̄. m. mi. rc Joh 16

Dnus nr an hoc euāgelium dixit aplis
de tribulationib cor suturis. et quo interfec
tores eor reputaret se obsequium prestare deo.
et hoc videbant aplis minis diuinis Postra sub
iunxit de vtrisq sno. cū dixit in euang hodi
erno Va. ad. e. q̄. me. mi. x astendo

proximo ad patrem Discipuli autem adhuc imperfecti de primo valde territi fuerant. eo quod videbant eis nimis durum et extraneum Et de secundo valde contristati fuerant. eo quod sperabant per primam vim in tribulationibus consolari. et ideo ex istis duobus attoniti totaliter obmutuerunt. et ideo dns exprobrando dixit eis Et nunc ex vobis interrogat me quo vadis Ex hoc ideo est. quia hic lo. c. vo. de tribulationibus futuris. et de recessu meo. ideo tris. i. cor. v. Ex. e. ve. di. vo. ex. vo. ut. e. va. Si. e. n. ab. pa. n. ve. ad. v. si. at. ab. mit. e. ad. vos. ¶ Dicens nunquam dns in terra positus non poterat apostolis mittere spm scm Sed quia poterat. sicut et post resurrectionem suam insufflavit et dixit Accipite spm scm. quorum remiserit peccata remittuntur eis. Hic quo in terra positus dedit eis spm scm. sine quo non fuisset in gra. et sine peccato mortali. non dedit eis in tanta perfectione et habundantia donorum. sicut post ascensionem suam Nec tunc fuerunt apti ad tantam habundantiam spiritus. eo quod affectio carnalis quam habebant ad humanitatem xi. quam exterius cernebat remittebat in eis fervorem dilectionis spualem. prima humanitatis remittebat fidem divinitatis: Cum dum cum delectabantur in presenti sor humanita

th xi tã diu ming pfecte mtuebant m eo
formã diuitatis Vñ augs et beda Nisi as
pectibus corporalibus humana fos subtherere.
Et carnalit dilexissent Nec ita spualit diui
nũ quid cogitare aut mtelligere potuisset Quũ
diu cũ deũ et hoiem secũ quersantẽ ques
centẽ et colloquentẽ habebant. cui pnia de
lectati mũ ad scendũ diuitatẽ oculos mẽ
tis erigebant Postq̃ ad dmnũ corpus ad
dexterã pris collocatũ nouerũt. illuc totũ
suũ desiderũ transtulerũt. quo caput p
cessisse ognouerũt Quĩ h° qd alibi audiue
rũt Vbi ẽ thesaurus tuus ibi est et cor tuum.
Ideoq̃ ia capaces facti erant No vltẽ de mor
te ß de promissionis cui munẽ letificati:
luca attestante qui ait Et factũ ẽ dũ bndicẽt
illos cessit ab eis. et ferebat m celũ. et ipi ado
rantes regressi sũt in ihrlm cũ gaudio magno.
¶ Ex h° potestis osiderare ex quo eleuatione
mẽtis ad celestia et diuina. et spusscõ missi
one ex pte aplorũ. impediebat qũ sanctimonia
qplatenia. et humanitatis pnia. q erat
tã sancta. tã honesta. tã casta. et plena
gratia: qũtũ i nob amorẽ celestiũ et aduẽ
tũ spusscõ impedit amor nre carnis. q nec
est casta. nec pudica. ß in pris concepta. i
peccatis nata. et i pnis nutrita. et mala

/gtisfacti

q̃ suetudine multiplicat vitiata Mūtū q̃ ipe/
dit amor mūdi. et omī inferior. de quo mū/
do dixit dns Joh. 12 q̃ spm veitatis no
pt ampe. et intelligit per mūdū. hoies mū/
dū ih habitantes no quidē corporalit carnalit solū. qr
sic ecs xp et apli erant i mūdo. ꝗ per men/
tale cura per priuata affectione. per carna/
le delectatior. per verū temporaliū q̃ trēctior.
et tōle in eis omipator Mūto nacq̃ hoies plq
gaudent et delectant in rebq̃ infimis tato
minq̃ cupiūt de rebq̃ celestibq̃ et supnis Ut
dicat greg̃ i omī pentheostes Et math. 6 No
potestis deo seruire et mamone. sic nec deo
et mūdo. a carni. qr iubent cōtria ds ce/
lestia iubet amare. et ista inferiora despicere
Mūdq̃ et caro tralhūt ad oppositū Ec Et cū.
ve. ar. mū. per stos aplos. quibq̃ audacia de/
dit mūdanos hoies arguendi Vn Aug. sr. iol.
Spuscs arguet mūdū de pcto tanq̃ dicat. iste
infundet caitate in cordibus vris. et sic timore
depulso. arguendi habebitis libertate de tribq̃.
sn de pcto qd habuerūt. pnapar infidelitatis.
qr n crediderūt i xm. quo pcto manere cetera de/
timent: qr sine fide mediatoris dei et hom.
milli dimittī pctm Et de. ius: xi. qua no
acceptauerūt nec imitari voluerūt. q tn vere
declarata est per hō q̃ surrexit et ad patre
rediens ad celos ascendit Ut qd postea

subdit. qz. ad. pa. va. et. ia. n. vi. me. pnia
corporali vobiscu gtinuc quersante. scu habi
tante. Et de iudicio eterne damnacionis. qd ia
no timet. et merito time deberent: qz pn hy mu
ia iu e. x dyalg ia sentencia diuina etnaliter
gdenatg est. et ita gdenabunt oes qui eu in
pnis imitant. Adhuc. ml. ha. vo. di. ß. n.
po. poz. mo. Propter vram ipsectione. et istoz
dicendoz de altissimis fidei arduitate Cu at. ve.
il. sps. ve. x spsis qui est veritas per essenia.
et effectiue docendo ea. Ille. do. vos. o. nnia
ad salute. No solu pro psonis vris. ß etiam ad
regime ecclie et fideliu instructioz. Et qz posset
credi. qz ss esse filio maioz. ex quo doctuzg eat
cos de maioribg. Ideo hic ewrore remouet dicens
No. em. loquet. a. semetipo: qz sic no est a semet
ipo. ita no loquet a semetipo. ß qcqz audiet.
a me. et pre. qz sicu audire est ab eis prede.
lo. vo. Et no est intelligendu qz oia q audit ss
a filio annuet: qz ripit infinita sciaz: ß itel
ligendu est de oibg ptinentibg ad salute eoz et
ecclie regime. ut dictu fuit. Ino opa trinitatis
adex sunt indiuisa: qz tres psone sic sunt una
diuitas. sic sunt una voluntas. Cu aut adext
operant sola voluntate qqz una vult alia vult.
nec una pt aliquid velle qd no alia. igi nec
opai qd non alia. Et hoc vult dns cu dicit No. e.
lo. a. se. x sedm didimu no loque a se x no sine loque

me. et sine meo et prius mei arbitrio. qr nec
ex se. ꝑ ex patre et me est Horem ipm q sub
sistit et loquitur a me et a pre illi est Et q. ve.
s. an. vo. Dicit beda. q ss aplis dixit ma
la ventura. q pro ofessione fidei passuri erat.
et bona q pro eisde malis erant precepturi.
Sicut iohanni apto revelavit statum ecclie usq
ad finem mundi inaporat Sl. me. cla. t me
clarum mundo ostendet. in h° q manifestabit
mundo me equale esse pri Vn Aug filius
dei no est ita clarificatus q de no claro sit fac
tus clarus. a de mno clao magis clarus Et qr
claritas sua est imensa Spuscem sts diffusus
est in corda fideliu declarat eis qlis filius est
eqlis pri Et sic hc clarificatio no est nisi eqli
tatis ostensio Sl deo ad potest me clarificare.
qr. de. m. ar. a me predendo. et. an. vo.
qr. oia. q. hz. pr. mea. sut. Et sicut est intelligendu
q oia q hnt pr et filius sut spussi Quia et
tres psone sut una essencia. et sic una voluntas.
vna intellectus. vna iustitia Et sic de oibus pfec
tionibus diuinis. qr in diuinis oia sut vnum vbi no
obuiat vlaaonis oppo. et sic pr gricat filio to
ta essencia Et ideo dicit. qr de meo accipiet.
qi dicit Cande essencia quam ego accipio a pre
accipit spssis a pre et a me Et no est intelli
gendu q pte essencie accipiat. ꝑ tota: qr di

uia essen est idimsibil. igi ex quo aliqd acci
pit tota accipit. Et qmis accipiat diuina esse
aa a pre per generacoz. et ab eno se acce
pit. no tn ex ho pr est prior tpe. nec filius
incepit esse. eo q no de nouo accepit. s ab
eterno. Sic in creatis pducens et pducta st
coeua. vt sol et radij eij. Na i instati pduc
tionis sol pduxit sol radiu suu in pte ppa
qua orbis. et sic ab eterno pduxiss si sol ab
eterno fuiss. Silr intelligat de pede stante
in sabulo. et de vestigio pedis. quo coeua sint
et fuissent coetna rc. Et sic dictu est de filio
sic intelligat de spusco. qui cande essentia ac
pit. et ab eterno accepit immutabilit a pre et fi
lio. Mo q oia q sunt in deo sunt ds. Et illa
est dra expte dei et creaturaru. qr multa sunt
in creatura vt in hoie. q no sunt ipe ho. nec
de sba eij rc. Sz qcq est in deo est ipa deitas.
qr sapia dei est ipa deitas. Voluntas dei est
ipa deitas. Sic go est vna deitas. vnica diui
tas. ita est vnica diuina sapia. diuina scientia. ius
ticia. voluntas. et intellectu. Cu go dixit cristo
Oia q hz pr mea sunt. voluit q sic pr est deitas
est voluntas. intellectu. sapia. iustitia. rc sic filij
est eade deitas. eade voluntas. intellectu. sapia.
Et silr intelligendu est q qcq hz pr et filius
sunt spussio. qr sic pr et filij sunt vna deitas
vna voluntas vna sapientia rc. Ita spussio

est eadem deitas. eadem voluntas. eadem sapia.
idem intellectus. Nam inter diuinas psonas
nulla est distinctio nisi psonalis. Nota
q sicut in creatuis generans dat genito silem
essenciam. sic in diuinis pr dat eandem essenciam
filio. et pr et filius spiusto. Et ligus filius sapiat
essenciam a pre. et spiritus ab utroq. in sicut coe/
terni. Vt patz de sole et radio. Ipse exquo tres
diuine psone lynt eandem essenciam ordo et qplete
q est sapia et scientia. inde est q sint eq et
per oia coeq̃les. Et q̃uis illa transcendant
nrm ingenium. Vt intelligere no valeamus debe/
mus tn firmiter credere. et bn opari. tuir mebrm
videre [illegible]. Cum ly q dicit expedit vob. &c
Nondum q ut dit Gc i 3 pte summe q 54.
ligus xo sua pnia corporale et sensibile sub
traxerit nob per sua ascensioz. tn diuinitas sua
ipse adest fidelibus. no solum mo generali. sicut
oibus rebus est. sed quoda speciali mo. Vt di/
cit de ihabitacde spusta. Et ecce sub specieb
panis et vini in sacrmento cui ecclia usq ad
ssummacoz seculi manet corporalit. q̃uis insen/
sibilit. Et de utroq pt intelligi id matth vltimo
Ecce ego vobiscum sum oibus diebus usq ad ssu/
macoz seculi. Qui enim ascendit in celum no de/
seruit adoptatos. Vt dicit leo papa. Imo
xo discedente corporalit et visibilit. affuit aplis.
et adhuc adest amicis suis spualit et invisi/

bilit' tō trinitas Vt patet p id ioh xiv Si quis
diligit me ꝛc Et ad eū veniemus et mansionem apud
eū faciemus Mō illa in ascensio in celū qua
dns corporalē et sensibilē sua pnia nobis
subtraxit magis fuit nob vtil qm corporalis
pnia fuisset. sic et aplis. Vt dictū fuit Dns
nasq; ppter nos hō factus est. et ideo qm qm in
humana na egit totū ita ordinat sic max
ime nre saluti ꝓfuit. et ita ascendit in celū.
qr id magis ꝓfuebat nob ¶ Et hi p° ppt
fidei augmentū. q est de no visis Vnde in illo
euangelio dicit dns qm spiritus aduenies arguit
mundū de iustitia sb eoꝝ qui credunt Vt Augn
dicit sr ioh. ipa qdē fideliū oratio infideliū
est vituperatio. qr ad patrē vado et iam non
videbitis me Beati eī qui non videt et credunt.
erit itaq; vera iustitia de q mundo arguit quia
in me quē non videtis creditis ¶ Do ad spei sub
leuatoꝝ Si enim spe hi mortaliq fuisset potuissemus
estimasse qm non possit ascendere. et sic de nro
ascensu desperassemus Ex eū videmus ꝛc Vnde
ipe dicit ioh xiv Si abiero et preparauero vobis
locū iterū veniā et accipiā vos ad meipsum.
Vt vbi ego sū et vos sitis Per hi enim qm
xp humana natura in celū collocauit. dedit
nob spem illuc pueniendi. qr vbi fuerit corpus
illuc ꝓgregabuntur et aquile Vt dicit Math xxiv
et michee ꝛo Ascendit pandens iter ante eos

p°

Et Augst in sermone. dns nr dū nras humana sideribus iportat. credentibus celū posse pate monstrat ¶ Ho ad erigendū caritatis affectū ad celestia Sic enim discipuli quod in habebant xm corporalit' pnte. no cogitabant de celestibus et spualibus ut dictū fuit Cū aut ascendit. tunc totū aim ad celestia tnsulerūt Sic et nos cū scimus dnm ascendisse debemus aio in celestibus quersari. ggnone et amore Et ho vult apls cū dicit Colos 3 Nunc sursū sunt qrite ubi xs est in dextera dei sedens. q sursū sunt sapite. no q sup terra Et math 6 dicit Ubi thesaurus tuus ibi et cor tuū Et gregor dicit Oportet ut illic xm sequam corde Ubi ipse credimus corpore ascendisse Et si adhuc tenemur infirmitate corporis. eū tn sequam passibus amoris ¶ Ho per hoc fiducia nra ad eū augetur dū ita no existimamus eū sic hominem terrenū. sic dnm celestē. sic et apls dicit 2° ad cor quinto Et si agnouimus xpm secdm carne x mortale. per qd' putauimus eū tm hominem. Vt glo exponit. sic nunc ita no nouimus ¶ Quinto nob per sua ascensionis via pparauit ascendendi in celū. sicut ipse dicit io 14 Vado parare vobis locū Et mich 2° ascendit pandens iter ante eos ppe enim est caput nrm. oportet illic sequi membra. quo caput pcessit Vnde dicit

iohanis xi Vt vbi ego sum et vos
sitis Et in hymnodi signum aiias stor/
quas de inferno duxerat in celum trans/
duxit. Eadem illud psalmi Ascendens
in altum captiua duxit captiuitatem
Quia tunc eos qui fuerunt a dyabolo cap/
tiuati secum duxit in celum. quasi i loco
peregrinum humane ne. bona capiae
captiuos. Vt puta per victoria acq̃sitos/ 6
mis ¶ Sexto qr sic pontifex i veteri
testamento introibat in sanctasanctor/ Vt
assistet deo pro pplo. ita et xs intrauit
in celum ad interpellandum pro nob Vt
di ad hebr A ipa cum representaco sui
x na humana qua celo intulit est qda
interpellacio pro nob. Vt exquo de hu/
mana naz sic exaltauit in xo. et ipsis
misereat pro quibus filius dei humana
naz assumsit ¶ A qr i celor sede q de A
et dns gstitutq exinde diuina dona hoi/
bus mittet. ꝓ d epli x Ascendit sr oes
celos Vt adimplet oia sz doms suis ꝓ glosa

Vado ad e q̃ mi me Jo. 16 Sm. 29
Cris dicit q ppt verba q dns
aplis dixerat paulo ant. sa venit hora
vt omis qui mteriat vos ic. Et ppter uba
quibus nunc subiunxit de uctu suo. sa. va
ad. e. q. mi. me. x de ppximo ascendo ad
prem q me incarnat mstituit. ita fuerunt
tristes et attoniti q toliter obmutuerunt.
et ideo dns obiurgando subiunxit Et. ne.
ex. vo. i. me. q. va. quasi dicat m dubio
gsuetuistis querere a me. nunc at siletis.
Del sm beda. neo ex vo it ic. q tata
tacq manifesta erit ascensionis mee clai
tas. vt nemi urm opus sit interrogare quo
vada. q videntibus cunctis ad celu pgat.
Sz. q. hi. lo. su. vo. tris. i. cor. urm.
Tristitia ipleuit corda coru. q pdixerat
eis q ppter eu eiciendi erant ex synagoga.
Iterum pdixit eis psecutiones quia passiui esset.
Itf q toto mundo habituri essent cos odio. et
tm q quicq cos occideret credet se obsequi
prestare deo Sz id qd magis iplebat cor
da coru tristitia. erat uctus ipsius. to pnia
fuisse in tribulationibus gsolatio Ex vo. nt.
e. va. Quasi dicat sm aris Modicum suffi
nete et no gtristemi. q etsi milies gtrista

remi oportz vos audire de vtessu meo · qr
ire meu gfert vob · et meu manē nō essz vo/
bis vtile ipt qd dit Si · e · n · ab · pa · nō ·
ve · ad · vos · si · at · ab · mit · e · ad · vos Vi/
de sup de hō documeta Et · cu · ve · il · sty ss ·
benigng amicis et austerg inmicis · arguet · per
liguas aplorz martirū et doctorz mūdū · hoies
mūdanos · mūdi amatores de pcto infidelita/
tis · qr · nō · credit · i · me · Vbi sciendz qd aliud
est credē deū · ad credē deo · et ad credē i deū
Credē deū est ipm credē esse Credē at deo est
credē esse vera q dz dixit Credē vō in deū e
credendo eū amare et ei firmit inhere Et de
hi credē dī iohis 5 Qis q vivit et credit i me
nō morietur metnū Et ita loquit augs de vb
dm dicēs Multū interest vtr quisqz credat ipm
esse xm · et vtr credat in xm · Na ipm esse
xm dēmones credūt De mis vo qr va · ad · pa ·
et · ia · n · vi · me · Sedm augs instinā credē/
tiū est qd credūt in xm qd nō videt · et ita
fideliū instinā est vituperatio infideliū · ideo
merito mūdz arguet si gparet fidelibz crede/
tibz i eū · quē nō videt · qr nolūt infideles
credē n q vident Alio ē expoit aris · qr
dei filiū ad prem ire fuit argumetū qd ir/
reprehesibile vita egerit · et dez seruauerit insti/
tia Arguendi g ē erat hoies mūdani · q cō

iustitiam de xo dicebant qz ho peccator est
Et non est hic homo a deo ꝛc De.iu.at.qz
pn. hy.mu.ia.iu.c. Primo ꝑm augm i de
quo no et ve le Iudicatus e reus in causa
saluatois. qz euacuauit eius morte. qui sme ri
me erat Ite ꝑm eundem in de verbis dm
Exquo dyabolus eiectus est a corde credentium in xm.
ia est iudicatus vt no sit pncps mundi Ite ꝑm
eundem sr iohanem Pncps hy mundi iudicio ig
nis eterni irrevocabiliter iudicatus est Et igi
pncps mundi iudicatus e reus i causa saluatois. et hoies mundani q xm oiudicent iudica
bunt rei Ite si dyabolus dei iudio eiectus est de
domo hoim. arguunt hoies qui ei adherent
et cu iterato pficiunt pncipe Ite si dyabolus
iudicatus e igne infernali. merito qui cu sequu
iudicabunt Merito igi arguunt qui ita ter
ribile iudicium no timet Omissas exposicoes
recolligit augus sr iohes dicens Credant itaqz
hoies in xm ne arguant de pcto infidelitatis.
transeant in nuz fidelium ne arguant de
iustitia illoz quos iustificatos no imitant
Caueant futurum iudicium. ne cu mundi pncipe
iudicant Et qz discipuli verboz xi non
erant capaces ꝛc hc tangit cu dixit Ad hur
mt. ha. vo. di. ꝑ. n. po. poz. mo. Mul
ta habuit xs dicere aplis. exponendo et declarando

virtute diuinitatis sue. q postea agnouerunt p
spm sm. q no potuerunt portare pro tunc. qz
adhuc carnales erat. q carnalitas amoue
da erat per spussi aduentu Cu. a. ve. sp.
ic. ve. qui procedit a filio. qui est veritas. do. vos.
o. ve. vobis vtile et saluti profuturum Residuum
vide ꝯ i sermone de pnti dmica Solet
nonnulli querere quare hoc sit q spuales homines
deo deuote et sincere seruire cupientes sit ali
qn sicut bn dispositi vt to mente et pleno
corde prompte et delectabiliter se dent aut ap
plicent ad singula q pertinet ad dei famu
latu et honorem. vt ad deuota oroz. ad fer
uidas meditacones et cogitaciones. et ad singu
la opera bona. et in istis magnu habent gau
diu et spuale suauitate potissime cu edunt
eucaristie sacramentu aut pntes assistunt Alij
autem ita reddunt tepidi et torpentes vt nichil
hoq desiderent. nec aliquid sapiat a pla
ceat. nec aliqua dulcedine a gaudiu in eis
sentiat // Istiq rei pres plures reddiderunt
roces seu causas vt dicit abbas danielis i col
laciombq patru Prima e cu ex negligencia
propria ho prenie admisit cogitaciones multas
inutiles vanas et fatuas Aut cu ho prenie
se multu occupauit in negoijs secularibus.

qo Cur spualiu quida magna habent i dei seruicijs deuocoz ratu vo tediu potius qm

qd

qa

tur hymoi q cogitauit vidit aut audiuit ad
herent memorie hois. et mente distrahunt.
et in diuersa rapiunt. ac cor faciunt idemo
tu. et a spualibus cogitacionibus et affectio
nibus bonis iane et vacuu. Exm dat Cassian
Vt cu tra pmittit multa et spinas ac tri
bulos generae. tur fit sterilis et vacua ab oi
bono fructu. Sic terra cordis nri cu no obli
bonis meditacionibus. ꝗ replet curis secularibus.
carnalibus desideriis. a stulis vanis et fatuis
cogitacionibus. fit sterilis. ac ab oi spuali fructu
vacua et iamis. ¶ Ve ca est ipugno dy 2
abolica. Cu cmis bonis actibus simus dedi
tallibus hostis per malas imissiones. aut
obiectos sensibilium pntaciones. mente nram
detrahens nos ab oibus intencionibus actu
alibus distrahit. et abstrahit mente a
gsideracionibus bonis. Cui oportet resistere.
et ablata causa cessat effectus. ¶ Ve hymoi 3
torpor et desidia ac sterilitas mentis fit ali
qu ex aliqa indispositione corporis et viriu
sensitiuarum. Vt cu corpus e nimis debilita
tu aliqa egritudine. a cu vires sensitiue sp
qi sopite per excessu vigiliarum. abstinen
arum. gteplationum. orationum. tur cm no pnt
debite subseruire spiu. et p gsequens spus
non pt pmpte et delectabilit' in bonas

operationes spus eim in hac vita no pt i sua
opera sine ministerio sensuum. et ideo ꝑ m exi/
gentia dispositionis corp sepe iuniat spus a
ipedit in operibus suis Et est sicut si cui
artifex aliqs no hz apta instrumenta no pt
ppmpte operari: et illud qd facit tardiꝰ facit.
a minꝰ bonum et aptum Ita e de spu nro re/
spectu corporis qd sibi datum est pro instrume/
to. ut sibi seruiat ad opera bona Magna
ergo discretione opus est et circumspectione.
ut corpus sic prudenter ho regat. ne nimia vmanitate sui
lasciuiat. et spm rebellet. et ne per immode/
rata afflictione nimium debilitatum deficiat:
Et ideo dicit Job de rapina holocaustum of/
fert qui vl cibos nimia egestate vl mandica/
di a somni penuria immoderate corpus affli/
git Et iterum dit Rationalis homis dignitate
amittit qui iumentum caritati. vl vigilias sensus
pfert integritati Et dit Sc qꝰ pro regu/
la debet hm ut ho sic viuat qmedendo et bi/
bendo vigilando et dormiendo ac ut corpꝰ
suum in tali statu roboe et sanitate teneat. qm
sibi maxime deseruit. ad spualia opa ꝓse/
quenda. et vitia tauenda Et hoc est cum i medi/
ocri statu est Et no dz ho respice solum ad id
qd nunc agere pt. nec dz oia agere q nunc susti/
nere pt Quia forte cum nunc viuit ꝑm extre/

possibilitatis ipe sic debilitat naz. qp post a/
nu a duos vl' dece cogit minue seruicu di
uinu a totalit' dimitte Ez dz ho attende
ecl ad futua. et sic moderae vita vt post a/
nu. post dece anos. ymo vsq in fne vite
qntu possibile est de die in diem pp i dino
seruicio crescat Vt' qd' dicit beatg ambros
sup eplam ad thi . Prudent' si' seruire
vult ds. temperandu em est. vt si fici poss
cptu obsequiu gradati pficat. et no per
moderantia minuat Et ysidor de su' bo
c' ls Colliata discrcione carnis est mate/
ries moderanda. sz ne a mtegre extinguat.
a inmoderate laxet. infirmitate carnis p/
ualente. ad pfectione attingere neq pt Vt
dicit Cris Debilitas minia ecl vires ait
frangit. ingenium q; facit ingeniu marcescere
nec valet qq ibeallitate pficere Et iterum dicit
ibide No est corpori adhibenda inmoderata
abstinencia Ne du amplio grauat cao ponde
medie. nec matu postea agat. nec bn facere inpiat.
et q addicat vt vsu mali carcat. sit et bom
officiu du plus pnmt pdat Et dicit Cassianus
de institutis monasteriorum. qp hymni acidia a tor/
por circa spualia maxime inquietat monachos
hora sexta. ho c. i medie Et ho ideo vt dicit.

S. T. 22ae q. 35 Multa vsq; huc remanentes maxime maxime sentire defectum cibi. et virgei estibus solis. ex quibus corporalibus defectibus causat tristitia et torpor ¶ X. ca est dei dispositio Fuit nacq; hymoi dona dei et gre gratis date. q dona dns aliqn subtrahit amicis suis ad bonum cor. vt sit parum a dno deserti sentiant ipfectum sum. et sic de hymoi alacritate et mentis puritate no extollant. ß humilit agnoscat ca a stipis no habuisse. nr ex suis meitis accepisse. ß mere ex dei dono Et vt pro vniperacoe pdite gre seu dom servicnq et cum maioi instet deuocoe Et 3o vt agnoscens q hymoi gram cu tanto labore oportet vniperaca vniperata diligenq teneat. et cauq custodiat. qd cum facile credi vniperai plerumq solet negligenq custodiri Et ecs vt excitet mes ad ferueq et sollicitq vtendum gra sibi data Sepe enim ho in gra si data negligent se hz. no se i ea exitando vt deberet et pt qd dns cu desert aliqn vt feruenior fiat ¶ Et est nondum q sint aliq p que ho pt hymoi desidie et torpori vsiste. et aliq animum vformae. vt sibi placant spnalia. et se pmpte et delectabilit in eis exercat. q vide in materia de accidia in fine Et hic vmedium conu pmas duas causas est. vt ho conie ad occupandum cor suum bonis et sanctis meditacombus. qr illud e sic molendinum qd molit qcq ipomit. et ideo cu molit bonum no admittit malum hmodi meditaciones sunt gte placoes dei pfectionum.

vmedia ad vniperandum gram deuocois

ad operum et beneficiorum. et potissime beneficium incarnationis et redemptionis. Ubi enumerat alias perfectiones et beneficia. Nam ex meditationibus divinarum perfectionum operum et beneficiorum dei generatur in corde homis amor dei et certe affectiones bone. Ex quibus consequentur tanquam ad denotandum et promptitudo applicandi animum delectabiliter ad divinum servitium. Primum remedium custodia sensuum. Secundum fuga seculi. Tertium meditetur finale iudicium. Quartum cogitet brevitatem laborum et eternitatem premii. Quintum est cordis ad alia flectio. Ut quando homo quaerat se ad aliquid ad: sicut oret. meditetur. legat. cum alius conferat. vel alicui exercitio intendat. Unde cesarius in admonitionibus suis. Quapriamus bonas cogitationes diligenter et statim ab ipsis quomodo sint dignis dominus liberat. Alia remedia considerando ad quid sibi valeant humanae cogitationes vane. Nichil ex ipsis reportat homo nisi offensam dei. et deordinationem animi sui. Unde dicit Senecca. Cogitationes vagas et inutiles et velut somnio similes non recipias. quibus si animum tuum oblectaveris cum ociam disponis tristis remanebis. Et si predicta remedia non statim se relevatum sentit non desperet sed perseveret. Non enim valet remedia nisi perseverantes continuata. Si ergo homo aliquam difficultatem sentit oportet aliquale si vi facere. et quadam sui violencia priore vita a se excludere. ac mutuum consuetudinum ac passionum malarum vitiorum. Ut sicut qui violenter ad vitium aliquem consequitur ad regnum celorum ascendat. Secundum id etiam ad Reg. et vi. pa. et vi. ra. d. Et e ulterius notandum quod quando homo est alio recollectus et elevatus ad divina cogitandum et actualiter diligendum. si tunc sicut sapiente sacratum aliquas non sentit dulcedinem et quandam spiritualem suavitatem non treat eum a fungere id.

quod dicit quidam doctor quod tales spirituales sapores seu interna gaudia non est effectus fidei debitum nec est expressum penitus ipsis. sed magis beatitudinis. et ideo non est in potestate hominis: sed summi et benignissimi largitoris. qui dat quibus et quando sibi placuerit. et quot indicavit esse ad suam laudem:

Ffe

In.i.t.d.i.d.s.dmica v Johanis 16

Amē amē dico vobis Si quid pecierit patrē m noīe meo dabit vob Usq mo nō petistis qq̄ in noīe meo Petite et accipietis. vt gaudiū vrm plenū sit // Hec m pūbis locutus sū vob Venit hora cū ia nō m pueribus loquar vob. sed pala de patre meo anūciabo vob In illo die in noīe meo petetis. et nō dico vob qr ego rogabo pre em de vob. ipe em pr amat vos: qr vos me amastis. et credidistis qr a deo exiui: exiui a pre et veni in mūdū: iterū relinquo mūdū et vado ad patrē Dicūt ei discipuli eius. ecce nūc pala loqueis et pueribū nullū dicis. nūc scimus qr scis oia. et nō est tibi opus ut quis te interroget. In hoc credimus qr a deo existi

tanqm dnus largitus

temporis claritatis et obscuritatis

virtus orationis

aptos intelligen

Sermo eiusdē de eodem

Hm.a.di.vo si. qd pe pa. in no me da. vo. Joh 16 Et i d 15

dicit. qm opera nra nō sūt sufficientia a seipis ad optinendū oe quo indigemus. et ideo oportet ut id qd nob deest ex diuina miseicordia supleat. et hanc miseicordiā oro pulsat. et ideo orois meritū exigit ad supplendū de

fecto omm aliorum nrorum meritorum Et est aliquo
mo sile Sicut si habes famulum qui no posset
mereri nisi panem · iste vestibus indiget et alius
que no posset a te de rigore exigere · ꝑ tm petit
ut de liberalitate tua sibi donares ita Sic
aliquomo in pnti Et ut assiduius simus in
orando atque magnam habeamus fiducia i dro.
dns nr ihs xs securos nos fecit de exaudi
tione pcis nrarum · et pmisit ymo iuravit
nob per veritatem q ipemet est · qm oia da
rent nob q vite peteremus · cum in principio
hus euangelii dns dicit Amm amm dico vobis
Et est nondum qm id nosse est intelligens
de sola oratione vocali q fit tm ore · ꝑ intelli
gendum est pnt de oratione mentali · q sdm dam
est elevatio mentis ad deum · sp tanqm ad supe
riorem nrm · a quo auxilium querimus · et a q
aliquid a nob desideratum petimus Et ad
hoc qm iste pcis nre exaudiant et nob a dno
det qd petimus requirunt multe ydiomones
qbus inimicus laqus expositus i sermone primo
de oratione dmica Primum ydio est ut oro
procedat ex fide et ysidencia · ut sit ho credat
firmiter qm dns libe et pro sua voluntate dis
ponit res · et ysidat qm dns sibi dare velit
petitum magnum ipi ad salutem prfiat Vn ysi
i de summo bono li 3 ca A Tanto esse dz
orantis affectus erga deum ut non desperet

ydiomata reddens
oratoris exaudibile

pa

pras effectu Quamuis oramus si spei fiducia
no habemus Petat g ut apls iacob ait v
2 nu sqiisq in fide nichil dubitas Quod
est ut sit humilis Unde p̄s Respexit oro
humilium et no sprevit preces eorum Qui cum pete
aliquid vult oportet ut ei se subdat quod
ad p̄s Subdito esto dno et ora eum Ille at
perfecte subdit se deo qui suiipsius nichil sibi
3 retinens totum deo tribuit Quod
Ut ca
q hoies petunt recta intencione petant. Ut sq
petant vita eterna. ppter deum ibi perfecte lau
dare. et ora alia petant ppter vita eterna.
et inquitum sint aminicula qda ad beatitu
dinem pmerenda Cum conrum faciunt alq
qui solum petunt ista temporalia et pnia. ppter
hoc solum ut magis habundent et rapule et
oio vacent. et securius carnis illecebris sprv
uiant Quinda etiam petunt mala et pnicosa
ut morte dana a infirmitates proximorum.
De quibus dicit iacobi & Petitis et no accipitis
eo q male petatis. ut in vris concupiscentiis con
sumatis Et dicit Bernhardus in quoda sermone
Tria postulare debemus a deo. duo sq temporis hoc
sq bona et corporis et aie. tertium vero eterna
sq beatitudinem Ex in prima petitione cauc
da est superfluitas et voluptas ut temporalia
no petamus. nisi unde possimus in dei seruico

sustentari. In 2° cauenda est ipuritas. Vt
no requirant virtutes ad ostentacoz vel
ppli applausu. In 3° cauenda est elacio
ne vita etna requirat tanq ex ppoz
fiducia meritoz. ¶ Mrta qdio est vt 8
petio sit ordinata. Vt sit q petunt recto
ordine petant. Sic si qs petit a deo sibi
dari vita etna. per prig petat si dari opa bo
na. quibz ipsa mercat. et ad ipsa bona op
tinenda agat et laboret qntu pt pm vi
res ppias. Cum conrum fecerunt filij zebe
dei. qui vt dicit beda pius petuerit p
mioz sublimitate qp peteret et qreret opu
pfectione. ppt qd eis a dno responsu fuit
Nescitis quid petatis. Et dicit Cris super 1° math. A
Petite et dabit vob. qrite et inueniet. Pe
tite paby die ac nocte orantes. querite
studio labore. Ner enim laborantes circa sp
turas acquiriny sciam sine gra dei. Ner
gram acquiriny nisi studueriny. ner do
nu dei negligentiby dat. ¶ Mrta gdio 5
Vt ea q petunt expediant saluti petentis
Qd et dns ymit cu dicit i noie meo Quq
quo dnuss i om. Jhs saluator et salutaris
dicit. Ille g° i noie ihu petit qui id petit qd
ad vera salute pinet. Sepe enim ignorant
petiny conria saluti. et tuc miseicordit

nō accipimus id qd' iustū petimus Vnde ps
Multos dē nō exaudit ad voluntatē ut ex
audiat ad salutē. Multi orantes nō exau
diūt. prudente illi deo meliora quā petant.
Sic quoque solet fieri qui ut in scolis nō
vacuent exorant. ꝑ nō dat postulacōis
effectū. qr impedit illis exaudicō ꝓfectū No
alit quoque quibusdā electis. deprecant deū
pro nonnulli hymoi vite quodis ul' aduersi
Puidēt vō diuina temporalit' eorū desiderio
oro nō qsulit. qr melioā ētinū ꝓmittit
Hic Quaqs petit ho qd' nr' ē nam ad salu
te. nec ē manifeste cōuiū saluti. et tūc lic
ho si ex caritate petit mercat vita etna. nō in
merct accipē qd' petit Vnde Augs in de sūis
ꝓspei Fidelit' supplicas deo pro necessitati
bus hūi vite et misericordit' audit et im misericordit
nō audit Quid cum infirmo magis sit vtile
nouit medicus magis q̄ egrotus Ex qdo
Vt ho oret ꝓseuerant' hi vide v̄ ē Sep
tima vt ipse petis conē vita sua corrigē
et legi dei obedire. et sic sua oro iuuat per
bona opa De istis cum dī in ps Voluntatē ti
mentiū se faciet et deprecatos eorū exaudiet. et
saluos faciet eos Et ps v̄ ē Qui a sceptis
dei auertit qd' in oōe postulat nō meret. nec
impetrat ab illo bonū qd' posit. cuius legi nō
obedit Si cum id qd' dē ꝓcipit faciūs. id

qd petimus sine dubio obtinemus Nam sic
scptm est pm 28 Qui auertit aurem suam
ne audiat legem oratio eius erit execrabilis Mul
ta apud deum vtrq si emendant nam vt
oratio operatio et operatio oratio fulciat Vn
ieremias ait leuemus corda nra cum manibus
ad deum Cor enim cum manibus leuat q oratio
cum ope subleuat Quisqs vo opat et no orat
manus leuat et cor no leuat Hic et dit
Chrisos Qui orat et peccat no honorat deum
s deludit Pter hos tres filios fuit multitudo
qui xo genua flectebant et alapas dabat
¶ Octauum qd dicto est vt oratio sit attenta. vt 8
sus id vsset in corde qd ore profert Vn ysy.
vs Oratio cordis est no laborum. Nec enim va
deprecantis dns intendit. s orantis cor aspi
cit. qsi tacite cor oret et vox sileat. quis
hominibus latrat deo late no pt qui qsque pns
est Melius ait e cum silencio orare cordis si
ne sono vocis. qm soli vbis sine itinitu me
tis Hic et Vn et i ps Clamauit i to cor
de meo ꝛc Vglo Clamor cordis e mag
intencio cogitacionis Et basilius dicit in
examero Si aliquis aia intendat ad
singula verba psalmorum sicut gusti intenti
est ad discrecione saporum. ille qplet qd dicit
psalliter sapient Et ibidem Quo magis

nō cum obtinebit qs vt in oroē sensu eius nō va/
get. si certus sit assiste an octos dm? Re/
gutet g° hō se stare sicut prius iace an q spm
dei et sicut loqui. et inuabit a vagacōe me/
tis Cetera vide v̄ ß Ita habemus octo
q fecerunt orōs nram exaudibile Sunt
et alia plura q impedunt orōs nram et
faciunt eā inexaudibile Primū est diffidēs
exaudicois Vn Iacobi p° Qui enim hesi/
tat nō estimet qd aliquid accipiat Et cetera
ß Ante orōs ppa aiam tuam et noli esse
qi hō qui tentat deū. si velit audire
// 2m qr hō nociuū sibi petit et saluti
cōtrariū Vt paulus // 3m qr id qd petit nō
petit debita intencōe Vn Iacobi ß Petis
et nō accipis eo qd male petatis. Vt i gnipsi
cannis vtis insumatis. // 4m qr petes est
in pcis de quibus non egerit nec conatur
vita in melius mutare Vn Ysaie p° Cū mul/
tiplicaueritis oroes nō exaudiam. qr manus
vre plene sunt sanguine/ v vra opa plena
sunt pcis Et Ysaie 59 Peccata vra abscon/
derunt faciem eius ne exaudiret // Quintū est
tepor orandi. qr hō nō feruent et deuote
orat et attente Vn Ieremie 29 Cū orabitis
nō exaudiam vos. ß cū quesieritis me i toto
corde vro // Sextū cū hō nō perseuerat

Quibus defectibus impedit effectus ora/
cionis

orat. tū enim dēs hominem exaudire vult. tūc
tū aliqn differt ad petentis maiorē utilita
tē. Ut sic ho ex dilatione ad ferventē pe
tendū et desiderandū provocet. et sic maig
mercat acripe. Aut differt ut acceptū cau
tig custodiat. quo difficilig impetratū est
Vnde Cris. Dēs ad ho bnficiū suū protrahit
ut nō sit nob vile qd donat. Aut differt
ut ho humiliet cū tam tarde exaudit.
Consequenter ostendit dnūs aptitudinē ad
petendū cū dicit. Usq; mo. nō. petistis
qq. Usq; mo. s. qdiu corporaliter fui vobis
cū nō petistis qq i no meo. qr vob nichil
defuit Luce 22 Nūm misi vos sine sacculo
nūq; aliquid defuit vob? At illi dixerūt.
Nichil. Conueniens erat g. ut xo dnō ascen
dente inciperet petē a deo pter ppt qd sub
dit Petite et accipietis. Cris. Nūq; orantib be
neficia denegat q orantes ut nō desistat
instigat. et pnapalit petite ut gaudium vrm
plenū sit. Ubi nōnūs q triplex est gau
dium. primū est mundanū qd sic h abū de rebus
hūi mūdi. Ut de diuitijs. delicijs. et honoribus
magnis. in luxuria in ebrietatibus in singul
corporis voluptatibus et cetris hūmōi. Et hoc
est gaudium malū vanū instabile et impurū
et multis amaritudinibus permixtū. De hō gaudio
dicit bon in quodā tractatulo. Q illud mū

de mūdi gaudio qd sit detestabile.

danū gaudiū nūq̃ pfecte q̃ gnosit nisi cū
pfecte despicit Vnde sic a pfectis mūdi q̃ tepto
ribus tradit mūdanū gaudiū appt plua lētiū
est q̃ tepabile Primo appt lo. qz hz vilitate
in obiecto ꝗ gaudiū lo est de vilibus rebus Si
enī querī quid est letitia seculi ꝗ gaudiū
mūdanū Respondet aug. Spumita nequitia
luxuriaē. ēbriaē. omes sacōmbus vacāē. vani
tatibus intendē. et pro hijs nichil in hac vita
sustinē Putant at mali seculos se esse ī de
liciis cū nō corrigunt pro suis neq̃tijs et ig
norant Multa sed dīn aug. Nichil infelicius se
licitate peccanciū. qua penal infirmitas ī cū
et mala voluntas roborat // Po hz ipū
tate in subiecto Dia enī peccatis deformata e
subiectū mūdani gaudij. q letat cū malefecerit
et exultat in rebus pessimis Vnde dicit ieō Qui
gaudē et ridē cū seculo nō est horis sensati
ꝗ frenetici; qz mūdū cor nō cū ho seculo ꝗ
cū deo letū est et iocundū // Po hz hymoi
mūdanū gaudiū brevitate in tempo Vnde aug.
sic ioqz Letitia seculi vanitas est q cū magno
desideriō optat ut veniat. et nō pt tenei cū
venerit Vt iob 21 Gaudiū yporite adistar
puncti. et post dicit. Ducūt in bonis dies suos
et in puncto ad inferna descendūt Et dns luce 6
Ve vob qui nūc ridetis qz lugebitis Cis de bre
uitate et instabilitate hi gaudij potest per modū

dyalogi plura exempla Hugo de sco victore
in libro suo de vanitate rerum mundanarum.
Cum cum discipulo dicit se videre navigantes
maris in magna tranquillitate et aeris serenitate. Hoc esse per navim discurrentes ad epulas.
et canentes in liris et citaris. et omni genere dulcis
cantalene auditum mulcentes. Hugo dixit quid
tu videt discipule? Respondit quid in magno
gaudium magnaque iocunditas. et si posset
esse divina esset felicitas Hugo Mundo gaudet
plaga? discipulo Cur mi displicere debeat ignoro
Hugo Sige paulisper oculum donec videas finem
Et post paululum Quid iam vides?
Discipulo Video undique nigrescere celum. nubes
ventis agitari. mare turbari. fluctus tumescere. navimque funditus verti Hugo Quid tu videt discipule? Heu quid laudani Ecce letitia vita quam cito mutata est. et vita vita ad
quam miseria devoluta est Prius vos exultantibus pisces maris alluserunt. nunc vos
naufragos et miserabiliter submersos pisces
maris vi accipiunt Quid tu videt? Quale gaudium? Discipulo Vanitas e et vanitas va
nitatum ¶ Aliud exm de mercatoribus pe
gentibus per viam cum multis et magnis mer
cibus. ac omni genere preciosarum rerum. quibus prospe
et cum gaudio incedentibus. supervenit cuncus ar
matorum. qui omnia rapuit et viros aufugere

nō potrat occidere Que videns discipulus
exclamauit O miserū gaudiū mundi vani/
tas vanitatū Similia exempla poſſit mul/
ta de varijs gaudijs. q̄ oia in fine cū tris/
tiña claudunt Jn fine g° hugo loquens
ad discipulū dicit Respice huc miserū mun/
dū. et magis miseros qui diligūt eū Iste
cum quē aliqn̄ putabamus nos amicū esse. i
quo nos tpa longa pmisimus. vitā quietā.
tranquillā pacē. felicitatē ꝓpetuā Iste est
q̄ pulchritudinē dileximus. q̄ spem laudauim.
q̄ iocunditatē ꝓcupiuimus. q̄ gloriā desidera/
uimus. q̄ gaudiū amplexi sumus Certe video
mus q̄ sunt vana oia hi. et nūq̄ sapientibus
et virtutū amatoribus appetenda Vbi eum
sunt pres nri Vbi sunt illi diuites et potes
quos olim gloriā hui mundi elatos vidimus.
Vbi postremo oes de quorū amicicia et fa/
miliaritate p̄sumebamus. Ecce tū sicut vnus
si aliū nos. et nos soli sumus Ro°
hui mundanū gaudiū multis amaritudinibus
est pmixtū Vnde bo. i de q̄ plene Si gaudiū
tuū ponis in voluptatibus corporis. huius ap/
petitus plena est amaritudinibus et anxietatibus
et sanctas plena pna. multos q̄ dolores af
ferunt corporibus Si in diuitijs ponis quitū
tū q̄ congregauerit aurū et argentū nūq̄ auari/

nec sufficit. neq; sollicitudo q̃ seruandi. nec
metu amittendi mordere desinit. hic viuen/
te. neq; ꝓsequit bnficiis moriente. Si po/
nis in honoribus et dignitatibus. fallax e
gloria et vana ac mutacoe temporis splen/
dere desinit. Ad hoc est multa pertinet q̃ dic/
ta sunt circa dnicam terciam. Quinto hoc gau/
dium magnum infert hoi damnum in effectu. qꝛ
priuat ipm in hac vita gaudio spuali. qd'
tam purum est et bonum. De quo dicit postra
Dicit enim bnl' i quodam sermone de ascensione
Amat quidam in carne sua q̃ solacuculas. siue
in verbo. siue in signo. siue in facto. siue
in aliquo alio. et si hoc mtrum put aliqm non
tm totaliter vnipnit. Inde est q̃ rao affectiones
dirigunt in deum. et cor q̃ puncto non q̃ tinua
f horaia est. et vt verius dicam momentanea
Implei ad visitacombus diuis aia q̃ hys sub/
tractibus subiacet non pt. et q̃nto illt euacua/
bit tanto magis istis implebi. si multum mlto.
si parum parum. Imo nugis iste cum istis miscei'
put i eternum. Vbi enim vasa vacua ꝓpter non
tinent oleum stae nae est. Et post paucia dicit
Si apli dmi carni inherentes q̃ sola sancta
et sola sancti sanctorum eat rao: spiritus sc̃o i'plei'
no potuerat donec tollere ab eis. tu carni tue
que sordidissima est astricto et q̃glutinato

istu mera amissimu spm te putas posse susci/
pe. nisi carcas istis q planiombq et eis fu/
dituq renuciae teptaueis. Reuca eid mapis
tristicia implebit cor tuu. eid ad pseueraueis
6 tristicia tua verte in gaudiu ¶ Sexto ho
mudanu gaudiu hz tristicia in termio Sp
cm hmoi mudana gaudia excluserut ho/
mies a vita beata ppe qd ut dicit job Mi/
sti hmoi in puncto adiferna descendut Et
extrema hq gaudij luctq ocupat ¶ Sedm 2m gaudiu
gaudiu est veru et bonu. et est gaudiu ius bonu luq; pfectu
tozq qd in pnti vita hnt de deo Prnca em
ra amate causat gaudiu in amante Sed
usti ecs nuc hnt sibi deu aliquomo pnte
per fidem et dilectioz Cognoscut em deu p
fidem. et uugit' memorant' sui et operu
suoq. ac diligut eid atq q placet in eiq p/
fectione et bonitate. et illud in eis causat
magnu gaudiu. et q sequent facit eis gau/
diosu et delectale ce qd ptinet ad dei ser/
uicid et honore Insup hnt puras q sanas
in quibq nchil sibi q sui sunt ppe qd et i
duna miseicordia sperant se puctuos ad
eiq plena ptiapacoz. et adepturos eiq pnca
pfecta. et clara visioz. qd uterid in eis causat
magnu gaudiu Ho tn gaudiu no est ple/
nu. qr nondu hnt dilectu pfecte pnte. sz p
clara visioz et beatifica fruicoz. nr sicut oio

ſentū de ſua beatitudine Quae voc dulcedo/
omis gloriae et aliarū miseriarū vpugnantū
perfecte prospacioni diuī bonī hunt aliqī tristi/
tia qmixta Et qnis huic gaudio mcthil hu/
mane coniuditatis sit qpabile. tn respectu ple/
nitudinis patrie est parum Vnde Richardus
Th de duodecī patriarchis O dulcedo tā magna. O dulcedo tā parua Quo nō mag que
mundanū oē excedit. Quo nō parua q deis/
ta plenitudine vix modicā stillā decerpit.
Ista dulcedo si aliqī rapti propriat sic mente
ebriat et totū hoīem ex se rapit. ad quā
cū rapty esset paulo dixit. Sive in corpore
sive ex corpore nescio dēs scit Et Augs/ 10 gen ad
Aliqn intromittis me in affectū multū insi/
tatū. hunc rursus ad quā nescio dulcedinē. q
si perficiat in me. nescio quid erit. scio q vita
illa nō erit Tertū gaudiū verū et optimū
et est gaudiū sanctorū in patria. et hoc gau/
diū est perfecte plenū Quia ibi obtinebit unq/
quisq nō solū deū quē desiderabat. sed etiam q
circa alia bona desiderabat. sm id pēs Qui
replet in bonis desiderium tuū Et erit id gau/
diū stabile. eternū. et nulla pt tristicia permis/
cri Imo nō solū erit plenū. sed etiam supplenū.
qr plus obtinebunt sancti quī desiderare suf/
ficiat. nō enī in cor hoīs ascendit q preparā/
uit dns diligentibus se hinc est qd dicit Luce 6

3m gaudiū est qsū/
matū

Mensura bona et supfluente dabit in sinos vros Vino id gaudium est tam suphabundant plenum. qp no pt totum capi ab hoie. nec intrare cor hois totum. ß ho porig intrat in ipm. ßm id Math 25 Intra in gaudium dni tui Illud gaudium docuit dns discipulos suos. et qsequent nos petr cum dixit Petite et accipietis. vt gaudium vrm plenum sit:—

In ascensione dni
Marci vltimo

Nouissime recumbentibus xi discipulis. apparuit illis ihs. et exprobrauit incredulitate illorum et durritia cordis: qr his qui viderant eum resurrexisse a mortuis no crediderunt Et dixit eis Euntes in mundum vniuersum. pdicate euangelium omi creature Qui crediderit et baptisatus fuerit saluus erit. q vero non crediderit condenabit Signa aut eos qui crediderit hec sequentur In noie meo demonia eiicient. linguis loquentur nouis: serpentes tollent. Et si mortiferum quid biberint non eos nocebit Super egros manus ponent et bne habebunt Et dns qdem ihs postqm locutus est eis. assumptus est in celum. Et sedet a dextris vtutis dei.

Jacobus cartusiensis hic satis placet

Illi aut̃ ꝓfecti ꝑdicauerunt vbiq; dno
cooperante et sermonem ꝓfirmante se/
quentibus signis Finis cuiusdam de eos

Recumbentibus vndecim discipulis. ap. xlii. iij.
Marci vltio Dnus nr̃ r̃surgens per
xl dies in terra moratus est. ad ꝓbacoz̃ sue
r̃surrectionis Oportuit eum̃ discipulos testi/
ficari toti mundo de r̃surrectione xi. qd̃ et fecerunt posterius. Sim id act. i Vos eius m̃ testes
in ihrlem. et i oi iudea. et samaria. et usq; ad
vltimum terre Et ideo nam̃ fuit ipis p alia
euidentia signa eam ꝓbare. Vt efficacius esset tes/
timonium Vt dicere posset id pe ioh. i. Id' an/
dium et oculis nris vidimus. et manus nre ꝓtrac/
tauerunt ho testificantes. et annuntiamus vob Ma/
sit ꝯo post r̃surrectioz̃ sua p xl dies. et i/
ꝓbuit seipm̃ viuum in multis argumentis et
signis Vt patz act. po Et per ista ꝓbauit
eis sua r̃surrectioz̃ Et primo per appaitioz̃ 1
et testimonium angelorz̃. qui mulieribus appa/
ruerunt in xi r̃surrectione. Vt patz per oes
euangelistas Do per expositioz̃ scripturarum 2
et testimoniorum. q̃bus ipe eis exposuit ad ꝓbacoz̃
sue r̃surrectionis. Vt patz luce vlto Do 3
ostendit eis veritate sue r̃surrectionis p hoc
q̃ ꝓbauit se hre veram carnem humanam et
no fantasticam. et ho fecit cum corpus suum pal/
pandum eis dedit Vt hec luce vl Et qm̃ ont

vulnerū cicatrices dicēs Videte manū et pe/
des. qr ego ipe sū Et qn cū eis post r̄surrecti/
onē manducauit et bibit. Vt dr̄ Lucē vltīo.
Per qd ostendit se hrē carnē vīuā. i q opa
vite exerceret Et q̄uis dnūs post r̄surrectiōz
suā vē qmedeūt. qr cibū oē suptū m ventrē
traicēt. cibū tn iste alūde qsuptū et r̄solutū
fuit. et mchil ipsīus qnersū fuit in carnē glo/
rificatā. q cibus nō eguit. qr m corpoē gloī/
ficato nulla fit r̄solutio. et gō nulla r̄quīt
deperditi r̄stauratō Lō vestatē sue r̄surrec/
tionis eis pbauit p hō. qp ipīs fidelibūs suis
sepe apparuit. et eis effigē suā vera ondit.
quā corporalibūs octis cerneret Nā per istos
Lo dies nō qtinue moratus cū eis. sed infra
istū nūz dierū decies eis apparuit Vt euange/
lica tradit hystoria. qr in die r̄surrectionis qnqies
vt dictū fuit. Et sexto post dies octo apparuit
discipul oībus pnte et thō Septīo septē disci/
pul apparuit in pisctacoē ad mare tiberiadis
Octauo m mōte thabor. qn quenerat in gali/
lea. et ita an dē hodiernū apparuit octies
hac vō die bis Nā ut dicit mgr i hystoria sco/
lastica Oes tam apli q̄ alij discipuli et muli/
eres habitabant in ista pte ihrlm q dr̄ mello.
sz in monte syon. Vbi dauid qstruxerat sibi
pallatiū. et ibi erat cenaculū illud grande stra
tū. m quo preparat sibi dnūs parac pasca. et i
cenaculo isto habitabant tūc xi apli Veteī

aut discipuli et mulieres habitabant cum quibus p
diuersa hospicia Et vt dicit in principio hodierni
euangelij. Re. cum. dis. Ma. ipsis qui medentibus
isto cenaculo hodierna die. Appa. il. ihu. Et ita
fuit nona apparicio Et. cx. i. il. et diu. cor. qui
hyb. q. vi. c. re. si. cre. Eidem Augustinus de qsen/
sii euangelistarum. dnus increpauit mardulitate.
no quia tuti habuerunt. sed q an fuit in eis.
sed qm no crediderunt hys q viderat eum resurrex
isse Vt patet de thoma. q no credidit alijs disci/
pulis ioh. 20 Et sicut alij discipuli no crediderunt
marie magdalene et alijs mulieribus Quare
discipuli sic fuerunt tardi ad credendum xi resur/
rectionem dant duc cause Vna infirmitas cor/
poris cum sic fuerunt profecti vt mirabilia opa dei qui
nosterent Ex causa roe nre fuitne firmi/
tatis Vnde leo papa no permisisset dns tm suos
discipulos dubitare de resurrectione. nisi eorum
dubitacio nre fidei fuisset qseruacio Illorum igitur
dubitacio certis tollit argumentis. ne dubitare a nob
veritas resurrectionis Et gregorius dicit Mirum enim
mirari maria magdalene persistit q eius credidit quam
thomas qui diu dubitauit Ille enim dubitans
vulnerum cicatrices tetigit. et de nro pectore du/
bitationis vulnus amputauit Et quemcunque
dns resedens ab apostolis increpauit hac mardu/
litate. ad designandum quod gentes ad quas apostoli erant
mittendi essent meito increpandi a deo et con/
demnande. si no crederet apostolis. de hijs qui pri

viderant a xo dno Et ut hec actum po Dns
comedit cum eis. et conscens precepit eis ab ihe
rosolimis ne discederent. sed expectarent promis/
sionem pris. quam audistis inquit a me per xm promis/
sii Et secdm magrm in hystoriis Ihor dicto
precepit eis. vt egrederentur de ciuitate. et euanuit
ab oculis eorum. et stati post comestionem vnden apli
et alij discipuli et mulieres vnanimiter de ciui/
tate egressi venerunt ad montem oliueti. et ibi
eis dns iterum apparuit Et ista fuit decima appa/
ricio. de qua euangeliste fecerunt mencionem Et dixi
nonnulli de hijs euangelistis fecerunt mencionem. qa credit
qa vltra hoc plures eis apparuerunt Quia dicit act po
qa post resurrectionem sua apparens per xl dies per/
buit se eis viuum in multis argumentis et sig/
nis Et a pluribus poe corinthios dicit qa visus est plusqm
quingentis fratribus sicut. Deinde visus est iacobo. De
quibus tamen apparicionibus in euangelio non legitur. sed
quod et rationes fatentur qa non omnia xi facta in euangelio
scripta sunt Crebra quoque cum eis conuersatus an
ascensionem Et videtur qa in ihrlm ipsis latentibus
pre timore iudeorum sed vltimis ab eis visus
sit. ad eorum consolacionem in galilea vero non clam ner
sed a bis tm. sed cum multa potestate ostensionem
sui fecerit. probans se eis viuum in multis argumentis
Sed quare non continue conuersatus est cum eis post
resurrectionem. cum hoc eis fuisset ad magnam con/
solacionem Rnt Sci Thomas pte sume qa dns voluit
discipulis suis circa sua resurrectionem diu ostendere

Primū cāt veritas r̄surrectionis. et ad hoc
sufficit q̄ plures eis apparuit. et cū eis fāi/
liariter locuta fuit ꝛc ut ꝑ Dm q̄ eis manifes/
tanda fuit gloria r̄surrectionis. ꝑ q̄ surrexit
ad vitā ipassibilē et imortalē Et ad hoc ma/
nifestandū valuit. Vt nō ꝓtinue cū eis quer/
saret. sicut prius. Alias forte in errorē ducti
fuissent. vt crederet ipm r̄surrexisse ad vi/
tā quā prius habuit Consolacoz vō de di/
uīa pnāa eis in alia vita ꝓmisit. ꝑm illud
Joh 16 Iterū videbo vos et gaudebit cor ves/
trū. et gaudiū vrm nemo tollet a vob Et
ut ait mgr in hystoria hanc ꝓcessionē aploz
qui vnanimit de ciuitate fuit egressi ꝓcede/
te crucifixo repsentat ecclia in singul diebz
dnicis ꝓcessionē facies. egrediens ex ecclia
ꝓferendo crucē Et ꝑm Autorē de fide et le/
gibz vlr Quidq̄d exteriz corporalit in sacr
agit. figura est et quedā r̄presentacō spiālium.
per quā indocti et simplices velut p sen/
sibilia sig instrui pnt ad spiālia agnoscen/
da Vt agnita diligant. et dilecta querant.
et quesita inueniāt Et in sup ecc doctis sit
illa magnū meritamentū ad ꝓfectū interiorē
Totz enim decor qui exteriz exhibet signat spi/
ale decorē. qui in nob hic esse dz nūc. et q̄
in futuro ꝓmittit. et obtinendz sperat Cū igit
hymni sacramenta q̄ in dei cultu sensibiliter

quid ꝓcessiones in ecclia facte signi/
ficent

exhibent videmus. No debemus in ipsis exteriorib⁹
sisti. ꝑ ab per hꝰ ad spiritalia rapi. Ut per
decorem sacrarum vestium. et per varietatem colo⁹
cogitemus varietatem virtutum et grat⁹. qua hic
ornari debemus interius. et decorem gloriae quo i
futura gloria decorandi sumus in anima et corpe
Et per crucem q̃ pferit intelligere dmm. et salua/
torem nrm ihm xm. qui nos praeiit et suis sac/
tissimis exemplis de domuetis nos rectissima
via ad celum ostendit Et q̃ crux pferat et p/
cessio sequat. et ordinate vnus post alium pre/
dit usq̃ ad eccliam. signat q̃ oes cristiani vi/
tam mores et doctrinam xi dm sp̃ pre oculis hre
debent. et sua vita illi q̃ formare. et sic pficere
de virtute in virtutem transeundo. donec ire ad
celestem ecclam. et videat faciem ad faciem diui/
nam naturam. ꝑm id ꝓphete. ꝓbuit de virtute i
virtutem. sic videbit ds deos in syon Post
hꝰ eis dns officium pdicationis ꝓmisit et dixit.
Eu. i. mu. v. et. p. eu. o. cre. r hoi Ho cum
tu oi creaturam quemcumq̃ hz. et oib creaturae nomen
designat Ut vult greg⁹ Et ꝑm eundem pt oib
creaturae nomen natio gentium designari An cum dic/
tum fuit in via gentium ne abieritis. Nunc at ds
pdicate oi creaturae. Ut sit prius a iudea aplos
pulsa pdicatio. tunc nobis in adiutorium fieret.
cum hanc ipsa ad da nationis suae testimonium sup
be repulisset Qui. cre. et. bap. fu. sal. erit.

Vbi dicit gregor Fortassis vnusquisq; apud semp̄
dicit Ego iam credidi ideo salus eo Rnt vm̄
dicit. si fide operibus tenet. Vera etenim fides est
q̄ in hoc qd verbis dicit moribus no ꝗdicit Hic
de quibusdam falsis fidelibus paulus dicit Qui con/
fitent se nosse deum factis at negant Hinc
Joh ait Qui dicit se nosse deum et mandata eius
no custodit mendax est Et dns dicit. No omis
qui dicit mihi dne dne intrabit in regnum celorum.
sed qui fecerit voluntate patris mei qui est in celis
Et iacobus dicit Fides sine operibus mortua e
Et no q̄ duplex est fides Prima est informis.
q̄ sic est sine caritate. et de ia no loquitur dns hic
Ista enim fides iformis q̄ sic est in aia sine cari/
tate no sufficit homoi ad salute Alia est fides
formata. q̄ sic est in aia vna cum caritate infusa.
et de ia loquitur dns Qui enim habet fide vera cari/
tate formata. et q̄ per dilectionem operat. et i
ista pseueat vsq; in fine. hic habet dubium sal/
uus eit Gilb. at. e. q. cre. hi. se: i. no. me. de. ci. li. lo. no. ser. tol. et. si. mor. bi. in e. na
sci. e. ma. i. et. bn. ha. Quia toti mundo re/
rum temporalium et transitoriarum cupiditatibus
irretito. et multis erroribus tenebrato pdi
canda erat cristiane religionis fides. q̄ docet
spnia spernere. et amare celestia. et eterna. et
tradit credenda ea q̄ no videmus. Primo vero
nale exordenia. vt misterium trinitatis. incar/
nationis. passionis. et sacramental guersionis.

fides iformis
fides formata

et hymnoi Quae in primitiua ecclia mirabilia fuit
vt fides generaret. et genita nutriret per
opa miraculosa. oem virtutem naturae excedentia.
et soli deo possibilia Cui cum homines hanc fi-
dei doctrinam quam altissimam viderunt probari
per opa sensibilia. et soli deo possibilia.
q̃ nō pt esse testis falsitatis certissime cognoscerunt
ipam veritatem infallibilem ymmo Et
ita i primitiua ecclia dabat gratiam operandi mira-
cula. nō solum discipuli et apostoli xi. sed et multi
alios credentibus. Vt patet per decursum actuum
apostolorum et legendarum sanctorum Nunc vero cum ecclia est
in fide et veritate firmata talibus nō indiget
Exm potest gregorius o dicens Nos dum arbusta
plantamus tantum dum eis aquam fundimus quo-
usque ea in terra qualiuisse videmus Ac si set
radicem fixerint irrigatio cessabit Hinc pau-
lus dicit lingue in signum sunt nō fidelibus sed infi-
delibus Et de istis signis quae apli et alii fideles
in nouo xi factum erant hic ponunt quinque.

¶ Primum est eiectio demonum. de quo dicit pm. no.
m. de. c. Luce ii dedit illis potestatem sup oia
demonia Secundum signum est locutio diuersarum
linguarum. lig. lo. no. Ad'm die penthecostes pro
factum est. cum apli replebant spiritu sto Tertium fuga-
re serpentes. qe. sev. tol. v auferet De beto pau-
lo legitur Act 28 qd vipera q manum eius momor-
dit excussit Quartum nō pati nocumentum a mortife-
ris potibus. Sicut beatus iohes euangelista calicem ve-

nem bibit sme nocumento Itf de multis legi
martibus. qp blibn bibiens. et pix soluta in
ore eorq fusa est nc tn ttt illa nocuerunt S'm
signu sanae languentes. Sic m actibq aplorq
multa stpta sunt de hys C Est hi nondu qp
sic priora verba sq. q. cre. et. bap. fu. ac dant
secularibq et mundanis hoibus occasiones nimis
magna supflue fiduae. et vane spei de salute
obtinenda. ex sola credulitate et baptismate sie
operibq bonis Sic hi va dm sq sig a. e. q. cre. hi
se ex posset nonnull ecc deuotis plbe occasione
desperacionis Cu enim hi di Qui no cre qde iam
et cu sme fide impossibile sit placae deo Ut aut
apls ad hebe ii. et tn neo nunc a paucissimis fa/
ciunt illa sig. q m pnti loco stpta sunt. et q vide
esse sig ve credulitatis. poss ex hi puts aimus
de sua desperae salute Imo posset si videri
qp neo a pauci saluarent hi tpe. eo qp neo aut
paucissimi in hor tpe signorq muneribq sunt de/
corati Sz no debet hi verba qpp terre. qr do/
mnq no loqui hi de fidelibus hi uq tpis. et de
pnti statu ecclie. sp loqui de statu nascentis
ecclie. et de primitiuis fidelibq Tunc enim nat fuit
ad hram opacio illorq et similiu miraculorq. qp
quertendis m fidelibq. et pro qfirmandis nouit
quersis. Ut dictu fuit Dicit go dns Sig at eos re
tanqp dicat m principio nascentis ecclie fideles i
me credituri faciet hec et alia silia sig. vbi.

et qm opus fiunt pro fidelium quersione ꝛc Nunc
tm ecclia est dilatata ad fines terre. et in fide
roborata. nō oportet fideles ista sig fuisse sen/
sibilit' ad lram. ꝑ sufficiat q̃ fiunt ea spualit'
Et talit' sp spualit' pnunt fiunt illa sig illi
qui nunc hnt fide formata. et per dilectionē ope/
rante Et vbi illa sig spualit' intellecta appa/
rent in hoie ibi sunt indubitata argumenta et
signa vē fidei formate. et per dilectionē ope/
rantis. et sunt ꝓsequens sig salutis. vt vult be/
atus gregorius o hodiernus Primum ergo signum tunc
vē et vinc seu fidei formate est. vt hoies a
se eiciat demonia Et hoc fit per vitā peniten/
tialē. per quā voē gtricionis expellunt demonia.
si que in eis sunt voē pcti gmissi Et longe a se
repellunt ne ingrediant ꝑ pcta futura. cui ista
cauet per opa penitencialia Pm signum
est loqui nouis linguis et ydeomatibus Vt sicut
fuit solitus alios fama vodē. a secularia facta
vana et inutilia ꝛc dicē et loq. sa tlia fugiat et
ea solū loquat q̃ ad laudē et gloriā dei ptinet.
et ad ꝓximos edificacōs Vnde gregorius o fideles
quibus qui ia vite veteris secularia verba delinquunt
sancta at ministeria insonant conditoris sui laudes
et potencia qritur pualent narrat. quid aliud
facit nisi linguis nouis loquunt Pm sig
est serpentes tollere a oem errore et falsa doc/
trina aut suspicios a cordibus suis et alios
auferre Pm signum est pestiferas poti/

vide bibl' et ifra q̃ clarior est

ones bibe sme nocumento. r suasiones malas
audire. et tm ad opacoz prauā nmme pthi.
aut malā delectacoz a irā a aliā hymoi p
uā mtinacoz ad peccatu sentire. et ei no co
sentire ¶ Quitu est sup egros manu ipo
ne ut bn habeant. r pximis quos in bono
opere infirmai aspiciunt to virtute sucire. et
exemplo siue opacomis istoz vitā roborare
Et subdit gregor Et hec mnacula tanto sunt
maioza qito per hs no corpora sed aie susci
tant Hec itaq sigs fres kmm autoe deo si
vultis vos facietis Ex illis etm exterioribus
signis obtmei vita etna ab hec operantibus
no valet Nā corporalia illa miracula os
tendut aliqn sanctitate. s no faciut ea Hec
vo spualia q agunt in mente virtute vite
no ostendut s faciut Ista face et mali pnt.
sed aut pfrui no nisi boni possunt Vn qui
busda veritas dicit Multi dicet mi in 1a die.
Dne nonne i noie tuo cpheciauim et demonia
eiecimus. et virtutes multas i noie tuo fecimus.
et tunc qfitebor illis. qr nuqm noui vos. discedite
a me qui operami iniquitate Nolite qm amae
sigs q possint cu reprobis boni hre gia. s ea
q no diximus caritatis atq pietatis miracula
amate. que tanto secuioza sunt qito occulta
oza De quibus maior fit apud deu retributio.
quo apud homines minor est gloria ¶ Sic beatus

bnl' m ꝑmoē quoda de ascensione / expomt ecc
spu v sig m l' euang' emiata · qui nuc sunt
argumēta vē fidei · formate · seu per dilectionē
operantis Dicit em sentēn Primum opus
fidei per dilectōz operantis est cordis ꝓpūctio
v vcā gtricō · per quā plene deinty eiciūt de
mōnia · cū ab affectu cordis eradicant pcta ·
Ym est oīs gfessio · m q̄ qui m xm credūt fi
de formata · liguis loquūt nouis · cū ia st ar
tisant q̄ priūs se excusabant · et iustificabat ·
Et cū de cetero nō loquūt ligua ꝓthoparentū ·
vt declinet in vba malicie ad excusandas ex
cusaōnes in pcis Cū at gtricōē et oīs gfes
sione priora pcta sūt deleta · tūc ne vendicū
paciant · et fiant posteriora peiora prioribꝰ ·
nōnō serpentes tollent · v occasiones pcōz de
cetero fugiūt · et venenatas ꝑsuasiones cogita
tiones et alias inclinaōnes ad pcta extinguet
pro posse · nec m corde mozai ꝑmittet ad mōme
tū Si in radix aliq̄ pcī vt geuipisten carnis
a alia q̄cūq̄ tentaō tā velocit extinguī negat ·
ꝗ am pulsat et in ipo · in penitentie ad tēpus
mozā fecit ia ho mortiferū quod bibit · ꝗ non
sibi nocebit · dūmō nō gsenciat ꝗ pro posse
reluctet Et si her lucta periculosa et molesta
pucinat ex ipfectione virtutū · q est q̄ q̄dam
infirmitas aīe · iponat ho illi egritudini ma
nus · v frequentet opa bona · tūc crescent vir

tutes quibꝰ hꝰ sua infirmitas curabꝰ. et cit
sibi facile supaꝶ. qd sibi prius difficile videbaꝶ

Sequꝰ Et. do. q. ih. pos. lo. e. e. hꝰ spꝰ n
ducta et pluꝶ alia. q ponꝰ actuꝰ pe. tuꝰ
vt sebꝰ luce vlto Elevatis manibꝰ bndixit
eis sꝰ ꝯfirmas in eis potestate et virtute. qs
prius ipis dederat. vt in eisde psisterẽt et p
ficerẽt usq ad adventꝰ spussꝰ. qui eos pfecit
in sna et virtute. et in oibus bonis Ex hoc
loco in ꝯsuetudine dixit ecclia Vt sic dns oi / postꝰ
bus pactis ascende voluit in celꝰ bndixit fi
delibus suis. in eis augendo et ꝯseruando bo
na q eis largity fuit. qꝶ sic epi et cetri pres
bri ꝯsequent. pacto dmo officio volentes ia
ab altaꝶ recede. dant sup pplos bndictos. sig
nantes eos signo sancte crucis. et ipcantes eis
bona in noe sancte trinitat Post hoc
vt legi in pnti euangelio dns ascendit in celꝰ
Vbi nondꝰ qꝶ i xo duꝰ est na. diuina sꝰ i q
ab eno sp est et fuit vnꝰ cꝰ pre et spusto. et
p oia coequal Et pm ipsa nec ascendit nec
ascende pt. Vt tradꝰ doctores sup tno sna
Et S T i 3 pte sume q SA Et est certꝰ
Quia ascensio est motꝰ loci de vno situ iste
rioꝰ ad alꝰ superiore. xps at mobꝰ est pm
diuina naz. qꝶ est in oi loco et situ et nichil e
eo langꝰ Alia est humana na in xo qua
ex tempore assuꝰsit ex virginali vtero intemerate
virgis. Et pm hanc ascendit. qꝶ ca sibi vni

tā. in vnitate suppositi. Hodie de hō loco gnāi/
onis et corruptionis dixit in supmū celū. qd'
est locus incorruptionis. q maxime fuit appropri/
atus sue humanitati facte per resurrectionē
incorrupti et immortali. Ad nōnd' q ānus
vt dicit actū p° dns ascendens assumptus fuit a nube
ab oculis eorū. et ānus angeli astiterūt. hō in nō
fuit vt ad ascendendū eorū indigēt. aut ipsi
fuit adiutorio. ꝑ q ꝑ hō ostenderet q omis creā/
tura pata est obsequi suo creatori. Ad reuerentiā
g° illa fuerūt nō ad iuuamē. Et dicit Sc q
nubes illa nō pbuit ānculū x° ascendenti per
modū vehiculi. ꝑ apparuit in signū diuitatis.
ꝑm q gloria dei ysrahel apparuit sup tabna/
culū in nube. Na appria virtute ascendit tā roē
deitatis q oia pt. q roē humanitatis. ꝑm quia
habuit dotē agilitatis. roē q potuit mouē suū
gloriatū corpus ad ocī drai positionis. ad
quacūq distantiā. et q̄ntūcūq velocit. Ita em
gloriatū corpus ꝑfecte subest iperio aie. q vbi/
cūq voluit sp̄us ibi ꝓtinq eit et corpus appt°
qd' dictū fuit prius. q sancti in gnāli resur/
rectione per dotē agilitatis mouebunt appria
virtute a locis resurrectionis ad locū iudicij. et
obuiā x° in aera. Et ānus deferent baiul ange/
lorū. et nubibus obuiā x° in aera. Vt vult glo
p° Thes e. id tm nō eit ex hō q indigeat. ꝑ
ad reuerentiā designandū. q corporibus glōsis

et ab angel. et ab oib9 creatur deferet. Vt dr
S T sr & sen Et est per hanc dote post iudi
cii ascendent in celii empurreii Sic g° ut ait
euang. Postq dns locutus est eis et ascendit in
celii Et ut sequii in pnti euang° Se. ad. dex de. n
Vb nondii q per dextera pris p° intelligi
gloria diuitatis Vn damasc i suo 3 No loca
le pris dexterā dicimus Nualit enim q circumscri
bit est locale adipiscere dextera. dexe enim
et sinistre eorum q circumscribunt sunt Dextera
aut pris dicimus gloria et honore diuitatis.
V° per dextera pris intelli beatitudo pris
ꝑm Augs sermone de symbolo dicente Credite
xm sedē in dextra pris. Beatus enim est et ipsius
beatitudinis nomen est dextera pris V° iudicia
ria potestas Vn Augs ii de symbolo ppa
dextera intelligitur potestate qua accepit ille ho
susceptus a deo. Vt veniat iudicaturus q prius
venerat iudicandus Sz per sessionem intelligere
debemus habitacionem vl mora Vn Augs i ꝑmoi
dicto Sedē habitare intelligitur. Sic solemus di
cere this sedet in this ciuitate x habitat vl manet
Sic g° xs ꝑm diuina nam sedet ad dextera
pris q sedm diuina nam manet etnalit et in
mutabilit in beatitudine pris. et stl in pre his
immutabilit candē gloria diuitatis ac regia et
iudiciaria potestate. et ab etno habuit et i
eternū habebit. Sz sedm humana natura

sedet ad dextera pris. no sdm equalitate. ꝑ ꝓm
quenda accessu ad dextera Cristy cum ꝓm q
ho sup oes alias creaturas maxime appmqnq
est gloie dnitatis. et beatitudm cline eiq. et iudi
ciarie potestati Eo q sup oes alias creaturas
aia xi habundanciore recepit habituale gram.
et caitate infusa. sapiencia. scientia. et oes vir
tute Et xi humanitas sup oes alias creaturas
beata est in corpore et aia Et hz sup oes ali
as creaturas regia et iudiciaria potestate Et
sup oes alias creaturas honorata est in hor
q deitati unita est in ꝑsona filij. et assumpta
in unitate suppositi Et hodie sup oes creatura
spuale et corporea loco eleuatus est Vn gregor
i om hodiern Qui fecit oia. sup oia sua virtu
te ferebat Sic cum alia oia excedit dignitate
meritis et beatitudine. sic in sublimio loco celest
ciuitatis positus est Et vnusquisq qnto maior
eit meritis et xo hic similior. tanto si eis loco
appriquior. ia ꝓm aiam. et post resur rectos
corpore et aia. ꝓm locale situm Vt patuit in
octa pasce i ꝓmoe ¶ Cu at dns ihs fuerat
ia in celum raptus Vt cum discipuli vide no pos
sent. et ipsi adhuc suspensis vultibus intuerent
in celum. et eum sequerent oculis quo ascessu no
poterant. tunc pius dns no oblitus seruos suos.
mox remisit angelos. qui eos informarent et
de reditu suo certificarent Vt di actum po

Et steterunt uix eos duo angeli in uili spe. et alb
uestibus. qui die festum agentes pro dni ascensione.
q eos ut amici dulcit argunt. ne manum tolle
rent oculos. et dixerunt Uri galilei qd statis
aspiciens in celum ꝛc Et dicunt nonne uidistis
eum tanqm dicerent No est uectus curru igneo ut
helias. Nec tractus coma ut abacuck. nec alio
amiculo adiutus. sed uiuit propria uirtute ascen
dendo. no solum in aere ut abacuck. qui durus
fuit tm per aere in babilone. Nec i terrestre
paradisum ut enoch et helias. sed uidistis eum
euntem in celum Ascendit enim in celum empyreum in
altissimis collocandum. quo nullus homo ante ipm
fuit ingressus. nec ingressurus fuisset. nisi ipse
prius iter illuc mortalibus demonstrasset Et tunc
secum duxit sanctas animas de limbo eductas ꝛc
Hic ihs que uidistis ita euntem in celum sic veniet.
Uniuersa in eadem substantia carnis. et super eundem mo
tem oliueti veniet. clarus in maiestate magna. et
potestate. in fine mundi. ad iudicandum uiuos et
mortuos Certum quo habens quod dns ihs in celum
ascendit nichil aliud uobis intulit quam ut iuste pie
et sobrie in eius absencia uiuatis in hoc seculo. Ipse
pre oculis habentes districtum iudicium ad quod finaliter
uuersurus est de celo. Ut det unicuique iuxta opera
sua. iustis celum. iniustis infernum Hec cum apli
ab angelis audissent. in spiritu humilitatis et igne cari
tatis plni aio. inclinati corpore adorauerunt

// euntem

adoratione latrie. xpm deum. et dnm maiestatis et
gloie. magnum suum. et videtur: et imprimentes ora
vestigiis pedum ubi steterat ascensurus. regressi
sunt in ihrlm ad expectandum promissum patris. iuxta
mandatum dni dicentis eis Luce vltimo Gedetur in
virtute quoadusque indueamini virtute exalto. Et ex 7
fertur de quodam milite qui in partibus transmarinis
oia loca in quibus saluator fuerat sollicite cum lac
rimis visitauit. et cum oia loca sancta devote peqisisset
vltimo venit ad montem oliueti. vbi in celum ascendit.
et ibi post longam oratiom cum lacrimis dixit Eme dne
vbique qsiui te. et cum mo veneri ad locum vnde
ascendisti ad celum nescio vbi amplius inquiram
iube quo spm meum suscipi. vt ad dexteram patris
videam te residentem in gloria: quibus dictis spm suum
celo reddidit. Et dicit sulpicius epus ihesu soli
mitanus et hec in glo sic act. Cum dum facta fuisset
ecclia i monte oliueti vnum xum in celum ascendit.
locus iste vbi steterunt vestigia ascendentis nunquam
poterat continuari pauimento. sed marmora excu
debant in ora apponendum. et pluuias adhuc re
tinet vestigia impressa pedum eius. Regressi at
sunt cum gaudio magno vt dicit ibidem Gaudebant apli gaudebant
cum sancti apli quo de humanae nae i xo gloisi pro
cacione et exaltacione Quis nam diligens xm non
gaudet de ho. qm humana na eius ab ipso vnigenito
dei assumpta post tot et tantos labores. post pas
sionem et mortem. nunc resurrexit ad vitam immortalem
Ascenditque in celum. et ibi in eternum quiescet i maxim

diuīe nē bonis ¶ Qo gaudebant de gplcta hu 2
mani gnis ēdēcione Nā ppter prīm pīmorū pa
rentū fuit nob clausū suīpmū celū. locq sīt omn
sanctoq. Vt nullq illuc admitteret qn tū cūqs sēs.
ß hodie dnīs per suū ingressū ad idē celū para
uit nobis viā illuc ascendendi. Unde id ioh. xiv
Ego vado parare vob locū Et ibidē Vt vbi ego
sū illuc et vos sitis ¶ Qo gaudebant de ēstau 3
racione angelice ruinie. quā dnīs hodie inchoāit.
cū aiās electoq suoq de limbo eductas ad celū
transduxit. et in diuersis angeloq choris locauit
pro diuersitate meritoq suoq. ita futurū de si
gulis electis usq ad gsumacōē seculi mortuis.
¶ Qo gaudebant de spūsāī missione. quē eis dnīs 4
missurū erat nō post multos dies. qui eos cō
solaret. et regēt in aduersis hūi vite. qui eos or
naret virtutibū. sīā. et tā copiosā eis infū
deret caritatē. vt oī mundano timōē postposito
nō solū nō timeret. ß et gauderet pro nōe ihū
ītumeliā pati ¶ ¶ de certitudīe futurē sue re 5
surrectionis gaudebant et ī celū ascensionis.
cū vidissent caput suū ad īmortalitatē ēsur
rexisse. et in celū ascendisse. et scīrent eū nō so
litarū ascendisse. ß cū multis mēbris: certā ha
bebant spem se idem gsecuturos. ppt qd ioh
xiv Si ista vbo si diligeretis me gaudētis vtiq
qr vado ad patrē dicit dūs Nūs nō hūc
gaudeat qui sic dilīgit xm. vt et sīā nāz iā
īmortalē gratulet in xo. atq idipm speret

si futurum per xm Vl. at. p. p. v. No stat
post trepidos spuscti sunt apli diuisi. sed p
dicauerunt in iudea qi p pr annos. vt ait be
da. et deinde solemis cor diuisio facta est per
mundum vniuersi. do. co. et. ser. q. se. sig. sh
sui pdictis Sic at tunc fuit aplor pdicatio qsir
mata signis. ita et nunc quilibet pdicator dz
bone operacionis signis sermone suum qstirre
Vn theolg Fiat dne ihu xe vt nri sermones
quos de virtute diciing. per opa qsirment et
acto Vt tande simg pferti te cooperante oibg
verbis et factis. qr te deg sermonum et operum
gloria. cum sis virtg et sapia prus rr

Dnica infra octas ascensios Joh 15

In. i. t. d. i. d. s. Cum venerit para
clitus. quem ego mittam vobis a pre.
spiritum veritatis. qui a patre procedit. ille
testimonium phibebit de me. et vos testi
monium phibebitis. qr ab initio mecum estis
locutg sum vobis. vt no scandalizemini Absq
synagogis facient vos Sed venit hora.
ut omis qui interficit vos arbitret obsequium
se prestare deo Et hec facient vob qr no
nouerunt patrem neqz me Sed hec locutg
sum vob. vt cum venerit hora eorum reminiscamini
Qr ego dixi vobis simo eiusdem postillatis
in. ve. pa. q. e. m. vo. a. pa. rr Jo 15

Saluator nr volēs pdicē discipul suos multa
aduersa q passuri erant in mūdo. ne ex hor
turbarent² pmisit eis qm mittet eis alū qpa
latorē spm sctm. qui eos diriget in agendis. et eo
solaret² in aduersis Dicit enim Cū ve. pa. x qpa
lator. q. e. m. v. a. pa. s. ve. Hic tangit² n
duo qdiciones spiritū Prima ē q dī para
clitus x qpalator Co solat² eos deuotos quos
ih habitat. multa bona in eis et cū eis opādo.
ex quibus multiplices suscipit spiritales qpla
tiones. Vt alibi dixi Secūda qdicō est q dī spis
veritatis Ideo pm Christus qr fide digna est.
Multi enim veā scientes vei nō sunt. qr spm ve
ritatis nō habent Ex iste spūs veritatis veā docet
et veraces efficit Iste. tes. p. de. m. et. v. n
tes. p. Augst Vobis ille inspirando. et vos
exterius sonando Et ita ss testimoniū phi
buit xo in ho q aptos fecit q scirent
et audebāt pdicare euangm et fidem xi coram
oībus. et intrepide Qui enim horēs prius ille
terati et simplices de profunditate scripturarū
subito plane loquebant. et in oībus linguis
fuit maximū signū ad qfirmand fidē christi
Et. v. tes. p. pdicando oībus ppls. qr. ab. n
i. me. es. No ab initio vite. sed ab initio
pdicationis intelligendū est. qn dns cepit
docere et miracula facere Hic. lo. s. vo. n

ad q̃ fortacõz vram̃ cõn̄ futuras tribulaciones
Vt. n. sm̃. x. ne occasione tribulacionũ cada/
tis per ipacienciã in p̃ãm̃ Post hꝰ enuãt
dns̃ in particulari tribulaciones quas pas/
siuri erant quarũ vna est Abs. sy. fa. vos.
Qã cũ oppiraueruṇt q̃ si quis offesus esset
xm ex̄ synagogã fieret Dixit hꝰ dicens Qd
mali erat aplis expelli de iudaicis synago/
gis cũ tn̄ exitiũ foret et si nullꝰ eos inde
expellet? Subdit Ez dns̃ per hꝰ demõstre
voluit q̃ iudei xm nõ fuerãt receptiũ a qꝰ
apli nõ fuerãt recessiũ. ꝓpter qd̄ restabat
vt iudei remanentes ex̄ xm ex̄ synagogam
facerẽt eos qui nõ relinqueret xm Ne tri/
bulacio Ez. ve. ho. ut. o. q. i. vo. ar. se.
ob. p. d. Quis cũ iudeus occides xi pdicato/
res putauit se obsequiũ p̃stare deo. credes q̃
deseueret deũ israhel quicũq̃ conuertere ad xm
hꝰ mꝰ gꝰ accensi et zeliũ dei habentes ꝑ nõ
sedũ sciam. obsequiũ se deo p̃stare credentes
occidebant eos. Ita fuerũt iudei excecati et
ignorantes Ez ista ignorancia nõ excusa/
bat eos. q̃ ipa procedebat ex odio et iudia
cõn̄ xm et eiꝰ doctrinã Gentes cũ infi/
cientes xi fideles credebant se prestare obsequiũ
nõ qdẽ võ deo. ꝑ deo opinatiuo. Vt iouꝰ
aut satũno ꝛc Hꝰ. o. fa. vo. q. n. no. pa.

ne. me. Ly dicit eis in gsolacoz. qi dicit pm Cris
sufficit vob in gsolacoz Ly pati ppter prem
et ppter me Et nō q lig iudei habuerit no
ticiā clarā de vnitate dei de pluralitate in p
sonarū nō habuerūt noticiā nisi scripturas
intelligentes Vt dicit Ny de ly et in ista no
ticia fuit obscura qr ante tempo xi nō fuit
trinitatis misteriū ad plenū reuelatū Et ia
etsi noticia quā habuerūt iudei de ly fuit
eis obscurata ex odio qd' geperant a doctna
xi. et sic lig ggnosceret deū inquitū est pr
oim per creacoz nō tn ggnouerūt deū prez
inquitū misit filiū ad salute redemptōis

Ecce in cadē dnica sermo magri iacobi
cartusiensis

Stote prudentes pa pet e Cū ex
plia tia li colliga q nulla forma
naturalis infundi ñ in materia pdispo
sita. vt sit capax forme Multo magis spiritus
ñ qui e sōr formarū. prequit apta dispo
sicoz in humana aia Sebi cū sapie pa
in maliuola aiam nō intrabit sapia. nec ha
bitabit in corpore subdito peccatis Et qr ly
donū sp ipsa est tle q nullū si eqle sit. ideo
magis ad ly rquit pparaco Si cū seculi
amatores pro caducis rebus et parvo tpe
durantibus. quq grandes labores nō refugiūt
quanto magis pro celestibus caisinatibus et eternis
duratius cristiani nō debent refugere labores
subire Ihos at labores petrus in hac epla de

Ante maia

clat dicens Estote prudentes. ¶ In q̃ epla
ad tria principalit nos hortat. sc̃ ad virtute
prudentie Do ad vigilantia orationum Do
ad caritatis mutue gseruandam Quia parti duas
pt̃es sc̃ in hospitalitate et in caritatis donorum principalium ¶ Quantum ad p̃m
sciendum est sdm augustinum Prudentia est appetendarum et vitandarum rerum sciencia Et quisquis prius
in hoc quod veraciter sciat quid appetere a fugere
debeat Et dicitur prudens qui cpeul videns. Vel porro
videns pm ysidorum Prospicax enim est et interior
videt rasy Et pm thomam Dicta prudentia non
potest esse in peccatoribus Quia ad bonum sine
tonis vite recte consiliatur. et iudicat ac principat
Et illa vocatur perfecta prudentia Alie autem ma
le a perfecte Et de hac hic loquitur sc̃ perfecta
prudentia Et alibi septuplicata hortatur Estote ergo
prudentes sicut serpentes Et hic prudentia
hominibus saluandis necessaria sit maxime in
platis principibus et aliis q̃ aliis regere debent
Ne tamen totus dicentes ambo in vocem cadant.
Et ideo mtr tria q̃ pm plm potentibus sunt ne
cessaria prudentia est vnum. sc̃ pon amor et pru
dentia Hec autem prudentia salte acquisita
non nisi per longam experientiam potest haberi Vt dicit
Ethicorum Ideo iuuenes non sunt prudentes.
Vt dicit in topicis Potest tamen hec infusa vt iohannes
baptista Nicolaus et guilhelmus De quibus dicit papa iohannes 2
Vnctio doceat vos de omnibus ¶ Prudentia corrumpitur per passiones. sc̃ concupiscentias ira delectationes Vt dicit philosophus Ethicorum Quia delec

tabile et triste puerit existimacoz prudencie.
Ideo lz adiunctas alias duas vtutes cardinales
sz speranciam ne p delectacoes corrumpa. et for/
titudine ne per aduersa frangat. q sint due vir/
tutes cardinales. et ipa sctr cui adiungi qrta
sz iustitia. q sint 4or virtutes cardinales. Put
dr Sapie & Sobrietate. v speranciam con de
lectacoes gusty et venéas doz. et sapiencia v pru/
dencia. et iustitia. reddé cuilibet ire. et vtute v
fortitudine. con aduersa et terribilia. quib
vtlig ~~a vita tpis~~ nihil é i vita hoibus. Et sic
hostiu vti in cardine sic tranquilla vita i hys
q tuor vtutibz Inde sequit qp vé hodie pauci
sint prudentes in hoibz q sic firmit bono p no
mutabili inhereat. vt nr p pspera nr p adusa
defficiat Sic per tota vita sua lig multos
videmz qui in quibusda pticularibz actibus.
sz mercanciis. bell. nauigacoibz bn q sulint
et prospiunt Unde dr xq Filij hy seculi pru/
dencioes filijs hy lucis sunt in sua generacoe
Nd hc loquim de prudencia bn q siliatur quo
ad mores vtuosos. q vé hoiem bonu facit
in virtutibz Alia aut facit bonu pm qd.
sz bonu fabru. bonu nauta. bonu militem
Et no oz q sequencia a quinto ad diuisa i ac/
identibz Ex hc peiarmenias Iste é bonus
faber i é bonus Na prudeñ ex Ge ethicoz est
recta ro rerum agibiliu. v directiua actionu interi/
oru pm recta roz Ars est recta ro rerum factibi/
liu v exterioz Sic ars sutoria ire Ille ergo
solz vé dr prudes qui passiones suas interiores

sit ꝑm cor moderate. sic ira et concupiscentia Sic
prudencie principium est timor dni Sic dicit David
principium sapiencie timor dni David i. concupiscendo ber-
sabee uxorem urie perdidit actum prudencie Sicut et
Salomon cum adamauit alienigenas Et illi duo
senes presbyteri type damel i. concupiscentie susanne Sed
forte quiet qs Quo homo vincere posset has
delectaciones ne ab eis vinceret Quia plures vi-
cerunt delectacionibus quam terribilibus. Ut patet i. da-
uid et salomone Ad hoc responde. primo si alie-
nando ab obiectis delectabilibus. ita i. meditacione
uiri qui in sensibilibus exterioribus. dicens ps Auer-
te oculos meos ne videant vanitate Sicut cum
David non vidisset bersabee sed lauante non ea
concupiscet Secundum medium ut mox i. ortu concupis-
cencie quam fugat venenum delectacionis dicens Secundo
Dum adhuc debit est hostis cum interficere Sanctus
cum vincit hostis ex timitate qui mitiuit Tertium
ut cruciaciones penalitatis opponant delectacioni sicut
pene infernii Vel est pene corporales castigatio
corporis virgis Sic cum famelicus videt carnes
et stante ad baculo circa eas recedit non tangit
eas Quartum ut alie spirituales moces plantent con-
nociuas carnales Sanctime cum gtemit cupit
cum cpmutti aurum. sicut dicit Augustinus in musice No vin-
cit amor carnalium nisi aliqua suauitate eternorum
Ad gaudia primia qpata eternis sicut silica luto
fetenti i. qpacoe supnorum Et hoc fit p virtute
prudencie. q ponit vera verum estimacionis primum sua
essencia. no ꝑm opinioni a similacioni. Ut de
paruis parua estimentur. de magnis magna
In quo multi heu deficiunt de paruis mag estimate)

qo
quo vincit delectaciones

Secundo
1

2

3

4

2m pn̄le

a cōiugo Vt p̄ corporalib⁹ acquirendis magnos fa-
cientes labores. et pro spūalib⁹ et eternis nullos
aut paruos ¶ Acquiri at p̄ūdeū p̄ oroēs denota
Vnde hi dī et vigilate in oroib⁹ vris Oro p̄ere
dz ex cordis humilitate. q̄ est sui sp̄aratoria ad
spūsū susceptōz sicut humilitas et oro Ideo dī de
aplis post xi ascensioz Et erat oes p̄seuerā
i oroe cū mulieib⁹ et maria matre ihū Actuū
i° Dog hi petrus vt vigilemus in oroib⁹ Ma
p̄m Bnḡ Vni cuiusq; actib⁹ nris multa e ai vi
gilanda et p̄ipue in oroe Quia his a deo sp
videat. p̄ i oroē est deo p̄ntamus et ostendimus
nos q̄i facie ad faciē cū deo loquens Oportet
g° oīs qui orat sic se metipm q̄sideraē et atten
de tanq̄ dno maiestatis p̄ntatū Sic g° regi
p̄ui. sic silr diuenter attente honeste et discrete
cū maiūtate oportet oroz offerri ac deuote.
Nue deuo° p̄m Hugonē est feruor boē vo
luntatis faciendi q̄ ad dūinū cultū p̄tinet Et
ista deuo° ta ex eo q̄ ho attendit q̄s q̄lis et
q̄ntus est q̄ orat. sicut dēs ops et terribil Debet
at oro tanto tpe p̄telai q̄nto e vtil ad exita
dū interioris desiderij feruore Cū vo sine tedio
orai nō possit. tūc vtilē nō p̄tendat Ho varū
de oroib⁹ volūtarijs et nō debitis Vnde Aug
ad p̄bā dicit Fres i egipto acebres q̄dē lint oroes.
sed brēuissimas. et rapta iaculatas. ne ebete
intrēo Q̄ at oro debet esse ḡtinua p̄m plura
septa Ho intelligi q̄nitū ad desiderū caritatis. q̄
caritas dz sp i oib⁹ opeib⁹ nris actu esse vel
habitu Ideo dī luce 18 Oportet sp orare et
nō desice Et paulus Sine itermissione orate.

Iora at orois et districta tpa multi adimiat oroz.
Ideo ecclia instituit oratoria tepla. et Ihoras i die ad orandu. Unde id Septies in die laude dixit. Et hi clerici ad representandu et meorandu articulos spiales dmice passionis. quoz actuat memoria multi inflamat oroz. Quocuq at ho se sentit magis inclinat ad fervore devocois. sive submissa voce. sive vocali. a extensa voce. sic se dz ad oroz inmtae in orombo fuat. Na ana mat samuel tante orabat. tmq labia ipsiq movebant. p. Reg. p. ¶ Oportz vt oro deo sit acepta. q ho vita sua studeat i meliq ymutare. Ideo de cade ana dit septua. Vultq eiq ro sunt amplius in diversa mutatq. Alias mtl pdest oro. Sic dit ds Amos 5. Aufer a me tumultu carmiu tuoz. et canticu lire tue no audiam. ¶ Unde at utilitatis et devote oroes viroz sctoz plena est scr septua. Na jacob patriarcha libeatq a fre suo esau ipm omde volente. David siti a saul rege ipm psequente. Ezechias rex liberatq p oroes a morte tpali. et additi sunt ei 15 ani. Daniel p oroes et veniam meruit a deo mag secreta sibi revelai. sz de liberacoe filioz israel de captivitate babilonica. Et ecs de adventu xi quo tpe et quo ano. Sicd xi. Helyas oravit vt no pluet anos tres et menses sex. ¶ Oro at vt sit exaudibilis. hz duas alas sz eem et elemosina. Vt patz i thobia cui raphael dixit. Cu orabas cu lacrimis et sepeliebas mortuos. et derelinqbas prandiu et mortuos abscondebas ego obtuli oroz tua dno. Et Daniel decio di. quo se afflixit et veniam vi dies vt fiet si rvelaro. In dyalogoz p. li. legi de quoda suo nore nonoso. qui erat ppoq mosterij et cu oleu deficet. Un fres. vnc debebat p anu. panucas olivas i mosterio existens missit colligi et i torculai repoi. et sibi apportai id qd paru erat de

3m pnle

oleo Qd ipe ampies an altare posuit. cuiusq; egredieti
bꝰ oranit ac precepit vt i oibus vasis aliqd de oleo
mitteret. et hꝰ fres fanetes iussit vasa obstrui.
Die vo sequeti aperiebant vasa. et oia ple sunt
repta Cte qnta vis orois facte a sns | De ipa oroe
pluia dicta st dmica precedente Regre ecs pluia de oroe
i sxte dmce st sequti C Quo ad 3m st de mu
tua caitate frna seruada mt st dit petrꝰ An oia
mutua in vos caitate hntes Nd nr oro nr elemosna
aliqd pdest si sola defuit caitas Primo oia dona spi
tualia. ecs mors accepta no pdest. n affuit caitas.
Dicit hꝰ paulꝰ pe cor 13 Sicut cum aurii superiect
oibꝰ metall sic caitas virtus oes excellit Et qꝝ ra
sit vera frna caitas m hoibꝰ No vox necq; lingua ve
quirat sed exhibicio opeis Ideo iohes dixt Diligamus
no vbo necq; lingua sed ope et veitate Na oes di
cit se hre caitate sermoe. sed si opꝰ i spiciat pau
ri reperiit Quis dolet dano pximi sicut sprio.
Quis sicut subuenit alteri i necessitate sicut sibi vellet
subueniri dicente iohe Qui habuerit substanciam
hꝰ mundi et viderit fratrem suum necessitate habere et clauserit
viscera sua ab eo. quo caitas dei manet i eo j iohis
Quis sicut gaudet de lucro pximi et maxie i mimi
sicut de suo sprio Quis dolet de tribulacoe sui minimi
fratris et eum excusat qd requirit ad caitate Nec e q
tm dolꝰ de dano et pdicoe aiarꝝ sicut de dano et pdi
coe rerum tpaliu suarum Quis qui deflet sicut pmo sua
vl alioꝝ sicut deflet amissiones filiorꝝ a amicorꝝ carorum
a rerum tpaliu Ecce oia vera caitas i perat Vide
m pmi epla petri dedat quo caitas pt pbari
p hospitalitatis exhibicoes sine murmuracoe. Et ut be
minola sit et iocunda Multos suos legimus deo
placuisse per hospitalitate Sicut Abraham et loth i gen
Et duo illi discipuli i die resurrectionis entes ab iherlm
in emaus meruerunt xm ignoscere i hospicio suscepti

luce vltio. Vnde et in iudicio extremo electis dicturus est Hospes
fui et suscepistis me. Expediret multum vt omes tam
diti potentes et diuites huius seculi omni die sume pau
perib⁹ refocillandis non manducaret. Sic Gregorius pa
pa legimus fecisse. qui est quadam vite ymo ipsa
ipsa legis refecisse. Et de sanctis pribus in patribus
egipti in heremo commorantibus legimus. quos pegrinos
viderunt ad se venientes. sic omes accrebat eos ad se
trahentes. vt est pallia ruperent. Merede pour
petrus de operib⁹ caritatis. quia operit multitudinem
peccatorum. Ecce delent peccata. ecce premia promittunt ipse
caritate. apud deum et homines acquirit gratiam quia operibus
caritatis inseruit. Alia est sicut caritatis ordinat hic
petrus de gratia quacumque a deo accepta in alterius
ministranda. sive in doctrina. in consilio. in consolacione. in
adiutorio subsidiorum temporalium. et ceteris operibus
misericordie spiritualibus. hortando. corrigendo. et
vt in omnibus honorificetur deus. Nam sicut in corpore humano
multa sunt membra et vnum corpus. et omnia membra
tenent ad vnum egrum membrum sanandum. Sic in corpore
ministerio xi. quod est ecclia debet sibi iunctum membra fa
mulari. vt non sit scisma in corpore. Et ad hoc spiritus
sanctus quem fideles accepturi sunt sicut predixit dominus hortatus
vnicuique eos sicut apostolos vniuit. qui erat in omnibus eis cor
vnum et anima vna. et erant eis omnia communia. Sic quod ipse paraclitus
nos studeamus per prudentiam. per vigilantiam orationum.
et per mutuam caritatem. et per alias virtutes. vt
dignam eidem spiritui mansionem in nobis faciamus.
Et cum venerit ad nos suscipere mereamur. Quod
nobis prestare dignetur. Ihesus cristus per secula
benedictus. Amen.

Sequ exposicio Iuce Iudas sc iacobi audiens a xo qm manifestaturus se apls et no mundo
admiratus e de ho qm eos toti mundo preferebat Quia ve hominibus admirale e audire de se
magna Ideo quaerit dnus quid factum est qm manifestaturus es tuipsum nobis et no mundo
qui dicit Qui non tata

III. i. t. d. i. d. s. In die pentheco. Io. xiv.

excellencia Dnus ihs reddens causam hominibus sancta programma dilectionis et obedientiae ad ipsum qui cat i apls
no sic aut a i alijs Et ho e qm dicit Si quis di ie Quia obedien i opere patet ex amore ex
fide i corde

Si quis diligit me sermonem meum ser

Per ho ostendit se unum cum pre i spiri

uabit Et pater meus diliget eum Et ad

Et sic patet qm plus eis promittit qm ante servarat Quia ante promiserat suam visitacionem corporalem
ho autem cum ho promisit visitacionem spiritualem. no transitoriam sic in illi qui ad vomitum recurrunt
sed permanente per gratiam spiritualem in pnti et postea perfecte glorificacionis dnus eum quem fuit data
Tales sunt mundani homines et ideo non sunt digni hanc tale beneficium sicut vos qui estis mei discipuli

veniemus ad eum Et mansionem apud eum fa

Et qm dixerat sermonem sermonem et patrem meum dicit Videtur forte alicui qm non dixisset quemadmodum
sed magis debuisset dixisse et ego diligam eum Ideo huic tacite questionem unus dicit Et sermonem quem
lingua eum qui non monebat ad loquendum et quamvis ante missi sunt quia monebat a dnitate
Et ideo va qui erat magis ipsius pris qui est unum cum filio i dnitate qui ipse ipsum qui i gnitu ho
nondum va sua magis **distis non est meus sed eius qui misit me**
erat dnitatis i qui pre e unum cum filio
qui hominibus qui ea perfebat
qui et pre diligit observatores
illorum verbum

Superius promisit qm apls spiritum et sum
redditum ho sequentem ont voluitate unum missi promisit
et dnus i duas qm po quod vate primo 2o i ibi pace
patris Et locutus sum vobis apud

i prima corporali apparens
grece gnuomatis vel gnosator di latine

vos manens Paracletus autem spiritus

quem mittet pr in nomine meo ille vos

i faciet vos i telligere
id q dico vob

Apli ad huc erant rudes et i timore positi ex ante
dictam passionem xi Ideo ad va xi male attendebant
et pg sequens no capiebant ea ad plenum Ppter ad dit

docebit omnia. et suggeret vobis omnia q

gratiam spiritus posita
supple i sum defectum

ho omnia dit reditum sui in unitate q e
ostendens ve pacem

cumque dixero vobis Pacem relinquo

Post resurrectionem suam dicit appares dicit Pax vobis. qm p eius visitationem et instructionem i dubium ut
quadragenta corda eorum sunt pacificata ex turbatione precedente passionis Et bn dicit pacem meam
ad distinguendum pacem suam a pace mundi q magis appares e et ficta qm vera Ad eius
i telligentiam sciendum qm pax est tranquillitas ordinis prm omnium In hoc autem triplex ds est
ordo ad superiorem ad pximum et ad deum Et ideo ad pacem suam pro sequitur tranquil
litas in superiorem. et ho quod ad tria q i ipso hoc dnus ordinavit Pro q° ad i telligentiam ne
error obscuret. 2° quo ad voluntatem ut i deum libere dirigat. 3° quo ad appetitum sen
sitivum ut no i ordinatis passionibus moveat Ppter ad dnum differunt pacem li de vb de

dicit Pax ē sententiae metis. quo ad p.m Tranquillitas ad quo ad 2.m Completio ordis
quo ad 3.m Per cor eius qd' monet alia membra intelligi voluntas q monet alia membra
ad agendum 1.o ad pace sui vquit ordo ad pdm. p gsecutio caritatis ordinatae bonum
proximi ad deum 2.o vquit ordo ad deum per amorem indissolubilem vnientem Pax

vobis . pacem meam do vobis Non quo

Cum p gsolatio ē xi aplos de morte sua verbis suptis expte ipsos hic
adhuc gsolat eos verbis suptis expte ipsis xi duabus verbis pa qa mors
xi erat ordinata ad exaltationem xi Vnde dicit No tbē

aut mundi ordinata
ad quietem fruitionem bonorum
temporalium quae frequenter
comitatur multiplicatio
pecorum p.m i.d deut.o 32
Incrassatus ē dilectus
et vscalcitravit Et
ezech 16 Hec fuit
iniquitas sodome sororis tue superbiae satietas
panis habundantia
et otium deo de hac
pace subdit No quo
mundus dat e do vo.

mundus dat ego do vobis No turbet

sp de morte mea

ho dicit eos asseverando
qa timebat moi ad eo

cor vestrum neque formidet Audistis

qui dicit non sic vtada a vobis p morte
quia adhuc apparebo post mea vsurrectionem

sp cum spiritu

sp post vsurrectionem

qa ego dixi vobis Vado et venio

vel qa diligitis me et p assecutus debetis gaudere
qa p morte vado ad patrem

ad vos Si diligeretis me gauderetis

me exaltantem et dilatantem

No p.m deitate i q filius e oblatus pro
p p.m humanitate i q filius e minor
pre Et qa hic lra sic debeat intel

utique . qa vado ad patrem . qa pater

ligi pater qa xo loquitur
de tempo p.m illa natu i q quiete ei mori et exaltari ho aut no pt qa i na divina quae
i mortali est et magnitudine i finita p na humana i eo poterat mori et exaltari Et
ex ho pater falsitas arrij qui ex ho loco arguebat filium i divinis a pre distingui

maior me est Et nunc dixi vobis

i qm qa no loquitur
de ho p.m divinitatis nam p p.m
humanitatem

ho addit xo qa i mente loquitur fuit de sua humanitate
Modo enim ho euangeliste e eius vsfert aliqd ptinens ad xi ho
manitate et q minor e pre adunge aliqd ptinens ad deitate i q e eqlis qa vedo vnum
e de unitate salutis

primum fiat Ut cum factum fuerit re

sp p no fu tu ho q moi pt
et exaltari p est ds q intuidi
pdico futura q ligerui qd est
ppm ipsi dei

sp i ho mortali corpore existens qa tempo
sue capacitatis erat ppinquum

datis Iam no multa loquar vo

Hic pone 2 vo ppt
quia apli habebant
gsolari de morte xi

qa ia mors no erat culpabilis p magis virtuosa Et ho e qui dicit Venit enim 2
ipsum tentando i deserto et
principes mundorum eum ipsum tentando

vel dyabolus q est princeps hominum mundanorum
no per vi cacos p p seductos

bisum Venit enim princeps mundi

respondet ad quesitum si facta a disci

i ho eua dns

verbis suptis expte ipsos

permittendo gsolatione ibi ho locutus sed ac
permittendo sunt vdiam et pace ~~p dicitur~~ ibi pace ~~sup~~

gsolat dis aos de morte sua

qa mors eius ad exaltationem xi ordinata ibi No tbē

verbis suptis expte ipsis xi

qa mors xi no erat culpabilis p magis virtuosa
ibi Iam no multa et

.v. multu prem et p gsequens multa mortf mundi
qr mors tranit mundu p prem ut dr Rös

hung et m me non habet ꝓpr.

Et qr poss quer ex quo i te no o ta mortf quae g mouetur Ideo hunc tante aspor
respondet Sed ut co re .v. ad h sustineo morte ut oes ognoscat qr h predit ex
dilectione qua habeo ad prem qr ds pr x hoi ispiraunt voluntate parendi pro salute
mundi ex max
in caritate q di
ligit homes ppt
deu

Sed ut cognoscat mundus qr ego di

ligo patre. et sic mandatu dedit

.v. ex obedienia ad prem libent subeo
mortem

michi pater sic facio. ll pr bidd i om i virg prentis obedienia mad
patrem et
Qui dilt me re qr dilectio e pparo ad h ll et ap a
Ro pus eudy hodie apt legi ppt va in vis pacity aut ll qr mut pr i no meo
Nuco docuit aptos et no solu docuit p ecl eloquentia et gstonia ornauit vide i
fine pinoris fmi ductelspmi q i capit Spis eis ornauit alos

Sermo magri nicolai dinkelspoel de spu sco. pma.

Spiritus eius ornauit celos iob 26 Beda super 16 ioh 18 Paracletus autem spiritus sanctus quem mittet pater in nomine meo ipse vos docebit omnia Recte spiritus sanctus dicitur docere omnia quia manum laborat exterius plus doctoribus. nisi interius sit ipse qui illustret cor audientis Et beatus gregorius super ezechiel de ipso premittit. ipse vos docebit omnia. quia nisi ipse spiritus sanctus cordi assit audientis omnis qui plus eruditus Nemo igitur doctrinam hominum tribuat quod ex ore doctrinis intelligit. quia nisi intus sit qui doceat: doctoris lingua exterius manum laborat Nunc cum ita sit hi habeant hinc de preterito. ut ipse qui vult. quos et quantum. et qui vult inspirat Nunc hodie ad sanctos apostolos veniens ipse sos interius docuit reddidit que civitate fervidos et vos eruditos. et ad nos venire dignetur. ut in nobis sordes abluat et virtutes infundat. detque nobis ea quae de ipso sunt ita dicere et intelligere ut sibi sit ad laudem et nobis ad salutem Quod ut finaliter impetremus ad maria virginem plenam spiritu sancto gratia recurramus. ipsam obsecro deuote salutando angelica salutatione dicentes Ave m

Spiritus eius ornauit celos Sapiens architectus opus a se inchoatum non desinit donec id ad perfectum deducat Nudat summus artifex et verus omnium opifex dum pater omipotens filium suum vnigenitum ad hominem misit in mundum ut qui prius eramus filii ire adoptemur filiorum dei acciperemus. prim id ioh j Quotiens aut reperiuntur cum de e po. si. de. si/h. q. e. i. no. eius. Ipse quod ab ab eodem dei filio ad superna ascendere volente. dabat

Ipse in via ioh preterite

Contra in Nubiden vice 2

Ihesus mirabilium omnium generatis sui finit ipse adventum magnum apostolorum omnium dei predicatoribus Et sit mira sapientia breuiter aperit Et quod exaltat ipse in spiritu apostolos

plenaria legatione primo missio i eunt tabit i ponebat
sanctis apli/ vt euangelium qd ipe dns i parius
iecoplimitaniis et galilee locis hoibus pdicauit/
ipi oibus hoibus pdicaret/ vt no esset terra aut
locus habitabit qui euangelicas tubas no audiret/
Psm .d psalte In omem terra exiuit sonus eorum/ et i fi-
ni f vbi eorum/ vt ste ex monte sion et lateribus
aquilonis. hoc est ex duobus ppliis videlicet ex
iudeis et gentibus diuersis. velut duobus magnis
parietibus ex aduerso venientibus et in pacis osculo
in vnitate fidei et moris in vnum lapidem angu-
lare xm dnm venientibus. vna fiet ciuitas regis
magni. vnusat sn celum. fundata i monte sio
sn xo dno. qui in istius latissime ciuitatis domibus
que sunt singule fideles aie ipsum fidem agnoscent
et laudabit magnificabit. Et qm no legit qs sed
apls quos ut primitiis dns elegit. vt portarent no
men coram regibus et principibus. et essent sibi testes
in ihrlim et i oi iudea et samaria et usque ad vltimum
terre. in xo diebus q a dm resurrectione usque ad diem
pentheostes effluxerunt aliqs horum ad xi fide diuer-
tissent/ Illi enim pusilli grex adhuc fragil ad sus-
tinendum bellum. et nimis simplex ad perferendum fidei
verbum. ad ho sui mgri preceptum efficaciter exequendum
indiguit ampliori spiritus gra. que singulos cor-
da illustraret. et daret illis illam constantiam et audac-
iam. quam nondum habebant. Propter qd hinc vltio et
actum po fuit eis a dno dictum Ego mittam promissum
patris in vos Vos autem sedete in ciuitate donec indu-
amini virtute exalto. Johes quidem baptisauit aqua vos

aut baptisabimini spiritu sto no post multos hos dies. Ita
ds pater per os eiusdem prophetarum et xi filij sui promisit se
spm sm mittendum in mundum. et ideo saluator iussit
sanctos apostolos in ciuitate manere. donec his patris p
missio impleret. et ipsi vesterent in ineffabili virtute spi
ritus sancti. qua mouiti intelligerent expliciare omnem
veritatem quam cor sit et sancte ecclie credere vnitatem
armarent quoque fideli audacia. vt prioribus temporibus depo
sito. prederent sdm xi preceptum ad reges terre. ad prin
cipes populi. ad omes gentes. et predicarent mysteria fidei.
naturale transcendentia rationem. docerent humilitatem. paupe
tatem. sobrietatem. et ceteram virtutum. fugam voluptatum. et
ceteram hymnorum que mundus nolebat. imo et horrebat.
et inducerent crucis mysterium. quod iudeis est stultitia
et scandalum est iudeis. Hec itaque predicta promis
sio impleta est quando xs dns post suam magnificam resur
rectionem post triumphale ab inferis reditum. post glori
osam suam ascensionem. qui medius angelorum et sanctarum
aciem ad triumphali palma celis iuncto residet ad
dexteram patris. et gloriosus victor seruit suis quasi sed
ab initio permansit dona largitus est. secundum d. psal.
ascendens in altum captiuam duxit captiuitatem dedit
dona hominibus. non quidem auri talenta secundum ambrosium
sed celestia munera. sit spiritus sanctus diuine virtutis magrm.
Qui hodierna die cisdem apostolis in cenaculo oran
tibus repente in linguis igneis apparuit. cosdem de
per diuersitatem linguarum doruit. et in corde per eo
prosam gratiam adornauit. Et tunc secundum Bernhardum celi
distillauerunt a facie dei sinay. a facie dei ysrahel.
et pluuiam voluntariam tuam segregasti. Hec ditasti xi.
qui sanctissimus largiori munere suae maiestatis in apostolos

supuenit et eis hi abundancius tribuit carismatu dona.
atq celi ymbribus celestes homines adimpleuit Et sdm
grego qui tante celsitudinis culmine crexit. vt ipos celos
no imerito dicere valeamus. altos qs per celestiu gtepla
tos. et ornatos omi virtutu decore. sicut celu ornatur
splendentibus sideribus Honorusq sup illo pos celi
enarrant gloriam dei Celi sunt sancti apli. in quibus
relata sunt secreta dei. ex quibus rutilat sol sapie.
lucet luna sacrae. micant stelle virtutu. thorus scat
fulgura signorum. crepant tonitrua pdicationu. et
manat pluuia sptuarum Sancta itaq iob in co
tplacom celestiu elevata tam stupenda dona et
sancta ornamenta celis. i celestibus meritis sororum apto
diuina miseracone in aduentu spussi tradenda cospi
ciens. ponendo pteritu pro futuro cpt certitudine
cpleie. prupit i verba thematis dicens Spus eius
ornauit celos In quibus verbis duo inuit. pmo
est spussi passio qua admira etnaliter pducitur.
Vel a dextera temporaliter mitti et donari. et hoc inuit
cum i themate pmitti Spus eius sc. principii pducens
qd est pr et filius Secm est sororum aptorum glosa dispo
sicone qua magnifice decorant. et hoc inuit cum i thete
subdit ornauit celos i sanctos aptos. q methaphoice
celi dicunt. ut pmissum fuit Dixi poterit Quo
nondum qp sdm magrum sinatis Of 1 & primm libri Dixi
est spussi passio Vna etna q a pre et filio i mutabiliter
et sine initio ipse emanat. vtrique ni oibus coequat
et vnius eiusdem sue cum eis Sicut enim filio prestat qd
senia sine initio. sine vlla mutabilitate ne a pre
generacio: ita et spiritui sancto prestat eande essenia

de passione spussi
ad intra

sine initio. sine vlla mutabilitate nec ab utroq; spi/
ratio Due etem sunt emanationes in diuis eterne
Vna est etna gnatio filij a pre in vnitate essencie.
et alia est processio eterna spusti in vnitate et ydem/
titate cuspdem nec Et vtraq; ineffabilis est dicente ingro
Sp 13 p'/ Quid at mi prede et nasci mi sit. de illa
excellentissima nia loquens quis poterit explicare.
Qm ipse de filio loquens ysaye 13 Generationem eius
quis enarrabit. Et ita de spusto veissime di pces/
sione eius quis enarrabit. Amplioze igi tracta/
tione tantarum. tam sublimium. atq; tam reconditarum
verum theologias scolis velinquentes. Ho vnum solum
puti dicamus cum bto hylario qui ps de trinitate loquens
ad deum patrem ait Ante tpa genitq; tuus ex te natus
manet. ita q; ex te per eum spussanctus tuus est Ad si
sensu no papia tui tenco g scia pn spiritualibus em
tuis verbis ebes sui. Sed oro dne g serua hanc fidei
in me veligione. vt qd in mce regenerationis symbolo
profess sum ipm obtineam. sit te patrem et filium tuum vna
tecum adorem spmsam tuum qui ex te p vnigenitum
procedit Her de etna processione sufficiat Alia de missione adextra visibili
est processio spussti adex. ad creaturas. q et ipsius
donatio dicit pt et missio temporal Et iterum est dupl
Na vna est visibilis et alia inuisibilis Visibilis missio
spussti est apparitio alicuius rei sensibilis circa hominem.
que a deo ad hoc specialiter facta est vt per ea ostendat
spmsam tlem hominem habitare per gratiam. et
per specialem modum vnionis sanctificatiue vt
cum dno de iordanis lauacro ascendente sup eum visi/

processio spussti { eterna / temporal { visibilis / inuisibilis

biliter descendit spes columbe : tunc 1a spes colum
be sensibiliter super eum apparens fuit visibilis mis
sio spiritus sancti. prm August 2 de trmte Quia fuit a deo
ad hoc sensibiliter facta vt per eam significare spiri
tus sancti gratiam esse in xo prm hominem. et hoc per plenitudi
nem. et ut potenter in alios redundare Quomodo lig
ne igneo que hodiernum die sup apostolos apparuerunt fue
runt missio visibilis spiritus sancti. qr fuerunt apparitio sensi
bilis a deo ad hoc specialiter facta. vt significaret spiri
tus sancti gratiam esse in apostolis habundanter Ex quibus
patet qr non eodem modo se habuit spiritus sanctus ad speciem
ignis aut columbe. quo filius dei se habuit et habet
ad humanitatem sibi vnitam. in qua in terris visus
est. et cum hominibus conversatus est. qr dei filius humanam nati
vitatem assumpsit in vnitate persone. qr racione istius vel est et
dicitur homo heretice. natus de virgine. passus in cruce et
Persona vero spiritus sancti non sic assumpsit columba aut igne. vt
ipse spiritus sanctus ex hoc dicatur columba aut ignis Nec illa
irrationabilis creatura in qua sic apparuit sanctifi
cauit aut beatificauit Primo 1 descensu a visione
istius ignis aut columbe. spiritus sanctus non vere extrinsecus et ip
sum dicebatur descendere aut videri. ad istum sicut intellectum.
qr sensibiliter et creata species descendit aut videbatur corporali
oculo qm creata fuit a deo ad hoc specialiter ordinata
et instituta vt spiritum sanctum representaret tanquam 1 istis
tunicis quos apparuit invisibiliter habitante Illa sp
de intencione beati August 2 de trte et magrd 1 p° d 16
et leonis pape in prmo de pnti festiuitate Illa
pressio spiritus sancti tpalis seu adeptio est invisibilis. eo qr fit sin
vllo exteriori visibili signo eam significante Nam spiritus
qr non est sicut filius ad sigm visibilia 1 habet dimitti alius qm filius ad carnem assumptam
de pressione spiritus sancti adeptio invisibilis 1 dono caritatis qm et illa apparitio quo non solum
non est tamen trinitas mentes fidelium inhabitat

q̃ dē est. et tertia in trinitate p̃sona a pr̃e et filio
et a spiro procedit adex̃ x mittit et donat creature
sibi ipsis fidelibus. cotidie cor̃ devotis mentibus p̃ spiritua
lem vnionem inuisibiliter illabendo Nam licet p̃m magrum
de 3A p̃i spiritus sancti primo tota trinitas immutabiliter p̃ se
existens. sit in omni creatura gratiam per essentiam. presentiam et
potentiam. ipso dno. ieremie 23 dicente Ego celum et terram
impleo. tamen animabus in quibus eius voluntati devote obtemperat est
specialiter. x quodam modo excellentiori eas inhabitat per
gratiam. sicut qua speciali spiritus sancti inhabitatione et eius
dono excellentissimo quod est caritas siue gratia gratum fa
ciens. non est homo aliquis in statu salutis. a de nuo filios
dei. Nec eius opa bona siue etiam vite meritoria. dicit
te aplo pro B Si quis spm xi non habet hic non est eius.
x non est membr xi Qui quidem spiritu dei agunt hi fi
lii dei sunt Et iterum Spiritus reddit testimonium spiritui
nro quod sumus filii dei / si ad filii et hedes Et ad gala
tas 5 Euacuati estis a xo qui in lege iustificamini a
gratia excidistis x priuati estis gratia prius habita. et
ex hoc euacuati estis a xo. x non permittit ad gloriam me
brorum et filiorum xi Sed aut modo ille quo dē est in
oribus. est a nobis ignorabilis vt docet magr. vbi sup
Sed quia minus p̃m doctores ignorabilis est missio spiritus
inuisibilis. seu ie modo quo dē pias mentes inhabitat.
vt templum sanctum suum Notificat tamen p̃m eos aliquomodo
a posteriori et ex effectibus. et magis quam sit quid sit
Vnde Augs in epla ad ieronimum dicit Alia humana per
dē p̃ticulas corporis totum adest sit. nec minori in mi
noribus. nec in maioribus maior. et tamen in alius intensius
in alius diminutius operatur Aliter enim in cerebro et in corde.
et aliter in pede aut manu operatur. sed tamen in singulis

Nos enim spiritu ex fide spem iustitie expectamus

corporis participat essentialiter sic ita et ds tu sit in
omnibus rebus essentialiter ac totus in illis tm plenus esse
dicitur quos inhabitat ita ut eos faciat templum suum
et quos accendat ad diligendum deum et proximum Ut
ait augustinus di 15 de trinitate Et magister di 18 primi ait Cum
nos spiritus mittit dicitur tu in nobis ita est ut nos faciat
diligere deum et proximum per quem manemus in deo et deus
in nobis ¶ Ex quibus patet quod pie metes quibus invisi
bilitas et isto speciali modo datus est spiritus sanctus inhabitat non
solum ponte quadmodum et mat pnis est. Ipse spiritus cum
vltimo sibi intime illapsum per speciale ad ipsas
unione qua eas sanctificat sua sua. et simul in eis
accat habitum caritatis. qua caritate mediante eleuat eas
ad deum ve virtuose et meritorie diligendum non per modum
delectabile a utilis sibi sed diligenti. Ipse sub voce summi bo
nimens pfecti. propter se tm amabit et desiderabit: et
insuper sicut rector regit equum mediante freno sic spiritus
mente inhabitat mediante creata gra. dirigit in omnibus
virtutum actibus. et eam ordinat ut omnia ex dei amore fa
ciat. in quie et omnia finaliter sunt referenda ¶ Nec solum
persona spiritus sancti Ipse et tota trinitas pnis mentibus illabitur
sanctificatis Ita de filio qui est sapientia patris scribitur sapie A
In animas sanctas se transfert et amicos dei et prophetas
constituit Et dicit Augustinus ℓ de trinitate De sapientia dicitur
est Emitte illam de celo sanctis tuis. et a sede mag
nitudinis tue. ut mecum sit et mecum laboret. vel doceat
me laborare Et subdit augustinus Cum vnicuique mittitur
tu a quo quis agnoscitur atque percipitur quantum agnoscit et per
cipit pt. pro captu percipiens in deum vel perfecte in deo
aut rationat De patre patris ioh 14 Vbi dns de

Hic potest quispiam ipsum
sub thesim esse Si
quis diligit me se
et ea quae hic legit
introducere qui potest
ad hodiernum eundem

patre et de spiro loquens ait Si quis diligit me sermonem meum diliget eum et ad eum veniemus. Et ne credatur transitorius ille patris et filii adventus subdit Et apud eum mansionem faciemus. Sic et de spiritu sancto promisso prius dixit saluator. Rogabo patrem meum et alium paracletum dabit vobis ut vobiscum maneat in eternum. Sed ut vos hic mentis illuminet et in futuro vos ad spem diuine maiestatis in celis contemplanda perpetue introducat. Considerate quanta est illa dignatio diuine bonitatis ad prias animas. Ma oipotens deus omnium benignissimus ~~omnium~~ creator largissimus et prudentissimus omnium gubernator. qui primo nos dedit nobis ipsis. nos gubernando et quia ipsum filium suum pro nobis dedit nos ministrando reparando qui ille vltimo oia dis et innumera alia beneficia eius sempiterna nobis cotidie donat. cum ita celsitudo immensa sed diuina natura tota. tante se humiliat quod ad prias animas venit. et apud eas mansionem facit. eisque predicto modo illabitur ut eas sanctificet. vificat. quoslibet. vegetat. et dirigat. docendo vera. et afflatendo ad bona. ut tandem in nobis bona. et sua dona coronet. Hec et alia diuine largitatis munera tam quam gratia ad quesquens eternam nram salutem. sint a nobis diligenter mentienda. frequenter meditanda. et super tanta dignatione est nobis cum psalmista exclamandum et dicendum. Quid retribuam domino pro omnibus que retribuit mihi. Estque cum eos psalmista verbo et opere respondendum. Certe domine retribuam ut diligam te domine fortitudo mea. et refugium meum. suscepto meum et liberator meum. Denique quam optabile et amabile dicit deus meus. adiutor meus. diligam te finaliter propter tuum solum immensum bonum. et occasione tantorum tuorum beneficiorum. Et ut tuum habitaculum fiat mercar. diligam te.

Quantum pro hys deo tenemur reddere gratias actionis pulchre hortatur ad dei amorem et mundi odium

p. omnium ministrator

non lingua et verbo solu. ꝑ opere et veritate x af-
fectu cordis interiori. et effectu exteriorib opeis Nam
cum alicui dilecto corde et ope quid aliud est q̃ amor
ipsius et voluntatis conatus. ope exequendi ocis vo-
luntate et ordinacois eius mutuu ipsius met dilecti.
seu conatus voluntatis omodo sit q̃ formandi alteius
vcte voluntati ordinacoi et bnplacito. ꝓpt' qd' dixt
salu
Saluator Joh. xiv. Si diligitis me mandata mea serv-
uate Et p̃ Joh. ii. Si qs dixerit qm diligo deu et man-
data eius no custodit mendax est Et gregorius. Dei
amor ondit esse no pt a cum magn operat si verus
amor est. aut si operat renuit ne amor dicendus e
Vere g̃ deu diligimus. si interius affectiue et exterius
effectiue eius voluntate facimus. si nos ꝑm eius man-
data a nris voluptatibus coartamus Et si cona-
mur ad exequendu ocis eius ordinacois bnplacitu et mandatu.
et ad ita diligimus tunc ad nos veniet ut ꝓnm sit.
et apud nos faciet mansionem Ad eos vo q̃ eum no dili-
gunt nec eius mandata seruare curant no veniet qd'
dns innuit cum Joh. xiv. dixit Nunc spm veritatis mun-
do no pt accipere. intelligendo per mundu hoines mun-
do mentalit inherentes. per mundanos dilectos. p
priuata affectos. per corporale delectacois Mundana
eterni et carnale habentes mente q̃nto plus delec-
tant in finis tanto min capiunt de rebus spiritualib
bus et supnis Nuia ut dicit gregorius. mores Se-
culares mentes q̃nto se foras per desideria dilatant
tanto ad capiendu spuslu gram cordis sui ha-
bitaculu angustant Cum ecce exm habemus i sancto
aplis qui q̃diu delectabant in dno ihu ꝑm for-
ma humanitatis quia pnte exhibuit corpalibus

oculi eorum. tam diu mag perfecte intuebantur in eo forma
divinitatis. Propter hoc ipse dominus eis dicebat. Joh. 16
Expedit vobis ut ego vadam. Si enim non abiero paracli-
tus non veniet ad vos. Si autem abiero mittam eum ad vos.
Cuius quo Augustinus Bruno et Beda. Nunquid in tota potestate
non poterat ipsum mittere. cui manifeste legatur quod post
resurrectionem suam insufflavit in faciem eorum et dixit.
Accipite spiritum sanctum. Poterat quidem ipse qui misit aspectibus
eorum corporalibus humana forma subtilitatem. ipse carnalium
delexissent. nec ita spiritualium divinum quid capere.
sentire cogitare et intelligere potuissent. quodam eum deum
et hominem secum conversantem colloquentem et quiescentem
habuerunt. eius presencia delectati. magis ad sumendam divi-
tatem oculos mentis erigebant. Postquam autem dominum
corpus ad patris dexteram collocatum noverunt. illuc totum
suum desiderium transtulerunt quo caput transisse
cognoverunt. Ubi fratres advertite quasi ut premisi.
elevatam mentis ad spiritalem adventum habundantis
gratie spiritum impediebat expetere apostolorum conversacionis et
aplacencia. et humanitatis ipsius presencia. quam tunc erat tam
sancta. tam honesta. tam plena gratia. quantum putatur
in nobis amore celestium et habundancia gratiarum et
donorum spiritum impedit amor mundi. in quo omnia
sunt vitiosa. omnia lubrica. omnia opta tenebris. omnia
obsessa laqueis. omnia vana et afflictum spiritum. quantum
impedit amor mere carnis. quam nec est casta. nec pu-
dica. quam in patris concepta. de patre nata. in patre nu-
trita. minime in suo origine corrupta. et amplius
prava quam fuerit vitiata. De hoc eciam loquitur beatus
Bruno in homilia de dominica ascensione dicit dominus apostolis

suis dixit Nisi ego ab. pa. n. vo ad. v. ac si dicat n̄
carnis mee p̄nciā vrīs aspectibꝫ subtrahā. spūal
grē plenitudinē vera mēs nō admittit No vnpit aug.
no capit affectꝫ Et subdit. Affres ex quo h̄ sic st hm
quis phantasticꝫ qui busdā illecebris deditꝫ. sctas
lenocinia sue carnis. audeat illū parachtū exper/
tae Aut qui ipsis inferioribꝫ pp adhēt. qui carnē
sua fouet. qui carnē sapit. qui carnales et mū/
diales suppfacias queūt gsolacōes. quo igr talis
sperae audet illa gsolacōz supne visitacōis. illa
gram spūs vehementꝫ. qua ut veitas testa. necad
ipa quidē verbi carne papē vllatenꝫ apti meru/
erut Errat igr oio si quis illa celeste dulcedinē huic
cinci. diuinū. d balsamū huic veneno. illa sōspūs ca/
risinata posse insci hymnoi illecebris arbitrat.
Aim eternū secularibꝫ negoōjs pōmipatū. mundanis
et carnalibꝫ gsolacōmbꝫ ex affectu deditū. deler/
tacō sancta declinat / qr nō pnt veā insci vanis.
eterna caducis. spīualia carnalibꝫ. sūma ymis.
vt parit sapias q̄ sursū sunt. et q̄ sup terram
Her Bnh/ Et beda sup io soh 14 Si diligitꝫ me
mandata mea seruate et ego rogabo pātem meū
et aliū parachtū dabit vob. vt vobiscū maneat
in eternū. dicit Quisqs infimis delectacōmbus
inhiat. nō pt atīpē spīm veritatis. fugit eū spūs
cor qd vanitati subditū cernit. solosqs eos quos
a mundi illecebris immunes st exhibē et mādata vei/
tatis per dilectōz opai gspicit adueniū sui lucē re/
ficit. qr mūdo habitator mūda queūt domū. ad
quā nō solū venire. p et q̄ digni pmanē. Hdcp. pnh.

Dixi 2° q̃ m̃ ꝓbis thematis ĩnuĩ ſtoꝝ aplorꝝ
gloriosa dispositio. qua magnifice ornant. et hꝰ
ĩnuĩ tu ſubdit. ornauit celos & ſanctos aplos. pri
em apli quos ad ponendꝫ noue fidei fundamentu.
erigendꝫq̃ tenerum ecclie ſtatu. ex ōibꝫ quos capiebat
mundꝫ diuina prudencia elegit. tã iaudida et mira
bile cristiane religionis fidem. que docet p̃nia ſper
ne. et ſperanda futura. p̃funda de deo credenda. ꝓ
humane intelligencie virtute excedencia. vt ſuit ſtere
tu meffabilit trinitatis. in ſterilu tenarrabit mirabi
lia. et ſacramentu explicabit quer ſionis. et cetera ſilia
toti mundo predicaturi erant. p̃m q̃ eorꝝ mgr̃ xꝝ dnꝰ
eis iunxit tu aſcendens in celu dixit. ite docete oes ge
tes ĩc. Qui hꝫ mundꝫ totꝫ erat rerum temporalium et
transitoriarum cupiditatibꝫ irretitꝫ. atq̃ varijs ydolo
rum culturibꝫ et nephandis erroribꝫ tenebratꝫ: quae
oio oportuit et rationabilissime factu est q̃ metes
aplorꝝ ornarent. omni virtutu decore: gra ac domis
ſancti ſpiꝰ implerent. vt intrepide erroes de mu
do tollerent et fidei inſereret veritate. vitia euel
lerent et virtutes i puritate plantaret. Et p
inde fuerunt tribꝫ pclarissimis virtutibꝫ adornati.
ſcꝫ ꝫſtancia. ſapiencia. et eloquencia. vt credenda
libe per ꝫſtanciam asereret. et libe asserenda per ſa
pienciam ſubtilit pinderet. et ſubtilit pinſa per
eloquenciam limpide pdicaret. Fuerunt gꝰ pꝰ ornati
inmobili ꝫſtancia vt credenda libere et intrepide asse
reret. Ꝓt qd̃ gregorꝰ i hodierna om̃ dr̃t aplorꝝ vir
tꝫ de ſpiritu hodie ſumpta est. q̃ mundi hꝫ potestatibꝫ
contrarie no p̃ſumeret. nisi eos ſanctiſpꝰ fortitudo

2m̃ p̃le de aplorꝝ dispo ſitione laudabili

ꝫſtanciam apli erant ornati ſapiencia eloquencia

solidasset. Post acceptu namq; spm sctm. cui cesis nuia
ret ne in noie ihu loqui debeant. Petrus mag
auctoritate respondit Obedire oportz deo magis q̃
hoibus Et rursus. si iustu est in ospectu dei vos potius
audire q̃ deu. vos iudicate. Non enim possumus q̃ vidi
mus et audiuimus non loq̃ Et de oibus aplis scribit Actuum
Ibant gaudentes a ospectu ouiu qm digni habiti sunt
pro noie ihu ostumelia pati Et subdit gregorius dicens
Ecce iste spus qui eos in tante celsitudis culmie erexit.
quid aliud dicere nisi q̃ mentes terrenorum hominum
lu sciat. a quibus seliabus celis euangelice pdicationis
tonitrua intonuerut. ymbres charismatu. et pluuia
bndictionu. oe de sertu. et vmu sam arida irrigauerit
descenderut. atq; ad abigendas veteru errorum tene
bras. noue doctrine catholice fidei choruscabant
Quo fuerut sancti apli ornati plenitudie sapie:
licet enim a primo pio fuerut homines simplices. rudes.
et illitterati piscatores dicente beto augustino 22 de ciu dei
imeruditos liberalibus disciplinis piscatores qui ve
tibus fidei. ad mare hui seculi paucissimos misit atq;
ita ex oi genere tam multos pisces. et tanto mirabili
ores quanto rariores. et ipos plios cepit. tu i spuscti
aduentu absq; labore et simplici dei dono ta sapi
entes et sublimes facti sunt in scia profundissima q̃ nul
lus mortaliu eis potuit qpiare: sic eis pmissu fuit
a dno luce 21 Ego dabo vob os et sapiencia. cui no
poterut resiste oes aduersarii vri Et beatus hylarius
2o de trinitate dicit Cuncte et intelligite vtq; mirabilius
fuit mortuos suscitasse. an iperitus tanta sciencia in
masse Compto enim q̃ petrus et ioh fuisset sine litis

et ydeote. Ibe valde admirabant. vt dicit actus. Ideo quod loquebat
beatus leo in epla ad paulinum dicit. Phaisei stupenti
dum doctrina. et mirant in petro et iohanne quo lege
scriant. cum non didicerint liras. Et subdit. Quidquid enim alius
exercitatio. et cotidiana in lege meditatio tribuere solet.
hoc illi spiritus suggerebat. Nec solum in sua diuina peri
tissimi. sed etiam quasi humanitus inuentum fuit. etiam a philo
sophis. qd ad vitia vel virtutes et salutares quaslibet pertinebat veritates. per diuinam reuelationem preperit
Vt vult aug. 18 de ciuitate dei. Tertio fuerunt or
nati eloquentiae pulchritudine. qa repleti spiritu sancto repente
et sine assiduis exercitatione omni genere loquebantur
linguis. Vnde leo papa. O quam velox est spiritus sapie. et
vbi dns magr est quam cito discit qd docet. Non est adhibita
interpretatio ad audiendum. non assiduitas ad usum. non
tempus ad studium. sed spirante vbi vult spiritu veritatis.
repentie singularum gentium voces facte sunt in oe ecclie
gmuces. Et maxime in sermone hodiernae festiuitatis dicit. post
miracula tanta signorum. Post gesta vincula infer
norum. post deuictum mundum. post triumphum suis artibus
triumphatum. post militem regalemque ascensionis triumphum. spiritus
de siderea throno profluens. apostolorum pectora vt fulgur insensi
bilis penetrauit. et igne sibi parans. vnicuique in
vertice sedet. et in curia pectoris vt diuina artifex ra
diauit. ex sacrario ueri cordis eorum diuersas fecit pe
dem linguas. Nouum miraculi genus. nouum sanctifi
cationis mirabile signum. vt ex ore apostolorum omnium nasce
rentur genera linguarum. Subdit. O sanctificatio per oia
spm. O virtutis diuine magisterium. qa ita repleuit apos
tolicum suo flamine chorum. vt oes sine impedimento

9 clusio

lingue. linguas omn̄ gentiu loquerent. ¶ Vt sancta trinitas etiam nob mittat spm̄ sm̄. p dictis attentis ture mq et nos mundat corda nra. et cuariat ea ab affectu carnaliu. et mundanorum. concendq ea leuat ad celestia et diuina. Vt etiam nob pro modo nre possibilitatis ppa ratis. sancta trinitas mittere dignet spm̄ sm̄. tertia in trinitate psona. qui nos sua gra visitat. et cordibus nris dona caismatu copiosius infundere dignet. quiq nram̄ voluntate erigat. et ita ad suam dirigat. vt illa veracit intelligamq. feruenter diligamq. et efficacit impleamq. cetera q̄q̄ sua dona nob largiat. q̄ et suis phapibq qtulit ihs xq dns nr in secula bn dictus. Amen

Sermo sci de doms A spūssancti

Sapiens domū spūssū. Act. ij. Dicit grego/ Ambulsda gradibq ad alaora virtutū mamenta pueniūq. Nec enim repente fit summq. sed a minimis quisq inchoat vt ad magna tandem pueniat. Est aut domus spūssū qd̄ i verbo apparuit nobis ppm̄ vl̄ pmitti vnū et multiplex. Vnū in essencia diuitatis. multiplex in effectibq quos in hoibus operat. Vnū qd̄ sapie A multiplex et vnicq dr̄. multiplex appt̄ nob. vnicq appt̄ sipm̄. Et licq oes habitq dati diuitq possint dici dona dei. spectar tn et appriate A sunt dona spūssū. q per ordinem emiat ysayas sapiens a supmo vsq ad vltimū descendere. q nos ab ymo descendentes vsq ad supmū prsequam̄. Dicunt aut septe et no plua. sz lior

poss hic pmoni ministri aliqd de sermoe pati de dois et A peccatis mpmitibq

pietas. sna. fortitudo. gsilm. intellectus et sapia Que
ideo sunt ⁊ vt per ea ⁊ vina expellant ¶ Pn
g° domi spuss est timor De q° dr. ett Timor
dm initm sapie. radix et custos omm bonorum
Ad domi spusstis pnt cordi nro adueniens nob
exhibet. Vt qmonendo cor nrm ad pmias qpngat
Hmr Salomo Si m timore dmi no tenueris te ipsum
ter. cito subuertet domus tua Hic timor an ora
dona datm pm. tria bona nob gfert Dos enim ma
la ptrita emundae. bona operai. religiosa vita instau
rae Primo dico dos mala ptrita emendae Hic
ett Timor dm expellit pcm Bnh Timor dm est
antidotm mali expelles malos hnores Vo docet
bona operai ett Qui timet deum facet bona Ysi
Qui timet deum mihil negligit Ysi Qui timet deum
inquirit que bn placita sint ei Vo timor dm
disponit et hmiliat corda nra ad vita religiosa
ett Timor dm preparat corda Ysi timor dm est
sit religiositas Ad exponens bnh dit Sine hac
gra pa q tocius religionis exordium est nullum bo
num potest pullulae Quia hoc virtutum edificium illico
vgit in papirum. si hanc gre amisit fundamentum
Et quid plura? connexa sunt timor et religio. nr alte
rum sine altero potest remane Per timore em
vmu sa deserimus. mundo abrenuniamus/ nosmet
ipos sit diat dns abnegamus Hinc dns Nolite
timere eos qui omdunt corpus nec hnt amplius quid
addant. s timete eum q cum corpus omdere potesta
te hz animam mittere in gehenna Per timoris ergo
ingressum pcm expellit Per eius egressum bonum
agit Per eius vero egressum religio instituitur Quia ut
ait Bnh Innocentia mihil ita valet ad gratia

Primum donum est timor

pietas

pmerenda gseruanda recuperanda q̃ si videaꝫ non
altu sape ꝑ timē. Ez ut ait greg. Qual e ie tor
dm si cu eo pietas no est. Qui em pxio miserei
ignorat. q gpati eiꝰ tribulacoibꝰ dissimulat. Hꝰ
timor an dei oculos nullꝰ e q no eleuat ad pietate
¶ Do gō spūsꝰ adueniens cordi nro affert stam do
mu pietatis. Est at triplex pietas hnda. Vna ad deu.
alia ad nosipos. Z ad pxm. Pietas gō ad deu gpa
ta est cultꝰ dei. De quo dit Bnhꝰ. Pietas e cultꝰ dei
Hic at cultꝰ e uigis dei memoria. et fiducia de dei mi
sericordia speranda. q necessario quietu ad timore. Vt
si timor pnpitet pietas eleuet. Que duo sit mita
tangit Bnhꝰ dicēs. Ego q̃ diu i me respicio i amari
tudine morat oculꝰ meus. et hꝰ p domu timoris. Si
at aspexero ad dulce miseracois auxiliu. ipabit mox
amara visioꝫ mei: leta dei. et hꝰ p domu pietatis.
Z pietas sui a nobis cipis. Qd gtingit cu gsta
nra tranquillata et per remissioꝫ pnoꝫ serenata
nihil mali. nihil amari potest suspicari. Vix illud
pu ꝓ Geneua nies qi uige quinui. Z pietas habe
ad pximu. qn oibꝰ malis coꝫ gpatimur ex affectu.
oia ipoꝫ facta pie diiudicantes. De qō Bnhꝰ. Cauc
serue dei aliene qusacoibꝰ a curiosis explorator
esse a temerariis iudex. ecs si ppera actu deprehendis
ner sic iudicas expx. magis at excusa. Qm qd dit
greg. q pietas spe pro ordinata misericordia exme
solet. ad aliu gradu est sublenanda. r ad domu sue.
Vt sciat quid ex misedia puniat. et qd ex misericor
dia dimittat. ¶ Z spūsꝰ adueniens affert stam
domu sue per qd illuiati sciamꝰ quid sit faciendu
quid dmittendu. qd diligendu qd odiendu. Et ut
breuiter ccludaimꝰ hꝰ domu sue dos oez veitate.
ppt qd dr spūs veitatis. Vt at hꝰ oia i aliqd gpedu

Gaudia

redigam dos ta sti q̃ gnosti nosmetipos mundi et deum
Nunc tria sancta tres operam virtutes sume necessa
rias ad salutem Na scire nos dos humilitatem. scire
mundi contemptibilitatem. scire deum dos caritatem De hac
sua gloriam sapiens dicens Sapie 8 Hoc dedit mihi hoc q̃ sunt
vera scriam Et iterum Dedit illi scam scorum Na de hac
di p̃ 19 Ubi no e scia. aie no est bonum Quia sic
di Sapie 13 Vani sunt omes homines quibus no subest
scia dei Unde ait greg Si qs sciat q̃d agere debeat.
virtute vo agendi non habeat q̃d p̃deat Scia ergo
nra cessat ad fortitudinem Ut no qs accipiat donum
scie per qd sciat quid agat. hoc scitu per fortitudinem
agere possit Ut q bona sit ex fortitudine possit p̃fici
¶ Hoc spiritus dat nobis donum fortitudinis Ut q per
scam ad discimus p fortitudinem operem Sicuti cum bonum
et no facere p̃ium e illi Sic em aut veritas luce 12
Serum scies voluntatem dni sui et no faciens vapulabit
multis Ut q scia sit efficax necessaria e fortitudo
No ad hoc accipit fortitudo corporis p ar
Et hec trifaria rapit sectione Est em fortitudo
magnificentie q fidentie et q stantie Magnificen
at audet mag et ardua desiderare. sumes hac au
dacia no ex p̃sumptione p̃priorum meritorum. p ex largi
tate bnifactoris Hanc magnificentiam habuit thos
q resurrectionem credere noluit nisi vulnera manuum et
pedum q tractaret Hanc habebat philippus q de
benignitate pri magri q fili audebat pete vt magr
ostendet patri maiestatem De hijs et similibus dit
Bnhd Sicut qui ascendentes ad cor altum de maiori
spiritus libertate et q sancte puritate magnanimiores facti
q sueuerunt audire mag. Hij pro fidei magnitudine

fortitudo

iacobi 8

digni inuenit ut inducant in eam plenitudine
granarii Tales itaq; magna audent Quia et mag
ni sunt et q audent optinet. nix vm pmissiones ad eos
factu Quicuq; loni calcauerit pes vr vr eit
fortitudo vocat q fidenaia que oia q aude potest
sup sperat se a dno acceptura Quia doce voluit
nos Jacob dicens j. Si qs indiget sapia postulet
a deo qui dat oibus affluenter et no cupperat Qua
at fiducia postulandi sit stati subiungit. postulet
autem. in fide nichil hesitans Quia ut di ecclesi
astice est in oculis dni subito honestae pauperes
Ad quam nos exige voluit dns Math. vii cu dixit
Si vos cu sitis mali nostis bona data dare filiis
vris quitomagis pr vr celestis dabit spm bonu
petentibus se Verum qr nre petiones sepe suspen
dunt dni. Vel ppt fidei probacoz. vl meriti aug
mentacoz. vl glosiore exaudiacoz Ideo necesse est
ut accedat iii fortitudo per quam petens no lassescat
sed fortiter et strenue persevet Vii go fortitudo di
et est gstancia. p quam petens inquirendo petendo
pulsando donec accipiat affectu ai no vr mittat.
Certi enim simus si iuste petimus de exaudicoe. sed
meriti de exaudicionis acceleracoe Dicit enim ego
Ad implei quite petimus ex ipa melius tarditate
psperat Si fortitudo vl iprudia vl mi
nus ipetuosa fuit. et minus forsitan cursu sperta.
Ne ipa sui psumptoe in casu ruat accedat gsilium.
Ut oe qd fortitudo potest. gubernando ordiet
et disponat Quinto go spiritus adiuvans gsilium
cordibus nris dat nob donu gsilii. per qd ipetus
fortitudis gubernet De lo gsilio duo breuiter

pstrmigant sh p quos dest. et ad spuissis gsilet
De pmo sciendu qp spuissis ꝓ modis et p ãtior.
sua gsilia nob impendit. sh p se imediate. per
platu. per sctos hoies. per gsiaz cpria Et ideo
ab hys ãtior oia nra gsilia sut querenda Primo
a deo. de quo dr Thobie ꝗ Benedic deu. et petra ab
eo vt vias tuas dirigat. et oia gsilia tua i ipso
pmaneant Psl cxl In oibus dep cae altissimi
gsilu. vt dirigat in veitate via tua Sed si idig
in sumg vt pstipm exhibeat nob gsilia sua ds
requirendu est gsilu sui vitarij. plat vz Quod
sace iubem drut. xi Isaias qd cuqꝫ dixerit qui
psunt loco. que elegerit dns. sequeisp sinaz eoz.
nr dectinaueis ad dextra nec ad sinistra Qysi nr
ille this est. vt per eu nob mittat gsilia sua ds.
tur z equira gsilu hoies sn Dicente Iob v Ad
aliqꝫ sanctoz querte Psl cxl Ria vi sn
anuciat aliqn vea qꝫ sepe curu spectoes sedens
in excelso ad speculandu Hymc Math Abscon
disti hec a sapientibꝫ et prudentibꝫ. et revelasti ea
parvulis Quia vt aut Bndictꝫ pr nr in regula.
qꝫ sepe revelat ill qd melius est Qysi nec
illi hri poterut. Qo requie gsilu a gsia tua. de
qua monem pu ꝗ Palpebre tue pcedant gres
sus tuos Qo dicendu quid gsilat nob spuissis
Et hec multa nob i sac septua cpponant Tria gsilia
tn ex oibus cpponant Cu enim tres sint habitꝫ res
quas possidet ois ho. sh res. corpꝫ. et aia De hys
nob gsilit. sh vt ea in supmis exercicis dno of
feramꝫ Res aut in supmo offerimꝫ si eas des
relinquimꝫ. et nuda induimꝫ paupte Nuda gsilit

dns in euang° dicens Si vis perfecty esse vade et ven/
de oia que habes et veni sequere me Et corpy in
supmo offerimy si renunciamy oi voluptati et in
duimy mundissima castitate Nuia qsilit apls
I cor 7 de virginby p̃cptu no habeo qsilium ad
do Ro aiam in supmo offerimy si inimicos
nros affectu et effectu opeis diligamy Nd qsi/
lit dns luce 6 Diligite inimicos vros bnfacite his
qui vos oderunt Verum qr dicat gregs Qd co
silium esse no pt si intellecty deest Nuia q no itel
ligit malu qd fugiat quo pt solidate bonu qd ad/
iuuat Itaq de qsilio ascendamy ad intellectu.

intellecty

Vt qs qsilium prudent disponat Sexto dat
nob spiritus donu itellecty Vt per eu priora oia
salubriter disponamy Sed dicet aliqs Nunq
an spiritu pnia intellectu no habuimy a na?
Dico qd habuimy p̃ informe. p̃ per spiritu p/
senia erit gra informaty Nuo at per graz
informatu? Dico qd i intellectu sunt tres vires ani.
sty vis irascibilis qcupiscibilis et rōlis Hee
tres vires per spm sctm illustrant fortificant
et sanctificant Vt sua officia efficaciter exequ
Verbi gra Intellecty a na res vt res simpli
ter intelligit Sz illustratu gra cas de res no
vt res p̃ sub roe boni vl mali intuet Vn
vis irascibilis no solu malo p̃ oi spei mali
fortissime indignat Vis vo qcupiscibilis
oe qd fortiter roz boni vei fortissime qcupiscit
et tanto forcius qnto magis id intelligit ad roz

accedē summi boni Rōlis ad priores duas re-
gulans et informans iubet vnū irascibile
vt se ab oī spe mali penitus alienet. et oēm
occasiōz mali sibi subtrahat. ne se ex pnia
rei male aliq̄ occasione inquiet et inuidet Sili
iubet concupiscibile vt bonū qd desideat qd fo-
tit concupiscit pīis studijs bonoz operū mercat.
vt per vitā mercat qd vis interior fortit concu-
piscit ¶ Sed dicat ḡ go Qui intellectu magno
no acume vigilet et moderari se nesciat. per
magnā maturitate. Ab intellectu go ascendā
ad sapiaz Vt ho qd acute intellectu incit. sa-
pienciā mature disponat ¶ Septiō go Sapiā
spiritus pfectus vitā nrām dat nob donū
sapie Qd priora dona oia anēllit Cui em
sapia dicā q̄ sapida scia. sapore oibus alijs
supaddit Vt nō scia doz nos scire. intellectu
ho supaddit vt ia satas res intelligat bonas
vl malas. Sapia hijs oibus supaddit sapo-
re Vt nō solū res sciat vt satas. Nec solū
res satas bonas vl malas intelligat. ꝑ vt
sapiant ei singula vt in se sūt Vn credo
saluo iudicio melioī. q̄ q̄ ho dono sapie illus-
trant per cuius sapore adeo confirmentur vt
i pcia nō possint cadē ꝯ priora Qui em talis
sūt affecti. tam abhominabilit eis mala sa-
piūt. vt ipgle sit eis posse se talibus iclmare.

et tam delectabiliter eis sapiunt bona dni. Vt
impossibiliter a talibus auellantur. Hymne q
sapia pre omnibus q sunt quirendat. Pri §
Melior est sapia rubis pciosissimis. et oe
desiderabile no pt ei qpari. De hac sapia
dicit Bnh. Inuenisti plane sapiam si
singula hi sapiunt qnt sunt. mala qdem
vt mala. et omo fugienda. Transitoria vo
vt caduca. et vilia qtenenda. Illa ad sz
bona et maxime eterna. totis desideriis ap/
petenda. Vnde de hiis sapientibus iterum dicit
Bnh. Euge homines qui no solum voluit qd ds
vult. s in affectu ita sunt pfecti. vt no
possunt velle nisi qd ds vult. Hoc e ia deo
similem esse. Nec ex hoc dicimus liberum arbitrium
alligatum. s in altera ptem. hoc e. ad bonum
tam efficaciter inclinatum. vt i contrarium va/
leat difficulter. Ad quam beatitudinem nos
pducat ihs xs dns nr. Amen

// operibus

Hic est thema cuiusdam sermonis dom nicolai de dinckelsbuhel

Spiritus dni replevit orbem terrarum Sapie primo
Beatus bernhardus in sermone primus festivitatis nrae devo
cor ad ipsius cupiditatem excitat et exorat in his verbis
Celebremus hodie dilectissimi festivitatem tam ad laudem celebrandam digna si devotione dulcis enim quidem nata id eo
est benignitas dei et ide ipse deus Unde si celebramus
sanctorum festivitatem quanto magis eius a quo habuerunt ut
sint esse quod fuit sancti Si venerantur sanctificatos quanto
magis ipsum sanctificatorem quaerit honorari Sed hic stati
ostendit dubium timoris meritum Dicit enim spiritus quia non
est speciosa laus in ore peccatoris etc Ps et ideo peccatori
deus laudans diuina voce interpatur quia ipse ad ps 49 Peccatori autem dicit deus quare tu enarras iustitias etc Sed
quis audet dicere se puram esse cum testante iob Nemo
mundus sit a sordibus nec infans cuius sit vnius diei vita
super terram Et ste iob Dicit Si dixerimus quia peccatum
non habemus ipsi etc 1 io 1 Quid ergo faciemus vi fiat
ait Respondet beatus bernhardus in sermone de ascensione duo
sunt quae in nobis purgenda sunt intellectus et affectus.
Intellectus ut noscat affectus vt velit Intellectus in tbatis
erat nedum dicere creatus affectus vero iquinatus Sed qui intellectum
illuminat spiritus sanctus affectum purgat Et ideo dicit apostolus quia
ipse spiritus testimonium reddit spiritui nro quia sumus filii dei
ad ro 8 Ad hoc cum hodierna die Spiritus dni replevit orbem
terrarum ut iustificati gratia ipsius hodiernus simus fili spiritus vite
Ad tertium hoc Sicut autem et spiritus dni adiuvat infirmitatem
nram Nam quid oremus sicut oportet nescimus sed ipse spiritus
postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus Ro 8 x sum glorium
postulare nos facit ipse in e paclitus in x gsolatore et ad
nocatus in Accedamus ergo cum fiducia ad thronum gratie eius

et misericordia consequem et gratiam inuenemus in auxilio opportuno Lib. x Pro accessu ad seruitio mediatris nre et matris gre virgis gloriose ad ductu flagitemus dicentes in piis deuotis mentibus Veni ste spus subnectentes p vgis gloria Auc maria. ℣ Ipse dim rple o t. Adit. Ducens id thē te ut in alio quodā sermone

No id thema alicui e sermonis eiusdem doctoris de eodem festo sed pnus sermo no habuit thē applicauit q si illi ubis Veni ss rple cor tu fide et tu a in cuius ing aut.

Sermo eiusdem in festo pentheostes.

Posset aliquis quere cur deus sit ubique et ipse ste sit aliquid esse in quo no sit. et cur sit esse in omnibus. quo spiritus qui est de di hodie missus apostolis. et quo tota trinitas cotidie ad piam mentem. que eam inhabitare sperat. Dicetur dno in hodierno euangelio de se et pre. Ad eum veniemus. et mansionem apud eum faciemus. Et an pius euangelium dicit Rogabo. pa. me. et. aliud. paracletum. vo. ut. vo. ma. nebit.

Pro ie nonnulli sicut vult augustinus in sermone de ymagine Sed aliud hiudna est tota in corpore. et in omni parte eius. sicut tota et singulas eius partes vniuersitas gubernans. et mouens. sic deus est ubique in toto vniuerso. et in quolibet ipsius omnia vniuersitas gubernans. et moueris Et ut id dicat in epla de origine anime. Finis aliud predicto modo sit in omnibus participantibus esse in aliis intentio. in aliis immissio operationis. ita et deus aliud sit in omnibus rebus ~~rebus~~ essentiam ac totum in aliquibus tamen aliqua operationem bona. que in aliis non operatur Aliud enim videt in oculo. et non videt in pede. Finis eius sicut essentia sit in pede Sic deus operatur opera meritoria in amicis suis. et non sic in aliis. in quibus tamen essentialiter est

Sic g° aiam esse in corde spectaliq. qr ibi plura et prin/
palioza opa opat. qm in alia pte corporis. sic ds q est
ubiq. pcnar in bonis esse dicit co qr illos accendit ad di/
lgendum deum et pximum Ut dit Augn de trin te xv
Et dicit Ugr ds xvn p' tuc nos spis sis mitti dicit
ita in nobis est ut nos faciat deum diligere et pximum.
p qd manemus in deo et ds in nobis Et ita adiuctio dei
in mete pia no est per motu locale. cu ipe immobilis
sit. nc est ad te in qua prius no fuit. cu i oibus ipe sit.
s est nouus illapsus et unio ipius ad aiam. cu consacre
noui effectus sanctificatis in aia. vtpote caritas et dilectio
nis dei sr. oia te

¶ Sdo est pr nondum qr qm diuina
na unit ace sanctificatie tue multa dona cum sit largi.
et potissime cu infundit caritate seu gram gratum faci/
te. qr ut dit Augn Inter dona dei creata nullum de maius
nc est aliqd aliud creatum donum est hoc saluatorius ac est
magis notum Primo qr quicquid habetur caritate infusa ie
est deo acceptus ad vitam eternam Est enim quidem decor ace
gplacens diuine voluntati. ut ipsa aia cum hoc habitu decorata
acceptata sit deo ad vitam eternam Unde apls ad ch
ut iustificati gratia ipius heredes simus secundum spem vite eterne
Et sine hac gratia nullus est deo acceptus ad vitam eternam
Dicit apls ad gal v Euacuati a xo estis: q in lege
iustificamini a gratia excidistis: euacuati est omnis prius
habitus. et ppt hoc euacuati a xo x no pmittit ad gloriam
xi et filios Et pe sd 3 Qui no diligit manet i morte.
Et Augn dit Sola caritas diuidit inter filios regni et
perditionis Et iterum dicit ibi Caritas est fons ppnus bonorum
cui no gmunicat alicui. oia n. q cu hoc e in statu salutis
et digni vita eterna. et qui caret ea est indignus vita eterna.
s'm pnte iustitia ppt qd et puuli baptizati qui nulla
hnt ppria meita s decedunt an usum rois. saluant roe

de dono caritatis quo nullum maius

istius gre que eis in baptismo infusa est. Ecce quicq
hij caritate infusa. istaq opa bona ex caritate procedencia
sunt deo acceptia. et p ea et qd libet ipoy hō meret pmiu
etiu. Et sine caritate nullig opa est deo acceptū ad vita
Vnde Augn. Vbi caritas e qd est qd no pdesse possit. et
vbi vo ipa no est quid e qd poss prodesse. Et pe Cor
xiii dicit apls. Si distribuero oes facultates meas. et
si tradidero corpa meu ita ut ardeam. et offerā me volu
tarie ad martiriu ignis qd est acbissimu. caritate at
no habea nichil in p dest. ad qsecuoy vite etne.

Vt nōdū q nemo pt hi in via per certitudinē
scire se esse in caritate qr dicit ecc ix. Nemo scit an odio
vel amore digna sit. Et eadem caritas nullomo stat i aia ad
mōrli peccato. Nemo ad pt scire credent se esse sn peccato
mōrli. Sed paulus dicit pe cor mu. Nichil in qsciū sed p hoc
no iustificatus sed Glō x i. nullo me remordet qsciā mea sed
no ideo me iustū puto. qr pt esse qd nescio. delicta quis
intelligit. Et cum ad no possit hoc certitudo ut pdictū est. tn ut dicat Bnd in quoda sermone no sine testi
monio qsolacois reliquit electos suos ds. Dedit. ii. ds aliq
sēp in qsolacoy suoy ex quibus spe sumerent et forte qcepturā
de habitione caritatis et de speciali assistencia ss. Et istorum
plura continent sancti et doctores. quoy hi alij referabo.

Primum est vt audiat verbi dei. Dicit. ii. Dnis
io viii. Qui ex deo est sp per gram. verba dei audit. De hoc po
signo loquens bnd in quoda sermone dicit. Ne ista q fiducia pstat
et materia spei electis vnū est et maximū id verbū dni. Qui
ex deo est verba dei audit. Et subdit nonnullos sic audientes
mtos inuenies ac si nichil ad eos pertinat ex hijs q dicunt. nec
mire cor sinunt. nec discute mores. no cogitare an forte qd audiunt
dictū sit quia dispensatione ppt eos ut se corrigant. Et sermo dei
adusq ista vicia pertrahit quibus sepe illi seruit obligatos et ipi
dissimulet auertes oculos cordis aut qualibet admiscere pallicet

p

vina seducentes nosmetipsos. non video dicit Bnd' in illt salutis
signum. sed magis verecundor ne forte ex hoc non audiat verbum dei. pp attende
et utilitatem quam ipsi ex deo non sunt ¶ Secundum signum est detestatio
peccatorum preteritorum seu peccatorum commissorum. et firmum propositum cauendi
futura pp' deum Ecce .ii. sunt principia i attrictione. que e dispo
de contrito ad misericordiam gratie. per quam delet omnes mortales culpa.
pm id pu x Omnia delicta operit caritas Videlicet sic operit ut
non videant a deo ad penam etiam imputandam De hoc signo
loquens ait Bnd' sr. id pe io v Tres sunt qui testimonium dant in terra
spes sanguis et aqua dicit Cruis e q hoc testimonium effusi sanguinis x'
et testimonium etissimum redempcionis. nisi qui ipsum in tuitu gtinet a
peccatis? Habet et testimonium ab aqua. quia non sufficit peccatori gtinentia
a peccatis si non assit etiam penitencia que laboret in gemitu suo lauat
per singulas noctes lacrimis stratum suum Et non quia licet id sit signum
probabile in existentis caritatis non e tm omnimoda certitudo. quia ad suffi
cientem certitudinem eadem alia requiritur. sed discussio sufficiens conscie
et non facta est homini etiam aliquem habuerit sufficientem conscie exa
minatorem ad agnoscendum omnia peccata mortalia prius commissa Vel si
forte aliquem commisit que ignorat esse peccata non ex ignorantia facti
sed iuris Ut requirit quod homo detestetur peccata pp' deum qui ab eis
offendit et contemnit Ecce quam valde reflexi sunt nos et sunt
quomodo nrm. ita quod e homini difficile leuare se pt' se ad deum. recte
diligere sine reflexione sed se diligentem: et ideo nonnunquam putat se
homo aliquid velle a nolle pp' deum cum forte non vult a nult pp'
scipsum. sed pp' quomodum sunt consequens aut in quomodo vitandum
¶ Tertium signum est virtutes in existentes aut saltem conatus
ad operandum bona opera. ex quibus nascuntur virtutes et conseruantur.
Vnde ggo in o festi pentecostes dicit Nullum e dei amor ociosus.
operatur .ii. magna si est si autem operatur renuit amor non est.
Ut apls pe d ioy xiii multas enumerat virtutes que oces sunt effectus caritatis Et ubi apparet iste virtutes et huiusmodi opera virtuosa
signum est quod caritas in existat. et illa efficit et operatur Dicit .ii. apls
quod caritas patiens est. benigna est. ic Verum quod hoc signum non conuenit
omni certitudine sicut nec precedens. quia fieri quod homo diu steriliset in caritate

et ex frequentatis opibus no solum aucta fuisset virtus meritorie
sed etiam natura gremite fuisset morales virtutes. quia prudentia caritate
per partem etiam occulte adhuc promptificatur homines ad opa bona
Ita fiat aliquis hrē caritate et tm ipsum no conatur frequenter ad opa
bona. vt si hiret prius nouit acquisita. et i esset adhuc huius
vitiosi. prius acquisiti. mel mates ad contrariu opus pertinet. Homo
contingit qr ho habitu caritate intensa. et qr ia ad ipsis aliqd se no
monstrat in promptitudine opis bonorum Cum ho dormiens
habitum se tota vita. et tm vita e i eo per somnu sic sopita.
qr no monstrat se in opis exercitio. sic contingit caritate sopitu
esse ad tempus aut propter debilitate corporis aut propter minuta
hominis ex pruritibus fatigatorum opibus aut propter ai distractorum
ex occupatione natu aut propter peccata venialia q obtundiu et so
piunt caritate. donec ho ea exercet per forte conatu ad opa bona.

Quartu signu est studiosa mandatorum dei observatio.
propter qd dicit dns i euang io Si quis diligit me ser. ma. mea.
et sequ an ho dixit Qui habet mandata mea et seruat ea ho est
qui me diligit Sup quo Augustinus Qui habet ea i memoria et ser
uat i vita: qui habet finem. et seruat perseuerando. hoc e qd diligere me.
Tullius in ethicis int amicabilia ponit conformitate voluntatis
inter amicos Et tullius dicit qr amicorum est id velle et nolle
Voluntas ad dei est ut seruemus mandata eius Et ideo q conatu
mentis quo ad voluntate. et extremis quo ad opis exhibitorum exequ
ordinatorum. bn placitu et mandatu: signu e qr habeat ca
ritate. per qua amicus dei constituit. et q sic causat i eo conformi
tate voluntatis seu ad voluntate diuina Ita primu et principale
precepti est qr deu super oia diligamus: et hoc facit qui diuinas
perfectiones nosit in deo. ut qr e opus. et ymo. omnium scientia. infinite lar
gus. in sciencie. etc Vult absolute deo i esse. et i eis qr placet solum
qr in deo i sunt et super eis preferu. et q st et oia alia i deu re
fert: et qndq operat et agit i dei gloria et honorem ordinat
vltimate. et qui talis deu oibus aliis rebus preponit qr propter nulla
creatura. nec propter oia sit. voluntarie aliquid facit qd sit contra

sint

dei voluntate et precepto. et qz i nullo casu plus velit care
deo qm aliquo modo aut quocunq; creato sibi sit homi placito
Vnde quicunq; occurrit casus qz oportet care a deo et istud offende
aut care carnali delectacone. aut temporali lucro. aut honore aliq.
aut sanitate. aut propria vita. a quocunq; creato. qz tunc ponit
carcat creatura. primo omnibus stat. qm velit care deo. et con eius
face. Qui sic dei voluntate in isto p° precepto implet qz sit
dicto modo qplacet i deo et i cis p fecerunt. et ordinat i ipm ordinat
vltimate. et p dicto modo omnibus ipm anponit. signum est qd habe
at caritate infusa que ptinet i eo opet. Videtis nam qz
qm homo habet si multum carum id tam preciosum esset qz eo uti
cari. primo pro multo maiori et meliori nollet a se alienare
Ita vbi caritas est ibi fiat homo deum tam carum et ita placere
ac preciosum. ut eum omnibus anponat et ipso p nulla re care vellet.
eo qz nulla res alia sit alicuius qpabilis est. p omnibus plus i qpa
valet. Ipse est enim ia preciosa margarita de q ipse met dicit
matheus 13 Quod ad homo inuenit pre gaudio vendit x qcepmt omia
alia. qz omia alia nec estimacoz nec preciu habet ad illud qpt
qd dixit quoda. omia m vilet qpt ipm. solus ipse preciosus est
Videtis eam qm homines re aliqua no habet cara sit tunc eam
tanqm vile reputat. nec pro ea qrenda multum laborat. et
si eam possideat facta se alienat. et pro alia re minoris
valoris sepissime vendit Ita vbi caritas no est ibi deus
tamqm vilis habet. et pro quibusq; vili deserit Quid enim
vilius. dicat willelmus i de virtutibus momentaneo lenocinio
carnalis voluptatis. et tm vbi caritas no est p isto deus
deserit Sed quid vilius luto propaliud diuinarum et tm aliquo
pro ipso deserit deum Sic pompatia hominum atq vanissimi.
et pro vento modico tamq gloie deum deserit. quo tm vento
nihil est vilius. p deo nihil est melius. aut preciosius a eq preciosum.
Et ita intelligi de aliis Quia qm oe aliud a deo i qpa mnq
valet. i qpabilitate deum vile habet qui pro quocunq; alio deum di

mittit Sicut quanto magis eo est id pro quo deserit tanto maior
est gratia que arrogat. quare quoties pro quorumque alio deser
it nisi ita ei gratia arrogat. et hoc fit ubi caritas non ex
istit Ubi .n. carta amat et deum odio negligit nec curat Ubi ar
citas est ipse solus eligit. diligit. omnibusque preponit. et ola alia cetera
ipsum dimittunt. sicut exprimere legit Can viii Si dederit homo omnem
substantiam domus sue pro dilectione qui michil despiciet ea sicut substantia
// Sic autem ut patet ex predictis caritas facit homo deum carum et super
ola prosit. sic homo cum hominem caritate facit si carum prosit et odio
iudibile pro quantitate re Ubi notandum quod totum genus humanum
per primum invadit manus et potestate diabali. a qua nos opus deus
liberauit. cum nos de tyrannide diaboli emit Per hoc quod dei filius
seipsum pro nobis in pretium dedit et pro peccatis totius mundi satisfecit
Et quid dicit apostolus primo cor vi Empti estis pretio magno Et bis pe
primo pe. Non corruptibilibus auro et argento empti estis de va
na conuersatione vita patrum traditionis Diabolus autem per temporalia
et transitoria que nobis offert conatur nos vecum et sue subiecit
potestati Cum quo diabolus temptando offert cordi homis voluptatem.
aut pecunia. aut honorem. aut aliud tale. tunc qui caritatem habet
et subiunxit ve carnis est et prosit hominem pia reputat et contemnit.
quare diabolum a se repellendo sibi respondet. non in tuum vile esto
ut me tu pro vili pretio vendas. Ita sedum Augustinum aliud appetendo
me ex pretio quod pro me datum est. Ipse enim deus qui me creauit iste
seipsum pro me pretium dedit. quare siquis mundum offerat qui ipsum deum
qui dignatus est esse pretium meum. sicut ad comparabit mundum et eo non
ad audia Immo sicut ait Augustinus dicit absit ut postea me scio
esse emptum sanguine xi me vltius exhibea venalem In alio autem non est caritas isti in veritate et tu viles facium ut voluptatem.
honorem. pecunia. aut aliud quilibet tale quod eis diabolus per sug
gestionem offert magnum reputet. et suipsis preferat a gerat. et amat
suas pro hominem diabolo vendat. cum ea contra dei honorem. prec
tum. et ordinationem. contrariat a gestum Cum signum est
tristicia de spiritualibus malo proximi. et letitia de eorum spiritualibus profectu
Et dico notanter spiritualibus. caritas enim facit proximos nobis spiritua

taros et nō carnales. ut facit gaudē de virtutibus et aliis aīe bo
nis. et de exteriorib mūdi sūt necessaria et pfūt ad aīe salu
tē. et facit dolē de pcis pximi. ymo de bonis corporis et aliis
mūdi nocet aīe et impedit a bonis. et pmouet ad pcā Con
ad' ut dicit wllelmus mlti faciūt qui cū pximi corpal' infirmā
aut aliud ꝑm corpus ignoū pacūt pene ipsi lablit' dolet
et luget sup eos. cū ad spiritual' dolet. videlicet cū ardet ira
vel odio. uel libidīe. qui ardores sūt oī ardoē febrili primosi
ores mchil. vel pene mchil dolet sup hmōi vulnera. ymo mor
te animē pene insensibili corde audiūt de pximis. ꝗ vulnera cor
poris. mortē. egritudines quasi cū doloē et luctu miserabi
libus audiūt plangentes et lacrimantes Ex si forte animē asīna
pdiderit ꝗ dolet vehementer. si aut anīam nō curat eiudenter
Sed dicat bīs Bnd' asīna pdit et tot hīs pāsitores. ania pditur
et vix est qui recogitet. si videring fratrē infirmāte corpoar
et alīū corpalē sumē nō valētē miserabit dolemus sup eū. et
dicimus. ecce iā duo ul' tres dies sūt postq̄ cibū nō accepit. et
de cibo spiritali si per anū nō accepit varg ē qui doleat Ite
sile. sīc cū quis equo ul' asino qpatur. sessore aut ul' vectore
ipīus oīo negligit Quid est cum corpus humanū msi equus ul'
asinus ipīus spīus ē. et quid ppius msi sessor aut vector corpis
Aut ad quis valde curat ruina aut fissura domus. et ihabita
tore negligit Corpus. ꝛ. humanū est sīc domus multitudinis i eo ppius.
et mors seu vulnus est sīc ruina domus ul' fissura eius Ecce nō
vē diligūt fres. ꝗ magis fratrū equos asinos domus ꝛc Vel nō
recto ordine diligūt. et pō diligende sūt fratrū aīe deinde
corpa. et ꝛ corporalia Exta signū est aualis et
mūdialis qui pisceū pseuerat et notabit dūaco Vnde pō Joh. 2
Si quis diligit mūdū nō est caritas patris in eo Si nacq caritas
dei est in hore ipe pnosū et magnū hīs deū. et ꝗ sequitur vile
et ꝗtptibile hīs mūdū. et equū Nō. ꝛ. st qpacūt i eos caritas
dei et amor mūdi vn Jacobi Quicūq voluerit amicus esse
seculi huius inimicus dei ꝗstituit Septimū signū est

humanarū virtutū revelatio quēm id saluatoris Io. xv. Iam
non dicam vos seruos sed amicos. quia omnia nota feci vobis que
audiui a patre meo Et p. eē Io. 2 Di. Vnctio docebit vos
de omnibus: sic amor mundanus atque carnalis in omnibus
excecat eos quos arripit. Ita ut ipsam quam amat non agnos
cant. sed prosam reputet que vilis sit. et bona quam mala.
sic caritas eos quos possidet in omnibus illuminat. fiat in
affectibus meis appropinquare ad deum. De quo Di. i. ppl.
Accedite ad eum et illuminamini Vnde dicit b. Augustinus
de tri. Cuius flagrantia deum diligimus tanto feruentius
ardentiusque eum videmus Cuius prima ratio est. quia caritas quietat
et tranquillat mentem carnalium desideriorum tumultuum. qui
intellectuale oculum obnubilat Nam quia amor dei facit a
mantem sedulius intuitum. et attentius inquirere statum amati. et
placentia sibi Sicut perfectius agnoscit vinum gustando et
videndo sit. cum solum videndo: non amor est qui quasdam gustus
experimentat ipsius amati. et per consequens facit ad plenior
agnitionem eius qui amatur Sicut crescente calore tandem
erupet lux flamea. ita in ardescente amore surgit splendor
sapientie et intelligentie. quo tandem fiat aliquantus. sicut feruor
ignitus Sicut amor dei sincerus mentem ut amans spectat
ab amato dirigatur in agnitionem sui. et omnia in ordine ad
ipsum amatum Octauum signum perfecte caritatis est
quod homo nihil timet nisi deum Di. n. Io. i. ca. e. Perfecta
caritas foris mittit timorem. quod exponens Gilberto si. ca
tica. timorem xm dicit Caritas perfecta est carere timore Her. n.
nihil penale habet. timor ad penam Et subdit Nunquam
timebit caritas. veteres offensas. Nota: quia caritas aperit mul
titudinem peccatorum Aut infirmitatem presentis timebit
ne deficiat. Nota: quia fortis est ut mors dilectio Aut
temporales timebit pro xo molestias. Nota: quod etiam net

si etne fuerit fatigari potest dilectio perfecta Nō ideo amat
caritas ne pereat. p̄ maiusl forīs metuit perire penalit'
cū mīg vsu frustrat' caritatis ¶ Nonū est desideriū
dissolutionis Vt vī ho ex vehemētia diuī amoris cupiat
dissolui. et esse cū xo Nā ſſ anīam quā replet sursū
agit. ut tendat ad locū suū. v. ad celū. et ho p amorē
et desideriū Ord' pulchre declat bts Augg xix qfessionū
dicēs Ponderibus suis agunt corpora. et petūt loca
sua. grauia deorsū. et leuia sursū. hī ex loco suo sunt
inquieta. p qd est pondus in corporibus. est amor i spiritib
Dn̄ ait Amor meus pondus meum. eo feror quocūq feror
Et subdit dono tuo dnē. v. ſſ accendimur et sursū ferimur
Et dixi notant. Vt ho cupiat dissolui et esse cū xo.
et ho ex vehemētia sui amoris. nō ex impatētia vitē di.
nō ex presumptōe de sanctitate vite. nā de gratia bonitate
Sic nonnulli stulti faciūt. qui sic de se et sua iustitia
presumūt. q̄ importune a dnō ante tēpus expetūt. premiū suū
laboris Non qsiderat tles qd' sibi cōtingat xx ho dne veneratū
quis et quas expetit et odibilis est homo huiusmodi.
Si quidē veneratū dnō ipsū bonū fecerimus. ipse aut so
lutionis ipē dēs prefixit. sū die mortis quē ipē nouit Stul
tissimum ergo est. et pernassimum. ante tps id premiū expete'
In exm accipiamus aplm qui licet ad philippēses p̄o
cupiebat dissolui et esse cū xo. nō tm ho pure petebat
a dnō. p patiēt' expectabat de voluntate eius Vnde Augg
dicit Sui sic paulus disiderat dissolui et esse cū xo
iste patiēt' vivit. et delectabilit' moritur Et subdit.
Vide aplm patiēt' vivere. v. cū patiētia Nō amabat
hī vivere. p patiēt' tolerabat. dissolui tm et esse cū xo
optimū dictabat. et ideo passiōe appiquans vehemēter
exultabat et gloriabat dicēs Bonū etiamē etiam iterū

Nonū signū

xv

gsummaui. fidem seruaui. in reliquo reposita est mi corona iustitie.
quam reddet mi dnus in ia die iustus iudex ¶ Decimum est
frequens gsue discussio. et examinatio. no solum de pcis morta-
libus. sed etiam venialibus que opponunt fruori caritatis.

xvi

Vnde decimum signum est dilectio inimicorum. et benficia ad eos habita.
et hoc ppter deum. et simpliciter. hoc est signum pfecte caritatis qm
hoc per sancta. ac plena et forti voluntate ppter deum diligit
inimicum. etiam actu iniuriante. et benefacit ei sicut fecerunt xg
et stephanus Ppter qd dicit dnus matth v Diligite inimicos
vros. benfacite his qui oderunt vos. et orate pro persequentibus
et calumniantibus vos. Vt sitis filii patris vri qui in celis est. Et postea subdit
Vt sitis perfecti sicut et pater vr celestis perfectus est ¶ Aliqua
alia sunt signa caritatis auctae et roboratae Aliqua vero perfectae
caritatis et consummatae // Tres in gdus distinguunt caritatis. scilicet
incipientem. proficientem. et perfectam. quos cmdat augustinus super pma
canonica beati iohanis dicens Caritas ad fidem nata nutrit. ad fidem
nutrita roborat. ad fidem roborata perficit Et pmo sancti thomas iie
q xxiiii Illi tres gradus distinguuntur pmo diuersa studia
ad que pertinet homo per caritatis augmentum Nam ad initium hominis
nascitur caritas. tunc ei imperat primum studium ad recedendum a peccato.
et ad resistendum concupiscentiis eius. quae adhuc in eo militant et
mouent fortiter in contrarium caritatis: et homo pertinet ad incipientes.
in quibus caritas est fouenda et nutrienda ne corrumpatur.
licet autem isti proficiant in caritate quia in eis crescit
per bona que operantur. licet etiam proficiant in virtutibus
per opa virtuosa. ipsis tn principalior cura et sollicitudo
imperat ut resistant pcis quorum adhuc inquietantur impugnationes
¶ Postea autem aliquantulum crescit caritas et deficiunt con-
piscentie. ut iam non sint acrius et fortius impugnent. tunc sur-
rexit 2m studium et cura. vt sic hmoi pnr intendant ad
hoc ut proficiant in bono et in virtutibus simpliciter crescant Et id

gdus caritatis

labor incipientium

proficientium

pertinet ad profitentes. qui postq̃ in pugnis vitiorum magis secuti
ita qui securiq̃ ad profectum tenduntur. ex una tamen parte fortes opo
r intendentes profectui virtutum. et ex altera parte lenites manu
ad gladium r resistentes impugnationibus vitiorum. Ut sic in Esdra
de edificatione templi Illi n' profitentes non solum intendunt
profectui. sed etiam pugnant contra vitia. quibus principalibus bonorum
operum profectui studeant et virtutum. Postq̃ caritas per
augmentum roborata est. et excutit virtutes quibus ligantur
passiones. et quietat humanum animum. tunc sicut dicit zelus spi
ritus. sed solicitudo et cura horis. ut principaliter tendat
ad horas ut deo misericordiam. gaudium et amorem. et horas pertinet
ad profectos. quos totum studium ad horas deputant. ut alias
pretermissis vacent deo. et divinis rebus. quantum propter vi
te necessitas patitur et admittit. Hanc profectus sapie
et caritatis. et extra id omnium virtutum excellentissime ha
bunt virgo maria. Quia profectus eius frequenter adherebat deo sic
indesinenter. quantum ut ipsa fuit contrarium. et ad exercitatio
necessitate dormiebat corporis sensibus. intellectus et
voluntas vigilabant. deo semper adherens per altissima divinorum
contemplationes. per ardentissima dilectionis affectus. et estimationes
mentis dulcedine spirituali. De profectu sue sapie lo
quitur bmt' sancti in apocalipsi xii. Signum magnum apparuit
in celo mulier amicta sole. Dicit. Iste maria sole pulchri
tudinem amicta. quia profundissima divine sapie abissum ultra
quam credi potest penetravit. ut quantum sine personali unione
creature gaudium patitur. illi lumen inaccessibile credit inversa.
De eius ardentissimo amore dicit Iacobus in epistola de assumptione. cogitationes
Multo quam quam cordis est. quam quam mentis. quam quam
virtutis humane. si totum adhibeas. non sufficit ut
cogitare valeas. quam indesinenter cruciabat ardor pro amoris.

profectos

de virgine gloriosa.

quem movebat spiritus sanctus repleta celestium secretorum mysteriis: quia et si diligebat xm ex toto corde, nonnunquam cotidie inflammabat desideriorum affectibus: tanto si quidem validius quanto divinius mentem illustrabat visitationibus, quod totum ut pleniorem sibi gratiam, totam mutaverunt divinum amorem, ita ut in ea nihil esset quod mundanum violaret affectum, sed ardor gratiarum et ebrietas profusi amoris. Et quis estimare posset etiam gaudium et spiritale dulcedinem quam intimissime sensit purissimum animum tam alta et clara agnitione dei et divinorum ac ardentissima caritate: sed quia et sensit in sui filii gratissima cum eius virgo beata gestiret brachiis, oscularet labiis, pasceret uberibus sacro sancti et gaudentibus inspiraret oculis in suo virgineo gremio illud quod in cet alibi est angelorum et sanctorum atque, no dubium quin intima profundissima sacietate quam no licet hominem loqui. atque tanta spirituali dulcedine, ut nemo in triis tam dulcedine perfruitur sit quod fuit. s. s. cum in eius persona Canticorum ubi dicit Comedi favum cum melle meo, bibi vinum cum lacte meo.

De perfecte vo suavium utrum dicat Cecos. Si diligenter attendas nihil est utrum in splendoris nihil gracie nihil candoris quod no resplendeat in virgine mansuetus eterni mens unum purior fuit. cum cor mundius. cum animus devotior. cum vultus hilarior. cum sermo moderatior. cum vita sanctior. cum responsio mansuetior. cum quia sacro honestior. quae virgo castior corpore et spiritu ipsa cum fuit exemplum omnis virtutis et bonitatis. Nam prudentibus sic lucet in virginali vita maiore velut in speculo refulget species castitatis et omnium virtutum. Et subdit hymnus summatis exemplum vincendi ubi

tamq̃ in exemplaꝶ magisteria expressa publicatis ostendit.
quid fugere quid tenere et quid corrigere debeatis cum
sint maiora ut eis vnica vita sit omnis disciplina
¶ In fine euangelii dominice xx dictum fuit quia multi
essent vocati paucis vero electis Et in die omnium sanctorum dictum
fuit de duplici ciuitate dei et diabuli et primo dic-
tum fuit de signis quibus ab illis quibus ostendari poterit homines esse
in ciuitate Est igitur sequens quomodo vtrum homo scire possit
si esset electus et pertinere ad ciuitatem dei aut possit scire
si esset reprobatus et pertinere finaliter ad ciuitatem diabuli.
Ad primum igitur quod non potest homo et omnis scire lege diuina certitudinaliter
si esset predestinatus et finaliter ad celestem ciuitatem pertinere.
Ad secundum xy Multi sunt vocati ꝛc Dicit exemplum in
xx dominice Nemini bona non impenit. Nemini vero
in bonis que non perdit non profuit Alter enim pene tota
vita sua in prauitate ducit quia per finem vite
sue a prauitate sua per discretam penitentiam reuocatur Alter vero electus vita ducit. et tamen huiusmodi contingit
ad erroris nequitiam propter finem vite deteriorem Alius bonum
bene inchoat. melius consumat Alius malum actibus a primeua
tate sit seducit. et in casibus operibus sit deterior consumatur.
tanto quomodo vnusquisque se solliciter metuat. quanto ignorat quid restat: tantoque necesse est vt vnusquisque in hu-
militate se deprimat quanto se sit electus ignorat Et
propter finem omnia dicit Quia nullus est certus de se electus
esse. restat ut omnis timeat. omnis de sua actione formi-
dent. omnis in sola diuina misericordia gaudeat. nullus
de suis viribus presumat Et Augustinus in soliloquio
loquens ad deum dicit Non gloriet anima tua in oculis tuis.
si paenitentiam et gremiscat a facie tua. ad ignoscit
homo an amore vel odio sit dignus. si in futurum

Nota 2

Nota

ora reservantur incerta. Videamus enim multos dicere, et audiri
ab a patribus nostris, ad utrum sine timore magno non recolo,
sine magno tremore non cogitor, ascendisse prius usque ad
celos, et mirabiliter sidera in eum collocasse, postmodum autem
cadisse usque ad abyssum, et alias corporis in malo tabuisse, et
que ibi sequuntur. Et iterum Augustinus in fine disputationis contra
pelagianos dicit. Hic nemo gloriatur, nemo desperet. Deus enim
scit que sunt eius, mirabiliter ad possibilem deus homines
ad bonum opus hortatur, nulli desperationem inducamus, primum
autem orantes, in quod dei nos iudicium, dicentes fiat voluntas tua, ipsius cuius potestate iudicium nos debitum mu-
tare damnationis, et gratiam predestinationis indebitam nobis
prestare. Hodie dicit quod aliquis sit signum ex quibus potest probabiliter iecturari quis sit predestinatus, et quis presciatur, qui
venturus sit ad celum finaliter, aut quis ad infernum.
Unde Bernhardus in quodam sermone dicit. Si nullum aliud signum electorum meruerunt in hac vita exules ab indigenis
hec celi cives a civibus babilonis, tuc quis esset poterit
gaudium inter spem et metum, anxia sollicitudine fluctuantibus: nisi vitam perinde sine testimonio gaudium
electos suos derelinquit. Primum igitur signum reprobationis hominis, et quod principat ad civitatem diabuli est, in hac
vita non subiici penalitatibus adam, et toti posteritati sue
pro primo peccato inflictis: nec flagellari tribulationibus
quibus sepe flagellat deus pro peccatis iporum, propriis. Sunt
enim alii vt vult Augustinus xxi de civitate dei. qui in stulto
qui nichil pacium adversi, quia in hiis seculi rebus
omnibus prosperantur, qui sunt sani, potentes, diuites, et
viuunt in deliciis etc. et hoc est signum quod sit electorum
porro est in fra viuentium, quod sic illos finat porro e bo-
na huius seculi. Unde Luce xvi de diuite epulone di

Sig reprobacionis

recepisti bona in vita tua. et lazarus similiter mala. nunc autem
hic consolatur tu vero cruciaris. Et ipse et quilibet illud
dicat in psalmo pro vita ipsius benedicit. benedicit quia exaltat
in diuitiis. honoribus. delitiis et aliis hominum
mundi bonis. et quia sensuae appetitum dum hic viuit et sed
dum vestis istius non videbitur lumine: sicut dicit August
super eodem. Sed hic qui in tenebris erat gaudens falsis bonis.
et non amans veraa bona. et ideo hinc ad tartara ibit. a te
nebris superiori exclusus tenebre exterioris. Et in iob
scriptum Ducunt in bonis dies suos. et in puncto ad
inferna descendunt. Legimus etiam beatum Ambrosium vehementer
admiratum de quodam hospite suo diuitissimo. qui ab abbo
sio sancto cum statim interrogasset. respondit se omnia ad voluntatem
habuisse. et nichil sibi quod tristitiam euenisse. quo
audito ambrosius puteus illi minime interitum festinat
ad suis recessit ab eo. quem statim ira absorbuit ad
odium diuitiis. Et quod in moribus. Nam ipsum predicatis
indicium est ad affectatis inquietatibus substantiis fa
ut effectus. et nulla conuictus impedit quin inde pugna
gerpit. Secundum signum est sub penalitatibus hui
vite non ingemuisse ad emendationem. sed sub eis magis
puerti et induratus. quadmodum pharao rex egipti.
qui sub tot et tantis flagellis dei se non correxit.
obruti fluctibus maris rubri in pena suis interiit.
ut hic in hystoria exodi. Vnde dicit magister de xv pti
Nunc inter flagella duriores et deteriores sunt puni
bus etiam quietus. ut temporale supplicium sit etiam pe
ne timendum. Et ut vitetur hic quod in inferno sequatur. Vnde
August. ignis aeternus est. et ardebit usque ad extremum damp
nationis. Tertium signum est presertim in aliis quod pau
maxime circa senium. Vt in usura. auaricia. fornicatione.

2m

3

tiranide aut mercatorum fraude. et de alijs mortibus
patris. Signum enim est quod tales sic persistens in aliquo peccato. ita
usque in finem permanent. et ut dannet: quinimo cum possit
in fine vite hujus gratiam de peccatis. et vere penitere. Ho. in dif
fiale valde et timorosum. propter gravem dolorem corporis:
propter vehementem timorem mortis. et ut etiam dannationis.
propter fortem tristitiam quia hij de separatione uxoris et liberorum
quos inordinate dilexerunt. et adhuc diligit. et ut propter
dimissionem mundi. et omnium mundanorum a quibus tantum
sunt recedit. Et insuper ut ait August. i. quod primo
deo hac animadversione pinet pacere. ut mortuos oblivis
cat sui qui vivos oblitus est dei. Secundum signum
est si quis vendicatur in ipsum primum mortem: et sicut
vendicte egritudinales solent esse mortiferae in corpori
bus. ita vendicte spirituales sunt mortibus mortales aliq
bus propter quod et vendicatae dicit dominus luce xi. Et erunt
novissima hominis istius pejora prioribus. Tertium
signum est velle gaudere de vita presenti perpetuo sine morte.
et vendicare bonis vite future sue: seu et illi non curare.
Summo et bonis vite presentis copia perpetue frui possit:
Unde tuemur nonnullos mortuos usque ad ho. et sapientes.
et ita presentis seculi delectationibus affectatos. quorum operatione da
ta post hoc in mente vite statim. que quidem differunt i honoribus
potestatibus divitijs. et voluptatibus. ad perpetua corporis
valitudine elegerunt. quorum statim in regno celesti permissum
tales principes regni dei et gratie eius indigni. mente minuit. nec presentis vite felicitate retinebunt. nec
future vite felicitate obtinebunt. per utrumque peccatum et iniqui
quorum statim regni celestis eis ignotum non cupiunt. nec bo
nis seculi etiam finem ponunt. Unde quomodo possit
aliquos ad celestem ihrlm non pertinere. cum ex ho. quorum operatione

data pelegrect perpetue in babilone hitate qp i celesti
ilrsalem regnat. Sicut alig sunt sigi electorum hoim. Sigi electorum
et qp fmar pueniat ad celeste regnum. Nuoy pm est.
oid sy penalitates. adusitates. ymo et pauo gmissa cue/
nire et cooperari ad bonum verum. qd' est felicitas. a ad
opa bona. et ad virtutes. quibus merem felicitate. Qd'
not apls Ro vm dicens. Diligentibus deum oia coopant
in bonum. hys q secdm proptum vocati sunt sc. x predesti/
nati oia coopant in bonum. Vt dicat Augustinus soliloquio/
Coopant aut eis penalitates et adusitates i bonum.
qn per eas ho exercet in virtutibus. et pucat. et qi
stimulat per eas. ut in oibus ad deum recurrat. et to/
ta sua fiducia in eo ponat. senates st aliud spola/
tore et adiutore potere no hire. De illis salubrit
afflictis dicat pphe. Multiplicate sunt infirmitates
eoy postea acceleraverunt. pp querti ad dnm spolatorem
et medicum. Vn oste vi. In tribulacone sua mane qsur/
gunt ad me. Et ipse pfectus adusitatum senates pphe
dicit. Bonum mi qr humiliasti me. glo. x diversis
tribulacoibus et tptacoibus exercuisti. Vt discam fice
iustificacones tuas. x opa iustice. Quia pprea pp zia
coopant electis in bonum. et ho tue qn ho ex casu et
lapsu in aliqd' pcim redit in cetris cautior. et i omni
suis vilior et humilior. i penitedo feruentior. et efficacior.
atq ad qpacem fragilitati alioy pmpior. Ipse qd'
dicat Augustinus soliloquio/ Desiderata oia coopant
in bonum. eia pauo et subdit deum cui contrit non
collidunt. qr tu dne supponis manum tua. custodiens
oia ossa eoy. ut ner vnum ex eis geratur. moris aut
pauoy pessima. Secdm signum est vilit resiste
hostibus nris. sy mundo. carni. et dmon. q nos ad gsensum

ptrd trahere conantur. et hoc signum tangit ipse cum ait
In hoc agnoui quia voluisti me. quia non gaudebit inimicus
meus super me Gaudet enim et exultat dyabolus de casu iusti.
ut dicit glo. Et augustinus id. pro Qui tribulant me exultabunt
si motus fuero. Ipse apostolus dicit Nemo coronabitur nisi qui
legitime certauerit. Et iohannes Hec quod natum est ex deo
vincit mundum. C Tertium signum est hiere se in hac vita
non ut hospites sed ita ut non studeat bona presentis seculi
que sunt voluptates. possidentiae. honores. et diuitiae. ad
tanta sollicitudine quirere. et ad tenacitate retinere. ac sicut
in hac mansura. sic hiere se per modum ciuium et peregrini. pol/
licite in sua patria remanent. et hoc sit cum hominibus
presentis seculi non inhaerent ex amore. et eis uti non ad de/
sideria explenda. sed tantum ad necessitates presentis vite supple/
das. et ita bona propria habere in usu. et tanquam in tristitia
Eternas vero habere in desiderio et puritate. quadamodo peregrini
oriundi in via obtuerena petunt sit. non inhaerendo eis amore.
aut ibi sistendo. sed solum alio desiderat et corpore festinat
ad patriam: ad sic propria puipendit. quasi michil habere nec
hiere cupit ad presens. nec ad diuitias affluentes non ap/
ponit cor. de ipsis rebus possessis cotidie mercatur quasi
eas to sollicitudine ad laudem et honorem dei. suadet et
aliorum necessitate ordinando. ac dispensando. et plus
gaudet de bono opere. ad quod se deseruiunt diuitiae. quam
gaudeat de bona possessione. ut vult ggo. i. o. xxxvi
super euang. Qui cum bonis huius seculi sic utuntur solum tem/
porale. nec se in eis arrestant amore et desiderio. sed oriundi
in adepcione celestium bonorum ordinant. magnum hinc signum
quod ad celestem patriam festinant ciuitatem. ad quam ita festinant.
Apostolus paulus quo presentia sua et aliorum dicit Cum diu

sumus in hoc mundo peregrinamur a domino. Et iterum aut non habemus hic manentem ciuitatem. sed futuram inquirimus. Quia hoc
dominus est et suos non deserit est. & hoc mundo. Sol. vm et xv

C Quarto signum est quod secundum predicta primo et tota
vita frequenter et diligenter discute. examine prouio. et alios
iudico. quod si hoc inueniat est ueni alicui mortali. statim id
tollat per prime lancetam Aut si inueniat est forte ad aliquod
parum inclinatum remedium adhibeat Cum enim ita agit
magnum hoc signum salutis sue. quia in corporali egritudine.
cum morbus nos sanat. facilius remedium adhibetur. Cum uero mor-
bus inexistens non sentitur. aut non iesse creditur. remedium non
quaerit. et ita in eo usque ad interitum persistit Et ita intelligatur
de morbo spirituali. in quo homo ignorantia moritur propter
negligentiam sufficiens discussionis quod sic prouie. ac totaliter
vite C Est quia sola caritas diuidit inter filios regni
et perditionis. quia cum sint in caritate. et in ea creduntur sint
filii regni. et ideo signa prius posita de inexistentia caritatis.
cum sint signa ex quibus argui potest et probabiliter coniecturari
quae ad uitam eternam pertinent Et sic erunt plura signa predestinationis
Et dicit beatus Augustinus Si non est predestinatus fac ut predestinatus
sit. si non apparet in te signum predestinationis fac quod
in te appareat Quia igitur nescimus certitudinaliter an sis electus
ad uitam. si ex hoc gaudium. age opera bona. conuenientia ad
uitam. fac ut predicta signa in te appareant. et magnas
uirtutes. fac ut predicta signa in te appareant. et magnam
ex hoc habebis quod placuit in hac anxietate tua. in hoc
timore tuo. et magnam fiduciam. ac spem bonam. quod filius dei
sis. et ad celestem pertinens ciuitatem Vnde Bernhardus. quod predicto
certitudinem utique non habemus. per spem fiduciam quod placet nobis.
et ne dubitationis anxietate crucietur. sunt nobis data signa quod
quasi indicia manifesta salutis. et ita dominus quibus certitudinem
negat. causam pollicitudinis prestat. sicut et gratiam quod placuit.
licet in sua Cum igitur predicta omnia signa in se habuerit
et in eis in finem permanserit haut dubium de uno electo.

X"

et pueniet ad beatitudinem etiam Ad quam vitam tenere
et feliciter pueniere faciat opus suus qui in trinitate
perfecta viuit et regnat vnus deus amen

In festo penthecostes sermo

Thema et introductio sermonis primi iacobi cartusiensis

Repleti sunt omnes spiritu sancto et ceperunt loqui Actum 2
Clementissimus homum creator mea sua caritate ab
initio mundi nunquam cessauit prudentibus hominibus de his quae spectant ad
sua salute / sicut eum in hominis exilio positum nec a stipite quidem
boni hominis puto ipse ait Sine me michil potestis facere Vnde
homo dum caruit celum Sine tuo lumine michil est in homine michil
est innoxium Aliquando ipsum est homines per angelos / aliquando
per prophetas / aliquando per scripturas / aliquando per se inspirando / eru-
diendo / corripiendo / minando / terrendo / promittendo Vltimo
sexta etate seculi per filium suum incarnatum in forma seruili / per
doctrinam per miracula per exemplum sue humilitatis homo
agendo quasi hominem extractum / manibus ipsius ad viam veri-
tatis ducendo. qui dicit Ego sum via veritas et vita sequere
me Effecit deus sicut rex clementissimus. filium his in exilio
detrusum. cum septem munera et ipsum ipsorum transmittit
ne desperet Vt per eorum suum eo pacificum tolleret.
Multa igitur dona promisit deus antra homini. et nunquam talia
et tanta. quia nunquam tunc in filio suo quam hodierna die
spiritu sancto Ideo iacobus dicit Omne datum optimum. et omne do per
desuper est. descendens a patre luminum Iacobi i Quidam dei filius ihesus xpus
nos sua morte de captiuitate demonis liberauit. et tertia
die a morte resurrexit. et per xl dies veritate sue resur-
rectionis per multa argumenta demonstrauit. xl dies
ipse post omnem discipulorum suorum corpus assumptum ad dexteram
sui patris collocauit. iiii die post suum ascensum x ho-
die. sicut ante eius primum stant dicens Non vos filium quod orphanos

spm sm eis mnsit m tenaculo oramibz/ et felice eig ad/
uentu prestolantibz. put eis pdixit Vos aut sedete i ci/
uitate donec mdniam virtute exalto luce vltio Et hoc
est q i thete di Repleti st/ Qm tamte Nu bidde wir Ave ma
Primo ex actibz aplorz videbimz hystorialiter quo hodie
oes repleti st spu sto Qo quae in lmgnis igneis apparuit
ex hystoria lamptica De pmo hec actuu sdo
Cum ipleretur dies pentheco stes erat oes dsci/
puli pariter m eod loco Et facta est repente
de celo sonus tanq aduenientis spiritus vehemetis/
et replenit totam domum ubi erat sedentes
Et apparuerunt illis dispertite lmgue tanq ignis/
seditq sup singulos eorum Et repleti sunt oes spi
ritusto. et ceperunt loqi varis lmgnis put spi
dabat eloqui illis Erat aut i ihrlm habitantes
iudei viri religiosi. ex oi natone que sub celo est.
Facta aut hac voce gnerat multitudo. et mente qfu
sa est. qm audiebat vnusquisq lmgua sua illos
loquentes Stupebat aut oes et mirabat dicentes.
Nonne ecce oes isti q loquunt galilei sunt.s Et quo
nos audiuimus vnusquisq lmgua nra i q nati sum
Parti/ et medi/ et elamite nec iudei/ qb et pro selitis
audiuimus eos loquentes nris lmgnis magnalia dei
Stupebant aut oes et mirabant adiuicem dicentes Quid
nd lt vult esse.s Alii aut irridebant dicentes qr musto plen
sti Stans aut petrus ꝛc

Glosa

a penta qd'e q et coste qd' est ex Et eat celebris apud iudeos i memoria legis date i monte sinai

ventus ul' tonitrui no sn apld et alij rem eius exposuerunt fuerit visus de lo facto i sigo q dabia eius spu q e q sublator cordium

manentes como qo di deut. 7 2 c

mdsisti

Glosa

apld no poto loqui et intelligebat oia y dicta p eos i pud loquentibz i uno ydiote qd' cuq ipsi illud oes audientes quisq cuq esset dum sibi y dicta intelligebat q libet y dico pud dnum ut ute lo fuerit Sic eum p rebellios ad dnum dum st lmgue gtu xi uta p ipsios ss sp unite

ipleta claritate

ad significandum significatio spiritus sancti et gratie

vrsbi oes corpalibz

culto dnuo deuoti

q nuncuat i ihrlem voce frsti

spu vehemetis ul' ecce aplorz et aliorz rem eius exposuerunt

stupefacta seu admirata

st nuncq tle mmaculum fuit visum ul' audiri

de tribu iuda

quersi de geplitate ad iudaismum

18 lmgue emmerant

Spus ubi vult spirat et vocem eius audis sed nescis unde veniat
Spus mittit — invisibiliter et visibiliter — invisibiliter et visibiliter per octos non intrat quia non est colo
visibiliter ad aliquo signo visibili ondi — in specie — Columbe sicut xpi bap Luce 3 de ss cor specie
Nubis lucide sicut xpi transfigurati Matth 16
Flatus Io 20 insufflat et dixit accipite ss
Ignis — et hodie lectum est actum 2
Lingue
Act 4° ideo quia habitum verum spiritum in cordibus quibus illabitur operatur
columba — pratum geminum his sicut spus Ro 8 Ipse spus postulat pro nobis et ge idonea nos pos et ge sat
Ffelle caet — Sapie 12 Oculi boni et sui e do sp tuo in nobis ffi cordi
in domibus petre hitat Cant 2 Surge amica mea speciosa mea et veni co me
nubes — Nubes clauat sicut spus Ezech 8 Elevavit me spus inter et t Gregorio gustato spiritu de o cuo
refrigerium prestat — cont iscentia vicio — Spus sanctus i te et u al ob n x abo espu
pluuia gnat — lacrimarum pus ffiabit spus eius et fluent aqua sp lacrimarum
flatus — lenis — x velox ad pfundendum Nesat tarda molimina ss gra
calidus ad inflamandum Luce 12 Ignem veni mittere in terra
lenis ad demulcendum ffi qd vocant noie vicinis Io 3 Unctio eius do vos de omn
necessarius ad expurandum pus clauses spum coq et de Emitte sp Io 6 spus est qui vivificat
Ignis — in specie — Pa vo sunt penes eius sp pp lue gra — alta humiliat p donum timoris
spus cum ad modum ignis — emollit dura p donum pietatis
illuminat obscura p sapiam
restringit fluida p g silium
solidat mollia p fortitudinem
clarificat metalla toletdo rubigine p donum intellectus
Sursum tendit p donum sapie
2 vo sunt penes amoris ipsius natura — Sp est in motu sicut et amor ss Gregorio motus est amor
pus clemenia mapie est sorte modum his de ma
Habet alas intimae / sursum tendit / fluida adunat Gregorio
apparuit pong in lingua — Ignis in cheme inflamata ideo ss indiget igne / lingua nra ignis
qia a membro qa est — Difficile regi — Omnis nam bestiarum ideo pateris membris
Vitium bonum vertat ideo mere fiunt ut ss rectoris liret
per longius et igne — 1° ut ignea vas perferret
2° ut lege ignea x amoris permiret de hys duobus Brih / Vetus ss in lingua
3° ut ssmum q ignis est p cos loq ignoscere et 4° ut — no diffideret ne alio q qs si attribuerent
ceb vd cor tradit dei audiret et mutaret qd nos gadat pietas et ss illu
declaro hoc qre in hystoria lampartica

In hoc euang. notabiliter tangit sancta ecclesia quod hodie legit. In parte prima ponit modum pharisei in fide fortis

Iste modus fuit omnium illorum de quibus dictum est supra quod multi crediderunt in ihm videntes signa quae faciebat. Et quia ibidem subdit quod ihs non credebat se metipsum eis sicut fidei inuitando. Ideo iste nichodemus venit ad eum secreto et cum illo alios ut ab ipso plenius instruere

Secunda pars quod pharisei in fide fortis et obiecta et solutio ibi dixit ei ihs

Nicodemus

Dominica trinitatis Joh. 3.

Erat hominis ex pharisaeis nicodemus princeps iudeorum

Pharisei enim confitebantur resurrectionem et spiritualem creaturam de quibus loquebatur xs

Qui eum populum gubernabat per doctores et sacerdotes

Iste venit nocte ad ihm nocte et dixit ei Rabbi scimus quia a deo venisti magister

Nolebat eum audebat venire in palam ne de synagoga expelleretur

Sed eum certitudo veritatis habebat in his quae subiacent

Nemo enim potest facere haec signa quae tu facis nisi fuerit deus cum eo

Respondit ihs et dixit ei Amen amen dico tibi nisi quis natus fuerit denuo non potest videre regnum dei

Dicit ad eum nichodemus

Ita habet in his quae exaudiuit per veracia miracula. quae sunt sufficientes testimonia quia doctrina per illa quae fecit predicit a veritate patris

Magister dixit ille nichodemus et plus significauit

Quia per illos confessionis ostendit se desiderare ab eo plenius instruiri

Hic sarbi xi rusio. quia videbat nichodemum humiliter et ueraciter querere doctrinam qui quantum ad certam fidei et ideo incepit a primo sacramento scilicet baptismo quod est regeneratio spiritualis et per quem ad salutem

Dixit ihs et dixit ei Amen amen dico tibi Nisi quis natus fuerit denuo non potest videre

Visio enim dei per essentiam sibi soli competit per natuam. hominibus autem competit per gratiam spiritualem

non potest nisi per gratiam per quam traducit homines quasi ad natuam diuinam ut hic et per patrem. Maiorem et preciosa promissa donauit ut per hominem efficiamur diuine naturae consortes. Homo autem non potest esse per gratiam carnalem quia solum facit filios hominum. Et ideo ad hominem requirit gratiam spiritualem. per quam homines sunt filii dei. et per consequens heredes uitae celestis. Sed cum homo uideretur quia preceptis veteris testamenti saluati sunt. qui tempore non fuerunt baptizati. Dicendum quia tunc non erat in precepto. quia tempore sunt spiritualem uitam per gratiam in fide xi ventura. et sic habuerunt ueram baptismum. Habuerunt enim rem in figura in aliquo correspondente. per quam tollebatur peccatum originale

Secunda pars quod modum et qualitatem gratiae spiritualis. Et dum in duas. Prima pars nichodemi obiectio. Secunda xi rusio. ibi respondit ihs. Cum dixerat esse necessarium ad salutem regenerari. Ideo ut modum huiusmodi regenerationis melius intelligat argumentum

Dicit ad eum

con pdicta dnt. Qmo ex etate Quia ille q̃ nasci ē puer. A senectute vō nō pt aliq̃s
redire ad puericiā. g̃o regnare ei i possibile Et hoc ē qd dr Dixit ad eū nicho deg ꝛc

Quō pt homo nasci cū sit
senex Nūqd pt in ventre ma
tris suo iterato introire et nas
ci (Respondit ihs Amē amē)
dico tibi nisi q̃s renatus fuerit ex
aq̃ et spū sancto nō pt introire
in regnū dei Qd natū est ex
carne caro est. et qd natū est
ex spū spūs est Non miraris
qr dixi tibi oportet vos nasci de
nuo (Spūs vbi vult spirat)
et vocē eius audis ꝑ nescis vnde
veniat aut quo vadat Sic
cū omni eo qui natus est de spiritu

.v gratiam i vita carnali tm
nō pdicto .v gratiam i vita spiritali
.v venti ꝑ ipm divinū
.v naturaliter i eternam
.v plat
sempiterna potestas

Frat assuetus sensui litterali et ideo
arguit de generatione carnali Ro
arguit ex quantitate nascentis que
ē puna vt possit reiudi i vtero ma
tris. Et ideo vi ipgle vt renascat
qui ia ē perfecte quantitatis Et hoc ē
qd dr Nūqd pt qi dicit nō. qr
quantitas nō permittit Rn ihs

Hic poit xi rusio et diuidit i duas
qr po rusio eis pomi Ro ad ho
mdua exm. Ibi spūs vt vult spi
in pa igit pte dicit qr ia virgiā
de q loqui nō ē carnal ꝑ spū
alis. et ideo nō valet arguta
q procedit de generatione carnali Pt
qd modū hoc generatio spūal sal
nator exponit qstqnt dicens Amē
amē di. qsi dicit ia generatio de q
dixi sic ē intelligenda mqnibus aq̃
lauat exterius. et spūsancto interius.
Et loco thus bni di generatio Quia
p hac homines efficiunt conformes
vbo incarnato. q ē filius dei naturalis.
i gratia i hac generatione ē aliqd simile
correspondens carni sc aq̃. et aliqd
insibile correspondens vō sc gra
tia sc qd na. ē ex. car. sc ꝑ verbū
carnalis generationis Spūs vbi

Hic saluator ad pdicta adduit
simile exm ꝑ vnus q ho exponit
de vento mali cui principium ignorat
et sic finis vbi tendit et ti sonum
eius propi Sili nō ē i generatione spū
ali Quia spūsancto q ē principium hoc
generationis et sic bitudo etna q est
aq̃ ad exterior et for verbor proprium

Hic est

Quia sic dictum ē i tli generatione ē aliqd occultum et aliqd patens ad sensum Pecarta
pdicta q tu fuit plurima vt vnus | dicit chrys qp pdicta lra de spiritu intelligenda ē
q i apostolis et septimus sacris loquit Vox aut apostolorum et septuaginta sensu proprie ꝑ
principium hoc septimus sc spūsanctus et eis finis sc beatitudo celestis nobis occultantur et sola
fide tenentur Et ista expositio videt rationabilior Quia nicodemus erat i septimus sno
instructus. et ideo magis videt qp saluator dedit ei exm de talibus q̃ de vento materiali.
et tunc ē plana lra Spūs vbi vult spirat qr nō i spirat homines externa necessitate
ꝑ ex mera liberalitate Et va. c. an. i septimus apostolorum q legunt i synagogis iudeorum ꝛc

vt dictum est

Iste nicodemus erat assuetus legis mosaice q̃ permittit carnalia. et ideo nõ potuit capere spiritualia. Vel qd̃ quaerit ultrius Quo possit &c.

Resp. ihs

In pori xi vno et di. i. d. qr p̃o est omib qui natus est ex spiritu Re/ (C3)
spondit nicodemi tarditate. Vo omit baptismat grie efficacie causa qbi et nico ascendit
Arguit ad tarditate nicodemi ad intelligendu et credendu p dicta ex tribus p̃o ex qdicoe
audientis. q̃ erat doctor et peritus in lege. et p̃ qsequens debet tlia ignoscere. Et ho e qd̃ dicit tu es ma/ ffondit nichodemus et dixit ei.
gistr. lira Vo arguit tarditate nicodemi ex qdicoe dicentis p dicta. qr ex q dicebat ea
q̃ terrestrium erat dicebat. ideo ato debebat acquiescere. Et maxime qr cui doctrina qfissus fuit a deo data. Et ho e qd̃ dicit Quo possit hi fieri Respon/ (C4)
Vo arguit eu de qdicoe materie de qua erat sermo. q̃ e facit ad intelligendu rispon
emanationis verbi a pre et spiritus sti ab utroq: et maxime dit ihs et dixit ei Tu es ma/
qr i lege i q̃ iste erat exercitatus p ablucoes aliis amonebant in multis dicie aliq
et ideo de facili debet cape' q̃liter per ablucoes aq exterius et virtute divina interius
fit ablucio aie. Et ho e q̃ dr gister in israhel et hec ignoras
Si terrena Regnaco spiritu terrena pt dici magnitu efficiunt in terra. et sub clemento spiritus aq̃ Vel dr terrena qr ad ho mundi exercent spiritu de vento flante i terra p̃ exposita pdictu arig Se/ lestia hi vocat emanacoes p spiritu i divinis q̃ e valde ardua et de difficili intelligi
qr cum p̃ dignitate hi cauti soas in pre spu sancta ere na ignorat dia q̃ ignorat de notitia visionis ideo dicit
Amen amen dico tibi qr qd̃ scimus loquimur et qd̃ vidimus testamur
qr pauci indeoru qualiter credderunt xo iste ere nicodemus erat ad capiendu q̃ dicebat tardus
et testimonium nrm non accipitis
Si terrena dixi vobis et non ac/
ditis quo si dixero vobis celes/
tia credetis Et nemo ascendit
Reprehensa nicodemi tarditate
saluator exercit ad reddendu causa efficacie q̃ est i spiritali gnacoe Et reddit duplicem ibi et sic moyses Cum p̃ secundu q̃ causa principal efficacie baptismat est misteriu incarnationis. p̃ quam filius dei venit si humana natu i mundu descendendo. vsq̃ e ad q̃ licet res ad locu sue originis inverta. ideo vult carnatu ad prem redire pt ascendendo. Et qr p̃ gnacoe spiritale homines efficiuntur membra eius. et ipsi venit et p̃ qstquis en ipso ad celestia trahitur totute vi i carnati ~~Et qr vim no descendit de celo~~ sic soluta e questio nicodemi. q̃ querebat Quo pos hi fieri Et ho e qd̃ dicit Et nico as. &c Qua sic dictu e homines no ascendunt illuc nisi

magnitudo efficiendo membra verbi incarnati. Et qa vnus nō descendit de celo per motum locale celum dimittendo. q carne de nouo sibi vniendo subdit filius hominis. q. c. n. c.

Ex hoc loco valentini acceperit occasionem errandi dicens. q dei filius corpus celeste attulit et per virginem transiit nichil de ea sumendo. Hoc autem patet erroneum et euangelio contrarium. qa homo non xs non est filius virginis. Nec xs non est homo qa corpus celeste non potest esse veri ab alia. cum sit forma corporis physici organici. qd non potest gperare corpori celesti.

Et sicut moyses exaltauit serpentem in deserto ita exaltari oportet filium hominis. Vt omis qui credit in ipo non pereat sed habeat vitam eternam.

Hic ponit 2m effectum baptismatis. q est mitigatio passionis xi ~~et fuit figura passionis xi~~ qd in baptismo operatur. Et hoc magis et fuit figura passionis xi. qa habuit similitudinem veneni magnitudo dicta serpentis. Fuit tn sine veneno qa eneus. Sic xs habuit similitudinem poenae ex carne passibili. fuit tn ordo sine peccato. Et ideo si aspectus illius serpentis eneus saluauit a corporali morte. multo forius fides xi crucifixi saluat a morte spirituali. et restituit hominem vite eternae. Ideo sic. Vt. o. q. c. c.

Notandum est qa xi crucifixio dicitur exaltatio. qa eius corpus fuit exaltatum in cruce sicut vexillum in aere. ad debellandum aereas potestates. Bn in ad hebr 12 Curramus ad apportunum nobis certamen. aspicientes in auctorem fidei.

Et qa ex passione meruit exaltationem. Bn qa dicit philipp 2 Humiliauit semetipsum factus obediens usque ad mortem mortem autem crucis. Propter qd deus exaltauit illum.

Lira dicit
- 1° dog xs signatus spiritualis necessitate
- 2° his signatus spiritualis modum digit adeum
  - modus obiat — 1° potest — 2° potest — 3° potest
  - xs respondet
- 3° efficiens ipsius causa — ibi — tendit in hoc modum

Ex ipo et per ipm et in ipo sunt oia Ro xi

Sicut ampl pt ex dictis doctorum i 3 sniarum d 25 Aliq sunt articuli fidei qui tm clare et palam in ecclia per ambitum manifestant populo cristiano per doctrinam per celebritates festorum per ecclesiastica usum et ritum quibus nullus sufficienter quos vobis et non tenens doctore pt eos ignorare nisi ordo negligat sua salute et qtenet divinum cultum non visitando statutis temporibus ecclias et divinum cultum ~~non visitando statutis temporibus ecclias~~ et divinum cultum et sermonem aut non attendat ad ea q in ecclia docent in ambitu festivitatibus et agunt Et hmoi articulos te qlibet cristiano ~~vobis quos~~ sufficienter vobis quos noscere et credere qr si ignorare ho esset ex sua negligentia aut qtentu et per qstiones ex sua culpa q hmoi ignorantia non excusat Inter hos autem articulos unus est iste articulus de unitate divine essentie et trinitate personarum quite fideles noscere pnt ex his rebus q in ecclia docent et agunt et esset per celebritates festorum et per ecclesiastica usum et ritum Ad ex ho patris ecclia per tonitrum dominum adventum qmemorat quo deus pr misit in mundum ex maria virgine pro hominum salute Et ho per predicatorum per divinum officium et tonitrum ecclesiae ritum tam clare et manifeste ont qd quilibet vtes voce pt id ex hmoi sufficienter discere et agnoscere esset in divinis personis prius Et in festo nativitatis qmemorat quo filius dei ho factus et natus est ex virgine maria Et ho iterum tam clare ont in predicationibus in factis et ritibus ecclesiasticis qd quilibet voce vtens et ad ho sufficienter intendens pt id ex his scire et personam filii agnoscere Idem pnt fideles noscere ex his que agunt in ecclia in festo resurrectionis et ascensionis in festo vero pentheces ecclia qmemorat quo missus fuit spiritus qui cmes in apostolos iporum corda inflamavit caritatis ardor

Sci dni Nicolai de Tudisco ordinis predicatorum de sancta trinitate

et est hoc tuit sic hac ont ecclia p predicatorz. per celebritate.
per diuum offim et cultu. qz quilibet adultus vtes voce
pt hoc ex talibus ~~nosse~~ disce et sic nosce psona spiussn
per festa Hodie sancta ecclia totius trinitatis celebre
agit memoria. et hoc ideo vt fidel ppls q per distinc/
ta festa nouit psonarum distinctorz. Per id hodiernum
totius trinitatis festum agnoscat diuine essentie vnitate: et
sic veracit sciat et firmissima fide teneat. qz est
vna et simplicissima et summa deitas. q e pr et filius
et spiussc. et qz hy no sunt tres di p vnus ds. sic vna
simplicissima deitas ¶ Hodie go dicendus et predicandus
est de immensa psonarum diuine ne / et extollenda esset
supeminencia sancte trinitatis et in diuidue vnitatis /
et declarando est modus illius singulaissime existencie
diuine ne in trinitate psonarum et in vnitate et simpli/
citate essencie Ex obstat ut dit bti Aug in de trin te qz
nullibi periculosius errat qm in materia summe et sanc/
tissime trinitatis ppt qd scribi Gravitatem maiestatis
opprimet a gloria Obstat etis imesitas rei ppt qd
et verba deficiunt quibus de io ineffabili sic trinitatis mysterio
humana lingua digne valeat loqi ~ iterum dicente Aug o
A de f Supeminencia deitatis excedit vsitati eloquii
facultate Na et ds verius cogitari qm di. et veius e qm cogi/
tari possit Et sup pb 82 dit ds e ineffabilis et ideo fa/
tilius qd non sit qm qd est di Subdit Si terrena cogitas
a mae non e hoc ds Si ta qi tribus sunt cogitas horres
acalia et cetera hmoi. aut etis qm qm in celo lucet sol
luna stelle non est hoc ds Si angelos cogitas virtu/
tes potestates cherubin et seraphin non sunt hi deus
ipse enim ctinus est hi oia sunt res temporales. ipse cre/
ator ille sunt creature ab ipso de nichilo facte Quicis

hoc e qd apls designare
voluit cu dixit ex
ipo et p ipm te

g° quid est d'ns Rn^t Aug. Nec oculo vidit nec auris audi
uit nec in cor hoīis ascendit: quō g° ascendet in hoīis
lingua qd' in cor hoīis nō ascendit.? Grego 2° moralī
dicit Oē qd' de deo dicī pt corpō ita indignū est quo po
tuit dicī Nā cum laudi nō sufficit obstupescēs q scīa quō
sufficit loquēs lingua.? Ho g° nōt obstat Et ī nede
tanta re hodie oīo tractamus. loquam de paucis et fā
liaribus. et quasi vulgāibus. ac exemplariter et dicenda
ad nrām salutē seu utilitatē et moralē instructōz. ut
poterimus applicemus Vt ad dicenda salubria pfe
rant. et utilia audiant. indigemus grā spūsā. qā
nōt impetranda. veniramus ad mariā virginē et ea
deuote salutemus angelica salutacōe dicentes Ave maria

ho exterior interior

Duplex in nōt ē ho sc exterior. qui est sensuali
tas nra cū oībus viribus et potentiis. et corpus cū oībus
organis et partibus suis Ex hac exteriorē hoīes cō
municamus cū bestiis. quē hnt sensū et corpus sicut nos
Imo aliq bestie in horū pluribus nos excellūt Bonī
tas ad hoīis nō pertinet in his q sūt hmōi exteriori ho
bona. p in bestiis ita est q dicunt bone a voce vurū
suaru. a velocitate cursus. a vivacitate sensus. a sanita
te et pulchritudine corporis. et a sūtibus corporis dis
positionibus. q mt'ca q ipsis queruntur sūt optima // Alia
est ho nr interior. et est ipsa ratio. qua mt' oēs corpo
ralia creaturas ds sbli hoī dedit. et i^c interior nr ho

ho interior excellit exteriorē ho

est in nōt pe melior et dignior valde Primo ex hor
qr p m ea ho deo et sanctis angel assimilat. p p m ex
teriorē hoīem assimilat ho brutis deo dit beatus
Aug. super Ioh. Vita hoīis media est inter vita pecorū et an
gelorū. si vivit ho p m carnē pecoribus aparet. Si vivit
p m spm x interiorē hoīem angelis paret // 2° ex ho
interior nr ho melior est exteriore. qr p m exteriorem

hominem .v. sensu nrm mtlil ggnoscimus a amamus msi sen
sibilia . sic et bestie faciunt Sicdm vos vo nosimus vl nos
ce possumus spiritualia et celestia Imo et deum possumus
per vos noste . et amare . et laudare . et ptiapes fiei sue
beatitudis eterne ¶ 3° ex ho pcellit ho interior exteri 3
ore . qr in bonis corporis no gsistit felicitas nra . Ner
dum bni homis quo ad bona corporis . ß a bonis ate
scu homis interioris dum bni . et in illoy habitue gsistit
felicitas humana Sic ergo ay docet q ß° et x ehcor
determinat optimum homis bonum et fine ultimum desideriorum suorum
gsiste in gtemplatione pfecta diuinarum veru Confor
mit ad id qd dns dixit Joh 17 Hec est vita etna ut cog
noscant te verum deum et quem misisti ihm xm ¶ Ex qbus
docem qr no est nobis cura habenda quo corpus vegetemus
et carne mpinguemus . ß suopte nobis curandus est ut cor
pus nrm talit disponamus qualit optime est aptum spiri
subuenire Ad ho enim datum est hoc suum corpus ut spiri sub
seruiat . pro acquirendis virtutibus . et pro exercendis bo
nis operibus . et sic de ceteris q sunt vera homis bona . et ßm
que assimilat ho deo et angelis suis ¶ Ille g° e finis
corporis Imo et totius exterioris homis nrd ut seruiat
spiri ad opa bona q spiri in hac vita no pt sine
corporis ministerio opari Et qr ordinata ad finem aliqu
tiu solum sunt bona tiu sunt fini proportionata . et tanto
meliora sunt quanto sunt fini magis ggrua Quae
ipm corpus nrm tiu est bonum et bni st hnis qn est sic
dispositum in voluptate et i valitudine . qr est bene habile et
dispositum ad pmpte subseruiendum spiri . ad opa spiritualia
et diuina . et ad ho qr ho pt ggrue exercere etiam ia opa
que sibi sdm suum statum tenetur facienda . ita ut corpus
no ex superflua et nimia vuluatate lasciuiat . ner ex de
bilitate nimia sub one deficiat ¶ Finis vo interioris finis homis interioris
homis st nrd spiri rational est ut assimilet deo suo . cui

q̃lis cura est corpori adhibenda

finis corporis

defacto qz sui nã in aliquibus assimilat. et adhuc in
pluribus alius assimilari pt. ad qd' nos summe conandum
Quia quanto plus et in pluribus alius homo assimilat deo
suo. tanto melior est. dignior et acceptior creatori. Prima
itaq; similitudo rõnis spiritus ad deum secundum beatum augustinum
de ymagine est. qz sicut deus est ubique in toto universo et in qua
libet parte illius. omnia vivificans. movens. et gubernans. secundum
actum. In eo sumus viuimus et mouemur. Sic anima rõnis
est in toto suo corpore. et in qualibet eius parte vivificans
gubernans et movens. Secunda assimilatio rõnis spiritus ad deum secundum
augustinum ubi prius est secundum tres potencias anime nobiles. que sunt
memoria. intellectus. et voluntas. In illis enim anima gerit
ymaginem et similitudinem magnam sanctissime trinitatis in creatur.
qz sicut in diuina natura est vnitas essencie et trinitas personarum.
Ita est in vna et simplici ac indiuisibili essencia anime rõnis
sunt tres potencie. scilicet memoria. intellectus et voluntas. cum habi
tudine actuum suorum ad inuicem in procedendo. sicut est in originalibus
personarum in diuinis. Sic enim a memoria siue speculo procedit
verbum mentale. et ab ipso et memoria procedunt in nobis amor
Ita in diuina natura filius per modum verbi procedit a patrina me
moria. et ab utroque spiritus sanctus procedit spiritus sanctus. qui
est amor et est nexus utriusque scilicet patris et filii amo
rosus. Et licet anima rõnis non sit adequata et omnimode similis
in dicte trinitati. sicut nec aliqua creatura ei pt omnimode et p
omnia assimilari. in nulla tamen alia creatura reperitur propinquior
et similior dei ymago quam in anima rõnis. Hinc est magna digni
tas hominis qui secundum partem sui nobiliorem factus est tam excellens
ad ymaginem creatoris. et non solum ad ymaginem patris.
aut solum filii. aut solum spiritus sancti. sed ad ymaginem totius
sancte et indiuidue trinitatis. Et qz valde caueamus ne
ymagines lapideas aut lignias sanctorum vilitate vestiamus. sed corna

Similat homo interior deo in sex modis

mq auro et rebus preciosis: quanto magis cauere debemus ne
uiua ymagine omipotentis dei sce et indiuidue trinitatis de
fedamus per pcm et uiam. deo in ia sua ymagine valde
displicabilia. ꝑ magis ornare debemus decore bonorum opum
et uirtutum ¶ Ho. i. benedicta trinitate tres diuine psone
mt sunt perfecte et plenissime sunt quoades i operibus suis.
ita q̃ nichil uelit una qd̃ no uelit alia. nec una intelligit
aliqd qd̃ no intelligat alia. nec una ex operat qd̃ no ope
ratur alia ¶ Et ecce in ho. ei nos ꝓpossumus assimilari debemus.
ꝑ in creatura nra ymagine. Vt sic ecce voluntas nra nichil
uelit. nec operando adeo impetu n̄ q̃ intellectus agnoscit
et iudicat uolendum esse. et operandum adeo ꝑ in rectu dic
tamen uis Nec intellectus iudicat aliqd uolendum et operandum
nisi qd̃ memoria ex diuinis legibus et erudicionibus ei offerat
et sibi offerendum reseruauit ¶ Talis deo ꝓfecto siles sunt
boni et quanto meliores tanto similiores ¶ Sed mali no
sic sunt deo siles. q̃ uoluntas i eis multa uult et operatur
q̃ no recta ro ꝑ peuersa aut sensus dictat a iudicat faci
endum ¶ Et intellectus multa agnoscit et iudicat q̃ sibi no offert
memoria q̃ formate diuinis legibus et regula veritatis ¶ Ho. de
in to. mundo ꝓfectu hz dominium. ita ut de omnibus disponat
ad placitum suum. et nichil pt resistere sue efficacissime vo
luntati Oia enim quecumq̃ voluit dns fecit ¶ Sic ho. tenet
ad ho. conati ut sup corpus suum et sup omnes inferiores
aie uires. et in toto aie sue regno. sup omnes motus opera
ciones et passiones ipa racio suum ꝑ primatum obti
neat. ita ut nichil in to. regno aie fiat con̄ recte rois
mandatum. et imperium voluntatis ¶ Et si unq̃ aduersus ros
aliqs iordinatus exurgat motus. statim ipa ro occurrat
et ipm repimat. ei resistat aut totaliter excludat. et nequaquam
cu i suo regno morari a iuale ꝑmittat Alias ei
ad culpam et no sensuum a corpori imputat Ad ho. enim ro
hoi data est. et ad ho. i aie regno supreme posita. ut

oes inferiores aie vires et potencias q̃ vulgo addam
subiectu sibi a malis coercat. et in suos debitos fi
nes regat et dirigat. qd' et fac̃ pt: quae cu ho fac̃
negligit ei ad pnm merito iputa. Vt aut ho deo
ho assimlet. et rac̃ ceteris que in hoie sut potent do
minet necessariu est vt ho corpo suu affligat et ma
ceret. per aliquos racionabiles castigacones vt p ie
unia. vigilias. labores. et asperitates vestiu. simpli
citate et paucitate victu. et sic de aliis hmoi. Pque
caro domat ne con spiritu suiat. Sic equus frenat.
et frenetico ligat. ipa etenim carne sic vobis domi
ta et frenata maxime stimulo pungendi nos dyalo
est ablato. Hac vo disciplina carnis deficente. ipa sio
solu insurgit con spm. et ipm ad se trahit. Nec pnt
dyalo aut mundo efficacio delinac̃ racionale appetitu
q̃ mediante effrenitate et lasciuia sensualitatis.

5 Quinto bm Augs in pdicto sermone de ymagine
deo est caritatiuo. iusto. bono. pacens. mitis. misericors.
liberalis. fortis. et ita de aliis dignitatibo et virtutibo
deoribo. Vnde dit pb dns decore induto est. et bm augs
omni splendore virtutu. et toto virtuose bonitatis deco
re ornato est. Debet go ho ad ho conai vt creatori
suo in hys pro suo exiguitatis modulo similet. Nam
ds creauit hoiem ad ho vt eisde virtutibo et similibo
pfectionibo pluribus insigniret et ornaret. et q̃si
dignitatis vestimentis eisde ho vestiret. quibo suus cre
ator induto est. Vt sic ana hois vestiret habitu ca
titatis. sapie. iustie. fortitudis. liberalitatis. tpeancie.
pacienie. prudencie. ꝛc. Et subiungit augs. quas vir
tutes q̃ritu quisq̃ plus in se hz tanto ꝓior est deo.
et maiore sui creatoris gerit similitudine: qr ad ipm ac

cedi non locorj iternall ꝑ virtutu similitudie Et hugo
in dydascalicon dicit ~ In homo mundo homo deo similis est eo
qꝯ sapiens est. qꝯ iusti est. ceterisq; virtutibꝫ adornatꝫ
Quanto ad plus sapiens. et iusti fuerit. tanto plus deo
qꝯformatur. et quanto plus qꝯformatur tanto plus sa/
piens et iusti fuerit Vnde qꝯ sapiencia iustitia et oib
virtutib; in deo immensa est. in nobis ad ꝑtem quid et tenue.
in deo ipa virtus est sua natura et ꝓpria essentia. in nobis
ad accidens addita et superadditta forma Et in nobis in apri
ꝯ lucem ex tempore quod in eis ꝓfuit voce. et quod in nobis
transit apud illum immutabile qꝯsistit Sexto debet
ꝓximum qꝯnoscat et amat. in mesure ꝑfecte. et sine in/
missione set to salus homis et meritum eis hi et tande
to felicitas sua ꝑpetue qꝯsistat in homo vt sit in hymis deo
assimilet. ꝑ tres nobiles potencias anie. ꝑ quas
est ymago creatoris sui. vt sunt memoria. intellectus
et voluntas Debet cum homo in hac vita ꝑ exigencia
sui status diligentissime conari et laborare Primo ut
per intellectum dei sui qꝯnoscat. et ipsius excellentissi/
ma dignitate. et in mensa ꝑfectus. et ea q ꝑ volu/
tate eius sunt agenda. vitanda. credenda. sperandа.
et timenda. atq; magnalia mira et stupenda. q ipse
deus ab initio mundi fecit. et usq; ad qꝯsummacoꝫ mundi fac/
turus est. ac denceps operabitur in tempo Ad hoc ad cog/
noscenda et intelligenda valde utilis est nobis diligen
audicio verbi dei. et attenta lectio. ac frequens meditacio
verborꝫ sacre scripture Vnde ꝓphete Declaracio sermonu
tuorꝫ illuminat et intellectum dat parvulis Et iterum lucerna
pedibus meis verbum tuum Sic debet homo conari vt voluntate
dei super oia diligat. non per modum sibi utilis sed diligendi.
ꝑ sub voce summi in mesure ꝑfecti. ꝓpter se tum amabit et desi/

G

2

derabit. et mediante ipso dei amore debet homo moueri ad
faciendo oia opa sua. amores ul odia respectu quarumcumq;
creaturarum. Nullo enim alio actu voluntatis iste est ve virtuosius et eterne vite meritorius. nisi aliquo modo dependeat a predicto dei amore. vel habitu eiusdem vt dictum fuit
in quodam alio sermone. Quicumq; autem virtuosi actu mediante illo dei amore libere eliciat a voluntate informata caritate. id eo est acceptus. et eterne vite meritorius. etiam si ex voluntate impedimento nullus sequeretur exterior actus. Ita est possibile quod in interioribus actibus perfectior voluntatis et nem meritum possit. eo quod ia in omni potestate equaliter existit. Oes enim equaliter amare possumus. oes equaliter bonum velle et malum odire. diuites et pauperes. fortes et debiles. etiam si pecuniam non equaliter dare possumus. et opus ad extremsecum operari. Secundo ergo homo adhuc conari vt homo memoriam ipsius dni dei sui iugiter recordet. et ipsum frequenter cogitet. cum mirabilibus beneficiis eius quae nobis exhibuit. creando. redimendo. et continue exhibet gubernando. et exhibiturus est perpetue glorificando. De hac assimilatione hominis ad deum loquens augustinus in primo de ymagine dicit. Ipse tribus atque excellentibus dignitatibus et potestatibus nubem in deum quaerit. videlicet quantum in nobis intelligit tantum diligat. nec duo ia sufficiunt nisi memoria addat vt deus sit in mente intelligentia et diligentia maneat et prius habeat. Et hugo i de domo ds edificanda dicit. Sicut non est memendum in quo non vtimur dei pietate et misericordia: sic dignissimum est vt non transeat monitum. quin eum quantum nec fragilitas permittit in nra memoria cum suis beneficiis habeamus. Vt est occasione illorum eum a quo tanta bona suscepimus toto corde et totis viribus diligamus.

Ad hoc autem quod homo sic deo inhereat et ei in omnibus prim has tres potencias assimilet. Valde necessaria est sibi prima custodia exteriorum sensuum. cum sensibilia obiecta per hostia

corporis. hoc est per carnales sensus interioa ai penetrat.
tur ipsum a creatore auersum et ad exterioza eductum per uaia
desideria spargunt. et varius desideriis in diuersa rapiunt
et diffundunt ¶ 2° necessaria est sibi fuga seculi cum geni
pissimis suis. non tm corpore et loco sed amplius fugere oportet
corde et affectu Dicit g° augustinus 13 confess Corpus pondere
suo nititur ad locum suum Subdit pondus meum amor meus. eo fe
ror quocumque feror Vult quod sicut corpora monentur ad illa
loca ad quae trahuntur ea sicut qualitates motiue. gramitas et
leuitas: ita animus hominis per amorem suum fertur in ipsum ama
tum ei quemcumque adhaerendo De ipso sedulo cogitando. et sic
amor seculi et terrenorum mentem hominis a deo vertit. et
nihil ill debile quid de supernis cogitare permittit Sed tota
mentis attentionem ad illa terrena que diligit deflectit.

¶ 3° nam est mundificatio cordis ab omnibus illicitis af
fectionibus. et unum salutis ab immundicia malarum vanarum et
fatuarum cogitationum. ut sint quibus aduersus proximum cogitat
amara. aut quibus mente pertractant immunda. a quibus gri
pium inutilia. ea sint quae nec ad salutem aut utilitatem sua aut
proximorum suorum pertinet Aut quae non corde quantumcumque deliberata
fuerint tm nequeunt per nos effectum manifestari Nam sine tali mu
dificatione non potest mens de oculis et diuinis illustrari. quia mundis
cordibus hoc promittit Math 5 addit Beati mundo corde quoniam
ipsi deum videbunt Et alibi dicit Spiritus discipline fugiet
fictum. et auferet se sine cogitationibus quae sunt sine intellectu.

¶ Purificemus igitur corda nra ab hominum immundis illicitis
inutilibus et vanis meditationibus. et portemus deum in mente
nra per iugem meditationem omnipotentissime maiestatis
sue. ut sit humilium sibi et ei in omnibus obediamus per
iugem memoriam infinite sue ~~obedientie~~ sapiencie. qua luce omnia illuminat.
ut ex hoc pudore recepto taceamus mala agere in claro
diuino aspectu. et in sue pulcra maiestatis Per iugem

gtemplacoz imense bonitatis sue Vt ex hoc moueam ad ipm
sedule sup oia diligendu Per uige meditacoz vigorose iusti
cie sue. vt ex hoc detestem preterita pcta. et cauteamq fu
tura Per uige ~~meditacoz~~ gsideracoz infinite largitatis
sue et misericordie. ad erectioz spei nre de gria et beati
tudine obtinendis Per uige meditacoz inefabilis bnficie
rie sue erga nos Vt ex hoc moueam ad ei sp reddendu
pro hijs gratij possibiles actoes Ad plenu etiam nemo
sibi retribuere pt Imo quito plus ho deo retribuit tan
to ei gtinue amplioz obligat. qz no retribuimus ei nisi
bona opera ad eius honore faciendo: ꝑ et illa sint dei do
na. et crescentibus donis crescent et roes donoz ꝑm gregoz
Hys itaq et alijs gsimilibus modis poztemus deu sic in
memoria nra. et intelligencia nra. in nra affectione et
infirma nram voluntate. ꝑ et tota vita nram sic gfor
memus robliquabili sanctissime et rectissime voluntati.
vt mereamur illuc puenire vbi ia no per speculu et enig
mate ꝑ reuelata facie gtemplabimur gloria dni. et claro
intuitu videbimus ineffabile diuinaru psonaru pluri
litate. et dulce essencie simplicissima vnitate. quo
nos toto corde tendere et feliciter puenire faciat. ipa sta
trinitas et indiuisa vnitas. cui est honor et gloria po
testas virtus et imperiu per infinita secula seculoz amen.

Dnica prima post trinitatis Luce 16

Nro parabola ꝑ
re gesta si poli
nota ꝑm gregoz
Nd redi ho enu
misse cum tpa
machabeoz

Ll. i. t. d. i. d. s. ~~[illegible]~~ Homo quida
crat diues. et induebat purpura et bis
so. et epulabat cotidie splendide Et erat
quida mendicus nomine lazarus. qui iacebat
ad ianua eius vlceribus plenus. cupiens
saturari de mitis que cadebant de me

satiatis · et nemo illi dabat: ꝑ canes veni
ebant et lingebant vlcera eius factum est at
vt moreretur mendicus · et portaretur ab ange
lis in sinum abrahe Mortuus est autem et diues
et sepultus est in inferno Eleuans autem oculos su
os cum esset in tormentis vidit abraham a longe ·
et lazarum in sinu eius · et ipse clamans dixit Pater
abrahe miserere mei · et mitte lazarum vt intingat
extremum digiti sui in aquam vt refrigeret linguam
meam · quia crucior in hac flamma Et dixit illi
abraham Fili recordare quia recepisti bona in vita
tua · et lazarus similiter mala · Nunc autem hic consolatur tu
autem cruciaris Et in his omnibus inter nos et vos ca
hos magnum firmatum est · vt hi qui volunt hinc
transire ad vos non possint · neque hinc inde trans
meare Et ait · rogo ergo te pater vt mittas eum in do
mum patris mei · habeo enim quinque fratres · vt testetur
illis ne et ipsi veniant in locum hunc tormentorum Et
ait illi abraham · habent moysen et prophetas au
diant illos At ille dixit · Non pater abraham · ꝑ
si quis ex mortuis ierit ad eos penitentiam agent
Ait autem illi Si moysen et prophetas non audiunt
neque si quis ex mortuis resurgens credent

Homo quidam erat diues ꝛc Luce 16 Cum
hanc primam euangelii partem considerandum est quod
diues ille non memoratur res suas iniuste acquisisse
aut possedisse Ex quo considerandum primo gregorius om

quanta pena multandus sit qui aliena rapit.
cū inferni dānacione punitur hic dives q̄ ꝓpa
non largit. Inter qd nemo se securū estimet
dicendo apud se. Aliena nō rapio ꝗ q̄ ꝗ licenter
utor. q̄ dives ille nō ideo punitus e. q̄ aliena
abstulit: ꝗ q̄ acceptis rebus male usus est: triplicit
ut hic tangit. Primo ad vestium exteriorē ostentacionē
et interiorē mollicie. Ostentacio fit
per purpuram et molliies per bissum. Qui secundum
bedam est genus lini candidissimi. Vel ad gu/
lositatē et sumptuosa ciborū ꝓparacio. Nam non
rao q̄ racionabilibus causis. Vt ꝓpter honestatē
hospitū vl amicorū. ꝗ cotidie opulabat splendi
de. Vel abusus est diuitiis nii male eos vtendo
q̄ sic nō subuenit lazaro ut subdi sic nec alijs
indigentibus. Exquo oio excusabit est nū ipsius
indigentis ipm latē nō potuit. q̄ iacebat ante ia/
nuā eius. Vt exiens et intrans eū videt. et ad cō
passionē eū mouet. nō solū paupertas ꝗ et ipsius
māgis infirmitas. Dicit aliquis ex diuitiis
sequit q̄ pciositas et ornatus vestium sit ptm.
Ad quod sic. Si cultus subtilium pciosarūq; ves
tium ptm non esset neq; sermo dei tam vigilat
exprimet q̄ dives qui tegebat apud inferos
bisso et purpura induebat. Nec enim vestimenta
purpura x statum ꝓpium excedentia ꝗm sum thesau
nisi ad iane gloriā ducit. Vt honoracior esse
videat. Nec est vult ibi pciosis vestibus uti ubi

ab alys nō possū videri Dist. ꝑm T. 2ae q. 189
de modestia circa exteriorē ornatū ꝛc. Sequi
m lrā Et. e. q. mē. no. la. In 1o pauperē tria
sunt nōnda Primū ejus infirmitas. qr nō sedit
ner stetit ꝑ iacebat ad ianuā divitis vlceribus
plena Vm est cruciatū fame et mag egestas
qr cupiebat saturari de miis q cadebant de me
sa divitis et neō illi dabat Vm est patientia
in sufferendo per quā ia adversa sibi fuit vti
lia. et vite eterne meritoria Dicēte Cris. Ideo
angeli ministrantes tulerunt pauperē et locauerūt
eū in sinū abrahe Quia lig desperata iacet nō
desperavit ner blasphemavit dicens. Sic diues
in nequicia vivēs gaudz et tribulacōz nō patit.
ego vō nr obtinē valeo necessaria esta. ꝑ pa
ent sustinuit. Beda Audiūz quid vtrq pas
si sunt in terra. audiamz quid vtrq patiat
apud inferos. Ipsale pterit. et qd eternū est
sequi Vtrq mortuus est. ꝑ illū angeli susci
pit. istū vō pene di cum i cuo sta. ē. ut. mo.
me. et. poz. ab. an. i. si. ab. Sed de divite di
Mor. ē. at. et. di. et. sepl. i. sf. Ecce vtrq mortuus
est. ꝑ illū angeli susciperūt. et illū magnitudo
infernalū penarū Et nōnd qr euangeli
nō vituperat ocz divitē. ꝑ illū qui divitias ab
uti mō pdicto. Ner laudat ocz pauperē. ꝑ iusti
tū et patientē. quat erat lazarz Vnde Ambo
Nō oīs paupitas sancta. ner oēs divitie ri

mose: ꝑ ut luxuria infamat diuicias. sic paup
tate gmendat sanctitas Ge. c. i. ip. Aug in
deg cordia cuag Sepultura i inferno est ꝓfu
ditas penarū. q superbos et inmisericordes post
hanc vitā vorat Nūc g° infirmitatis et egestatis
magnitudo nos pmit. hūc lazarū cogitēg
et patienter sustineamus. pmo et letanter arripiag
mala in vita illa Vt sic lazarus ita et nos
gsolai mercaim in vita eterna Sequū i lra Ele.
at. di. o. cū. es. i. tor. vi. ab. al. et la. i. si. e.
et ip. cta. di. pa. ab. mi. mei: et mit. la. vt.
i. ex. di. sui. i. a. vt. v. lig. m. qr. ardu. i. hi.
sta. Notant di eleuasse oculos. qr erat i ꝓfu
do inferni. vbi in tormentis existēs leuauit eos
ad pauperē. ad quē eos leuare noluit cū esset
in deliciis ¶ Hic pmo gsiderandā est seueritas
diuinē iustitie in vtribuendo ꝑm gregō. qr diues
ille qui vulnerato pauperi mense sue mmma dare
noluit. i inferno positus vsq ad mmma petenda
puenit Nā guttā aq a lazaro petiit. qui eidē in
hac vita micas panis negauit V° sciendū
qp in iferno existentes aut in celo sunt solum
spus non habentes digitos ligguas aut alia mem
bra corporea. et qp hi di de digito lazari et ligua
diuitis est methaphoice dictū Nā per digitū la
zari debemus intelligere opa sua bona. quibus me
ruit vitā eternā. et per extremū digiti intelligēdū
mmma eius opa bona Et per guttā aq ipsius ligua

refrigerante. intelligit misericordiam alleuiam miseriam.
Et per liguam diuitis intelligunt penam q̃ p̃ liguam
omisit Et sic dives in tormentis petiuit vt ex
operibus bonis lazari. et si minima sibi per misericordiam darent. vt ꝓpter ea sibi mitigaret sua
pena quam patiebat pro pcis. q̃ hi omisit et specialit per liguam Et dicit aliqs quare dives
in igne positus magis petiit liguam refrigerii
cui ipm̃ no loquacitati vacante dixerit dns. ꝑ cui
clamore et tenacia et per edacitate peccasse.
Ibi respondet q̃ ideo amplius arcuabat i ligua. qr ipa amplius peccauit ꝑ loquacitate et
edacitate Vn̄ petrus rauen̄ Ligua magis vir
que pauperi insultat et micas negauit Her gustat
torrecta q̃ pciosos cibos et odorata pocula de
gustauit. ꝑm id sapie ii Per q̃ peccauit q̃s per
hi et torquet Et grego i o In quibus habun
dat loquacitas plet. quare is qui hic male qui
nat dicit. aput inferni grauius in lingua torqueri
phibet Prima nacq̃ male quinantibus culpa fa
mulat loquacitas. loquacitateq̃ ludendi lenitas
sequit Scribi enim. sedit ppls manducare et bibere
et surrexerunt ludere Et prius ad ludebrii corpo mo
ueat ad locos et verba iamia mouet lingua Ut
ho ꝑm beati thoz xx q 169 Multiloquium et
scurilitas ponunt filie gule Consequent ostendit quo abrahe clamore diuitis no exaudiuit qr
scribi pu xi Qui obturat aures suas ad clamorem pauperis clamabit ipe et no audiet Vn̄ se

Et dix il ab. si re. qr. re. bo. i. vi. tu.
et la. silu. ma. nunc. at. hi. co. tu. vo. ar.
Cris. Recepisti bona cc. qi. di. si qd boni
fecisti in vita tua vnde primu tu deberet.
totu recepisti in hoc mundo. epulans ditatq.
oblectatq suaessibus prosperis. Hic at si qd
mali commisit ignis aduersitatu purgauit cu
paupte fame et extremis oppressq miseris
fuit. et vtergq vrm hic mudq accessit. hic
quide a pmis. ppter hiymoi solacoz sortit
eterna pro modica tribulacoe ppter meritu
pace Tu vo a iustitia ppter hiymoi immu
tabile ferbs pena. pro modica delectacoe mo
metaneu em e qd delectat. pm gregor et etnu
qd cruciat Et no hi frequent gregor i om
Et. i. hyb. o. i. nos. et vos. ca mag. firme.
Et sic pm Theophilu cahos magnu signifi
distancia iustoz a peccatoribus Na sic effectq coz
varij erant ita mansiones no modicu differe
Vel pm glosa cahos magnu est mag distan
meritoz q firmata e rigore iustiae Vt qui
vo hinc ad Cris qi di Vide possumq tran
sire no possumq. et nos videmq quid fugierig
et vos videtis quid pdiderit. et nos gaudia
cumulat vra tormenta Vn e d vltia hi
q 2 ar 2 sub. arto 3 diat Q danati an die

uidiij videbiũt beatos in gloria. nõ hi mõ q̃ videat
quat sit eorũ gloria. ꝗ solũ agnoscũt eos esse i glo
ria quada ĩestimabili et ex hoc turbabunt. tũ
ꝓpter invidia dolentes de felicitate beatorũ. In
danatis naq̃ maxime viget invidia ꝓpter defectũ
caritatis et ꝓpter amorẽ sui. tũ etiã ꝓpter horũ
q̃ ipi tale gloriã amiserũt. Vnde sapie 5 de ipis
dicit. Videntes turbabunt timore horribili et hoc
vult Grig in autoritate sua. et qd̃ se i autoĩte
et vra tormẽta cumulat gaudia nra. De hoc vide
grego i o circa textũ sequentẽ Ge. Rog. et pa.
vt. mit. e. i. do. pa. me. ha. e. qui. fra. vt.
tes. il. ne. et. ip. ve. i. hiur. lo. tor. Grego hi
considerandũ est q̃nta ardenti diuiti ad supplicium
cumulant. na ad pena sua ei agnicio seruat
et memoria. cognoscit enim lazarũ quẽ despexit.
fratrũ q̃ suorũ meminit q̃s ĩliquit. et Nõ q̃ exo vicisio
di. Ego sui, dns fortis zelates visitans iniqui
tẽ patrũ i filios i 3m et 4m gniãtorũ. Ad hoc Gre. ezechi gregi
et augi sr. ps. dns laude mea 2c. de filiis peccata
patrũ imitantibus accipiẽs p̃ censent. et ideo pe
na illorũ ꝓpinquorũ quorũ imitacõe alii peccant
et danantur multo auget imitatorũbus eorũ dana
tis. Sic augi dicit q̃ pena arrij adhuc crescit
dũ alius danat qui per sua prauã doctrina
corruptus est. Vnde et forte diues ille sciẽs fres
suos imitacõe sui corruptos timuit plus pu
niri si et ipi sic p̃seuerarẽt. et exemplo ipsi

bona sua in gmestiomb9 et veste splendida expo
neret. nulla de eis opera misericordie faciendo.
Petenti aut diuiti abrahā ptmg vnt dices lynt
mo. et p. au. il. Cris Vocat hic moysen et ꝓphetas
septa mosaica et ꝓphetica Grego Sed dives qui
verba dei despexerat lyt audire nō posse suos se
quaces existimat Vn vnt dives No. pz. ꝗ si qs.
ex. mor. iverit. ad Cui mox veraci sna vnt Si mo
et. p. n. au. ne. si. qs. ex. mor. v. rre. ei. Crisost
Q at vm sit. q qui nō auscultat septiēs n
mortuis v diuinis auscultat. ostenderūt iudei. q
nūr qdē voluerūt occidē lazarū. nūc vō iuadebat
aplos. cū tū a mortuis nonulli v surrexissent
hora crucifixionis Sz et id g sidera q quilibet
mortuus seruus est q cūq vō dicūt septiē diat
dns Vn si et v surgat mortuus. et si celitus des
cendat angelus ōibus sint magis digne fide septiē.
Nā angelos dns atq vniuos et mortuos cas
mstituit Si at sciret hō ds q mortui v surgēs
ꝓdessent viuentibus nō hō obmisisset. qui pro vti
litate nra singula quecq tractat Set et si
celitus v surgerent mortui hō iterū tpe g tenere.
Sz et dyabolus facile introducat puersa dor
mata. id q per organa sua fingens. No qs
suscitas vē defunctos. ꝗ quibusda fallacis spec
taculū frustrans intuitū vl' ingenias quosda
morte similac Ite Symo de cassia

i de doctrina cristiana Multi dū male viuūt
optāt quēpiā ex mortuis resurgē. Vt annūcet
si ad boni vl' mali post hāc vitā eūt et quid
erit: asserūt se ad meliora querī si ex mortuis
iā notis audierūt vera esse. q̄ per fidē sta ecclia
dogmatisauit Sed in replīū sensū hmōi op
tantes dati sūt. Vt magis velīt i melig mutari
ex vno resurgente ex mortuis. q̄ ex fide vtis
ecclie. q̄ credit oes ex mortuis in fine seculi re
surrecturos Quis at ex mortuis venies
dissuadē pāta et hoies ad meliora querē q̄ mo
saica lex? q̄ septuā septuaginta. q̄ ipa veritas
q̄ humanis mētibus relucet? Quis ex mortuis
apior altērīus seculi bona et mala pdicē? Quis
ad pmia iniustator cauior q̄ xp. q̄ vē infernū no
uit et celū. per quē facta sūt et secula? Ha
bebant illa tpa moysen et ppletas hnt illa tpa
cristiana hos xm et aplos Si istis puersi no
credūt quo credēt hoī ex mortuis venīti?
Si xo q̄ resurrexit et q̄ multos suscitauit et aplis
qui ni eig vtute defunctos vocauīt no credit
neq; si resurgeūt centū milia. Na si angeli oes
euangelisarēt. si ppīs innumeri i ~~vetis~~ ligūis
humanis vera pdicarēt. Si oes mortui vo
carēt ad vitā. cū sua et potestate loquendi
Si ostenderēt oculis humanis bona supna
et iferni tormenta. sup oia hs plus ē cristus

cui prc oibus adhibenda est fides Nota
cura illa qp inuenim mali et carnales homes
qui amat sua puersa vita. nec volunt ab ea
per scptum amonitos querti. et si excusatos fri
uola sue puersitatis dicunt. Nescimus an ita sit
vt scribit. si aliqs ex mortuis resurget et nos
annuciaret de statu futuro post mortem an ita sit
vt scptura loquitur tunc et nos querti vellemus
Ergo qp fla et frmola sit illa excusatio. et qm
m reqbus sensu dati sunt qui ita dicunt cogi
tant facile patz ex dictis autoritatibus. Ex qbus
et precipue ex autoritate cristi et alius facile per
pendi qm multiplicat. sz an sit vita post hanc
vitam i qua boni pmiendi et mali puniendi
qd c arlus fidei. et explicite pomit i cua° mathe
25 de sentencia iudicij Venite benedicti patris
mei Vmo de h° to scptura est plena Et si
volunt reputari cristiani et nec hnt fide i actu
nec opa bona ¶ Ro° peccat ex h° qp deo
magnum ofcptum facunt. qp vnum mortuum sibi
m credendo preferunt. cui vt dicunt crede vel
lent de statu alterius mundi. et deo crede no
lunt q nobis m scptuis locutus est per legem
et prophetas. et tande apprio ore nobis appala
uit euangelij veritate Apt qd scptum omibus sc
cerciores Vn Cris Quecumq dicunt scptum
dicat dns c ut b ¶ Ro° si thes aliqd bom

facunt no eis cpficit ad vita eterna. qr no
ex dei amore ꝑ timore pene a cupiditate
cpzij qmodi solu tlia facunt. Na quae no
mo cauet pta et agit bona. et tuit ho vellet
vt dicit: nisi qr certifimati cauere vellet pena
et qaipiscere gloria in suu cpzium bonu id
referendo. et ita hodie facunt idubie si
aliqd boni ~~digne~~ agunt. quae no e eis meito
riu. ꝑ est pmu et frmco creature ¶ Qo
tles mentiunt et sipos decipiunt. cu cogitat
a dicunt se velle querti a sua mala vita/ [illegible]
aliq ex mortuis resurgent. qd' bn cpbat eua'
cu dicit. Si mo. et. p. no. au. ncep. re Qd'
et cpbat Cris per site. qr lazaro dm potesta
te a mortuis resurrexit. et tn iudei ipm no
crediderunt. nr mala vita correxerunt. ꝑ et
xm resuscitante et lazaru resuscitatu occidere
voluerunt Fili multi xo resurgente resur
rexerunt. et multi apparuerunt. et tn iudei
post ho no crediderunt. ꝑ ecs aptos inasert
¶ Minuto no ess vile fidelibus qp mor
tui crebro resurgerent. et viuis apparerent
quae stulti stulte optant Na vt vult Cris
Si ess fidelibus salutare haut dubiu dns
ita ordmasset. qui pro utilitate nra sin
gula quecq fecit et facit Imo ess iniuste
no riu. et tn multos decepros et periculu

aliqz. qz dyabolo illi vci se ĩmiscet et ĩ spe
alicuz defuncti noti vt prius se se fallacit hoi
bus ostenderet. sicut se ostendit saulli ĩ ppete
samuel: et ei falsa de statu futuri seculi ymo
erronea in fide nuciaret. et mala ĩ moribus
psuaderet. qd' est omni septuagesimi gravissima tetatio
Qua hoies ppter affectu que hnt ad suos ca
ros et ppter spem de fidelitate carorz ĩ quoz
psonis dyabolus se ostendet facile crederent sta
que dicet. et mala faceret que suaderet. et sic
fides in eis subuerteret et boni mores. Et si sup
si vel aliq mortui resurgeret no facile eis cre
dendu foret Quis enim certificaret hoies illos de
saluatis esse Qsi ex damnatis essent. ita nos
vt dyabolus ppter corz ĩnuidia obstinacoz ĩ malo
decipere conaretur

dimica ii: luce 15

Ina. t. d. i. d. s. parabolam hanc homo quidam fecit
cenam magnam. et vocauit multos.
Et misit seruum suum hora cene. dice
ĩuitatis vt venirent: qz parata sunt
omia Et ceperunt simul se oes excusare
Primus dixit ei Villam emi et necesse
habeo exire et videre illam. rogo te ha
be me excusatum Et alter dixit. iuga
boum emi quinq. et eo pbare illa. rogo

te habe me excusatū Et alius dixit
uxorē duxi. et ideo nō possū venire
Et reuersus seruus nūciauit hæc dnō
suo Tūc iratus patrfamilias dixit
seruo suo Exi cito in plateas et vi
cos ciuitatis. et pauperes ac debiles
cecos et claudos introduc huc Et
ait seruus: dnē factū ē ut iperasti.
et adhuc locus est Et ait dnūs seruo
Exi in uias et sepes. et ꝯpelle intrare
ut impleat domus mea Dico at
uobis. q̃ nemo uirorū illorū qui vo
cati sūt gustabit cenā meā. Sermoꝛ

Qui dnūs iuitatus fuisset per quendā pn̄
cipē pharisorū. et sanasset ydro
picū. atq̃ docuisset nō dnūtes ꝓ pauperes
iuitandos esse ad mensā: quīdā ex disci
pulis dixit. beatus qui manducat panē
in regno dei Cui dnūs parabolisando ait
q̃ i regno suo manducāt panē et etiā
uitā suscipe nemī volenti aīcdē negabit.
cū ad istius regni anonā expte psidentes

esset vomitio gnalis si solu dignaret
attede iuitati Et id pnitis euangelij pa/
bola manifestat cu dr. lho. q. fe. ce. m. ||
Homo iste ꝑm sm Cirillu ds pz e. ꝑm
que ymagines ad similitudine veritatis
figurant Qnia vt ait gregoz Ds cu
pmitiua sua virtute vult exprime vr/
sa pdus leo nucupat Qn vo misericordia
sua exprime vult dr lho Hic g. condi/
tor om fecit cena. v ꝑm gregoziu pparauit
nob sacietate dulcedis eterne. et re/
fectioz fiture gloie Hoc at quinuu ce/
na appellat et no prandiu ꝑm cu ds i om
qz post prandiu cena restat. post cena
aut nullu quinuu restat Et qz dei quinuu
nob i extremo pparabit vertu fiet vt
no prandiu ꝑ cena notaret Hic g. ipe
dns cena nob fecit m die suo. i quo n
e questionis poste successio. in die ipe
eterno qui nocte no lxz. qz illig dici sol
xg est. qui nuqꝫ occidet Ipe qd de 1o
die dr ppl Ordinacoe tua pseuerat
dies Cena sic post cena restat requies.
sic bti tuc i ppetuu requiescet a labo/
ribus suis ¶ Et est lx cena magi ꝓ
qz magno factore seu prefamilias. qz mag/
ng dns et magna virtq eiq Et uteru
magnq dns et laudabit nimis Est eq

magis ex appositione magnorum. sed etiam
et ineffabilium bonorum. Ut nemo illorum
apprehendere pondus nisi et mensura. Un
de bernhardus. Ferventia celestis curiae tam magna sunt
quam mensurari non possunt. tam multa quam numerari non possunt. tam copiosa sunt quam simul non possunt. tam praeclara sunt quam estimari non possunt
Et non est intelligenda de epulis materialibus
et carnalibus. quibus hic nostra indigentia
sustentatur et supplet. Sed intelligenda sunt
de dulcissima aeternae refectione. quae est ex hiis
quae integrant totale et perfecta aeternae felicitatis
Ut sint clara visio infinitae pulchritudinis
divinae maiestatis. in trinitate personarum
et unitate essentiae. Perfecta dilectio seu
fruitio immense bonitatis dei. Securitas de
illorum perpetua tentione. Gaudium inestimabile
consequens predictos actus. sed visionis fruitionis
et securitatis. Et est gaudium quod habebit
quilibet de omnium sanctorum gloria. Et clara
visio xpi secundum humanitatem. et virginis matris
et omnis pulchritudinis decoris et honoris
illorum. et clara et distincta visio omnium suorum.
et omnium bonorum quae eis insunt. Et ibi
erit plena et perfecta pax. et mutuus
amor omnium celi civium adinvicem. Un de ans
helmus super psalmum 25. Sit oes perfecte
invicem diligunt. Ut non alius gaudeat unusquisque

pro singul qp pro seipo Et sic in illa p
fecta caritate inuiabilium sanctorum angelorum
et hominum erit tanta materia et occasio
gaudendi. Vt pt predictum essenciale gau
dium tm vnusquisq gaudeat quantum pt
mens sua capere de accidentalibus gaudijs.
pro bonis singulorum sanctorum Et vt ad
vnum dicam ibi sic in eterna felicitate est
amor omnibus malis. et collaudo omnibus bonis.
Quia bm Aug in de gtor ciu ffelicitas
bm omnem gsensum est sufficientia omnium
gmodorum sine omni indigentia Et bm boetium
est status omnium bonorum aggregacione pfectus.
quem vir bonus mallet habere qm non habere Et
aug de ciu de c vltimo Quanta erit
illa felicitas Vbi nullum erit malum. nullum
latebit bonum. Laudabit dei laudibus qui
erit omnia in omnibus Ipse enim omnipotens dns
qui sine fine videbit. sine fastidio amabit.
sine fatigacione laudabit. erit finis deside
riorum nrorum. in se quietabit rationalem creaturam.
et eius sanctas appetitum. qd non pt facere
alia creatura. nec oculus simul. Dicente aug
in li confess Fecisti nos ad te. inquietum
est cor nrm donec quiescat in te Et p
pheta Gaudebor cum apparuerit gloria tua
Et itaq dixi de magnitudine illius

cene atq; celesti quinij. vt ipm arcq; desiderij
mq. diligenciq; ad ipam adipescendū tendaq;
Et vt cauaq; cauceamq; singula q nos ab ho
quinio valet excludē Quia vt dit Augustinus
ioh Tanta est pulchritudo diuine iustitie. ta
ta est iocunditas luis eterne. atq; ignorabilis
veritatis sapie et bonitatis diuine. Vt si eis non
licet in illa gloria amplius manere q̄ pro
vnius diei mora. ppter hos inuabiles animos hq; vite
plenis diuinarū et deliciis et circumfluentibus bonis
temporalibus rere meritoq; gtenerent Oem naq; ser
mone atq; oem humane mentis sensu excedit.
decq; pulchritudo virtus gloria et maiestas celes
tis regni. cui q̄ spectu ibi adipiscent oes q hic
eius voluntati obtemperant Ad hac cena
n prefamilias. vo. mul. qr primus in pplo dei iui facta e
tacio ad illa cena per patriarchas et pphetas.
et nuc in nouissimis diebus facta e p xm et aplos
vbiq; et ad oes Et vt dicit gregor Multi vo
cati sunt pauci venient. qr nonnulli ipi qui
ei per fidē subiecti sunt. eterno eius quinio ma
n le viuendo condicant Et. mi. ser. su. ho
n ce: di. i. vt. ve. qr. pa. st. om. Per seruū
iuitatis missu sm gregor intelligē debemus oem
pdicatorē. qui tur homines ad cena dei vocat.
qn aliqd ad eorum edificacionem loquū. qn eos ad pe
nitencia pcorum induit. et ad gtemptu senili amonet

et ad amorem celestium erigit ac. Hora tene secundum
gregorium e finis mundi. Vel ultima eius etatis in qua
nos sumus. In priioribus autem etatibus homines
iniustabant. sed nullus ad tenam ingrediebatur. quia omnes
quantumcumque iusti cum moriebantur ad limbum mitte-
bantur. Nunc autem est hora tene in qua iustam et
ingrediendum ad tenam. eo quod omnia nam ad ipsam sint
parata. Deus namque per paruit nobis in xo pro
amoione. gre collacione. sacramentorum efficacia.
spiritus principatorum. regni celestis apertorum. et
vniuersalis bona mundo per ipsum collata. Declara
singula membra quomodo tot creature non possunt deo
satisfacere pro mortali culpa sed xus pro nobis
satisfecit ac. Et declara quomodo merita xi applicantur
nobis in talibus bonis. Omnia cum decenaia hanc
tenam et inquisita parata sint. Vt non sit aliud
nisi ad hanc tenam festinare. Quia deus iuuat homines
ad illa iparatos. ppt quod subdit. Et. re. se. o.
ex. Plus enim homines terrena diligunt quam spiritualia.
plus amant temporalia quam eterna. plus penam quam
futura. et sic ad tenam celestem venire se excusant
tu in istis infimis rebus delectati per sua mala opa
se intrahunt a futura gloria. Et dicit gregorius
Offert deus quod rogari debuit ic. Vide in omni
Pri. dx. vl. e. et. ne. ha. ex et. vi. il. Secundum
augustinum de verbis domini. Per cepitur ville superbia

designa appt appetitum dnandi sup eos q̃ habitant in villa Illis at appetitu dnandi ex supbia procedit Dicente aug° 19 de ci de c 18 Locu superiorem sme quo ppls regi no pt. etsi amistrec ut decet tm idecent appetit. qr psumptio est appete psidenciam voe celsitudis gradus. et racione honoris et reuencia. ¶ Et no q̃ beatus gregorius 31 moz ¶ IA assignat quatuor species supbie primo e cum aliqs bonum qd si est a se metipso hre estimat Vo si id bonum credit sibi desup datum. pro suis tm recepisse meritis se putat Ter cum iactat se hre bonum qd no hz Quarto cum despectis ceteris singularit vult videri hre qd hz Nam ut dicit S T 2 2 q 162 ar 10 Supbia importat imoderatum appetitum excellencie. sz q no e pm rem voz. quo ho amat et desiderat excellenciam proprie sup suum modum. et extra dei ordinacoz Cum g° qs sibi attribuit magis bonum q̃ habeat. vel attribuit bonum qd no hz. sequitur e q̃ eius appetitus tendit in excellenciam proprie vlt modum si competente Et sic est tria species supbie Et e ecc species mendacij. quo ad exteriorem actum. z quo ad interiorem cordis arrogancia e supbie species Ad illa tertia speciem reducit q̃ aliquis excusat se de peccato qd hz. qr vt dicit aug° 18 de ci d her p tmet ad supbiam Per ho cum ho sibi attribuit bonum in notenaie qd tm no hz Quarto excellencia est q̃ aliqd

bonū ĩsit alicui a se q̃ ab alio. et ideo cū ali
quis estimat bonū qd' hꝫ ab alio ac si hꝫet a se
iterū appetitꝫ eiꝫ fert ĩ ppriā exellenciā sup
sum modū Et qr dicit aliqs e cā sui bonī aut
effectiē aut meritorie Et sdm hc sumūt pe due
spes supbie. sz cū quis a semetipso hre estimat
qd' a deo hꝫ vl' cū ppriis mātis sibi datū desup
estimat. qd' ecs ad mgratitudinē pticet. cū no
ꝛ̃gnoscat tle bnficiū sibi ĩpensū Qtꝫ cū aliqs
aliqd' bonī exellenciꝫ possidet ceteris et ex hoc
despectis alijs se pfert in corde et pferri desideat
et q̃r sdꝫ videi qnde sumit hc spes supbie Et
ad illā q̃rtā speciē reducit qꝫ aliqs p̃sipticiꝫ
tendit ad assequendū id qd' e sup ipm et sup
sua dignitate. qr ex hoc vult alijs pferri Ois
aut supbia voluntaria et cū voluntate con
senti est pcm mortle. vt dicit G e v ß Et greg
v ß qꝫ evidentissimū ꝛ̃ꝫbozꝫ signū est supbia.
qr oes ipi separabunt a celesti cena Alt dicit. n
iii. bo. c. qui. rc Per hūc ĩtelligunt anai. n
Quarꝫ cū mchil ad mtelligit appetendū nsi
possessiones. et tales exteriores diuicias quas
sentit per quinq̃ sensꝫ: qui per quinq̃ iuga boū
ĩtelligunt vl' signant Quia sic duo boues in
vno iugo gbmant ita duo ĩstrumenta ad que
libet sensū quinq̃ iungunt Ad gustandū lingua et
palatū habemꝫ Tactꝫ per totū corpꝫ diffundi

vl' duc mang st pnlia organa cq in alys tbq sensibus
manifestu e Et sic boues terra vsant sic anai i
terrenis laborant vt diuites fiant Et no q sdm
S T 2e q 118 Auaicia e qda inoderania af
fectionis circa diuicias Vt cu qs nimis amat a
desiderat diuicias. a nimis delecta in habendo et
possidendo. Et si amor ille tm crescat q pferat
cuitati Vt siqs ppt amore diuiciarum no timeat
facere con amore dei a pximi. Sic auicia e pcm
mortle Si at i ordinato amoris mera lo qsistat. Vt
sy cu lo quis superflue diuicias amat no tm pferat
cari amore amori diuino. vt sy ppt diuicias no velit
aliqd facere con deu et pximu sic auicia e pcm
veniale ¶ No etc q sdm gregor per quinq uiga
bou itelligunt quinq sensy corporis. q quos sensus
itelli cuiositas vt dr Quia sic sensy iterna q plice
de nesciunt ꝗ sola exteriora ognoscit Sic curiosy
conat ~~alia vita vel~~ aliena vita discere cu sua ppria
ignorat Et subdit gue cuiositas e vicium. q sic
mente lois ad exteriora ducit Vt aliena opera
sciat et se nesciat. cum q q curiosi quanto peity fuit
alienem meiti tanto fiat ignarq sui Et lo e primu
malu qd sequi ex vicio curiositatis. sy q lo ignorat
ppria sua defectq. et poseques no curat emendare
eos Do cu lo attendit ad aliena vita tunc qngit
cu aliqn experiri aliqs defectq altriq. et ex lo alu
qtene. et se sibi in corde pferre. qd e 2m malu
Aut 3o qtingit upm mala q i alio ognoscit et q
occulta erat alys publicare i detrimetu honoris et
fame alterius Et sic e 3m malu Do qtingit

ipm̃ bona q̃ m alterius vita ignoscit ꝗ ea q̃ pnt
bn̄ fieri iudicare frivole. et iterptari m ptē peiorē. ac
dendo aprit se q̃ sint mala q̃ sint bona ꝗ dubia.
Aut credendo esse facta mala intencione q̃ fuit bona.
ꝗ vbi intencio latz. nec i signis sufficienter l̃ abei
pt Et tale iudicium ē g̃m malū qd̃ ex triuositate
sequit Et sic multa alia mala ex ea seq̃ pnt: quae
diligenter cauenda est Est tn nondū ꝑm Sc̄ ix.
q 164 q̃ pquire acta et facta alioz bonoz animo
vel vtilitate ꝓpria. Vt sz l̃ ex bonis opib̄ pxi
puorū. Vel ex ad vtilitate illius vt sz corriga
si qd̃ ab eo agit vitiose ꝑm regula caritatis et de
bitū officij: est laudabile: ꝑm id l̃ eb. 5 Considerate vos
ipsos i puoratoz caritatis. et bonoz operum Et de
quolibet plato dicit Jeremie . Constitui te i ppto
meo ꝓcuratorē robustū. et ꝓbabis vias eoz. Ez
q̃ aliquis intendit ad vitia ꝓximoz. adde spiri
endū vl̃ detrahendū. vl̃ falsē iudicē iquirendū
est vitiosū Et l̃ vult grego ¶ Alig dix. vx. duxi.
Per hic signat luxuriosi. Vxor enim ē carnalis vo
luptas vl̃ concupiscentia Et tal̃ dit. No. pos. ve. P
l̃ significat difficultatē venedi. et no impossibili
tatē Quia voluptas fortissime ligat animū hoīis. et
deprimit ad inferiora. nr̄ simit ipm̃ allevari ad sui
perna et spiralia. per q̃ disponi deberet ad percipi
endū cenā istā ꝛc ¶ Sequitur i eu. Et. v. seruū. ꝛc
Ambrosius Invitat pauperes. debiles. ceros et clau
dos: Vt ostendat q̃ nullū debilitas corporis exclu
dit a regno. Karitas deficiat cui desit illecē
bra peccandi. vl̃ q̃ infirmitas pcatoz per misericordia
domini vmitatur No. de p. vocauit pplm dei

per patriarchas et appls. et postea p xm Et qtuor
principibus indeorum sacerdotibus pit et maioribus illius
ppli dimissis. Propter peccata eorum. pauperes simplices
et publicani illius ppli sunt ad fidem recepti Et
ita sepe fit mtis fideles. qd diuites potentes cum eis
arriserit qd spea fortuna tuit p delectationem in pnibus
rebus tenent in patris suis. quibus impedimentum ab adep
tione hi tenent. pauperes vo et despecti a iniurmi et
adusa hnites fortuna. sepe eius audiunt voce dni.
et conuersi ad cor quertunt ad dnm. Vn greg vt b
Et. a. ser. xc et. ad. lo. e. No solum de iudeis
qd et de gentibus multi sunt vocati ad fide et gloria
Exi. i. vi. et. ~~pla~~ seqes xc x ex iudea ad gentile ppm.
sic fecerit apli distrenis p vniuersas orbis p. No
bm greg qn hac trina iuitacone alia vocant et
ve mire gtenuit. Vt sunt a domu intellectu recesserunt
et eunde intellectu operibus no senuit Alii vocan
et venunt qui recepta intellectu gram operando pficiunt
Alii vo sic vocant Vt ei qpellant. Vt a bona
facienda intelligunt qd hi facere desistunt. Videntq
age debet qd hi ex desidia no sentit. Hos dns sepe
per adversitates quibus ipos flagellat intrae
qpellit Sepe enim vt iterum gregorius dicit Nonulli
ad temporale gloria pficere volentes. a longa egritu
dine tabescunt. a afflicti iuriis gadunt. a pcussi
graubus damis affliguntur. et in mundi dolore vi
dent qm mchil qd fide de eius voluptate debierunt.
sepe ipos in suis desideriis rpehendent. ad deum cor
da quertunt xc Greg Hos itaq eligit ds quos
despiat mundus. qr plerumq ipa despectio homi

revocat ad semetipsum. et tanto celerius voce dei
aliqui audiunt. quanto in hoc mundo non habent ubi delectentur
Propter quod septus est in ps. Impple faces eorum ignominia. et quaerent nomen tuum dne. Et ueru multiplicate sunt infirmitates eorum. postea acceleraverunt. Gregor.
Sic iste qui patrem reliquit et prius substantiam prodige expendit. postquam esurire cepit. in se reversus dixit
Quanti mercenarii in domo patris mei habundant pa
nibus &c. Hic si non esurisset in semetipsum numquam redisset. quia postquam terrenis rebus indigere cepit quid in spiritualibus amisit. Ambro. Bonum mit
tit ad plateas. Vt de laciribus viis ad angusta
veniant viam. quae ducit ad vitam. Via enim viarum lata est et ducit ad perditionem. et via virtutum angusta est
quae ducit ad vitam. Sum quod dicit salvator matth. A

Sermo 29

Sermo 29 dominica
post qui nihil superaddit
post pmo

Mat dmica 3ª luce 15

Erant appmquantes ad ihm publicani et
peccatores. vt audirent illu Et murmura
bant scribe et phaisei dicentes. qr hic peccatores
recipit et manducat cu illis Et ait ad illos pa
bola istam dicens Quis ex vob ho qui hz centu
oues. et si perdiderit vna ex illis. Nonne dimittit
nonagintanoue in deserto. et vadit ad illa que
perierat donec inueniat ea Et cu inuenerit illa ipo
nit in humeros suos gaudens. et veniens domu
quocat amicos et vicinos dicens eis Congtula
mi mihi qr inueni oue mea que perierat Dico
at vob qp ita gaudiu erit in celo sup vno pec
catore penitentia agente. qp sup nonagintano
ue iustis qui no indigent penitentia Aut
q mulier hns dragmas decem. et si perdiderit
dragma vna. Nonne accendit lucerna. et euer
tit domu et querit diligenter donec inueniat Et
cu inuenerit quocat amicas et vicinas dicens.
congtulam mi. qr inuei dragma mea qua per
dideram ita dico vob gaudiu erit coram angelis
dei sup vno peccatore penitentia agente sermo

Erat cap. ad. ih. pub. et. pec. ut. au. il. Et ut
dicit gregor non solu ad colloquendu. sed
ad quescendu admissi et recepti sunt Et ho fecit
benignitas et mansuetudo saluatoris nri Et
ideo dicit bnd sp canticis Propter mansuetudine
q in te est dne ihu currimus post te audientes qp
no spreuisti peccatores. et no horruisti qfitente
latrone. no lacrimante peccatrice. No chanane
a supplicante. Non deprehensa in adulterio. No

supplicante publicanu. Non negante discipulu. No
persecutore discipulorum. Non ipos crucifixores.
Sed phariseu vere criminosi cum ista mansuetudine
minuerabat

Hic desi

Occasione festivitatis bti iohis baptiste quia ho
dierna die agimus queri hic Quare dns quersa
tus fuit cum hominibus in tribubus et in civit. et comede
rit et biberit ac vestitus fuit. sicut alii homines inter
cum tm eius precursor iohis moratus fuit in deserto.
et ibi durissima duxerat vita. cum utique xs sub
limioris vite esse debuit quam suus precursor Non
dum quia beatus iohis baptista fuit in utero sanctifi
catus Unde luce primo di de eo. spiritu repletbit ad
huc ex utero matris sue Sicut cum ceteris pmis lege
commune in baptismo. sicut si ex speciali privilegio
in utero matris dimissum fuit originale. et infusa
fuit caritas. et copiosior quam ceteris. qr tanta qua
ca mediante et dei adiutorio specialiter protegere
tur vixit sine mortali culpa. Nullum cum pec
vita sua unquam morte commisit Ut dicit Ecc. i. iii
pte summe Et bonum i iii° sententiarum d. iii Immo ecc
vitavit frequentia venialium parvorum Nd ut medi
cum facere possit ipse in puerilibus amis fugit frequentia
hominum. exivit domum parentum. et intravit desertum
Apte qd canit de eo ecclia in hymno Ante desertum te

de sancto iohe Ora

naris sub ãms ꝛc Et manes in deserto ꝓ. duxit
valde austerã vitã Vt patz Matth 3 Vestis
eius fuit ex pilis camelorz. ex quibus fit vest
timentũ asperũ et durũ Et cingulus eius fuit de
pelle mortui aialis crude et pilosa Esca eius
fuit locuste et mel silueste Locuste sunt aialia
parua munda et volancia per modũ saltus. et re
perebant in deserto iudee. et frixa cũ olio sũt
cibus pauperũ Illa iohs manducabat in hẽmo
ystitus Mel silueste id ibidẽ reperit in trũ
cis arborz Vel ꝑm rabanũ sunt folia arbor
lata et teneã q̃ mambus trita habent saporẽ q̃si
mell Potus eius fuit aq̃ Ho totũ apprehendit
ecclia in illo vsu vini Habuit hyrtũ regimẽ ca
melus ꝛc Nũ g° querit ꝛc Respondendo dicit
p° qꝑ dns quo ad interiorẽ cultũ fuit ĩcestimabiliter
alaioris et pfectioris vite q̃ ꝑcursor Habuit
maiorẽ caritatẽ et plures ac pfectiores virtus
q̃ iohs. sibi cũ datus fuit spus nõ ad mensura
Joh 3 Et dns cũ his quersabat fuit ꝑm aiam
pfectus apprehensor. sicut nunc est in celo Johs vo
fuit purus viator. et ideo interior cultus quo aia
xi coluit diuitatẽ per clarã visiorz et pfectã
vino beatificã fruitorz ĩcestimabiliter melior et
pfectior fuit. cultu interiori quo iohs coluit de
ũ fide et caritate vie. ¶ Ho dicit qꝑ dns quo ad
exteriora laxioris vite fuit et iohs strictioris
Nuã dns fuit qui nõ manducans et bibens.
et cũ hoibus morans Johs vo nõ. Qui ia dic

80

tū fuit Et vtrūq; illoꝝ vōbis factū fuit. et ad
salutē et ꝓfectū hom̄ Q̃ enim iohs fuit tū
excellentis et austē vite exterioris factū est ideo.
qꝛ beatꝰ iohānes ad hō missꝰ fuit. vt per sua
p̄dicacōē ꝑplm̄ ꝰ gregaret. et ꝑplo ꝰ gregato
xi aduentū in carne. et quō ꝛ cito manifestaꝰ
turꝰ esset denūciaret. ac ipm̄ ꝑplo. suo digito
demōstret Q̃d totū fecit vt patet math 3 et iohis 1
Et est ann̄ xm vitū baptisandi incepit. et hō
hoīes ad xi baptismū assuefecit Et ia oia
fuerūt noua fōcia et mag valde Et ideo
nam̄ fuit vt essent hoībus vehementē credibil.
et magne autoritatis apud oes Et hō fiebat
per hō qꝛ fuit excellentissime vite. et singularis.
i q̄ excessit oes qui ann̄ eū fuerūt De nullo
enim sancto veteris testamēti legit qꝛ tū mō vixerit
in cibo vestitu et loco Elias enim vsꝰ est
carnibꝰ pane et olio. et in domibꝰ habitabat.
vt hō & reg i diuersis locis Filii ꝓphetarū
qui dura duxerūt vita pulmēto vsi sunt.
et ita inductiue de oībus Tanta ꝰ ꝓfectio
exterioris vite excedens vitas om̄ antiq̄ꝝ
patrū. fecit eū tam autentic̄. qꝛ multi ꝰ fluebant
ad eū in desertū et crediderūt ūbis suis
et p̄dicationibꝰ. et sic parauit viā dno.
¶ Q̃ aut dns fuit laxioris vite exterioris.
qꝛ morans cū hoībus. et ꝯ mō manducans
et bibens. q̄ruis sobrie et temperatissime

xq fuit laxioris vite exterioris q ioh p°

in oibus seruans puctuale medu virtus Ho
ipe dns sic oia alia fecit ad gem hom salu
te ex pluibus causis Primo ut suo exeplo
doceret fideles q eis licitu esse talibus uti. du
mo Ho fecit tepeate et cu grar actione. et
debitis teporibus et locis. et sic de alis circu
stantiis Cinuit em dns q ventu erat i mu
du q fle et erronee dicerent q fideles solo
victu tenuissimo sc panis et aq uti deberent.
et q peccaret lauacq et largius se reficeres
Et erroe illu dns suo exemplo q fuitauit. cu
ipe talibus usus fuit Et oib eiq actio est nra
instructio Primo dns sic qi mo vixit i cibis
et potibq q phaisei eu vocabat voratore et
potatore vini Et dns missit aplos talibq
uti cu pdicatu iret Quia luce x dixt eis Co
medite q apud eos sunt. Volens ut q mederet
q eis apponerent

2

¶ Do ne aliq volentes xm
seq i Ho se destruerent per paucitate et simi
plicitate victus Aut ne alis no potentes cu i Ho
sequi forte desperarent Si em dns ta diura
exteriore vita duxisse sic ioes. Multi volentes
eu in Ho sequi et se sue vite q formae posset
se cito destruere et inutiles fare Et alis no pote
ta diura et aspera vita tollerare possent despe
rare de vita etna. cu videret xm in ta aspera
vita eos pressisse. in qua eu sequi no possent
Dns q° qui venit ut oes ad se allicat. laxiore

duxit exteriorem vitam. et qez. ceteris hoibus q̃ forma. Vt ostendet fidelibus etiam istam ad salutem sufficere. et deo placere. dum modo fiunt debite pacta. et in hijs q̃ licita sunt atq̃ permissa Et ut ostendet q̃ usus talium licitorum non repugnaret perfectioni. Vt aliq̃ putare possent Immo q̃ aliquibus melior est et plus qferens ad perfectionem virtutum q̃ abstinencia a talibus. et nimis dura vita. dum modo talibus vtant sobrie et temperate. et non pro voluptate ꝑ pro necessitate nec sue Apt̃ qd̃ dicat Bñl̃ Danamus cibos saginatos quasi non melius sit exiguo sagimine sobrie ad usum vesci q̃ ventosis legumine vsq̃ ad victum Esau enim non de carne ꝑ de lente reprehensus est Et ionathas de gustu mell non carnis morti adiudicatus est Et adam de gnestione pomi non vituli saginati qdemnatus est Subdit Melior videt varijs pellibus inuoluta humilitas. q̃ viliter tunicata superbia: et michil est penitus replere faba ventre. et murmurare nimis Sicut dicit beatus aug̃ sermo. 10 pō 18 Noli propter escam destruere opus dei. omnia quidem munda sunt

¶ Nō propter hoc dnus duxit qem̃ vitam exteriorem. ꝑ excellentissimam interiorem Vt per hoc docet fideles vt non solum starent in exterioribus. ꝑ ut eis esset magis cura de ai virtutibus. et interioribus actibus bonis. q̃ de exterioribus cerimonijs et corporalibus exercicijs Nam in virtutibus et interioribus actibus bonis qsistit pnr meritum nrm̃ et salus Cerimonie vero exteriores. et corporales exercitaciones in ieiu

mys in vigilys. et ceteris hominibus sunt tam ad optinendas et conseruandas virtutes ordinate. et non sunt bone nisi inquantum conferunt ad eas obtinendas. aut inquantum precedunt et imperant ab actibus interioribus bonis Debemus ergo principaliter tendere ad opa interiora bona. et ad virtutes. et non solum stare in exterioribus ceremoniis. et exercitiis corporalibus. Cum contrarium multi faciunt. qui putant se sanctos cum corpus affligunt ieiuniis vigiliis ꝛc. et insistunt exterioribus solum. et non purgant cor a vitiis. nec mente ornant virtutibus. ꝑ sunt iracundi. iudi. superbi. detractores. vaniloqui. iusti. et ceteris vitiis irretiti. et sic sunt similes scribis et phariseis. qui exterioribus obseruantiis fuerunt culti. ꝑ interius vacui virtute. sicut testa sine nucleo Et hoc bn ostendit euangm cum consequent' dicit Et. m. scri. et. pha. di. qr. hi. per. re. et. nia. cu. il. Cuiusdam nam pharisei putantes se iustos contemnebant alios. et dnm iudicabant. notantes eum de mala vita. eo qd peccatoribus amicabile se pbebat Ex quo hic ꝑm gregor. qd vocat iustitia quasi ostio hiz. sta vero dedignatio : et quibus iusti solent peccatoribus aliqm iuste dedignari. hoc tm faciunt zelo disciplinae. et cum foris macerationes per disciplinam exaggerant. intro dulcedinem per caritatem seruant Contra aliqm. hoc qui de falsa iustitia superbire solent. ceteros quosqd despiciunt Nulla infirmitatibus mitia condescendunt. et quo se peccatores esse non credunt. eo deteriores fiunt De quorum numero fuerunt pharisei

qui peccatores gesserunt. et iudicabant dnm. eo q
peccatores susceptit. et se eis amicabile exhibuit
¶ Et qr egri erant. et se egros fore ignorabant. dns
nr eis per duas parabolas respondit. quibus
eis ostendit. se pro peccatoribus de cel descendisse.
et ideo eos penitentes debere recipere. et per quas dis
cerent se humiliare. et alios peccatibus gaudere Dixit
eis po Ps. ex. vo. ho. q. hz. ce. o. etsi. per.
v. ex. il. no. di. no. no. i. de. et. va. ad. il. q.
pei. doner. une. il. et du une. ipo. i. hn. sin. et.
ve. do. q. a. et. vi. di. co. m. qr. i. o. q. pe.
Sic dns et saluator nr centu oues habuit. cu ab
initio vole creatura. v angelos et homines creauit.
p una ouis perijt. qn totu genus humanu per
primu primi parentis statu innocencie perdidit. Ad
hanc oue inuit et ea inuenta humeis suis imposuit.
qn carne assumpta mt homines conuersatus e. et pro
omni peccatis in cruce satisfecit. Et inuenta oue reve
to homine. domu redijt. cu in die ascensionis ad ce
los ascendit. et quocans amicos et vicinos. v
angelos qui sunt eius amici. eo q voluntate eius
ipse fecerit. et sunt eius vicini. qr continue eius visione
perfruunt. illos quocauit facto. cu eos sibi ascen
denti obviare fecit. et sanctis angelis sibi obviantibus
dixit. co. m. i. o. q. pe. Dico. at. vo. q. ita.
gau. e. i. ce. sr. v. per. pe. a. qm. nona. iust.
q. n. i. pe. Q at angeli magis gaudent de per
catoribus conuersis qm de iustis stantibus no est appe

pcm̄ gmissū. ꝑ ex hō qr ex pcis gmiss sepe hu/
miliores efficūt. et sanctiores. et in bono feruen/
tiores ¶ Nota qꝯ caritas mouet hnte cā ad dili/
gendū oē qd pt cū eo gtiae in beatitudine ¶ Et qꝯ
angeli sunt in gra spiritū. et nos possumꝰ parti/
cipare vitā eternā. igr dirigit nos ad eā. et vo/
lut nob oia q nos disponūt et iuuat ad eā ptica/
pandā: et qr pma est hmōdi. qr per eā vmouet
pcā q ex cludit a regno ¶ Igr cū vident hoies
penitē gaudent ¶ Et ecē gaudent de iustis ¶
Ex dicēs Quare magis de peccatoribꝰ qꝯ de iusti/
stantibꝰ ¶ Rr qꝯ nō ꝯ magis gaudet de pma
peccatoꝝ qꝯ de iustitia iusti. ꝑ sepe ita fit Vn
nondū qꝯ quito magis in nobis est bonū virtut/
et operacionū sanctarū quibꝰ disponimur ad vita
tanto magis hō diligit et de eo gaudet ¶ Ex sepe
pcis maioribꝰ obnoxij. post quersiōz ꝑ penite/
cia hūiliores fiūt et in bono feruentiores ¶ Ro
nondū qꝯ gregorius om distinguit triplices hoies Qui/
da ꝛc ut ipsa De quibꝰ loqn̄ cū dr ecōn nonnūqꝯ ꝛc
¶ Et talis penitēs fuit maia magd. q tā intensa
displicentia habuit de pcis suis. et tā feruenter
amauit. et tam frequēs fuit et tā gtinua pos/
terig in magnis et arduis bonis operibꝰ. qꝯ ipa
in vita sua plus ꝑfecit in virtutibꝰ et meritis.
qꝯ multi iusti qui ducūt gem vitā ¶ Et ideo angeli
plus gaudebant de ea ꝛc Terij fuit iusti et pe/
nitentes ꝛc De quibꝰ loqn̄ gregorius ꝛc ¶ Et
talis fuit zachē qui tam sancta fuit qꝯ nūqꝯ per/

qo

ro

hō a gmetelipo el
pondet ꝑ ꝛc ꝛc
mari magd et
rotis alias mch.l
ꝛ ꝛ ꝛ

cauit mōrlit'. et in tā aspera duxit vita. q̄lit' nullo
alius penitens vt p̄missū fuit. et cū h⁹ tā pfec
tus fuit in virtutib⁹. q̄ dns si' testimoniū phi
buit dicēs Inter natos mulierū nō surrexit ma
ior iohānē baptista Vnde grego i om Plerq̄
hij qui nullū se oppressos prioribus moribus sciūt stat
quidē in via iustitie. nulla illicita ppetrant sm
ad celestē patriā anxie nō anhelant. tantoq̄
sibi in rebus licitis vsū pbent. q̄nto se ppetrasse il
licita nulla meminerūt. et plerūq̄ pigri rema
nent ad exercendū bona p̄cepta. qr valde sibi se
curi sūt q̄ nulla commiserūt mala ḡuiora Cōtra
hij q̄ se nonnūq̄ aliq̄ illicita egisse meminerūt.
ex ipō suo dolore cōpūcti inardescūt ad amorē dei.
sectq̄ in magnis virtutib⁹ exercet. oīa mūdi dēli
quūt. honores fugiūt. acceptis cōtumelijs letant.
flagrant desideriō. ad celestē patriā anhelant.
et qr se a deo errasse considerant dāna p̄cedentia
luctis sequentib⁹ ponderant Magis g⁹ de tali
conuerso peccatore q̄ de stante iusto gaudiū fit i celo.
qr et dicit in plio plus eū multū diligit qui post
fugā reuersus hostē fortiū p̄mit. q̄ illū q̄ nūq̄
terga p̄buit. et nūq̄ aliquid fortiter fecit Sic
et agricola illā amplius terrā amat. q̄ post
spinas uberes fruges p̄fert. q̄ eā q̄ nūq̄ spinas
habuit et nūq̄ fertile messem ꝓduxit Sz nō
q̄ quidā sūt iusti. de quorū vita tantū gaudiū est
in celo vt eis nulla peccatorū p̄nia p̄pōi potest
Nam multi nullorū malorū sibi sūt conscij.

ex 5 c. mora magna

et tm tm se affligunt. ac si prius oibus angustent
Cuncta est licita respuunt. ad despectu mundi sublimit attendunt. bona sibi amputat est gessa. contemnunt visibilia. invisibilibus attendunt. lamentant gaudent. in cunctis se metipos humiliat. et sic nonnulli pma operum sic ipi pma cogitacionum deplorant Quid illos ni et iustos dixeri et penitentes. qui se in pmia et de pmo cogitacionis humiliant. et recti in ope sp pseverat Quid go gaudium i celo facit qui humiliter iusty plangit. si facit i celo gaudium. qui ho qd male gessit per pmiaz damnat iusty.

exm i iohs baptista

Sequit cr pabola p qua qd per pcedente signat Vn sic prius per pastorem sic nunc per mulierem signat xy dei filius. q est sapia prius. qui decem dragmas habuit. r racionale creatura in nomine chorozo angelorz et humanum geny distincta. quia a principio sui capacem fecit. et ad sui ymaginem et similitudinem creavit Et ideo per dragma hic ggrue significat. qz ut dicit glo interlinearis dragma est mung certe quantitatis. regis ymagine signatu Vna ac dragma pdidit cu humanum geny per lapsu primo parentum a statu sue integritatis corruit Et mulier lucerna attendit qui dei filiu humana natura assumpsit Lucerna cum igniis est in testa et lume in testa est divinitas in carne Hec lucerna luxit qui xy int homines p sancta guersacione et doctrina et sanctitates q ggaudent de

peccatoribus ad deū querēs Vt dictū fuit prius
et miraculoꝝ operacoꝝ claruit Et to.do.cū.qui
gratias hom̄ de reatu peccatoꝝ purgauit Et cū
iuc.q.a.et.vi.ꝛ angelicas sorietates.que gaudent de peccatoribus ad deū querēs Vt dictū fuit prius et q̄ de ꝓximo deū glorificant dicēs. Con.
m̄.qr.i.drag.qua.p. Ita.di.vo.gau.cū ut p̄
Et dicit nonne pmaꝝ agente. et nō cogitāte solū aut dicente. aut solū ostendente Vt ypocrite agēte Et ad hoc requirit abiectio voluptatū Vnde ꝓ de gpunctione cordis Sicut ipossibile est igne accendi in aq̄ Ita ipossibile est pmaꝝ agē in delicijs Contraria enim sibi iuncta sunt et pemtoria

dīnica ꝗ peregrinacionis. Luce 6

N.ie.t.d.i.d.su. Estote misericordes sicut et pr̄ vr̄ misericors est Nolite iudicare et nō iudicabimī Dimittite et dimittemī Date et dabit vobis Mensura bona et querta et coagitata et supefluente dabūt in sinū vrm. Eadē quippe mensura qua mensi fuerit reme ticet et vobis Dicebat aut illi similitudinē Nūq̄ pt cecū ducē. nonne ambo in foueā cadūt? Non est discipulus sr̄ mgrm Perfectus aut oīs erit si sit sicut mgr eius Quid aut vides festucā in octo fratris tui. trabē at q̄ i octo tuo est non consideras? Aut quō potes dicere fr̄i tuo fr̄ sine eiciā festucā de octo tuo. ipe

aut in oculo tuo trabem non vides Hypocrita eice
primum trabem de oculo tuo. et tunc perspicies vt
educas festucam de oculo fratris tui.

Estote misericordes &c De illa prima parte
nihil. Secundam subdit in euang. Nolite
iudicare &c ¶ Pro illo nondum quod iudicium vnus
est actus iustitie. qui pertinet ad iudices ecclesiasticos
siue seculares Nam de illorum officio est et esse debet
iudicare. et inquirere ex factis et gestibus et actibus
exterioribus subditorum. quales sint Ad finem vt
malos puniant. et bonos ad meliora provocent.
Nor at iudicium dnis non prohibet hic Imo illud
alibi fieri mandauit Unde deut. 16 di. Iudices
et magistratus constitues in omnibus portis tuis. vt
iudicent populum iusto iudicio Valde est id iudi
cium necessarium est. et valet in politica civitate. quam pul
cre iuste exercet Vnde Tullius in principio veteris re
thorice Vt inter homines improbitas malorum reipubli
ce non turbaret. et vt simplices et mansueti vi
ne pacifice possent. et suis rebus libere et licite vti
et gaudere. publica iudicia verbilissime inter homines
esse reperiuntur. et constituta sunt in pollicibus et in
utilibus finis cum introductionis talium iudiciorum
est tranquillitas et pax. in civitate civili civita
tis vel regni ¶ Alio capi iudicium ad proprium
pro actu intellectus. quo quis credit malum de
proximo Sic enim dicitur iudicare de proximo. qui ex
signis actibus et habitudinibus exterioribus cre
dit malum de proximo Et hoc potest multiplex fieri

iudicium est actus iustitie

intellectus

Iudicium intellectus fit multiplex

vt colligi ex dictis magri nicolai de lira super illud
Nolite iudicare matth vii c. Et sic tho. ii ii q 60
1 ¶ Primo ex facti evidencia. vt cum quis alium in
dicat homicidam. qui vidit ipsum mittere hominem
sine auctoritate legitime potestatis Vel tu ob
ligasti me et scient' iuras quod michil ti' mutua
uerim Vel ego audio te blasphemare deum
Et ho. non est primum nec hic prohibitum Primo
tenemur sic iudicare de manifestis Nunc super illo
ysaie Ve qui dicitis malum bonum et bonum ma
lum. ponentes lucem tenebras et tenebras lucem
dicit Leo. Quod enim est bonum lucemque contrariis
notari nominibus. id est malum et tenebras voca
2 bunt appellare virtutem ¶ Ideo ex signis evide
tibus Vt si quis iudicat alium fornicatorem qui
vidit eum nudum cum nuda. solum cum sola: multo
tiens manifesta sunt opera carnis x primo Exm
est hy iii k. de meretricibus duabus litigantibus
coram salomone rege pro parvulo vino
Et ho. sicut nullum est primum. quintum ad iudicare pri
se Et illa duplicia iudicia non prohibuit dns
3 ¶ Ideo de occultis cordis vel alias dubiis sit
iudicium No ex evidenti facti. nec ex evidentibus
signis. sed ex gestibus. levibus signis. et indiciis
oro insufficientibus Et id vocat iudicium suspi
ciosum vel temerarium. quod iudicium dns prohibuit
hic Vt vult Augustinus de sermone dni in monte Et est
prohibuit iudicium quod non fit ex benivolencia. sed

ex ar amaritudine. et aliq mala affectione
Vt vult Cris sr. id math. Nolite iudicare
vbi dicit Dns hi mandato no prohibet cristia/
nos ex benivolencia alios corripe. sed ne per
iactancia iustitie sue. cristiani cristianos de
spiciat. et solis plerusq suspicionibus odientes
cetros et odenantes Illa go duo iudicia dns
hi prohibuit. potissime quo ad ultros duos qdq
de quibus dicet Et primu iudicium sc suspi/
ciosu et temerariu prohibuit quo ad occulta
et dubia Et cum sit qd fit ex mala affectione
quo ad oia sc occulta et manifesta Semper cum
prum est. et no solu con doctrina xi. sed et con
lege ne. qr videmus et inter bruta animalia eiusd
spei sic esse. qd si perpiat unu indumentum ex
eis male hre dolent. no exultant. Imo ni/
tunt id adiuvare et liberare Vt manifeste
apparet de porcis Et go at vole oppiaens
malu in alio a suli minimissime agit proximi
sui miseria dilatando. et de ea exultando. cui
potius oppati deberet. et caritative opsule. et
inquitu poss excusare Dicente Sul. pmoe l
sr cantica Cave serve dei. aliene gusaris
esse a curiosus explorator. a temerarius iudex.
et si opera actu deprehendas. nec sis iudices
proximu: magis at excusa intentos si opus
no potes. puta ignorantia. puta surreptos.
puta casu Qsi oio oem dissimulatos. vel cer/

titudo excusat. suade michi lomiq tuipi et dia/
to apud te. Vehemes nimis fuit ipa tetatio.
quid de me 1a feasset si accepisset in me sibi
potestate. ¶ Ex illi elice 2m nole. sz q qdli/
bet trin indicioq pt dur fici Primo benuo/
le et passiue 2o maliciose et rigide 3e
¶ Hoc indicium temeritatis et suspicionis ita
ge est. q ut dicit Crisz Nec facile reperies
pp. neq patrefamilias. neq clausile exp
te huiq erroris Quid ad hec dyabolice te/
tationis insidie Na qui seue discutit aliena.
nuq cpriog vcatum merebit venia Et grillq
dicit Cedat hi dns pessima passioz nraq
gsiencia Quanis enim decerat aliquos se cir/
cuspice. et sm deum quersai. hi no facuit. sed
examinat aliena. et si videant aliqs infir/
mai. tanq cpriarum passionum oblitis. facuit
hi detractionis materia ¶ 3o nondum e pn
q ut vult Et v s ar lo 3 q pdictum indicium
suspicionis aut temerarum siue cordis siue
exterioris accusationis diffamationis 3e Ut
plurimum in nob fit ex altero duoq Primo ex
hi q aliqs in se malq est Ex hi enim q qs gsciq
est siue malicie facilit de alns malum opmat.
sm id ecci x In via stultq ambulans. cum
ipe sit insipiens oes stultos stultq estimat
Alioq ducit ex hi q aliquis male affect

Vn oriur suspicio mali

1

2

ad aliū Cū ēm aliq̄s aliū q̄tēnit. et pūū re/
putat. facilitē mala de eo credit. et aliq̄n
dicit. vt cū sit pīpendat apud se et apud
alios. vt sit se magnificet et extollat Et
cū aliq̄s aliq̄ odit aut ei irasc̄t. ad iudet.
iterū de eo facilit' credit. ad dicit. et sēpe ipīg
mala inquirit et venat. nō ut emendet ꝑ ut
infamet et mordeat Vnde Aug' Certū ē q̄ de
malo incerto nemīnē iudicare quē tanq̄ meipz
diligere. ꝑ defendere. ꝑ excusare q̄ diu in
publicū nō p̄diret: ꝑ q̄ caritate p̄didimus
facir alterutrū iudicamus ¶ Vno speciaḷ iudi/ 3
cū malīuolencie et seuerita/ sēpe p̄ūit ex lo
q̄ nō q̄siderat ꝓpria p̄cā. et tm q̄siderat ma/
la et defectū alioz Vnde gregō q̄ mor. ¶ IA
dicit sic Sūt nonnulli qui ml q̄s vtilit' agere
student. ꝑ tm cū alios peccare q̄spiciūt iustos
se in cor q̄ paciōne suspicant Neq̄ ēm corda
ōm vna culpa transfigit Hūc nāq̄ superbia
illaqat. illū ira supplantat. hūc auaicia cru/
ciat. illū luxuria inflāmat Et plerūq̄ q̄tingit
vt is quē superbia depmit illū ēspiciat quē
ira inflāmat. et ex lo ia se meliorē iracūdo
apud semetipm deputat. et q̄ de iustitia ex/
tollit. q̄ pensare negligit vitiū quo q̄tingit
ipse tenet Plerūq̄ q̄tingit vt is quē
auaicia cruciat. aliū in luxurie ignauia vsū
exercet. et q̄ se a pollucione carnali alienū

respicit. quibus ipse sordibus spiritalis vitij mentis
que polluat non attendit. dumque in alio pensat
malum quod ipse non habet. et in se negligit considerare
quod habet. sicque fit vt dum ad aliena discutienda
mens ducitur. ipsum iudicij lumen pueritur. et ideo dum
vitia cum aliena superbiat. quo sua negligendo
ignorat ¶ Ideo dicitur primus iustus primus accusa
tor est sui ¶ Beda omnis qui vere iustus est vbi
peccatorum errata conspicit primum ad septimum odium
considerationis reflectit. dumque sua fragilitate
sollicitus accusauerit. demum ad corripiendum alios
lingua benigno exercet ¶ Quo pueritur iudicium
ex hoc quod homines libenter inquirit et vituperat facta et
dicta aliorum. et singularitate defectus et peccatorum.
non ex necessitate vel vtilitate. sed ex quoda
desiderio sciendi aliena Nam homines libenter loquuntur
aut audit alios libenter loqui de absentibus
et factis eorum. quamuis nichil ad se pertinet. vel quamuis in
nullo per mutuum. tales fratres meruit suspicio
sum iudicium. sicut vnusquisque per experimentum. quo
sepe ex lenibus credidit mala de proximo
que ipsemet postea cognouit falsa fuisse ¶ Ut
sepe vtilitate alijs silia ¶ Nunc quo vitare vult
iudicium temerarium. caueat predicta. quamuis pauci
faciunt: quia cum omnes homines pessimos esse
cum queruntur quod solum de absentibus loquuntur. et
ipsos a eorum opera faciunt materiam detractionis
et temerarij iudicij. et non volunt nosse lignum
pauum esse. nec curant de eis quorum. et sic pere

de gradibus suspicionis et iudicij

p9

unt in ipis sepissime ¶ Lo nondum q
circa ista quatuor sunt considerandum q sunt
tanqm gradus quidam Primus est timor ma 1
li Vt qn no suspicam malum de aliquo. ti
meno tm q malum qd nondum euenit possit eue
nire. nisi diligenter precaueat: et sic obfirmat
scribis monasteria. et iuuenes phibent ab iuen
tis familiaritatibus. No qr malum ia psumat
fiere. sed timet mali occasio si no precaueat
Sic est claudimus domus nras et cameras
et aestas: no qr de aliquo singulari hoie p
sumamus malum qd futurum est circa res nras.
sed timemus malum qd fieri potest. si no precauere.
qr locus et tempus sunt fuere Et sic time non
est peccatum. nec malum Immo vo le et bonum. qr
non sunt dande hoibus occasiones malefa
cendi ¶ Cum est suspicio a opio mali de 2
proximo. aut dubitacio de eius bonitate Vt qn
ho ex leuibus signis et no sufficientibus ad
hoc incipit dubitare de bonitate proxi. aut
opinari malum de eo Et hi est veniale. qr p
cedit ex humana infirmitate et fragilitate.
vt dit Hy de hy Et Sed dr q sit venale
et leue peccatum Pertinet enim ad tentacioes humana.
sme qua vita ista no duci Vt hic i glo
super id pe ad cho e Nolite ante tempus iudicare
Et super ad ro 14 Qui no manducat man
ducantem non iudicet dit glo Dubia i me

liore pte sit mēpretanda Et hō nō fiat ie
qui ex leuibus signis dubitat de bonitate
alterius vl' operibus suis Ut Beda dicit ō
hodiere Cum g' nihil mali sāo certitudi
nalit' de pximo. Nec sit alia sig' sufficiens
ad suspitandū de eo malū. tūc teneor
credē' q' sit bonus. etsi cōtrū facio. sch q' du
bito de bonitate sua ex leuibus signis solū.
et ad hō nō sufficientibus. vl' mere ex malicia
cordis. tūc peccto admittis venialit' Por
cionabilit' intelligi de ope pximi. qd pt bo
na intencione à mala fieri Exm Si hac
nocte essent ti' subtracte centū libre. et nō
scires quis fecit. nec ex euidēti facti nec ex
euidentibus signis. nec aliunde hires mag sig'
q' merito causaret ti' aliquē gradū suspicionis
de me. tūc teneris credē' q' ego nō fecerim.
et si solū dubitas peccas venialit' Ut Si vi
des colloquentes virū et mulierē ꝛc teneris cre
de' ꝛc Et dico nōnt nec hires aliunde nobilia sig'
q' merito causaret suspiciōs Pono eīm gradus
in suspicionibus. et sic est in signis ex quibus
suspiciones et directe oriūt Ad appositū pos
sūt applicari exempla. q' beatus Augs ponit
i quadā om' v' dt Aperta mala et arguit et
iudicari debent Illa vō q' an malo an bo
no aio fiant scire nō possumus. iudicare pe
nitus nō debemus Verbi gr Vides hoiem

frequentius ieiunare quam. noli nimis lau/
dare: qr pt hoc pro humana gloria fieri Gz et
noli vituperare: qr pt et pro deo. et pro aie
sue vel medio ieiunare ¶ Vidisti alium indicto
ieunio publico velle prandere cum delectatione.
et amore. si dixerit se pro stomachi lassitu/
dine ieunare non posse. crede et noli iudicare:
qr utrumq pt fieri. vt pro gula vel pro luxu/
ria prandere velit. et q pre infirmitate ieiu/
nare non possit ¶ Vidisti alterum subdi/
tus tui senectate disciplinam imponere. et indul/
gentiam tardius dare Noli iudicare crudele: qr
forsan non fiebat morbo iracundie. q zelo dis/
ciplie. et amore iustitie Propter id qd' septum e
Zelus domus tue comedit me ¶ Et forsitan
aliquis amicus aut vicinus dum amicum suum habet
in rebus satis necessarius occupatum. aut tar/
dius te salutat a tardius offerit q debuerit.
Noli eum iudicare malignum: crede magis hoc
per oblivione aut per negligentiam q per de/
spectum aut superbiam fore factum Crede q forte
et tibi vt est humana fragilitas frequenter
euenit. vt rebus alius minus intentus ad multa
tante a multis solliciti fecisse videaris. et tu
noluisti pro hac re te malo alio iudicari
In istis g. et in hys similibus q utrum bono
aut malo alio fiant scire non possumus. melius e

vt ad ptē dexterā aīm nrm declinemus. qz
tollerabilius est nos in hō puenire vt eos qui
mali sunt bonos esse credamus. q̄ ut q̄ iudicii
dīne iudicandi est de bonis qd' malū est suspi
cīm De istis go rebus q̄ sūt deo note et nob
ignote periculose nros proximos iudicamus
De ipis cīm dnus dixit. Nolite iudicare vt nō iudi
cemī De illis vo q̄ aperta sunt et publica ma
la. et arguē et iudicare cū caritate debet et amore
et possumus et debemus. odio habentes nō hominem
sed peccātum. nō vitiosū sed vitiū. detestantes morbū
potius q̄ egrotū Nā publicus adulter raptor
assidue ebriosus proditor superbus rē. si iudicati
et castigati nō fuerit impleb̄ in eis id qd'
beatissimus martir cypriānus de talibus dixit
Qui peccantes verb adulantibus palpat per
candi vomitē subministrat Et ppcie id nō vo
cat iudiciū. sed levis suspicio Dm est iudi
cū et firma sententia de malo proximi Vt
qn quis ex talibus levibus signis firmiter te
net in aio q̄ proximus sit malus Et hō ppcie
est iudicū sententiaīm. qd' importat estimacōz
firmā et sententiā Et hō est peccm mōrle. si
malū qd' iudicat de re sit de qua mortaliū
Peccm cīm mōrle est qd' contriat caritatē iudi
cāre at alius dicto mō est cōtra caritatē sta dicit
Ny de hy Et Et dicit Nysi tle iudicium est de

39 Gdo

aliquo graui. tuc est pcm mortle. mqntu no
est sine gtetu pximi Vn glo v b subdit.
Si g° suspiciones vitae no possumus. qz ho/
mies sumus: iudicia tu .x diffinitiuas sententias
firmasse gtime debemus ¶ Q° est pgressio
extrinsecus opus Vt qn quis nosolu pdicto
mo iudicat. s vlt h° pcedit ad exteriore pu/
nicione Vt ad iniqua accusacoz. diffamacoz.
Vl aliqua alia pximi punitoz Et h° est guis
pdictis Quia no solu est con caritate. s ecl
est con iustitie equitate ¶ Dicet aliqs que st
illa leuia sig ex quibus pximus no dz iudicari
malo ic Vide st mathi pno A cali pdicto
g° mo dns intelligi voluit cu dixit Nolite iu/
dicare Et se Et. no iudicabimi. Hor noe
sic accipiendu. qp qui no iudicat no iudicabi
a dno Stat em qp ab 1° pto caueat et ad/
huc per alia mortlia mereat iudicari a gdenari
Dz sic dictu est alibi Omis qui gladio pcusserit
gladio peribit. intelligi. No qp omis qui gladio
pcutit gladio materiali moriat. s illo pto
qd quittit cu alios iuste gladio occidunt
scipos spualit interimunt Pro quo pto et
ipi gladio amaduersionis diuine sententie pe/
ribunt. nisi se corrigant et emendent Cosmo
vult dns Si iudicabitis alios teme et seuere
peccabitis mortlit. pro quo pto merebimur iudi/

tai et gdenai. ñ emendet Et si nõ iudicabit
temẽ. tũc per hꝰ nõ mẽretis pcm mõrle quo sit
digni in iudicio dei gdenai Vel sic et nõ iudi
cabimi. x si nõ iudicabit temerauẽ et malinose
de alijs. tũc dꝫ nõ iudicabit districte et seuere
de pcis vis. et hꝰ est mag gra Nullg enim ta
magne sanctitatis est. si per seueritate diuine
iustiae deberet iudicai. qd sibi videt iustia ius
tiia apparet Ppt qd dxt pꝫ Nõ intres i iudi
cio cũ seruo tuo x pm glo Nõ districte mecũ
agas in futuro iudicio. qr nõ iustificabi i co
spectu tuo ois viues Neo enim p se p per dei
gram pt liberai Gregoꝛ Sepe iustia nra ad
examẽ diuẽ iustiae ducta iustia e. et sordet
in discretione iudis. qd in oculis fulget oparis

n Gõ No. co. x nolite dicẽ aliq gdenandꝰ
esse. qr aliqꝫ est hodie pessimꝰ et forte erit bo
n nus Vt i multis patuit. et. n. co. sp a deo pro
n temerario vro iudicio Gẽ dimit. et. di. vo. Di
mittite proximis pcta in vos gmissa. et dimit
tet a deo vob pcm vrm. quẽ sepe offendist
¶ Est tn nondũ qp tlis dimissio dur pt intel
ligi Vno qñtũ ad offensa. et hꝰ nõ videt
aliud qꝫ ẋmittẽ odiũ ira indignacoꝭ ad illũ
qui nob malũ intulit. et hꝰ est necessitatis et
pcepti: qr oem hoiem tenemur diligẽ ex caritate
Alio quo ad iuria. et hꝰ nõ est p necessitatis.
licet sit superogacionis Gũ enim ablata sibi

quõ est proximo dimittenda offensa

debemus dimittere offensas ppter 4° 2 3 4

pecuniam non tenetur quis dimittere auferenti. Sed repetere potest. sicut est iuria sibi illata potest per emendam repetere repensationem. Sed in ordine tm iustitiae Et ad sic dimittendum offensas debent nos multa movere Primo consideratio diuine offense. quod deum iopabilitur plus offendimus proximis qui patitur e nobis dimittere si dimittimus alius // Secundo quod non dimittens sed vindictam quaerens puat deum illo quod sibi reseruauit Vni deut. 32 Michi vindicta et ego retribuam // Tertio est magna utilitas quam afferunt iurie cum patienter sufferantur Vt prius dictum fuit in primo sermone Quarto dimissio offense maxime nos similes efficit deo. Dicente Crisi Nichil ita te deo similem efficit sicut iuriam tibi facienti dimittere In lo cum ut ait Augustinus nos ante omnia misericordes esse voluit sicut et ipse misericors est Et circa lo nota quod dicta sunt circa id matth 5 Ego autem dico vobis non resistere malo Date. et. da. vo. Beda iubet nos dimittere iurias et dare beneficia. Vt et nobis peccata dimittantur et vita detur eterna Cyrillus Qui autem amplioem manu accipiemus repensationem a deo qui largiflue donat diligentibus eum ostendit subdens Me. bo. et. co. et. ma. et. sref. da. i. si. ves. Theophi. qui diuerset. sicut farinam si sine patate mensuraet velles offerres ca. et comagitares. et superfundes habunde: sic dns mensura magna et superfluente dabit in sinum vrum Et lo totum non significat ad

q̃ magnitudinē celest pmij. quo ds ꝛ̃ mūcātur
est suos vlt̃ ꝯ digniū: q̃ pro ope bono vt da
cione elemosine. dare vult sui clarā visionē.
et benedictā fruicōz. et securitatē et iestimale
gaudiū. q̃ sit ig̃pabilit̃ meliora q̃ voluntas
dandi sit bona Ecce pro tli volicrē tpali et bre
ui vult dare beatitudinē ꝑpetue duratura
Ga. quip. mē. q̃. mē. fu. ꝛ̃. et. vo. Basilius
Qua enī mensura vnusquisq; nrm mensuat
m bn̄ operando aut peccando. cadē ul' pmia
vl' penas ferat Theophilo No dixit i tata
mensura remanet ei. ꝗ m cadē Qui enī bn̄
facit bn̄fiet ei. qd' est ꝛ̃ metiri cadē mēsura.
ꝗ superfluēte mensura dicit. q̃ mlies bn̄fiet ei.

Ibi nō habe plus

M.
Cū t
verbū
negare
stagnū
nabant
ū que
ra red
nauna
dixit a
rena v
mō dic
borani
laraboi
nū mu
rete co
alia n
Et ven
ita ut
nus ꝓ
ꝓ hō
dedera
nura p
bū et
pāj sy

M.i.t. Dmca quita pēs Luce quinto

Cū turbe irruerent in ihm. vt audirent
verbū dei. et ipse stabat secus stagnū ge
nezaret. et vidit duas naues stantes sec
stagnū. piscatores aūt descenderāt et la
uabant retia Ascendens aūt in vnā na
uū que erat simonis. rogauit eū vt a ter
ra reduceret pusillū Et sedens docebat de
nauicula turbas Vt cessauit āt loqui
dixit ad symonē. duc in altū. et laxate
retia vrā in capturā Et respondens si
mō dixit illi Preceptor per totū nocte la
borantes nichil cepimus. in verbo āt tuo
laxabo rethe Et cū hoc fecisset conclusserūt pis
cū multitudinē copiosā Rūpebat aūt
rete eorū Et annuerūt sociis qui erant in
alia naui vt venirēt et adiuuarēt eos.
Et venerūt. et impleuerūt ābas naiculas.
ita ut mergerent Qd cū videret symō pe
trus prcidit ad genua ihū dicēs. Exi a me.
qr hō peccator sū dnē Stupor enī circū
dederat eū. et oes qui cū illo erant in cap
tura piscū quā ceperant Similr āt iacō
bū et iohānē filios zebedei. qui erant
socij symonis Et ait ad symonē ihs.

Noli timē. ex hoc iam homīes eris capiēs.
Et subductis ad terrā navibus. relictis omnibus
secuti sunt eum Sermo postillans euāg.

Cum turbe multe urgerent in ihm Ur
gebat eum aliquē est in eum cadē et impingē
tem aut fuit turbarum desiderium ad audiendum
xm vt eum apprehenderet Unde dicit Cris Grant
ci gnqxi eum diligentes. et mirantes et eum
tenere cupiens Quis eum discessisset ab eo
miracula facientē Quis noluisset facie eius
glosa videre. et amare os diuina loquens
Nec cum fuit solum admirabit in agendo mi
rabilia. et visus eius habundabat plurima
gra Unde et loquente eum audiunt in silencio.
serie locutionis non mirumpens Dicit eum Ut
an. ver. dei. Attlebat eum ad se turbas
cum impetu desiderii. sicut adamas ferrum vt au
dirent verbum dei Sicut prnuntiauerat amos 8
Mittam famem in terram. non famem panis
sed desiderium audiendi verbum dei. Fames illa
q est appetitus cibi spualis. est donum salua
toris. et signum salutis. sicut appetitus cibi cor
poralis est signum sanitatis corporalis Et
fastidium huius cibi signum est languoris spu
alis Unde in pb Oem esca abhominata e
aia cor. x tedium habuit de verbo dei. quo
ipa aia viuit Et subdit Et appmiquerunt

usq; ad portas mortis. x usq; ad defertii aue
Et. ip. stas. se. stag. ge. hoc est mar gali
lee Et dr stagnu eo qd aq sine fluxu stant
Et. vi. du. na. sta. se. stag. Vna erat pet
et andree. alia zebedei et filioz eiq; sc iohis
et iacobi Pis. ar. des. et. la. re. Tota em
nocte occupati ope piscationis michil pre
dideruit Vn fatigati lauabat rea vt ea
qplicaret As. ar. m. v. na. q. e. sy. ro.
e. ut. a. ter. re. pu. Cu em qpmebat eu
vt qpellaret naue qscende Dicit theophilq
Vide qi mansuetudine. quo rogat petru Et
petri obedienciad. quo m oibus fuit obedies
Et m hoc dedit forma platis. vt libenciq mo
neat qd prepiant. et magis amari appetat
qd timeri Et. se. tanqd doctoris autoritate
vtes. de. na. do. t. Post doctrine mani
festacoz qgrue se miraculi operacoe. vt ve
tati dictoz fidem pstet miraculu Vn subdi
vt. a. ces. lo. dix. ad. sy. duc. i. al. et. lox.
re. vra. i. cap. Vbi immit aliq pdicatoi
expediencia Primu est sublimis qversacio
et pfecta vita m operibus bonis. et hoc
tangit cu dr duc m altu Vn psaye Cup
monte excelsu ascende tu qui euangelizas
syon Im est veritatis pdicaco. q tangitur
cu dr laxate recia Illa em duo debent esse

de pdicatoribq
quales esse debet
vita verbo et
intencione

quincta in pdicatore: exemplo saluatoris q
cepit facere et docere Actuum p° Et dicit Gregorius.
cum vita despicit. restat ut eius pdicatio
contenat Et debet pdicatio veritatis esse explicita
et doctrinalis Nd' inuit eum di Laxate. re
explicate et exponite sacra scriptura. Nam
est recta intentio. q inuit eum di In cap pis
No ppter vana gloria No ppter adulationis
No ppter lucrum et questum. s ppter hominum edi
ficationis Et. rn. sy. dix. p. per. to. noc. la.
nl'. ce. in. ver. at. tu. lax. re. Et. cu. h°. fe.
q. pis. mul. co. Nisi enim in verbo dni p
dicatores sententiam fidei prnunciaret. nunq co
piosam multitudinem credentium concluderet Ma
ut dicit Ambo No est humane facundie.
s opus supni muneris Et dicit grego Frustra
exterius laborat doctoris lingua. Vbi spus ste
interius no adest ¶ Et no q pr de nauicula
petri turbas docuerat Ideo ut dicit Cris du
plice mercede ei tribuit Nuia p° dedit mul
titudine piscium copiosa Deinde fecit eum dis
cipulum Nu. at. re. co. ex grauitate piscium qd
Et an. sp. q. e. i. a. na. per nutum Nuia
dicit Cris Qy ex stupore miraculi loq no
poterant. vt. ve. et. ad. e. Et. ve. et ple.
am. na. vt. pe. mer. Et h° fuit miraculum q
infra vnum vethe tanta concluderet piscium mul
titudo. vt repleat duas naues ita ut pene

margant. Qd. cū. vi. sy. pc. ꝓ. ad. ge. ih. di.
ex. a. me. qr. ho. pcr. sū. do. Cum petri hu/
militas Nā vt dit Cirillo Petrus rediens
ad ꝓsaenāa delicta tremuit. et velud īmūdo
mūdū nō credit posse suscipe Est enī sile qd'
centuriō dixit Dne nō sū digno vt mtres sub
tectū meū Math 8 Et sic humiliando se nō
expellebat dnm ꝑ magis attrhebat Etu. at.
cū. e. et. o. q. cū. 1°. e. i. cap. pis. quā. ce. Cilr.
a. sa. et. 10. si. ze. q. e. sd. sy. Et. a. ad sy.
ih. No. ti. Ambo. Dic et tu exi a me dne qr
ho peccator sū. vt respondeat ti' ds Nolutime.
mdulgente dno pctm fēsse Bong enī ē dns
et benigno Ex. hō. enī. v. ꝑ hō qd' factū ē sig/
nat ꝓ hoies capies Beda Vbi dns expon
ei quid hō captuā piscū significat. ꝓ sh ipe
sic nūc per vecia pisces. sic aliqn per verba
sit capturo hoies (Vel Ex hō ꝓ sic te hu/
miliasti habebis offiū capiendi hoies Be/
da Nondū in discipulū eligit. ꝑ pdiū ꝓ
aliqn sit eligendo Et. sub. i. ter. na. re. oi.
se. sd. e. ad tempo Quia ꝑm glōz adhuc
habebant voluntate redeundi ad ppria
Vbi ꝑm Cris considerandū est eoq obedi/
enāa habentes enī opus pre manibo ap/
petibit piscationis. cū audissent mandante
non distulerut. ꝑ relictis ōibus sequebant

Tale enim obedienciam requirit a nobis xp. vt eam
no pretermittamus. etiam si aliud valde necessarium
urgeat ¶ Et no. q. ter legunt apli a dno
vocati. Prima vocacio fuit immediate post
baptismum xi. qm iohes videns xm dixit Ecce
agnus dei. et tunc secuti sunt eum duo discipuli
iohannis. scl. andreas et alius qui no tacet Joh. i.
Et andreas vocauit petrum Et crastino de mane
cum xp voluit exire in galileam vocauit philip/
pum. qui dixit suum nathanael. vt di Joh. ii.
Et hec vocacio fuit solum in quandam noticiam
fuit in captiua piscium. de q. hic di laxate
retia et illa fuit in quandam familiaritate.
Ter fuit de q. di matth. ix. qm relictis omibus
secuti sunt dnm. no vnersi amplius ad piscac/
tionem. p. intendentes doctrine xi Et ista vocac.
fuit ad apostolatum. Alii vo dicunt q. 1a vo/
cacio de q. dicit hi lucas c. eas. cum illa de q.
loquitur matth. ix. ca. Et marcus ii. qua vocati st
simpliciter ad sanctitatem xi Et hi videt verius.
qr hi di relictis omibus secuti sunt eum. qui modo
loquendi ppzie no queunt nisi adherentibus xo
totaliter Et q. hi di petro a xo Ex hi ia cis
hi ca x de ceteris vacabis pdicatoribus ꝛc ¶ Et
no. q. dns magis elegit piscatores in officium
pdicatoris euangelice q. ceteros artifices Ii.
vt dit Cris. qr ars piscatoria magna
simplicitatem hz cum arte predicatoria Na

de triplici vocac/
tione aplorum

Cur dns magis elegit
piscatores q. alios
artifices

sic qui rectà iactat in aquà nescit quos
pisces apprehensurus est. ꝑ intrant quos ds
transmittit ei Sic et doctor qui diuini ser
monis rectà iactat sicut ppl̃m. nescit q̃ sint
accessuri ad eum. n̄ quos ds exitauerit. vt i
hereant doctrine eius Et dicit ambo l. & si
lucas Rectà aplorum sunt verborum applexiones.
et q̃ quidam orationis synus: qui eos q̃s
acceperit no amittit. et captos no interemit.
ꝑ reseruat. et in lucem de profundo extrahit,
fluctuantes. et de inferis ad supna ducit in
limbo profundi latentes Vltra nondum
quod dns a principio in principales euangelij
predicatores vocauit et constituit homines rudes
et illitteratos. et maxime piscatores Primo
propter hoc vt ex diuina potestas ex hoc ostenderet.
qui subito mirabilissimos facere potuit tam
sapientes et sublimes in scia: sic postea fu
erunt facti. quod nullo mortalium eis valuit com
parari Vnde quanto quod petrus et iohes fuisset
homines sine litris et idiote. turbe valde admi
rabant Vt dicit act & Item hylarius de
trinitate dicit Nouite et intelligite an mirabi
lis sit mortuum exitasse. an imperito tanta
sciencia doctrine intimasse Nec propter hoc
vt superbia humana de suis sciencijs confundet.
videns tam imperitos tam summos effectos in scia

Curdns vocauit in
principios predicatores
viros idiotas et
illitteratos

profundissima. absq; labore p simplici dei do/
no: ad quam plri nagq; pmigre potuerunt.
Sicut ne aliquis qui forte sibi solo vi/
deret ad ecclesiam venes estimare posset
q; xp de hmoi sneii opo habet pro ecclia
sua fundanda. et qo simplices et ydeotas
subito sublimes in sna fecit. Vt oes vide/
rent q; humana sneii non indigeret q aii
tilibet ineptos sine labore summos doctores
fare posset. ¶ V° Vt fidei veritas oio i/ 3
suspecta maneat. eo q; nullo° est verisile q;
aliqs magq vl' nigromaticq quocaet ad se
homes rudissimos et impaanssimos doctrine.
quos informaet in arte magica. q magne est
subtilitatis. et longo studio ab hoibq subtilis/
simis vix acquirit. et pergstques no pote/
rant esse suspecti de arte magica et nigro/
mancia. Et maxime q; cui essent pauperes
et infimi homes no timebant impidi homoq.
diuitiarq. delicias. nec pro se nec pro corpo
amicis. et subierunt morte pro doctrina quia af/
firmabant. igit nullo poterat esse suspecti
de falsa doctrina. ¶ Q° Vt apleie de p/ 4
dicatorib; euangelij impleret. Vnde Jeremie
16 ita apletatu fuit de eis. Ecce ego mitto pis/
catores multos dit dns et piscabunt eos.
Et ezech. 47 Et stabit super illa piscatores
ab engaddi vsq; ad engallim sittanio sage/

nacy erit Vbi dr Leo q ysi sint piscatores
de quibus di ni euang Venite post me fa
ciam vos fieri piscatores hoim Dominica sex
Math quinto

IN.1.t.d.1.d.s.

Amen dico vobis Nisi habundauerit
iustitia vra plus sp scribay et phaiseoy. non
intrabitis in regnum celoy Audistis qr dc
tum est antiquis Non occides. qui at occiderit
reus erit iudicio Ego aut dico vob. qr omis q
irascat fri suo reus erit iudicio. qui aut dix
erit fri suo racha reus erit consilio Qui at
dixerit fatue reus erit igne gehenne ignis Si ergo
offers munus tuum ad altare. et ibi recordatus
fuis qr frater tuus hys aliquid adversus te.
relinque ibi munus tuum ante altare. et vade p
reconciliari fri tuo. et tunc veniens offeres munus
Dico enim vob. n hy ius vrae tuum
Math v Augs x de ciuitate dei Ni
si. hy a. ius. v. plus ar x sup illos qui solunt
q docent Quia de hys alibi dictum est Dicunt
et no faciunt. Ac si dicat dns Nisi ita habun
dauerit iustitia vra vt vos no soluatis p fa
ciatis porro qd docetis. no intrabitis i regnum celoy
Sunt nacy multi qui male viuunt p bn do
cent. de quibus di Math 23 Sedebunt sup
cathedra moysi scribe et phaisei. q dicunt
facite opa at illoy nolite facere. Dicunt enim et
no faciunt: et qr hy no sufficiat ad salute

ideo dns discipuli suis et alijs plaris ecclie
dicit Ni. ha. ius. v. p. 2c Vt sacaff qd do
ctis. plus qm. scri. et. pha. qui dicunt et no
faciunt. no intrabunt in reg. ce. Vel ecc iusti
eorq fiunt in exterioi opacoe tm. et no i recta
intencione Vnde math 23 Oia opea sua
faciunt vt videant ab hoibus Et 1a iusti no
sufficit ad vita eterna. ꝑ oportz vt dicit apls
ꝑ ad cor x Oia ad gloria dei face Et ideo dixit
dns Nisi habu ius v 2c Et pmu pt vstiri
ad scribas. 2m ad phariseos Audistis qz.
dic. e. an. 2c Nonq qd dns in sermoe suo
i monte no edidit noua pcepta mozalia.
ꝑ vt preptoq decalogi vm intellectu declaraet.
et erroes circa ea excludet. aliq ipoq vplica
uit Et ꝑo id no occides. de quo in pnti cuag
loqui ꝓpt qd dit Au. qz. dic. e. an. No qd i
monte synai fuerit illi quibq xq pdicauit.
ꝑ qd a parentibq suis audierunt antiquis q
fuerd circa mote synai tpe moysi dictu fus
se No. or. q. a. or. re. e. in. morte corpat
lux id gen 9 Quicuq effudeit humanu
sanguiez fundet sanguis eiq Et exodi 21
Quicuq hoiez volens occiderit morte moria
Et ide deut 19 Judiao et ho si i indiao ma
nifestu eit ipm ꝓpetrasse homiadu Et occul
tu tuc ptinet ad forū iudiaale dei. et no hoib.

Nonnd' q̃ ut vult Joseph' 12 antiq̃tatū l.° Volūtas sola nō est pcm̃ nisi excat i exte/riorē actū. et ita ꝑm eū nullo peccat in/terior actu solū. nisi ꝓmittē exterior actu malo Ez l.° est valde irrationale. et est cōn gē/tiles morales phos Arist̃ Genesi. et alios To em̃ rō et radix pcī sumit ab actu lib̃/rimo. quat est electio interior voluntat/ Nec est pcm̃ nisi liberū Et ꝓpter l.° i amentib̃ et puerīs nō pom̃ pcm̃ In hūc at error/ē iudei qui ꝓlapsi erat. ꝓpter rudīitate cor/ et grossiāē Et ideo l.° ꝑceptū nō occides tm̃ de manifesto homicidio qd' exteriori actu fit intellexerūt. credētes l.° solū isto ꝑ/cepto ꝓhibitū Quē errorē dns l.° tollē vo/luit. et vm̃ intellectū eis aperire Vnde Aug̃ cōn Faustū Et nō intelligebant homicidiū nisi ꝑpetrāt corporis humani. Aperuit dns oēs iniquū motū ad nocendū fri in homi/cidij gnē deputai Et ita ꝓ l.° ꝑceptū nō oc/cides ꝓhibent oēs modi homicidij voluntarij. et sine autoritate legitime potestat/. sive homicidiū tle fit facto exteriori. vel verbo. vel mēte ꝓsentendo i morte alterius. vl' cōd cupiendo. sive negligēdo qn̄ a morte nō li/berarī q̃ possemus quēx id ambo ꝑ/ se fame

Reꝓbat error indeo/ quē potū Iosephus q̃ solo voluntat actu nō peccat

de multiplici homicidio

Cilr occisione ex negligen in custodiendo
ppria vita Occisione q fit per ordina/
ta cibi et potus superfluos Cilr q fit per indis/
creta abstinenia. et sic de alijs modis, Cilr
phibet oe nocumentum Ois lesio hois in na/
libus suis et cit morte Vt sunt mutilacio
verberacio ꝛc Imo phibet ois inordinatus
motus et spes ire. iudic. et odij. et talium in/
riorum motuum. ex quibus solent hominum et alia
exteriora nocumenta oriri Et hi vult salua/
tor cum dit Ego autem di vo Quasi dicat Ego
autem qui veni non soluere legem sed adimplere dico
vobis phibendo non solum factum sed ai motum.
qm. q. uas. fra. s. reus. erit. iudicio. x dig/ n
ng erit accusacoe apud iudice Qui. a. dix. n
fra. s. racha. re. c. g. Racha sm Augustinum n
Crisos et Leonem diuersimode exponunt. in id vo/
lunt in sua. sz qd sit quedam vox ppropens
ex ira. significans propensiorem leuipensiorem vel
vilipensione Vel est vox interiectiua que
oritur ex indignacoe vel gmocoe cum aliqd. qd/
admodum ach et gsiles significant dolorem. re n
c. g. x gsensu iudicum de danda sentencia
contra eum. et dictanda sibi pena. qm primum
eius venit in noticia hominum per exterius
signum Et sic gradum x pene infligende det/
minacio peior est qm iudicium x sola accusacio

vbi adhuc dat locum defensioni. ita ira sedat
q̃ prupit in signum tumultuosum reteris pa-
ribus peior est q̃ p̃a q̃ retinet in corde Quia
quo ad iram et motum interiorem si sint silen-
tium sunt equales culpe. et in eruptione est aliqd
vlt̃. sed tempto et ablato honoris proximi per ver-
bum tumultuosum. et est per verbum vl' factum con-
tumeliosum irascens turbat et provocat ad iram
illum cui irascitur ¶ Sed Nota dix. fra. su. fa.
re. c. 12. 19. a qui ex ira procedit ad iniuria
et verba detriminate tumultuosa De ipsa vide ple-
nius in lectura sup math Dicas tu xo dixit dis-
cipulis suis luce 28 O stulti et tardi corde ad re
Vide ibidem ¶ De ira nota q̃ pter mala que
infert corpori tam mala e aere q̃ fum senectam re
Et sic venit opinio senice. et q̃ mala inducat
ira. q̃ extenuat vos. in q̃ totum bonum aere insistit.
et impellit ad iniurias re Et postea arestot
et omei Ex quo patet q̃ reprehensiles sunt re

de mat q̃ oiri solent ex ira

Sancti vero doctores Augst leon Cris hie
et greg super moralium et Th 2a 2e q 158
distinctio considerantes humanam vitam et ad-
uiti per sacram scripturam dicunt q̃ aliqui primo
irascendum sit et sine peccato Primo oritur casus
in quo si homo non irasceret ipse peccaret. ut
patebit ¶ Nota est notandum q̃ duplex ira

quedã vox puenies. et ẽ nãlis motus. qui
nõ est in potestate nrã: illa nõ est pccm
si ei nõ ꝓsenciat. Vt vult Augs et ecclas
siodorus sup 10 psalmi Prasumi et nolite
peccare Imo est materia exercende virtus
si ei rẽsistat. a rẽ frenet. et ꝓteperet. ꝑm vim
vox Alia est ira quã quis assumpsit deli
berate a cui nõ rẽsistit. ꝑ voluntarie ꝓtinuat

de ira qui ẽ pccm et qui non

Cx° nõnus Ira nõ est ni ipetuosus et fer
ues appetitus vindicte. et talis ꝑt esse bona
et mala Et ꝑo dicã qui sit mala seu pec
catũ Et 1° fit multis ꝑm S T 2ae q 158
ex multiplici difformitate ad rectã vox. et
defectu circũstanciarũ Et potissime fit ma
la ex quatuor Primo si quis appetat
punire eũ qui nõ meruit 2° si vltra
q̃ meruit 3° si nõ ꝑm legittimũ or
dinẽ iustitie. et 4° si nõ bona intencõe
et ꝓpter debitũ finẽ Vt si appetat quis
vindictã sola vt alteri malũ sit Vel vt
ipe dicat bonus iusticiarius Vl' ꝓpter lucrũ
Vl' ꝓpter sanctã appetitũ in vindicando
Et ꝑter 1° fit mala et pccm si idebito tpe.
idebito loco. et ex quãtitate sua Vt qui imo
derate feruesit. fit mala. ecc si iusta vin
dicta appetat Et sic ira mala vocat

ira per vitiū ¶ Q° nōnq; qn̄ ira sit mōr̄le
et qn̄ veniale De l° vide 2ae q 158 de iraū/
dia et ecc̄ questione de vindicta ¶ Ex ira 108
voluntaria si sit moderata et tpe debito
fiat · et loco · et ex rōnabili causa · et appetatur
iusta vindicta · et ppter debitū finē · qui
bm Et 2ae q 108 Est emendacō peccat/
vl' cohibicō eiq; et quies alior/ vl' iustitie
q̄ servacō · a dei l̄ honor · tuc est bona et licita
et vocat ira per zelū · et multe casib̄q; val/
de necessaria Vn̄ Crist sr̄ mat̄h Qui sn̄ ca irasc̄
reqeit q̄ vo cū ca n̄ eit req Na si ira n̄ fuit neq;
doctrina ppfiet neq; iudica stant nec ermmad pcc̄
cūt Et subdit Itaq; q̄ cū ca nō irasc̄ peccat Nana cm ira vica semiat neglegenda//
Et no exm de cirurgico ¶ Nōnq; q̄ ira p zelū nutrit et nō solū
pt dur fieri Ro q̄ puemat rōi Ita tn q̄ ꝗ malos ꝑ et bonos
stati ho sentit ea adhuc voluntarie q̄tinu/ iuxtat ad malu
at · ꝑ moderat ea vt nō fiat minus iten/
sa · et stat ecc̄ in alis licita Tn̄ adhuc e
valde cauenda · qr multu periculosa · qr de
nā ire e ipedire rōi vl' minue : et q° cū
pueit rōi difficile potrit vo recte iudicare
durante passione · ꝗ facile ipellit ho p
ira ad iusta vindicta appetendā vl' exer/
cenda Et q° doctrina est vt ho tli ire q̄ sta/
ti papit ea resistat · ipam excludendo tōlit
nec aliqua pena infligat doner deseruiat
ira Exēplo pytagore 2ae ¶ Q° pt q̄tmqe ira

per zelū. sic q̃ ho ꝯgnoscat pmm alterius.
et per rationē quiete deliberet de recta vin/
dicta. et iusta pena illi utiliter infligenda.
et tūc si iuenit se in exequendo id tediosū et
timentē vl' negligentē. expedit q̃ voluntarie
et deliberate assumat tantū ira q̃nta sibi
valet ad rōbiliter exequendū id per rōz de/
liberandi ꝛc Et adhuc ia ira nō expedit uti
nisi pfecte ppter difficultate boni vsq̃ ire
Et ho declarat glō p exm de periculosa me/
dicina. qua non ꝯcedit uti nisi pfecte medicus
De modis rōnandi qre sup math et i fine sequentis
Sequū fmo alia eiusd de eodem fmonis

Hinc duo ro. ii ha ius vra plusq̃ ii
sari et pha ii itra i reg telorz. ii

iustitia capi dup

Vbi nōndū q̃ iustitia aliqn accipit stricte.
pute quēdā speciat virtu. dicta iustitia par/
ticularis. regulans hominem ad bn habendū se
ad alterū. vnicuiq̃ ius suū tribuēs Qzi pnti
loco accipi gnaliter. pro oi virtute ā ecl bo/
no opere Et iustitia illo acepta stribaz et
phaistoz fuit insufficiēs et diminuta tripliciter

Iustitia phaistorz fuit diminuta tripliciter

Primo q̃ fuit in locutione et nō i opere.
Docuerunt em bona ꝑ opabant mala Et ideo
de eis dicit dns math 23 Sedebat sup cathe/
dra moysi ꝛc Dicunt em et nō faciunt Et q̃
nō sufficiat ad salute bona dicē. ni ecl opere
impleant Et ideo dns apls dixit et q̃ sequet

Nuō vbū dei dz
p dicū et audiri

oribus platis quibꝫ ex officio ꝛgbit alios doc̃
legem dei. Nisi. ha. mis. sꝫ vt doctatꝫ bona et
opeꝫ ea adimpleatꝫ. plus. sc̃. et pha. q̃ dicit
ꝑlū et nō faciūt. nō. i. i. reg. ce. De talibꝫ
dixit ysidorꝫ de sūmo bono Qui bn̄ doct
et male viuit. tanq̃ es a cōbalū ꝑnū fa
cit alys. ipe tn̄ manet sibi ꝛsensibil Et iterꝫ
Qui bn̄ doꝫ et male viuit. videt vt cereus
alys dn̄ bona exponit luce prestāe. se vō i
mal suus ꝓsumē Et sic nō sufficit bona p
dicāe et ope nō iple. sta nō sufficit ad salute
bona audire ꝑlū aure corporis. ꝑ oportet i
telligē et veritate ꝓgnoscē Ꝑter hꝰ dns Joh 8
dixit iudeis Qui ex deo e verba dei audit.
et iudei in sermone dn̄i pnites erant. et ideo
aure corporis verba eiꝫ audiuerūt. ꝑ tn̄ non
apposuerūt cor vt intelligerent Et ideo dixit
eis Ꝑtea vos nō auditis. qꝫ ex deo nō estis
Ignoraū em veritatꝫ ignorantia nō excusat di
cente. Cris sr̄ matth Nō pt esse excusatio da
nationis ignorantiē veritatꝫ. quibꝫ fuit inue
niendi facultas. si affuisꝫ querendi voluntas
Modū at quo querē debēmꝫ ꝓgnitorꝫ veritatꝫ
subdit dicēs Si velles scꝫpturarū ꝛgredi ve
ritates. nūc petēs oracionibꝫ. nūc querēs i scꝫp
turis. nūc pulsares bonis operibꝫ. nūc ꝛter
rogares sacerdotes. nūc illos nūc istos. ꝑ ia
nō fuit. qꝫ verbū dei nō credi. nec ꝓmissio

li 3 c 3A

Sꝫ caueda est ignorantia diuinorꝫ ꝑceptorꝫ et ꝓ culpanda tamenda negligentia cerꝫ ad acquirendꝫ notitiam eorꝫ q̃ ad salutē pertinet

beatitudines eius desiderat. nec quidem nationis indiam
formidat. Et gregorius in moralibus. Qui ea quæ dei sunt sa-
piunt a domino sapiunt. et qui ea quæ dei sunt nesciunt
a domino nesciunt. paulo attestante. Si quis ignorat
ignorabitur. Timeo quia aliquem vestrum putat quia non
oporteat tam debite nosse patria et de eis scire
quæ de ipsis dixi et postea dicturus sum. et quia
ideo minus attenti ad discendum et memoriter
retinendum ea. Propterea dixi 1a quia nunc audistis
ut sciretis quantam diligentiam sum voluit nos ad
libenter ad noscendum veritatem. ut sciamus cauere
mala et facere bona. et ut sciatis quia ignorantia
crassa non excusat a peccato. et ut sic diligentiores
essetis in discendis eis quæ de patriis audistis
et auditum estis hic vel alibi. Quia enim mortalia
oportet nos cauere si saluari volumus. Vel
si aliquid maius oportet de 1o gratiam et gratiam
et penitentiam. Et quomodo potest homo hominem cauere nisi eum
noscat. Valde quoque utile. Imo multum nam
est nobis hominem noscere. et quanto cuique tanto melius
ne ex crassa ignorantia in eis sunt gratiam
mancamus. et finaliter pereamus. Nec est
ad salutem sufficit dei verbum aure corporis au-
dire. et corde possit intelligere. sed oportet est
opere implere. et vitam secundum diuinas regulas
moderare. Unde hugo in dydascalicon. Sunt
quos audire verbum dei delectat non quia saluti
fera sed quia mirabilia. tales multa scire volunt

et nil operai. quos quid ad fac dicā qp p
comia diuiā in fabulas gmutac Sic em
thcatr alibq laudibq. sic poetic carmibus
intendē solemq. vt sp audiū pascamq non
vt aim edificamq. quoq intencio danabile
et ab oibus fugienda ¶ Qo fuit iustia
scribarū et phaiseoq diminuta. qr fuit i
ostentacōe exteriorib operib. et no i rectitu
dine intencionis Qia em ppt vana gloria
fecerūt ¶ Pt lo dicit dns de eis Math. 23 Qia
em opa sua faciūt vt videant ab hoibus
Et ista iustia no sufficit ad vita etna. sed
oportq vt apls dicit pt cor 10. Qia ad gloria
dei fac Et ideo oibus fidelibq dixit dns. Ni
ha. iuf. ves. sp vt faciatq opa bona et bona
intencione. sp ad salute vram et pximoru.
et pncipalit ad dei gloria. plusq sibq et
phaiq. qui solū operant ~~opa~~ bona exterig. p no
recta intencōe. p faciūt ppt i ane gloria.
aut ppter tepoale lucrū. aut voluptates. et sic
no intrabitis in regnū celoq Quia vt vult bto
dugf i de nā et gra Inamis et vana gloria i
scripa magnū pcm est. et i sup insidiat val
de bonis operibus. et se eis ctissime i nisce
et sic ea mala faciat. et i digna ī muneracione
in gspū dei ¶ Pt qd math. 6 dit dns Atten
dite v diligenter gsiderate. ne iustia vram fa
ciatq coa hoibus vt videami ab eis. gloriaq sp et

2°

de iani gloria

laude humana pro talibus querendo. aliqm
mercede no habebitis apud prem vrm q in
celis est. Vnde dicit Et cre q 132 Nullo
peccando meret. p oe opus qntitcuqz alias bo
nu si fit ppter iane gloria est pccm. qz ma
le circstantionatu quo ad ho Et ideo oe opo
qntitcuqz esse alias bonu amittit tn vim mere
di si fiat ppter iane gloria Et si illa iamis
gloria esse solu veniat culpa Et qnuis ita
sit pccm et euacuet meritu. est tn sic qrs hoi
bus. Vt et dit Crisi sr matth. qz cu cetera vina
locu habeant in seruis dyali. iamis gloria et
locu hz in seruis xi Et iterum dicit. Illis qui
se a mundo dicunt vsilinisse. iami gloria frequnt
egrotant. et longe periculosius alys. qz alij
usqz ad pecunias ppt hanc dana pacunt. hys
vo usqz ad aiam est periculu Et idem dit Mtm
dant hoi virtute v conatu ad laborandu co
cupiscencie vane gloie Et subdit Si cu indul
gencia possu dice maiore dat vtute hoi ypo
crite ad laborandu q cupiscenu gloie vane. qz
fidelibus spes regni celesti. a vpmissio plc
nis patrie Et iterum dt Qui egrotat hac
egritudine nullo iubente sponte facit qcqz
existimat ee delectabilia illa a quibus vult lau
dari: eterum vestimenta sibi circuponit ppter
illos vt pulchra gerat fame. no si ho p alys
adoptans. et sequaces circuduat in foru vt

i admiratoz sint alys. et oia quecunqz fant
ppter aliozz facit acceptatoz Et sic 10 pe thes 5do
loqm deoep q ꝓbat corda nra. dit glo aug Qs
vites nocendi habeat humane gloie amoz.
no sentit. ni q ei bellu indixeit. qz si cuiqz
facile est laudari. no cupe dii negat. difficile
tn est ea no delectari cu offert 3° Sed fuit
iustitia scribarum et phariseoz diminuta i
ly. qz fuit solu in opere exteriori Na solu
cauebant si a mat operibz exteriorib. et no
a mat voliionib. putantes dei pcepta ꝓhi
bita esse solu mala exteriora. quibz vnus
altri nocet. et no voliiones interiores Et
ideo dns admonet et i cautat suos dicens. nisi.
n ius. vrd. ita vt cauceatis vob no solu ab o
peribus exteriorib. sed est ab iteriorib
n mat. no. i. i. reg. ce. ac Et qz teneam ca
ue no solu exteriora sed iteriora opa mala
doz nos qsequent i eua cu dicit Au. q.
n dies e. an. ni. or. q. a. or. re. e. in. ego. ad
n di. vo. q. i. fra. sin. re. e. in. Vbi nota
qz cu ppls ysrahel exiuit egiptu et venit
ad monte synay. tunc ipi data erat pcep
a dno. circa q iudei tpe xi multu errabat.
et ideo dns in glosd suo sermone in mote
aliq illoz resuscit. vt ipoz vnu itellectu daret.
et errores circa ea excludet Et pm ex ill

fuit. nõ omides de quo in pmti euãg agit.
Dixit g. discipul suis audistis. sz q. patribus
vris. qui fuerunt tpe moysi dictũ ẽ et pceptũ.
nõ omides. q. omisor sine autoritate legit
time potestatis reus eit mortis corporalis
iudicio. si in iudicio manifestũ eit ipm ho
madũ tpetrasse ¶ Consequent nõndũ
q. scribe et pharisei et alij iudei tpe crisi
cpter cor corporalitate et grossitie mltũ er
rabat circa dictũ mandatũ nõ omides. pu
tantes per ipm solũ phibitos esse actus ex
teriores. quibus vnus altri nocet in corpore. et
nõ esse phibitos iteriores rancores. inimicias
odia. malas voluntates et desideria nocendi.
Hymo vt patet ex iosepho ji. antiquitatũ. in
hiis errore cplapsi erant. q. putabat solũ
exteriora nocumenta esse pcta. et nõ iteri
ores volitiones nocendi. et q. quitũcũq ho
i corde geret cõtra proximũ inimicias. odia ra
cores. quitũcũq sibi optaret et desideret
malũ. aut vellet nocere si posset. dũmodo opere
exteriori nõ iplet nõ peccaret ¶ Et ie fuit
grossus error qui fuit et est. nõ solũ contra
scptura sacra. sz etiam contra doctrina arestotelis.
Senece. et aliorũ phorũ gentiliũ. qui i pluribus
locis librorũ suorũ docent et pbant pccm plus

gsistē in interiori volicione. q̃ in exteriori opa/
cione Ymo exterior opacio no ē culpa nisi
iqntū ꝓcedit ex interiori mala libera voli/
cione Qd̃ ecc̃ determinat m̃ a sinag̃ ꝓpe fine
Acto cum exterior mchil addit bomtatis ul mali/
cie sup actū interiorē Ita g̃ circa lēgis mā/
datū erraverūt iudei Nō cum vt ipsi credideruṇt
phibent solū exteriora nocumēta. ꝑ illo mā/
dato phibent omēs modi hominū voluntarij.
vt i ꝑ volume circa id cuiam dicti ē dmica sex
Dicit g̃ dns sequent Ego aut dico vob. q.d.
ita iudei errando intellexerūt mandatū de so/
lis exterioribus operibus quibus vnus nocet
alteri in corpore. ꝑ ego dico vob q̃ nō solū
sup phibita exteriora nocumēta. ꝑ ecc̃ ite/
riores inimicicie. odia. volicionē. et desideria
nocendi. et ecc̃ ordinatis ad motū. ex quo so/
let oriri exteriora nocumēta. Ymo et ipsa
ira Qui. cum. iras. f. sui. re. c. in. Sic esset
nōndū quid ira. qm̃ q̃i ꝓ est pcm̃ ex multis
causis. ꝑ ia dicent inferius Sed est nūc nōndū.
q̃ per illū textū. q. ir. fra. sui et. q. dix. fra. sui. te c iii
vacā. re. c. co. et. q. dix. fa. re. c. ne. ig. Dns
ostendit q̃ triplex est ira Prima in corde so/
lū. vt cū qs irasci et ira nō ostendit exterior
signo. nec exit i effectū vindicte Et ista aliqn
est venale et aliqn mōrale pcm̃. et potissie

sit mōrle qm appeti iusta vindicta. si ecia
facto nō mfert. Et qntū ad ista ira dicit. q
iras. sra. sū. ¶ Ira ē cū qs corde irascit.
et ea etl manifestat exteriori signo per ōdi
dnacōz vocis Vt alte clamando. et tituando.
No tū cpedit ad effectū vindicte. salte det
minate Et ia silr pt esse veniat et mōrlis.
Et qntū ad illa dicit dns Qui. dix. sra. sū. racha.
Racha ē iterjectio irascenti Vl' etl quedā voc
ordinacio. per quā manifestat interior ira.
sine illacione determinate qtumelie ¶ Ira ē
q interiq qipit et exterius per signa mani
festat. et tū lō pduat ad effectū Est at ef
fectq ire nocumentū cpximo illatū i racōe
vindicte. sz sibi i malū qfusioz ā irrueētiā
Minimū at nocumentū est. q fit solo verbo.
Et ideo qntū ad lō dicit dns. qui. dix. sra. sū. fa.
Prima ira retris paibq est minima. et lō smuit
dns per lō q potest ei correspondē minima pena
sz iudicii. i quo adhuc dat loq defensiōis
ꝑm Aug. Ira est maior. q addit sup ꝑma
manifestaciōz Et lō ī muit dns p lō q potest ei
correspondē qtilū. in quo qferuit iudices de
pena infligenda. et quo iudicio damnari opor
teat Ira adhuc peior q̄ ꝑa vl' ī. q
sup vtramq addit vindicta iusta. q ma
la ītencione illata. sz m malū nocumētū

gfusios et irreuenna alterig Et ideo sp e pec
catu mortale. qd et dns inuit per ly qy ei cor
respondē dicit ignē ielsene. q est certa dāna
cio et eterna ¶ Dicet aliqs quo possit ia 90
esse vca. sz qy pro vno vbo qs sit reg etne
dānacionis. cū tn dns dixit discipul suis Stul
ti et tardi ad credendu Et apls dr Vos insen
sati galate. De ly solucioz posterig de ira et de
vicio gtumelie Ipse dicet aliqs Jacobg dr 90
c° 3 eple sue Lingua nullg homo domare pt
Si igr pau lingue essent tā grauia vt dns
ly inuit. et math 12 vbi dr De oi verbo oi
oso rc tuc oib ho dānaret Nr pm dicg
i de vbis dni pmoe & Vbi dr Quis no
tricat loquente veritate et dicente. q dixe
rit sed suo rc cū ecc Jacobg dicat. Nullg lig
ua domare pt Post pauca subdit Dne refu
giū tu factg es nob. ira tua iusta est. nemi
ne iuste dānas Ergo si nullg hom ligua
domare pt ad deū vfugiendū est. cū auxilio
qd nob sp presto est. cd domare possumus
Et sic vult dicg qy nullg pt ~~ppriis~~ viribg
domare lingua. p pt dei auxilio. qd sp pres
to est nob. cū facimg debita sollicitudinem.
et qd i nob est ¶ Quid vo sit gloria. et q
bona et q iamis. et qn appetitg eig sit pcm
et qn no rc ducta sit prius Et ly de pma pte
euangelij ¶ Sequi rc pt Si. of. mu. tu. an. 2 pt

altare. Qn q̃ agit de vigiliarum fratres offensi. Vbi
pro continuatione textus ad prudentia dicit remi
gio. Ille medius celestis de cel ad terras des
cendens repetit humanum genus exercitu. Deo
illi salutaria tribuit monita et precepta. quibus
sanaret. Docens in prudentibus nos irascendi nos
rachia nos fatue fratri dicendi. Et qr horres p
clinos et effrenos agnouit ad primum ipsius
ire. ita ut ipse hos preceptum seruare non possunt.
idcirco siqs transgrederet ex infirmitate
vel aliunde dedit geniu remediandi quo sub
leuaret dicens Si offers re. Vbi mundum ad
altare offerendum intelligit de opus pium deo of
ferendum. sine sit interius sine exterius vt sit
deuotus. gratiplacus. gtribulatus spus. affectio ad
deum et ad proximum. oro. prdicatio. correctio
fratrum. penitentia. elemosina. re. Et nullum illo
est deo acceptum nr. p fiat offerentis ni ipse sit
in caritate. Caritate at non hz ni proximo suo
iuste lesso satisfaciat. a satisfacere velit pro
loco et tpe opportunis. Dicit go si. of. mu.
tu. ad. al. x si qdcumq opus bonum facere vis
est ad honore dei. Et. r. fr. qr. fr. tu. hz.
al. ad. te. r. i. mu. tu. an. al. Vbi no
tandum q dns notant dicit reliq. an altare
et ho dicit reporta ad domum. ad designandum
q tu ho hz opportunum boni opis et recordatur

fiunt ꝗ fr cui lꝶ aliqd adiuſi cui no dz to
dmittere bonu oppoitu Primo id oppoitu debet
ultime et opꝶ id ad tpꝰ differre doner pgat
ad reconciliacoz fris no ſtati dicendo Vn glo
No ait refer qd cum recte offert mutare
no liꝶ ꝶ ait ulnq ſtꝶ doner placabilꝶ
offeras No enim munꝶ repellit ꝶ caritate pxi
mi qrit ſnie q nemo ad caritate dei pueni
nix id pe iohis X Qui no diligit frem ſuu
que videt deu quo pt dilige que no videt
Prius go caritate pximo soluat q munꝶ
ſuu deo placere optat Et vade prius reconciliare
fri tuo Qd pt fieri dupl ꝶm mo de lꝶ Vno
pedibꝶ corporis et ſic dz fieri ſi bn pt hri
pnia fris offenſi Si at no pt hri omode
pnia ipſiꝶ tunc ſufficit ad eu ire pedibus
mentis qd fit qn lꝶ oppoitu ſatisfaciendi
leſo loco et tpe opetentibꝶ Et hoc uni cuiq
rona que reu ofitente abſoluit et ſatisfac
tione leſo faciendam ſibi iponit Et ſic dicit
Augſ i de ſtr dni i mo Cu aliqd tle
oblatu ſuꝶ in iteriori teplo pergendꝶ eſt
ad reconciliacoz cu fre dmittendo tle munꝶ
ſpuale Pergendꝶ e at no pedibꝶ corporis
ꝶ motibꝶ ai hiulit te pſtanas fri ad
que cara cogitacione gauras in oſpectu eiꝶ
cui munꝶ oblaturꝶ es Si fr pns eſt potes

ad eū ire. nō simulato aīo lenire. atq; in grāu
reuocāe. Veniā postulando Si prius l; cōtra deo
fecis. pgens ad eū nō pigro motu corporis sed
celeī dilectionis affectu. atq; inde venies. r mten
tōr ruocās ad id qd agere reperas off. mu. tu.
Hō est rūmedīū cōm pcīm ire qd' superbi āplecti nō
valent. qui fres suos despicīnt. et eos lesos ad
gōrdie paāsq; bōnū rūocāe nolūt Vn Aug
i de ser do i mo Quisq; l; vnū rūmedīū
vt simplīa aīo veniā deprecat nō acceptat ia
mis iactancie spū inflat Humilis at corde re
galiatōr a fre quires hac medicina a pīo in
rat Nōndū e ira hō q fremī hīe ali
quid cōm nos gingit tripliter Primo si ha
beat ira ul' odīū cōm nos q̄nis nos ei nulla
iuria fecīmg. nec fiēmg causa illig. ꝑ alij forte
vt susurrones vt sepe gingit Vo si habeat
ira et indignatōr in nos q iuria ei fecīmus.
Vl' q iuste ira et ocasio istig odij fuīmg
Vo si odīū nō habuerit i nos lig ei iuria
fecīmg. siue ipo sciente siue nō. q i iuria
fecīmg In ꝑo casu fres offensi regaliatōr
quere est gsilij et magne pfectionis in hōre
et meriti Vn dr l; Crisꝑ Ne dicas. m' no
cuit nō ego illi. ꝑ pro gloria salutis tue in
bet te dns amicīa fare. tu offensi debes
puenire offendente vt duplīa gloria gsequis
Vna q offensi es. et alia q prior ad amī
cīa mones Et nō q i 1o casu nō debemg

lesi veniam petere. qz no peccamus: ꝑ debemus
nos excusare. et fri ostendere qꝫ in eu no pec/
camus. et qꝫ ipe sine ea iuraset q̃ nos Ni/
si forte timeremus videlicet qꝫ hymoi nra hu/
miliaco ad eu. vgere i detrimentu fris. qz
forte ex hoc superbiret a audacior fieret ad
nocendu Et tuc caueremus hymoi regoliaco at/
tentaret per aliqs psos intermedias. offen/ illu
dente frem cas eu obiurgaue reducens ad
prio rogandu Vn Aug/ i de ꝑ do i mo
Tuc fr hz adusu nos eu nos eu i aliqo lesi/
mus. Nos at adusu eu habemus si ipe nos
lesit Vbi no e opus ꝑgere ad regoliacoz. No
eum veniam postulabis ab eo q̃ tu fecit iniuria.
ꝑ tu dimitte sicut tu a dno dimitti cupis qd ipe
omiscis Et in quoda sermone de concordia
fratru q̃ incipit sic Dies isti dicit sic Aug
Si dicit aliqs Et ille me lesit et in me pec
cauit et no vult veniam postulare quid su
facturus Rnt Aug Nolo mentaris Nolo dicas
da mi veniam. qz te nosti no peccasse in frez
tuu Scis tu qz ille peccauit in te no tu i
illu Noli venire ad frem tuu qui i te pec/
cauit. et vlt ab eo pete veniam. Debent tu
mi vos esse alij paccifici. qui illu obiurget
vt a te prius veniam petat. tu at parat
esto ignoscere. prius ex corde dimittere parat
Si parat es dimittere ia dimisisti. Habes adhuc

quid facias: ora pro illo vt petat a te veniam.
qr scis ei nocere si no petat. Dic dno in oratione tua.
Dnc scis me no peccasse in illum frem meum.
ꝑ porro illum peccasse i me. si venia no petat
a me ego bono animo peto vt ei ignoscas Et
concludit sic Augo Si i aliqo peccamus vero cor
de postulemus. Si qs i nos peccauit venia dare
pati simus. et pro iniuriis nris oremus Hc Augo
¶ Si vero 2oo qs habuerit aliqd adversus nos.
tunc est de precepto et ex debito iustitie vt nos
ipsum reconciliemus. si volumus vt opa nra sint
nobis meritoria et deo accepta. tunc oportet q
omissis oribus aliis actibus nris cum nos reconcilie
mus. et ei satisfaciamus de offensa actu vel
voluntate. ꝑ modum prius dictum Vnde Cris
hi loquens in ppsona dei dicit Vade prius re
conciliari fri tuo ꝛc Ego libenter receptor et libenter
honoris mei pacior damnum. et libenter expec
to dns seruos. tmo vt vos in aminica vem
atis Vade ergo vt scias q plus diligo con
cordia filiorum meorum q munera. Quia mu
nera hom nullum faciunt deo lucrum. Caritas
at illorum dei gloria operatur Et iterum dicit
Fere a discordantibus omnino no vult sacrificium.
Hinc g. ppendite qnto sit malum discordie.
qr cpt hc id abiuit per qd culpa relaxatur.
Et subdit Cndm horres fideles aliqua dis
sensione habuerint mutuo eorum no suscipit
oro no exaudit. nec ds vult esse amicus fidelium

ꝓdiu mtſe fuerit inimici Et ꝓſequent dicit.
Nuat at ꝓcessit offensio tibi dz ſeq regli
atio Si cogitatu offendiſti cogitatu regliae
Si vbis offendiſti verbis regliae Si opeib
bꝰ offendiſti operibꝰ regliae Oe cm pcm
quo ꝓmittit cogmo et de ipo pma agatur

¶ Si at 3oo fr habuerit aliqd adiuſti
nos tuc ꝓ per iuria verborꝰ a factoꝰ
aufert pximo qd suu est ſz honor nl ali
qd ad bonu. igit ho tenet ei ſatisfaciendo
hꝰ restituere quia id ad vos ꝓ Reddite oibus
debita Et Augſ in epla ad macedonii Sic
leis pena cuprint ſi hoies flaxai. et id ꝓpt
qd ſtelꝰ ꝓmissu est possidere. pessimu genus
furtu ꝓmemoras Si cm res aliena ꝓpt
quam pcm est cu reddi possit no reddit no
agit pma ſz fingit. Si aut veracit agit. no
dmittit pcm nꝰ restituat ablatu ¶ Dicit
aliqs Quid facia ſi peto pximu et non
vult dmittere offensa Rt Augſ. quoda
modo dicas Si dixiſti ex corde tuo fri of
fenſo vea humilitate et caritate no ficta di
mitte m et ille noluit ti dmittere noli ee
ſollicitꝰ. ſervi est abo et habet vnu dmm:
ꝰ ſervo tuo debes. cu rogaſti noluit ti di
mittere. intpella dnm ambor. et qd ti di
miſit dns ſi pt exigat ſervꝰ ¶ Est du
bium an ſuperior teneat voce illiꝰ prepti a

subdito que iuste aut indebite lesit venia
pete. Rem dungi priori sic dicens Sut
psone humiles per ordinem sedi hij a quibus
si petamus venia extollunt in superbia Et
subdit durum vi vt iubeat q si dns ho per/
tat in seruum suum iuste litigando iuste et/
dendo ꝛc. q dicat illi ille ignosce mi da mi
venia. Nō q nō dz facere. q ne ille inpiat
superbire: quid ergo faciet dns? An oblos
dei permittat eum. et si nō pt dicere seruo suo
q nō oportet da mi venia. blande in illum
alloquat. blanda enim appellatio venie e
postulatio Et in regula dicit An necessitas
disipline duā verba dicere opellit. si ds vos
ipsi modum excessisse sentitis nō a vobis exigat
vt a subditis venia postulet. ne apud eos
quos oportet esse subiectos dm minus ser/
uat humilitas. regendi frangat autoritas.
Ex quibus patet quo superior regulariter dz
sibi subditum. et quo nō oportet ꝛc ff est

dmica

In.i.t. cū multa turba esset Matth. 8
cū ihu. nec haberent qd manducarent:
Quocatis discipul suis ait ill Misereor
sup turbā: qr ecce iam triduo sustinent
me. nec habent qd manducent. Et si di
misero eos ieiunos in domū suā. deficiet
in via Quida enim ex eis delonge vene
rūt Et responderūt ei discipuli Unde
istos poterit quis hic saturare panibus
in solitudine Et interrogauit eos Quot
panes habetis Qui dixerūt septē Et p
cepit turbe discūbere super terram Et accipies
septē panes gratias agens fregit et dedit
discipul suis vt apponerēt Et apposuerūt
turbe Et habebant pisciculos paucos.
et ipos bndixit et iussit apponi Et manducauerūt. et saturati sūt Et sustulerūt qd
superauerat de fragmentis septē sportas
Erant aut qui manducauerūt qī quatuor
milia. et dimisit eos Sermo eiusdē.

Qū.t. mul. es. cū. ihū. Sed turba
sequebat dnm ppter verborū suorū
dulcedinē: et ppter infirmorū suorū sanandorū:
qr ut matth ait Postq dns sanauit filia
canance. tūc venit in fīnē maē galilee. et ascē
dens in montē sedebat ibi. quē cū turbe
starent adesse. accesserūt ad eū hinites stan

qr in Dominica vide iacobus cart. sicut

multos claudos cecos debiles ꝛc. et pcce/
runt eos ad pedes eius. quos dns curauit
ita vt mirarent turbe Nec ha. qd. man/ ||
de longniqs cum ptibus venerunt ad ipm. et
tribus diebus apud ipm manserunt. et ideo q
scrii detulerant ia qsumpta erant Na vt
dicit Cris Non est credendum q turba sine
viatico ad dnm in solitudine venerit. et pa
die et ꝛ oia qsumpserunt. et ideo xpus iii die
miraculu fecit Co. dis. s. no pro sua sustē/ ||
tatione sed pro nra instructione Quia vt dicit
leo Per hoc tribuit exemplu magnis vt no
spernerent cum minoribus qsilia: qd multi no
fecerunt. sed spernunt alios. et putant se sibiip/
sis sufficere. nec alioru qsilius indigere Bn hoc
Oia illi desunt qui nichil deesse sibi putant
Augt Dixisti sufficit. ibi defecisti: et vbi te
placuisti ibi peristi Et cetera ideo voluit dns
qsilem discipulos qtenus ex collocutione intelli
gerent signi magnificentia dicens Mi. su/ ||
tur. qm. ia. et. tri. sus. me. n. ha. qd. ma/ ||
Turbe dicunt sustinere dnm qui doctrine et
miraculi eius intentere ꝓpria no attendebat
Et fuit duplex causa ministrorum. qm patienter
sustinebant eum loquentem. et qm victum non
habebant Et notandum q ad hoc sustinuit
turba dnm vt infirmos sanaret Et g°

infirmitates tuas spiritales viis sanari tui
exemplo turbe sustine dnm tridduo Vt
prima dies sit dolor gtricoris Secundo pudor con
fessionis Tertia labor satisfactionis. Hor
est triduum quo itur in desertum vt dno gtum
sacrificium offerat Exo 8 Vel q turba
sustinuit cum eo propter doctrinam per triduum pt
dici q primus dies est gymnio vei Secunda detes
tacio mali Tertia amor boni Vel sdm
bnlm trium dierum iter necesse est vt eas inde
serturum. si gtum volueris offerre deo tuo sacrifi
cium. et triduo sustineas saluatorem. si mira
culi panibus desideras sanari Prima dies
est timoris. Dies ingis declaras et illuminas
tenebras tuas interiores sts. et horrendum
iehenne supplicium demonstrans Secunda est pie
tatis qua respiramus in luce misericordiam dei
Tertia est roris in qua veritas innotescit. Vt tanq
ex debito quoda natuie sine alia gsideracione
creatura subiecta sit creatori. seruus seruiat
redetori Et. si. di. e. ie. i. do. su. de.
i. vi. qui. e. ex. e. delo. ve Et. re. ei. dis
sui. Vn. is. po. qs. h. sa. pa. i. sd. Quasi
diceret Locus est desertus. et ville multum distan.
Ideo no possumus hire panes ad saciandum
tantam multitudinem. et tam famelicam Et dr
Theophilus Discipuli adhuc no intelligebant

Quid significent tres dies mistice

Ps

nec eio virtuti ꝓpter priora miracula
cediderunt Dnus aut discipulos nō vitu/
perat. ex hoc instruens nos ꝙ nō debeo
ignorantibo ꝗuiter irasci. ꝑ cor ignoraē
ꝙpati Et. i. e. qt. pa. ha. q. dix. stp. n
Remigio nō interrogat dnus qi nesciēs qt
habent. ꝑ ad hoc vt eū responderet septem.
quo pauciores diceret eo magis miracu/
lū diffamaret et nocio fiet Et dic Cris
Admirae discipulos sapiencia. qualiter
ventre superabant. nō multa mense cu/
ra facientes in heremo existentes. et per
tres dies ibi manentes. solū septē panes
habebant Et. p. t. dis. sr. ter. Glosa n
in refectione quinq panū tbe sup fenū
discubuerūt. q aut septē pambo refici
ende erant sup terra discubere prepiunt
Mina per legē veterē q per quinq pa/
nes intelligi carnis desideria calcare inbeni
q est fenū. Qis enī cao fenū. ꝗ in nouo at
testamēto ipam ꝙ terra. r facultates te/
porales relinquere inbem. Vnde matth. 19
Si vis pfecto esse ic Et. ac. stp. pa. gra. n
a. fre. Secdm glos in hoc ꝙ dī gras agēs
ostendit qitū gaudeat de salute nra. et
doc nos gras agere de corporali et spuali

refectione Vñ Remigiꝰ sr matth. In co q
gras egit nob reliquit exemplu vt de oib
domis nob celitꝰ collatis illi gras referamꝰ
Et. de. dis. su. Beda q dns fregit panes
designat a p cnone sancetorꝰ. q panes
discipuli dedit vt turbe apponeret signifi
cat. q spualis sce dona tribuit aplis.
et per eorꝰ mnsteriu voluit ecclie sue vite
cibaria distribui Et. ap. t. Et. ha. pis.
pau. et. ip. bn. sicut et panes. et. ius. ap.
Obi nondꝰ q dns dedit eis panes. q
panis est cibꝰ quo sustentat vita. et sig
nificat verbu dei. dedit eis et pisces in
gdmentu cibi Per qd designant exempla
Et ita designauit q pani verbi dei ad
dendu est gdimentu boni exempli. magis
eu suadent opa q verba vt dit Ambo
Et Seneca dit Longu iter preceptu breue
et efficax per exempla Et. mta. et. sa.
de pambꝰ et pisibus. et sus. qd. su. de.
frag. sp. spor. Ordin Beda turb satiat
qd supeat apli tollunt. ad denotandu q al
tiora pfectionis precepta q multitudo nequit
attingere ad illos ptinet. qui gnale ppli dei
quersacꝰ transcendit. et eu tba esse sa
tura memorat. q etsi sua elmgre nequit
neq explere q de virginibꝰ dit apls. tn au
diendo mandata diuine legis. ad vita p

Ut matrem dilatet ad horam
de sanctis tres dies sytuatis
spei et tres per non-ssid et
q. q. ad horam ropri suae & c. p.
de mysteriis

fiat sempiterna Erat a q. ma. qi. q. n
mi sex vi exceptis mulieribus et parvul. q.
m lege no numerabant Et dr. cos. n

Dnica octava Mathi septimo

IN. i. t. d. i. d. s. Attendite a falsis ꝓphe
tis qui veniunt ad vos in vestimentis ouiu.
intrinsecus autem sunt lupi rapaces A
fructibus eorum cognoscetis eos Nunquid colli
gunt de spinis vuas aut de tribulis ficus.
Sic omis arbor bona fructus bonos facit.
mala autem arbor fructus malos facit No
potest arbor bona fructus malos facere. neque
arbor mala fructus bonos facere Omis ar
bor qui no facit fructum bonum excidetur.
et in ignem mittet Igitur ex fructibus
eorum cognoscetis eos Non omis q dicit
mi dne dne intrabit in regnum celorum. sed
qui facit voluntatem patris mei qui in cel
est ipse intrabit in regnum celorum. Sermo

Attendite a f. p. q. ve. ad vos i. ves. n
o. i. a. sf. lu. ra. Mathi A n

In hoc euangelio dom dns fideles suos sibi
diligenter cauere a flis ꝓphetis. v. a flis et
puersis christianis. qui vbo confitentur deum
et factis eum negant. et hoc ideo ne tles
corrupta sua vita et malis moribus

fideles allicant ad mala Et singulariter amonet
cos cauere sibi ab ypocritis. qui veniunt i vestimentis
ouium .v. sub simulacione exterioris sanctitatis
et interiusq; sunt lupi rapaces. qr interius sunt
pleni malo simulantes exteriorem sanctitatem propter
malum finem. Vt propter iane gloriam. et mundanam
laudem. Aut vt indignus existens adipiscat magnum officium. vel ecclesiasticam dignitatem. aut ad
vtile. vt temporalia aliq; cum aliorum dampno Vel
forte ideo vt familior fiat alicui mulieri vt ea
per hoc decipiat Et hic potissime amonet dns
fideles cauere sibi ab occultis hereticis. ne ab eis seducant aut fallant Qui quidam heretici vt frequenter
sunt etiam ypocrite simulantes exterius sanctitatem.
propter hoc vt falsam doctrinam quam in corde tenent
inter fideles facilius habita opportunitate disseminet. in qua eis non tam cito crederet nisi sancti et iusti
reputarentur Et est nonus qp hi per oues
primo Christus intelligunt veri cristiani. secundo per vestem ouinam intelligunt exteriora opa de gne bona.
q ad cristianos pertinet. dumodo fiunt intencione
bona. Vt orare. ieiunare. dare elemosinam. vel ad
ecclesiam. et cetera hymoi Per rapacitatem vero luporum interiusq; intelligi error que heretici in corde tenent.
et intencio peuersa corrumpendi simplicium fidem.
Cum quo dns a primo euangelio dicit Mt. a. fal. p.
est qui dicat attendite et diligenter cauete a fls
ypocritis potissime heretici. q. ve. ad. v. i. ves.
o. i. a. st. lu. ra. x. qui falsam suam doctrinam

Triplicat ypocrite occultat malicia cordis

et venenosam et puersam voluntate decipiendi
vos. corrumpendi fidem vram. moe lupor rapidi
ose abscondunt. et gregem nituntur sub quibus
dam similacionibus et apparencijs exterioribus.
vt plus et filius noce possint ¶ Et nonne dixit
dns attendite x diligenter observate. et caucius
caucte a falsis ypocritis. per qd significat quida
difficultate in deprehendendo eor astucias fraudulentas. quas sub triplici similacione boni
nituntur abscondere ¶ Prima est religiositas
cristiana. quam simulant. eo q sacramenta nobiscum
sumunt. et se cristianos nominant. et sub cristianitatis noie et sacramentor ptiapacione amicos
se veitatis et fidei simulant. cum sint ve inimici
et ex his sunt fidelibus magis periculosi qm
gentiles aut aliarum sectarum infideles. qui sunt
fidei manifesti hostes ipt qd e facilius fidelibus
ab eor decepacionibus sibi prauie ¶ Ve est
q ad firmamentum sui errois verb et auctoritatibus
sacre scpture quibus male intellectis et expositis
vtuntur. et ex eis con catholica veitate puritate
sua hetica fundare nituntur. et quicq ta apparet
q nos plus simplices. p ceteris aliqliter doctos n
diligentissime attendant decipe possent De
istis duabus similacionibus loqm bta aug 18
de ci dei dicens Heretici cum cogitant habere
nome et sacramenta cristiana et scpturas et ypo
cresione. magnum dolore faciunt in cordibus pior

qr multi volentes esse cristiani ppt eorum colora/
tas asserciones hesitare coguntur. et magni
et aliquituli sup dicit Cum videns dyabolus
templa demonum deseri. et noie liberantur me/
diatoris cuiusdam genus humanum. hereticos monit
qui sub cristiano vocabulo doctrine resisterent
cristiane. qd futurum esse sciens dns notanter
hic dixit Attende a fal. p. Heretici sub et cristia/
nis fictis. q. ve. ad. vos. i. ves. o. horrendi fi/
guram et spem religiositatis cristiane. ⁊ ihs st
lu ra. qr sunt a veritate fidei vacui. et sunt cris/
tianorum latentes psentores ¶ Eorum sitam
est extrinseca simplicitas innocentie abstinencie
et vinuste sanctitatis apparencia Ut falsitate eorum
per hymoi exterius tecta efficacius surrepant.
et simplicium mentes interius insidiositate lupina
ad se rapiant Et ideo ut dicit dns. intrin. sunt. lu.
ra. Quia rapacitate celant in profundo cordis.
usque quo nocendi opportunitate inveniant. et tunc
ea aperiant in ope exteriori ¶ Sequitur a
fructibus eorum. g. c. Quasi dicat dns quibus heretici
ut sua malicia gregant ne a katholicis sanctis
agnosci possint. vestes ovinas. x simplicitatis
innocentie et sanctitatis exteriores apparencias
fallacis assumant. Sic lupus ex natali sua industria
facit totum posse ne agnoscat angus ad oves
depredandas veniat Tu. a. fruc. eorum. g. cos. x ex

eorq exterioribus operibq q sunt mdiaia ite/
rioris dispositionis Quis em sua malicia
m corde abscondat. et exterius per simula/
ta sanctitate aut alia ypocrisi abscondant.
diu tm late no pt quin erupat in aliq sig
per qd se ppdant Nm sic vix vl nuqq pt
ignis sic abscondi q fumu no emittat. Sic
silator vix diu late pt qn vl vo ul ope vel
sig vl ex aliq talu circustan a aliqbq circu/
stantijs silatore se ostendat ¶ Sic ois ar/
bor q no facit fructu bonu excidet et mittet
m igne Hic dns ostendit qsi ypocrite he
tici et alij ficti cristiani no punirent i hor
mundo no tm ppter hc erunt immunes a pena
qr. o. ar. q. n. fa. fruc. bo. ex. et i. ig. mit.
Et per hc dns simpliciores qsolat vt aut Gris
qui de hc solet con deu immuare qp impios et
malignos homes alioq corruptores no punit
qntu exterioq apparet in vita pnti. q eos sepe
pmittit et ipune mag mala face Dn Abacuch j
qquri ppl de dno dicens Quare no respicis
sup mnq agens. et taces deuorante ipio iusti/
ore se Ecce i ps Zelani sr iniquos. pace per
catore videns ¶ fideles go bom qsiderantes
aut audiens malos eos tribulantes neqq ipu/
ne euasuros. qstanqq psecuciones eorq ferunt
Sic sptu est Letabi iusq cu videt vmdicta.
r cu viator iusq qsiderauerit horrenda imine

malorꝫ punitorꝫ. tuꝫ ipe ab immundicijs sceleꝫ
qtinebit. et letabit de hꝰ qꝫ qtinet a peccat
Et ita qteplacoē sanguis x pm vl' pene aliorꝫ
ab oī iniquitate lauabit manꝫ suas ¶ In
istis verb dm sunt tria nōnda Primu ē qꝫ ar
borꝫ q nō af fruc bo ex et i ig mit x hꝰ
q nō fac opa bona moriet et dānabit Si af
ic q bonī opis fructū ferre noluerit di exīdedꝫ
et in ignē mittendꝫ. quid merebit ic penarīd
qui vl' puerse agendo. vl' alios puertendo. pes
simu fructū attulerit Vm sneridꝫ i pdictis
verb dm qꝫ dixit eos exīdendos per morte. et
nō dixit qm exīdent: et hꝰ ideo vt homīes sp sit
parati vt quacuqꝫ hora dns repetet aiam de
corpore securꝫ ea reddat in manꝫ dm Ppt
eam certitudinē mortis et incertitudinē hore
mortis deberet homīes facē ꝑm id qsilium sapi
ent' etc. ¶ Ne tardes qerti ad dnm. et ne
differas de die in diem. subito enim veniet ira dm
illius. et in tempore vindicte dispdet te Vm
nōndū qꝫ notant in pdicto textu due iniustorꝫ
pene Vna est puāi et nalis regno beatitudis.
qd notat per exīdi Alia est ppetua pena se
sus in igne infernali. q notat cū dī in ignē
mittet Vn Scriß Si qs af diligent inestiga
bit due pene sunt exīdi et in ignē mitti Nꝰ
enim qburendꝫ in ignē mitti et a regno exī
dit dio. q exīsio difficilior pena est Multi

de pena dām sensꝫ

aut igne iehene horrent solu. ꝑ ego ~~dicit~~
dicit Cris carenia illius gloie multo ma/
iore pena iehene esse dico Et subdit Cris
dicens Intollerabit quide pena est ignis
iehene. ꝑ si qs mlle ponat iehenas michil
tale dicit quale est a beata illa gloia dnie
pnie finalit exiudi. et odio hri a xo deo
Sequi Ex. fruc. e. g. e. referendo lo ad tex
tu imediate predente sh. q. o. ar. q. n. fa.
fruc. bo. ex. et. i. ig. mit. Cuius est sensus q lus
gtinge poss q m lo seculo ex opeibus suis no
plene ognoscerent hetici yporte et pseudo
cristiani. Paracto tn pnti seculo ex fructu
r ex mercede operu suoru manifeste ognos
cent. quales fuerut: et lo tuc qn omedent
fructus vie sue. suscq silus saturabunt
pu po Ubi beda Quia vias sapie igre
di noluerut vt vinerent. ceperut mercede vi
aru suaru vt metnu perceant Ergo q yporte
et heretici digna mercede suis mat opibus
patent m gspectu iustoru ceptu sunt. Idcirco
xs recte dixit ad gsolatos iustoru. q et si in
pnti eos latuerut. tn m vita futura a fructibus
eoru ognoscetur eos. x ex finalibus eoru pmijs
et retributionibus. q ꝑm lram imediate p
cedente sut eoru. velud tutlu pmo vilu ar
boru exasio et m igne transmissio inferna
le: qi dicit xs Cu sit videbitur peri peccatores

exultabitis et gaudebit cor vrm Vn Cassiodorus
sr i° ps Cu perierit peccatores videbis. dicit du
plicia voce iustorum gaudia cumulantur Primu cu se
serint in quantis sit iocunditatibus collocati.
Deinde cu viderint penas peccatorum exulta
bunt amplius ab eterno se supplicio liberatos
Sit eni gtiorum qualitas attributi munus qui
suspecta fuit aduersitas penat Deoqs cu hac
qua nunc credis penalitate tuc oculo videbis
plus letaberis. Ita digne perceptibus te i suma
beatitudine per gram dni collocatu. et eterni
ipsu in hac vita exaltatu et sup cedros liba
ni ~~exaltatu~~ eleuatu usq ad profundu infermi
depressu et detractu Ecce finis ipsius glori
ecce ipsu floruisse et exaltatu fuisse. non
ad honorem sed ad eius ruina maiorem. et qd eius
glorie perfectus et mira prosperitas hi eleuati
promitti ut ipsius irrepabit ruina finaliter
demonstret. qui tanqm arbor qi no fert fruc
tu bonu excidet a terra viuentu. et in igne
mittet Et sic a fructibus eorum agnoscetis eos.
¶ Et qr dns sepius dixerat qd ex fructibus
bonis agnoscit arbor bona. et qd sic ex operibus
bonis agnoscu bonus ho. posset aliqs credere
qd tlia opa bona ex quibus noscerent ho bonus
essent dno nro dicte dne dne Hoc tollit xs
cu subdit dicens No. ois. qui dicit mi. dne. dne.
intrabit. in. regnu celorum Vn Augs i pmone
dni i monte Non ergo putemus ad illos fruc

Q4 fides sine operibus non sufficit ad salutem

de quibus sup dixerat primo. si qs dno nro dicat dne dne. vt ex eo nos arbori bona videat. p illi sint fructus. facere volu. pa. me. n
q. i. cel. e. Vn sequitur Et q. fa. vo. pa. me. n
q. i. ce. e. i. m. reg. ce. Vn Hylarius Celestis enim regni iter obedientia voluntatis dei. non mutipario ꝛpertua est Et dicit hi Cris Q
ad sit voluntas dei ipse dns dos cu in iohe dit
hi est voluntas eius q misit me patris. vt omis qui videt filiu et credit in eu habeat
vita etna Credulitatis ad verbu et ad gfessione respiat et ad actu Qui ergo no gfiteat
a no quersat p m verbu xi. no intrabit in
regnu celorum Vel sic dns i 10 textu No
o. q. d. m. do. do. re ostendit qp sola fides no sufficiat hoi ad salute: qr fides sn
operibus mortua est Jacobi 2 Dicit ergo No
o. q. di. m. do. do. v no omis q hi vera fidem
i corde. et cu hi gfiteat ea ore intrabit i regnu celorum Fides enim no sufficit n et assit
opera ad fidem primeria. ppt qd subdit
Et q. fe. vo. pa. me. q. i. ce. e. ip. i. i. reg n
ce. Iste enim q hi vera fide xi in corde et
ea gfiteat oe et cu hi operat bona ad fide
xi primeria. et maxime q observat ma
data dei. iste intrabit in regnu celorum Qria
math 19 dicit dns Si vis ingredi vita ser
ua mandata

Sequitur dnica nona . luce 16 .

M.i.t.d.i.d.s. pa.hat homo
quida erat diues. qui habebat vil
licu Et hic diffamatus est apud illu
quasi dissipasset bona ipsius/et vo
cauit illu et ait illi Quid hoc audio
de te Redde rationem villicationis tue.
iam enim no poteris villicare Ait at vil
licus int se Quid faciam qr dns meus
auferat a me villicationem. ffodere no va
leo. mendicare erubesco Scio quid faciam:
vt cu amotus fuero a villicatione recipi
ant me in domos suas Conuocatis
itaq singulis debitoribus dni sui di
cebat primo Cuiu debes dno meo Ait
ille dixit Centu cados olei Dixitq il
li Accipe cautionem tuam. et sedens cito scribe
quinquaginta Deinde alio dixit Tu
vo quantu debes. Qui ait centu choros
tritici Ait illi. accipe lras tuas et scri
be octoginta Et laudauit dns villicu
iniquitatis. qr prudenter fecisset Quia fi
lii huius seculi prudentiores filiis lucis
in generatione sua sunt Et ego vobis
dico ffacite vob amicos de mamona iniq

tatis. Vt cū defeceritis recipiant vos
in eterna tabernacula. Simile eiusdem de eodem

Homo. quidam. e. di. Nondū quia illa
parabola sim ny de ly ad hoc in
ducit vt per eā intelligat. quia sicut dispen
sator faciens curialitate debitoribus dni sui
receptus e in domibus illorum quibus fecit cu
rialitate Sic homines hui mundi si de bonis
sibi a deo traditis ad dispensandū dant
pauperibus recipient in domibus eorum que
sunt celū sim id matth 5 Beati pauperes
spū. quia ipsorum est regnū celorum Dicit igit
ho. q. e. di. Per hominem istū debemus
intelligere deū qui dives e singulariter. qui ip
sius sunt celū et terra. et ora in hys gtenta
nix id ps Dni e terra et plenitudo eius. orbis
terrarū et vniuersi qui habitant in ea Qui
ha. vil. Secdm bedā Villicus est gubernator
ville. sicut cui dns villā gubernandā commisit
Yconomus ait tā penuriae quā frugū et omnia
q dns his dispensator est: sicut hi villicus pro
yconomo accipi seu dispensatore Et sic q
libet ho est villicus dei. eo quia dns cuilibet hoi
committit gubernandas et ad voluntate dni
sui dispensandas triplices diuitias. sicut for
tune corporis et aie Et ex his vt dicit ām
brosius distinguimur non esse dnos sed poni

q sit villicatio cuilibet hoi commissa

seruos alienarū facultatū. Et cōtra illos
qui dicūt. ego sū dnus mearū facultatū
dicit Cris. Opinio q̄da erronea mortalibus
auget animā et minuit bona. Ea vō est
opinio: estimare q̄ ea q̄ possidemus in vsu
vite. possideamus vt dni. et ideo ecē oportu
ne ea apprehendimus tanq̄ bona paupa. Ex con
trario est. Non enim nos vt dni in vita pn̄
ti collocati sumus in ppria domo. ꝗ tanq̄
hospites et aduene quo nolimus ducimur.
et quo tpe nō putamus deuenim. Qui nūc lo
tuplex est. in breui fit mendicus. Ergo quia q̄
es noueris te esse dispensatorē alienarū rerū:
et transitoriū vsu. et breui ꝑiura tū gressa
sūt. Abiecto g̃o ab aio dominij fastu sumas
hūilitate et modestia vestia. Et. h̄. dis.
c. a. il. q̄. dis. bo. ip. Nam frequenter
gtingit q̄ homēs male vtūt his q̄ eis a
dno gmissa sūt. sine sint bona fortune
grē vl' natuē. Dissipant enim bona fortune
vsurpando sibi aliena per furtū. per rapi
nā. vsurā. aut ecē ppria male exponendo.
in luxuria. in crapula. Sepe nanq̄ gtingit
q̄ homēs h̄ mūdi et maxime ecēie mīstri.
quibus sūt tradite diuīie ad expendendū in
pnis operibus. frequenter gsumūt eas in illicitis
et superfluis. cōtra voluntate dni tradentis

tia eorꝫ dispensacioni Dissipant bona
corporis. eiꝫ male vtendo roboꝛe. sanita/
te. pulchritudine Et sic de bonis aie Et vo.
c. et. a. il. Vocat dns quelibet hoiem
inspiracionibus internis. pdicacionibus
externis. bnficiis. flagellis. et minuen/
do timoꝛe dnacionis Et. a. il. Tria dicit
dns hoi valde terribilia. que si verbo au/
ribus nris insonuerit valde ming peccaꝫ
ing Pm est verbu rigide ꝛeprehensionis
Ni. hi. au. de. te. Ta terribilia scelera
tanta dissipasti temporalia. inquinasti
corpus et aiam pcis Dm verbu e anxij
timoris redde. vacaꝫ. villicacionis tue. qd'
erit in morte. et in iudicio particulari.
aut vniusali: tuc enim oportet reddeꝛe voꝫ de
oi verbo ocioso math 12 Et qnto magis
de oi verbo nocivo. et maxime de ope ma/
lo. et de oibus sibi credituꝫ usqꝫ ad ultimꝫ
quadrantem Dm est vbu amai doloris
sa. n. po. vil. In morte enim villicus depo/
nett ab officio suo Oia enim tuc auferent
ab eo. ita vt ecs amplius no possit mereꝛi
Et ideo vt di ecc 9 Qdcqd pt manu tua
facere instanter opaꝛe: qꝛ nec opus. nec vo.
nec scia. nec sapia erit apud inferos
quo tu festinas Na post morte erit tm

tempo vt apprehendi mercede. et nō plus me/
rendi vl' pmtendi Ait. a. vil. i. sc. q.
fa. Sic peccator dz mīt se cogitare qd
facta vt eterna damnacōz euada Et ꝑm
glo ifm No dixit quid dicta ꝑ quid fa/
cta. Apud districtū iudice Non exaudiant
verba suasoria ꝑ facta meritoria quē id pe
ad cor. & Non in sermone est regnū dei ꝑ
virtute Do. me. au. a. me. vil. v dispensacōz
temporalium. et oia opa meritoria Et hō cit
in morte: tūc em nō erit amplius tēpus
merendi neq pmtendi Ffo. nō. va. men.
cru. Considerand q in alia vita nr aia pt
bona operari quibo iuuet ad gloriā et qbo
mereat. Nec pt mendicare v orando obtinē
tūc veniā peccatorū. a augmentū gloie Opari
quidē nō pt Quia tempo vite pntis qpat
estati. Alia vō vita sit futura silis est hyemi.
in q quilibet accipit qd hic acquisiuit Ut
qd salomo hortat hoiem pri 6 Vade ad
formicā o piger. et disce sapiaz. q cū non
habeat ducē nec preceptorē. parat in estate
sibi cibū Et Cris dit Dita pnis hz exerci
cia mandatorū. futura vō solacia Si michil
operaty eis hic. frustr in futuro speras Ut
michil pt aia in futuro orando mendicare.
qz nō dabit n qd hic meruit Huius sig in
sunt fatue virgines. q petentes oleū a pru/
dentibo repulse sunt. et petentes vt ingrede

ventē ianuas celestes repulse sunt. dicente eis
dnō Amē dico vobis nescio vos Et diuiti epulo
ni negata fuit gutta aq Gno. q. fa. Qa
sp anēq tollar ab hac vita per mortē distri
buā de facultatib dm mei. debitoribus suis
debita ūlaxando Vt. rū. a. fu. a. vil. r rū
per mortē subtracto fuerō a pnti vita ī qua
sola ho pt merei et demerei. pe. me. ī. do. su.
r vt per eorū merita et suffragia ūripiar in
mansiones celestes. q pauperū sūt Dicit enim
glō Celorū regnū domus pauperū est Et sī
domus ppter diuersitatē pmiorū Vn Joh. 14
In domo pris mei mansiones multe sunt.
Ita debet quilibet ho in pnti vita cogitare
quō in futura nō poterit merei opando. Nec
obtinē aliq bona ea petendo et orando Et
ideo dz sibi in pnti vita q est tempus mere
di prouidē. vt tūc ūripiat pm ppria q gessit
in corpore pmū et mercedē Exponendo
ergo de pnti vita est nōnūs. q quilibet hoī st
res ville gmisse. sc mūdus quo ad tempora
lia. corpus et aia. quorū fructus debet dispē
sare ad honorē dei Corpus nāq sūm dz rōr
exercē vigiliis ieuniis et ceteris laboribus
pro deo assūptis Et tūc sanitas fortitudo
pulchritudo et cetera bona eorū sūt optime
dispensata Si vō ho corporis labores sus
tinē nō vellet aut nō posset q admodū
hic villicus. qui dixit fodē nō valeo.

tur bona aut saltem. sed intellectu voluntate et
memoria exercent diligenter meditando in lege
dei. deum amando. et omnes proximos amicos
et inimicos deuote orando Vt oracionibus
mendicando impetret apud deum quod laboribus
efficere non potuit Et si mendicare erubescat vt
hic villicus. quia forte non scit deuote orare nec
scit meditari in lege dei. et sic de aliis spiritualibus.
tunc prouideat si de bonis et fructibus ville domini
sui. sed largiendo elemosinas de bonis temporali
bus Opera enim misericordie valde proficiunt ad sa
lutem et introitum regni. siue sint corporalia opera
misericordie. siue spiritualia Vnde quod salomon
in ingressu ad sancta sanctorum fecit duo hostia
la de lignis oliuarum 3 Reg 6 Oleum enim significat
misericordia Vel sic secundum ly de hy
Aut. vii. c. se. q. fa. Aliqui enim diuites hy mundi
male consumentes bona sibi credita tunc enim mori
dicuntur in penitencia. et ad cogitandum de vita fu
tura dicit sco. n. va. x. Propio laboe et propria non
possum satisfacere de peccatis. et venire ad vitam eternam.
Men. cru. quia videndum dicit esse hy mundi diuitibus
petere a pauperibus et religiosis suffragia. et non
expendere eis in bonis temporalibus Ea. q. fu. quia
bona temporalia eis distribuunt. vt. c. a. fu. a. vii
sed per morte. re. me. i. do. su. x per corporalem
vita et suffragia recipiar in vitam eternam Consequenter
ibi Con. itaque. sim. ac. do. su. quia pauperes
quantidiumque insti sunt debitores dei. di. pri.

quatu. de. do. me. Ut. il. a. r. tha. o.
Secdm Bedam Cados grece est amphora la/
tine. qtines tres vrnas Dix. il. ac. cau.
tu. Cauao est instrumentum qd fit ad taute/
la de qtractu debiti. porcia manu septm. qd
alio nomine cyrographu dr Et. st. ci. Dixit ait.
qr opera insedie celeriter implenda sunt Aug
Et rem pdit et meritum qui pauperi molesta
mora suspendit Et. seri. 50. Et sic dimi/
dia pte annualu redditum ei dimisit Dem.
a. dix. tu. qn. de. q. a. r. tha. tri. Corus
dr a thoa qd est mons. qr mensua thoi qi
mons videt. et continet triginta modios. p m
ysyd' 6 ethi Ut. il. ac. lit. tu. et. seri. or.
Et sic quinta pte debiti r misit ei Et. lau. vil. n.
Hic videnr meritum duo iquenicia et qd dns
eu laudauit. et qd dr villicus inquitatis Sed
dicendu qd dns eu laudauit no simplicit. p p m
quid Quia vt dit glo Non laudauit eu de
fraude. p de prudencia: qr sibi prudit i pos/
teru Dn lic in se habuerit aliq vituptera/
bilia ppter qd est villicus inquitatis dictus.
prudencie tn modo pt in exemplu bonor
trahi Et dit Aug Villicus qd dns de villi
catu eicerit illu laudauit dns. eo qd futura
pspexit. no tn oia debemus sume ad imi/
tandu. No cum est in aliquo dns facenda
fraus Vt de ipsa fraude elemosinas fa/

Quo villicus laudat a dno cu dicat villicus iniquitatis

namq; Subdit Dicunt etc ille similitudines
vt intelligamus si laudari potuit ic a dno
qui fraude fuebat. quanto amplius placeat
deo. qui secundum eius praecepta opa illa fecit q
prudenter fecit Ex quo prudent? cum pru/
denia sit virtus. ille ait no virtuose sed astu/
te egit. Quid oriens qp lis prudens sit
virtus secundum phos. in sacra tn septima no se ac/
cipit in bono. sed aliqn in malo Et sic accipi
hic prudent' pro astute et callide Ved dicit
qp hic laudat factum villici no i se sed in suo sig/
nato. et sic prudent' factum fuit Quidqd enim
habemus dnm dei est Vnde si de bonis nobis
a deo collatis qpudebimus nob facendo ele/
mosinas laudabimur ab ipo Vel dicit qp lau/
dauit villicum no absolute sed in qpacte ad
prudentiam sanctorum. qr prudentior ipse fuit
ad fraudem qm sancti ad iustitiam Et ideo subdit
qr. filii. hui. sec. v amatores mundi. prudentes. filii lu.
v iustis qui sunt in lumine gre. i. ge. iu. x
in hys q pertinet ad carnalia et mundana
facta ac huius temporalia Videmus enim qm
multa excogitant et adinuenunt ingenia ad
qquirendas diuitias. et qm solliciti sunt ad
nutriendum carnem ꝛc Et rao sunt iusti ita sol/
liciti ad acquirenda celestia Qui seculares
homines sepe sunt valde fortiores ad resistendum
hostibus eorum bona diripere volentibus. qm et

iusti sint fortes et circumspecti ad resistendum
tentationibus. et ad expugnandum demonem
Et quanto attentiores sint multi ad ornandum
se vt placeant mundo. quam iusti vt placeat deo
Si quaeris quare sit vel quare filii seculi magis
sint astuti et ferundi in temporalibus et car-
nalibus factis quam filii lucis in spiritualibus
Ro. pt esse duplex Vna propter corruptionem hu-
mane nature. per quam homo prior est factus
ad mala quam ad bona Alia ratio est quia bona
terrena sunt sensibilia et ideo fortius mo-
uet animum. quia bonum non mouet nisi cognitum. quia
vt dicit Augustinus nisi diligere possumus. cognita
nequaquam Sensibilia autem bona magis sunt cogni-
ta nobis. quia propinquiora sensui. Spiritualia vero non sunt

Quare filii huius seculi prudentiores sunt filiis lucis

In fine domini parabola ad nostram salu-
tem et erudicionem adaptat Intentio enim domini fu-
it nos exemplo illius villici inducere ad opa
pietatis. suadens vt nos faciamus sicut ipse
fecit. qui presentes se amouet ab officio se-
cit gratiam debitoribus domini sui vt eos postea
hiret gratiosus Ita et nos sentientes quam mors
non tardat. debemus de bonis nobis commendatis
a domino nostro elemosinas facere pauperibus. vt
post mortem eorum meritis vtamur in gloria
beatorum Dicit ergo Et. c. di. vo. qui dicit
quod predicta sunt. parabolice dicta sunt: sed nunc
expressius dico vobis filia. vo. ad veram vtilitatem

amicos de mamona iniquitatis. x de diui
tijs iniqtatis Et nō q̄ p̄m Aug. Nō solū di
cit diuitie iniquitatis q̄ iniuste acquisite sūt.
de illis enim nō iubet dns elemosinā fieri.
si saltē sat ad quē pertinent Dī enim ecc. 38
Qui offert sacrificiū de sba paupēis q̄
qui victimat filiū in ꝓspectu patris Ex p̄m
eundē mamona iniquitatis dicit diuitie
vnicuiq; habeant. q̄ si male et iniuste sūt
acquisite. faciēda est de eis amicicia eas
restituendo Si vō diuitie nō sūt male ac
quisite mch̄ilominus dicit mamona iniqtatis
1 Pro p̄m Aug. q̄ nō vē p̄ sīe diuitie. et
plene pauptate Nō enim sacrat horem
2 nec secuū facit Pro vt id dicit ex eo q̄
nīq ꝓstituit spem in eis Vn̄ ps Confi
dit in virtute sua. et i multitudine diui
3 tiarū suarū gloriant Pro q̄ p̄m Ambro
tentant alias nras i cupiditate vt velimus
seruire auaritie. qd est ydolorū seruitus
4 Pro p̄m basilium ex ho. q̄ frequent acq̄rūt
iniq. a a pdecessoribus iniq acq̄site sūt
5 Sto p̄m theophilū. q̄ vt plurimū iniq
retinent Magis enim iniquitas est retinere
6 vn debent vinē paupēs Ho q̄ frequē
ter male expendunt. i ꝓmessaconibus.
7 in luxuriis. et alis superfluis Ro q̄ p̄

Quae ocs diuitie
est bn acq̄site dicit
mamō iniquitatis

diuicias multa gmittunt inq̃ Genussima
cm est iustiaa habens arma p̃ pollin
Octauo dicunt mano iquitatis r i eqlita 8
tis · qr inequlitr possident Vt cu defere · 11
p morte · re · vos · i · e · ta · r per sua meita
et suffragia impetret nob apud deu sina
lit r capi in vita eterna Vn gregor i om
Si nos pauperu amicaijs eterna taber
nacula acquirimus · dantes pensare debemus
qr patronis poaq munera offerimus q̃ egr
nis dona largim̃ · ℣ Dnica x̃ : Luce 19

N · i · t · Cu appinquaret ihs ihe
solima · Videns ciuitate fleuit
super illa dices · qr si ognouisses
et tu Et quide in hac die tua que
ad pace tibi · Nuc at abscondita sut
ab oculis tuis Quia venet dies in te ·
Et circudabut te inimi tui vallo · et cir
cudabunt te · et coangustabunt te un
diq · et ad terra psternet te · et fi
lios tuos qui in te sunt : et no relin
quet in te lapidem sup lapide · eo qr
no ognouisti tempus visitacoms tue
Et ingressus in templu cepit eice ven
dentes in illo et ementes dicens illis

Scriptu est eim . qr domo mea domus
orationis est . Vos aut fecistis illam spelu
ncm latronum Et erat docens cotidie i
templo
Qui ap. ihi. jco. vi. Sermo
ti. fle. sr. e. ne Prior cordis est
miserias qrimor affectu qpassionis
deflc . et com miseriar occasiones zelo
districte vlcionis qmouc Et de vtroq
illor saluator nos exemplu dedit in
prim euangelio In qo pa pte descri
bi affectq qpassionis sup vrbem ciuita
tis Vnde di Cui. ap. i. ihco. vi. ci. sq in
qd diu viguit cultq diuinq . q fuit famo
sa laudibq . potentissima ciuibq . affluen
delicis . habundans diuicis . pulchrid
edificiis . fle . sui . il . Tu ppter mala cul
pe q ibi multiplicata fuerant . tu ecs
ppter mala pene . q futura imminebat
di . si . cog . mala iam dicta . sq multi
tudine peccator tuor . et magnitudiem
penarum ti imminentium . et tu . sp flebs
meum Et . q . i . hac . di . t . q . ad . pa .
r in hac mundana prosperitate ad modicum
tepus duratura facies voluntate tua:
et ideo gaudes . qr non vides imminenia

mala. qd' inmi cui subdi Nuc. a. ab. st.
ab. o. tu. sti ventura mala Pnis nam
psperitas fiat ne gsideretur a pcauc
at futurā aduersitas Et sic ciuitas
ihrlm si gnouiss mala fleuiss vtq
potius qm gauisa fuiss. sic ana pecca
trix si gsideraret statu culpe. et iscau
tate vite. et futuru statu penarū inferni
ipa merito plangeret semetipam.
Ez pnis psperitas et amor mundi. ac de
lectatio pcii. et cetera similia tollut mor
tis repentine gsideratio. tollut timore
stricti iudicij dni. tollut ecs gsideratio
acerbitatis penarū inferni Nuna. ve.
di. i. te. et. cu. te. Pnuciat dns destruc
tione ciuitatis ihrlm q a tito et ves
pasiano romanis principib fricta e
st in illa destructione pa aduersitas
fuit obsessio ciuitatis. qua inmit dns
cui dicit Et. cu. te. val. Vallu em e
gratenatio facta de lignis. q ecs dia solet
palagatu. eo qd de palis fiat Romani
igi obsidentes ihrlm tres aggres circa ea
fecerut valli. vt nullo ingredi ul egredi
poss Ne aduersitas ciuitatis fuit qd
inmici eig sua pnia ea circudederut. qd'

subdi cu di Et. cir. te. Nouc enim ambo ob
siderunt ea. nullu habente auxilium // Ad
uersitas fuit coangustacio ipsius ciuitatis.
et. co. te. vn. Coangustati vo fuerunt indei.
et nulla erat euasionis via. Exeuntes ciui
tate madebant in gladiu. manentes i ca
fame perierunt. tanta enim erat angustia
ciuitatis vt dicit Iosephus. q ymedebat car
nes filiorum suorum // Ad uersitas fuit
destructio ciuitatis et eusio Et. ad. ter. pro te.
Cuncta mania edificia deciderunt ad terra // Ta
aduersitas fuit indeorum occisio. et. fi. tu. in
deos. q. i. te. st. gemiti. et prosternet ad terra
occidendo sine misericordia Ad aduersi
tas fuit ciuitatis omimoda desolacio. et. n. re.
i. te. la. si. la. Cui pomi gnalis causa
aduersitatis et destructionis illius. co. g. no.
g. te. vi. tu. Quo omni creator per incarnaci
onis misterium et per predicationis officium te
visitare dignatus e. quem no recepisti et usque ad
morte persecutus es Et illam indeorum ciuitate qq
rit dnus Ieremie 8 dicens Milius in celo
ygnouit tempus suum. et turtur et ciconia et yrun
do. populus autem meus no ygnouit iudicium dni.
¶ Et i i tem Ad pb i q pomi zelus
correpcionis cu di Et. i. i. te. ce. ci. e. nil.

et ven Sup 1° Math 21 Et intrauit i tem
plum glo. Ingressus dns urbe. p° templu
adiit dans exemplu et forma religiosis.
ut quotiens imo primo domu orois si est ibi
adeamus. et per oros emendati sit. ad
agendu negocia sedeamus Alia uice dns
et fecit sile sicut post miraculu euersionis
aq in uinu. de quo sdl Joh loqtur c° 2
De hac at electione que facta fuit i ra
mis palmarum legi Math 21 Marci ii et
luce 19 ¶ Nondu q sacerdotes sic cupidi
tati gsulentes ordinauerunt in atrio tepli.
de familia sua uenditores animaliu. ut a
longinquo uenientes qui secu hostias deferre
no poterant haberet in pmpto ad epli
oblaciones. nec per hoc se possent ab obla
ciombus excusare Sicut aliq ueniebat ad
teplu qui no habebant pecunia unde pos
sent emere animalia offerenda. ideo sacerdo
tes ibi nummularios statuerunt qui sub cer
ta cauione pecunia traderent. et hiis pro
accomodacione no acciperet pecunia ultra sorte.
uiolabant tu aliq iniuria a sperabant
se receptiores Vendebant et ibi colube p
sacrificio pauperum Et sic patz q peccabant
roe animae sue. et ecc roe negociacionis q

fidbat in templo Et cef roē vsure ibi omis
se in ēpiendo. ā sperando dona pro mu
tuo Et dit gregō i o Per hō q dnūs narra
uit mala ventuā tuitati. et plīng itrauit
templū. Vt de illo emētes et vendentes ei
ēt. p hō ostendit q ruina ppli maxīe ex
culpa fuit sacerdotū Euersiōz quippe de
scribens. ꝗ vendentes et ementes de tēplo fe
riens. in ipō effectu sui opis ostendit vnde
radix ēpdnt pdicōnis. dicēs. il. Scp.e. ysa 56
qr. do. me. do. o. vo. No. domq negociacōis
nō vane locucōnis. nō spectaculoz Et ideo
dicit i regula In oratorio nemo aliquid
agat nisi ad qd factū est Vos. ār. fe. il. spe.la.
qr. ipi nō curabant de cultu dei. ꝗ magis de
exactione ppli per aprīcias exquisitas. vt
visū est ꝗ Spelūca latronū dī esse locq
vbi spolia q rapīnt ggregant. et hō fecerī
sacerdotes de templo vt dictū fuit Et dicit
gregō i o qr redētor nr pdicacōnis ūba
nec indignis nec ingratis subīlxit. postq
disciplīne vigorē eiacendo puersos tenuit do
nū mox grē ostendit Nā subdī Et erat to
tidie docens in templo dmica vndecima luce 18
N.i.t. d.i. ad quosdā qui in se ꝗsidebant tanqm iusti. et aspernabantur

ceteros parabolā istā Duo homines as/
cenderunt in templū ut orarent Unus
phariseus et alter publicanus Phariseus
stans hec apud se orabat Deus gras ago
tibi qr non sum sicut ceteri homin. Raptores iust/
ti. adulteri. Velut ecce hic publicanus Je/
uno bis in sabbato Decimas do omnia
que possideo Et publicanus alonge stans
nolebat nec oculos suos ad celū leuare.
sed percutiebat pectus suum dicens. Deus cpiciens
esto mihi peccatori Amen dico vob. descen/
dit hic iustificatus in domum suam ab illo: qr
omis qui se exaltat humiliabit. et qui se hu/
miliat exaltabit Sermo postillans

Notandum qd gregorius iii moralium ponit duas
species superbie Unde dnica ii Quas
species ut tangit euangelista habuerunt iii scilicet
ad quos dnus pnte parabolam loquebatur Na
primo qd dicit Co. i. se. dat intelligi qd aliqua
bona q habebant non agnoscebat se a deo
hrc. sed qfidebant in seipsis Con. id pe cor 4 c
Quid habes qd non accepisti. sp a deo Ubi dicit
glo et est augsti Scienda nemine posse discerni
ab illa pdicationis massa. nisi q hic bonum hz. qd
credat qdqd hz gra saluatoris accepit Primo

aut q dit tanq̃ usq̃ inmũ q si aliq̃ ignoraverunt se a deo hre. h et tm meritis suis ascribebant. et tanq̃ debita sibi estimabant pro operibus suis: cũ tm magis debuisset attribuisse voluntati dinie Qux id apli ad thyt. Nõ ex operibus iustiie q fecimus nos. s secundm misericordia sua salvos nos fecit ds Per hoc ad q dicit. Asi ce. inmũ q appetebant bonũ i qua alios excellebant ipi alios despiciebant. et alys pferebant se in corde. et ab alys preferri desiderabant. et q̃ soli videri Per hoc ad q ipis aput se attribuebat et appetebant iustiia quã tm nõ habebant. inmũ et spes supbie (Vide gplenq i. ii dmica et in materia de supbia (Ad illorũ igit correctionẽ et nram amonitionẽ et cautela dixit dns pnte parabolã Per quã s theophil ostendit q q̃ius opa iusta et de gne bonorũ horem approximet deo: si tn assumat supbiã ad infimũ decenit horem (Vnde Cris super math dit Nichil ita a dei clemencia alienos nos facit. et ichene tradit igni. vt supbie tyrãnq hoc em in nob existente oes vita nra immunda est Etsi sobrietate etsi largitate et iejunii. si oces et si elemosinã et si qd cũq aliud pfecerimus. indignq e aput

q dãnosa sit supbia

deū oīs alto corde ¶ Ecce ita factū fuit
circa phariseū: qr lig multa bona opa
fecit Vt qr ieiunauit bis in sabbato. x
i ebdō. et dedit decimas. et cauebat sibi
a rapina. et pluribus alys pcis ¶ Ez qr
de ill superiebat ideo michil sibi ꝓfuebat
ad dimissionē pcōr. et ad meritū vite
eterne. ꝗ descendit de templo manes
in pcis suis ¶ Vbi nōnq Vt dicunt
doctores circa sdm sententiarū de casu a
gelorū. qr luafer mox vt creatus fuit ꝛflec
tebat sup se. attentissime ꝗsiderando ex
cessu sue excellencie sup alias creaturas. et
nō ꝗsiderauit ssl vn vemss. qr ex michilo.
nec quo tendē debet. qr in cig principio ifi
nite excellencig se. cui subesse debuit. et re
spectu cig se michil estimāe Nec aduertit
qntū laudis et grāz actionis debet ipi deo.
qui mē gtuite ipm de michilo ꝓduxit.
¶ Et ꝓpter tles et ꝗsiles ig ꝗsiderationes ex
vna pte. et ꝓpter ꝗsiderationes absolutas
ꝓprie excellencie pte ex altera orta e i ipo
fortis elatio. qua superbire cepit. appetēs
deo assimilari ¶ Et ex sili causa lz phi
seus incidit in superbia. Vt colligi ex textu

quō et vnde orit
superbia et de pno
luafer

euangelij. qr gsiderabat bona q̃ ipe habe
bat. et nõ gsiderabat bona aliorꝫ. ꝑ tm
mala Et ideo publicanũ sperneb̃at. et se
alios corde pferebat. ppt qd dicebat No
sũ. si. cc. cc Et ia ẽ vna spes supbie vt
patuit prius Ex quibꝫ patꝫ qꝫ fortis et
periculosa tentacõ est absoluta gsideracõ ppe
excellencie. et pfectionũ i existencia hoi sine
gsideracõe puritatꝫ ppe et defectuũ ppriorꝫ.
Patꝫ qr talis gsideracõ deiecit pfectissimũ
spm sꝫ luaferũ. et alios sibi gsentientes:
qui tm pfecti erant in nã et valde excellentes
in virtute et ggmcõe: et qui nullũ ab ex
trinseco habebant ipulsiũ ad peccatũ:
qnto magis deiecit hoiem qntũcũq pfectũ
Cũ go hoi ingerit se tal tentacõ sꝫ gsidera de remedijs cõtra
cio alicꝫ sui boni et excellencie ppe. tũc cogi supbia p'''
tacoꝫ tlem excludat. aut sll cogitet ipfectio
ne ppria et puritate respectu aliorꝫ. et po
tissime respectu dei. a quo lꝫ qꝫ bonũ est i
co. et cui tenet ad grazꝫ actiones pro illo et
alijs bonis Do gsidet virtutes et meita 2
sanctorꝫ et aliorꝫ pfectorꝫ. et inueniet qꝫ si sua
adessent adhuc parua essent in qpacõe ali
orũ. et ex lo humiliet vt nõ dicat cũ phari
seo Dnẽ. n. sũ. vt. cc. ho. rap. iust. cc

Ez dicat. dne no sm vt servi tui casti sobrij
sapientes ¶ Vt 9sideret ho appetitos defectus 3
suos Nuia illa 9siderac valde humiliat hoz
Nuo enim ho audebit se alteri ponere si ad
cor suum redeat et secreta sua 9siderat. qm
multa optauit. cogitauit aut fecit. q et fateri
pudet Vnde Sen in de offiijs Denique si quisq
9sultat et in secreta pectoris sui redeat et ispi
ciat quid tantu optauerit. qm multa sint vota
et desideria q et fateri pudet. qm pauca q
facere coram teste possemus vl audemus Omnis
quisq igit sit magis mala sua. qm alterius
Et 9o iusti vi et sancti alioz et sua miratur.
sua vo hiz magis despiciunt et pupendiunt Vt
qd dicit Cassi i li de aia Vir inocens
oes laudat. se se accusat. et cui placeat vni
uersus sibi soli displicet indignum se in oibus
iudicat. et cui digno cuctis viuat ¶ Et 9o 2
ad fugiendo superbia et ad custodiendu humilitate
oio caueamus. ne ita 9fidamus in operibus nris.
et pro certo teneamus qm sunt bona et deo plac
bilia. qadmodu fecit hic superbus phariseus
qui se de eis iactabat tanqm de iustis sanctis
et tolit bnfactis Vnde gregor 5 moz Cepe
iustitia nra ad examen diuine iustitie deducta
iniustitia est. et videt in 9spectu districti iudicis

qd' in oculis fulget operantis Et ysaye 65 Qui
pangit mestruate vnius se iustice nre Et sts Iob
cui (tepe dno) no fuit filius in terra dixit Iob 9 c°
Verebar oia opa mea Sup q° dit bti gregorii
9 moll Que fuerunt hi sancti vi opa .s. ipe
quippe holocaustis multiplicabi dno placare stu/
duit Affectu ipassionis exercuit. misteriu pie/
tatis impendit. castitatis munditia in corde cus/
todiuit. humilitatis culmen medullitus tenuit.
elemosinas largas fecit. inimicos dilexit. et
multas alias virtutes habuit Put hi oia
fuere hi hystorie textus ostendit Quae igit
vir sanctus verebat illa opa ex quibus de
placari solet erga iniquitates .s. Quidest qd
et misericordie opa fuerunt hoc ipe vere pa/
ucis cu ipe dit Verebar oia opa mea: misi
qd in sancti vi actibus verbisque colligimus. Ut
si placare deo veracit cupimus. postq pusa
egimus. ipa est in nobis bni gesta timeamus
Causa est. qn posset in ope qd' bonu putas
aliquid esse displicitu diuine sapie qd' nos
lateret Pter qd' apls paulus dicit ad cor 4
Nichil michi in suo sciu. sed non hoc iustificatus
su glo Nichil mi in suo sciu .v in nullo vmor/
det me in sua mea. sed no hoc iustificatus su .v
no ideo me iustu puto: qn pt esse qd' nesio

delicta eum qs intelligit. Et augstinus i libro
de oribus et allegat hugo de sancto victore
in libro de domo quae edificanda in fine pe
partis Stulto hoi plaga qui sibi ipi placet.
Et est no le verbum et multum pregnans Au
dito go de superbo phariseo audiamus mo de
penitente publicano Pro quo nonnus qpad
ipletam et perfectam dimissionem prior tria quo adhul
pa qui ad pena tria requirimur. scz veam contrio.
puam confessio. et dignam satisfactio Et hi tria pu
blicanus habuit Vt enim ingemuit. et ideo iusti
ficatus de templo descendit Nam i hi qp dicit
Stas. a. no. nec. o. ad. ce. le. inuit contrictio
quam habuit Tantum enim displicenam habu
it de peccatis suis. et tm de eis verecundabat
in conspectu dnice bonitatis. qp nec audebat ad al
tare pcedere aut oculos ad celum elevare Ecclesia
manasses quoda penitentis et dicentis Peccatum
ni sup numerum arene maris. et multiplicata
sunt peccata mea. et no sum dignus videre altitu
dinem celi pre multitudine iniquitatis mee 2 pali
vltio Ez in hi qp di Ds. ipi. es. m. per.
inuit puam confessio quam habuit Et in hi qp di
Per. per. su. inuit satisfactio opis. qi se pu
niendo et affligendo pro peccatis gnisse Per
illa igit tria consequitur est dimissione prior Ut
qd sequitur in euan Ame x fidelit di. vo. des.

n hic de templo. qd' erat in monte sini. ab i°
.r pre illo ꝗmanente in scabis suis Cum cū
n subdi Nuia. o. q. se. ex. per supbiā. hu
n per penā Et. q. se. hu. per verā pnitēcie co/
n fessione. exal. i gloia per ꝗmuneracione
¶ Et nont di qui se ~~exaltat~~ exaltat Quida cm no
exaltant se. ꝑ exaltant ab alijs. cū cor fac/
ta ꝗtant. aut ad dignitatis gradū alioru
electione aut instancia promouent. Isti hu/
milia debent. nō ab alijs ad penā. ꝑ a se
ipis humilia debent estimado se ad talia i
dignos Vnde Augs i li de vgitate humili
tatis sectatores et ꝓseruatores esse maxime
queit. qui magno aliquo bono ceteris eminet
Quanto enim maior es tanto te humilia in orbis
Quida ad seipos exaltat. et illi eorū ab alio
deiciunt Exaltauit se supbus angelus. et effectus
est dyabolus Exaltauit se primus homo. et factus e mori.
et tā plenus defectibus. ꝑm id pes homo cū i honore
esset n i g e iii ipi. et si fac e ill Ex
altauit se pharao. et submersus e i mari rubro
Et exaltauit se dathan et abyron i seditione. et
principati sui in infernum Exaltauit se saul et
demoniacus factus est Exaltauit se absalon
et arbori suspensus est Exaltauit se nabochodo/
nosor et in bestia versus est Exaltauit se
superbus antiochus. et a vermibus ꝓsuptus e

Exempla cor q
se exaltauerunt
in sui dānacōs

Con supbie vitiū dicit augustus tō imitat cristi/
ana doctrina Et dicit iterū O doctrinā sa/
lutarē O magnūq donū mortaliū qui non
dixit disate a me mundū fabricāe aut mortuos
suscitāe. ꝗ qr mitis sū et humilis corde

Omīca pr ∴ Mari septimo :—

In illo tempore exiens ihs de finibus tyri.
venit per sydonem. ad mare galilee.
inter medios fines decapuleos Et addu/
cūt ei sordū et mutū. et deprecabant
eū vt īponat illi manū Et apprhe/
dens eū de turba seorsū. misit digitos
suos in auriculā eius. et exspuens teti/
git linguā eius. et suspiciēs in celū īge/
muit. et ait illi Effeta qd est adaperire
Et statim apertī sūt aures eiꝰ. et solutū e
vinculū linguē eius. et loquebat ver/
te Et prēcepit illis ne cui dicerent Quanto
aut eis prēcipiebat. tanto magis plus p/
dicabant. et eo amplius admirabantur
dicentes Bene oia fecit. et surdos fecit
audire. et mutos loqui sermo de vtb

Notandū pmo. qr hic homo adductus
ad ihm nō fuit mutus ul' surdus a natiuo.

fuit simonis theth et pro/
gaci simonis vide
Iacobo cartusiensi s.
plag

ꝑ a demone ipm obsidente. et eius auditu
et loquelam impediente. qr demo ex di/
uina ꝓmissione potest hoīb quē obsidet
membra mouē ad nutū suū Et sic ꝓtē
obsessos aliqn̄ locutos fuisse ydeomata
ignota Et sic potest talū mēbra ad pla/
citū mouē. sic etiā pt ea ligare et ipedi
re ab offiijs suis Et ita in isto hoīe ab/
stulit officiū aurū et lingue. mēbroꝝ sb
ad salutē maxime vtilū. ne auribꝫ vbū
dei audiret. et ne lingua de hys q̄ salutis
sūt ꝓsilū et auxilū iploraet Q° no
q̄ adducentes hūī surdū et mutū duplicat
reddunt ꝓmendandi primo ex miseicor/
dia et ꝓpassione quā habuerūt sup miser/
iā ipsius. cui cū subuenire vellent et nō
possent ꝓprijs viribꝫ adducūt ad ihm nē
ꝛpatorē. vt eide auditū ꝛstituat et loqla
Q° reddunt ꝓmendabiles ex fide. qua p/
tant dnm vt ei manꝫ iponat. credētes in
mēbris xi esse diuina virtute. omn̄ defectū
sanatiua Ge Et ap. c. de. t. se. mi 2e
Per hoc q̄ hūī hoīem seorsū duxit et sanat
dat nob exemplū q̄ bona opa nra nō debemꝫ
facē in publico. qr talia cora hoībꝫ facta

frequent ingerunt hoi elationē cordis. appetitū humane laudis et vane gloie. Propter qd dit Criß Secessit a turba oblatū sibi et multū apprehendit. Vt diuina miracula nō faceret manifeste. instruēs nos iane gloriā eiē et timorē. Nichil enim est ex quo aliqs sit mēdacula operet sic si humilitatē colat et modestiā sequat. Dicēs quāe dns nob hic signare voluit q opa nra bona occulte sint facenda cū tm dicit Math 5 Sic luceat lux vra coram hoibus vt videant opa vra bona. et glorificent pretēm vrm qui in celis est. Pro illo nondū q opa bona de qne pnt fiei in manifesto duplici intencōe. Primo vt ipa opa ab hoibus videant. et vt ipi videns ex ho laudent et honorent sic operantes. Et ho exhibiuit dns Math 6 dicēs Attendite ne iustiā vrā ꝛc. Quia et ipe appetitus iamis gloie in se est pcm. Vt dicit Augs in de nā et grā. Et cel acto propter iane gloriā facto fit malo propter indebitū finem in quē referūt. et fit nocius meito. Ho fiunt hia opa in publico ad dei gloriā et proximorū edificacōē. Et ho est bonū laudabile et meitorium. Vlterius tm nondū q qr iamis gloria valde insidiat operibus bonis. et eis se immiscet. ita q vt dicit aug i de nā et grā ipsis recte factis

qo
Opa bona dns facē inbz qnq; ī occulto qnq; in publico

pede alacriori supueniat et surrepat. et po/
tissime qn̄ corā hoībus fiunt. Ter qd̄ ipsi/
tis in virtutibus et qui adhuc sepe titulant̄
et tetant̄ per supbiā. q̄ solit̄ vt spūalia opa
bona sua oculte faciant. ne forte cū q̄ sideraṫ
alios videṫ opa corp̄ de gnē bona incipiat ex/
tolli in supbiā. et in appetitū vane glorie.
et sic pereant. et cū h̄o amittūt p̄mū opis boī.
et h̄o significauit dn̄s h̄ Perfectis āt viris
qui nō desanti efferunt̄ in vanā gloriā dicit̄.
Sic luceat lux vra ꝛc. r facite opa vra bona
corā hoībus ad laudē dei et edificacōī ecclie
Et h̄o maxime pertinet ad platos. qui sibi sub/
iectis ecclie debent. nō solū verbo doctrine. ꝫ
et exemplo bone vite Sequū Misit digitos.
in auriculas eius. Crisi Misit digitos i au eius
potens verbo sanare. vt ostenderet qd̄ dīna
virtute dicatū erat corp̄ q̄ diuitati vnitū. et op/
acio eius Et sputo tetigit linguā. in signū q̄
oē qd̄ fuit in xo sanctū fuit Vn̄ Theodolus
Exspues tetigit lingua Vt ostendet q̄ oia me/
bra sacri corporis dīna existūt et sancta
Sic et sputū qd̄ vincula lingue solut̄ Etenī
oē sputū superfluitas est. ꝫ in dno oia dīna
fuerūt et sancta. quecūq̄ circa corpus suū
fuerūt. sive vestimenta eius. sive digiti. sive
sputū q̄ deo aliqn̄ tirabat per tactū vestimenti.

aliqn per digitū. aliqn per sputū Et. sus. i. ce. 11
Beda suspexit in celū Vt inde mutis loqla.
inde surdis auditū. inde cunctis infirmitatibꝫ
medelam doceret esse querenda Ingemuit et. 11
ait. Et. qd. c. a. Qn nondū qꝫ saluator ige/
muit ꝓpter tria Primū vt docet nos geme 1
pro nris et ꝓximoꝝ nroꝝ ptis Vn Beda lꝫ
dicit Ingemuit aut no qꝫ ipi opus est cū ge/
mitu aliquid pete a pre. qui cuncta petentibꝫ
donat cū pre. ꝫ vt gemendo nob daet exeplū.
cū vl pro nris Vl pro nroꝝ ꝓximoꝝ errantibꝫ
supne pietatis psidia postulamꝫ Ꝓ igemu 2
it dns ꝓpter ꝓpassione Cū enī ds creauit homēz
immortale sanū et integrū viribꝫ aie. et i tanta
miseria meito pnā deuenat geng humanū.
Vt aliqn putet ho ausu sensum vl vois. dns
illa miseriam in ꝓ cernens igemuit Et ecl
ꝫm Augs con iulianū dns mortuo lazaro plo/
rauit. qr quē ipe ds creauerat immortale de
meitū pnā fecit mortale Et hꝫ vult Cris hu
dicēs Ingemuit nē humane miserꝫ videns mise/
riā quā geng humanū inuoluerat Ꝓ igemuit 3
ꝓpt veritatis argumentū Quia per hꝫ ostendit
se verū homēm Et qꝫ vno vo iperando sanat
ostendit se verū deū Vn Beda Vtraqꝫ na
vnꝫ et eiusdꝫ xi manifeste distincta est Suspi/
ciens cū in celū qi homo deū deprecatur igē/

Cur dns sanaturꝫ
surdū et mutū
igemuit

muit. ß mox vno sermone q̃i potes di/
uã maiestate curauit Apter l° sc̃ i textu.
Et sta. a. st. au. eiꝰ. et so. cũ Et prepit
adducto et adducentibꝰ. nc. cui. di. P qd' docm̃
in magnis q̃ agimꝰ nõ appetã gloriã ß dei
laude et pximorũ vtilitate nos debẽ q̃re.
et q̃ntũ in nob est iactanciã declinãe Et
q̃n. ma. p. sꝫ vb nõ diceret. tã. ma. p.
Docem̃ ex l° ß m theo^lii Cũ alicui bnficia
clargim̃ mime applausꝰ et laudes appete
Cũ vo bnficia attepimꝰ bnfactores laudãe
et pdicãe q̃ius noluerũt: quadmodũ l' me/
morant fecisse a xo sanati Vn vt dit
glõ Ex pdicatõe sanatoꝝ a xo crescebat
ãmiracõ turbaꝝ. et ꝯfessio bnficiatoꝝ xi Apt
qd' sc̃. Et. co. ã. ãmi. di. o. bn. fe. et
sur. et. mu. lo. Et dicit pluãlit' surdos
et mutos. qr lig l' dicã vnꝰ surdꝰ et mutꝰ
tm̃ curatꝰ. in plures fuerũt. qui 1° tpo et
loco sũt curati Vt lre math 15. ß mt' illos
fuit ille vnꝰ cꝰ cura fuit mirabilior: qr
i eo tria mãcula ꝯcurrerũt. ß m qꝰ dicit
leõꝰ Vn fuit auditꝰ ei restitutꝰ. et affatꝰ.
et a demõe fuit liberatꝰ. Ducẽs ex quo
dns ꝯsigꝰ erat cordiũ. et notas l' habuit et
pnẽs et futuras l' hõm voluntates, quae pri/

Fol. 90

piebat istis vt nō dicerent alicui ea quę
faciebat ipos tanto magis pdicaturos. Et
iterū. qr ipe dns adhoc in mūdū veit vt
miracula faciendo. sd deū et dnm creature
ostenderet cur go id miraculū exultaī pcepit
Ad primū respondet beatus augs i de gen
ciuagis. q ideo lo fecit vt pigris laudatoribus
ostendet. quanto gaudiosius. quanto ferueciuis
eū pdicare debeant quibus iubet vt pdicent.
qn illi qui phibent tace nō valent Ad
2m di. q lo fecit vt nob exeplū ostendet.
vt ecc in bonis operibus iane gloriā et iac
tanciā caueamus Qma vt dictū fuit ipa
in se pcm est. et vle lo ex ea multa pcā
oriūt et mala. q sūt filie eius Int quas
vna et principalis est iudia. ꝑ m gregor 31
moꝝ Vbi dicit Prima superbie soboles iamis
est gloria. q dū oppressa ul obsessam mente
corrūpit. mox iudiā gignit. qr dū vani
nois fama appetit. ne quis alius hanc
adipisci valeat tabescit De hac go filia
iamis gloie nūc dicendū est ¶ Pro quo
sciendū po q ꝑ m damascenū i 2 li qn
iudia est tristicia in alienis bonis Pons
sime estimat ipsum malū mqnūm sh sunt
diminutiua ipsic gloie et excellencie Et

Quid sit iudia vn orut et de modis eius

ideo principe de illi bonis homines iuident in
quibus est gloria. et in quibus homines habet
honoraci. et in opinione esse Vt dicit arist
2° rethorice Ad secundum ergo sicut bm thom
2 2e q 36 Huiusmodi tristitia de alienis bonis
pt dupliciter quantum modis Primo quidem aliquis dolet
de bonis alicuius ex hoc. quia imminet sibi ex hoc
nocumentum. Vel ex alius bonis Et hic tristitia
non est invidia. sed magis timoris effectus dicit
Vt dicit arist 2 rethorice Et pt esse sine peccato.
Vnde gregorius 22 moral Euenire plerumque solet vt
non amissa caritate. et timeri nos ruina letifi
cet. et rursum eius gloria sine invidie culpa con
tristet. cum ruente eo quosdam bene erigi credimus.
et exsistente illo plerosque iuste oppimi formidamus
Dicens potestne homo velle mortem alterius
aut damnificatorem in bonis temporalibus Vide
se matth quinto c circa illum textum Dictum est
antiquis non occides 2e Primo quidem tristitia
de bono alterius non ex eo quod alter habet bonum.
sed ex eo quod non det eiusdem illud bonum. quod ipse habet
Et hoc est zelus vt dicit philosophus 2 rethorice Et si
ille zelus sit circa bona spiritualia laudabile
est. sed modo pecatum est Emulamini autem desiderate
spiritualia Et ita iocoso cum ad alterum de instruc
tione filie scribens dicit Habeat sonas

cū quibus addiscat. quibus īuideat. q̄rū
laudibus mordeat. Capit īuidia pro tali
zelo quo quis matai dz ad ꝓfitendū cū
melioribus. Si at his zelo sit de bonis
temporalibus. pt esse cū pcto et sine pcto.

¶ 3 Nono tristat aliquis de bonis alterius mq̄ītū ie cui accidit bonū est illo indigno. que quidē tristicia nō pt oriri ex bonis honestis. ex quibus aliqs iustus efficit: ꝗ vt vult arist. 2° rethoice est de diffinis et talibus q̄ possūt ꝓcurare dignis et indignis. Et illa tristicia ꝓhibet in sac̄ scptura. ꝗm id ps. Noli emulari i malignantibus. neq; zelantes facientes iniquitates. Glo. Noli emulari i malignantibus. et noli indignari in ꝓsperitate malignantū. quos vides florere in hoc mundo. Pt ad sibi cōtra. ꝗ Non zeles gloriā et opes pcōrū. Nō enim scis q̄ furtiua sit illorū subuersio. Et iterū pene effusi sunt gressus mei. qr zelauī super iniquos pacē pcōrū videns.

¶ 2 Decimo aliquis tristat de bonis ꝓximi mq̄ītū ipe excedit eū in bonis. Et hoc est ꝓprie īuidia. et est ꝓ pcm. qr tal dolet de quo gaudere debet. sicut de bono ꝓximi. Et vt dicit Gre. super īuidia

ex gne suo est pccm mortle Geng cm pcm
ex obiecto gsiderat Invidia at secm rōz
sui obiecti contrariat fraterne caritati Nm
et caritatis et invidie obiectu est bonum proximi.
s secm contrum motu Na caritas gaudet de
bono proximi. invidia at de eode tristat Et
go invidia ex suo gne est mortle Tn sic i
quolibet gne pcm est mortlis inuenit aliq
motu ipsfecti ex surrcpcione aliq et idelibe/
rati. qui sut pcta venialia Sic i gne ad/
ultrij pmo motu incaupiscentie. Et in gne ho/
micidij pmo motu ire Sic in gne invidie ali/
qui inuenit pmi motu esse Et est aliqn tles
inuenit in viris ppfecti Et sut venialia Vl
forte no sut pcta. qr non sut in potestate
nra Qux id Augustini Non est in potestate
nra quibu visis tangam Oe at pccm est
voluntarium. adeo qsi no esset voluntarium no
esset pccm secm eundm Ty nondm ex pter
ho ex invidia tam mala est in se. et pter ma/
la q infert corpori indentis. est multa mag
pcta ex ea oriunt Vn plures filias eiu ponit
gregor 31 mor q sut. Odium. detractio. susur/
racio. exultacio in adversis. et afflictio i ppspe/
ris Quarum sufficienia sic sumit vt supra.

de pcts ex invidia gen/
rit

q: in conatu ĩudie est aliquid tanq̃ pnci
piũ. et aliquid tanq̃ medium. et aliquid
tanq̃ terminꝰ Principium est vt aliquis
minuat gloriã alterius Et si in occulto tuc
est susurracio. si manifeste tuc ē detractio
Medium at est q: aliqs intendes minuere
gloriã alterius aut pt. et ꝯ exultacõ i ad
uersꝰ. si nõ pt tuc est afflictio in ꝓspeis.
et hꝰ inquitũ ꝓspera ꝓueniũt cõtra conatu
ĩudentis. qui nitꝰ impedire Sic eni afflic
tio in ꝓspeis est filia ĩudie Hz qñ quis
tristat in ꝓspeis ꝓximi inquitũ hz quda
gloriã tuc ĩlis afflictio est ipa met ĩuidia
Terminꝰ at in conatu ĩudie est ipm odium.
q: sic bonũ delectans causat amorẽ. sic
tristicia causat odium De ĩuidia et vna
filia eius sc detractione vide ifra vbi agꝰ
de viciis Dñica 13 . Luce x.

do 13

IN. i. t. d. i. d. s. Beati oculi qui vi
dent que vos videtis Dico eni vobis
q multi ꝓphete et reges voluerũt vi
dere que vos videtis et nõ viderunt.
et audire que vos auditis et nõ audie
runt Et ecce quida legisperitꝰ sur
rexit tentans eũ et dicens Magister qd

faciendo vitā eternā possidebo ¶ At ille
dixit ad eū In lege quid scptū est? Quō
legis? At ille respondens dixit Diliges
dnm deū tuū ex toto corde tuo. et ex tota
aia tua. et ex oibus vibus tuis. et ex
oi mente tua. et pximū tuū sicut teipsū
Dixitq; illi recte respondisti. Hoc fac et
vives // Ille at volens iustificare seipsū
dixit ad ihm Et quis est meus pximus
Suspiciēs at ihs dixit Homo quidā des
cendebat a ihrlm in iericho. et incidit
in latrones. qui eū despoliauerūt eū.
et plagis ipositis abierūt. seminuino
vlicto Accidit at vt sacerdos quidā
descenderet eadē via. et viso illo pte
riuit Sil et leuita cū esset secus locū et
videret eū pransijt Samaritanus at
quidā iter faciēs venit secus eū. et vides
eū misericordia motus est. et appians al
ligauit vulnera eius. infundēs oleū et
vinū. et ponēs illū in iumentū suū
duxit in stabulū. et curā eius egit Et
altera die protulit duos denarios. et

dedit stabulario. et ait Curam illius ha/
be. et quicquid superogaueris ego cum re/
diero redda tibi Quis horum trium vide
tur proximus fuisse illi qui incidit in latro/
nes At ille dixit ei Qui fecit misericor/
diam in illum Et ait illi ihs Vade
et tu fac similiter sermo eiusdem de eodem

Quicquid quae dns oculos se videntium qo
beatificat Nunquid oculi cayphe iude
pylati qui eum viderunt beati erant R2 so
quia dns beatos dixit oculos apostolorum et aliorum
discipulorum. non tm carnales et exteriores
qui viderunt xi humanitate pente. et opera
eius miraculosa; sed et spirituales et interiores.
qui ex xi doctrina et ex eius miris operibus
per fidem viderunt eius diuinitatem Vnde leo
i omm illorum oculos beatos ostendit qui
hominem videntes deum crediderunt Cum eum sn
apli a dno requisiti quem esse dicerent
unius voce responderunt dicens Tu es xs fi/
lius dei viui Dico. e. vo. p. mul. ep. n
et. re. vo. vi. q. vos. vi. Multi enim re/
gres et pphete xm dnm in humana car/
ne venturum in mundum per spm prude/
runt. in fide alonge ex spiraendo. sed eum sem

quasante colloquente ꝛc vide desiderauerit.
qadmodu apli eu pnte sibi in humana
spe habuerut Et talis mme reges ipi
et ꝓphete xm viderut Et ideo de pnna cor/
porali dicit dns. qꝑ multi reges et ꝓphete
vo. vi. q. vos. vi. Nam quito desideio an/
tq sancti dmm in carne vide voluerut
indicat patriarcha iacob. qui moriturus
bndicens filiis suis ait Expectabo salutare
tuu dne Et ysaias hoc desideio ardebat
cu dicebat O utinam disrupes celos et descendes
Et dauid Dne inclina celos tuos et descende
Et iterum Ostende face tua et salui erimus
Et qm no solu pnna eius vtil erat Verum est
et doctrina eius ideo. volu. an. q. apli. ꝑ. no. an.
§ Et. et. q. legispe. sur. te. il. et. di. Ma. qd.
fa. cu. et. pos. Et ꝑm bedam ille legis/
peritus occasione tentandi xm dm vbis suisit
quibus superius dixit. Gaudete qꝑ nouam viam
septa sunt in celis. qꝑ desiderium hoc venire
di ad hos vt est nomen suum scribet in celis
Et qꝑ id no vult intentione interrogauit
euangelista ostendit ad dicit Surrexit tentans
eum. si forte xm ad vitam eternam possidendam
nouam viam instituit. sic nouam videbatur
predicare doctrinam: ut per hos legisperitus talu/

niai posset xm qp in hys q̃ ad salutē p
tinet doceret cōtria moysi Ez dns que
occulta cordis nō fallunt. et que nulla latz
cogitacio. ita sua tēperat responsione vt
et ad interrogacoz scribe respondeat. et a
tentatore vprehendi nō poss Remittit eum ad
legem vt ex suis verb et ex lege ipe colligat
qualit vitā eternā possideat. et quid eū
excludat Vter qd sc At. ic. sz xg. dix. ad. eū. qn. le. qd. scp. e. q. le. Vbi glo dit. xg eū interrogat qd scptū sit in lege. vt ipe ex suis respons instruat vl dānet.
¶ Nō in lege dei scpta sunt Primo gesta xi ad credend Do bnficia xi ad laudand Do pcep dnica ad obseruand Do pena hom ad puniend Sto sanctoz exempla ad imitand Vo documenta scptue addiscendū No meita scoz ad imitandū Go laudes dni ad decantandū Ho pena i sterni ad fugiend Jo pmia celestia ad appetend Tuc subdit responsio legispeiti. Cū dicit At. ic. ves. di. do. de. tu. ex. to. coz. tu. et. ex. tō. a. tu. et. ex. o. vi. tu. et. ex tō. me. tu. et. px. tu. sic te. Et hi vā quo ad dilectione dei sunt deut° 6 Ez quo ad dilectione pxi leuitiā 19 Deus diligendo

est qz nr creator Vn dam i li j c. 15
Pz mapalius ds. nr est pz. qui nos de nocesse
entibz ad esse pduxt. qz illi qui genuerut.
qui ex ipo esse et generae susceperut Mul/
tu at illu diliges qui amissu oculu a vita
ti restituet pdeo deu ama qui ti no lmti
lz oia dedit. et no solu lz ti dedit. sz etiam
cetera te nobilitauit Vn Bnl i smone
Pauu ne ti videat hic Cogita quale te fecit.
sm corpus egregia creatura. sm aiam
magis pulchra lmte ymagine creatoris
insigne. vois ptiape. beatitudis etne capace
Vo diligendz est qz nr gubernator.
Diligim eum pzem familias qui nob dat
necessaria vite. ds eum pmidit ad nram uti/
litate oez creatura Sic diligim pna/
pe si republica regit pacifice. ds vo tota
mundi machina sine pturbacione gubnat
Vo diligendz est qz nr redetor Si quis
eum essz in captiuitate posit a morti adiu/
dicatz multu diliget eu qui pro se interdet.
magis diliget eu qui pro sua liberacoe
aliquas pecunias mittet. Et maxime di/
liget illu qui pro se seipm morti traderet.
sic fecit xz Vo diligendz est ds qz remu/
nerator Quilibet eum diligit vita ppriam

pro qua ces totu mundu daet Ho diligit ces
santate pulchritudine et diuicias. qr hec
sunt bona hois Ille igi amplius est dilige/
dus a quo oia nra bona sunt pnia et fi/
tua Adde ces hijs q in die paste de septe
misericordijs dicta fuerut. q sut septe mag
dona et bnficia dei. q maxime excitat in cor/
de hois dei dilectione Et cid di q ds appt
tlia diligendo sit. hij ppter no dicit causa
finale p ponig causa motiua et occasiona/
le Vt dicit posterig Et qr dns respondet
legispeiti appbauit. in cuag° eim subditur
Et dixit illi. rec. res. sic. fac. et. vi. Per
qd. innuit observacia illoz duoz mandatoz
sufficie ad vita Et ideo de istis volo dicr pos/
terig Sequu in textu Ille. at. vo. se. uis.
dix. ad. ih. Et. qs. e. me. ppx. Hoc dur
intelligi p m de ly Vno° q volunt se
iustificare p m apparencia. Alio° p m veitate
quere a xo intellectu precepti vt ope iplet
Et causa hij est dux. qr ille videt ad xm
venisse mala intencoe vt innuit math Et
tur predit pa exposico. p posta vbis xi
quirig finit. et a xo dixit Non longe es
a regno dei Vt hic math 12 Et p m hij
predit seda exposico Et no appaet clae

ex textu. Vbi ipm fecit de proximo ante
ꝓpuctione vel post. Gus. at. ih. x
sursu ꝛppinces. qr de rebꝰ magnis loqu
turꝰ erat. dixit. ho. q. Ho ꝑm aliqs est
parabola ꝑm alios res gesta. Quia inꝯ
ihrlm et ihericho erat ad hram queda so
litudo. Vbi sp hoices spoliabant a latro
nibꝰ et occidebant. pn qua ecs captꝰ fuit
sedechias rex fugiens ab exatu nabocho
donosor. Vt hec ieremie vlmo. Moraliter
tn exponit de peccatore descendente a sta
tu iustitie in pcm more. Vel ecs de to
gne hmano qd descendebat i ada peccate
ab ihrlm x celestis beatitudinis pace et vi
sione in jericho x defectu lꝰ vite. Et inci
dit in latrones x potestate demonu. q. ecs.
de. e. Veste i nocentie auferendo. et. pla.
peccatoꝰ. ipo. quibꝰ hmane ne integritas
violat. abie. no ab insidiis cessando ꝑ
eas occultando. se. vi. r. Quia et si immor
talitas auferri potuit. oculꝰ tn rois hoi re
mansit. quo dꝰ ꝓgnosci pt. Ac. at. ut. sa.
Sacerdos at et levita transierut. qr sacer
dotii legis et ministeriu eiꝰ pcm no curaverit.
ꝑ solu ostenderut. Sama. qui alias custodit
ut. sa. pro nob enim factꝰ est ho i mundo

moral' exposicio

x xꝯ

ve. se. cū. sp vulnerata. qr m similitudiē
hom facto habitu inuenta vt ho. Vi. ortho
clemēcie. mi. mot. c. ex passione. et ap.
in scaacōē. alli. vul. ciū. qr ēdargues pta
colhibuit. ifi. ol. spe venie pententibus
tribuendo. et. vi. x terrorē minuendo
et. ipo. il. i. in ~~ſ~~ tumentū dī h tāō xi in
qua pta nra portauit ipe. et hinc in meto
sauciatū iposuit. fidem mcarnacōis ispira
do. dux. i. sta. x in pnte cathiā Glo nō do
mū ꝑ stabulū vocat. quo noīe miserias
et fetores hū vite signat. ne. ho. ex h. illo
tanq̄ in patria gaudeat. et. cu. ciū. egit.
qr circa egrotū sollicitū fuit Et. al. di. sp
post ēsurrectione qn splendor luis etne
magis effulsit. ep. du. de. glo duo testa
menta q̄ et nomē et ymagine regis co
tinet eterni Et. dix. sta. qr aplis vt itel
ligaret septuas aperuit sensu. cu. il. ha.
et. ꝓ qd. su. e ~~red ti~~ Superogat q̄ pdi
cat si ab eis quibus pdicat nō accipit Vl
superogat q̄ nō solū pcēp ꝑ etl gsilia iplet
. cu. ve. ad iudicū. red. ti. Math 22 Quia
in pauca fuisti fidelis sup multa te gsti
tuā Mt. ho. tri. vi. n. exrimū. fuisse. illi.

stam

q. i. i. la. At. il. dix. q. fe. mi. i. illu.
Ambrosius Cogniato no fuat pximu p mi
sericordia. q est iuuae gsorte Va. et tu.
fac. silr. sic pximi necessitatib subuen
endo Vt te pximu diligat sic tipm mani
festes De dilectione dei et pximi alibi or
dinatius dixi Dimica 18 Luce 18

IN. i. t. Cu uet ihs in ihrlm. transibat
per media samaria et galilea Et cu
ingrederet quodda castellu. occurrerut
ei dece viri leprosi. qui steterut a loge.
et leuauerut voce dicentes ihu preceptor
miserere nri Quos ut vidit dixit. ite os
tendite vos sacerdotib Et factu e du
uet mudati sunt Unus at ex ill ut vi
dit qr mudatus est regressus est cu magna
voce magnificans deu Et cecidit i faciem
sua ad pedes eius gras agens Et hic erat
samaritanus Respondes at ihs dixit No
ne dece mudati sut et nouem ubi sunt.
No est inuentus qui rediret et daret gloria
deo. nisi hic alienigena Et ait illi ihs.
Surge vade. qr fides tua saluu te fecit

Leprosi p m lege erat ab hoibus separati.
et ideo occurrentes xo steterut alonge.
ppter reuenia xi. et ne appinquarent samis

sup h° euang° copiosiore p modu vide rolino perino iacobu cartusiens

ne eos misereret Et mag. vo. cla. di. ihu.
p. mi. n. Tanq̃ diceret solo precepto tuo et
simplici verbo potes nos curare Nuos. vt
vi. dix. ite. et. ost. vos. sa. Ho. fiat propter
ipleacoz legis q̃ leuitici pl̃ precepit vt emu/
dati a lepra se sacerdotibꝫ offerret Diupli/
ci causa Vna qꝫ sacerdotes habebant iu/
dicare Vtq̃ his eqꝫ ve mundatꝫ Do. qꝫ pro
sua mundacione habebant offerre sacrificiu
in lege determinatu Ho propter gmendacioz
habuiu ipis sacerdotibꝫ gressaꝫ. quoq̃ est
dignos admittere et indignos excludere Et
Lo. ad ostendendu qꝫ post gtricoz per quia pcm
pcmitenti dimittunt adhuc nr̃ est gfessio
oris facta sacerdoti in particulari. de oibꝫ
pcis Et. fac. e. dñi. i. mu. st. sꝫ diuina
virtute propter fide et obedienciam ad xpm
Et per ho. significat qꝫ ho spiritualit sanat
a pcis suis per gtricoz cui solo proposito qfi/
tendi ante actuale oris gfessioz Vt eqꝫ vult
ps cu dit Dixi gfitebor aduersu me iustitiam
a mea dno. et tu remisisti impietate pcm mei
Vng. a. ex. il. vt. vi. qꝫ. mu. e. ve. e. cui.
mag. vo. mag. de. et. re. i. fa. an. pe. eiꝫ
gra. agens. tanq̃ gratꝫ de beneficio sanaci/
onis sue Et. ho. e. sana. Vbi inuꝫ qꝫ aly

nouē erat iudei. qui nō sunt conuersi ad gratiam
agendam. qz decepti a sacerdotibus. quibus se ob/
tenderunt. qui doctrine xi et mandatis detrahe/
bant. pm eorum informationes attribuebant sua
sanatorum obseruantie legis. et nō virtuti xi
Res. a. ith. a. No. de. mun. st. et. no. v. st.
No. c. i. q. vc. et. da. glo. de. n. h. ali. In
quo figuratum fuit qz gentiles venturi erant
deuoti ad fidē. iudeis pmanentibus i errore
suo Et a. il. Sur. va. qz. si. tu. sal. te. fe.
Beda Si fides salutem fecit illud qui st ad
agendas gratias mulinauit. ergo iudaica perdidit
eos qui de acceptis beneficijs deo debitam gloriam
neglexerunt. dmica 15 ∴ ~~luce 14~~ mathei 6
N. i. t. d. i. d. s. Nemo pt duobus dnis
seruire Aut enim unum odio habebit et al/
terum diliget. Aut unum sustinebit et alte/
rum contemnet Non potestis deo seruire et
mamone Ideo dico vobis ne solliciti si
tis anie vre quid manducetis. neqz corpori
vro quid induamini Nonne ania plus est qz
esca. et corpus plus qz vestimentum Respi/
ate volatilia celi. quia nō seruit. neqz me/
tunt. neqz congregant in horrea. et pr vr
celestis pascit illa Nonne vos magis plus

estis illis Quis autem vestrum cogitans
potest addere ad staturam suam cubitum unum
Et de vestimento quid sollicati estis.
Considerate lilia agri quomodo crescunt. non
laborant neque nent Dico autem vobis quoniam
nec salomon in omni gloria sua cooper/
ta est sicut unum ex istis Si autem fenum
agri qd hodie est et cras in clibanum
mittitur deus sic vestit quanto magis vos
modice fidei Nolite ergo sollicati esse
dicentes quid manducabimus aut quid bi/
bemus aut quo operiemur. hec enim omnia gen/
tes inquirunt Scit enim pater vester quia horum
omnium indigetis Querite ergo primum regnum
dei et iustitiam eius. et hec omnia adicietur
vobis

Sermo eiusd de codem

Statim ant hec euangelium dnus ostendit
quia superflua nuda et inordinata the/
saurus et indebita amor diuitiarum plura ma/
la infert homini Quia facit eum insecuritum a furi/
bus et latronibus et tyrannis ꝛc Et excecat eius
intellectum. et deordinat affectum. et totum eius animum
trahit ad infeniora cogitanda et amanda.
quia ubi thesaurus tuus ibi et cor tuum. et ubi id

qd diligis ibi est aiam tuam. qr de ipo cogitas.
de ipo loqueris. et ipd tractas Qui igi diligit
thesauros terrenos de istis cogitat de istis lo/
qui et sic cor suum ad illa terrena deflectit
et ipedi a celestibus ¶ Pter qd dit beatus Aug/
super gen ad lit Corpus pondere suo nitur ad locum suum.
pondus meum amor meus. eo ferror quocumque fe/
ror ac ¶ In hoc euangelio dns ostendere vult po
qp pter dicta mala q inordinata thesauri sdio
infert hoi ecl excludit eum a dei seruitio. ad
qd tm ho maxime obligat ex bnficio creaci/
omis et alius bnficiis. et ad hoc pbandum pmit/
tit. qy. nc. pt. du. do. ser. sp conuiuis. qr
ad seruiente ptinet vt voluntate sua qformet
voluntati dni cui seruit Ex hoc pt qformare
voluntate sua voluntati duorum dnorum mt se con/
rioru. igi si qformat se voluntati vnius tur
difformat se voluntati alterius ¶ Pt qd sequu
a. c. v. o. ha. et. al. di. a. v. sus. et. al. co.
Ex quo cum eis conuia placet istum odire et co
tenere dr qm mandatis no obtemperat. et qm bnpla/
cita no facit. ⁊ istum diligit qm voluntati se
qformat. et qm bnplacita exequitur et mandata
Ex istis infert dns qclusiorem suam dicens No
po. de. ser. et. ma. ¶ Vbi nondum qd est
mamon ad mamona Quia pm glosam ma/
mon est no demonis. qui pest diuitiis. qr vtr

eis ad decipiendū aias. et irrecendū laqis
diuiciarū | ꝑ mamona ē ipē met diuiciē.
Et de utroq; est vm nō po de sr et mā
Pro ~~quo~~ imo g° videamq; de p° Pro quo
utriq; nōnq; q; seruire uno° est ide q; bn
placitū missū aut voluntate altēq; exequi
Unde id vō 6 Cui vos exhibetis seruos
ad obedientē serui estis eiq; cui obedistis. siue
pcm ad mortē siue obedientiam ad iustitiam
Ubi glō Hic denūciat nos seruos esse eiq;
cui nos voluntate explemus opēibus Et illo°
oīb bn operab seruit deo. et oīb peccantib
seruit dyalo Quia dē opa bona ꝓpit
Nā celestē patriā desiderare iubet. carnis
desideria qtū ꝓpit. mūdi gloriā declina
re. aliena nō rapere. ppa claritatē Et ita
de oībus alis virtutib; et operib; bonis
Ex dyabolo per oppositū dez iustitiā fieri
iperat. et ad faciendū oē vitiū istigat.
Ex quib; patet p° q; dē et dyalo sūt duo
dni. dē qdē roē creatoris per natura est
dnis omīū vnū salit'. et bonoz sibi serui
entiū specialit' Ex dyalo ē dnis tm ma
loz qui st ꝑ malas suas voluntates sibi
subdūt. ei seruiendo et eiq; mandata iple
do Et sūt cōtrij. eo q; eis cōtria placet.
at ḡtria iubet Ut patuit Ex quib; iterū
patet q; nemo pt deo seruire et dyabolo

eo qꝑ eis contraria placent. Ex quo vltiꝰ patet
qꝑ neq; potest deo seruire et mamone. Et ratio est qꝑ
mamon et ds sunt contrarij dni. Quia ds prohibet
auaritiam et iubet gtenes temporalia vt i eis non
queratur nisi necessitas. Sed demon per oppositum suadet
auaritiam et inclinat hominem ad inordinatum
amorem diuitiarum. et mediante 1o gsequenter
ad mala sollicitudinem apponendam ad temporalia.
et ad furtum rapinam. Ex quibus patet pnm le
oppositum. Sed qꝑ auaritia et inordinatus amor te
porali excludit dei seruitium. Et inmoderate
amas tlia seruit dyalo. qui ad tlia inclinat.
igitur non potest deo seruire. ex dictis. qꝑ mamon est
dyalus qui diuitias petit. Sed glos. ly. No. qꝑ i eis
dicte sunt. Sed qꝑ eis vti ad decipiendos et irretiendos
homines laqueis diuitiarum. Vnde Augustinus. Qui seruit
mamone illi vtique seruit qui verbis istis terrenis
meito sue peruersitatis oppositum pnaps ly. stultis
a dno dicit. Et quibus dns hic solum faciat mentio
de demone qui diuitias pnarat. qꝑ i pte pre
denti ly. euangm. loquitur con inordinate thesau
rizantes in terra. singulis tn ptes. vt dicunt
doctores qui ter psunt demones. qui ex visio rui
psunt noiant. Vnde oste. x. dicit. Spiritus fornicationis
decepit eos. et fornicati sunt a deo suo
Et ita sic seruientes cupiditati diuitiarum seruit
mamon. v. demoni qui tli cupiditati pest. qꝑ
faciat qui qui suadet et ad quam 1a cupiditas inclinat.
vita est seruiens alius cupiditatibus mundi

seruunt demomb9 qui tlib9 psunt Alio°
seruire alicui est solu ipsi9 amore oia sua
opa facere. a sic ul' sic se hre. et tota sua
sollicitudine circa acquisicoz augmetacoz et
gseruacoz vl' bona disposicoz tlis rei hre Et
tot manieru reru ho est seruus in quot mani/
ribus reru homes gsueuerunt fine sui ponere
Vt vnus seruit honori. alter sensuali volup/
tati. alter diuicis. alter sicoris Et pdicte seruitus
virtutes qpant adinuicem sic q quanto res ho
dominans est vilior et inferior tanto dcts/
tabilius est illa hoi dnari et hoiem illi ser/
uilit' subiri. et ab ea vinci Et pm ho° vilissima
seruitus videt esse cu ro lis spus homis bru/
talibus voluptatibus subiri et ab eis vinci
ho° em qt spm role qi in spm bruti trans/
formai Et est magna decordinacio q ho
qui pm roz est filius deo et angel et pm
illa debet soli deo seruire et oibus aliis do/
minai corporalibus. et ipe vilit' subiit se
infimis rebus. et sic fiunt subiecti eis Ex qbus
iterum patz q neo pt ser. de. et ma. x dui/
tis q pm glos Ds trahit sibi seruientes
ad superioa et diuine ymo et singula ter/
rena trahit hoiem ad inferiora Ex hoc
pt ho sit opa sua fac ex amore dei fina/
liter et ex amore diuinarum vl' alterius creature.
igi no pt ser deo et mamone Audiat g°
vt mq Cris Auarus q censet vocabulo cristi/

seruit

ano se nō posse sit diuiciis xpoꝰ seruire

Et nō dixit Nō potestis deo seruire et hire diuicias. ꝑ dixt nō po de ser et diuiciis Quia ille eis seruit cui cura labor tō sollicitudo est vt eas acq̄rat accumulet custodiat. a muribus latronibus et defendat. sine m̄ eis positum Ex diuicie illi seruunt q̄ tō sollicitudine ea ad dei gloriā suadē alios necessitate ordinat et dispensat Vnde Beda Qui in vsu pietatis diuicias expendit nō seruit diuiciis ꝑ diuicie seruunt si. qr vti eis vt minister ad opera virtutis. ¶ Et q̄nis hō pt hire diuicias et deo seruire nō tn̄ ꝯminter tn̄ ꝑfecte pt ei seruire sic si pauꝑ esset ōio et sub regula cōuiues et alterius sollicitudine. vt claustrales. Aut solū necessaria hiret in seculo Quia ex hō q̄ hō res humanas possidet alliat̄ aiā ad eas et amore eas vt vult Auḡ in epla ad paulinū et therasiā Et ut ꝯ s̄ math Quanto res rit cupiditas tanto minuit caritas et cōuerso vt vult Auḡ i li 83 questionū Et i x ofess augustinus ad deū loquens dit Minus te amat q̄ terrā aliq̄d amat qd nō ꝓpt te amat Et utrū Diuicie magna ingerunt hōi sollicitudine et curā in acquirendo et dispensando eas. Per quā sollicitudinē aia distrahit̄ et ad exteriora dispergit̄ et min̄ fit r̄ collecta

abrahā q̄ erat quinq̄ reges
Iob q̄ dimissis it' orientalis
David q̄ rex poterissimus
tn̄ deprt regno et pcipe
ego sum sed deus pcis
mei

ad ea q̃ dei sunt. Vt dog gregor 15 mor
Et ideo primũ fundamentũ pfectionis spu/
alis vite ē paupta. Vt ho absq; ppio vi/
uat. dicente dno matth 19 Si vis pfecto
esse vade vende oia q̃ habes et veni sequ/
me Propter qd' sn̄ pres religionũ institutores
ordinauerũt vt multi in gmuni sub altio
regimine viuerent. sine curis seculi et sine
temporalibus bonis propriis. Vt sic lectioni oro
gtemplacoi psalmodie et alis spualibus
diligenaio possent insiste. et amplio pficere
in virtutibus Et ad ho tenent vt dicit pspa
in de vita gtemplatiua Ideo. di. vo. ii
ne. pol. si. Vbi nondũ ap ds et nã no ii
pruderũt hoi de tegumento et armis sed
alis aialibus Nã aubus ds dedit plumas
ad operiendũ vngues et rostr̃ ad defensioz
Filis bruti aialibus pelles et pilos pro
indumento Cornua et dentes pro armis
Quia in istis aialibus no est vo nec potes/
tas qua sibi possent illa sua industria
procurare Ho at cũ sit nec rõlis loco ho/
lis intellectũ et roz. quibus pt cogitare di
uersas artes et modos sibi faciendi vest/
tes et arma. et lis manus aptas ad ope/
randũ hia Et ideo de nãli gdicere et
instituere hois est vt pro talibus pauia/
dis sibi laboret et sollicitet. Decent in

et sdm moderamē recte rois
Ad
nondū q̄ vt dicit S. T. 2. 2. q. 55. Sol-
licitudo ꝑportat studiū qd dā adhibitū
ad aliq̄d habendū vl' ꝓsequendū Et alibi
sēl. q̄ studiū est vehemēs ad aliq̄d ai
applicatō Et sic sollicitudo circa tēporalia e
vehemēs ai applicatō ad acquirendū poss-
dendū ul' custodiendū tpalia Et ꝗnūs ois
sollicitudo ꝑpediat aliquo hoīem in dei ser-
uitio Quia cū ho ponit attente aīm suā
sup tēporale aliqd. vt laboē suū a' aliqd
tle. tūc no pt aīm suā erigē ad cogitandū
actualit' de deo. et sic nec ad diligendū eū
actualit'. p q tn pnīpalit' seruit deo Ne
tn dns ocz sollicitudō ꝓhibet Quia tenē
mur nob ꝓnde de necessariis. et id no pt
fieri sine sollicitudine Illa g. sollicitudo
q nob necessaria est et sine qua no possum
nob ꝓuenient ꝓnde illa est vō bta. cū fit
decent' vt ꝑm dictamē rōis Et hem ra-
tionale sollicitudinē no excludit h' dns cū
sit pars prudentie Imo si sem fiet ho
tēptaret deū Vt si expectaet ab eo ꝓsequi ora
necessaria obmittendo ea q debent fieri. et
possunt via humana fieri Ex sollici-
tudo q h' ꝓhibet est inordinata et superflua
per quā ꝑpedit et postponit bona spīalia

qz labor exercendo est. ꝑ sollicitudo superflua
tollenda e. q̃ mente perturbat. Diu meꝫ ti/
met ne possessa disperdant a laborata
ro ꝯtingant Nichil enim ni qd' dꝫ deser/
uiet possumus de diuinis acquire et reti/
ne vt dicit glo. Ex nonꝫ Sed sollicitu/
do sit illicita qdruplicit Primo enim sit
illicita ex parte eius de q̃ sollicitam si sint tempo/
ralia tanq̃ finem querimus Vnde august
in de operibus monachor/ Cum dnꝫ dicit Nolite
solliciti esse ꝛc Ho dicit No ut ista intuentur
et no propter ista faciat aliqd in euangelij pdica/
cois facie iubent Et ecce qz ut in priori sermo/
ne dictum est oia finalit propter deum facienda
sunt ¶ Ro fit sollicitudo illicita propter sup/
fluum studium qd' appetit ~~propter~~ ad temporalia
procuranda propter qd' ho a spualibus quibus
principalius inseruire dz nobilit retrahitur
Et ideo di math iii q sollicitudo seculi suf/
focat verbum Vnde qm ho multum et diligenter la/
borat et operat exterius pro acquirendis ne/
cessariis et rebus temporalibus. et ad hoc mente
habet magna et ampia sollicitudine ut euen/
iat pro quibus laborat sine q̃ti tu vel
cum multo minori sollicitudine et ai perturba/
tione eq̃ puenire Et ita e superflua et inutil

sollicitudo Et de hac loquitur ds dns ¶ Do sit
illicita qm est inutilis Vt qm mercator ma/
nens in domo mittit merces ad forum. et ipe
gtinue sollicitat pro absentibus mercibus
cogitando anxiando ne forte periant ne ra
piant. Illa e inutilis qr nihil profuit. No enim
ex lo magis custodiunt merces et tm sollicitudo
affligit aim hois et impedit ab utili et bona co/
gitacoe de deo a alijs Vel cu ho seminauit
agrum a coluit vineam et gtinue die ac nocte
alio sturba cogitat et sollicitat ne grandine
pereant fructus a alio nocumento Illa e oio sup/
flua et inutilis sollicitudo. eo qd illis nihil valeat
in effectu. nec defendit fructus a fiat eis aliquo
meliore Aut qm ho multum cogitat qsiliat
et sollicitat de necessarijs. aut habundan
rerum. Aut circa illa gtinue musat et nihil
vl modicum exequi ope Sunt in quibus e ve/
homes sollicitudo et nullus vl paucus labor
executorius Vt in pigris quibus di pu pz No/
luerunt manus eius qd ad laborae. to die garpis/
cit et desiderat Et ls e stulta sollicitudo.
qua qs sme exteriori ope vult attingere
intentum ¶ Qo fit illicita ex pte timoris
supflui Qm sp aliqs timet ne faciendo qd
ds adhuc necessaria sibi deficiat Et ls p ueit
ex diffidencia dnie prudencie et largitatis
¶ Et hanc quadruplice sollicitudinem dns phib

hic ñ dit q deo. di. vo. ne. pl. si. Et dissuadet ea
multis rombus Do. ppt' maiora bñficia hoi prestita diuitis pter sua sollicitudinē sū corpus et aiam Et hō tangit ibi Nonne. ē. a. plus. qm. es. et cor. plus qm. ves. qi dicit sic arguendo Corpus et aia q sunt maiora bñficia ds dat vobis sine sollicitudine vra Vi igit a fortiori et illa minora sū cibū et vestimentū dabit vobis cū debita sollicitudine et moderata atq hu mano labore et hō ꝑm cumgcqq statū ēqui sita Nūq enim hō corporali labore parē acquirit tūc labor ille aliquā ei applicatur et sollicitudinē vacquirit sine q labor fieri nō pt vtiliter Et his sollicitudo necessaria et i labore necessario limita est. ꝑ q vltra adhibet esset superflua Sic g. labor exercendus sic et sollicitudo his adhibenda Et hō vult 1 cō dicēs labor exercendus est Vt p dictū fuit Tūc ibi Re. vo. ce. q. nō. se. ne. me. ne. q. i. hor. et. pa. ves. et. pas. il. nō. vos. ma. plu. est. ill. Ponit sēdam rōz per quā sollicitudinē dissuadet et specialit de cibo Et arguit sic Si ds prudet de cibo auibus q nō sūt tante nobilitatis nec sic dilecte sic homōes Vtiq magis prudebit de nutrimento hoibus longe melioribus et magis dilectis Aues enim fecit ds ppt' homōes Vt ipe dit gen. 1. Et arist dit 2 physicorū q nos sumus quasi fines omnī Si g. ds prudet auibus q ꝑ fecit

ꝓpter hoiem. et ꝓpter hoies sustentacoz. magis
vtiq; p̃ndebit de nutrimento necessario hoibꝫ
quos no fecit ꝓpt' ad n̄ ꝓpter seipm. sed ꝓpter
laude et gloria nois sui Et hꝰ est qd dns wlt
dicere Re. vo. ce | no. ma. es. il. Quanta na
est maioris pondeis et appciacois cora deo
ciuitis aliibꝫ Et ꝓsiderandu est pꝰ i pdicto
exemplo saluatois qꝫ liq aues volent et dili
gent' querant cibu suu. tn dns no dicit qꝫ pas
cant se. ꝗ dicit qꝫ pat' celestis pascit eas. p qd
nob innuit dns qꝫ nec estimace dz sua idusta
et absq; dei speciali ꝓpiciacoe thia sibi posse
sufficient' acqre Qd' angl declarat exꝰ dicens.
Agricola vinea colit et arat putat et adhibet
cetera plure ad vinee sue no pt Qꝫ si forte rigare
pt de ꝫ fonte pt | pe quide diuit rium sed
dꝫ iplet fonte Et ideo de illi q ex opeibꝫ ma
nuu suarū ꝓsidebant sibi sufficient' p̃ndere
posse. diuine p̃ndencie suoz operu ꝗ ꝓpcita
te no gnitten' dixt aggeꝫ cap̃ pꝰ Semasti
multu. paru intulistis Vide jeom sr code
Qꝰ ꝓsiderandu est qꝫ dꝫ p̃ndendo aiibꝫ
de cibo no ponit cibu in ore vl i mdis aiiu.
ꝗ dedit eis sensꝫ alas et instictꝫ varios q̃bꝫ
se moueant et laborent ad querendu et acqre
du necessitate vitꝫ sui et pullozꝫ suozꝫ Et sic
hoi dedit mangl et voz ac uts Consequet
dns ponit alia voz dicens Nuis. vrm. co. sua
sollicitudine et sagacitate. pt. ad sta. sui cu. v.

q̃i dicit nullo. ꝑ hꝰ solꝰ dꝰ fecit qui absq;
tua cogitacõe ipsũ ad debitũ q̃ntitate dedunit
Ihs et a fortiori est ti de necessario nutrimẽto
prouidebit adplibita solũ rõabili diligẽtia Vn
Cris Dꝰ te ex nichilo formauit. et nutrõ
de periculo. cũ periculo nascẽte de vtrõ ma/
tris eripuit te. nõ solũ nõ cogitante ꝑ neq;
sciente Dꝰ per singulos dies incrementa corpo/
ris tui sua sapia fecit te nõ interrogante
Si gꝰ in terpõ cotidie cũ prudẽtia absq; tua
~~operatione~~ cogitacõe operat quo i necessariis
tuis cessabit. si tu anxia et supplua cogita/
tor et sollicitudine de hmoi nõ habueris.
Et. de. vest. qd. sol. cf/ cõ. ly. a. quia cres. nõ. n
la. ne. net/ di. at. vo. qꝑ nr. sa. i o glo. su. n
co. sic. v. ex. is. Dissuadet in specali sol/ n
licitudine de vestimẽto. et ponit exm de
ornatu florꝫ. q. d. Ex quo videtis lilia agꝫ
absq; eorꝫ sollicitudie et labore et hom
cultua ex habundãtia bonitatis diuie prude/
tie ꝑm eorꝫ spem et q̃ntitate glose vestiri.
ymo glosis q̃ salomõ i or gloria sua fuit
vestitꝫ. quae gꝰ cũ lilis meliorib; sitis
et deo de vobis specialior cura sit. tũ solli/
citi estis de vestitu. de diuia prudẽtia mag co/
fidens q̃ debetis. cũ tũ flores et lilia ꝑ eorꝫ
vestitu neq; laborent neq; nent. et tũ glose
induunt Et ꝑm Cris et glo Nõ dꝫ intelli/
gi xm hꝰ velle. qꝑ viri nõ laborent. et mulies

gen i fol fudor vultus tui vesceris pane tuo
pꝰ labores manuum tuarum. quia beatus es et bene tibi erit
paulꝫ Laborat

nō neant vt sibi vestes statim suo ydeam
faciant. ꝑ ly dixit excludendo minimam cu
rā et sollicitudinem circa ly mori. q̃ est idiam
cymodū diffidentiae de liberalitate diuine pui
dentiae. et ne estimet sua industria absq̃
dei ꝓuidentiae speciali tlia sī sufficient pos
se acquirere. Si aut. fe. a. qd. ly. e. et
cras. i. cli. mit. de. sic. ves. qn. vos. mi. fid.

Ostendit ly ipfectioz et vilitate liliorū in g̃ du
ne. et ornatu eorū labilitate. ex ly. ꝛcludes.
qsi ds fenū agri sbe vilis et inutil tanto
decore vestit nō ꝓpter eorū vtilitate. Nichil
eim ꝓfert ignis pulchritudo lilij. ꝑ solū ꝓpter
sua mirificencia. et sue liberalitatis redundantia
ostendenda: qn̄to magis hoibus q̃ honorabi
liores sunt mult̃ ceteras creaturas corporeas
prudebit absq̃ anxia sollicitudine de quem
entibus et oportunis vestibus et alimentis
Vnde Cris Si ds floribus sic ornavit q̃ nati st
tim oo vt videant et pareant. Homines negli
get q̃s sic creauit vt nō solū p tpe videa
ꝑ ut ipetuū sint. Et si pro nudis necessariis
nō oportet sollicitos esse: qua vtiq̃ digni
erunt pena qui pro ꝓuis sollicitiores sunt et
pro superfluis? Et nō q̃ ly. q̃ res tā
pulchra exterius postq̃ emiruit cū pulchri
tudo sic parum estimat q̃ pedibus conculcat
et i igne mittit̃ saluator ly ismuat. q̃ ho

parum estimare dz oia decora mundi hy. et est
corporis sui. qz cu p morte ho emarcuit
ia cu deserunt. et corporal decor ag i putre/
dine verti. et i vermiu esam. nichil sola/
mis prestantes spiu corpo exeuti. p magis
calamitatis pondo augentes Et cura
Modi. fi. dr. glo. Ois o fidenia in deo
habenda est. qpsi ner de hys mmis fidi
sumo quo invisibilia speramo. P modica
fides est q ner de mmis fidens et certa est
In ho est verbo nondo est. qz ex o saluatoris
i correctione et reprehensione alio/ reperam
et mansuetudo adhibenda est Vn Cris
Postq dns donauit multa et redundante
dei prudenia in oibo rebo clarescente. cu
oportz increpare vtiq mansuetudie vsu est.
no infidelitatis p parue fidelitatis cos admo/
nans dixit Si fr ag ie cos reperate argue/
bat Correpio em dua frequenter facta q cor/
repto a corripiente resiliat. co con vnu fiat
correpio moll. ne sit ho pterua et obstinato
in malo. tuc em aliqliter opo est correctio
nis asperitate ¶ No. cr. sol. es. di. qd. ma.
a. bi. a. q. ope/ hs. e. o. ge. i/ sat. e. pr. vi.
qr o hys i Hic ocludit dns oclusio sua
ex dictis ac si arguat Os est pr vi q sat
singulariter et determinate qp et quo indigetis

hys omib9 · et est dnes m omibus hys et
potens dare vob Quia dm est terra et ple/
nitudo eius · et vult fidelib9 suis debitu sui
sanentib9 de hymodi copiose et habundant
absq9 cor anxia et superflua sollicitudine qua
in spitualib9 impedit prude Quasi dicat
Si pr vr celestis no noseret quib9 indiget ·
a no esset dnes et potens ad dandu vobis ·
a no esset largissim9 · tuc forte causa haberet
anxie sollicitudis ad procurandu tha ac Cz
qr ipe est sapientissim9 ac Vn Crisi Quat
esset pr qui sustinet neq9 necessaria tribuet puer ·
Conditor eim nec ds est · et necessitate eius ca
rentitudine nouit Quo go qui te sic fecit
qp sine hys vnie no poss tibi vt esses de tali/
b9 no prudebit Vn Augst dr Infelix homo
cur diffidis : qr ds vt esses creauit te · quo
vt bn vivas et esse g seruet no curabit Nonne
scptu est Quo miseret pr filior misericr est
dns timentib9 se : qm ipe ggnouit figmentu
nrm · recordatr est qm pulvis sum9 Nolite
go time pusillu grex · et sollicit esse dicens
quid ma Conclusior multiplicat psuasit sal/
uator ut audist Hyer. c. o. gren. i. qi dicit ·
Gentib9 q spem no hnt alterius bom post hac
vita qamo g petit tat sollicitudo Dumac eim
deliac et pope ly sedi ps infidelium est et
bonu totu qd se sperant obtenturos Ideo

nimirū si anxie et extreme sollicitent et
laborent pro hymoi acquirendis nō at sic
est ps vra qui estis fideles. et in deū credit
q̄ de oibus a se g̃ditis prudenta hr et anīa.
et i ipm credentibus nō solū tēporalia ꝑ et
vita eterna pollicitus est Nolite ergo anxie
solliciti esse ꝓ hymoi. ꝑ magis sitis sollici/
ti pro eternis bonis q̄ creditis et speratis.

¶ Postq̄ dns in duabus ptibus predentibus
ostendit q̄ nō debemus anai esse et multi
amac tēporalia. qr ipedit a seruicio dei.
et q̄ nō debemus esse solliciti anxie cū pro
necessariis et minus pro superfluis diuerset.
aliqs tū quo dz q̄o ho occupai. tū animus
eius nō velit esse occiosus Rnt dns dicēs pm
q. reg. de. et. ms. e. et. hs. o. ad. vo. ꝗsi
dicat Aim vrm occupate tū eternis et spi/
tualibus q̄ ad salute ptinet aie. q̄ ppetua e ie

¶ Et nō q̄ dns in 10 textu tangit tripliciā
bona. q̄ oia a nobis querenda sunt. sed
differenter pa sunt etna beatitudo et gau/
dia celestia. illa debemus querere pmū et
maxime et principaliū ac diligentius co/
gitemus de deo et gaudius eli q̄ de alis re/
bus. et feruentius ac frequentius diligamus ia
q̄ quecūq̄ alia. et sollicitius operem pro
istis habendis q̄ pro alis quibuscūq̄.

triplicia sunt bo/
na a nobis
different querē/
da

2 // Alia sunt bona media. ut virtutes opa bō
et primue fides spes caritas. et silia. q̃bus
puenit ad prima Et illa post prima debeo
primue querē. et hō faciō cū de talibo fre/
quenaio cogitaiō q̃ de vltis bonis. et aplio
diligimo. et pro eis acqrendis diligenaio la/
3 boramo // Ex vltia bona sunt quicq̃ tpalia
que est querē debemo vōbili diligenia sol/
licitudine et puisione. ut pmissū fuit Et
si ita nos habuerimo in istis triplicibo
bonis. tunc dē vult vltia addē pm vnlita/
11 te nrām Prei. q. reg. de. et. mis. eio. Hic
ostendit de quo hō sollicitari debeat. ponens
nobis sollicitudinē de rebo ptinentibo ad
vitā eternā. Vt sicī meliorib̄o occupati
vilia nō querāmo. regnū enī dei eternū est
Dicente p̄ Regnū tuū regnū omī seculo/
Et ideo ppter ipm oē bonū caducū delinque/
dū est. et ipm primū et pre oībo qrendū.
Dī aut hō hoc regnū primo et pre oībus
querē qn ut frequenaio pt. et ordinatē tpibo
cogitat de ī. et gloria ipsiō: et assidue bo/
na operat. quibo disponit ut digno sit re/
cipi in gloria illa Regnū enī dei nō solū
oromibo labior/ querendū est. sē magis bo/
nor/ operū ingribo exercēdis Nō omis q̃ dicit
mihi dne dne intrabit in regnū celor/. sē qui

faat voluntatē pris mei qui in cēl est ac
Postēq̄ aut dns ꝓposuit terminū et finem
ad quē tendē debemꝰ statī subiūgit semi/
ta per quā veniendū est ad terminū cū dr
et iusti. eiꝰ. iustiaā aut regni dei dr Remi/ n
giꝰ hic appellat maximas virtutes Vt sc
fides spes et caritas. et morales virtutes.
mqñ tū pdictis tribꝰ formant. Et Rabanꝰ
dr Regnū dei querimꝰ sectando iustiā.
iustiā vō regni est oia q xꝰ docuit ob/
seruāē Et si hō fecerimꝰ oia tpalia ad
salutē necessaria addiacent nob Ex dict
patꝰ bona gloie et grē esse bona substā/
tiua. tēporalia aī adiectiua Ez in oi fo/
ro qd post emptoꝰ addit modicū poderā.
sic tpalia respectu eternoꝰ nō sūt multū
ponderanda Vnde Cris/ nō dixit dabitur
ꝗ addiat. Vt discas qr pnāa mdiil sūt
ad magnitudinē futuroꝰ ¶ Sed dicres
Si illa essent vcā tūc magis querentibus
regnū dei et iustiā eiꝰ magis addia de/
berent tēporalia. eiꝰ oppositū videmꝰ. qr
mali ꝓsperant et gloriant in seculo. sed
boni paupta tibꝰ et miseriis subiant. Vt
paulꝰ apls multq alios diligenciꝰ qsiuit
regnū dei. et tn fuit i fame siti et frigore

oppōi

et alys vt dit 2 cor 11 Augst i 2 li de sermo/ 50°
ne dm i monte et stat soluto in hoc prudes
et fidelis medicq cui se infirmq omisit. nō sp
donat infirmo q desiderat. sed aliqd si' qrdit.
et postea phibet. et sibi addit et detrahit
sic nouit sibi optime euenire pro sanitate
recuperanda Sic opus dei est. q est sapiens/
simq medicq. optime noscens infirmitates aia/
rum. et causas infirmitatū. cui se mel nos to/
tos omisimq. et a quo habemq pmissione
vite pnis et future Nosit ecc qn apponat
et qn detrahat hec temporalia Et hoc ecc facit
sic iudicat expedire eis. quos et ꝓsolandos
et exercendos in hac vita. et post hanc vita
m ꝑpetua requie stabiliendos atq firman/
dos gubernat et dirigit Sic et homo plerumq
cū iumento suo cibaria subtrahit nō desciscit ꝑpt
hoc id sua cura primo porcq curando iumentu
hoc facit Sic deus et si quoq pmittat q diligenq
querentibq regnū dei et iustiam eiq hec tempo/
ralia desunt. facit ad bonū eorū vt p diu/
sas tribulacōes eos exercens paciēta eorū phet.
et phata ethar coronet Vtq electi oia coo/
perant in bonū. q deus hec pnia bona cor/
poris et tpalia et oia i hoc mūdo facit dis/
ponit et atende pmittit siue bona siue mala
ꝓm q eis magis expedire nouit ad salute
et eterna beatitudine Vtq deq quoq iustis

bona tēporalia subtrahit ut occasiones
peccandi eis auferat. ne habundantia a
sanitate corporis et hmoi nescientes bn
vti in pna ruat ¶ Hi quoq; ppt hoc vt eos
ad se pducat. vt sua tota fiducia i eo ponat.
et ad eū in oribus ēcurrant sentientes se
alios gpolatore no hre De talibus enim q
in tribulacōnibus sic ad deū ēcurrunt et
tota spē sua in eo ponunt dixit Cū ipso
sum in tribulacōe. eripiam eū et glorificabo
eum ff. Feriā dmica 16 hmo ē dferta

Mit Dmca 16 ∴ Luce 7

ibat ihs in ciuitate que vocat naym:
Et ibant discipuli eius cum illo. et turba
copiosa Cum autem appropinquaret porte ciui
tatis. ecce defunctus efferebatur unicus filius
matris sue Et hec vidua erat. et tur
ba ciuitatis multa cum illa Quam cum vi
disset dns misericordia motus super illa
dixit illi Noli flere Et accessit et tetigit
lectulum hi autem qui portabant steterunt
Et ait. adolescens tibi dico surge. et rese
dit qui fuerat mortuus. et cepit loqui.
et dedit illum matri Accepit autem omes ti
mor. et magnificabant deum dicentes.
qr ꝓphta magnus surrexit in nob. et
qr ds visitauit plebem suam.

Notandum in principio hui euangelii dicit
gregorius missum Resurrectionis
experimentum non ita ubis ꝗ operibus
a saluatore didicimus qui ab inferioribus
mapies opus mirabile fidem nram assue
facit ad maiora Primo quidem in egritudine
desperata serui centurionis resurrectio
nis incepit potestate Post hoc alacri po
testate ducit hominem ad fidem resur

rectionis. dñi suscitauit filiũ viduc. qui fere
bat ad monumentũ. de qua suscitatione lo
quit hi euangm qd incipit Ibat ihs Ciui
tas ꝓm beda est in galilea iuxta monte
tabor ad duo miliaria Et vt opus fiendũ
posset manifestũ fieri mediantibus hijs qui
viderunt. Ibat. discipuli. eius. cum. i°. et. t. co.
et vt sic multi essent tanti miraculi tes
tes dicit Beda Propter hoc cum dñs prdicare
voluit cũ choruscatione miraculorũ. vt
ex septuis de messia posset ab effectu cog
nosci. qp ipe ihs esset prmissus in lege. et
prophetis: qz ysaye 35 prophetatũ est de
operibus messie Ds ipe veniet et sal
uabit nos. tũc aperient oculi cecorũ. et au
res surdorũ patebunt. tũc saliet sicut cerui
claudus. et aperta erit lingua mutorũ Et sic
de alijs multis prophetijs. de miraculis fie
dis per xm Et ecce propter hoc vt talium doc
trina sua sufficiens probaret esse a deo Opa
cum sua miraculosa q solus dei sunt suffi
cientes ostenderunt. qp doctrina sua erat a deo.
et totũ negotiũ suum esset dispositio dei. q
statuit mortales reducere ad celestia. vt vi
dentes miraculũ crederet. et absentes istru

erant diuulgando miraculū ¶ Propter eas
dē eas causas suscitauit lazarū pnibus
discipul et multitudine indeor ¶ Sequē
tia. at. ap. por. ti. et. de. ef. vni. ma. su.
et. hi. vi. e. et. t. ci. mt. ni. ia. Gregorius
missens ¶ Ecce mole breuibus verbis eu
angelista explicat. mater vidua erat. que
nō sperabat filios pareare. Nō habebat
in quē aspectu diriget vite defuncti hic
solū lactaucat. solus aderat causa alacri
tatis in domo. Quidqd matri dulce erat
at pōsū hic solus ~~exultat~~ exsultat ¶ Et q multa tba
uit cū illa ei gpaacendo iuuit q erat mu
lier famosa in ciuitate ¶ Qua. cū vi. do. n
mi. mo. dix. il: no: fle: et. at. et. te. lo: hij n
at. q. por. ste/ et. a. ado. ti. dic. sur. ¶ Nota n
per hoc q dns dixit mulieri verbū gsolaci
onis. sz noli fle monet nos vt nō nimis
turbem de nete carorū nrorū: et hoc ppt spe
r surrectionis quē id apli pe thy ¶ No
lumus vos ignorare de dormientibus vt nō
g tristem sicut et cetri qui spem nō hnt:
¶ Propter qd dicit Cris iubens at cessare a la
crimis qui g solat mestos. monet nos pa
rentibus defuncti g solacio recipe. r surrec
tione sperantes ¶ Ro nōns q medi
ator dei et hominū xg ihs pro nobis ho facti.

ita sua opera temperauit. Vt frequenter
in vno eodq; miraculo. se verū deū et
verū hoīem declararet: qd' in hy lectois
scie aperte declarat. cū prius misericordia
motus di. ac deinde iuuenē suscitasse nar/
rat. Qui cū ad fletū viduę misericordia
mouet. verus est ho. Qui at sola iussione
iuuenē a mortuis suscitauit. p̄ cuiusdubio ve/
rus est ds. Etiā dns prius misericordia
motus. postea filiū viduę suscitasse descri/
bit. ꝑm beda. Vt in vno illoꝝ sz in miser/
icordia nob exemplū ymitande pietatis
ostendet. et in alteo fidem mirande potes/
tatis astruet. Capo nono. qd dissimilit
est xp in operibus q sui vlt natura alios
viros iustos et sanctos. Helyas deflet sup
filiū sarepte dicēs. Tercij regū 18. Dne
ds meus ēuertā aia puēi hy in vistera eius.
Helizeus vt suscitaret filius sunamitis cor/
pus suū applicauit corpori defuncti. Et
Petrus vo oranit pro thabita vt ēuoca/
ret ad vita. Vt hic act 9. Saluator at
mortuos ad vita ēuocat iperans: dicēs. puella
ti. dico. surge. Math 9. et Joh xi. Lazare veni
foras. et hy dicit. Adolescēs. ti. dico. sur. et. re-
q. fu. mor. et. re. lo: et de. il. ma. suc. Et qm
et. ac. o. ti: qr. hy suctio erat qd adūbū

hoīb ꝓperantib aliquis mortuꝰ subito
rediret ad vitā Ex hoc ꝗ resedit q̄ mor/
tuus fuat dicente xo surge tantꝰ fuit i
ter cūstantibꝰ timor āmiracionis Nā ꝑm
damascenū ⁊ snay suay Timoris sex sunt
spēs inter quas āmiracō est vna. et ita ti/
mor āmiracionis tantꝰ fuit in eis ꝓpter ex
cellenciā et magnitudinē virtutis quā eā ex
cellēcia cū gracia actione ꝓfessi sunt. qm. mag/
nificabant. dnm. ⁊ mag de eo ꝑdicabant
magis credentes et dicentes Quia. ep. mag.
sur. i. no. et. qr. de. vi. ple. su. Ꝓbdm
sensū mistīcū est nondū ꝗ ꝑm Bedā et glos
Nay interpretat fluctꝰ vl' gmocio. et sigt
genꝰ humanū in hoc seculo. in fluctu tēta/
cionū. et in gmocione aliorꝰ positū Ad qd'
ꝓpnāquit ihs qm per misterū incarnaci/
onis in assumpta humanitate visibiliter inter
homēs quersatꝰ est. et tūc reꝑpit homēs per
criminalia pcta priuatū vita gre. et sic mor/
tuū. qr sic corpꝰ viuit vita nē per vnio/
nē aīe ad ipm. sic aīa viuit vita spūali
per vnionē gre et iustīcie ad ipaz Et sic p
seperacōz aīe corpꝰ ūmanet mortuū. sic
per amissionē gre. qd' fit cū per mor le
pcm moritur aīa Vt ipa no sit acceptā deo

ner eiq opera meritoria vita eterna Et
efferebat ex porta ciuitatis. qi pena sua
no erat tm corde per qsensu qmissa. set
per singulos corporis sensus exteriori ope
adimpleta Huic ad defunctu plorat mat
vidua .v. sancta ecclia. que ideo vidua dicit
qi a prima dm sui viduata. ipsius reditu ad
iudicium expectat Cuiq vidue filius vnusquisq
fideliu est que plorat Quia cotidie dm ipsi
pellat pro peccatoribus. Vt eos dns misericor
diter ad gram euocet Attende ordine resus
citacionis Di cum i euang. Et accessit et tetigit
lorulu. at illi qui portabant steterut. et
ipe ait mortuo dixit Ado. ti. di. sur. et. re.
q. fu. mor. Lorulq in quo portaba signifi
cat peccatoris male assueta qsuaz. i qua qi
in lectulo quiesit. cu securq absq timore
peccat. qua dns tangit cu cor pcatoris emol
lit ad pniaz. ipm intrinsecq et extrinsecus
modis varis amonendo Amonet eum dns
peccatores aliqn per tribulaciones et fortu
nas aduersas quibq pungunt. sm id psal.
Quitas ostendisti mi tribulaciones multas
et malas Et iterum ostendisti pplo tuo dura.
potasti nos vino qpunctionis Amonet eos
per qminaciones quibq terrent sm id Dedis
ti metuentibq te significacione Vt fugiant

a facie arcq. Ammonet etiam per prdicaiones
et sacre scripture lectiones psm 118 A mandatis tuis intellexi. Propterea odiui omem viam iniquitatis Ammonet etiam ds quoq per interiora cordis monita et similia multa. que plerumq faciunt dormienti in peccatis misericorditer obtrec. ad hoc vt inde exeatur et vnuersq ad cor incipiat ad deum querere Et cum dns ita loquitur tunc portatores stant. v mali mores. et male affectiones. et blandimenta adulancium. qui hoiem qi portando ad mala opa inducunt tunc cessare incipiunt. et mes diuine vocacoi obediens residet quiescendo. et i stipam vniuersa incipit loqui. cum hoie contrito et humiliato corde ora pcta sua deo confitet interius et sacerdoti vicario suo exterius Et tunc peccator per contricoz et sacerdotale ministerium reddit matri sue ecclie. de qua tunc exit meito cum qua prius plus fuerit nuo Hoc ad opus vnocacionis peccatoris ad gram animaroz et timore vuenie cau sat. in alijs qui vident hoiem sic conuersu Vt qui prius fuit superbus subito factus e humilis dmica 11 ·:· luce 18

In illo tp. Cum intraret ihs in domum cuiusda principis phariseoz. sab

bato manducare panem. et ipsi obser/
uabant eum Et ecce homo quidam ydro/
picus erat ante illum Et respondens
ihs dixit ad legisperitos et phaisios
dicens Si licet sabbato curare ? At il/
li tacuerunt ipse vero apprehensum sanauit
eum ac dimisit Et respondens ad illos dix/
it Cuius vestrum asinus aut bos in puteum ca/
dit. et non continuo extrahit die sabba/
ti ? Et non poterant ad hec respondere illi.
Dicebat autem ad inuitatos parabolam. iten/
dens quomodo primos accubitos eligerent
dicens ad illos Cum inuitatus fuis ad nup/
cias. non discumbas in primo loco ne forte ho/ loco
noratior te sit inuitatus ab illo Et veni/
ens is qui te et illum inuitauit dicat tibi.
Da huic locum : et tunc incipies cum rubore
nouissimum locum tenere Sed cum vocatus fuis
ad nupcias. vade recumbe in nouissimo
loco Vt cum venerit qui te inuitauit dicat
tibi. amice ascende superius : tunc erit tibi glo/
ria coram simul discumbentibus Quia omis
qui se exaltat humiliabitur. et qui se humiliat exaltabitur :

Nota quis dns habuerit fmo
phaisios sibi valde aduersos: qr
ut dicit bnlis habuit eos in factis obserua/
tores et in tormentis illusores. et tn cu
eis aliqn quersabat. et cibu sumebat cu
eis Vt per quersacoz doctrina miracula
eos trahet ad notiam veritatis Et qo di in
euangelio illo Cu. i. ih. i. do. cq. pn. pha.
sab. ma. pa. Vbi panis nomine oia que
ad victu pinet euangelista significare voluit.
qr usq septue est hic Sic enim dixit danid
ad miniboseth 2 Re 9 Tu qmedes panes
i mensa mea ss Et sic in gen scribit. qd
ioseph dixit de fribus suis Qui hodie meu
qmestu sint panes. et tn cu eo postea ebri/
ati legunt Et sic in oroe dnica per panes
que petimq intelligunt oia nma vite Et. ip.
ss phaisei. ob. eu. Si forte vt dicit Cirillo
ueniam legis qtenet. et aliquid phibitoru
facet in die sabbati Vt si hoiem curaret.
a aliqd opus facet a fmonie ptiliss i quo
eu merito uprehende potuissent Et. et. ho.
ydro. c. an. il. Secdm glo. Ydropis est mor/
bus de vesice vitio natq. tu inflacoe turgeti.
et anhelitu fetido. que q lq quito plus bi/
bit tanto plus sitit Et fm Beda fratres
Ylle lq anhelitu fetido coram deo et hoibq Os enim mulier fornicaria abhorret. et qui stercq
olet pro qpuerunt inmeta i stercore suo Et eorum ipe Os mulier q. e fornicaria qui
stercq. i. via qualibet Qui pena fornicatoru est qe mittent i stagnum ignis et sulphuris
fetidi Vt sic i carnalibq fetuerunt ita i fetore ruunt Apoc 19 Missi sunt i stagnum
ignis et sulphuris Vnde sicut Sodomitas dns pluit ignem et sulphur vt sic i voluptatibq
fetebant ita et i fetore et p fetore puniuerunt Apoc 18 Sed sint vobis fnate illi Sic credit qd
de angelo q obuiauit mulieri lubrice et ornate et obseruauit si narrat dicens q fetebat coram deo
et angeli Et q lignum sic fetuit p alq p sunt cuiusdm sq virginitatis q valde redolet

et dictus q ductores

Ex hugone de pto
lignum osq lq vetre i flaud
q p secoad actes id ita q ab
ipa toty vri ita q nu dist/
uit nos mare et fluu qd
distinxit bepre Nec aliqs it
Magnum est vtq de amnd

2 Ps 16

contria cum gtiros operacos hunt Vnde di q uniccorunis at secundum mpi i gremio ipsi
ppter odore cum venit ad uir gtis puella a venatoribus i deserto ducta et dormit i gremio eius
et tuta a venatoribus mpi
et ligata Filii filiis di
scentes odore egros glo
riose descendit et dormit i utero eius
Ipsa erit pui zo Tria
sunt i sperabilia i terra
et os vulue e cunctis
voluptatis et tria q
nunq sanat aut pt
cum ho i actu cunctis
deficit p nunq sanat
Nunc et tat dno
saluatori re

auaru. qr quanto magis auarq diuitias qs
quisisit acquirit. tantomagis in acquirendo
eiq cupiditas exardescit Nō enim spem i habi
tis p in habendis ponit Sigmficat ers
ydropicq quelibet luxuriosu. qr ydropicq
quo plus bibit eo amplius sitit. ita luxu
riosq quanto plus ad petulanaa carnis dediq
fuit. tanto amplius ad petulanaa libidis
exardescit Cum uns ihs observatoribus
insidiosis. respondit at nō vbis oris p cor
dis. ostendes per hoc se verum deum esse. qui
solq nouit corda hom Dixit. ad legispeitos.
et phaisios. Si. li. sa. cu. hories ? Et hoc
interrogabat ab eis. nō qr ignorabat. sed ut
cordis eorq centate ex datis responsis apcius
cognoscat At illi tacuerunt Quia p m bedam
merito tacet qui con se dictu qdq dixerit
vident Si naq dno quereti si licq i sab
bato curare diceret licet. reprehensibiles esset.
qui observaret ne hoiem sabbato curaret
Si vo diceret nō licq. arguient quae ipsi sab
asinu ul bouem soluentes a presepio duceret
ad aquae. sp. vo. ap. sa. et. di. il. Cirillus
Neglecte phaisieq insidiis dns liberat ydro
picum a morbo. qui metu phaisieq e media
no postulabat ppter sabbatum. p solum sta

bat. vt ex aspectu misericordie eius sanaret
eum dnus. ergo ad cordis desiderium attendens.
gtulit ei bnficium sanitatis. Istud autem
qd hic hō patebat in corpore phaisei
patebant in mente. et ideo ann ipsos
stetit curando. Vt corporali exemplo dis/
cerent qualiter in mente curari possent.
Unde dicit gregorius li. 18 moral. Recte ydro/
picus ann facie phaiseorum curat. qr per al/
terius egritudinem corporis. in altero expri/
mit egritudo mentis. Et qr adhuc contra
ipsum murmurabant. ipse dnus respondens non
ad voces oris. sed cordis: ad illos dixit. Cuius
vestrum. as. aut. bos. i. pu. ca. et. no. con.
ex. il. i. di. sab. et. no. po. ad. hs. res.
Quasi dicat si vos aut in puteum cadens cum
tanta festinatione extrahere curatis. non
propter animalis salutem. sed propter vestrum gmodum:
multomagis ego hominem qui melior est pe/
core. qr ad ymaginem dei factus. debeo in
sabbato ab infirmitate liberare. mirum cum
violat sabbatum hominem solo verbo sanat.
qd est opus pietatis: qm pecus ex puteo ex/
trahere. qd in vobis est opus cupiditatis.
Et qr legisperiti cum dno ad minimum imi/
tati satagebant optinere loca prima. et sup/

ma. Ut honorabiliores viderent. et hor
dis redarguit. ponens documentum humilita/
tis. cui dicebat ad invitatos parabola. Ma
gis m sensu tale dns prohibet hic arroga/
tiam et elatos mt quirinantes. Ubi dicit Ci/
rillus prosilire prompte ad honores qui no/
bis non queminit indicat nos temerarios ee.
et facta nra vituperio replet. Et circa ho
q dicit dns recumbe. i. no. lo. dicit Rabanus
Occupate ergo locum infimum i quinimis iuxta
mandatum domini quemes est. Magis vurs i illum
irruere gtenaiose reprobum. tanq interceptorum
ordinis. et causatum tumultu. et deq co mo/
ta gtenaio equiparabit nos litigantibus de
primatu. Quapter ut dicit dns. expedit
quinum facienti gmittere acrubitu ordine.
Sic cum i paciencia nos mutuo sustinebimus
Secdm sensu spuale prohibet elatio cordis
et superbia int fideles. sicq ne qs m corde suo
reputet se meliore ceteris. Et magis homo per mul/
tias intelligere debemus quietioz xi et ecclie
Cui gs unitatis filius x axo per inspiratioz
a pdicatioz vnitati ecclie sociatus filius. non
discumbas x no te reputes ceteris meliore. nec
te extollas de scia vl de meritis. plem gtingere
q honoratior te x deo iuntanti gratior. et si

Sed sicut phari/
see luce luce 18 Mo
si sic ce ho

alys sit occulty · inuitaty · ad fidē vocaty · ab
1° · a deo · qui oēs vocat per inspiracōz · pdi-
cacōz · per flagellōz visitacōz · p bnficiorū
exhibicōz · et · vc · hys · q · te · et · il · iui · dns
qui corda et mēta omī discutit et intelligit · dicat
ti · interiq occulte vl' exterius manifeste · da
huic · locū · Glō · · intellige te minorē et alios
maiores · et · tūc · i · cū · vii · no · lo · te · ·
tūc gfundeis qr te alys ptulisti Gz · cū · i ·
fu · ad fidē vl' ad quinuiū certe electionis · va
re · i · no · lo · volendo te minorē oibq ēputai ·
et · cū · vc · i morte vl' ad iudiciū · di · ti · a · as ·
su · in pnti ad maiq meritū · i futō ad maiq
pmiū · tūc · e · ti · glo · co · sit · dis · · i eadē
fide manentibq · qui oēs cū ā miracōe gloisica-
bit te ⸫ vt dicit my de ly per pmū
locū hic pt intelligi quelibet electio · ul' posti-
latio · seu pmotio ad aliquā dignitate Di
cēs parabola : et 1ª est alteiq rei significatio
Ad dignitatē aut nullq dz se ingerere · p alios
meliores se ponē qntū est in se · aliqn iui-
tator principal · sh dē a quo est oīs potestas ·
deiciet eū a sua potestate · saltē spualiter sen-
tenciā dānationis Aliqn est deiciet eū pena te-
poralis punitionis Si aut humiliter refugiet ·
Vt fecerūt Greg Amb° 2ē Et si ex obedienciā
et fraterna caritate suscepit · et ea bn vsq fuit

h' applicat ex ex vitaspatr h. r

pessimū e crimen
+ pnatū ābicē sic fot
inafer Ecce 22
Sitis eo altissio
Nd'e vatel fratrū
Sic eorū cluge loud
i fraterē prudēcia e
Quia p'm dicit quito
aliqs est loco superior
vide tāto i peiculo
maioi vsq eorū
p'm eūdē humilitas
i ymo est et ideo no
hy quo cadat

vnū distorsiū

2° ppt pace fugiēdq e loco superior et ifrior appetendo Pflat eū
venti i alto locū vo · ifrior no e ita exposity venti Ecce 32 Erit q' vir qui
abstondit se a vento et celat se a tempestate
Qui dē humile equalem ē hūlio vo dicit vir deposuit potes de se et ex hui
Et i pnti eūdo Amice ascende Et q se hūi equalem q se equalem humiliabit
Sed amicū dē quo i hept q se equalem et hy equalem fuit i patibulo sū h° no
fuit homō pcētor hystoriā qr h° tpe eclū fuerat ~~i contra~~

celestem gloriam obtinebit Vnde subdit Omis.
q. se. ex. hu. et. q. se. hu. ex. Et no dicit qui
exaltat humiliabit. sed dicit q. se exaltat Quia sm
gregor. no potestas sed claro in crimine est Et
sm Cirillum illud dictum qui accipiend est sm di/
uinum iudicium. et no sm humanam consuetudinem.
sm quam plures accipiscentes honores consecutos
aliqm vero se humiliantes sine gloria remanet.
Intendit go dns hic in illa parabola phibere
superbiam cordis Est enim infallibilis rm. qm omis
qui se exaltat per superbiam immoderate appetendo
propriam excellentiam. humiliabit Quia superbia ut
sup dictum est. est primum mor. pro quo homo
deicit in infernum Et. q. hic. se. humiliat. exalta/
bit. in futura gloria ∴ Dnica 18 ∴ Math 22

M. i. t. Accesserunt ad ihm phaisei. et
interrogauit eum unus ex eis legisdoc/
tor. tentans eum Magr. qd est mandatum mag/
num in lege Ait illi ihs Diliges dnm de/
um tuum ex toto corde tuo. et ex tota anima tua.
et in tota mente tua. hoc est primum et max/
imum mandatum Secm aut simile est huic.
diliges proximum tuum sicut teipm In hijs
duobus mandatis omnis lex pendet et prophe/
te Congregatis aut phaiseis interroga/

uit eos ihs dicens Quid vob videt de xo.
Cuius filius est. Dicit ei david Ait illi
quo ergo david in spiu vocat eu dnm di
cens Dixit dns dno meo sede a dextris
meis. donec pona inimicos tuos scabellu
pedu tuorum. Si ergo david vocat eu dnm
quo filius eius est. Et nemo poterat re
spondere ei verbu. neq; ausus fuit quisq; ex
illa die eu amplius interrogare. Primo

Nota Cris Conuenerut in unu phaisei
ut multitudine vincerent. que roe vi
ce no poterant. A veritate se nudos professi sunt.
qui se multitudine armauerunt Ordinaue
runt at dolose. qd lis multi in unq xo ques
tione proponet Dicebant eum pm Cris Unq
loquat pro oibus. et oes loqm per unu.
ut siquide vicerit oes videam vicisse Si
at victus fuit solus videat qfuisse Et pm
ieom iste legisdoctor interrogauit xm no
stre desiderans. p temptans an interro
gatus nesciat qd interrogabat Vl pm
aucts in de qsensu euangelistarum primo tep
tans accessit. p dni responsione correctus
aim malignante mutauit in benignte.

ꝓpter qd dm̃ responsionē magnificauit
dicēs. Marci 12 Bone mgr̃ in veritate re/
spondisti. qr̃ vnus est dēs et nō alius pt̃
eū. et vt diligat̃ ex toto corde ꝛc̃ Et dnūs
eū ꝯmendauit dicēs Nō longe es a regno
dei Int̃ g̃ eū ille leg/doctor di. Ma.
qd. ē. mā. mag. ī. le. Ecdm̃ Beda sup
mar c° 12 Ex hō ostendi mt̃ phariseos et
scribas g̃ne questionē diu vsata esse. qd
esset p̃mū et maximū in mandatū in lege.
Alij enim hostias et sacrificia laudabant
Alij sabbati obseruacōz Alij fidei et diler/
tionis opa p̃ferebant Subdit responsionē
tū dī Ait. il. ih. di. do. de. tu. ex. to. cor.
tu. et. ex. to. a. tu. et. ex. to. mē. tua.
Criss Vide nō dixit cognoscē dnm̃ deū
tuū. sed deliges. qr̃ ꝯgnoscē vnū deū pene
ꝓprium est humane nē. diligē at eū vligi/
osi cordis et recti Nō sm̃ Criss° 12 sr̃ mar
ex tuis diligis dnm̃ deū tuū ex to° corde tuo
cū cor tuū nō est inclinatū ad alicq̃ rei di
lectiōz amplius q̃ dei Si at in aliquo alio
amor cordis tui fuit occupatq̃ ia nō ex to°
corde amas deū Pro q̃nta em̃ pte cor tuū
fuit ad aliquā rem inclinatū. pro tanta

Quō diligendus ē dēs ex totis corde aīa et mente

de hō dā ꝯmaē sequēdi

pte ming ad deū Pro quanta em pte vxor
aliqd laudauerit magis in altero vro q̃ in
suo. tanto dilectio eius minor est ad virū
suū Sic et oīs aia cristiana q̃ sponsa
est xi. debet diligere deū vt nichil sit i mundo
qd amplius amet q̃ deū Si naq̃
cor diuisū fuerit per amores vt ipse deū diligat et
cū hoc aliquid amet qd ad dilectionem
dei nō referat. nec ordinet. nō ex toto cor
de diligit deū Et ideo dicit Basilius q̃ cū
dicit ex toto corde ꝛc nō accipit sectione. Sicut
quantitatis in ipsimis expendis hoc nūcio tibi
ex toto deficit Sic in vase aliquo liquore
ipleto quantū emanat foris tantū plenitudi
derogat Sic et in aia iquantū emanat ab
ipsius dilectione ad illicita. Item minui ne
cessariū est amorem ad deū Ex tō at aia
deū diligere. est aiam hyrē firmū in fide. et
certissimū in veritate Et subiungit Crisost
Qui ergo putat mīatores aliqd posse.
aut auguria aliqd intelligere. aut diuinatores
aliqd nūciare. Ille nō in tō aia diligit deū.
Et infra dicit tō mente diligere deū est vt
oes sensus tui deo vacent Cuius em intellectus
deo ministrat. cū sapia circa deū est. cū
cogitatio ea q. dei sūt tractat. cū memoria
que bona sunt recordat. tō mente diligit

dei ¶ Ez augst in de doctrina cristiana re/
fert cor ad cogitaciones. qz cor est principium
cogitacionum Vnde matth 15 De corde exe/
unt cogitaciones 2c et aiam refert ad vita.
et mente ad intellectu Precipit g° ti p m eu
vt oes cogitaciones tuas. oem vita tua. et toez
intellectu tuu. in illu qferas, a quo habes
ea q qferis Hec cum dicis nulla pte vite mre
vlmqz que vacare debeat Ez qqz vencit i
aim illic rapiat. quo dilectionis ipetu trit
Et qz luce 10 addit. ex oibus vibz tuis Et
marci 12 Ex to virtute tua Et deut 6 Ex
to fortitudine tua. p illa tria ide signifi/
cat. sq vehemes conatu ad dei dilectioz ad/
hibendu Vt sq per diuinu amore oez vtute
aie deo subiciamu vilit et no remisse Be/
atu thos 2 2e q 88 alit exponit p no
differunt multu oes exposiones in sententia
¶ Ez quelit an id preceptu de dei diler/
tione possit in via impleri Pro illius
solucone est primo nondu. qz pm S T v 8
dur aliqd preceptu pt impleri Vno mo pfecte
Alio° ipfecte Pfecte implet preceptu qn pue/
nit ad fine que sapiens intendit — implet
etsi p ipfecte qn etsi no pringit ad fine que
intendit sapiens. no tn recedit ab ordine debi/

Preceptu de dilectione dei i via no pfecte implet sed pfecte in patria vero pfecte et de pfectione patrie.

to ad finem Dat ipe exm Vt si dux exer/
citu precipiat militibus vt pugnet. Illi perfecte
implent preceptum qui pugnando hostem vincunt
qd dux intendit Ille at implet ꝑ ipsum perfecte
qui pugnando ad victoriam non pertingit. non tm contra
disciplinam militare agit ¶ Do nonne ꝗ p
hoc preceptum intendit dns vt homo tollat deo vi/
uat. qd fit in patria. Vbi dns erit omia in omibus
Vt dicit pe cor Vnde sacrabim. et ꝗ ꝗ ab hom/
bus honeste desiderat. Vita. salus. copia.
gloria. honor. pax. et omia bona Et ideo
preceptum hoc perfecte implebit in patria. et iam
in omibus beatis perfecte implet Quia in voce
q est pes hominis principalior. sunt tres potentie:
sc intellectus. voluntas. et memoria. q ꝑm glos
intelligunt per illa tria in precepto posita. sc
per cor intellectus. p aiam voluntas. et per
mente memoria In singulis at btis oes
hec aie vires sunt deo perfecte vnite et tollit
deiformes. intellectus per clara visiones diuine
ne et perfecto diuinas ceteras ꝗ res Voluntas
p perfecta frueros bonitates imense. et per omno/
da conformitate ad dei voluntate. et lege. sine
discrepancia vel obliquacione ab illa Et me/
moria per secura tenacione vltimi finis adep/
ti et possessi. nichil omiscens quo mig de eo

sentiat Et insup ibi etiam implet qui tui qd i pcep/
to addit. sz ex oibus viribus tuis. vel to fortitu/
dine tua Anima quelibet illaq; tui potentiarum
ale in beatis cit et est in ultimata et pfectissima
actuatione sua. et qtinua sine acto interruptione.
Propter qd dicit Augst 22 de ci d Mnita cit ibi
feliatas vbi nullu cit malu. nullu latebit bonu
Vacabit dei laudibq. qui cit oia in oibus Na quid
aliud aget ibi. nulla desidia cessabit. nulla indige/
tia laborabit. ibi vera pax cit vbi nichil adversi
ner a seipo ner ab alio quispiam patiet. sed ibi ops
dnis sine fine videbit. sine fastidio amabit. et sine
fatigatione laudabit In hac at via no pt hoc pcep/
tu ta pfecte implei Cognoscimq eum deum hoc tmn pfecte
per speculu et in enigmate. et ipfecte diligimus.
Ner statq hujus vite pati qtinuatoq in actibq. qz
corpus qd corrumpit aggrauat animam et terrenaihoc
betato deprimit sensu multa cogitante Nogo pt
hoc dni esse quin cogitet de terrenis. et qn mouet
at sepe primis motibq vel in aliu inadat defectu.
dei dilectione emittente. aut tolit interrumpente
Potest tn ipfecte implei in via. et implet ab eo
qui deu diligit aliqn appt se actualit. et alia opa
sua dirigit et ordinat in deu actualit vel habi/
tualit aut virtualit: et nichil agit qd diuine
dilectioni contrariu sit. sic sit pcd mortalia Et ad

tū ipletione mandati stat nitrupto acto diligendi. et
amor aliarū rerū adeo. etiā sine relatione actuali
in ipm. Et stant cū pcta venialia. ¶ Dicēs si hoc
mandatū nō pt impleri in via quare igit pcipitur
hoī. R. q pt impleri in via q̄tuus ipfecte vt pmis
sū est: sdm tm modū vō impletionis patrie datū
est nob id mandatū et appositū pm augst in de pfec
tione grē tanq̄ meta et signū ad qd signū tendere
debemus. Nō enim recte curritur si quo tendendū est nesci
at. Tanto ergo magis ho implet id mandatū et
tanto pfectius q̄nto magis in observatione appin
quat ad patrie pfectionē. Etiā q̄tuus preceptū id nō
pt pfecte in hac vita impleri. tm ex hoc ergo nob vti
lit apositū est. vt videns ho q in pnti vita tm
ab ipsius impletione deficit. desideret esse in illo fe
lici statu. in quo ipm sine intermissione possit iplere.
¶ Sequitur in lra. Ho. c. p. et. max. man. primū et
maximū pm dignitatē. appter caritatē de qua est q
dignior est alys virtutibus. Vnde pe cor pb di fides
spes et caritas tria hec maior horū caritas. Est etiā
pm et maximū appter obiectū qe sb deū qui est su
mū et intensū bonū. m. Et. sb. di. appx. tm. sic. tetp. e. si.
po. appter duo. Quia sic pmū est de liberali dilec
tione boni. ita et ho est de dilectione boni. Quia tm
pmū est de dilectione maioris boni. id de dilectione
minoris boni. ideo nō dixit 2m par est huic sed
sile est huic. Hoc est sile pmo. qe pmū est de

diligendo deū. 2m de diligendo ꝓximō ad ymagiē
et similitudinē dei facta. Vnde Ibid. Qui hoīem amat
sile sit qui deū amat. qr ymago dei est hō. in
quo ds diligit. sic rex in sua ymagine honorat.
Quō at ꝓximus sit diligendus prius expositū est.
¶ Deinde manifestat pdictorū mandatorū ꝑfectio
n tū dicit fn. hys at mā. pen. v. lex. et p. Omnia
q̃q̃ ꝑtinet vl' moralit' vl' figuraliter in lege. q̃q̃
monitorie vl' ꝓminatorie. pdictiue. ꝓbatiue ī ꝓplet.
totū ad hō tendit vt introducat caritas. vt ds diligā
et ꝓximus. Vide quō oia ꝑcepta implent ī ꝑplcōe
illorū duorū de dilectione. et oia ꝓmissa et ꝓmina/
tiones habeant vdū ad illa. et intuitu illorū sint
facta. Vel lex et ꝓphete pendent ex mandatis
caritatis. qr ipa caritas finis illorū est. Pendent ḡ
ex ipis sic media pendent ex fine. ꝑm q̃ exigenciā
ipā media fiūt et ordinant. Cū igī ita sit q̃ q̃q̃ dns
hōī ꝓmisit. q̃q̃ ꝑcepit. aut ꝓhibuit. totū ad hō
fecit vt deū diligeret sup oia. et ꝓximū sic seipm.
Quae si nō vales oēs paginās sacras scrutari. oia
inuoluta ꝑmonū vōluere. oia scripturarū secreta penetre/
re. tene caritatē vbi pendent oia. Ille enī tz et qd'
latz et qd' patz in duūs sermombus. qui caritate tenet
in moribus. Augs in de laudibus caritatis. ipa enī ꝑm
augm in de doctrina cristiana sola est q̃ vnit
oia. et sine qua nichil valent oia. q̃ vbicūq̃ fiūt
ad se trahit oia. Et queda glō. Vbi caritas est

Quō ī mandatis dilectionis sūt oia alia ꝑcepta

ob

q̃d est qd̃ deesse possit. Vbi aũt nõ est. quid est qd̃
possit pdesse. Ler eũ totã latitudinẽ eloquio
possidet Ut Augst in de doc cris c° p° dicit (Ver
bũ apertũ et abbreuiatũ fecit dns sup terrã. Ideo
breue ne nõ vacaret lege. Ideo aptũ ne qs dicat
nõ licuit intelligẽ Thesaurus est magnus diui
narũ scripturarũ. Ipse in se mirabilia precepta et mul
ta. tanq̃ multas gemas et pciosa monilia. et va
sa argentea. et magni metalli. si piger erasad
pscrutandũ ~~metallũ~~ thesaurũ. nõ sis piger vnã
margaritã ferre sub lingua. et quo vis securus
ambulas. et hic est caritas sine dilectio. vt ibid
intendit ¶ Consequent' xs phaiseis apposuit ques
tionẽ in qua ostendit se esse vm̃ deũ Vn̄ seqū
con. pha. mt. c. xxi. dix. Quid. vo. vi. de. xo. ms fi.
sit. Cypriang interrogat de xo quẽ credebat esse
venturũ. qr pnte nolebant credẽ Tunc subdi re
sponsio phaiseorũ cũ di. dicit ei. dauid. Vbi nõ ds
qr in xo sunt due nãe. sz diuina sdm̃ quã est filius
pris. cũ quo et ss est vnus ds Alia est humana nã
quã ex tempore sumsit. ex intemerato virgis vtẽ.
et sm ipsã est filius maie. q̃ pcessit de pgenie
dauid Et sic ecs sm illã est filius dauid Et
ita his vm̃ dixerint qr xs est filius dauid. tũ
in hoc erraueruũt qr crediderũt eũ esse puru hoiem.
et nõ dei filiũ (Vn̄ glo dit. Nõ ꝛpheniunt qr xm
filiũ dauid dicũt. sz ex hoc qr dei filiũ nõ credunt
Cris ppter hoc xs ꝛprehendes illã responsionem

a a questio

induit appheta d Quo g. da. i. spi. vo. e. do. di.
dix. do. do. me. rc. Quasi dicat Si xo est purg
ho de semine dauid sic vos creditis. quo dauid i
spiu appheticu et inspiratione diuina vocat eu do
su. di. dix. do. do. me. rc. qi dicit no e de g sucetu
dnie homi qp pres filios suos sibi pares vocat
dnos. ß porig ecoi Cu igi xo sit dns dauid ut
ipe in psalmo dicit. no eit ipse dns eio sdm
humana naz. ß m qua est filio eio. igi oportet
qp in eo sit alia na sdm qua est dns eio. et ia
est tm diuina. et p g seques ipe e verg ds Ite
qn dauid id dixit tuc messias nondu erat ho.
quo g dns eio fuisse qui nondu erat. igi oportet
ß m intencoz appheie in xo pone alia naz sz di
uina. ß m qua erat dns eio Mo de exposicone
illig dixit dns dno rc Dns sz ds pr. dixit filio
suo xo dno meo. no ß m naz de semine meo supp
ta. ß sdm qp pris est sempiterno filius. sede a
dextris meis. r in equalitate diuitatis. ß m qp ds
Vel est in potoribo bonis. mqitu ho. pre oibus
creaturis. do. po. i. tu. sca. pe. tu. r donec oes
rebelles tibi subugauero. voluntaria subiectione
ut credant te vm deu et hoiem. Vl' subiugauero
tibi coacta subiectione. ut in die iudicij puni
ti salte credant in te Et dicit premigio qp donec
ponat pro infinito. Vt sit sensus sede pe. et inimi

a tui meterum subicient pedibus tuis Ex pmis/
sis infert xo Si g. da. vo. e. do. quo. si. cio e. ¶
qi dicet Oportz pm alia naz xm esse filiu dauid.
et pm alia dmi eio Subdit eiag. o fuitnoz
phaiscoz dicens. Et. ne. po. ei. res. ver. Cris ¶
Cu dns faciebat mirabilia calumiabant dicen.
In beelzebub pcipe demonioz ic Cu at de p/
phetis aliquid disserunt. sic hic. tur veitati no
poterant ēsiste nec responde dicentes. Nec au. ¶
fu. qs. ex. ia. dic. e. a. it. Siluerut g. no spo ¶
te. p qr no habuerut quid dicere Ex quo patz
q interrogacio eoz fuit ex intencione mala.
et no ex desiderio discendi qr si ex deside/
rio discendi fuisset no timuissent eu post illa
questionis soluoz amplius interrogare Quo
xo pm duitate et humanitate sedeat a dex/
tris pris Vide i 3 pte summe Sd thomo ques
tione quarta Et vide i pmione de ascensio
ne dni

verso folio sequi pmo 29 cio de eod

culis / qd' significat per bouē / qui cū amde herbā carpit
nonnūq; noctua latenciā deglutit // Qm est timor cordma/
ty et solidus. qui significat per ouē. que ipregnata si so/
la fuit tpe tonitruor / pre timore abortit. Sic homēs nimis
timidi trepidantes timore humano vbi nō est timor. nonnūq;
abortiūt fructū pfecty spiritual. Vn sapiēs ait xi. Qui
obseruat ventū nō seminat. qui ad spiciēt nubes nūq; metet
Quo cōm cū ysa pr dicat ho dns saluator meus fiduc'
agā et nō timebo // Qm est in expedicio vl tarda egressio
in expletione operū vitiosor / ppter quā tarditatē sepe ta/
les impediūt ac multa fere negligūt. Qd' significat per co/
lumbā. que primū volet nimis de volatu hymende collid
tendendo deliberat. De hijs salomō ait. Pagrū homīs
pigri transiui. et per vineā stulti viri. et ecce totū repleue/
rūt vrtice et spine. et materia lapidū destructa e. Hi qui
nisi expellant. domus dei q est domus oroīs r status reli/
gionis q oroī deditus est. quemadm in specūm latronū. in spe/
lunca ad ~~sideranti~~ exū predē homīs iniuste spoliator / Et religiosi cū
vane pauperū elemosinas ad suum aut aggregat. quid ad
facium ipsi pauperū pdas iniuste dilapidat. Nō sic ergo. ꝑ hi
eiciant. ut teneā in hi templo dns habitare digne. et cotidie
docē. sua voluntate manifestando. ac gratiam qua ipi obediat
prestando in pnti. et gloriā in futuro. qd' ide gredē dignet
q cū pre et ss regit deus in secla bnditus Amen

Iste primo videt sufficiens p debito intellectus mandati sunc 2° primo et 3°

Dominica xvm Sexto dominicis post 29

Diliges dnm deum tuum ex toto corde tuo &c et ex tota anima tua et ex tota mente tua Nondum hunc preceptum doctores et sancti multas dant expositiones in sententia in no multum distantes Ex illis primam thoma 22 q 44 una eligit satis rationabile Ubi nondum quia per illa tria que hic posita sunt in precepto et per quartum alibi additum dns innuit omnes aut vires et omnia que in homine sunt et omnes opationes eius exteriores et interiores et totam hominis vitam quam et totam vult in se per dilectionem ordinari Et ideo ut dicat Cor debet intelligi voluntas quia sicut cor corporale est principium omnium motuum corporalium ita voluntas est principium omnium motuum spiritualium Tria autem sunt principia actuum nrorum quorum a voluntate scilicet intellectus qui intelligit per mentem Vis appetitiva interior quae signatur per animam et vis executiva exterior quae signatur per fortitudinem sicut addit deut° vi seu per virtutem put addit marci 12 sicut per vires sicut addit luce 10 Sic ergo primum cum nos papi ut totum nrum intentionem feratur in deum quod est ex toto corde et quia intellectus nr subdat deo quod est ex tota mente et quia appetitus nr regulet primum deum quod est ex tota anima et quia exterior actus nr obediat deo quod est ex tota fortitudine vel virtute vel omnibus viribus deum diligere Vel sic papi nos primo quia deum ex voluntate nra sic diligamus super omnia quia nihil ad plus eo nec aliquid equaliter sibi diligamus et ut omnia alia quae diligimus propter ipsum diligamus et hoc est diligere ex toto corde Eo quia ut dixi per cor debet intelligi voluntas Sic ergo homo diligit deum ex toto corde cum voluntate sua sicut predictum est Secundo patet nos quia dilectio in nobis operetur et efficiatur ut verbum nrum deo obediat et subdatur per veram et firmam fidem in omnibus

multiplicat exponit preceptum de dilectione dei

excedens sine dubitatione et sine errore et sine suspitionibus ut dicat Cris. et per puram ggnitorem et p meditatorem dei: p fectionem suaru. operum suorum. bnficiorum eius. et ceterorum p merum ad suam laudem et ad nram salutem: et hoc est ipm diligere ex tota mente. eo qd ut dixi p mente dz intelligi rō. ita i homo diligit deum ex tota mente qn dilectio dei homi in homine causat ut rō eiusdem ut pdixi. Nō et ℓ. pa pit nob ut sic diligamus deum. ut ipa dilectio dei opet homi in nob qd toto appetitu nr sensitiuo. ¶ Nō nōdum qd dictum mandatum pt dupliciter impleri. Uno modo imperfecte ita qd totalitas excludat omnem contrariam affectionem. qm nus nō omnem extraneum ut qn dilectio sit possidet hominem qd m eius intellectum. i eius voluntate. i eius appetitum sensitiuum. et m exteriorib operib nichil est contrium dilectioni dei et preceptis eius. qd admodum sunt mortalia: qnis multa sunt m illi extranea ad dilectionem. ut carnales affectiones. inutiles cogitationes. et cetera pcta venialia. et homo sit cum homo aliqm de deo cogitat et de diuinis rebus. et cum diligit ppter se. et sic sup oia. ut nichil aliud sibi plus aut equalit. et nichil vult aut agit qd sit diuine dilectioni contrarium: et illa impleto preceptum omnibus mandatis. Quilibet cum interes voce tenet aliqm et adimpto festiuis diebus. quibus tenemur vacare diuinis. et potissime diebus dominicis et principalibus festis. sm Scotum et Adam de deo cogitare. et cum pdicto mō sup oia diligere. et tenemur nunq agere aliqd contrarium dilectioni. et ita implent dictum mandatum omnia iniqui et imperfecti. imo omnes iusti. etiam qui communiter ducunt iustam vitam. sicut qui viuunt sm precepta. licet non seruiant consilia: ut qui viuunt in seculo. in diuitiis habendis mundi. sollicitudinem pro diuitiis acquirendis custodiendis et expendendis. et in delectationem vtuntur rebus permissis et non prohibitis. ut deliciis. cibis et potibus in mollibus stratis

de precepti impletione imperfecta

pfectius

in paos vestibus. et vivunt in matrimonio ꝛc. Quo
impletur pfectius. vt ita ho tota vita sua ad hos deputat.
et totum suum studium et conatum ad hos ponit. ut deo pla/
ceat. et sibi totaliter vniat. ita ut no solum aliqn ꝑ ecs
frequent' et quintum pnis vita patr intellectus suus eleuet
pura fide in dei gtiplacoz. et diuinarum pfectionum:
mandatoz dei. ac innumerabilium bnficoz eius. q nobis
exhibuit. creando. et redimendo. et que nob exhibet gu/
bernando. ac exhibiturus est glorificando. Et meditet
gaudia eterne vite. iocunditate celestis patrie. et omn celi
cium felicitate. Et vt voluntas no solum aliqn ꝑ frequent'
et quintum status pnis vite admittit in se eliciat intensi
actu dilectionis dei sup oia. Et quidqd ho vult a dilig
totum in deum referat vltimate: et ut oes affectoes hois
et desideria. ac oes exteriores operationes sint regulate
secdm dei voluntate et eius precepta. Et illo mo pt cuia
in pnti vita impleri. et implet. et no ab oibus imp/ sed
a pfectis. qui no solum viuunt secdm mandata. ꝑ cuia seruat
consilia. eo q ppt' deum cauet sibi no solum ab illicitis et phibi/
tis. sed cuia voluntate abstinet ab aliquibus licitis et pmis/
sis. que occupando aim. impediunt actuale motum eius
deum. Vt sunt sollicitudines circa diuitias. curie seculares.
deliciae in delicatis cibis et potibus et venereis actibus. Et
quinquis no tenetur ho sub pena pcti mortal ad hos q sit fre/
quent' et feruent' intellectu et voluntate eleuet in deum. tn
quanto hos frequentius et feruentius fuerit tanto pdicti prec/
tum pfectius et totaliter implet ꝑ in intentoz dei propiciis.
que est ut ho deo totaliter vniat secdm oes vires aie et
corporis. et ꝑ in tota vita sua. Et dixi nonnt' quintum status
pnis vite patr. qr corpus qd' corrumpi aggrauat aiam.
et terrena habitacio deprimit aiam multa cogitantem. Et ideo

nō pt homo in hac vita qtinue eleuari in deū actuar
per qgnicōz et amorē. qm nō pt hō diu esse qui cogi/
tet de terrenis. et qui alios mouear pmis motibus. vl
in aliqua necessitate corporale. vl aliū defectū mandat.
dei et dilectioz et qgnicoz ēmittente. aut ad tēpus tōlit
interrupente. Illo mo impletur pfectissime ita ut pfectissima
totalitas excludat ab hoīe oēz affectū contrariū dilectioi.
et cna oem extraneū. et eū hō oem actuū interruptōne:
et talit pt solū impleri in patria. ubi eēm intellectus
qgnoscat deū per clara et intuitiua visioz diuīe natuē.
qtinua et sine intermissioē. nec aliquid qgnoscat nisi
deū. et ca et code mo quo voē vōbilit in deū referunt
et voluntas sdm totū suū posse et pp sine intermis/
sione actualit deū diligit sup oia. et est pfecte qfoz/
mis diuīe voluntati et legi: sine discrepantia et ob/
liquatoē ab illa. et ita cāt de oibus aliis viribus

Diliges do de t ex to coz t ic. Psequendo alia ex/ psequū alia
posicoz est nōdū qd augs primo doctina cristia expositoz pcepti
na per coz intelligit memoria. p mēte intelligit intellectū pm augm
et per aiam tota residua vita nrā et oes opaciones ic
Ro nōdū qd id pceptū diliges do de t ic pcepit nobis dns
quatuor. Primū est qd diligamus eū/ et sic est optimū 1
et pfectissimū in entibus ita debemus eū diligere ppt se tm
et sup oia talit qd nulla creatura diligamus plus ea ā
equalit sibi. qui eēm contrariū hoīs facit peccatū cōtra p/
ceptū. Ro pcepit nobis ut diligamus eū ex to corde. x pm 2
priorē expositoz ex tō memoria. ita qd dilectio dei sup
oia opet hō in nobis vt cogitemus de deo et meditemur eius
pfectiones eius opa eius pnsicia et cetera diuina. et vt oes
cogitaciones nras et qdq in memoria veniat referamus

m deū a quo totū habemus. qm̄ g° caritas et dilectio dei
hor m nob operat̄ q hic memoram̄ dei et diuinorū.
et oes cogitacōnes referimus m deū. in cuius gloriā et
laudē. tūc diligimus eū ex to° corde x ex tō memoria. qr
tō meoria nra est subdita deo et ei seruit ¶ 3° per
h° preceptū precepit nob ds ut eū diligamus ex tō mēte x
ex tō voce nra et intellectu. ita q caritas et dilectio dei
super oia faciat et oper̄ q nos m intellectu nro habe/
amus veram et firmam fidem in oibus credendis/sine
dubitacōe. sine erroe. sine suspicacombus. et ut possi
studeamus cognoscere deū et eius mādata. et alia diuina.
et ut oem cognitionem nram. et q q i intellectū venerit
referamus m deū. i eius laudē et gloriā. qm̄ dilectio
dei h° m nob operat̄ q ic. tūc diligimus deū ex tota mē/
te x ex oi intellectu nro. qr dilectio facit q totus nr intel/
lectus est deo subditus. et m eū debite ordinatus ¶ 4° p/ 4
cepit nob ut diligamus eū ex tō aia x m tō vita nra.
in oibus operibus nris. ita q caritas et dilectio dei h°
oper̄ in nob. q totam nram vitam et oia opa nra ordinem
m deū. et ppter ipm finaliter faciamus. et sibi ad laudē
et gloriā. qm̄ g° dilectio h° m nob facit tūc diligimus
deū ex tō aia. qr dilectio facit q oes nra vita et opacō
interior et exterior est recta et m deū ordinata. hac
exposicōe vult augs m de doctrina cristiana tū dicit
papi g° tibi vt oes cogitacōes tuas. oes vita tua et
oes intellectū tuū. m illū referas a quo habes qd referas
hec cum dicas nulla pte vite nre reliquit q vane debeat.
ß q q veneit i animū illuc rapiā quo dilectionis ipetus erit
¶ est nō q primū i illo precepto est ipa dilectio interior et
affectiua. ß alia tria sūt dilectio effectiua x sūt effectus
interioris dilectionis a qua imperant. finit

In festiuitate ebdō vij post 19 dnicā ē festum bāmtis

M. 1. t. Dnica 19 ·:· Matth 9.

Ascendēs ihs in naiculā et transfretauit · et venit in ciuitatē suā Et ecce offerebant ei paralitiū iacentē in lecto Et videns ihs fidē illorū dixit paralitico · confide fili remittunt tibi pcta tua Et ecce quidā de scribis dixerunt intra se · hic blasphemat Et cū vidisset ihs cogitationes eorū dixit Vt qd cogitatis mala in cordibus vrīs Quid est facilius dicere Remittunt tibi pcta tua. an dicere surge et ambula ? Vt sciatis autē qm filius hoīs hīt potestatē in terra dimittendi pcta · tunc ait paralitico Surge tolle lectū tuū et vade in domū tuā · et surrexit et abiit in domū suā. Videntes autē turbe timuerunt · et glorificauerunt deū · qui dedit potestatē tlem hoīb9.

Notandū dns ascendēs in ſmo eiusd naue vt sic per naugiū de terra gerasenorū reduret in galileā Vnde illic iret venies in ciuitatē suā · v capharnaū · ubi eū factū est hoc miraculū. Vt dicit Marci 2 Dicit autē capharnaū ciuitas dni · nō qm fuit

ibi natus a g̃ ceptus vl' nutritus. ꝑ vt dicit Ny
de ly capharnaũ fuit pnãcipalis ciuitas ga
lilee. Nazareth vo vbi xs fuat g̃ceptus et nu
tritus erat qd dã opidũ vl' vicus ꝓpe illius
ciuitatis. et ideo dr capharnaũ ciuitas xi
sic ciuitates ꝓxime dicunt istoꝝ qui in pro
pinquis vill g̃morant. Vel ꝑm alios dr
ciuitas dni qr tunc cũ fuit in pnãcipio suc
pdicationis dns multũ ibi morabat et mul
ta miracula ibi fecit Et. cr. of. ci. pa. n
ia. i. lec. Et dr marci 2 q̃ portatores cũ n
p̃ ꝓba nõ possent intrare ad xi pnãciam
de tecto domus submiserũt eũ in lecto an
ilm. qd fuit magnũ signũ fidei eoꝝ ꝓpter
qd sequ Vi. at. ih. fi. il. sz paralitici et n
offerentiũ. a. pa. cõ. fi. re. ti. per. tua. n
licet eũ parum dimittant pcta in fide
aliena vt in fide offerentiũ. nõ tn adult
dimittunt nisi in fide ꝓpria et actuali Et
dns curaturus corpus prius curauit aiam
dicit beda Et in ly fecit dns admodũ pci
ti medici qui primo aufert causã egritu
dinis. et postea intendit curationi infir
mitas at ly inflicta fuit paralitico ꝓpter
pcta sua. et ideo xs ꝑmo remouit causã
infirmitatis. sz dimittendo pcta. et postea

curauit eũ Et ita infirmi aĩ corporale
medicinã amonendi sũt de penitencia
et emendacione vite. vt amoto pcto qd'
sepe est causa morbi. sequent' amouetur
effectus. et ne manente pcto nõ ꝓsit corporal
medicina. sicut cũ ferũ manet in vulnere
Et nõ ꝑm ny de lij qꝯ infirmitas
corporal aut alius talis defectus infligit
1 a deo alicui multi de causis Primo ppt'
pcta priuatorũ ꝑ nõ ppter ipsius purgatorũ.
Et talis ifirmitas qd'dã pambulũ est pe
ne iohene Et sic inflicta est herodi Vnde
act. 12 di. qꝯ percussit eũ angelus dni. eo qꝯ
nõ dedisset honorẽ deo. et ꝑ suitis vermibus
expirauit Et eod. mo fuit de pharaone.
2 qui per flagella indurat' est // Deo
fligi ad pcta ymissi purgatorũ Sic nabuch
odonosor amencia septẽ annorũ damet 4
Et sic marie magdalene vexacõ de monti
Et marie sororis moysi lepra ppt' murmuratorũ
3 contra moysen Num. 12 // Deo nõ ppt' pcta
ymissa. ꝑ ad gloriã dei manifestandam
4 Sic de ceco nato di. Joh. 9 // Deo ppt' hu
liatorũ ipsius. ne in superbia eleuet. Sic pau
lus dicit de stipo ꝑda cor. 12 Ne magni
5 tudo reuelacionũ etc // Deo ppt' pharaone

Multis de causis infirmitas infligit hoi

de pcto blasphemie

alicuius et patienciae declaratoris. Vt patet de sto
iob. Vnde Iob probat. indicat paulum. sepe ma
nifestat. In cto: purgat mariam. punit hcodem.
Et. cetera. de. scri. x m lege peritis. dix. i. se. co
gitando. hic. blas. Blasphemia nihil est deo
aliquid attribuere quod sibi non competit. aut ab eo
removere quod sibi competit. Aut attribuere creature
quod deo appropriatum est. Ipsi autem iudei putabant eum
esse purum hominem. Et ideo cum dixit. remittitur peccata.
putabant eum blasphemiae. Tertius itaque modus
blasphemie est quando usurpatur sibi dimis
sionem peccatorum. quod appropriatum est deo. Ysaie 43. Ego
sum qui deleo iniquitates tuas. Christus autem
redarguit eos probando dupliciter quod sit deus. et quod
ideo non blasphemat. Et primo probat hoc ex illo
quod novit cogitationes eorum. et secreta cordium. quas
cognoscere per certitudinem soli deo appropriatum est.
Appropriatum quod dicit euangelium. Et. cum. vi. ih. co. e. dix.
vt. qd. co. ma. i. cor. v. sed fere in ponere
blasphemia: qui impliciter dicit eadem pon
qua cogitationes vestras intuiri possum hominibus
peccata dimittere. Secundo homo idem ostendit sanando
paraliticum solo verbo per imperium. tanquam
propria virtute. quod est eiusdem potestatis et solius
dei sicut peccata dimittere. Sicut enim paliis virtute
nec possit curari aliquis. non tamen subito. vt hic
factum est. Nec ita perfecte vt homo ita summe iusti

mq sanaret ut stati posset portare lectu, quo iacebat Dixit ipsi. Qd. e. fa. di. v dicto fare. di. ti. per. an. di. v dicendo fac surge. qi dicit. equat potestatis est vtrumq. qr vtrumq. dnie virtutis Consequent. q̃ cludit virtute sue dnitatis per factu dicas. Vt. a. sni. qr. filio. ha. po. di. per. tur. a. pa. sur. tol. lec. t. et va. i. do. t. Et. sur. et. ab. i. do. su. Vi. at. tur. ti. ex ipsoluto viso. et. glo. de. h. de. po. ta. ho. Ex quo sdm glos patz qp nec de xo plena cogitacoz habuerunt. qr puz hoiem credebant. ꝗ sup alios hoies et posse. et a deo hanc potestate accepisse Vl' sdm ny de lyr Vi t ti iponē sibi blasphemia. et glorificauerunt deū. qui dedit potestate sic xm. qui est virtus dei prius. hoibus v ad salute hoim. ∥ de oblationibus in ecclia fieri solitis iln sint licite Quales esse dnt Et an precepte

qr supplicare p̃mos sume ex iacobo ecclesiastici de misericordia naturale et pālos et ꝰ gratiarum bus malis ceteris

Ratione vlapsi nup q̃ busti possent aliq̃ simplices errare. et credere nuq̃ offerendu esse. aut dubitare an offerre teneant aliqn. Vl' licitu sit an no. et sic cu scrupulo q̃ sne offerre. vl' cu scrupulo obmittere Et qr dit gregorius i. z pastorali Sic ieiuna lomnio in errore ptrahit. ita indiscretu silenciu eos qui erudiri poterat in errore. ideo nuc mouco tle dubiu seques Vtrū licitu sit

l' relinquit

500

in ecclia pecunia candela a aliud hmoi offer/
ri ¶ Respondendo dico p° q tpe noui testam/
ti non tenent fideles ex diuino precepto ad hi/
sacrificia a oblaciones: qz i veteri testamto te/
nebant iudei ex diuino precepto ad hi Vnde
oblacombz di Exo 23 Tribz viabz p singu/
los annos mi festa celebrabit. et postea subdi.
No apparebit in ispecti meo vacui Et de sacri/
cijs istat q multiplicat' preter erant Sic q p/
cepta ceremonialia ve tes no obligat fideles
noui testamti. Vt doz apls i epla ad gala/
tas qi p to^m Et e sna ieo' et aliqs i eplas
qs ide sepe sert de cessacoe legaliu Et ces e determi/
naco ymuis doctoz circa principiu ei sniay Vo
q mo facit oblacoes et sacrificia tanq obliga/
ti ad ea ex precepto diuino ve tes peccaret et
videret iudaizare Sic eim no tenent cristiani
ad oblacoes ex diuino precepto ve tes Ne aliqd
preceptu diuinu e de hi dat in to^o nouo tes/
tameto i ire Primo math 5 vbi dns de offe/
torio loqiu dit sic Si offers munu tu ad al
qi hi arbitrio offerendi vlmquat ¶ Vo 2
dico q licitu est offerre in ecclia candelas
pecunia ire in eli loco a patria offerri co/
sue Patz q dns voles dare de vgnliacoe
frib necessariu documetu et vte ab oibz
in futuis teporibz observandu dixit Math 5
Si offers munu tu ad al. et ib vi fri qz fr
tu hz al adu te. vi ib munu tu an al. et va
pri vi fra tu. et tunc ve of munu tuu Ecce

quo in fine autoritatem q solit offre. qd no fecisset
nisi futuris temporibus licitum fuisset. et no solum pro
tunc cum dns id dixit Quis enim dicet q doctrina
nunc et sp necessario seruanda dedisset sub exem/
plo nunc illicito et praeter Item patet per exempla
plurima in euang. scripta Vna vdo bniuta cum
xm obtulit in templo tunc scum offerebat par turtu/
rum a duabus columbas Item vidua qda obtu/
lit duo minuta et xs laudauit: qd no fecisset
si prium fuisset Item diu post xi passione
apls paulus ex missu aliorum aplorum obtulit i te/
plo vt hec act 6 Et ad hebr 5 dit apls Omis
pontifex ex hominibus assumptus constituitur in hmis q st
ad deum. vt offerat dona et sacrificia pro peccatis
Item post completa euangelia promulgatorum sm preces
obtulerunt ad altare: et oblationes receperunt. et eas
fieri iusserunt Vnde gregorius super 1o exodi No apparebis in aspectu
meo vacuus dit Omis cristiano pertinet ad missarum
solemnia aliqd offerre deo Et augustinus in epla de dis/
tinctione sacrificiorum dit Qui cristianus hrabat vt
iusdem testamenti seruet no hic culpatur in sacrilegis
ritibus ~~indeorum~~ paganorum q q seruiunt templa. et instru
unt sacerdotia. et faciunt sacrificia. p q hic ydolis
et demonibus exhibent Et ita vult augustinus q ex simpli/
tate ve et no tes ignoscit possit et sm q licitum
est offerri. dumodo hic fiat deo sicut cristiani faciunt.
et no demonibus. sicut fecerunt gentiles Item
sm. ymo to ecclia multa ordinauit circa obla/
ciones. ad quae pertinet. et quibus distribui debet

Vt patz in diuersis canonibus decreti Qd' nō fecisset
si illicitū fuisset ꝑ porcis tōm abiecisset Et nō
q̄ oblationes et sacrificia ve. tes. fuerit figure. sig/
nificabant eū principalit' oblationis futurā xi in
ara crucis Et qui oblationes hac intencōe facit
et ad sic significandū. i. ꝓuter peccatū qz in/
dausaret et ꝓtestarē per ēlia xm nō venisse
ꝑ adhuc esse venturū. qd' esset minis ꝑmanosū.
Et quo ad illā significationis cessauerit oēs cēmo/
nie ve tes Cū hōi oblationes exteriores aliq̄/
sensibilū rerū significabat subiectionis hōis ad
deū. et ita ꝓprie cristiani r̄ sup̄pst oblationes
quibus deo offert aliqd' sensibile exterius i signū
debite subiectionis et debiti honoris. ꝑm sili/
tudinē illius hōis qui dnis suis aliq̄ offerunt
i r̄ecognitionis dominij Vt hō aliqn aliqd de sba
stia offert et p hō ꝓfitē ipm esse dnm suū
a q̄ hz oē bonū qd' hz. et se esse sibi subiectū.
qui et posset subuenire defectibus suis et ipm
in istis adiuuare Dicēt aliqs sic et p/
dictus ybustus dixit Multi sunt pauperes indigentes
et illi debent q̄q̄ pro deo dandū est cū q̄ i.d
offert et pauperibus sibi debitū subtrahit per/
cat Hic esset de qpacōe ministrie et sacrificiorū
seu oblationis multa dicenda q̄ nūc tūsto: solū
ostendendo nūc duobus exemplis q̄ nō obsta/
te multitudine pauperū licitē offerre ab/
qm. et alia opa honesta fac̄ ꝓmenia ad
diuinū cultū Primū est de vidua q̄ mi/

nuta duo obtulit. q fuit mct panp. qr dixit q tom
victu suu obtulit: et cu ly fuerit multi pauperes
quibq ipa no dedit ꝑ obtulit et dns laudauit
Ihs in aia magdalena pio su vngentu effudit sr
caput ihu. et cu disapuli de ly causarent et di
cebat Quid ꝑdico ly? potrat venudai multo
et dai pauperibq: dns ꝗbauit factu mulieb
Ihs ly tene aliqn ad oblacoz vt dice. et tuc esse
pcm illa auferri sacdoti et dae paupei Sic si ob/
ligor ti no possu ly te nolente paupeibq dae q̃ uis
est tu no indigeas Hys est et gsilibq pdicis gbusq
quicq fuit in tare. ita q dixit se ly credi nuc. et
prius oppositu credendo errasse Et ita pz q licitu
est offerre. et no solu licitu ꝑ est meitoriu vite eterne.
cu fit cu debitis circustancis ex caitate: sic et qd/
libet opus bonu ex caitate factu e vite eterne meitoriu
C. xo dico q no solu e licitu a meitoriu offre
Sino hoies ad oblacoes in certis casibq obligant.
et q̃ uis no ex precepto diuino tn ex alis causis
Patz per btm Thoz. 2. 2. q. 86 vbi potest q tuor
tles casus Quoq pz e ex precedenti questione. vt cu
alicui hereditas fundq aliq ecclie sub tli pacto vt
certis tpibq certas oblacoes faciat. qd tn vt dicit
ly roz cnsq Vl ppter precedentes deputacoz sive pmis/
sioz Sic cu aliqs offert donacoz mt vinos. Vl cu
in testamento relinquit ecclie aliqua re mobile
postea soluenda Vl ppter ecclie necessitate Vt si
mistri ecclie vbi hoies sacmeta susapiunt no ha/
beret vu sustentarent Et ly addit inoeniq q intel/
ligit nisi et ipi subditi ppter paupitate sacdoti subue/

mre nō posset ī q° cau quēat victū mālib9 suis
est cpt' 9 suetudinē Teneū em fideles ī aliqb9 solēni
tatib9 ad aliqs oblationes 9suetas Et ī ill vltimis duo
b9 casib9 manet oblatio q̄ntū ad aliqd voluntaria. sh quo
ad q̄ntitatē seu spem rei oblate. saltē vtpiū mt res ī th
loco vl' pria offerri 9suetas Et addit G T q parroch
iani qui debitas oblationes nō reddūt possūt puiri
per subtractiōz sacrmētōz/ nō per sacerdotē cui sūt
oblationes faciende ne videat pro sacrmētōz exhibitione
aliqd exige'. ß per epm cū sit h° officiū ē ī plorandū
¶ Ex dictis igit pz p° q fideles noui testati nō teneū
ad oblationes ex diuino precepto 2° q licitū ē offre vino
et mūtorūm vite etne tū ex caritate fit 3° q ī ētis
casib9 h° teneū ad oblationes Et h° tom est p dictis 9bus
to post sufficienter ī formatiōz si' facta sepiē et coram
pluribus etiā coram iudice ciuitatis 9fessus ē se crede' et id
opē pte status ē. q2 post 9fessiōz sacerdoti facta pmis
sū fuit a iudice vt audiret missā in ecclia sū laure
cij. et ibi obtulit denarios et candelā. et ī cadē missa
gitauit et ut in ē vlatū etiā postremo circa igne
oes errores quos prius male tenuit vnocauit ¶ Di
ces si sūsit sacrmenta et recte credidit et priores er
rores vnocauit tūc bonus cristianus fuit quia tūc co
busta est 2° q tanq̄ vlapsus iudicatus fuit a spuali
iudice et ideo seculari iudicio traditus ¶ Circa hē
ticos est nōnūs q ut dit G T ī 2' q xi Duo sūt cir
ca hēticos 9sideranda Vnū expte coq ad expte ecclie
Ex pte coq est pam p qd' meruerit nō solū ab ecclia p
excōmunicatiōz separari ß est per morte a mundo excludi. mt
to em ḡuius est corrūpē fidē p qua est aie vita q̄ fal
sa pecunia p qua temporali vite sūtentat Vn si fal
sarius pecunie vel alij malefactores stulti per seculares
principes iuste morti traduntur multo magis hētici

90

90

stati eū de heresi quicunq; possent nō solū exigi
ꝑ et iuste occidi. Ex parte aut ecclie est misericordia ad
erranciū quersionē et ideo nō statim ordinat. ꝑ
post primā et 2am correctionē sm q dicit apls. ad
thymo 3 dicēs Hereticū hoīem post primā et secundam
correpcōnē devita. sicēs qr subuersus est q hmoi
est. Postmodū uō si adhuc pticax inuenitur ec/
clesia de eius qusione nō speratur alicui salutis p/
uidet eū ab ecclia separando. per excōicationis sniam.
et vltimo relinquit eū iudicio seculari a mundo extermi/
nandū per mortē. Dicit leuit et hē 28 q 3 Re/
secande sūt carnes putride et scabiosa ouis a cau/
libus repellenda. Si aut quis lapsus in hēsi re/
uertitur ab hēsi tūc ecclia eū p̄o recipit ad penam
et conseruat in vita. ꝑ qn̄ tūc reuersus relabitur
in abnegatōē hēsis tūc id est signū inconstantie
circa fidē. et ideo si iterū reuertitur ad fidē tūc
recipit qd ad penam. Nō aut liberatur a sententia mor/
tis. et in hoc prouidet saluti aliorū fidelium. Si
enim hēretici quotēsciq; reuerterent sp recuperent
et conseruarent in vita. et i alios tpalibus illud
posset esse in prudicium salutis aliorū. Dicit qr si
iterū relabent alios infecūt. Tūc ecs qr si sine pe/
na euaderet alij securi in heresim relaberent
Dicit ecc 19 Ex eo q nō ato pfert cōm malos
sniam absq; vllo tmore peccat filij hom mala.
Ex iste et alios similibus causis ecclia constituit nō predicto
de ipsis relapsis. Dicit enim decretal q si aliq post abnegationem
erroris de phesi fuerit i abiuratū hēsi reiodisse se/
culari iudicio sunt relinquendi. ⁂ ff

dmica 20 / math 22

Et. i. t. loquebat ihs tu discipul suis m parabolis
dicens Simile factu e regnu celoz hoi regi. qui fecit
nupcias filio suo. et misit seruos suos vocare inui
tatos ad nupcias. et nolebant venire Iterum mi
sit alios seruos suos dicens Dicite inuitatis Ecce
prandiu meu paraui. thauri mei et altilia mea
occisa. et oia parata sunt Venite ad nupcias
Illi at neglexerunt. et abierunt alius in villa sua.
alius vo ad negociacoz sua. reliqui vo tenuerunt
seruos eius. et cumelias affectos occiderunt Rex
at cu audisset iratus e. et missis exercitibus suis
pdidit homicidas illos. et ciuitate illoz incendit
Tunc ait seruis suis nupcie quidem parate sunt.
sed qui inuitati erant no fuerunt digni Ite ergo
ad exitus viaru. et quoscumq inueneritis vocate ad
nupcias Et egressi serui eius in vias. congregauer
unt oes quos inuenerunt bonos et malos. et iplete
sunt nupcie discubentiu Intrauit at rex vt vi
deret discubentes. et vidit ibi hoiem no vestitu
veste nupciali. et ait illi. amice quo hue intrasti
no habens veste nupciale? At ille obmutuit Tunc
dixit rex ministris ligatis mambus eius et pedibus
mittite eu in tenebras exteriores. ubi erit fletus
et stridor dentiu Multi enim sunt vocati paui vo
electi

sermo

Nota q m regno celoz de quo euangeliu loqui
tur boni et mali et ideo no vita eterna
per ipm intelligit. sed ecclesia pntis se
culi Et ita per pma pte euangelij dns dat intelligere

primitiū statū ecclie et in secda pte statū ipsius
in fine mūdi Et est sensus q ecclia militans
quo ad principale negotiū factū in ecclia. sz quo
ad incarnacōz filij dei. et ecc ad statū eius primitiū.
et silr finale. silis e negotio illi de quo pabo
la euangelica loquit. qd posset fieri per homiez re
ge. et ita per regnū celoy hic pns ecclia de
signat. sic et in aliis locis scpture dicete gre°
i o Sepe in sacro eloquio regnū celoy pnis
ipis ecclia di Vn i alio loco di Mittet filius
hoīs angelos suos et colligent de regno eius oia
scandala Et qr i beatitudine etna nō sunt scan
dala. qre regnū celoy pns ecclia intelligit Rex
aut i° e de pr. q. fe. nup. fi. sū. qn p incar
nationis misteriū in ipsius filij pspna diui
na natura et humana copulant in virgi
nali vtero. temp nupciarū istarū prioso et mu
dissimo thalamo Vl' qn ei per incarnacōis
misteriū sancta ecclia fide et caritate sociat
Nō q hee nupcie fuerūt solemissime po
roe nūtij sz angeli nūciant Po roe dni ppa
rant sz totius trinitatis Po roe sponsi. sz
filij dei Po roe sponse. q fuit na humana
assupta Po roe thalami in quo celebrabant.
qui fuit vtero virgineo Et mi. str. si. vo.
tui. ad. nup. Inuitati ad nupcias fuerūt iudei.
quibus data fuit lex. in qua facta est pmissio
de incarnacōe xi Vt hē gen 49 et deut° 18
Gentes at qui missi erant fuerūt pphete. qui

clarius denunciauerit ea q̃ de xo obscurius in
lege posita erant Qui hortabant iudeos ex
pectare xm. et tendere in eum fide et operibus
bonis. sed noluerunt venire .x. verbis ꝓphetarum
obedire. Vt patet in libris regum et paralipo
Sic go per seruos missos intelligunt ꝓphe.
qui predixerunt incarnacionis ministerium. vt cum
veniret xs. q̃ promisit ꝓphetis: ipsi iudei ad ipm
et ad has nupcias eius per fidem venirent
Ex ut subdit. ad hanc ꝓphetarum vocacionem
noluerunt venire .x. in xm noluerunt credere. dicit
mistimcaris glo. ¶ Nonus q̃ longe ante xi ad
uentum dis per ꝓphetas et septuaginta prenunciauit
tempus in quo xs nasciturus esset Vt patet gen xlix
Vbi patriarcha iacob moriturus dixit inter
cetera filijs suis Non auferetur sceptrum de iuda.
et dux de femore eius donec veniat q̃ mittendus
est. et ipse erit expectacio gentium Qd̃ impletum est
tpe herodis ascolonite. sub quo dns natus est ¶ Et
daniel nono determinat nus annorum q̃ adhuc
restabant usque ad xi adventum Et licet dicant iu
dei xm non esse nec fuisse messiam. tm ꝓpter illa et
alia similia testimonia scripture conguntur multi concordia
Vt dicat Ny de liy et ego a plurimis concordantibus
q̃ messias tunc natus sit qm templum et ihrlm destru
ebantur per romanos; ꝑ dicunt q̃ nondum sit mundo
mundatus Et cum querunt ubi sit. dicunt aliq̃ q̃ sit vivens
cum angelis. sicut moyses vixit cum deo xl diebus in
monte synai. et expectauit ibi voluntatem dni dei
de ostendendo se mundo Alij dicunt q̃ sit vltimus mon

Adventus xi in carne et totus vite deinceps multiplicatur prenunciatus per ꝓphetas

de quadam indeorum ficta assertione de xo q̃ dicunt eum venisse ꝑ nondum mundo apparuisse

tes tasptios expectans preceptū dm̄ de liberanoē
ppli Alij dicūt q̄ vadit per mūdū tanq̄ lepsus
p̄m id ysaie 53 Et nos reputauīmus eū q̄ leprosū ꝛc
quonsq̄ ex precepto dm̄ apparcat in virtute ad libe
randū ppl̄m ex seruitute in qua est Et sic de alijs
figmentis friuolis et voluntarijs Sicut deus
per sacra scripturā et ꝓphetas pnūciauit locū i quo
nasceret xp̄s Vt michee 5 Vbi dicit Et tu bethlee
effrata ꝛc Dimittit etiam modū viuendi xi vt q̄ victu
rus est mansuete et i paupt̄ate Vnde zacharie 9
Ecce rex tuus venit tibi mansuetus et ipse pauper ꝛc
Dmūstrabat q̄q̄ miracula q̄ operaturus erat Vnde
ysaie 35 Deus ipse veniet et saluabit nos Et tūc
aperient̄ oculi cecorū et aures surdorū patebūt · tūc
saliet claudus sicut cerūus ꝛc Et ysaye 42 Dedi te i
fedus ppli · in lucē gentiū · vt aperias oculos cecorū ·
et educas de gdusione vinctos · de domo carcis · sedentes
in tenebris Postremo pnūciauit modū moriendi xi ·
sic quō moriturus esset · Vt q̄ in humilitate et paue
tia expte xi · et i magnina crudelitate ex pte
iudeorū omdenciū Vnde ysaie 53 Sicut ouis ad oc
cisionē ducta est Et cetera multa que ibidē ponūt
Det at oia sūt manifeste ꝓpleta in xo dno et
in ipo solo Quae ipi soli manifestū phibet testimo
q̄ ipse e vē messias Et oia p̄dicta et alia silia
ad ho a dno deo pnūciata erant in septuīs Vt q̄n
xp̄s veniret iudei eū ex hijs ꝓgnoscerent · et eū reci
perent fide et amore · et salui fierent Et dicit eū
n angelm · Ip · at · no · ve · ad nupcias · x m xm dnm
n credē noluerūt Pter q̄d · rex · iterū · mi · alios · ser ·
qui de ꝓpinquo nūciauerūt aduentū xi Vt iohes
baptista · et cetera disipuli xi erant a xo missi

m oez tuitate et loci quo ipe erat venturus Luce
10 diebus Di. iui. sz indeis. Et. pran. me. pa. x dor
trina iustitie et mensa scripturarum ex oribus p
phetis ordinauit Vel vita eterna in xo oribus ppa
rauit et aperuit. qui in eu credunt. et opera bo
na q ad fide ptinet operant usqz in fine Et
et. thau. mei. x pres veteris testamenti re. qi dicit
Pres veteris testamenti et pres noui testamenti cre
dederunt. et ta firmiter qp pro illo multa passi sr.
et aliqui mortui. et bona opera pro gmercio harum
nupciarum adipiscendo usqz in fine operati sunt. il
los gsiderate. illoz exempla sequimi Thau. mei.
et. al. me. or. sr. Per thauros intelligunt pres
veteris testamenti Vnde gregorius Cum ex pmissione
legis amperent qos adiuersarios suos odii tribuere
pauerent. vt ita dicam quid erat in thauri. qui inimi
cos suos virtutis cornu feriebat Per altilia q sua
ues domi alite et spiguate. signant pres noui testa
meti. qui per gre piguedine a terrenis desideriis
ad sublimia greplacionis sue penis sublemantur.
Sic at thia ad iram in quinuis omdi solent. vt co
ra iuitatis ad mensa ponant. vt inde reficiantur.
Ita su pres ta noui qp veteris testamenti. qui missi ad
pdicandum dmice incarnacionis sacramentum multiplice
psenicoz ptulerunt. oribus ad fide vocati in exemplu
ponunt. vt coz fide mores et doctrina sequant
Vnde gregorius Thau. mei. et. al. mea. or. sr. ac.
si dicat patrum pcedencium mores aspiate et in me
dium vite vre cogitate Et. o. pa. sr. Quia ad sce
vite exemplu mihil desiat quin in priorum pat
utriusqz testamenti gestis inperiri possit Si em
aliquid ad sancta vita pagenda Vl fide saluada

Cur dns pres noui et ve testamenti omdi pmisit

nobis ipossibile videat. si diligent pres pruos
aspiciemus. no videbit ipossible. cui tle in aliquo
ipos inuenimus pressisse Et hoc est qd dit beatus gre/
gorius Thauri et aliqua mactati memorant. qr
optimus ds tui verba eius audire nolumus exepla
adiungit Vt oe qd ipossibile credimus tanto nos
ad sperandu fiat facilius. quanto per hoc transisse
et alios videmus Ve. ad. nup. Credm Sicut Non
pedibus. s fide et moribus. sz credendo diligendo et
operando gl. at. ne. et. ab. al. i. vel sui. al. ad ne. sui.
~~re vo te ser ei et q af or~~ Gregs i villa ire
est labori terreno i moderate i gbe. et i negotiaci
ire. est actionu secularium lucris inhiare Qui igit
intentus labori terreno alius. alius hoc mundi curis dedit
misteriu incarnationis pensare. et sdm id viue
dissimulat. qui ad villa vel negociu pergens veme
ad regias nupias venisse Reli. vo. te. ser. eius. et.
to. af. or. Hoc ad Israel cum e de maioribus et pn/
cipibus pplu ysrahel. qui tu antiquos pphetas qm
modernos apostolos qui pdicabat incarnationis mis/
teriu gtumelis multis affecerunt. et nonnullos oc/
ciderunt. sic dns eis ipperat Matth. 23 dicens Ecce
ego mitto ad vos pphetas et sapientes et scribas rc.
Et nondu qm inter iudeos qui xm i carne ve/
mente no receperunt triplex genus distingui pt
sunt populates. quos ter venaru reu ostipatio se/
parauit a xo. et intelliguntur per illos qui dicunt
esse i villa Vi sunt sacerdotes qui sola anaina
ducti ipm recipere noluerunt. et intelliguntur per illu
qui ad negotiaci accessit Vi vo sunt qui odio
vel inuidia i morte xi vel discipulorum malignati sunt.
et intelliguntur per istos de quibus dicit. pe vo te rc

De triplici iudeorum dra q vocati no/ luerunt venire

Et hoc est quod dicit Cristus sic. matth. Per occupationes ville
populares iudeorum significantur. quos mundi dilectio
seperauit a xo. Per occupationes autem negotiationis
sacerdotes et seruos templi ministros significat. quos
obtentu lucri uenientes ad ministrationes legis et sepli
uitia separauit a fide. de quibus non dixit quod maligni
sint sed negligentes. Qui autem odio a iudia xm crucifix
erunt illi maligni sunt. ¶ Sequitur in lra Rex. ait. Notat
Leo. Qui iniuriauit ad nupcias et agebat opa clemen
hois non apposita est. Nunc autem qui ad uiuacionem uenit
hoc siletur et — Rex tm dicit. Cui an. per euidentia facti suos nuncios
gentem. et per sanguinis effusionem ipsi hery apsoy et
martirum. Code mo quo ad cayn dictum est. Vox sa
guinis fratris tui abel clamat ad me de terra. Vbi ratio
Cristus ira in deo non cadit sed transuptune dicit. tur
bem irasci qui uiolasti. Et. mns. ex. sui. p. ho. il.
et. ri. al. sunt. Secdm Leo. et Cristus ad lram p exer
citum missos intelligimus uonos sub duce uespasia
no et tito. qui omissis aplis iudeorum primaiaturam
suscenderunt ciuitate. Secdm uo gregorium per exercitum
intelligunt angelorum agmina. Dicit eis sic. Angelorum
agmina sunt exercitus regis nri. Miss ergo exercitibus ex
tinxisse hominibus dicit. qui in hoibus oc iudicium per
angelos exercet. Hominibus ergo pdidit. qui psecutes
iterfecit. et. ri. co. sunt. qui eorum non solum aie sed caro
in q habitauerunt eterne iehene flamma cruciatur
Et qui ut ait gregorius Rex qui iniuriante seo gentem gspiat
filij sui nupcias uanias non habebit. Vt quid se
Tur. a. ser. sui. sti aplis et eorum sequacibus Nup. q.
pa. st. x oc sacramentum incarnationis est paratum. Vt
pote xi nativitas. passio. resurrectio. Et iudei q sunt
iniuriati primitus. et ecs uocati per xm et aplos. no
fui. dig. x non reddebant se dignos. idcirco. itur. ad.
ex vi ar. Vbi sm Leo et uniuersum p exercitus viarum

intelligunt duas sectas gentilium. qui non erant in via man/
datorum dei Ad illos enim gentes incerunt apli iudeis no/
lentibus credere fide unpe Sic hec actum ii Dicentibus
paulo et barnaba ad iudeos Vobis oportebat primum
loqui verbum dei. postmodum autem repulistis id et indignos
vos iudicastis eterne vite. ecce nunc imus ad gentes.
Et. quasi. i. vo. ad mup. r ad fide sine psonarum acep/
cione Et. e. ser. de iudea. i. vi. r ad oes gentilium
sectas Vel ecs ad oes homines cuiuscumque status quidcumque aut
modi vivendi extiterit Et. co. o. q. i. bo. et ma Dicens
quod int hos qui foris erant boni iuste sint. Ut q
hs dra bonorum et malorum pt pro intelligi sic. q antequam p
aplos vocarentur ad fide fuerunt boni; sic de cornelio
legi act x Vel p bonos intelligunt illi q ante voca/
cionem vivebant pm rectitudine iudicii naturalis De quibus
loquitur apls ad rom pro Cum enim gentes q legem non habent
naturaliter ea q legis sunt facunt ipi si sunt lex Per ma/
los autem illi intelligunt q ante vocacionem vivebant con
rectum dictamen naturalis rois Vel pm grego intelligi q post
vocacionem et fidei susceptionem sunt in ecclia boni et mali
permisce Et ita ipa qualitate quinuacium ostendit
q per has regias nupcias pnis ecclia designatur.
i q boni et mali queminit Boni etenim nusquam sunt so/
li ni i celo. et mali nusquam ni in inferno Hec ad vita
q int celum et infernum posita sic. i medio subsistit
ita q vtraque pcum caues rapit quemunit Et ipleta sunt
Glo mulieribus. q. crediderunt quot quot pordinati erant
ad vitam Sequitur ps in qua ad modum ypo/
tarum loquitur de futuro tanquam sit preteritum dicens Et. i.
rex. vt. vi. dis. hor uspiat tum adventum eius i die iudicii.
ad discernendum merita singulorum Et. vi. ho. p vnum
hominem intelligunt q i malicia sunt sonati. sine tota
cetu malorum intelligi. uno. ves. ves. nup. r caritate pm
gregs Vnde dicit ipe i o intrat eum ad nupcias. pcu

90
80

2 ps pnt

Quae p nupcialē vestē caritas intelligī

q credit i eū n peat ꝑ habeat vitā eternā

Tenebre exteriores et interiores qd important

veste nupciali nō intrat. q in sancta ecclia existēs
fide hz ꝑ caitate nō hz Recte em caitas vestis
nupcialis vocat. qr hanc in se ꝓditor nr habuit
cū ad ecclie sibi sociande nupcias venit Sola qp
pe dilectione dei actū est vt eius vnigenitꝰ mētes
sibi electorꝫ hom vniret Vn ipe in euang. iohis
loqui Sic dē dilexit mūdū vt vnigenitū dat vt oīs
Et subdit nos sumꝰ filios qui in nupcijs vbi dei
discūbimꝰ. qui ia in ecclia habitamꝰ. qui sacre scp
ture epulis pascim. qui q̄uicta deo esse ecclam
gaudemꝰ Hz ecce rex ad nupcias ingredi in die sū
iudicij. et cordis nri habitū gtēplat. et ad eū que
tūr caitate vestitū nō inuenit dicit Amice p fide.
ꝑ nō amice per operacōz. q. hic. i. nō. ha. ves nup.
. r caritate At. i. ob. ꝓcō in tpe em i. nō erit
loꝫ excusacionis. nec negandi facultas. cū oēs an
geli et mūdꝰ ipe sit testis pcōz Gregō Qd dia
sme geenitū nō pt. in illa districtione vltie sen
tacionis oē argumentū cessabit excusacionis.
Quippe qr ie foris mercpat qui testis ꝓscenae
ꝫ aīm accusat Tūc. di. rex. mi. li. ma. et. pe.
Pedes sūt affectꝰ. et manꝰ opa. et hi ligabunt
in morte in iudicio particulari. vl in fine scti
in iudicio vlī Quia tūc nō erit ampliūs facultas
bn volendi nl opandi Pter qd dicit Gregō hi liga
tūr manꝰ et pedes per districtionē sme. q mō a
prauis operibꝰ ligari noluerūt per melioracōz vite
Vel ꝑm Orienē Tūc ligat pena quos mō a bo
nis operibꝰ ligat culpa Pedes em qui ia negli
gūt egrū visitare. Manꝰ que nichil indigentibꝰ
tribuūt. a bono ope ia ex voluntate ligant ex
vicio. tūc iuste ligabunt in supplicio. Mit. e. i. tr. ex.
Gregō Interiores quippe tenebras dicimꝰ cecitate
cordis Exteriores vō tenebras eterna morte dana

aõnis Tũc ĩ dãnatis quisq; nõ ĩ iteriores ꝑ ĩ exteriores
tenebras mittit Quia illic iuniq; ꝓia in nocte da
nacõnis. qui hic sponte cadit in certitate cordis
ubi. c. fle. et. stri. den. Et mũto ꝑm Greg. Vt illic electi
stridcant qui de edacitate gaudebant illic oculi
defleant q̃ hi ꝑ illicitas cupiditatis v̄ sãbant
Quatenq; singula quoq; mẽbra supplicio subiaceat
q̃ hi singulis viciis subiecta seruiebat Mul. sunt vo.
ad. fide. ꝑ. pauci. eleci. ad ~~fide~~ vitã Et licq; multi sint
electi sed isti oes pauci dicunt per cõparacõem ad ista
magna multitudine dãnandorũ Sic cũ et ĩ ecclia
multitudo bonorũ parua est ꝑ comparacõem ad multitudinem
malorũ Vt hi Augt sup ps 25 quat ecclias arce
ĩ qua grana ꝑmixta cũ paleis valde paucora
sunt q̃ palee Imo sic latitat sub paleis vt q̃ nul
la videant vsq; area ventilabit Et ista nõ q̃ gra
et pcta mortalia ita vpugnat q̃ neq; pnit sit stare
in cade ara Quia per pcm mortale fit ho dignus
morte eterna. ꝑm id Rõ 6 Stipendia pcm mors.
Sed quilibet hns caritate hꝫ meritũ vite etne ꝑm ꝑ
dicta Nullo at pt esse sit digng vita etna et morte et
na Et g̃ cũ ni g̃ tricione infundit gra tũc dimittit
oia pcta mortalia ĩ code istanti Et sicut cũ ĩ baptismo
infundit gra tũc dimittit pcm originale Et eqlis qn
ho cadit in pcm mortale tũc nõ minuit gra sed tõ
sit ꝑdit Quia si aliq̃d gre stat cũ mortali culpa
tũc tal esset ex plito sit digng morte etna et vita etna.
qd' e ipossile Sed venialia pcta bn stat cũ caite
Quia ei nõ vpugnat. nec eã deposit auferunt. q̃ius dis
ponat ad mortale. ꝑ qd' ipa auferit Nec est venialia
minuit essenciã caitatis. ꝑ feruore. v appt frequentacõem
venialiũ caitas ebetat in actione sua. sic calor per
humiditate Et sic ebetata ming frequent' et ming ita
pos eliat acty meritorios Et hi e ea vmitti ꝑ venialia
quo ad feruore Hec st qit' dicta ꝑ doctores sup ꝑ sna
d' 14 et sup 2 d' 24 et aliquot sequentibus

de repugnãcia gre et pcm mõrt et venialis

Hic ꝑmoq; de pnis dmna de penis ichene gre. sexto sequeti

Erat quidā regulus cuio filius infirmabat capharnaū Hic cū audisset qr ihs adueniret a iudea in galileā. abiit ad eū et rogabat eū vt descenderet et sanaret filiū eius. incipiebat enim mori Dixit g° ihs ad eū Nisi signa et ꝓdigia videritis nō creditis Dicit ad eū regulus Dne desce de priusq̄ moriat̄ filius mus Dicit ei ihs. Vade filius tuus viuit Credidit g° ho sermoni quē dixit ei ihs et ibat Jam at eo descendente serui occurerūt ei et nuciauerūt dicentes. qr filius eius viuet Interrogauit g° horā ab eis in q̄ melius habuerit. et dixerūt ei: qr hei hora septima reliquit eū febris Cognouit g° pr qr illa hora erat in qua dixit ei ihs filius tuus viuit Et credidit ipe et domus eius tota :-

Nota Cris dictus est regulus. qr fuit de familia regis herodis vl' ctsaris. hns tūc in iudea aliqua potestat. qr deputatus ad custodiā galilee. manēs in capharnaū. que fuit metropolis eius h'. tū. au. q. ih. ve a. iu. i. ga. a. ad. e. et. ro. e. vt. des. et. sa. fi. e. i. e. mo. Hic ꝑm Theophilū alique tulū credidit in xm. ꝓpter miraculū qd'

m chana fecit. de quo audiuerat // ꝓ // nõ p
fecte ꝗgnouerit eiꝰ diuinitate Potuit enim esse
ꝙ crederet xm esse purũ hoiem. ꝑ tm ꝓphe
tã et dei amicũ. et ideo licet credet ꝙ pos
set sanare filiũ suũ. sic potuit ꝗuerte aq̃
in vinũ. et sic ꝓphete multa miracula
fecerunt. ex quo eiꝰ diuinitate nõ nouit. credi
dit ꝙ ihs nõ posset fare nisi corporalit pnꝰ
esset Sic et helizeus nõ potuit suscitare filiũ
sunamitis quẽ tm in pnia suscitauit. et
ideo petiuit vt descendet tapharnaũ Et
hanc ipfectioꝰ fidei et tarditate ad credẽdꝰ
n dnꝰ ꝛdarguit. ꝛ ideo sequitur. dicẽs. g°. ihs. ad.
n e. ni. sig. et ꝙ. vi. n. cre. // Cũ tm ie credet
anq̃ signũ videt Qui enim salute filio suo
quiebat ꝓculdubio credebat ¶ Nota ꝙ
ixo sunt due ne. sc diuina qua ipse est
fuit et erit primo necessario est et immuta
bilit Alia est humana quã ex tepore as
sumsit. et sibi vnuit in tasto vtero iteme
rate virginis ¶ Qo notandꝰ ꝙ diuina nã
est vbiq. et in oi creatura. per essentiam pse
ad et potentiam. Dicente dno Ie 23 Ego celũ
et terra impleo. sic ihs dedat mr pꝰ suay
d' 31 per multas septuas Et sic xꝰ dnꝰ
ꝑm diuina naz est vbiq et in oi re: ꝑ ꝑm
humana naz tunc nõ erat ni in vno loco

Qo

// Rucit ihs beatꝰ gre
gorꝰ Cur dꝰ dnꝰ
nisi sig et pdigia ie
sꝰ

pm xo duxe na
diuina et humana

in quo ipm̄ regulus vidit. Et nō sēdm̄ hu-
manā naturā nō est n̄ in celo. et sub sac̄-
mento Vt poni ex m̄ sēdm̄ phos Cria
aia est indiuisibilis et tō in qualibet corp-
is humani pte. Et sēdm̄ scos silr̄ Quia
augs in epla ad leōm de origine aie et al-
legat magr̄ v̄ b̄ dicit sic Aia per oes ptiulas
corpis tō adest sil. nec minor i minoribus.
nc̄ maior in maioribus Et ita est diuina natā
est tō in oi re
Sic aia lig cadis sit in pede
q est in octo. Lig ipe aliqd in oculo qd nō lig
in pede vl manu. Vt pote visū zonis
cuervois posuit vnū intellectū in oibus. et
ita ille intellexit aliqd in me qd nō i te ic
Sic intelligamus ēpozionabilit̄ de xo dno.
qui vbiq est. ꝑ humana nā nō vbiq est
Sic visio nō est in pede. et sic est humana nā
nō est in xo vbiq vnita. ꝑ tm̄ in certis locis
Ex istis patet responsio ad quest gregorij. ad
quā est ipe respondet Quēcit mr v̄ b̄
quo ds insit oibus. et q tm̄ corporalium rerum
iquinationibus nō qtaminat Rnt q id frino
lū est nec responsione dignū: nd est ppis re-
ata sordibus corporis est leprosi vl qūtū
cuiq polluti inquinari nō sit Sol q radios
suos sine sui polluōne effundit sup loca
et corpora nō solū munda. ꝑ et immunda. et
sordibus fetencia. quoq qtactu hoies ac qda

Diuina nā corporalibus sordibus nō polluit

alie res infirmit. solis vo radij ipolluti et ingtamina
ti ea ingtingentes existit No est g° mirandu si
essencia diuina oio simx ingmutabil oia vplet. et
oibus creatuis essencialiter inest. Nec tm ingq rei sor
dibus ingtaminat Et post paucu Si g° visibilia
munda visibilibq immundis ingtingi possit et no ingtam
nari: quito magis insibil et ingmutabil veitas
Et hec est sna ~~gregi~~ Augi in de agone cristiano
Respondet gregi dicens Menietote quid peccat et
apte ignoscetis qr in fide dubitauit. poposcit naq
vt descendet et filiu sui sanaret Corporale g° pn
cia dni quebat. qui per spm mirabilia decerat Mirq
g° de illo credidit que no putabat posse salute
dare ni pnis esset in corpore Si enim perfecte credidisset
procul dubio sciret qr no esset locus vbi esset ds Salute
g° filio pcat. et tm in fide dubitauit: qr eu ad que
veniat et potente ad curandu credidit. et tm mori
n cuti filio absente esse putauit Se di. ad. e.
n re. do. des. p. mo. fi. me. Cris Audi qlit adhur
xm trene trahit. qi no posset eu post mortem
suscitare Et vt grego dit Dns q rogat vt vadat
qr no desit vbi iuitat indicat i hoc qr solo iussu
salute reddidit. qui solo nutu oia creauit ipse
n qd se. di. e. th. va. si. tu. vi. x perfecte sanitati
restituto est Ex dictis triplicit deplendit infi
delitas primo in hoc qr i xo suppositit defectu pn
cie in oi loco. qr roganit eu descende. ac si no
esset vbiq Defectu potencie. dicens prius q moria.

at si nō posset eū resuscitare Et defectū scie qr credidit ipm ignorare infirmitate puer ¶ Ex hoc at qr xs non descendendo ꝓ iubendo sanitate filij pdicit remouet a regulo ista ipfectioz fidei q̄ nō credebat xm corpoe absente posse filio ofere salute Et ideo subdit euangelista . ce . ho . per . n
que . dix . il . ihs . ꝓm glo credidit xm vbo sanasse n
filiū eū dr . va . fi . tu . vi . et ibat Cris dr Cre n
didit . ꝓ nondū integre neq sane ¶ Nō qr dns ali
qn ad sanandos morbos a suscitandos mortuos
corporaliter accessit Vt math . 18 ad filia principis
et ioh . 11 ad lazarū Et ho ideo vt corpus sui
tanqm diuitatis organū et deo plenū demonstret
Aliqn ad ii absentia sanauit Vt seruū centu
rionis math . 8 et filia chanaanee math . 15
Et hi filiū reguli Vt ostendet se deū esse q̄ oibo
pns est . et cui oia ad nutū obediunt ¶ Queit
hic Cur dns nō iuitatus vt iret ad seruū centu
onis ꝓmisit se iturū dicēs . Ego veniā et curā
bo eū Vt hic math . 8 Et iuitatus a regulo ad
ꝓprū eius filiū descendere recusauit ? Rn ꝓm Cris
qr ideo . qr centurio firmiore et pfectiore fide
habuit de xo Vt patet ex xi testimonio qd de
eo dixit Amē dico vob nō inuēi tanta fide i
ysrahel . et ideo eius fides fuit roboranda et
nutrienda . qd fiebat per ho qr dns benigne
respondit se iturū et sanaturū eius seruū Et est
manifestanda fuit ad aliorū informatioz . sic

Cur dns quāqm corporaliter sanandos tetigit quāqm est corpe absens sanauit

et manifestabat per hoc quod dno dicente Ego ve/
niam et curabo eum. centurio respondit. dne non sum
dignus ut intres sub tectum meum. sed tm dic verbo et sanabitur puer meus
Ex regulo impfectum habuit fidem Nesciebat enim
quod dns absens corpore posset curare Et ergo ut
dm virtute ex effectu cognosceret non descendit. sed
corpore absens eius filium sanauit ¶ Secdm gregorium
om respondet quod dns attendens in regulo te/
porale potentiam et diuitias. ne videret talia
honoraret ad eius filium ire recusauit Attendens vero
in centurionis seruo natu. ne ipsum despicere vide/
ret ppter paupertatem. et ecs ppter quodnaq; seruile
dixit se iturum ad eum. informans ex hoc homines ne
ppter diuitias honoret psonam. nec ppter paupertate
aut seruitute despiciant natu ad dei ymagine
factum. in quo nrm superbiam vitandi. et multoties
ppter temporalia honoramus indignos. et ppter
inopiam despiciamus meritos Vide de hoc greg. 10

¶ Cura hominis est S. T. 2. 2. q. 63 Honor
est quoddam testimonium virtutis ppter quod dicitur p. ethicorum
honor est exhibitio reuerentiae in testimonium virtutis
Et vt dicit S. T. 2. 2. q. 102 Hominem testificamur
coram hominibus qui non videntur cor solet fieri per
alia exteriora et sensibilia signa Vt pote verbo
sicut cum aliquis ore pnuntiat excellentiam alterius. vel
factis et gestis. vt sunt inclinatio obuiatio genu/
flectio ꝛc Vel exteriorbus rebus. vt sunt

Honor quid sit et rōe cui et cui debet

extraneorum munerum oblatio. vel beneficiorum collatio ¶ Ad nonum vt vult Et. v. c. quod dux est virtus sui propria et aliena ¶ Ex predictis patet primo quod sic est infert Et. q. 63 Sola virtus est debita causa honoris. Nec propter aliquid aliud potest licite honor alicui exhiberi Potest quod arguit primo ethicorum. quod honor est proprium premium virtutis Quia si exhiberetur honor ei in quo non est virtus vel excellencia propria vel aliena. tunc est falsum testimonium. et exhiberetur honor ei cui non debetur honor Ad patet litis voce proprie virtutis puta honor sit dignus vt vult arist. & ethicis. in veritate soli boni sunt honorandi : tamen vt dicit Et. est voce alicuius virtutis homines honorandi sunt. est si sint malignitatem gerunt personam dei et ecclesiae cui preficiuntur Verius in ipsis honorandus est deus. cuius personam gerunt. et ipsa ecclesia cui preficiuntur in ipsis honoranda est: sicut in ymagine honoratur rex. sic deus in hiis quorum personam gerunt Quadam voce parentes et dominum nostrum sunt a nobis honorandi Potest ho quod principaliter divina dignitate. qui est omnium pater et dominus Unde exo. 20 dicitur honora patrem tuum et matrem tuam. et primo ethi. 5 Nunquam sunt sub iugo servitutis dominos suos honore dignos arbitrentur ¶ Divites autem honorandi sunt Potest ho quod maiorem locum in ecclesiis obtinent. ad ho obligati vt divitiis et potentiis suis aliis subveniat. et reipublicae dirigat Et aliquid divites

Qui divites quomodo honorandi sunt

specialiter honorari prout habito respectu ad prudentiam
et industriam. quia iuste et recta intencione laborantes
bona sua acquisierunt. de quibus to regio et civilis
gitas melius valet pt. Si autem aliquis honorat
divite solum intuitu divitiarum. tanquam divinitus fa/
ciat ipsum honore dignum. Aut si quis divites et
potentes honoret vt ab eis promoueat. aut vt
ipse dives fiat. sic faciunt ipsi adulatores et
stupidi. primum acceptionis personarum committit. qui
ex indebita causa honorat Apt qd iacobi 2
di Si introierit in ecclesiam vestram vir habens annulum
aureum in candida veste. introierit et pau/
per in habitu sordido. et si intendatis in eum
qui veste preclara induti est. et dixeritis ei. tu se/
de hic. bene. pauperi autem dicatis. tu sta illic. aut
sede sub scabello pedum meorum. nonne iudicatis
vosmetipsos. et facti estis iudices cogitationum
iniquarum Dicit glo Quicumque diuite aut divi/
tias honorat peccat Sequitur in lra. ia. ad.
e. des. sev. or. et nu. ei. di. qz. si. e. vi. Chris
Certum quidem obmanerunt no vt annuarent solum.
sed qui estimates de superfluo superflua esse xi pen/
nia. quam redebat attende. pnt. ad. ho. ab. e. i. q.
me. ha. et. dix. ei. qz. he. ho. sep. v. e. fe. Chris
Vide quantum miraculum manifestum e No enim sim/
pliciter necesse vt i alius euitet a periculo cruciatus e
se repente et sil. vt appareat no esse ex natura

gsequencia qd' fiebat ꝑ ex xi actione Secundum
Cog. g. pa. qp. ia. ho. c. i. q. dix. ei. ih. fi.
tu vi. Et sic certe agnouit qp ad peccatum xi pu-
er sanatus erat et no casu nec virtute nec.
Et cre. ip. et. do. c. to. x ois familia eius

Dnica 22. Math' 18.

Ne. t. d. i. d. s. pa. hat. Sile est regnum celo-
hoi regi. qui voluit rationem ponere cum seruis suis
Et cum cepisset rationem ponere oblatus est ei unus
qui debebat decem milia talenta Cum at no haret vn
reddere iussit eum dns suus venundari. et uxorem eius
et filios. et oia que habebat et reddi Prodes
at seruus ille orabat eum dicens Patienciam habe
in me et oia reddam ti Misertus at dns serui
illius dimisit eum et debitum dimisit ei Egressus
at seruus ille inuenit unum de gseruis suis. qui
debebat ei centum denarios. et tenens suffocauit
eum dicens Redde qd debes Et prodens gseruus
eius rogabat eum dicens Patienciam habe in me et oia
reddam ti Ille at noluit ꝑ abiit et misit eum
in carcerem donec redderet debitum Videntes at
gserui eius que fiebant contristati sunt valde. et
venerunt et narrauerunt dno suo oia q facta
fuerant Tunc uocauit illum dns suus et ait
illi. serue nequ oem debitum dimisi ti qm rogas-
ti me Nonne ergo oportuit et te misereri gser-
ui tui sicut et ego tui misertus sum Et iratus dns
eius tradidit eum tortoribus. quoadusque redderet

vnusq; debitori Sic et pr meus celestis faciet
vobis. si nō remiseritis vnusquisq; fri suo
de cordibus vris Sermo eiusdem de eodem

Nota secūm remigū Regnū celoz est
ecclia militans. in q dns operat hor
qd pns parabola loqui Ez ho rex est xp dns.
Servi at st homes Sile. fac. e. reg. ce. Quia
xp dns operat in ecclia sua militante silr ei
negocio de quo parabola illa loquit qd fim
est vl fieri potuit per homes rege Quia ipe xp
dns secūm oriente incipit voz ponere cū home spe
cialit qn aia exit de corpore. et pnitat gspec
tui ipsius Et cū oibus gnālit in extremo iu
dicio Tūc cū vnuquisq; oportet reddere voz de
cogitacoibus locucoibus et operibus. dicente apto
pro st Vnusquisq; pro se reddet voz coram deo.
Per servum qui debebat decem milia talenta pm
augst in de vbis dni intelligi peccator qui con
oia prepta offendit et multones con qd libet
Vel pm remigs decem milia talenta debuit qui
de inuābilibus pnis reus fuit Cū au. n. ha.
vn. red. Quia nullus pt pro pno satisfacere deo. vno
salte de equalen Vide de ho Scotti et alios
st. 8 d. 15 Jus. cū. do. su. ve. et. vx. et. fi. cig.
et. o. q. ha. et. red. x petuo dānāi corpore et
aia. vt servus sit malignoz spiritum et istoz
subiaceat dominio Quia dit Augs in de quest
stiombus euāgelij Pcm vendiri est supplicium dā
nati Et ho erit in re. oibus qui in voce fienda
in extremo iudicio debitores inuenīt Nūc ad
in hac vita vt dicit Cris dns peccatori tam

dure ꝓminatꝰ est. Vt terrꝰ per has minas
supplicet dno si hanc penam euadat. et hꝰ fa/
at sicut scribit P. a. ser. 1c. ro. e. et. di. pa. ha. ¶
i me. et. o. red. ti. Illud significat pmaꝫ pro/ ¶
ris. qua detestatur dia pcta sua. tu emendan/
di ꝓposito. et satisfactionis sedm dei ordinatꝫ
Sequ Mi. at. do. ser. il. di. cu. Cris vide ¶
dni amoris suphabundantia Petit serꝰ
soliꝰ tpis dilatione. ipe at maiꝰ eo qd petit
dedit. sꝫ dmissione et gressione toiꝰ mutui
Et ita ds ꝓtuto no solu dmittit pcta. ꝫ et
infundit gram. et si pseuerat vult addere vi/
ta eterna Egres. at. ser. il. i. v. de. co. su. ¶
q. de. ei. te. de. et. te. suf. e. di. qd. de. Et ¶
p. co. et. ro. e. di. pa. ha. i. me. et. o. red. ti. ¶
Il. a. no. ꝫ. ab. et. mi. e. i. car. do. red. de. ¶
Mo pm Cris Pcta q ꝓmittunt in deu
sic blasphemia. et hmoi. et pcta q ꝓmittu
in hoiem. vt furtu. iuria: tanta e dia i ꝓ/
uitate qnta est dia decem miliu talentꝫ ad ce/
tu denarios Imo multo maior. vt patꝫ
ex dia psnaru Peccans em in regem ꝓuiꝰ
delinq qꝫ peccans in comite. et peccans i co/
mite graui⁹ qꝫ peccans in simplice psd/
na ceteris paribꝰ Ds at i infinitu excedit
qualibet creaturaru Igi et pcm in deu
valde excedit pcm ꝓmissu in pximu ceteris
paribꝰ Mo sic tres sunt virtutes theo/
logice que hnt deu pro obiecto. sic sunt tria
vitia eis opposita quibus peccamꝰ in deu
Mtia fidei opponit infidelitas. q est qda

Pcta in deu sunt
graniora pcis
in pximu Et
que sunt pcta in
deu

repugnantia et ꝓteptus credendi Vt tm qs
nō vult xo assentire Sic pagani et iudei
Aut si xo assentit non tm eligit ea q sunt
ve a xo tradita · ꝑ ea q sibi ꝓpria mens
suggerit / Sed spi opponit desperatio Vt
qn fle estimat ꝙ ds peccatori penitenti ve/
nia deneget Sic motꝰ voluntatis ipi ꝙ for/
mis est desperatio de bonitate diuina et lar/
gitate Caritati opponit odiū dei Et alia
sunt pcta quibꝰ peccat in ꝓximū Qui pec/
cans cōtra eū tui ho magis tenet · et quo plura
bnficia ꝛecepit grauiꝰ delinq et ex maiori
ingratitudine · ꝙ peccatis in illū a quo mi/
nora bnficia ꝛecepit et pauciora Ex a deo
plurima bnficia suscepimꝰ et maxima Vt
qd utrū dit Chrs Graniora appareat pcta
in deū ex bnficio quo sumꝰ potti ab ipo
Fecit eos ipe nos esse et oia ꝓpter nos ope/
ratꝰ est · Et animam racionale nob inspirat
Filiū suū misit Celū nob aperuit Et nos
filios suos fecit Nūq go si vnaqq die
morem pro eo retribuemꝰ ei aliquid ꝓdig/
nū · Neqq · Sed et ho rursū ad vtilitate
nram pticet Per pmū igi seruū intelli
ut dictū fuit a principio qui cōtra singula
pcepta peccauit · et ita cōtra deū et ꝓxim
Poe tri gnioꝝ patroꝝ q cōtra deū admisit
di debitor decē milia talentoꝝ Per ꝓsen/
tū vo debitore centū denariorꝝ intelligi
ho qui tm cōtra ꝓximū peccauit sibi iras/

cendo vel nocendo in corpore Secdm re/
migiū vo per seruū debitorē centū miliū
talentorū significat 1e qui q̄cūq̄ grauoā
pcta ḡmisit Et per debitorē centū denariorū
designat qui leuioā crimina ḡmisit Explicit
cat 1com Sic si q̄s ḡmisit adulteriū lo/
mindiū sacrilegiū Sic igi seruus 1e noluit
misereī ḡserui sui sui pro minoribus debitis
deprecanti. ꝑ tenēs suffocabat eū. v. acrit ista/
bat vt debitū exigēt significat peccatorē cui
dnus dimisit maiora pcta. q̄ in deū vl' i ꝓx/
imū ḡmisit Vl' q̄ desiderat vt dnus 1a ei di/
mittat: et qui nult fri dimittē minorē offen/
sa cōtra se ḡmissa. ꝑ cōtra eū vanitorē tz et
eū pt vindictā in eū cū austeritate exercet
Sequū Vi. an. cō. c. q. fi. con. st. val. n
et. ve. et. nar. do. su. o. q. fra. fu. Remigio n
Serui st sū angeli, vl' pdicatores ecclie. Vl'
est quilibet fidelis. qui videntes aliquem
frem ēmissione pcorū adeptū: vl' de adipis/
cendo certū Sic quilibet certus est qui fa/
cit qd' dz Videntes at nolle misereī ḡserui
sui. v. ꝓximi. ex fraterna caritate ḡtristan
de eius malo. et pdicta i narrat dno no cor/
pore sed corde Consequent pōnit ḡdigna
pena serui maligni cū dr Tunc vo. c. do. su.
et. a. il: ser. ne. o. de. di. ti. q. ro. me.
No. ex. o. et. te. mi. cō. tui. sic. et. e. tui.
mi. sui. Quasi dicat Si ego dnus q̄ in
nullo obligor ti deprecanti dimisi tū mag/
nū. quīto magis tu debebas ḡseruo tuo di/

+ dno at narrat est do/
lētes et ḡtristantes cor/
dis i suo affectu de
monstrat

mittere parum. cui obligatis voce ne. et voce
ordinationis. et voce preceptis dei de mutua dilec-
tione Et qr ie seruus vt ait Cris. ex be-
neficio no est factus melior. igitur dignum
fuit vt pena corrigeretur Cui pene acer-
bitas ostendit cui dicit Et. ira. do. eius.
tra. e. tor. quo. red. v. de. Tradet eum
tortoribus. v demonibus Nuna secm
Remigi se ad hoc parati sint. vt proditas
animas susciperiant. et mi pena eterne
damnationis retorqueant. quoadusque
reddat vnum sui debitum Vbi pm Cris.
quoadusque pomus pro eternaliter Semper
eum soluet et nunquam p soluet Nuia
culpa est causa pene. p culpa eternalis
durabit igitur et pena Mondum q hec
e pticula euangelij in qua tangitur
quo dns a seruo ingrato ppter ingrati-
tudine exigit oe debitum sibi dimissum prius
Dixerunt aliqui q i quolibet vendinate
in pcm mortale redire oia pcta prius
dimissa Ita q vendinans fit debitor eiusdem
pene cui prius fuit debitor. cum pcta fu-
erant dimissa Et cum hoc maioris. ppter
ista noua culpa per quam vendinat Sed
hoc est falsum. et contra beatum Aug. i libro
de responsionibus ppsei Vbi dicit Qui
recedit a deo et alienatus a gra vivit.

An pcta vendinantis prius dimissa redeant simpliciter quo ad culpam et penam Vel solum p modum circumstantie

quod n̄ in p̄dicto cadit. ⁊ non in illud
qd̄ dimissum redit. nec ⁊ originali p̄cto damnabi
Et sic id p̄ Beati quoq; rimis sit iq et q ter
sint per dicta dicunt q̄ sunt p̄cta penitentie. qz
de no vult ea amplius videre ad vindicta
Ide vult Leo sic 1° p̄mio nam No iudicabit
de bis in idipm Et p̄dicta opo e q̄ Sc. T. ⁊
septo sic. l. sing d. 22 et con Scotu et con
doctores omnes Dicendu i q̄ i reduniate
no redeunt p̄cta dimissa. n̄ quo ad culpa.
n̄ quo ad pena seu reatu 1° dicendu e
q̄ p̄cta dimissa redeunt tanq̄ circustancia
aggraviaz p̄cti in qd̄ reduniat p̄cto.
Hoc est dicere q̄ p̄cti in qd̄ Ho de nouo cadit
graviq est ꝓpter beneficiu dimissionis p̄
oq p̄cto. q̄ si p̄cta no fuissent dimissa
Et 2° ꝓpter duo Quia p° quito aliq̄ plura
et maiora bnficia ab aliquo gratuite suscipit
tanto plus obligat sibi ex lege gratitudis
ad graves actiones p̄tm suu modu Et di
missio p̄oq p̄cto est magnu bnficiu a
deo gratuite collatu p̄cti Ergo pro illo
sibi specialiter obligat. et p̄sequens aliq̄d con
cu faciens ex 2° amplius peccat ꝓpter ingratitudi
2° quito aliq̄s tenet ad aliquid plurib
obligacoib tanto graviq peccat si in ingre
dit Et penitens quotiensciq penitet obli
gat se voluntate ad no peccandu i poster.
et preter 2° est astrictus lege diuina ad non
peccandu iam sed an dimissio p̄cto.

ſgſ ſi transgredi peccat con duplice lege
obligante ad no transgrediendu ¶ Q ſ
in parabola di dedit eu tor do red v de
intelli q redimas adimdimabi etne danaori
ppter rendima. qua ecſ habuiſſ ppt pcta
prius dimiſſa et habebit equale pena
qntu ad diuracoz p rendima ſic pro pnipa
libo pcta habuiſſ. ſ no equale qntu ad
intensioz ¶ Et ita autoites ſroz ſonantes
q redem pcta ora q quide fundata ſunt in
illa pabola quaru multas poſt mgr in
qto d. 22 oes ita intelligant q obliga
ad danaoz redit. et ppt pcta prius dmiſ
ſa grauior redit pro illo culpa. per qua
rendimat. q ſi prior dmiſſio no fuit -
¶ Et in fine euangelij dns parabola appli
cat ad nos dicens Fiet et pr. meg. tel fa
vo. ſi no r. v. f. ſ. de. cor. ves. ¶ Con ing
ſſor mi dulcſa eſt ſna / ſi parua ſri non
dmittamo mag nob a deo no dmittem
Et nont dicit de cordibo vris. ſignificas
q no ficta ſ vera pace cu pximo habe
debeamo. pcm eig corde totaliu dmitte
qnuis ore possumo eu ſi. pcto corripe. vl
ecſ ope ſi videbi expedire ¶ Vn aug. i
epla ad marcellinu tractas id mathi 5
Ego at dico vob no resiſte malo dicit Se
neat in secreto ai patienia cu benuolen
i manifesto at id fiat qd eis vide passe pos

ſtz dmiſſ

se Sunt enim illa precepta patientie pp in cordis
preparatione tenenda ipsaq; benuolentia ne red
dat malum pro malo Agenda sunt est multa
tum iuuenis quadam austeritate plectendo. quos
pong vtilitati gsulendum est q̃ voluntati Et
sic augt sic vltima particula pnitis euangelij
dicit Si per caritate ponit disciplina.
lenitas de corde no recedat Dat exm Nd
enim ta pum q̃ medicus ferens ferramentum
secuit in vulnus vt ho sanet. qsi vulnus pal
pat r soluit oo blande tractat pdit ho Sic
ꝗ remissio offense in corde est si aliqn
no ad vindicta ꝗ ad correctionem proximi sit
appetitus in voce ¶ Nō q̃ superius dmcs
sic id math 5 Si offers munus tuum ad altare
dixi. quo et qm teneremur fratrem per nos
offensum reconciliare petendo Nunc ad dicendum e
quo in remittendo nos hire debeamus ad fres
qui nos offendunt vl offendere vl offendere
conantur Pro quo est nondum sic dixi dm
ta q̃ q̃ in pma dimissione tli sunt duo pm
est iuria illata i corpore in rebus vl i ho
nore Et de 1o ꝗm Nicolaus de lira sic illo
no resiste malo Math 5 Dicendum e primo
q̃ qm sustinet iuriam et dimittit iuria
vt no exigat pro ea iusta emenda et ꝗm
ordine iusticie esse con q̃ fectu proximos vel
ipsius iuriantis vl alios Nuia forte per
ho dare audacia ipi iuriantis vl est alus
malis hoibus simplices oppetimendi et qm

no pt eos malitie sine periculo et alio maiori
malo resistere et ouri tunc dimittere emenda
esse malum. et per oppositum exigere ea exteriori
opere esse laudabile et bonum. Dicendum tamen homo
habeat paratum animum quod vellet libenter totum
dimittere. si honor dei et perfectio proximorum
per hoc procurare. Dicendum quod pro pena
vel emenda pro iniuria vel dampno illata
exigenda ab aliquo estimare veraciter nullum
bonum euenire. Vt correctio delinquentis
vel aliorum et magis timere de scandalo
vel de maiori malo suscitando tunc tenetur
homo dimittere iniuria et nulla exigere pena
vel vindicta Et hoc est preceptum et necessitatis
Dicendum quod in illos casus Vt si quis non
speraret de bono nec timeret de maiori malo
suscitando dimittere iniuria ipsi ledenti vel
qui lesit proximum deum est supererogationis et consilium
Et est ista tractatum ex beato augustino in epistola
ad vincentium donatista et in epistola ad marcellinum Et fuit superius allegatum Et patet
sententia xxiii q. x. Quomodo dimittendum ipsi
ledenti est ira rancorem odium vel indignationem
Et id tenetur homo dimittere si quispiam eum hominem
iniuriatur vel qui actum iniuriatur. sive petat sive
non petat Quia tenetur ex precepto diligere quilibet
ipsum nullum odio habere Dico dimittere signum
rancoris non tenetur homo aliquem petere. Si fuerit
est perfectius Si tamen petit adusque humiliter
tunc tenetur homo dimittere signum rancoris Vt

dicit bonnetria i 3 d' 30 sup textu Et richardus sir code low Et vult dugs i enchid Et de 1° vide pleing in lectura 3ij. Secundum 23

In.i.t. ~~d.i.d.s.pa.hat~~ Dmica 23 Matth.22.
Abeuntes phaisei qsiliu ierut. vt ihm
taperent in sermone Et mittut ei dis/
cipulos suos cu herodianis dicentes. Ma/
gister scimus qz verax es. et via dei in
veritate doces. et no est ti cura de aliq.
No enim respicis psona hom Dic q
nob quid ti videt. licet censu dare ce/
sari an non? Cognita autem ihs neqti
a coz ait Quid me tentatis ypocrite?
Ostendite mi numisma census. At illi
obtulerut ei denariu Et ait ill ihs Cu
est ymago hec et suprscriptio Dicut ei ce/
saris Tut ait ill ihs Reddite ergo q
sut cesaris cesari et q sut dei deo. Sm o
Sicut aut hic euangm pomt dns phi/ ℣ p pabola
risceis et seniorib ppli de nup/
tis ~~parabola~~ et de veste nupciali ostendit.
qm essent secludendi a regno dei. et puten/
di in iferniu Ppter qd irati phaisei abeu/
tes. q. i. vt ca. ih. i. set. si possent aliqd
ab eo audire ex quo argueret ignaru Vl
ex quo hoibu redderet odiosu Et. mit. ei.
dis. su. cu. heo. Dicit mgr in hystoriis
qm tut vencat ad festu herodes tetrarcha.
et adduxit secu milites gentiles Vel de

antiqs militibus herodis ascolonite adhuc
aliq superant. et ipi dicunt hic herodi
ani Illos ergo cu discipulis suis misert
phaisei ad xm Et vt dicit Cris Qui vult
aue cape tegit rethe. et qui vult thaur
mactare si no pt eu cu viribo subiugare
fricat manibo eius ceruice. Ita et illi mel
litis sermonibo dnm ihm maliaose al
loquebant Et vt decaperet adulatorie di
cebant ad eu. Ma. sa. qr. ve. es. et. vi. n
de. i. ve. do. et. no. e. ti. cu. de. al. no. e. n
re. p. ho: dic. g°. no // si. li. da. ce. ce. a. n. n
Dicit Cris Magrm eu vocat vt qi honorato
et laudato ab eis mysteriu cordis sui
simplicit eis aperiat. tanqm volens eos
here discipulos // Mo xp ut dit magr i hys
In tpe isto dubitaco erat de tributo sol
uendo romanis. quibusda asserentibo
ipm dei qui pminas et decimas deo sol
uebat no debe soluere tributa homibo Esti
mabat em pm Cris qr no esse iustu qr
seruu sumi regis terrenis regibo seruiret
Quia si indignu est vt homo vnio regi
altiori regi seruiat. et si ho fecit fiat iu
ria dno suo. quanto magis vt ipi dicebat
indignu est vt nos cultores dei huia
noa potestatu gruania cognoscamus.

sta g° phaisei · adductis seni herodianis
cautelose quesierunt a dno dicentes Gr · li ·
ce · da · ce · an · no · ⁄ Vt si dicet no debere
dai censu cesari ab herodianis detineret
tanq̃ rebellis imperio · et conatus ppl'm
con cesare · et sic occideret · qmadmodu iu
das galileus cade causa peryt · et oes
g sentientes ei Vt recitat mgr i hystorys
circa hystoria actuu aplorꝫ Si vo dicet
debe dai tributu cesari quocaret con eu ple
bem · tanq̃ libertati legis conriu · et ppl'm
dei in seruitute redigente ffons at sa
pienie q̃ oculi oia nuda et apta sut
dolos cordis eorꝫ gnouit Ppt qd sequ
Cog · at · ne · co · ih · a · quid me · te · ypo
os · m · nu · te · Heo Nup quide sub cesare
augusto iudea subiecta romanis · qn in
toto orbe celebrata est de stpaio stipendi
aria facta fuit · et erat in pplo mag
sedicio · dicentibꝫ alys pro seruitute et qe
te · qr romani pro oibus militaret debe
tributa psolui Phaiseis at q si applau
debant i iustitia eron mitentibꝫ · no debe
ppl'm dei qui decimas soluet et primia
as daret · et cetera q in lege sut stpta · hu
manis legibus subiace Cesar at heode

De laude et adulacione qn̄ est virtus

filiū antipatris alienigenā et ꝓselitam
regis iudeis q̄ stipuleat. qui tributis pessi-
et rōno parēt iperio Mittit q̄ phaisei
discipulos suos cū herodianis ꝛc Cir
ca hoc q̄ phaisei dnm in facie laudauerī
Nōnūq̄ qd sit laus et q̄ this laus pt
bn̄ fieri et male Vt dicit Et ꝛc q 115
Nā frequent laus valde delectat horēs.
si aliqs velit aliquē delectare laudando.
vt ex hoc cū q̄ solet ne in tribulacionibus
deficiat Vel cū laudat vt in bono a
plius studē ꝓficiat Vel aliquē alīū cora
co laudat vt ipe audiēs laude alterius
per hoc ad meliora ꝓuocet Et si fiat hoc
cū veritate et moderate. et nō sequat ad
malū. et sic de alijs circūstancijs debitis
seruatis: tūc fit bn̄. et pertinet ad virtute
quā ars l° ethicorū vocat amicicia Alij
vocat affabilitate Aliq vō urbanitate ꝛc.
Ad quā pt̄inet vt hō se habeat in gestatione
hom̄ decent et delectabilit verb et gesti
bus exterioribus. quibus vtim̄ ad alios in
actibus seriosis v vtilibus et necessarijs.
sīt qui ordinant ad aliqd vtile nob vl alijs
ꝓcurandū vl contrariū vitandū. sic in
emptionibus et alijs hūmōi Nisi q̄tinget
q̄ ꝓpter aliquā rationabile causā necesse

foret vt alios vtiliter q̃ tristaret. vt sz ꝓpter
aliqd̃ bonũ exequendũ. aut malũ vitandũ
Si aĩ aliquis vellet aliquĕ delectarĕ laudando. et laudaret eũ in hijs in quibus
nõ est laudandus: qr forte mala sunt ꝑm
id pb̃ Laudat peccatorem in desideriis aĩe suĕ
et iniquus bndicit̃ Vl' qr ista in quibus
laudat nõ sunt certa. ꝑm id ecc̃i 21 Ne ser/
monĕ ne laudes virũ Et ecc̃i 9 Nõ lau/ // Ps. cum peccatore e homo
des virũ in spe sua Vel si forte timeri
pt qꝯ humana laude ad iaĩe gloriã puo/
cet Vel si laus nõ fiat i veritate Vl' ex
cessiue. et in debitis loco et tpe. et sic de alijs
circũstancijs defiĉientibus: tũc laus fiet male.
et ptinet ad vitiũ adulationis. qd' pdicte
virtuti per suphabundanciã opponit.

§ Ro sciendũ qꝯ ut sepe dixi primũ qd' caritati opponit est mortale Ez ut dicit Gt
v. b. qꝯ adulatio quĕq̃ contraria est caritati. Pro voĉ mateĉ. Vt cũ quis laudat aliq̃ primũ Ho cum contrariat dilectioni dei con q̃ iusticia ho loquũ Et contrariat dilectioni proxi/
mi. quĕ in pcto fouet. Vn est primũ mortale.
ꝑm id ysaye 5 Ve vob qui dicitis malũ bonũ
Alio contrariat dilectioni voĉ intentionis
Vt aliquis adulat̃ alicui. Vt ei notat fran/

qui est mortale primũ

dulent. vl' corporalit. vl' spualit. Vt hi
fecerunt phaisei Et hi est est prim mori le
Et de hi hec pu 25 Meliora sunt vulnera
diligentis q̃ fraudulenta oscula odientis.
¶ 7° roc occasionis Cum enim laus adula/
toris fit alteri occasio peccandi est pter adu/
latoris intentoz Et in hi considerari oportet
vtr sit occasio data vl' accepta. et quat ruin/
na subsequat Et est site sit de scandalo.
Si enim aliquis ex sola auditate delectandi
alios. vl' ad euitandu malu. a ad aliquid
in necessitate ostendendu alicui vbis a facto
adulato fuit. no e prim mori le p veniale.
Et ro est. qr Augs in sermone de igne pur/
gatorio inf minuta pcta ruat Si vero qs
cuiqz p sone maiori a ex voluntate a ne/
cessitate adulari voluerit ¶ Et si ho adulando
alicui eu matat ad auferendu alicui sua.
dicendo hi signu sr̃ mutatu esse. vl' aliqd
hi moi dicendo. si p babiliter credit qd adu/
lanio sua fuit ca ablationis veru p xmi
et damificationis eius. tur no solu peccat p
est ad restituoz tenet illi Sequi in cuiag°
At. il. ob. ci. de. et. a. il. cy. e. yma. hi. 11
et sup Glo no ex ignoran mirogat. p vt 11

venale

nec e restituio

sequent ad eos uba petent respondeat
n Et se. di. ci. te. tue. a. il. red. q. st. te.
te. et. q. st. dei. de. sts tributa et census
q st tanq stipendia principu. pro quibus defe
de debent terras ꝛc Et hi est dos apls ad ros
13 Reddite omibus debita. cui tributu tributu.
cui vectigal vectigal ꝛc Et q sunt dei deo. sp
reddite. sts decimas. et oblationes. et primi
cias. et alia in lege statuta Sequu. Et.
n au. pha. mi. st. Cui plm leom credere debuerit.
eo qp calliditas eos in tentando no habuit
locu. et vicio eo abierut glo mutlimatis in
fidelitate paris et admiracos uportantes.

dmica 28 ∴ Mathi 9 .

In. illo. t. loquente ihu ad turbas Ecce
princeps unus accessit. et adorauit eu
dicens Domine filia mea modo defuncta
est. sed veni ipone manu sup ea et
viuet Et surges ihs sequebat eu. et
discipuli eius Et ecce mulier q san
guis fluxu patiebat duodecim anis ac
cessit retro. et tetigit fimbria vestimeti
eius Dicebat enim mt se Si tetigero fi
bria vestimeti eius tm. salua ero Et
ihs conversus et videns ea dixit Confide

filia fides tua te saluā fecit. et sal/
ua facta est mulier ex illa hora ¶ Et
cū venisset ihs in domū principis et
vidisset tybicinas. et turba tumultuā/
te dicebat Recedite nō est mortua pu/
ella sed dormit Et deridebant eū Et
cū eiecta esset turba intrauit. et tenuit
manū eius. et continuo surrexit puella:
et exijt fama hec in omnē terrā

~~e dmica 2 ~~ ~~ require i qdra/~~
~~gesima dnica e in illo euang abnt ihs~~
~~Et sublenasset ihs omnes~~

Nota ex hoc p̄m Crisi hostes xi nos liū
ex verbis eius. p̄ ces ex operib⁹ de/
berent gaudi. cū viderent genus suū pri/
ncipe potente et hrātū accedē ad xm. ta
humiliter ipm adorāc. et magnū miracu/
lū gaudent pet⁹ Dicēs Mar. 5 dr ex fi/
lia ista laborabat in extremis. et luce 8
ex moriebat ꝗ hi male dr ex defuncta sit
Ad ex ea sunt vcā pro diuersis tpib⁹
Nā ecē iairi a domo ēcessit filia eius
laborabat in extremis. p̄ cū veit ad ihm
estimabat eā mortuā Vl p̄m Crisi
ex princeps dicit de morte puelle est au/

1. dic sthalma est dni clange gi seg surge

dic vnge sh gnge sthare

90

50

gentis calamitate Est enim consuetudo
rogantibus extollere proprio sermone ma/
la. et amplius aliquid eo quod est dicere.
vt magis attrahant eos quibus supplicat
Et quod dicit Veni significat quod non perfecte cre/
didit quia non credidit Ihesu nisi corporaliter
esse presens vt supra scilicet dictum est Sequitur
n Et. sur. ih. se. c. et. dis. e. Vbi dicit Remigius
Miranda est pariter et imitanda domini
humilitas et mansuetudo Nam mox vt
rogatus est rogante cepit sequi. In quo
subditos pariter et platos instruxit.
Subditis obedientie exemplum reliquit.
Platis vero instantiam et sollicitudinem de/
monstrauit Vt quo accessum audiret aliquem
mortuum i. aiam. adesse festinet Et repo/
n nit mulieris sanatio cum dicit Et. ce. mu. q.
n san. flux. pa. du. a. ac. re. et. te. fi. ves.
n e. di. e. in. se. si. te. tum. fi. ves. e. sal. e.
Remigius laudanda est huius mulieris
humilitas: quia non ad faciem accessit sed retro.
et indignam se estimabat pedes domini ta/
gere. nec plenitudinem vestimenti tetigit.
sed tum fimbriam Magna certe erat fides mu/
lieris: que credidit tantam vim esse in

vestimentis xi. qp ad tactu eoy sanaretur.
q per medicos sanari no poterat. pro qbo
tm impendit qp depauperata fuit. Vt dr
lucas ¶ Fides tua nondu fuit pfecta et co
sumata. alias no dubitasset qu xo scius
set qp ipm tetigisset. et qp curata ab ipo
fuisset. de quibo tu videt dubitasse cu tm
miraculu factu in se occultauit quousq
a dno coacta fuit manifestare. vt dr lucas
Ad gfirmacoz go fidei se Ac. ih. qu. vi. n
c. dix. Con. fi. fi. tu. te. sal. fe: et sal
fac. o. mu. ex. ia. ho. Queu Cristus qre
dns manifestaueit mulierem illam late vo
lentem et ad lo plures causas addicit.
Prima est. ne mulier lyret vmorsu qp
con legis preceptu xpm sanguinaia teti
gerit Secunda ut ipam corrigeret. qp puta
bat ipm late Tertia vt fide eius cunctis vi
dentibus in exemplu ostendet Quarta vt ma
nifestaret se omn ignitore Quinta vt archi
synagogam solidet: Ob qua causa ecs ea
sanauit. prius qm ad filia eius veniret et
vt ibi dicit ¶ Fidelior fuit lo mulier qm ar
chisynagogus Ille enim medicu ducebat.
Iyuir vo sufficebat tactu fimbrie ¶ All
legorice oia q de hac mulie dicuntur. sig

90

90

exposicio allegoica de ecclia et synagoga

mficat secm̄ Rabanm̄ et Jeō^m ecclia. roē
morbi quē habuit. roē modi quo gualu/
it. et roē tpis quo accessit Morbo fuit sang/
uis fluxo. qui causat in mulie sterilitatem
Ideo vocat ecclia ex gentibo adunata q̄ sterile
sterilis erat ancō esse per xi gram secunda.
Ysaye ll Letare sterilis que no pasis Mo/
do ad quo gualuit fuit xamo casualis:
ex vadens ds sanare synagoga. q̄ figurat
per filia principis hy Vn math 15 Non si
missi nisi ad oues q̄ perierunt domo israel.
Collegit po ecclia ex gentibo. et postea syna/
goga adducet in fine: sic po sanauit emor/
roissam et postea filia archisynagogi Et
hy inuit apls Ro 11 dicēs illoo delictu sa/
lus est gentibo Qd est dicē ex delicto indeo/
secuta est salo gentiu. sic mors puelle fu/
it occasio sanationis hy mulieris Vn actuu
13 Quia indignos vos statuistis vita eterna.
ecce quertim ad gentes // Tempo quo ecclia
ex gentibo collecta languit fuit tempo na/
tiuitatis. et exordij synagoge. qn mundus
per ydolatria depranato fuit Abraham
de vr caldeoo vocato fuit initiu synagoge
Et ex ido fuit tps puaicationis gentiu et

institutionis synagoge patz in hac emorro/
issa que tot annos habuit infirmitatis qt
filia principis etatis. Vt patz matth 5 Nõ
q sedm ambro in sermone hec fuit mar/
tha nar vas bnficia xi circa geng huanm
Post aliq pmissa subdit dñ languidu sa/
guis fluxu sistat in marta. dñ demoes
expellit de magdalena. dñ corpus redim/
ui spus caloze gstrinxit in lazaro ꝛc
Et
nõ q mgr in hystoriis circa hanc hystoria
dicit sic legi in historia scolastica q i cod
loco in quo dns sanauit emorroissa facta
est statua enea. hns fimbrias inferius
sculptas sic dns legi habuisse ad similitu/
dinem iudeorz. et herbã quandã sub yma/
gine crescente. q cu sui summitate attingit
fimbrias statue oes curat languores Vn
sic circa hunc locu allegat sancty thos in
glosa gtinua Eusebius ita dicit Dicunt at
hac muliere in matre pencade q est cesarea
philippi. vn orta fuit. statuisse triuphos
in signu collati sibi bnficij a saluatore
Stabat nãq sup alta basim ad limã do/
mus eius eneu simulacru mulieris flexis
genibus. manibusq uictus. qi pcaret: ex q
opposito aliud rectu simulacru admstar

Qui signum factum re/
citat de statua
dno facta

vuri. cuiusdeq; matrice. amictu dyploide. et
manu vsus muliere extendens. an cuiq
pedes sup ipam basim aliena spes pla
te orta. que vsq; ad ence dyploidis ora
ptinges medicina omn passionu ferebat.

n Et. cu. ve. ih. i. do. pu. et. vi. tu. et. tur.
n tu. di. re. 2c. Per hoc q; dixit illi nolite
flere. vt hic luce 8 docet nos q; mortuos nros
no debemus exassiue flere. pserti cu fuerit
bom hoies: qr licet moriant mundo tn vi
uunt deo. ipos em no amittimus s; pmittimus
vt dicit Augs. i. iii. ve. ~~et no~~ teri testamento triste
fuit mori et terribile. qr tut oes i infernu
descenderunt. Vn sancti Iob. 17. dicit. Infer
nus domus mea est. et i tenebris stravi lectu
lu meu. Et infra. 30. Ubi q; statuta est domus
omi vuiuenti. Modo. at dicit Augs. i. lib. de
visitacoe infirmorum audacter pnuntio. qr i
itiu vite hoies pncipiu doloru est. O mors
desiderabilis. O mors omn maloru pncipiu fles
O mors oris laboris clausula. quietis pnci
piu. Quis cogitare queat tuarum beatitu
dinum utilitates. Na male moi cristanoru
no est. bene at mori cu xo viue est. Et qs
eiq bnfica sufficient enucleat. q hoiez xo
qglutinat. que finis est omn maloru. Valeas

epscoporu hi poss
te potes accipe
qe iacobo cart
siensi. Ipse stre
Gracoes qe cod
sumi potes. qr
hi doctor qe ab
vupto incipit per
i orbu postill

de laudibus
mortis

mors dilectissima. ꝯfiteor ꝙ si posse libenter
te ꝯplecterer. libenter te gustare vltro te
subire. Mors itaq; iustis nō est timenda sicut
nec sancti timuerunt. Vt patet ex autoritate
Augst ia allegata Et de sancto Ambrosio
legi. ꝙ cū infirmaret misit comes italie
ad eū viros. q̄ petarent q̄tus sibi ipsi spa
tium vivendi a dno ipetraret Ex his Ambro
respondens dixit Nō ita mihi vos vivi vt me
vivere mihi vos pudeat. nec mori timeo ad
bonum dnm habeamus Et de beato martino
tamen Qui nec mori timuit nec vivere recusa
vit Ideo mors est iustis appetenda. Ꝑm ex m
pauli dicentis ad philipp pmo Cupio dissol
vi et esse cum xo Et gentilis ille phs Tulius
in libro de senectute extulit semin appetere vi
vitate ad morte. quam de appinquo adduxit.
et gaudebat cito mori spe melioris vite.
Dicit enim in fine libri de senectute Efferor
equidem studio pres nros quos colui et dilexi
videndi. neq; solum quos ipse ꝯgnovi. ꝑ il
los etiam de quibus audivi et legi. quo quis
me profiscente haud nemo sane retrahere
potuit: quinymo si quis deus mihi largiatur vt ex
hac etate repueresca et in cunis vagiam valde
recusabo. nec veli velut decursu spatio ad
carceres a calce revocari Et subdit Quid hic

de desiderio

p mortem

vita hz gmodi : quid nō pong laboris: Et paul
mtpositus dicit Neqz me vixisse penitz. qm ita
vixi vt nō frustr me natū existime. et ex vita
sit discedo tanqm ex hospitio. nō tanqm e domo
Comorandi em nā diuersoriū nō habitandi hor
dedit pallaciū O prlarū dies eū i id diuinū aiorū
gsortiū tectūqz pficiscar. s. aiaz illustriū virorū
am me mortuorū Cūqz ex hac turba et tollumi
one discedā. pficiscar at nō solū ad eos viros
de quibus am dixi. verū etiam ad Cathone meū. quo
nemo vir melior natū est Videte qntū ille
gentilis ductu hālis rōis sprezit pnia. vt ia
moriturus nō vellet repuerescere et ad pristina
vita reuocari. et hoc ppter spem melioris vite. et
ppter spem videndi caros suos. et vemendi ad
felice gsortiū eorū. quos fama pbitatis extulerat.
Quanto magis cristiani potissime qui in se senserit
signa prius dicta de electione. et de ieexistentia
caritatis. nō solū nō timē. ꝑ et appetere debet mori.
amore future vite. in qua nō solū videbit quos
hic caros habuerit. ꝑ et innumerā multitudinē
sorū omn angelorū. et hom. pfectissimorū in oi
bono virtutis gre et felicitatis ppetue Et insup
videbit imensū bonū. oipotentē deū. qui satiabit de timenda morte
oē desiderū eorū Mors itaqz pnorū e metuenda pnorū
Vnde pb mors at pnorū pessima. qz illa morte
pma q e pm corpo. sed mors 2a q e pm aiaz. q
pp ab oibus e vitanda Vnde ecclia Recordare nouissima
tua. et i etnū nō peccabis Et ieō i epla ad paulinū vltimo
sancte gtemit oia. q se pp cogitat esse moriturū.

de vlima dnica que i adragesia dnica letare

dmca 20 ff dumtaxat spuel tangens crudelis celyenne
cruciato

Sicut est regnum celorum homini regi &c. Mundus quidem studiosus sunt sex primaria aliquorum quolibet. et melius ex omnibus sit instruit fideli anime secura quedam munitio. et tanquam murus sine materia. qua defendi et sequestrat ab omni mundana delectatione. ab insultibus malarum tentationum. Primum est distincta cogitatio et consideratio infernalium cruciatuum. Secundum est memoria celestium gaudiorum. Tertium est intuitus et memoria operum christi et eius sanctissime passionis. Quartum frequens consideratio mortis propriae. et incertitudinis huius vite penitus. et qui terribilis sit per mortem carne nostra. quam nunc tam amamus. pro cuius commodis tam multas habemus curas. Et addit quod homo diligenter eam debet premeditari statum post mortem et exitum eius de corpore. Nam propter multa que leguntur de statu animarum post separationem a corpore et ante iudicium particulare. videtur quod iste mistrans primum applicet separationis anime a corpore et iudicium particulare cum iste anime est mutuallum aliquantis temporis: sicut patet ex hystoria de incarcione ordinis karthusiensis. in quo anime illorum salte qui pro peccatis non satisfecerunt in quodam ambiguo et pendulo fluctuantes multiplicantur causam tristicie et doloris ac timoris magni. primo ex vnum scenaia priorum omnipotentis dum animas traheret corporum. de quibus sunt se non contritas in vita. dubitant an contrito sunt sufficiens. dicunt se non satisfecisse pro peccatis &c. Ex istis valde turbabunt scientes quod non transiunt tempus gratiae et penitendi. et adveniet eis tempus iustitiae. et solum retribuendi pro hiis quod in corpore gesserunt. Secundo ex quod sint anime se ad iudicium particulare

// hor

Hic ad pri[illegible] ligatisma et vi g c i te qui bi e fle et stri math 24

p 7

deducenda cito. Ubi iudicanda est finaliter ad infernum
vel ad celum. qd iudicium in magna anxietate expectat. nescies
quid de ea finaliter fiat. Quintum claudat custodia
et monasterialis disciplina. Sextum est terribile iu-
dicium vniuersale in fine mundi. aut particulare in vnoquoque
morte venturum. de quorum quolibet aliqd dicendum e
tpe suo. Et qz prius euangelium in fine mentionem fecit
de primo. sz de truncatibus infernalibus. et ideo de illo
est nunc dicendum. Proeo quo nondum qz ut colligi ex
dictis sanctorum et doctorum sz sn thome. scoti et aliorum
l sniorum. Multe sunt damnatorum pene qs nunc lynt i aia-
bus. et amplius habebunt post resurrectionem i aiabus
et corporibus. Prima est pena dam. que est mo-
lestissima carencia maximi boni sui. sz eterne beatitu-
dinis. que licet in se non sit dolor aut tristicia. i pam
in apprehensa per modum causati ex omissione propria
aut omissione voluntatis maxima sequitur afflictio me-
talis. et vehementissima tristicia. et gravior qm aliqua
alia infernalis pena. Propter qd dicit augustinus. Alienari
a regno dei et carere magna multitudine diuitiarum eis
tam magna pena est et grandis vt nulla eis possint
tormenta que nouimus oparari. Et Christus sn matth. Pona-
mus ante oculos quam dolorosus sit exclusi et pria a
regno celorum. qz ut in vidit grauior est pena ichene.
Multi ichenam horrent. ego vero carencam ipsius gloriae
multo maiorem estimo. si decem millia ichenas ponat
quis michi michi tale dicit quale est exclusi a gloria
et odio hui a xo. Po aut damnati corporibus exute
stunt nunc infallibiliter qm resumptis corporibus ab igne
infernali truncabunt perpetue. vero et spiritali dolore

pa
pena dam
quid sit

et ex hac consideratione signis infernal per modum eis noti
ui certissime futuri cruciant nunc mentaliter maximo
timore et horrore. et hic est 2 cor pena ¶ Tertia 3
quilibet damnatus maxime diligit se affectione omnimodi
Valde enim vult sibi bonum omnimodum. ex hoc intense appe
tit uti libertate potentie sue motiue Vt possit se p
libito mouere et penitere facere cuiuscumque corpori. et cum sit se
cum hanc suam affectionem esse perpetuo a diuina voluntate
alligatam igni infernali. tanquam molestissimo carceri.
et illi horribili societati demonum et hominum damnatorum
ex quo in eo iterum sequitur vehemens tristitia et hic est
tertia pena ¶ Xo ex cade affectione omnimodi et amore 8
sui ipse damnatus maxime desiderat pro sua voluntate
considerare nunc hoc nunc illud quod sibi delectabile fuit
et placitum. et maxime desiderat quietem sui ordinem.
in tem etiam quod ut dicit scotus in vltima questione xti. Si da
natus posset stare in quiete ordinem sui perpetua. et no
determinaret ab alio ad hoc uel illud. ipse reputaret se
beatum beatitudine naturali et ita maxime impedit.
et sic se sic perpetue impediendo. sequitur in eo maxima tris
titia quod est nunc 2 pena impediri autem ab hoc desiderato
per hoc quod diuina voluntate determinat ad perpetue intense de co
siderandum determinum infernum. aeterbissimum igne. care
tia etiam beatitudinis. et carentia tam excellentis boni quod ad
ipsum poterat. et sua culpa amisit. propter vilia bona
huius seculi. et propter momentaneas delectationes ¶ Quinto 4
Minuis damnati non videat minutiue gloriam beatorum ita quod
distincte cognoscat quant sit gloria eorum. tum ad augmen
tum inscie eorum sciunt beatos esse in quadam interminabili
gloria: de quo iterum valde turbantur propter hoc quod ipsi
illam amiserunt. et etiam ex inuidia dolet de gloria bonorum

et qt ita in eis viget odiu et luxor iniudie • quae vellet
nullos esse beatos p oes inscos • et cu sciat se nuqm
ad beatitudinem posse pringere • nec alios a beatitudine
amouere • ex hoc uterq in eis sequitur mag tristicia et ni
mia turbatio • ac animi amaritudo • ppter qua de ipsis
suis fremunt • et in semetipsis tabescunt vel cruciat • et con
fundunt in sterbiles • et hec quinta corp pena ¶ Sex
to damnatis aptissime nocent pena sua in quibus fina
liter decessit • et sicut se pro illi ppetue permedu • ex qbus
sequitur in eo vermos qsciae et intentissima displicencia
de istis • no qt inhonesta aut contra deu facta • p qt
inpeditiua ppetui hmodi • et ea ta ipsi tollerabit mali
et illa est sexta corp pena q di vermis qsciae • pro
eo qd mirabiliter punit et rodit qsciae • sic material
vermis solet rode carne ¶ Et vlt hoc aliq putabant
damnatos habituros in corpoibus suis males vermes
qui eos ppetue affligerent corp carnes rodendo • sic igis
affligit vrendo • p mq septu est judit vltio dat igne
et verme in carnes corp et cetera ¶ Vmdicta carnis ipsi
pgnis et vmis ¶ Vmo dicit quida doctor qd in inferno no
solu erunt in mudicie ex oibus elementis de quibus posterius
dicet • sed etia dnus spes vermiu horribiliu • vt serpe
tu • ranaru • bufonu • et ceterorum aliu terre aq et aeris
atrociu • ppter varietate penaru ibi diuersis pro dispa
ritate culpe mfligendaru • ¶ Pter qd ut dicit • queda alie
mixtorum spes ibi esse poterunt in pena etialit • sicut
metallorum ardentes fluuij ul fontes • vt anai bibat
ibi auru liquidu • ppter qd hic iuste sibi usurpando
meruerunt mferni ¶ Et ita de aliis ¶ Septima corp
pena est tenebre interiores • que tenebre interiores p m

gregorii sunt certas intellectu. Nimius autem secundum
doctores non omnino certi erunt secundum intellectum. sed aliqua
cognoscent. Illa tamen sola que facient ad augmentum da/
natorum et cumulum pene. et ita ipsa cognitio non erit
eis ad consolationem sed ad omnimodam desolationem. et spe/
cialiter post iudicium ita comprehensi erunt et absorpti
tristitia et dolore ut non liceat eis aliquid delectabile
cogitare. ¶ Octava cor pena est id grande malum
S
sed voluntas cor a deo deserta. et in malitia obstina/
ta. ac a suo fine ultimo to aversa. ut non possit bonum
velle et etiamque male velint. Privati enim sunt omni
affectione iustitiae. et derelicte sint ardentissime affec/
tui proprii commodi. et ideo intensiore sunt displicentia
de vehementi cruciatu infernali pene. quae tam extreme
contraria est ipsorum ardenti affectui. et quia deperdunt
in termino hoc tormenti. ideo agitati spiritu impatientie
surgunt in continuum nimium odium et blasphemiam omnipo/
tentis dei sicut eos punientis et tunc est in eis blas/
phemia cordis et oris propter quod dicitur apocalipsis 16 Estua/
verunt homines estu magno et blasphemaverunt nomen
dei potestatem habentis super has plagas. Ubi dicit
glo. In inferno poenis quibus sciant se pro meritis
puniri dolet tamen quod deus tanta potentia habet ut eis pla/
gas inferat. ¶ Nona cor pena est tenebre ex/
9
teriores de quibus in predicti evangelio dicitur. et sunt tene/
bre corporales causate ex defectu luminis in loco infer/
ni. Ubi notandum quod secundum sanctum thomam in fine quarti.
In inferno sunt lux et tenebre tante et tali modo put
maxime spectant ad cumulum in sic damnatorum. Est
enim ibi ignis fetulentus turbidus et quasi fumosus

vt nchil possit ibi clare et pspicue ꝑ solu sub qda
umbrositate videri. et tm ignis hz aliquid lumis vt
aliq ibi videant. ꝑ solu illa que dolore ac tristicia
cordi ingere pnt et aiam torquere. Ideo dicit ysidorus
i de sumo bono. Igne ichene aliqd lume hre diuino.
et aliquo mo no hre. lucebit cum miseris ad augmentu
penarum vt videat vnde doleat. et no lucebit ad gsolacoz
ne videat vnde gaudeat. Qua caa causa tenebrarum iste
mi dicit gmassacoz et gpressione corpoz danatoz. que
ppter multitudine ita replebit locu mstrum vt q nchil
ibi maneat transparens et lume puru. ¶ Decima pe
na erit post e surrectioz totius gpositi ex aia et corpore.
Ruinaq ac stupitnu supplicium in feruentissimo igne
in quo ppetuo torqbunt sine decremeto et corruptione
corpozu et etnaliter dolebunt sine interitu et amis
sione vite. et sic ppe erunt ut ppe puniant. et ppetue vi
uet ut sint in ppetua morte De lo loqui Cesarius di
cens Quo trepidus et male gsonus ꝑmo poterit explicare.
cui apprit i expiabit cao. et i fecit penis medulle. sonus ichene
estibus penetrai. et more feruentium ac decoquentium me
tallorum i extinguibili ardore to horis substancia intus i fu
di. et de pascuis flamis corpa atq aias expte gsumi
et expte nutriri. vt int medios ignium globos na danata
det pabulu et accipiat incrementu Et q acerbu et intolle
rabile dolore illud causet in danato pt nuc quilibet fa
cile ppende Si cum aliqs nrum debet nuc solu digitu
et admodicu tempus tenere in igne cogitet qntus esset sibi
ex lo dolor ꝛc. qr tur cu in igne iqpabile calidiori. no
solu ad tempus ꝑ mppetuu. et no solu cu digito ꝑ cu
toto corpore. et no solu affliget et ardebit extrinsecus in

corpore ꝑ ignis penetrabit oia membra eius. primo et viscera et etiam medullas ossium suorum. et quicquid totius corporis quantitatis occulta. Et non solum erit in inferno ignis vehementissime calidus. sed etiam erit ibi aliquando vehementissime frigida. Vt sit idem damnatis pannat a summe contrarius iuxta id iob 24 Transibunt ab aquis nimium ad calorem nimium. Nec in inferno erit tam ignis et aqua ꝑ ut vult beatus basilius. In ultima mundi purgatione fiet quedam separatio in elementis. et quod est purum et nobile remanet superius ad gloriam beatorum. quod vero est fetulentum et ignobile in mundum spiritum ex omnibus sterquiliniis et foditatibus post finale iudicium iuoluat omnes reprobos. et tunc eis descendet in infernum ad iporum perpetuam penam. Et hoc ideo vt homines qui in hac vita optimis et electissimis effectibus et fructibus elementorum abusi fuerunt. vilissimis eorum foditatibus et sterquiliniis que ex elementis fieri solent in inferno crucient. Et quis describere posset mala omnia in seruitium status damnatorum. cum nichil sit in ipsis nec erit quod non sit eis materia tristicie? Quis eam cogitare poterit horrorem abhominationis regionis et carceris infernal. quam vermium omnibus elementorum sordibus repletam sulphurea flamma intendens fetorem faciat supra modum intollerabile? Multi stulti homines et execrati hec pupendunt. et pro nichilo ducunt. et vetalibus qui illa tam amare in posterum lugenda nunc videnda reputant. et quibus prius experienda erunt quam videnda. Et quanto immutabilia mala sint illius eterne miserie et sint inestimabilitate grauia. Hec tamen pauca ex eis sicut dixi primo propter hoc vt nemo pupendat ista. nec aliquis nunc videat de illo malo posterius tam amare flendo. sed vt distincte sciamus et nosciamus quam inestimabile est malum

illius eterne mispie Et ut ignoscentes diligenter caueamus
ne oppt' penitet momentaneas delectaciones mandamur id
intollerabile malum Ro oppt hi ut timor que nobis
tantet distincta memoria et igneo illi mispie sit nobis
munimen et ad'da' unanime ad totaliter resistendum omi tentacioni
Cum enim ho tetam a' sentit se inclinari ad aliquam iram vel
vindictam luxuriam gulam invidiam auaciam a' aliam iniqui/
tam. si tunc distincte cogitaret predicta mala damnacionis etne.
quo posset esse qui mauteat sibi tantum timore sui. qui
citissime in eo omnem tentacionem extinguet Sunt quo hymni
nunc sacenda sunt sedule ante meis oculos statuenda: ex
ut a principio dixi. pm sios. pnt' ea q hominem allicient
ad bonum et retrahunt a malo vnum est timabit cruciatus
damnacionis etne. et omnem malorum q incurrit mors illa ppe/
tua tam corporis q' anie Cum ho enim talia distincte ignos/
cit et attente ac frequenter medita nitro inducunt sibi ti/
more sui ¶ Vbi est nondum ex dixi est timor pene
et damnacionis etne Primum no est bonum nec laudabilem
aut meritorium vite etne Vt cum ho timet penam illa
ex hoc. ex sibi mala sunt nociua et penal. et si ho
oppt' tlem timore solum seruit deo. vt ex cauet pena. et
seruat mandata. iejunat. orat. et faat hymnoi opera
cetera de gne bona. solum oppt hi ut euadat illa supplicia
etna q timet sibi mala. tunc quinus mandata dei seruare
et pena vitare solum ex tli timore disponat horiem aliquo/
mo ad bonum. magnitu abilitat eum ad opa de gne bo/
na. et tollit sibi quietudinem peccandi. tm qui ste deo
seruit ex solo timore nullum meret premium vite etne
Cuius exempla ponit willelmus in libro de quadriuiis
virtutum ¶ Primum est de latronibus qui videntes cum

timor damnacionis est duplex

thesaurū custodes plures et fornores se. et paratos i mor/
te et captos cor/. si thesauros inasserint nulla grā debet
si nō furent. nec aliqd meritū est eis a furto hmōi ab/
stinere || Qm exemplū si naungantes naufragū sibi
iminēt videntes pro eo qd nauis cor/ minis onerata est si
nauī exonerare volentes prosa i mari pijcīt. nemo
reputat eis ad virtute largitatis. vl' aliter ad meritū
|| Qm exm si latrones m secta se videntes a satelli/
tibus iacta q prehendendos ab ipsis ppt' hmōi metu solū
sarcinas furtuas abiecīt nō ex hō eis aliq grā debet.
nec aliqs diat eos ppt' hō aliquid meruisse || Qm exm
Parvuli qui ppt' solū metu flagellacōis dimittūt facere
aliq mala. et faciūt bona. nemo eis regratiat. ꝑ vt
vulgo dī virge et ferule || sic p dicto deo solū servientes
regratiari nō debet. ꝑ magis supplicio mternali. ppt'
qd' solū mala dimittat a bona faciūt ¶ Alius ti/
mor ielsene est bonus laudabilis et meritorius vt cū ho
timet damnacōr. nō solū ppt' hō qr sibi mala. ꝑ plus ppt'
hō qr per ea homo separat a deo. qd' caritas maxime
refugit. et ppt' hō qr ipa includit pena sz odium dei et alia
per que ds offendī. qd' itemq caritas refugit. q oio nol/
let offendere dilectū. et ces contria mlta boīs p q ho
rete ordinare in deū. ff qr

De temporali morte sermo dumtxel spuel applicabit ad dnicam ista sunt ecc 2 xl

De uno ex sex predictis sermo de exuuatu jelsene dictum est in dnica 20 vt superius patet. De 2 sermo de gaudiis celi et bonis eterne beatitudinis dictum est in die omnium sanctorum. De terribili qui adiuncta ad vltimum iudicium dictum est in 2 dnica adventus. Nunc dicendum est de 3 sermo de morte propria. de meritis vite. et horrore corporis proprii post mortem. quorum meditatio est vtilis homini vt timore correptus huic mala caueat vt bona mereat experiri. Pro quo nondum predictorum meditatio valde valet homini ad cauendum peccata. et ad resistendum temptationibus. Nam anima eius permittit voluptatibus extinguit. honoribus gaudet. et infrigidat totam carnis pigredinem. Vnde dicitur. In omnibus operibus tuis memoriam nouissima tua et in eternum non peccabis. Et iterum in epistola ad paulinum. in fine. Facile gentem omnia quam sit se cogitat esse moriturum. Et quomodo ad custodiam hominis conferunt peccata. et ad intentiorem cessum hominis ad maiorem feruorem operum bonorum expedit sibi. Vt sepe apud se meditetur. quia omnis caro est sicut fenum et omnis gloria eius tanquam flos agri. qui hodie floret et cras in clibanum mittitur. Et cogitet quia michil est certius morte et michil incertius hora mortis. Vita ut nec homo horam sibi certitudinaliter promittere possit. Et in ex tempore capiat homines sicut. fortiores. sapiores doctiores. sanctiores. quos omnes dominus abstulit et aliquando inopinato et repentino. Et quia nisi ut mihi fuit certius vna dicta in terrore nobis et exemplum. Vt nix a/ mortuorum saluatoris sunt sicut et vbique patet mori.

et semp viuamus tanq̃ cras moriturri simus ¶ Quo
cogitet ho q̃ mors auferet vita p̃nte. in qua sola pt
homo satisfacere pro peccatis et mari vita eterna Et q̃o
cogitet q̃ nam̃ sit sibi vt sit frequentis in operibus bonis.
ne forte cito moriturus preuiet vita etna aut p̃fectoe
meritis ac ¶ Quo expedit homi ad custodia sui. vt sepe
cogitet status cadaueris sui post morte. et dicat apd
se p̃m doctrina bti augustini meditationibus suis Ecce sta
tis. et quis sit vtq hodie vl' cras claudens oculi mei
ad interiora capitis reflexi. quoq sepe vanis et pmi
nos vagationibus delectabar Patebitur tenebris horri
bendis obducti qui mio pro luce gaudet vanitas
hauire Patebitur aures mox replendi vermibus.
q mio detractionibus voces et sterulaces rumores da
nabili iocunditate susapiunt Et termgen dentes mspa'
obserati quos sepe dissoluit edacitas Putrescet
nares que nunc varius odoribus delectant Equaloe
fetido labia horrebunt q stulte cachino frequenter dis
soluta gaudebant Ligabit lingua rabida sanie q
sepe iancis fabulas p̃ferebat Artabit gutur. et vent'
scaturiet vermibus. qui varius esus cerebro distentis
Tō illa ꝓplexio siue corporis dispositio. q sanitati. q co
moditati. q voluptati oris pene cura iugulat. in
putredine. in verme. et postremo in abiectissimu
puluere dissoluet Et vbi tue erit superbia mea.
aut quid p̃deceat me. Vbi ceruix erecta. vbi iactan
tia verborum. vbi ornatus vestium. varietas deliciarum.
vbi pulchritudo corporis. vbi vnanitas sensuum.
vbi diuitie mite. vbi honores sedis et p̃sidentie.
Certe mors totum auferet et velut somnium euanescent

et suum amatorem miserrimum relinquit. et michil me sequi
nisi opa mea. secm quor qualitate rapia bona p mer/
cede aut mala Cuiusq hys singulo:? Cur cura illa
sollicitor:? Cur no spualibus insisto eternar duraturis:?
Dicet aliqs est ne licitum deliberate timere mortem et 90
desiderare longam vitam Et dico nonne deliberate qr nale
est horrere mortem et amare vitam. et tale nalis horror
no est bonum aut malum moralit sic nec cetera pminentia
Et pro dubio nondum po qr mors privat homines bonis 50
nature Vt sunt pulchritudo. fortitudo membrorum. agi/
litas sanitas. sensuum viuacitas Vt privat oibus
oblectamentis q his secm quinque sensus in hac vita here
ysuerunt Spoliat etiam oibus bonis mundi. q sunt divi/
tie honores gloriae presidenae. Michil enim hom/ ho
hmr transiens secum portat Vnde ps No enim cum morie
accipiet omia. neq descendet cum eo gloria domus eius
Si quis timet mortem et desiderat longam vitam
solum ppter hoc qr mors spoliat eum bonis pdictis in
quibus delectari vellet erit timor eius malus et iordi/
natus. qr procedes ex iordinato amore. quo nimis ad/
heret pnitis bonis vite. in quibus mdebite delectatur est.
et in quibus delectari vellet ultrius. et ideo ea timet
amittere Et de talibus sic delectabilia pnitis sedi af/
fectantibus verisimiliter psumitur qr no curaret de bonis
future vite. si de bonis pnitis vite copia eum valitu/
dine corporis ppetue hri posset Nunq enim sibi po/
neret terminum vite. s sic nunc ppter amorem et delecta/
tionem pnitum vellet viuere. sic post annum. post x et sic
Sic aut velle intentari bonis pnitis vite/ et no cuiuse

bona prie etne. msi mgntu pnia no pnt sp et etna
hri. est vnu de signis etne vpbacois. q solet gnmit
enumerai ¶ Ro sciendu q mors etia priuat homes
vita pnti. in qua datu est homibus p bona opa merei
vita imortale. delere pta. et satisfaie de penis p
dolores pentenciales. quos neuty cit in vita aie post
morte corporale. q post pnte statu meitorie agedi
et fructuose pentendi. ponie ho ad statu vigorose
iustiie. et ad statu recipiendi solu mala a bona q
meruit ¶ Ex quibus primo patet prositas hi vite. 1
in qua homies possut sic pente de pnis. et merei vi
ta ppetua ¶ Ipter qd aia in ferni aut purgatoriu ex
pta. si ad hung vite statu p die regredi posset. haut
dubiu pro oibus regnis et oibus delectabilibus mundi hi
rapet id pmu tpus. in quo desiali regnu celeste mereri
posset. et oem pena pro pnis exsoluie ¶ Ro patet 2
qp digne rphendenda sit stultiia cor. q ta pro mo
dico ducut q eis tps hi vite inutile trsit. in quo pos
sent tanta bona mendo obtinei. et pente tanta ma
la futuia euadei. sz penas inferni et purgatorij ¶ Ro 3
patz q cuilibet cristiano cauendu est ne sua culpa
moriat imaturus. et ne sibi nobilit pnte vita breui
et idordinate viuendo. De superfluis cibis a potibus. aut
alijs idebitis delectacoibus ¶ Vel etia indiscrete et
excessiuis exmanciombus. qe diat leo ¶ No differt
vtz puo aut magno tpe te iterimas ¶ Tal enim est puat
gplemeto pfectis. cu sibi abbreuiat tpus in quo pfie
possit et merei. et puat exemplos pfectu q ex eo gsequi
possent ¶ Ro patet ex dictis. q bonu et laudabile 4

morte refugere. et longiore vita appetere. si ho ho fiat
ex predictis solis causis Utpote primo. quia timet se no
dum sufficiente pro peccatis penitentiam egisse Ro. quia diuina
vite ut amplius mereat. et maiore gloria in celo gaudeat.
ut clarius videat deum. melius amet. et perfectius eum cet
laudet: et neglecta recompensare Ro. ut dona gratie et
ne sibi gratissa adhuc exercendo alius proficiat ad salu
te qualiter fecit beatus martinus qui moriturus dixit
Domine si adhuc populo tuo sum necessarius non recuso laborem.
Sic etiam dixit apostolus philippensis Coartor ex duobus. x mo
ueor ad appetendum quod non potest sit habere. Desiderium habens
dissolui. et morte corporale. et esse cum xo. Multo magis
melius fuit id pro me. permanere autem in carne x diuitius
viuere nam est propter vos Et ho sicut 2m dictum pro rusti
one ad dubium Ro. dico quod quanto ho liberior desidet
vino tenere ad prolongationem vite. per bonum regimen et per
alia congrua media propter causas dubitauit predictas. tm
debet in ho sicut in omibus alius voluntate sua diuine volun
tati. et totum committere diuine dispositioni et dicere Domine sicut
tu vis sic fiat. et quando vis. in iuuentute vel in senectute.
et sicut in tua prudentia nosti bonum ad tuam laudem
et meam salutem Sic etiam docuit nos dominus cum in monte
oliueti orauit dicens Pater tuus stat a me calix iste. et
statim subiunxit. Verumtamen non sicut ego volo sed sicut tu vis.
Et ho dum non sunt mortis tempus adesse. debet ea sponte
subire. nequaquam voluntati diuine renitendo. propterea Pater
quia debet ho velle quod sit deum velle. aut non renitendo di
uine voluntati quantum. vt determinat doctrina tuta si
ne peccato fiat Mo. neque mori nisi deo volente ipsum mori

qr oia q fiunt ds vult fieri ptr pam // Ita ad iata
dū se ad ita volendū mori debet ho cogitare q mors
est sibi via quedā de vita pnti et mortali ad vi
tā futurā et immortale multo meliorē Neq cū homo
pueniat ad vitā immortale nr vnqm pueniet nisi morte
media Ita cogitare debet q ut dicit augs in de vi
sitatione infirmorū. q mutatio vite hoīb pnoptū est do
loīb. et q mors omū malorū est terminus et finis.
et ut subdit augs Male mori nō est cristianorū.
Bn autē mori tūc xo vnē faciat // Legi de bto
augs q multū laudabat hoīes quibus pdicto mo
ierat voluntas moriendi. et sup ho tuū eporū exē
pla sepius vātabat Ambrosius cū cū in extremis
esset et vogaret ut q longaeū vite sibi pabus obti
neret Non sic vixi ut me pudeat vivere nec vos
ter mori timeo qm bonū habemus dm. Addebat q
de alio epo. cui cū dicere cū ecclie multū nam foe
q ideo oraet ut cū dns adhuc seruaet Nūq si
nūqm ul aliqn. si aliqn quae nō mo/ De alio
epo aiebat cypriani referre. q cū in firmitate gui
laboraet adhuc sibi sanitate vsitui exorabat Cui
iuueis speciosi apparēs cū indignatione infremuit.
et aut pati timeti. exire nō vult. quid fiat vob.
Et stoici in 8 dis 24 Puto posse fieri q mors
cita nālis voluntarie suscepta. sit sufficiens pro pen
itentia venial et forte pro magna parte debite pene
pro mortalibus. Nec obstat q ipa mors est pena
nāla. q aliqs pt necessariū voluntarie assume. et de
necessitate facere virtute. Sedm dubiū vtrū li
ceat hoī an tpus mortis appetere morte et deū pro ea

qo 2

oratē Rnt mgr henricus de hassia m lectura sr genes 50°
Q; nullus debet absolute appetere ppter senectutē sua. aut
ppter penalitates. aut aduersitates / qr in oi etate pt
homo facere alia bona / et sibi prmij etiam ~~acqre~~ aug mercei
mentū Vel etia ipam vita eterna mercē de q nō est certus
qr meruerit prius. et sic delere pena pt de quibus nō est
certus qr prius deleuerit. sic et sufferentia penalitatū
et tribulationū debite patientiē est meritoria et satisfac
toria pro penis et peccis quibus oportet hominem i pur
gatorio satisfacere iqualiter cuius qr m pnti seculo.
Sic ecā legimus illos qui vexati quq rogabant dm
vt morerentur nō exauditos. ꝑ magis replendos. sic
legitur 3 Rg 19 de helia cui petenti ut moreretur dicitur e
ab angelo Surge et gmede grandis enim restat ti via
Et Jone ppheta dicit Tolle dne aiam mea qr melior
est mihi mors qm vita. dixit ds putas bene irascis
tu? Jone 4 Nō dicendū ꝑ magis helmū m de vir
tutibus qr nullus dz absolute petere mortē. a pro ea oratē
ppter hoc ut statim puenat ad eterna vita quam deside
rat. et quia qstqui rō pt insi morte mediante / qm
enim homo quedam presumptio hominis de meritis suis / et qr digna
est vita Et est quedam superbia. q homo estimaret se certum
esse qr sua vita est tam bona tam sta et opa sua ta
iusta qr sibi deberet vita eterna pro illis Ita job
cui ds phibuit testimonium de sanctitate sua. Postq
multa et magna opa bona enumerauit statim subiunxit
Verebar oia opa mea. tanqm dicere. nescio an i me
al in operibus meis sit aliqd qd nescio et qd ds sat. ppt
qd ipa opa nō sibi sunt accepta Quinta q e presumptio

q̃ nos parvuli p̃sumimꝰ de opib̃ nr̃is q̃ sint
iusta. et p̃sumimꝰ de sanctitate vite in fm̃ q̃ esti
mamꝰ nos securos esse ¶ Ps cer̃ 20 scribi. Ho
die venerã̃ quis et eras expectet / et subdi odibit cũ
ho hmoi. ꝓp ex ho q̃ pueat et accelerat tẽpꝰ solucõis
debitũ Et sic faat qui absolute desiderat morte.
Appt̃ ꝰ seq̃ vita etna ffeneram̃ naq̃ dno ex q̃ bom
facimꝰ. tẽpꝰ at solucõis ipe dns ꝰ statuit et sit.
Stultica g̃o est et pcaa nos exige primũ ab ipo
an̄ ipꝰ ab eo ꝰ statutũ qd̃ ipe nouit ¶ Ps Iob A di
Sic mercenarij sic dies hoiꝭ sup terrã Sic ergo
mercenariũ oportet expectare mercede donec opus
ꝰ sumanuit pro quo merces danda cũ ymo sibi
imputare si prius importune exiget / sic iputabile
est hoi si ꝓpter retributoꝝ eterne vite absolute
desideraret morte ante q̃ ꝰ sumasset opa. quib̃
merei hz primũ sibi preordinatũ Quanto g̃o
bonũ sit hoiem amare celeste regnũ. et feruenter
desiderare. at tot vib̃ conai vt ad id puenat.
tũ patienter expectare debet dei voluntate in hor.
ipe cum sit tempꝰ qd̃ ipe ꝰstituit. ipe sat q̃n ho
ꝰ sumauit opꝰ quo merei hz primũ p̃ordinatũ
Appt̃ qd̃ scribit Iacobi 5 Patientes estote vsq̃ ad ad
uentũ dni / agricola cum expectat pnosũ fructũ tre /
q.d. quis agricola pro mercede laboris sui desi /
deret vnpe pnosũ fructũ agri sui. tũ expectat
usq̃ ad debitũ tempꝰ patenter ferens laborẽ agri /
culture sue. donec accipiat tẽporaneũ et serotinũ.
¶ Ps sic vita no scipam vindemiat. ꝗ piti sic for /
titer adhereret q̃ cũ ab rupe volenti resistit exper /

tat vindemiatorē. qui sat tempo vindemie. et qn
vina matura sint et colligenda in cellaria/ et silr
de messe/ sic homo nesat tempo verū/ quae expec/
tare debet dnm suū qui sat qn maturo sit et col/
ligendo in horrea celestis patrie. ipe sat qn ho
cursū suū consumauerit/ qn totū certamē bonū cer/
tauerit/ et vltra nō differt sibi coronā. Terna 3 q°.
ratio. quae deus voluit ignotū esse hoī terminū vite
suae. Nonne melius fuisset q hō cū peruenisset/ tūc po/
tuisset se ad mortē preuie disposuisse. Ratio q deus ita 60°
ordinauit/ qr indubie vtilior fuit mortalibus ad vitandas
viaa/ ad addiscendas virtutes quibus meretur vitā eternā
Nam exemplo scit se hic morituru et nō scit an hodie
aut cras. imo nec hora aut minuta. pt sibi certitu/
dinaliter promittere de vita. prudens ipse est solicitus de frequē/
tia bonorū operū. et ipse est paratus. et ipse sic viuit ac sit
statim moriturus. Ihs cū sic scit se moriturū et nesat
die a hora mortis et scit q si mortem in mortali dānare
ipse etiam. ipse vigilat super seipso. vt diligenter sibi cauē/
at a peccatis. et si aliqn hō ex fragilitate cadit cito co/
nat totis viribus per gratiam resurgere. ne forte mors ipm
in statu mortis prem arripiat subito et improuiso. in somno
vel alias. Ihs cū desidens serui scuit dnm in certo tpe
venturū dormiuit et negligit opus eius omissū.
Ihs cū scuit dnm venturū. et nescuit an hora 1 a 3
ipse vigilat et attente laborant. vt si forte dnus repente
veniat inueniat eos vigilantes. ꝛc Nos q° sumus illi
desidens serui tardissimi ad oia bona. et quinis suas
nos morituros et nescimus qn. imo nec vna hora
seruiri sumus tm valde audacter peccamus. et occupamus
nos cū multis secularibus et superfluis curis. et nimis

delectari querimus in primitivis verbis. Unde congregamus
divitias | et sepe modicum intendimus illi que ad salu/
tem pertinet. et ad dei laudem | qd' cum ita se habeat. qd pu/
tatis quid fieret si arti essemus de hora ffortie oes
qui diu restant natabit per vite nre nichil boni facere
curaremus. ꝑ sme timore peccaremus. et omibus viis
nos repleremus. a principio vite usq; ppe finem. et acci/
dente termino cum nos vellemus quiescere ad deum no pos/
semus. qr no meruissemus nos hoc a deo dari. ꝑ magis
meruissemus obstinati pcis qui deo displicuissemus
Item ipa consuetudo peccandi tam longo tpe firmata
in nobis no permittet bona agere. ꝑ ipsa retrahet a bonis
ad pcta consueta. et ad amorem istorum primum in quibus
tam longo tpe tam ferventer et sme freno delectati
essemus Item si homo ppe finem vite aliqa bona
de cnte faceret. ista no fiet ex amore dei. nec pure
ppter deum in ipm referendo ultimate. ꝑ fiet magis
ex timore mortis. quia scitur imminere de ppinquo. et
fiet ad evadendu damnacoes eternam. quia timet ne sibi
sibi futura. ppter nimia pcta et pessima vita qua
duxit tpe floride iuventutis sue. et posterius ppe usq;
ad etatem senile. et decrescente. et incipiente ad suas et virtu/
tes. insi fulcita sit studiis iuventutis Vel ecc hymoi
opa de cnte bona facet solum ex amore sui ppri co/
modi. sed ut premia mereri ad celum. ut sibi bn ibi
esse ꝛc Et oia alia no sunt meritoria ꝑ pcta. qr
opa malo fine circumstanciata. et sic damnaret
pro quibus se saluari putaret. sicut sit

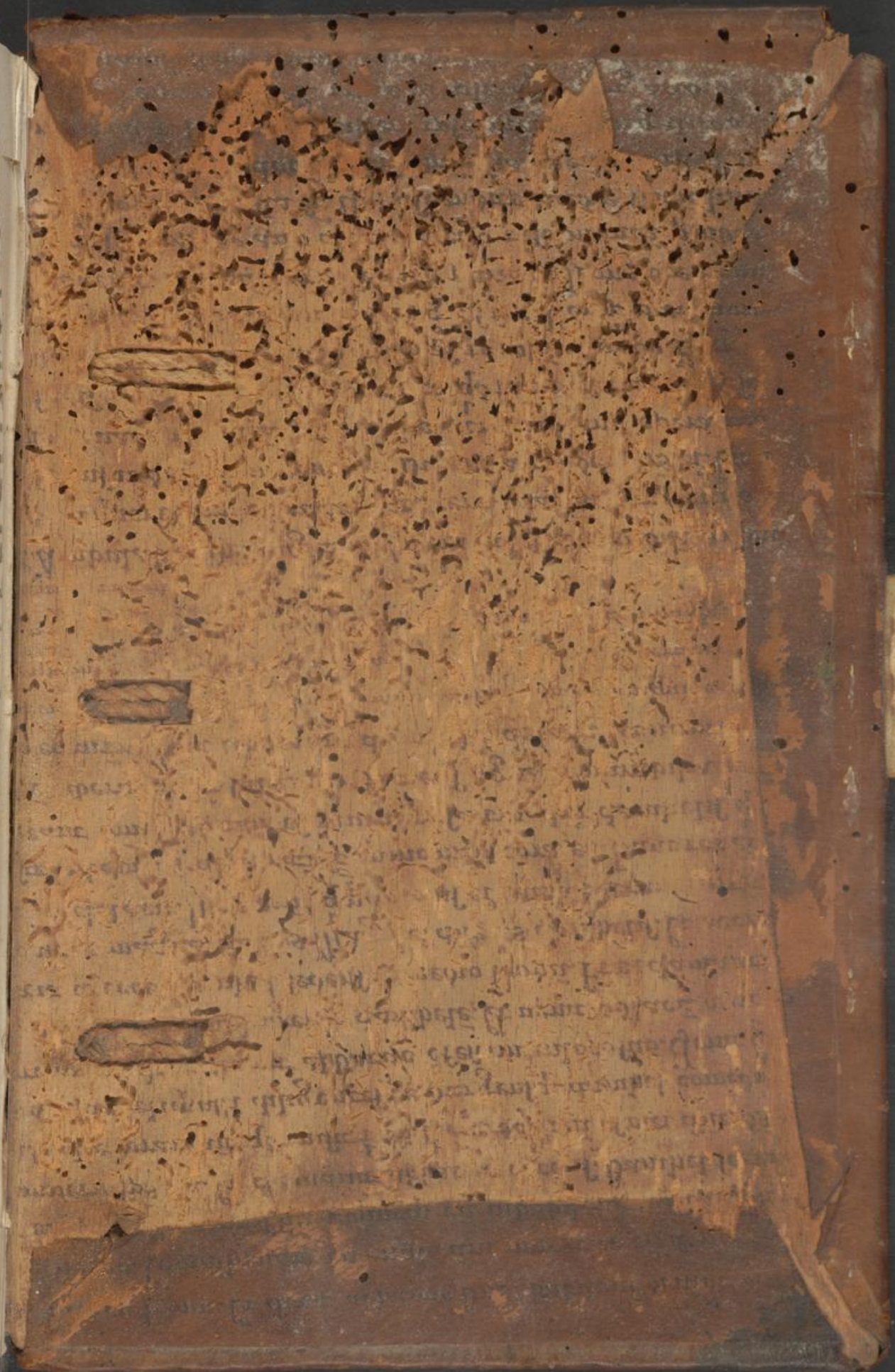

Handschr.
767

6. Anhängsel.

Ms 767 Fragment des Vorderspiegels

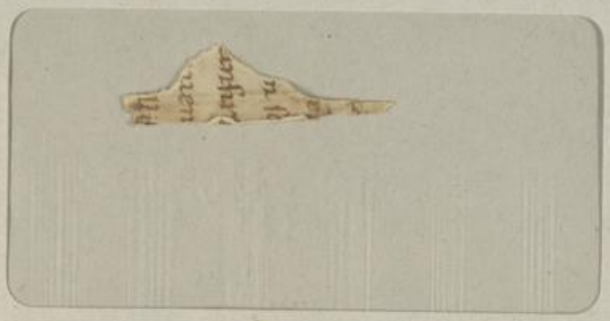

Inches
Centimetres
Farbkarte #13
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White